Bartın Üniversitesi Yayınları No: 19
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları No: 04

BARTIN'DA ENGELLİLERİN TESPİTİ VE ANALİZİ

"Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı Mali Destek Programları kapsamında hazırlanan bu yayının içeriği Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı ve/veya Kalkınma Bakanlığı'nın görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk T.C. Bartın Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi' ne aittir."

BARTIN 2015

Bartın Üniversitesi Yayınları No: 19
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları No: 04

BARTIN'DA ENGELLİLERİN TESPİTİ VE ANALİZİ

Editörler:
Prof. Dr. İsmail CERİTLİ
Yrd. Doç. Dr. M. Said CEYHAN

NİSAN 2015

BARTIN

© Bu kitabın yayın hakları Bartın Üniversitesi'ne aittir.
Bilimsel kurallar çerçevesinde kaynak göstermek suretiyle atıf yapılabilir.

Redaksiyon: Zahide OKUN
Kapak Tasarımı: Betül SARIKAYA

Kütüphane Bilgi Kartı
"Bartın'da Engellilerin Tespiti ve Analizi"
Editörler: Prof. Dr. İsmail CERİTLİ, Yrd. Doç. Dr. M. Said CEYHAN
320 s.
ISBN: 978-605-9895-03-3
VM:
Anahtar Kelimeler:

Baskı: Mutlu Basım Yayın
Cilt: Sağlam Mücellit Matbaacılık Tic.Ltd.Şti
Halkalı Cad. No:192/4 (Kurdele çıkmazı) Sok.
Sefaköy/İSTANBUL
Tel:0212 693 19 33

Sahibi: Prof. Dr. Ramazan KAPLAN

Editörler:

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Yrd. Doç. Dr. M. Said CEYHAN

Yazarlar:

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Yrd. Doç. Dr. M. Said CEYHAN

Yrd. Doç. Dr. Ramazan ARSLAN

Yrd. Doç. Dr. Hande KÜÇÜKÖNDER

Yrd. Doç. Dr. Mehmet İSLAMOĞLU

Yrd. Doç. Dr. İsmail Fatih CEYHAN

Öğr. Gör. Gökhan DEMİRARSLAN

Öğr. Gör. Pınar ÇELEBİ DEMİRARSLAN

Arş. Gör. Sabahattin ÇETİN

Arş. Gör. Mehmet Akif ÇALIMLI

Proje Ekibi:

1.Koordinatör: Prof. Dr. İsmail CERİTLİ-Bartın Üniversitesi İİBF

2.Koordinatör: Yrd. Doç. Dr. M. Said CEYHAN-Bartın Üniversitesi İİBF

Analist/Raportör: Yrd. Doç. Dr. Ramazan ARSLAN-Bartın Üniversitesi İİBF

Analist/Raportör: Yrd. Doç. Dr. Mehmet İSLAMOĞLU-Bartın Üniversitesi İİBF

Analist/Raportör: Yrd. Doç. Dr. Hande KÜÇÜKÖNDER-Bartın Üniversitesi İİBF

Analist/Raportör: Yrd. Doç. Dr. İsmail Fatih CEYHAN-Bartın Üniversitesi İİBF

Analist/Raportör: Dr. Mustafa GEDİK-Bartın Devlet Hastanesi Fizik tedavi Uzmanı

Analist/Raportör: Öğr. Gör. Pınar ÇELEBİ DEMİRARSLAN-Bartın Üniversitesi İİBF

Analist/Raportör: Öğr. Gör. Gökhan DEMİRARSLAN-Bartın Üniversitesi İİBF

Analist/ Raportör:Arş. Gör. Sebahattin ÇETİN- Bartın Üniversitesi İİBF

Analist/ Raportör:Arş. Gör. Mehmet Akif ÇALIMLI- Bartın Üniversitesi İİBF

Analist/Raportör: Ferit KURULAN-Sakatlar Derneği Şube Başkanı

Araştırmacı: İlknur ÇAKIR-Yüksek Lisans Öğrencisi (Bartın Üniversitesi. SBE)

Araştırmacı: Mehmet TANRISEVEN-Yüksek Lisans Öğrencisi (Bartın Üniversitesi. SBE)

Araştırmacı: Orhan YILDIRIM-Yüksek Lisans Öğrencisi (Bartın Üniversitesi. SBE)

Araştırmacı: Samet BAYIR - Yüksek Lisans Öğrencisi (Bartın Üniversitesi. SBE)

Araştırmacı: Hakan KIRKAN - Yüksek Lisans Öğrencisi (Bartın Üniversitesi. SBE)

Araştırmacı: Arif Onur HANGİŞİ-Yüksek Lisans Öğrencisi (Bartın Üniversitesi. SBE)

Şef: Hatice Doğru KOÇAK- Bartın Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ 21

1.1. Engelli Bireylere Yönelik Tarihsel Zihniyet Algısı 21

1.2. Literatür 24

1.3. Amaç ve Yöntem 26

1.4. Engellilik Kavramı 27

2. DÜNYADAKİ ENGELLİ PROFİLİ 31

3. TÜRKİYE GENELİNDEKİ ENGELLİ PROFİLİ 33

3.1. Türkiye'de Engellilerin Medeni Durumu 37

3.2. Türkiye'deki Engellilerin Cinsiyet ve Türlerine Göre Dağılımı 41

3.3. Türkiye'deki Engellilerin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı 41

3.4. Türkiye'de Engellilerin Engelli Türüne Göre Dağılımı 42

3.5. Türkiye'de Engellilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı 43

4. BARTIN ENGELLİLERİN TESPİTİ VE ANALİZİ PROJESİ (BARTIN ETAP-1)' DE TESPİT EDİLEN GENEL BULGULAR 45

4.1. Projemiz Kapsamında Araştırılan Engellilerin Türleri Ve Bu Türlerin Çerçevesi Hakkında Uygulanan Yöntem 45

4.2. Bartındaki Engelli Profili 48

4.3. Bartindaki Engellilerin Demografik Durumu 50

4.4. Engelli Türü Genel Dağılımı 53

4.5. Engel Derecesi Genel Dağılımı 54

4.6. Bartında Tespit Edilen Dil ve Konuşma Engellilerin Yerleşim Yerine Göre Dağılımı Ve Haritası 55

4.7. Bartında Tespit Edilen Görme Engellilerin Yerleşim Yerine Göre Dağılımı ve Haritası 55

4.8. Bartında Tespit Edilen İşitme Engellilerin Yerleşim Yerine Göre Dağılımı ve Haritası 56

4.9. Bartında Tespit Edilen Ortopedik Engellilerin Yerleşim Yerine Göre Dağılımı ve Haritası 56

4.10. Bartında Tespit Edilen Zihinsel Engellilerin Yerleşim Yerine Göre Dağılımı ve Haritası 57

4.11. Engellilerin Genel Yaş Dağılımı 57

4.12. Engellilerin Merkez Ve İlçelere Göre Dağılımı 59

5. BARTIN MERKEZ VE İLÇELERİ İTİBARİYLE ENGELLİ DURUMU 67

5.1. Demografik Durumu 67

5.2. Eğitim Durumu 72

5.3. Çevre Şartları 80

5.4. Ekonomik Durumu 89

5.5. Gelir Durumu 101

5.6. Engellilerle İlgili Vakıf ve Dernek Durumu 104

5.7. Engellilerin Beklentileri ve Memnuniyet Durumu 113

6. BARTIN İLÇE VE BELDE İTİBARİYLE ENGELLİ DURUMU 138

6.1. Demografik Durumu 138

6.2. Bartın'da Engellilerin Belderlere Göre Eğitim Durumu 142

6.3. Çevre Şartları 143

6.4. Ekonomik Durumu 144

6.5. Vakıf ve Derneklerin Durumu 145

6.6. Engellilerin Beklentileri ve Memnuniyet Durumu 148

7. BARTIN'DA KÖYLER İTİBARI İLE ENGELLİ DURUMU 153

8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME 161

9. ETAP-1 ÇALIŞTAY PROGRAMI SUNUMU 177

9.1. Birinci Oturum (Öğleden Önce) 177

9.2. İkinci Oturum (Öğleden Sonra) 196

10. KAYNAKÇA 215

11. EK1- (TABLOLAR) Kİ KARE DEĞERLERİ 219

12. EK2- ANKET SORULARI 287

13. FOTOĞRAFLARIMIZ.....302

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1. Engellilerin Cinsiyete Göre Dağılımı 43
Şekil 4.1. Cinsiyet Grafiği 51
Şekil 4.2 Engellilerin Kır ve Kent Dağılımı 52
Şekil 4.3 Engellilerin Beldelere Göre Dağılımı 53
Şekil 4.4 Engel Türü Genel Dağılımı 54
Şekil 4.5 Engel Dercesi 54
Şekil 4.6 Dil ve Konuşma Engellilerin Haritası 55
Şekil 4.7 Görme Engellilerin Haritası 55
Şekil 4.8 İşitme Engellilerin Haritası 56
Şekil 4.9 Ortopedik Engellilerin Haritası 56
Şekil 4.10 Zihinsel Engellilerin Haritası 57
Şekil 4.11 Engellilerin Yaş Dağılımı 58
Şekil 4.12 Yaşanılan Yer Grafiği 59
Şekil 4.13 Engellilerin İlçelere Göre Dağılımı 60
Şekil 4.14 Hanede Yaşayan Kişi Sayısı 60
Şekil 4.15 Medeni Hal Grafiği 61
Şekil 4.16 Hanede Birlikta Yaşanılan Kişi Grafiği 62
Şekil 4.17 Meslek Dağılım Grafiği 63
Şekil 4.18 Anketi Cevaplayan Kişi Sayısı 63
Şekil 4.19 Anketi Cevaplamama Nedeni Grafiği 64
Şekil 4.20 Sağlık Raporu Grafiği 64
Şekil 4.21 Evde Yaşayan Kişi Sayısının cinsiyete göre yüzde dağılımı 65
Şekil 4.22 Engelli Bireylerin Cinsiyete Göre Kiminle Yaşadığının Dağılım 65
Şekil 5.1 Bartın İl Merkezi ve İlçeler İtibariyle Engellilerin Yaş Dağılımları 68
Şekil 5.2 Bartın İl Merkezi ve İlçeler İtibariyle Engellerin Yaşlara Göre Dağılımı 68
Şekil 5.3 Engel Dercesinn Cinsiyete Göre Dağılımı 69
Şekil 5.4 Engel Derecesinin Yaşlara Göre Dağılımı 70
Şekil 5.5 Engel Türünün Cinsiyete Göre Dağılımı 71
Şekil 5.6 Engel Türünün Yaşa Göre Dağılımı 72
Şekil 5.7 Öğrenim Durumu Grafiği 75
Şekil 5.8 Engelli Bireyin Cinsiyete Göre Öğrenim Durumu Dağılımı 76
Şekil 5.9 Meslek Dağılım Grafiği 78
Şekil 5.10 İlçelere Göre Eğitime Devam Durumu Grafiği 79
Şekil 5.11 Engelli Bireyin Eğitim Kuruluşuna Devam Edip/Etmemesi Dağılımı 80
Şekil 5.12 Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşan Engellerin Genel Dağılımı 81
Şekil 5.13 Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşan Engellilerin İlçelere Göre Dağılımı 81
Şekil 5.14 Engel Türüne Göre Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşan Engellilerin Dağılımı 82
Şekil 5.15 Engelli Bireyin Ulaşım İhtiyacını Karşıladığı Araçlar (%) 83

Şekil 5.16 Engelli Bireylerin Kullanmakta Güçlük Çektiği Ulaşım Araçlarının Dağılımı: Bartın Genel 84
Şekil 5.17 Engelli Bireylerin Kullanmata Güçlük Çektiği Ulaşım Araçlarının Dağılımı (Merkez %) 85
Şekil 5.18 Engelli Bireylerin Kullanmakta Güçlük Çektiği Ulaşım Araçlarının Dağılımı (Amasra %) 85
Şekil 5.19 Engelli Bireylerin Kullanmakta Güçlük Çektiği Ulaşım Araçlarının Dağılımı (Ulus %) 86
Şekil 5.20 Engelli Bireylerin Kullanmakta Güçlük Çektiği Ulaşım Araçlarının Dağılımı (Kurucaşile %) 86
Şekil 5.21 Engelli Bireyin Cinsiyetine Göre Belli Aktiviteleri Yerine Getirmede Başka Birinin Yardımına İhtiyaç Duyması Dağılımı 87
Şekil 5.22 Aktivitelerde Başkasına İhtiyaç Duyulması Grafiği 88
Şekil 5.23 Yardıma İhtiyaç Duyulduğunda Üstlenen Kişi Grafiği 89
Şekil 5.24 Engellilerin İşgücüne Katılım Oranları 91
Şekil 5.25 Engelli Bireylerin Cinsiyete Göre Bir İşte Çalışma Dağılımı 93
Şekil 5.26 Engelli Bireylerin Engel Türlerine Göre Bir İşte Çalışma Durumu 93
Şekil 5.27 Engelli Bireylerin Cinsiyete Göre Uygun Bir İş Bulunursa Çalışmak İstemesi Dağılımı 94
Şekil 5.28 Engelli Bireyin Yaş Gruplarına Göre Bireyin Şuan da Bir İşte Çalışıp/Çalışmadığı Dağılımı 95
Şekil 5.29 Engelli Bireylerin Engellilik Türlerine Göre Çalışma İstekleri 96
Şekil 5.30 Engelli Bireylerin Çalışma İsteği 96
Şekil 5.31 Engellilik Türüne Göre İstihdam Durumu 97
Şekil 5.32 Engel Grubuna Göre Çalışma İsteği Durumu 98
Şekil 5.33 Engelli Bireylerin Engellilik Türlerine Göre İş Aramama Nedeni 99
Şekil 5.34 Engelli Bireylerin Uygun Bir İşte Çalışmak ya da Çalışmamak İstekleri 100
Şekil 5.35 Engelli Bireylerin Yararlandığı Ayni ve Nakdi yardımların Dağılımı 102
Şekil 5.36 Engelli Bireyin Engel Grubuna Göre Bakıcı Ücretini Kimin Ödediği Dağılımı 102
Şekil 5.37 Engelli Bireylerin Bakıcı Ücreti Kim Tarafından Sağlandığının Beldelere Göre Dağılımı (Bartın) 103
Şekil 5.38 Engellilerin Dernek ve Vakıflarla İlgili Düşüncelerinin Beldelere Göre Dağılımı 108
Şekil 5.39 Kurulacak Olan SOYAD Topluluğundan Yararlanmayla İlgili Frekans Değerleri 110
Şekil 5.40 Engelli Bireylerin SOYAD' ta Üye Olma Fikrinin Her Bir Yaş Grubu İçindeki Dağılımları 110
Şekil 5.41 Engeli Bireylerin SOYAD'a Üyeliğinin Her Bir İlçe İçindeki Dağılımları 111
Şekil 5.42 SOYAD'a Üye Olmak İsteyen Engelli Bireylerin Yaşadığı İlçeye Göre Dağılımları 112
Şekil 5.43 SOYAD'a Üye Olmak İstemeyen Engelli Bireylerin Yaşadığı İlçeye Göre Dağılımları 112

Şekil 5.44 SOYAD'a Üyelik İle İlgili Fikri Olmayan Engellerin Yaşadığı İlçeye Göre Dağılımları 113
Şekil 5.45 Engelli Bireyin En Önemli Beklentisi Grafiği 114
Şekil 5.46 Engelli Bireylerin İhtiyaç Duyduğu Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Bartın Geneli 115
Şekil 5.47 Engelli Bireylerin İhtiyaç Duyduğu Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Merkez 116
Şekil 5.48 Engelli Bireylerin İhtiyaç Duyduğu Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Ulus 116
Şekil 5.49 Engelli Bireylerin İhtiyaç Duyduğu Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Amasra 117
Şekil 5.50 Engelli abaireylerin İhtiyaç Duyduğu Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılım: Kurucaşile 117
Şekil 5.51 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstediği Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Bartın Genel 118
Şekil 5.52 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstediği Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Merkez 119
Şekil 5.53 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstediği Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Ulus 119
Şekil 5.54 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstediği Hzimetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Amasra 120
Şekil 5.55 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstediği Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Kurucaşile 120
Şekil 5.56 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstedikleri Belediye Hizmetleri 121
Şekil 5.57 Engelli Bireylerin Engeline Yönelik Olarak Kullanmak İstediği Araç/gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Bartın Geneli (%) 122
Şekil 5.58 Engelli Bireylerin Engeline Yönelik Olarak Kullanmak İstediği Araç/gereçlerin İlçelere göre Dağılımı: Merkez (%) 123
Şekil 5.59 Engelli Bireylerin Engeline Yönelik Olarak Kullanmak İstediği Araç/gereçlerin İlçelere Göre Dağılmı: Ulus (%) 123
Şekil 5.60 Engelli Bireylerin Engeline Yönelik Olarak Kullanmak İstediği Araç/gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Amasra (%) 124
Şekil 5.61 Engelli Bireylerin Engeline Yönelik Olarak Kullanmak İstediği Araç/gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Kurucaşile (%) 124
Şekil 5.62 Kullanılan Bilgi ve İletişim Teknolojileri Grafiği Dağılımı 126
Şekil 5.63 Engelli Bireylerin Kullandıkları Teknolojik Araç/Gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Merkez 126
Şekil 5.64 Engelli Bireylerin Kullandıkları Teknolojik Araç/Gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Ulus 127
Şekil 5.65 Engelli Bireylerin Kullandıkları Teknolojik Araç/Gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Amasra 127
Şekil 5.66 Engelli Bireylerin Kullandıkları Teknolojik Araç/Gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Kurucaşile 128

Şekil 5.67 Engelli Bireylerin Kullandıkları Teknolojik Ürünlerin Engel Türüne Göre Dağılımı 128
Şekil 5.68 Engelli Bireyin Belli Aktiviteleri Yerine Getirmede Başka Birinin Yardımına İhtiyaç Duyup Duymamasının Dağılımı 129
Şekil 5.69 İlçelere Göre Engelli Bireyin Belli Aktiviteleri Yerine Getirmede Başka Birinin Yardımına İhtiyaç Duyması Dağılımı 130
Şekil 5.70 Cinsiyete Göre Engelli Bireyin Belli Aktivitelere Yerine Getirmede Başka Birine İhtiyaç Duyması Dağılımı 131
Şekil 5.71 Engelli Bireyin Bakımını Üstlenen Kişi Dağılımı (%) 131
Şekil 5.72 Engelli Bireyin Yararlanmak İstediği Bakım Hizmeti Dağılımı (%) 132
Şekil 5.73 Kendisine Ayrımcılık Yapıldığını Düşünen Engelli Bireylerin Dağılımı 133
Şekil 5.74 Toplu Taşıma Aracının Engel Durumuna Uygunluğunun Genel Dağılımı 133
Şekil 5.75 Toplu Taşıma Aracının Engel Durumuna Uygunluğunun İlçelere Göre Dağılımı 134
Şekil 5.76 Toplu Taşıma Aracını Güvenir Bulmayan Engellilerin İlçelere Göre Dağılımı 134
Şekil 5.77 Ulaşım Esnasında Olumsuz Tutumları İle Karşılaşan Engellilerin İlçelere Göre Dağılımı 135
Şekil 5.78 Engelli Bireyin Bakımını Üstlenen Kişinin Eğitim Dağılımı 135
Şekil 5.79 İlçelere Göre Engelli Bireyin Yararlanmak İstediği Evde Bakım Hizmeti Dağılımı 136
Şekil 5.80 İlçelere Göre Engelli Bireyin Yararlanmak İstediği Kurumda Bakım Hizmeti Dağılımı 136
Şekil 6.1 Bartın İlçe ve Beldelere Göre Engellilerin Cinsiyete Göre Dağılımı 139
Şekil 6.2 Bartın İlçe ve Beldelere Göre Engellilerin Yaş Dağılımı 139
Şekil 6.3 Engel Derecesinin İlçelere Göre Dağılımı 140
Şekil 6.4 Engel Derecesinin Beldelere Göre Dağılımı 141
Şekil 6.5 Engel Türünün İlçelere Göre Dağılımı 141
Şekil 6.6 Engel Türünün Beldelere Göre Dağılımı 142
Şekil 6.7 Beldelere Göre Eğitime Devam Durumu 143
Şekil 6.8 Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşan Engellilerin Beldelere Göre Dağılımı 143
Şekil 6.9 Engelli Bireyin Bir İşte Çalışıp/ Çalışmamasının Yaşadığı Beldeye Göre Durumu 144
Şekil 6.10 Engelli Bireyin Yaşadığı Beldeye Göre Meslek Edindirme Hizmetleri İş Bulmasını Sağlayıp/Sağlamaması Dağılımı 145
Şekil 6.11 Engelli Bireylerin SOYAD'a Katılma Durumunun Yaşadığı Beldeye Göre Dağılımı 146
Şekil 6.12 SOYAD'a Üye Olmak İsteyen Engelli Bireylerin Yaşadığı Beldeye Göre Dağılımları 147
Şekil 6.13 SOYAD'a Üye Olmak İstemeyen Engelli Bireylerin Yaşadığı Beldeye Göre Dağılımları 147
Şekil 6.14 SOYAD' a Üyelik Konusunda Fikri Olmayan Engelli Bireylerin Yaşadığı Beldeye Göre Dağılımları 148

Şekil 6.15 Beldelere Göre Özel Bakıma İhtiyaç Duyma Dağılımı.....149
Şekil 6.16 İlçelere Göre Psikolojik Destek İhtiyaç Duyma Dağılımı.....149
Şekil 6.17 İlçelere Göre İş ve Uğraşı Terapisi Desteği Dağılımıs.....150
Şekil 6.18 İlçelere Göre Öz Bakım Eğitimi İhtiyacı Dağılımı 150
Şekil 6.19 İlçelere Göre Fizyoterapi İhtiyacı Dağılımı.....151
Şekil 6.20 İlçelere Göre Belediye Hizmetlerine İhtiyaç Dağılımı.....151
Şekil 6.21 İlçelere Göre Belediye Hizmetlerine İhtiyaç Dağılımı.....152

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 3.1 Engelli Nüfusun Toplam Nüfus İçindeki Oranı ve Cinsiyete Göre Dağılımı ...33
Tablo 3.2. Engellilerin Coğrafi Blgelere Göre Oransal ve Kümülatif Dağılımı.....34
Tablo 3.3. İllere Göre Engelli Sayısının Dağılımı 35
Tablo 3.4. Engel Grubuna Göre Kişi Sayısı 35
Tablo 3.5. Cinsiyete Göre Engel Sayısı.....36
Tablo 3.6. Yaş'a Göre Engelli Kişi Sayısı 36
Tablo 3.7. Engellilerin Medeni Durumu.....37
Tablo 3.8. Engelli Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı 37
Tablo 3.9. Genel ve Engelli Nüfusun Karşılaştırılması ve Aralarındaki Oransal Fark 38
Tablo 3.10. Engelli Nüfusun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı 39
Tablo 3.11. Engelli Nüfusun Engel Gruplarına Göre Dağılımı 39
Tablo 3.12. Engellilerin Eğitim Durumunun Genel Nüfusun Eğitim Durumuyla Karşılaştırılması 40
Tablo 3.13. Kronik Engellilik ve Süreğen Hastalıkların Toplam Engelli Nüfusu İçerisindeki Dağılımı 41
Tablo 3.14. Engellilerin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı 41
Tablo 3.15. Türkiye'de Türüne Göre Engelli Sayısı ve Oranı 42
Tablo 4.1. Bartındaki Kurum ve Kuruluşların Envanterdeki Engelli Mevcutları (Elimine Edilmiş Şekliyle) 47
Tablo 4.2. Konsolide Edilen Engellilerin Cinsiyetlerinin Kurumlar İtibariyle Dağılımı ..47
Tablo 4.3. Türkiye ve Bartın'ın Adrese Dayalı Bilgi Sistemine Göre Nüfus Dağılımı İle Engellilerin Nüfus İçindeki Oranı.....48
Tablo 4.4. Yıllara Göre Bartın Nüfusu 49
Tablo 4.5. Cinsiyet İle İlgili Frekans Değerleri 51
Tablo 4.6. Engellilerin Beldelere Göre Dağılımı.....52
Tablo 4.7. Engel Türü Genel Dağılımı 53
Tablo 4.8. Engellilerin Yaş Dağılımı.....57
Tablo 4.9. Yaşanılan Yer İle İlgili Frekans Değerleri 58
Tablo 4.10. Merkez ve İlçelere Göre Engelli Dağılımı 59
Tablo 4.11. Medeni Hal İle İlgili Frekans Değerleri 61
Tablo 5.1 Öğrenim Durumu İle İlgili Frekans Değerleri.....75
Tablo 5.2Engelli Bireylerin Engel Derecesine Göre Eğitim Durumun Dağılımı.....77
Tablo 5.3 Meslek İle İlgili Frekans Değerleri.....78
Tablo 5.4 Engelli Bireyin Ulaşım İhtiyacını Nasıl Karşıladığı İle İlgili Frekans Değerleri 83
Tablo 5.5 Engelli Bireye Uygun İş Bulunması Halinde Çalışma İsteğiyle İlgili Frekans Değerleri 100
Tablo 5.6 Bartın İlinde Kurulu Vakıflar 108
Tablo 5.7 Bartın Üniversitesinin Kuracağı SOYAD Topluluğuna Üyelik Genel Dağılımı 109

Tablo 5.8 Kullanılan Bilgi ve İletişim Teknolojileri 125
Tablo 6.1 Bartn İl, İlçe ve Beldelere Göre Cinsiyet Dağılımı 138
Tablo 7.1 Bartın İlinin Köyler İtibarı İle Engelli Durumu 153
Tablo 7.2 Bartın Merkez İlçesinin Köyler İtibari İle Engelli Durumu 153
Tablo 7.3 Amasra İlçesinin Köyler İtibari İle Engelli Durumu 156
Tablo 7.4 Ulus İlçesinin Köyler İtibari İle Engelli Durumu 157
Tablo 7.5 Kurucaşile İlçesinin Köyler İtibari İle Engelli Durumu 159

ÖNSÖZ

Engelliler toplumun vicdanıdır ve toplum vicdanının sesine sağır kalmamalıdır. Ve bu duyuş, hayır, vefa ya da iyilik adına değil, bir hakkın teslimi için yankı bulmalıdır.

Engelli; "normal bir kişinin kişisel ya da sosyal yaşantısında kendi kendine yapması gereken işleri, bedensel veya ruhsal yeteneklerindeki kalıtımsal ya da sonradan olma herhangi bir noksanlık sonucu yapamayanlar" olarak tanımlanmıştır. Bireyin fiziksel işlevlerinde ve bunların hareket yeteneğinde yarattığı eksiklik ve güçlük, onu toplumun diğer bireylerinden farklı kılar.

Bu farklılık engellilerin yaşadığı ayrımcılığın da asıl nedenidir. Bilindiği gibi her türlü ayrımcılığın temelinde farklı olmak, yani "alışılmamış özelliklere" sahip olmak vardır. Fiziksel işlevlerdeki bozukluklar ve bunların hareket yeteneği üzerinde yarattığı sınırlamalar, şayet gerekli tedbirler alınmaz ise bireyi toplumdan uzaklaştırmaktadır.

Ülkemizde 1966 yılından bu güne kadar her yıl Engelliler Haftası kutlanmaktadır (!). Engelliler Haftası'nın neyi kutlanır? Bunu çok iyi bilemiyoruz. Ancak bildiğimiz ya da bilebileceğimiz husus şudur ki, yılın bir haftasından kürsülerde güzel sözler söylemek ve belirli bir duygusal atmosfer yaşıyor olmak, yakın zamana kadar engellilerin dertlerine çok da fazla derman olmamıştır. Bu nedenledir ki aslolan karanlığa bir ışık yakmaktır. Elbette, eleştirimiz, engelliler hakkında somut, gözle görülür hizmetlerin yapılmadığı anlamı taşımamaktadır. Tabi ki özellikle 2000 yılı sonrasında önemli projeler gerçekleştirilmiştir. Beklentimiz daha doğrusu engelli vatandaşlarımızın beklentisi daha fazlasının yapılmasıdır.

Dünya ve ülkemizin yönetim kademeleri yakın zamana kadar engelli kesimler için gerekli ve beklenen çabayı göstermemiştir/gösterememiştir. Ancak son bir kaç on yıldır, toplumumuzdaki engelli kesimlerin seslerinin yankı bulması adına belki yeterli değil ama önemli adımların atıldığına şahit olmaktayız. Bu adımlar ise temel insan haklarının yerine getirilmesi adına gerçekleştirilmiştir.

Engellilerle ilgili en önemli sayılabilecek girişimlerin başında 2008 yılında yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'dir (CRPD). Bahse konu

sözleşme bugün birçok devlet tarafından kabul edilmiş ve onaylanmıştır. Sözleşmenin 19.maddesiyle engelli vatandaşların da bağımsız yaşayabilme ve topluma dahil olma hakları şahsi bir hak olarak kayıt altına alınmıştır.

Sözleşme, engellilerin kendilerinden kaynaklanan bir engel nedeniyle değil, daha çok yaşadıkları sosyal ve fiziksel çevrenin yetersizliği nedeniyle seçimlerinde kısıtlandıklarını kabul eder. Uygun yanıt iki aşamalıdır: ilk olarak, genel nüfusa yönelik toplumsal hizmetler ve tesisler eşit olarak engelliler için de mevcut olmalı ve onların ihtiyaçlarına yanıt verebilmelidir. İkinci olarak da her birey kendisine uygun sosyal destek hizmetinden yararlanabilmelidir. Bu hizmetler içinde kişisel destek de bulunmalıdır. Bu, seçtikleri yaşam şekline uygun olarak toplum içine bütünüyle dahil olarak yaşamaları için gereklidir.

Engelli kesimlerin topluma dâhil olamamalarının önündeki esas engel de yine, onların günlük yaşamlarını kısıtlayan ya da kolaylaştırmayan altyapı imkanları ya da imkansızlıklardır. Topluma dâhil olamamanın karşılığı ise toplumdan ayrıştırma ve engellileri yalnızlaştırmadır. Ya da kısaca engellilerin özgürlüklerinin ellerinden alınmasıdır. Bu durum ise Sözleşmenin ihlali anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda bugün birçok engelli toplum içinde yalıtılmış olarak yaşamaktadır. Okullara, iş piyasasına, sağlık ve ulaşım hizmetlerine ve diğer hizmetlere erişimin olmaması ya da yetersiz olması ve toplumsal temelli hizmet projelerin üretilememesi bahse konu sonucun temel sebeplerindendir. Toplumsal destek sistemlerinin yetersizliği, toplumun dışlayıcı tutum ve davranışları da engelli bireyin topluma eşit bireyler olarak katılmasını önler.

Devletler, engellilerin seçtikleri hayatı yaşayabilmeleri için onlara sunulan hizmetlerin amaç ve niteliklerini gözden geçirmelidir. Burada amaç hizmet sağlamanın kişiselleştirilmesi ve destek hizmetlerinin seçiminin ve kontrolünün olabildiğince genişletilmesidir. Bu çerçevede Türkiye'de kendi üzerine düşen mesuliyeti ve vazifeyi yerine getirebilmek maksadıyla, engelleri toplumsal hayatın her boyutuna katacak tedbirleri almakla yükümlüdür. Bu yükümlülük yalnızca kurumsal bir pencereden değil, devlet-toplum işbirliğinin entegre çabaları ile yerine getirilmelidir. Bu manada farkındalık oluşturmak, engellilerin özgürleşmesine ve toplumsal hayata katılmalarına güç katacaktır.

Yukarıda ifade etmeye çalıştığım genel açıklamalardan sonra Bartın İli özeline geldiğimizde, ilimizde yaşayan engelli insanımızı ileriye taşıyabileceğini düşündüğümüz önemli bir çalışma gerçekleştirilmiştir Bartın İli Engelli Araştırmasıyla. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın (BAKKA) desteğiyle tamamlanan projeyle birlikte, Bartın'ın engelli haritası çıkarılmıştır. Elde edilen bilgilerden kapsamlı bir veritabanı oluşturulmuştur. Bahse konu veritabanı bir taraftan engelli nüfusun engellilik durumuyla ilgili bilgileri içerirken diğer taraftan uygulanan anket vasıtasıyla elde edilen bilgiler neticesinde engelli nüfusun beklentileriyle birlikte mevcut kamu hizmetleri ve altyapı imkanlarıyla alakalı görüş ve önerilerini kapsamaktadır.

Bu bağlamda, tamamlanan proje iki açıdan önem taşımaktadır. Öncelikle bilimsel bir çalışma olmuştur. Bu manada çalışmanın başlangıcından sonuna kadar bilimsel yöntem ve süreçler uygulanmıştır. Anket içeriğinin tasarlanmasında, araştırmalar konusunda derin uzmanlığı bulunan Türkiye İstatistik Kurumu'nun da (Zonguldak Bölge Müdürlüğü) çok değerli katkıları alınmıştır. İkinci olarak ve birinciden daha da önemli olan husus ise, bu proje vasıtasıyla varlığına ihtiyaç duyulan bir sosyal sorumluluk çalışmasının yerine getirilmiş olmasıdır. Faydasız ilmin değerden noksan olacağı görüşünden de hareketle, toplumsal içerikli bilimsel bir çalışmanın gerçekleştirilmiş olması Üniversitemiz ve çalışmada yer alan ekibimiz için bir mutluluk kaynağı olmuştur. Şükrediyoruz.

Çalışmadan elde edilen bilgi ve verilerin, öncelikle engelli kesimin ihtiyaçlarının rasyonel bir zemin üzerinden karşılanmasında oldukça önemi bir çerçeve oluşturduğunu; diğer taraftan da hem yöneticiler ve hem de araştırmacılar için kayda değer bir kaynak niteliği taşıdığını ifade etmek isterim. Bu manada, herkesin yararlanabileceği bir veritabanı üretilmiştir.

Son söz olarak;

Projemizin kabulünde ve uygulanmasında büyük desteğini aldığımız Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'na ve çok değerli yönetici ve çalışanlarına;

Projeyi başından itibaren sahiplenen, bu vesileyle azim ve heyecanımızı çoğaltan Üniversitemizin saygıdeğer Rektörü Prof. Dr. Ramazan KAPLAN'a;

İdari desteğiyle kurumlarla işbirliğimizi teşvik eden ve sahadaki çalışmalarımızı kolaylaştıran Valiliğimize ve Sayın Valimiz Seyfettin AZİZOĞLU'nun şahsında valilik birim ve personeline;

Özel katkılarını sağlayan Sakatlar Derneği Bartın Şube Başkanlığı, Bartın Devlet Hastanesi, Bartın Sağlık İl Müdürlüğü, Bartın İl Halk Sağlık Müdürlüğü, Bartın Aile ve Sosyal Politikalar İ l Müdürlüğü, Bartın İş -Kur İ l Müdürlüğü, Bartın İ l Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Müdürlüğü'nün çok kıymetli yönetici ve personeline;

Şehir merkez ve köylerinde bizleri çok sıcak dostluklarıyla karşılayan ve bizlerden emek ve bilgilerini esirgemeyen değerli muhtarlarımıza;

Ve son olarak, projenin başlangıcındaki ilk heyecanını kaybetmeden ve hatta artırmak suretiyle çalışmanın her aşamasında çok büyük emek veren ve hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan proje ekibine ve sahada soğuk-sıcak demeden görev alan herkese (öğretim elemanı ve öğrencilerimize) en samimi ve harcanan emeklerin karşısında zerre misali bir kıymet taşıdığını düşündüğüm şükranlarımı arz etmek isterim.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

1. GİRİŞ

Ülkemizde ve dünyada yapılan birçok çalışmada yer alan sağlık, eğitim, ekonomik kalkınma göstergelerinde engelli nüfusun yaşam düzeyleri ile onlara sunulan hizmet kalitesi önemli bir yere sahiptir.

Son yıllarda bu konuda yapılan birçok çalışma sayesinde engellilerle ilgili politikalar uluslararası düzeyde önemli gelişmeler göstermiştir. Söz konusu bu politikaların takip edilmesi ve değerlendirilmesi açısından engellilerle ilgili istatistiki bilgilerin toplanması büyük önem arz etmektedir.

Türkiye'de henüz özürlülerle ilgili olarak tam donanımlı bir bilgi kayıt sisteminin bulunmaması gerek sayısal göstergeler gerek de özellik ve mevcut durumları konusunda bir bilgi eksikliğine yol açmaktadır. Bu durum il bazında yapılan çalışmalar açısından değerlendirildiğinde de güncel olarak bilgilerin bulunmadığı, kamu kurum ve kuruluşların ortak kullanabileceği bir veri tabanının bulunmadığı gerçeği ile karşı karşıya kalınmaktadır.

Aynı durum Bartın ili için de geçerlidir. Dolayısıyla bu proje kapsamında Bartın İli kapsamında güncel veri kayıtlarının oluşturulması hedeflenmiştir. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA) tarafından desteklenen bu projede tespit edilen bilgilerin tamamen orijinal ve güncel olması nedeniyle Bartın İ li açısından önemli bir çalışma niteliğindedir.

1.1. Engelli Bireylere Yönelik Tarihsel Zihniyet Algısı

Engelli bireylerin engellilik süreci çok eski tarihlere kadar indirgenebilir. Tarihin belirli dönemlerinde engelli bireyler farklı kavramlar çerçevesinde ele alınmış ve toplumsal hayatta hiç de insanlık onuruna yakışmayan durumlarla karşı karşıya kalmışlardır.

1200-1700 yıllarında çılgınlık ve aptallık olarak değerlendirilen zihinsel hastalara, kötü şans olarak bakılmıştır. 1400-1700 yılları arasında, cadı oldukları gerekçesiyle idama mahkum edilen 100.000 fazla kadın içinde engelli olanlar önemli bir yer tutmaktadır. Kraliçe Elizabeth döneminde manastırlara sığınan yoksul insanlar buralardan kovulmuş, içlerinden engelli olanlar, barınma ve yiyecek karşılığı dilencilik yapmaya zorlanmışlardır.

Ortaçağ Avrupa'sında, Aydınlanma Çağı ile Sanayi Devrimi öncesi dönemde; engelli insanlar, o zamanki dini inanışların bir sonucu olarak, kötülük, büyücülük ve hatta

şeytanlıkla ilişkilendirilmişlerdir. Engelli bir insan hastaneye tedavi amaçlı gitmiş ise bunun ise bunun tedavisi nispeten küçük-ortaçağ hastanelerinde yapılırdı. Böyle bir hastanede ise olması gereken tedavi yöntemi yerine basit bir tedavi yöntemi uygulanırdı. Çocukların engelli doğmalarından anneleri sorumlu tutulurdu. 1749 yılında Fransız Bilimler Akademisi'nin ilgili inceleme kararından önce, işitme engellilerin zihinsel melekelerden yoksun olduğu kabul ediliyordu (Adams, Bell ve Griffin: 2007).

Onsekizinci ve ondokuzuncu yüzyıllarda, genel ve akıl hastalarına özel hastaneler, bakımevleri ve hapishaneler de dâhil olmak üzere, yoğun istismar koşulları altında, bu kapalı ortamların içinde bile engelli bireylerin diğerlerinden tecrit edilmesi çok sık rastlanılan bir durumdu (Malhotra: 2001). 19. yüzyılda yaşamış İngiliz bilim adamı Francis Galton, insan ırkını geliştirmek amacıyla genetik ve kalıtım ilkelerini uygulamayı esas alan ve bugün biyolojinin bir alt kolu olarak kabul edilen Öjenik dalını kurmuştur. Galton'un çalışmalarını kendilerine referans alan İngiliz ve Amerikan Öjenik Dernekleri, 1920'li ve 1930'lu yıllarda bu ülkelerde toplumu ve yöneticileri olumsuz yönde etkilemiştir. "Öjenik Hareketi" olarak adlandırılan bu süreçte, kendilerinden sonraki kuşakların da engelli olacağı endişesiyle ve Virginia Eyaleti'nin "engellilerin kısırlaştırılmasının Amerikan Anayasası'na aykırı olmadığı" yönündeki Yargıtay kararına istinaden, sadece ABD'de 67000'ten fazla kişi kısırlaştırılmıştır (Bouche ve Rivard: 2014). Yine bu hareketin etkisiyle, engellilerin komedi şovlarında mizah malzemesi ve sirk hayvanı olarak kullanılması yaygınlaşmıştır. Yani Roma İmparatorluğu dönemindeki acımasızlığa bir geri dönüş yaşanmıştır (Adams, Bell ve Griffin: 2007).

Nazi Almanyası'nda, zihinsel engelli olanlardan gözleri görmeyen engellilere, işitme engellilerden konuşma engellilere kadar yüzbinlerce insan kısırlaştırılmıştır. Okullarda uygulanan propaganda kapsamında, engellilerin doğrudan devlete ekonomik yük olarak algılandığı fikri aşılanmıştır. Bu uygulamalar, Yahudi soykırımının da habercisi olmuştur. Bu dönemde, Almanya'da engelli olarak doğan bebekler ve çocukların katledilmeleri, doktorlar tarafından üstlenilen, canavarca bir programa dönüşmüştür. 1945 itibariyle, yaklaşık beş bin çocuk, zehirli iğnelerle, aç bırakılarak, tedavisi durdurularak veya kimyasal silahlarla öldürülmüştür. 1939 yılında, programın kapsamı, engelli yetişkinleri de içine alacak biçimde genişletilmiştir. Roma Katolik Kilisesi'nin baskısıyla ancak 1941'de son verilmesi sağlanabilen program sonunda, toplamda 200.000'e yakın insan, bazıları şüpheli ölüm kategorisine girecek şekilde katledilmiştir. Bu dönemde ortaya çıkan ötenazi uygulamasına, bugün hâlâ bazı Batılı ülkelerde yasal olarak devam edilmektedir. Nazi savaş suçlularının yargılandığı

Nuremberg duruşmalarında bile engellilerin mağduriyetleri ihmal edilmiş ve ailelerine hiçbir tazminat ödenmemiştir (Malhotra: 2001 ve Adams, Bell ve Griffin: 2007).

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, batı dünyasında, bir yandan engellilere eziyetler yaygın şekilde devam ederken, diğer yandan engellilerin sorunlarını çözmeye yönelik bilimsel araştırmalar da hız kazanmıştır. Örneğin işitme engellilere yönelik okulların açılması, görme engelliler için Braille alfabesinin geliştirilmesi, ortopedik engelliler için koltuk değneklerinin ergonomiye daha uygun şekilde dizaynı ve tekerlekli sandalyenin ilk defa kullanılması yapılan uygulamalar arasında sayılabilir.

1950'lerden itibaren engellilerin topluma kazandırılması yönünde çabalar yoğunlaşmış, binaların engelliler de düşünülerek planlamasından, engellilerin psikolojik dışlanmışlık durumu yaşamasının engellenmesine varıncaya dek kamu otoritelerinin çok çeşitli düzenlemelere gittiği görülmüştür. Devletlerin ve ailelerin konuya ilgisi özel sektörü de harekete geçirmiş ve teknolojinin ilerlemesine paralel olarak icat edilen engelli destek araçlarının (işitme cihazları, motorlu ve kumandalı sandalyeler, vs.) satışları yükselmiştir (Adams, Bell ve Griffin: 2007).

Günümüzde, batılı ülkelerde engellilerin haklarında ve çalışma imkânlarında olumlu yönde gelişmeler hızlı bir şekilde artmış olmakla beraber yine de mağduriyetlerin bittiği söylenemez. Yaşanan sorunlarla ilgili özellikle işyerlerindeki engellilere yönelik ayrımcılığı inceleyen çok sayıda çalışma mevcuttur (Robert ve Harlan: 2006).

Batı toplumundan farklı olarak İslâm dünyasında ise engelli bireyler ile diğer insanlar arasında hiçbir fark gözetilmemiştir. Hasta veya sakat durumda olan engelli bireylere şefkat ve merhametle yaklaşılmış, Bimarhanelerde denilen tedavi merkezlerinde tıbbi yöntemlerle tedavi edilmişlerdir. İslam tarihinde örnek vermek gerekirse, Hz. Muhammed (S.A.V.), önde gelen sahabelerinden ortopedik engelli Muaz B.Cebel'i Yemen'e vali tayin etmiştir (www.dinbilimleri.com). Yine görme engelli bireylerin toplumdan tecrit edilmesini önlemek ve onları topluma kazandırmak amacıyla camiye gelmeleri Hz.Muhammed (S.A.V.) tarafından teşvik edilmiştir (Sancaklı, www.Dinbilimleri.Com). Son olarak çok sayıda engelli sahabenin müsteşarlık, ordu komutanlığı, hazinedarlık, öğretmenlik ve zekat memurluğu gibi önemli görevlerde istihdam edilmeleri bir diğer uygulama örneği olarak verilebilir (Acara, 2013).

Kısaca ifade etmek gerekirse, engelli bireyler için günümüze kadar özürlü, sakat gibi pek çok kavram kullanılmıştır. Ancak günümüzde en uygun kavram olarak engelli birey kavramı kullanılmaktadır. Engelli bireyler, tarihin belirli dönemlerinde farklı zihniyet algısı kurbanı olarak insanlık onuruna yakışmayan durumlara muhatap

olmuşlardır. Günümüzde engelli bireylerin topluma kazandırılması amacıyla hemen hemen her ülkede başta yasal düzenlemeler olmak üzere engelli bireylerin geleceği adına umut verici pek çok yararlı düzenlemeler yapılmaktadır.

1.2. Literatür

Günümüzde engellilik birçok araştırmacının çalışmasına konu olmuş ve gerek çocuklarda gerek de yetişkinlerde olmak üzere engellik kavramı farklı yönleri ile ele alınmıştır. Literatürde yapılmış olan bu çalışmalardan, Avcıoğlu (2012), zihinsel engelli çocuklara yönelik olarak bir çalışma gerçekleştirmiş olup çalışmasında, onlara sosyal beceri kazandırmak adına drama yönteminin etkisini araştırmıştır. Araştırmada, altısı zihinsel ve on sekizide akran olmak üzere, toplam yirmi dört çocuk seçerek sadece bunlar üzerinde veri toplamıştır. Öğretilmesi hedeflenen iki farklı sosyal beceri ise farklı öğrenciler üzerinde denenmiş ve zihinsel engelli çocukların hedef sosyal becerileri öğrenmesinde drama yönteminin etkili olduğu sonucuna varmıştır (Avcıoğlu, 2012).

Burcu (2011) Türkiye'de engelli bireylere bakış açısını incelemiş ve bunun için betimsel ve homojenleştirme analizini kullanmıştır. Bu kapsamda "acınan, dışlanan, işe yaramaz-yetersiz ve mücadeleci" olmak üzere dört ana kültürel tanıma ulaşmıştır. Sonuç olarak toplum olarak engelli bireylere karşı olumsuz tutum sergilendiği tespit edilmiştir. Ayrıca bu durumun engelli olmayan kişilerin sosyo-demografik özelliklerine göre değiştiği belirtilmiştir (Burcu,2011).

Genç ve Çat (2013) engelli bireylerin toplumla bütünleşmesini sağlamak için istihdam ve mesleki rehabilitasyon konularına ilişkin öneriler geliştirmişlerdir. Bu araştırma Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin iştirakçisi BELDE-AŞ'ye bağlı Gülen Yüzler Engelliler Mesleki Rehabilitasyon ve İş Merkezinde yapılmıştır. Çalışmada mesleki rehabilitasyon merkezlerinin engellileri iş hayatında üretime kattığı; hatta çalışıyor olmanın engelliler üzerinde iyileşme sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuyla ilgili olarak yapılan bir diğer çalışmada ise Çarkçı (2011), Türkiye'de engellilerin istihdamı ile ilgili yasal düzenlemelerin yeterli olduğunu belirtmiştir. Fakat çalışmasında uygulamadaki eksiklik ve yanlışlıklara değinerek konuyu incelemiştir. Ayrıca, Güneş (2012)'de bu konuya yönelik olarak TÜİK 2002 yılı verilerine dayanarak çalışma gücünün bir kısmını ya da tamamını kaybeden engelli bireyler için vergi yasalarında yapılan düzenlemelere değinmiştir (Güneş,2012).

Şule (2011), Engellilerin Mesleki Eğitimi ve İstihdamına yönelik olarak yapmış olduğu çalışmasında toplumun engelliliği yanlış değerlendirdiği aslında engellilik

bireylerin fiziksek ve psikolojik etkilerden kaynaklanmamakta olduğunu ifade etmiştir. Çalışmada, günümüzde engellilerin büyük bir çoğunluğunun temel eğitimden ve mesleki eğitimden yararlanmadıkları, toplumun ön yargılı olmasından ve mesleki eğitimin yeterince olmamasının engellileri ve ailelerini kötü şartlarda çalışmalarına ve hayattan soyutlayarak yoksullukla baş başa bıraktığı vurgulanmıştır (Şule, 2011)

Eren (2010) engellilerin iş yerlerinde çalıştırılması için yapılabilecekleri üzerinde bir araştırma yapmış ve Türkiye'nin ekonomik açıdan gelişmiş bir ülke olmasına rağmen engellilerin istihdamı işgücü piyasasına katılımlarının beklenen düzeyde olmadığını belirtmiştir. Buna ilaveten, aşılması gereken birçok engel bulunmakta olduğunu ifade etmiş ve çalışmasında engellilerin istihdamında çıkan sorunları ve bu sorunların giderilebilmesi için neler yapılabileceği konusundaki tespitlere yer vermiştir (Eren,2010).

Kaya (2011) bakım hizmeti veren personelin zihinsel engellilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin görüş ve önerilerinin belirlemek amaçlı gerçekleştirmiş olduğu araştırmasında, çalışma gurubunu Marmara Bölgesinde yer alan resmi bir Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde görev yapmakta olan 20 bakım elemanından oluşturmuştur. Bakım elemanlarının görüşlerinin belirtildiği sorular hazırlanarak tüme varım yöntemiyle analiz edilmiş ve analiz sonucunda zihinsel engellilerin ısı, havalandırma, merdiven, bina yüksekliği, rutubet, tuvalet-banyo gibi kurumun fiziksel yapısıyla ilgili sorun yaşadıkları bu sorunlarında donanım eksikliğinin giderilmesiyle çözülebileceğini bildirmiştir (Kaya, 2011).

Coşgun (2010) yüksek lisans tezinde, Amasya ilinde engellilere yönelik hizmetler konulu bir araştırma yapmış ve il merkezinde ikamet eden engelli birey ve ailelerinin sosyo ekonomik düzeylerini incelemiştir. Bu ailelerin toplumsal yaşama katılım düzeyleri, temel ihtiyaçları ve beklentileri konusunda sosyolojik değerlendirmeler yapmayı amaç edinmiştir. Ayrıca, engellilerin toplumsal alanda uzaklaşmalarını engellemek için engelli bireylerin yasadıkları toplumların bilinçlendirilmesi ve duyarlılık kazanmaları ile mümkün olacağı vurgulanmıştır (Coşgun, 2010).

Yıldırım (2014) Elazığ'daki kamu ve özel sektörde hizmet veren kurum ve kuruluş binalarının engelli bireylere uygunluğu amacıyla bir araştırma yapmış ve Elazığ İl merkezinde bulunan 300 tane Kamu ve Özel sektöre ait binayı incelemiştir. Elazığ ilinde bulunan kamu ve özel binaların engelliler için eksiklikleri olduğu ve binalarda sonradan yapılan düzeltmelerin engelliler için uygun olmadığı tespit edilmiştir (Yıldırım, 2014).

Özgür (2004) "Engelli Çocuklar ve Eğitimi" adlı kitabında başta özel eğitim alanında eğitim gören öğrencilere, engelli çocuğu olan anne ve babaya, öğretmenlere ve toplumun her kesimine, engelli olmaya neden olan etmenlerin bilinmesi ve gerekli önlemlerin alınması ile çeşitli özür tür ve derecelerdeki engelli bireylerin ve ailelerin eğitimindeki bilgi ve beceriyi kazandırılması incelenmiştir (Özgür, 2004).

Aslan ve Uluocak (2012) "Toplum ve Engelliler" adlı çalışmalarında başkalarının acılarının ve dezavantajlarının eksikliğini kendi içinde taşıyabilen bir vatandaşlık ahlakı geliştirmesi gerektiği bildirilmiştir (Aslan ve Uluocak, 2012).

Kızıltaş (2012) "Engellilerle 360 Derece İ letişim" kitabında engellilerle doğru iletişim kurma metotlarını anlatmanın aynı zamanda bir engelli ile ilk kez karşılaştığınızda hangi engel grubundan olursa olsun neler yapılması gerektiğini A'dan Z'ye anlatan ve karşılaşılan soru ya da problemlerde hızlıca incelenebilenebilecek olan rehber niteliğinde bir kitap hazırlamıştır. Kitapta engellilerle nasıl iletişime geçileceği ve onlarla nasıl anlaşılabileceği konusundaki metotlara yer verilmiştir (Kızıltaş, 2012).

1.3. Amaç ve Yöntem

Bu araştırmanın amacı Bartın ilinde yaşayan engellilerin var olan durumu ortaya koymaktır. Araştırma taşıdığı amaç bakımından betimleyici (tanımlayıcı), uygulamalı yönüyle de bir alan araştırması niteliği taşımaktadır. Aynı zamanda, engelli bireylerin sorunları ve yaşadığı zorlukları, kamu kurum ve kuruluşlarından beklentileri, bilgi ve teknolojiyi kullanmadaki tercihleri ve toplumun onlara bakış açısının değerlendirilmesi bakımından da analitik bir araştırmadır. Proje kapsamında Bartın il, ilçe, belde ve köylerde yaşayan engelli bireylerin engellik profili tanımlanmıştır. Araştırmanın evrenini, Bartın ilinde ikamet etmekte olan kamu kurum ve kuruluşlarınca tespiti yapılmış olan engelli bireyler oluşturmuştur. Bartın il merkezindeki toplam hane sayısı, hane nüfusu ve bunların ilçe, belde, köy ve mahallelere göre dağılımı ile ilgili verilere göre araştırmanın evreni 7994 engelli kişi olarak belirlenmiştir. Araştırmanın bütçesi göz önünde bulundurularak anket uygulamasının kişi başına düşen maliyeti hesaplanmış ve tüm evrene ulaşılması hedeflenmiştir. Fakat adres değişikliği yapan bireyler ile kendisine ulaşılıp fakat evde bulunamayan bireylerin sayıca fazla olması ve vefat durumları proje kapsamında 3573 engelli bireye ulaşılmasına neden olmuştur. Veri toplamada yüz yüze görüşme, gözlem ve anket teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın birincil veri kaynağını oluşturabilmek amacıyla proje ekibi ve Zonguldak TÜİK'in değerli katkılarıyla anket formu hazırlanmıştır. Veri toplama aracı olan ankette engellilere dair tıbbi anlamdaki

bilgilerin sorgulanmasında kapsam geçerliliği Uzman Dr. Mustafa GEDİK'in görüşleri alınarak geliştirilmiştir. Toplam 61 sorudan oluşan ankette, çoktan seçmeli sorularla birlikte, engelli bireylerin veya cevap vermekte güçlük çeken bireylerin yakınlarının açıklamada bulunabileceği açık uçlu sorulara da yer verilmiştir. Anketin ilk kısımlarında engellilerin durumlarını tespit etmek üzere demografik özelliklerin yer aldığı betimleyici sorulara yer verilmiştir. Sonraki kısımlar ise engelli bireylerin sosyal ve kültürel faaliyetlere katılım, ekonomik durumları, beklentileri ve fiziki çevre koşullarının araştırıldığı sorulardan oluşturulmuştur. Araştırma verileri SPSS 18.0 paket programı ile uygun istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde anket geçerliliği sınanmış ve ankette yer alan sorulara verilen yanıtların genel dağılımını ortaya çıkarmak amaçlı frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır. Araştırma hipotezleri çerçevesinde engelli bireylerin araştırma kapsamında sorgulanan durumlarına ilişkin genel yapının ortaya çıkarılması içinde Ki-kare test istatistiğinden yararlanılmış ve istatistiksel olarak anlamlılıkları sınanmıştır.

1.4. Engellilik Kavramı

Engelli kavramı konusunda farklı terminolojiler kullanılmaktadır. Bunlar sırasıyla "sakat", "bozukluk", "özürlü" ve son olarak "engelli" kavramlarıdır. Bu kavramlar ve bunların tanımı üzerinde henüz bir uzlaşma da sağlanamamıştır (Öztürk,2012).

Türkiye Özürlüler Araştırması (2002) sonuç raporlarında engellilik, ''Doğuştan veya sonradan bir hastalık veya kaza sonucu bedensel, zihinsel, ruhsal, duyusal ve sosyal yetilerini çeşitli derecelerde kaybetmiş normal yaşam gereklerine uymayan kişilerdir"(DIE,2002). Heiden (1996)'in bildirdiğine göre "Engellilik, bedensel fonksiyonlardaki hasarlar nedeniyle meydana gelen kayıpların yarattığı sosyal dezavantajlardır". Birleşmiş Milletler Sakat Hakları Bildirgesi'nde ise "Kişisel ya da sosyal yaşantısında kendi kendisine yapması gereken işleri (bedensel ya da sonradan olma) herhangi bir noksanlık sonucu yapamayanlar" olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye Psikiyatri Derneği'nden edinilen bilgiye göre "doğuştan veya sonradan herhangi bir hastalık veya kaza sonucu bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yetilerini çeşitli derecelerde kaybetmiş, normal yaşamın gereklerine uyamama", Dünya Sağlık Örgütü'nce (World Health Organisation, WHO) yapılan tanımlamalara göre noksanlık psikolojik veya fiziksel yapı ve fonksiyonlardaki noksanlığı; özürlülük, normal sayılabilecek bir insana oranla bir iş yapma yeteneğinin kısıtlanması veya kaybedilmesini; maluliyet ise kişinin yaş, cinsiyet, sosyal ve kültürel durumuna göre

normal sayılabilecek faaliyette bulunma yeteneğini kısıtlayan veya önleyen de bir durumu anlatır engelli olarak tanımlanmaktadır (URL,1).

MÜSİAD (2009) tarafından desteklenen Öztürk (2011)'ün yapmı çalışmada "Engelli" tanımı yapılırken bazı sosyal durumların göz önüne gerektiği bildirilmiş olup bunların, bakıma muhtaçlık, çalışabilirlik, sosy uyumun sağlanabilmesi, ulaşılabilirlik ve erişilebilirlik olduğu vurgulanmıştır.

Birleşmiş Milletler Sakat Hakları Bildirgesi'nde engellilik "Kişisel ya yaşantısında kendi kendisine yapması gereken işleri (doğuştan ya da sonra herhangi bir noksanlık sonucu yapamayanlar" olarak tanımlanmıştır.

Dünya Sağlık Örgütü'nce (World Health Organisation, WHO) tanımlamaya göre;

Noksanlık; psikolojik veya fiziksel yapı ve fonksiyonlardaki eksikliği,

Özürlülük; normal sayılabilecek bir insana oranla bir iş yapma yeteneğinin k veya kaybedilmesini,

Maluliyet; ise kişinin yaş, cinsiyet, sosyal ve kültürel durumuna gö sayılabilecek faaliyette bulunma yeteneğini kısıtlayan veya önleyen dezav durumudur.

Türkiye'de ise engellilik,"Doğuştan veya sonradan bir hastalık veya ka bedensel, zihinsel, ruhsal, duyusal ve sosyal yetilerini çeşitli derecelerde normal yaşam gereklerine uymayan kişiler" olarak tanımlanmıştır(TÜİK, 2002)

Türkiye Özürlüler Araştırması (2002)'nda belirtildiği üzere engellilerin kesiminin sosyal bir takım dezavantajlara maruz kaldıklarının ortaya konu zamanda engellileri toplum içerisinde yaşayan marjinal gruplardan b getirmektedir (Hradil, 1999). Bu konuda uluslararası düzeyde yapılan araştırm incelendiğinde engellilik hakkında bu bilgi sahibi olan bilinçli bireylerin artmasıyla onlara yönelik düşüncelerde tutum ve davranışlarda olumlu yönde olacağı, toplumsal hassasiyetin arttacağı açıkça ortaya konulmuştur (Tufan 2002). Buradan hareketle Engellilik sorununa daha gerçekçil bir yaklaşım üretilmesi gerekmekte olup ağırlık verilmesi gereken en önemli noktalardan "bireylerdeki engellik konusunun bilinçlendirilmesi " gelmektedir. Bu ama olarak yapılacak uygulama çalışmalarının daha da arttırılarak yaygınlaştırılmas fazla kalifiye elemanın yer aldığı yeni girişimlere ihtiyaç bulunmaktır.

Engellilere yönelik Hizmet sektörünün il, ilçe, köy bazında yaygınlaştırılması, kültürel yapınında göz önüne alındığı bir girişim planının tasarlanmasıyla bu alanda yapılacak olan birçok yatırımında heba olmasını önleyecektir.

2. DÜNYADAKİ ENGELLİ PROFİLİ

Sağlık Bakanlığı, dünya nüfusunun yaklaşık yüzde 15'inin, yani bir milyardan fazla kişinin engelli olduğu dünyada, nüfusun yaşlanması ve kronik hastalıklardaki artış nedeniyle engelli sayısının arttığını belirtmiştir. Dünya nüfusunun yaklaşık %15'i, yani yaklaşık 1 milyar insan, bir engel ile yaşamaktadır (URL,2).

Dünya Sağlık Örgütü Araştırma sonuçlarında, engelliliğin, düşük gelirli ülkelerde, yüksek gelirli ülkelere göre daha yaygın olduğu görülmektedir. Nitekim engellilerin çalışan nüfusa oranı Finlandiya'da yüzde 32,2, İngiltere'de yüzde 27,2 ve Hollanda'da yüzde 25,4; Romanya'da ise yüzde 5,8'dir.

Türkiye Özürlüler Araştırması Temel Göstergelerine göre, Türkiye'de toplam nüfus içine engelli oranı %12,29 oranı ile dünyadaki en yüksek oranın ülkemizde olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır (DIE, 2002)

Engellik konusunda Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölüm Başkanı Prof. Dr. Serap İnal tarafından yapılan açıklama gereğince "Dünya nüfusunun yüzde 10'unun herhangi bir nedenle engeli olan kişilerden oluştuğunu belirterek, gerçekte dünyadaki engellilik oranının yüzde 5 ile yüzde 15-20 arasında değiştiği ve gelişmiş ülkelerde engelli nüfusunun giderek arttığı" ifade edilmiştir.

Ayrıca İnal'ın, Avrupa Birliği ülkelerinde yaşayan yaşları 16-64 arasında olan kişiler arasında süreğen hastalığı veya engeli olan kişilerin genel nüfusun yüzde 15,7'sini oluşturduğunu buna göre her dört aileden birinde engeli olan bir kişi bulunduğu şeklinde açıklamada bulumuştur. Bu durumu ülkeler açısından da değerlendirdiği sözlerinde "Avrupa Birliği'nde çalışan nüfusun altıda birini oluşturan bu durum, ülkeler ele alınarak tek tek incelendiğinde süreğen hastalığı ve engeli olan kişiler en yüksek oranda sırasıyla Finlandiya (yüzde 32,2), İngiltere (yüzde 27,2) ve Hollanda'da (yüzde 25,4); en düşük düzeyde ise, İtalya (yüzde 6,6) ve Romanya'da (yüzde 5,8) olduğunu, bu durumun nedenini de tıbbi nedenlerin yanı sıra, sosyokültürel ve ekonomik boyutlarda olduğuna, bu grubun içinde yer alan kadınlar, çocuklar ve yaşlıların daha fazla sorun ile karşı karşıya kaldıklarından, özellikle üzerinde durulması gereken grupların başında geldiklerine de dikkat çekmiştir.

Bir diğer önemli açıklamada Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Yelkin Diker Coşkun'un tarafından yapılmış olup, "Dünyada ülkemizde ve engelli insanların sayısının artmasının nedenleri arasında günümüz yaşamının önemli olgusu olan stresin yol açtığı depresyon

gibi rahatsızlıkların artması, nedenleri henüz tam olarak tanımlanamayan bazı hastalıkların (otizm, asperger vb) görülme artışı, nüfusların yaşlanma ortalamasının yükselmesi ile birlikte engellilik durumlarının sık görülmesi; alzheimer, diyabet, kalp ve damar hastalıkları ile ilgili kronik sorunların dünya çapında görülmesi bu artışın nedenleri arasında yer aldığı" belirtmektedir (URL,6).

World Health Survey 2002-2004 yılları arasında 59 ülkede yaptığı prevalans çalışmasında %15,6 oranında bir engellilik prevalansı ortaya koymuş ve tüm ülkelerde en yüksek engellilik prevalansına kadınlar, yaşlılar ve ekonomik açıdan yoksulluk çeken savunmasız gruplarda rastlanmıştır.

Ayrıca Yrd. Doç.Dr. Çoşkun "Engelli bireyler ülkemizde toplum içinde genel varlıklarıyla kabul görüyor olmakla birlikte yaşadıkları sorunlar nedeniyle toplumla uyum içinde yaşama fırsatı yakalayamadıklarını ve bu sorunların engelli bireyin engel nedeni ile ilgili olmayıp çoğunlukla toplumun önyargıları, engelli bireye karşı ilgisizliği gibi dışsal etkenlere dayandığını" vurgulayarak Dünyadaki ve Türkiye'deki durumla ilgili şu bilgileri vermiştir: "Amerika, Kanada, İ sveç ve İ rlanda gibi pek çok ülkede engelli bireyler doğumlarından itibaren ulusal veri tabanlarında kayıt altına alınmakta ve bu veri tabanı ilgili tüm kurumlar tarafından koordinasyonlu biçimde kullanılıyor. Böylece engelli birey hayatı boyunca sağlık, eğitim ve mesleki gelişimi açısından izlenmekte ve gerekli destek kendisi daha talep etmeden her aşamada verildiğini, Ülkemizde ise özel gereksinimli bireylerin sayısı resmi kayıtlardan tam olarak bilinmemekle beraber, şu anda 1 milyon 600 bine yakın kayıt bulunduğunu" ifade etmiştir (URL,3).

Dünya Sağlık Araştırması sonuçları da, engelliliğin, düşük gelirli ülkelerde yüksek gelirli ülkelere göre daha yaygın olduğuna ve en yoksul 1/5'lik refah diliminde yer alan insanlarda, kadınlarda ve yaşlı insanlarda engelliliğin daha sık görüldüğüne işaret etmektedir.

Sağlık Bakanlığı resmi sistesinde yayınlanan Dünya Engelliler günü başlıklı Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu tarafından yayınlanan yazıda ise "Dünya nüfusunun yaklaşık % 15'i -bir milyardan fazla kişi- çeşitli yeti yitimi (özürlülük) durumuna sahiptir. 110 -190 milyon insan fonksiyonlarda ciddi sıkıntılar yaşamaktadır.

Özürlülük oldukça çeşitlilik göstermekte, nüfusun yaşlanması ve kronik hastalıklardaki artış nedeni ile özürlü sayısı da artmaktadır. Savaşlar, trafik kazaları veya afetler de özürlülük nedenleri olarak bildirilmektedir.

3. TÜRKİYE GENELİNDEKİ ENGELLİ PROFİLİ

Türkiye genelinde engellilere ait durumu incelediğimizde, Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı'nın, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü ile müştereken 2002'nin Aralık ayında yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre; engelli olan nüfusun toplam nüfus içindeki oranı % 12,29'dur (TÜİK, 2002).

Buna göre ülkemizde 8.431.937 (12,29) kişi engelli olarak yaşamlarını sürdürmektedir. % 12,29 engelli oranının; % 7,092'u erkek, % 5,022'si kadın olarak ifade edilmektedir (URL,6).

Tablo 3.1 Engelli Nüfusun Toplam Nüfus İçindeki Oranı ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Toplam Engelli Nüfus %			Ortopedik, Görme, İşitme, Dil ve Konuşma ve Zihinsel Engelli %			Süreğen Hastalığa Sahip Nüfus		
Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
12.29	11.10	13.45	2.58	3.05	2.12	9.70	8.05	11.33

Kaynak: DİE ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı "2002 Özürlüler Araştırması"

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Ulusal Engelliler Veritabanı (ÖZVERİ) verilerine göre ise, Türkiye'de 2013 yılı rakamlarına göre,1 milyon 599 bin 222 engelli bulunuyor. Bu kişilerin 672 bin 172'si kadın, 887 bin 41'i ise erkek. İstanbul 177 bin 818 ile en fazla engelli vatandaşın bulunduğu şehir olurken, İzmir 98 bin 564 ve Ankara da 90 bin 707 kişi ile İstanbul'u takip ediyor.

Bu sonuca göre, engelli sayısındaki artışın nedenleri arasında;

- Stresin yol açtığı depresyon hastalığının artması,
- Henüz tam tanımlanamayan otizm, asperger vb. artışı,
- Nüfusların yaşlanma oranının yükselmesi ile birlikte engellilik durumlarının sık görülmesi;
- Alzheimer, diyabet, kalp ve damar gibi kronik hastalıkların dünya çapında artması yer almaktadır.

Engellilerin, engel gruplarına göre dağılımları ise 808 bin 335 süreğen (kronik) hastalıklar, 482 bin 361 zihinsel, 321 bin 895 ortopedik, 216 bin 77 görme, 176 bin 475 ruhsal ve duygusal ve 37 bin 494 de dil ve konuşma olarak sıralanıyor.

Başbakanlık Özürlüler İ daresi Başkanlığının hazırladığı 'Türkiye Özürlüler Araştırması' raporunda, engellilerin bölgeler göre sayı ve oranları, engellilik çeşitleri ve cinsiyete göre dağılımına yer verildi. Engelli nüfusun coğrafi bölgelere göre dağılımı

irdelendiğinde, engellilerin en yoğun yaşadığı bölge Marmara Bölgesi olduğu ortaya çıkmaktadır.

Marmara Bölgesi'nin Türkiye nüfusunun yoğun olarak yaşadığı bölge olduğu düşünüldüğünde engelli nüfusun yoğunluğunun fazla olmasının da beklenen bir durum olduğuna dikkat çekilen rapora göre 402 bin 619 engellinin yaşadığı Marmara Bölgesi'ni 307 bin engelliyle İ ç Anadolu, 264 bin engelliyle Karadeniz. Ege, Akdeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi takip etmektedir.

Raporda, nüfus yoğunluğunun diğer bölgelere göre düşük olduğu Ege ve Akdeniz'de engelli sayısının yüksek olmasının ise kendi başına değerlendirilmesi gereken bir durum olduğuna vurgu yapıldı.

Tablo 3.2. Engellilerin Coğrafi Blgelere Göre Oransal ve Kümülatif Dağılımı

Bölge	Sayı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Marmara	402619	22,7	22,7
Ege	232341	13,1	35,8
Akdeniz	230668	13,0	48,8
İç Anadolu	307133	17,3	66,2
Karadeniz	264380	14,9	81,1
Doğu Anadolu	155475	8,8	89,9
Güneydoğu Anadolu	179688	10,1	100,0
Toplam	1772304	100,0	

Kaynak: DİE ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı "2002 Özürlüler Araştırması"

Başbakanlık Özürlüler İ daresi Başkanlığının hazırladığı Türkiye Özürlüler Araştırması' raporunda, Türkiye'de engellilerin yüzde 41'i kadın, yüzde 59'u erkek olarak açıklanmıştır. Başbakanlık raporunda "Dikkat çekici olan işitme engeli bulunanların yüzde 34'ünde aynı zamanda konuşma engeli ve konuşma engeli bulunanların yüzde 27'sinde aynı zamanda zihinsel engelin bulunduğudur" ifadesi kullanılmıştır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde yer alan Ulusal Engelliler Veritabanı (ÖZVERİ) bazı kamu kurum ve kuruluşlarına herhangi bir sebepten dolayı başvurmuş engelli bireylerin verilerinin derlenmesi ile oluşmaktadır. ÖZVERİ'de kayıtlı, adresi ve Engelli Sağlık Kurulu Rapor bilgisi bilinen engelli kişilerin illere göre dağılımları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.3. İllere Göre Engelli Sayısının Dağılımı

İl	Toplam	II	Toplam	İl	Toplam
Adana	46.788	Edirne	7.621	Malatya	17.737
Adıyaman	20.599	Elazığ	14.300	Manisa	33.311
Afyonkarahısar	14.463	Erzincan	7.148	Mardin	17.144
Ağrı	6.562	Erzurum	16.156	Mersin	39.376
Aksaray	8.995	Eskişehir	16.823	Muğla	15.963
Amasya	6.450	Gaziantep	28.746	Muş	8.278
Ankara	90.707	Giresun	12.884	Nevşehir	8.494
Antalya	38.660	Gümüşhane	3.402	Niğde	11.136
Ardahan	2.975	Hakkari	3.541	Ordu	22.866
Artvin	6.787	Hatay	32.819	Osmaniye	10.154
Aydın	29.688	Iğdır	4.455	Rize	9.274
Balıkesir	21.582	Isparta	9.085	Sakarya	17.129
Bartın	*6.571*	İstanbul	177.818	Samsun	38.639
Batman	15.246	İzmir	98.564	Siirt	5.808

Kaynak: DİE ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı "2002 Özürlüler Araştırması"

2002 yılında yapılan araştırmaya göre Türkiye'de toplam 1.559.222 engelli kişi bulunmaktadır. ÖZVERİ' de kayıtlı, adresi ve engel grubu bilgisi bilinen engelli kişilerin engel gruplarına göre dağılımları aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.4. Engel Grubuna Göre Kişi Sayısı

Engel Grubu	Kişi Sayısı
Görme	216.077
İşitme	156.573
Dil ve Konuşma	37.494
Ortopedik	321.895
Zihinsel	482.361
Ruhsal ve Duygusal	176.475
Süreğen Hastalıklar	808.335

Kaynak: DİE ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı "2002 Özürlüler Araştırması"

ÖZVERİ'de kayıtlı, adresi ve Engelli Sağlık Kurulu Rapor bilgisi bilinen engelli kişilerin cinsiyete göre dağılımları aşağıda tablo 3.5'te görüldüğü gibidir:

Tablo 3.5. Cinsiyete Göre Engel Sayısı

Cinsiyet	Toplam
Kadın	672.172
Erkek	887.041

Kaynak: DİE ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı "2002 Özürlüler Araştırması"

ÖZVERİ'de kayıtlı, adresi ve Engelli Sağlık Kurulu Rapor bilgisi bilinen engelli kişilerin yaşa göre dağılımları aşağıda görüldüğü gibidir:

Tablo 3.6. Yaş'a Göre Engelli Kişi Sayısı

Yaş	Kişi Sayısı
00-07	87.315
08-14	186.614
15-21	144.386
22-28	143.100
29-35	145.201
36-42	140.953
43-49	129.649
50-56	107.683
57-63	103.382
64-70	93.108
71-77	93.000
77+	184.830

Kaynak: DİE ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı "2002 Özürlüler Araştırması"

Türkiye Özürlüler Araştırmasına (2002) göre Engelli nüfusun medeni durumuna bakıldığında, yarıdan fazlasının (%51,4) evli olduğu görülmektedir. Ancak genel nüfustaki oranlardan farklı olarak, engellilerde eşi ölmüş olanların oranının yüksek olduğu görülmektedir. Engelliler İdaresi Başkanlığı'nca yapılan araştırmaya göre engellilerin çoğu evli, yüzde 37,7'si bekar ve yüzde 1,6'sı boşanmış durumda olduğu bildirilmiştir.

3.1. Türkiye'de Engellilerin Medeni Durumu

Tablo 3.7.'de görüldüğü gibi engellilerin %37,7'si hiç evlenmemiş iken, %51,4'ü evli, % 9'u dul, %1,6'sı ise eşinden boşanmıştır. Engellilerin gerek bekar kalmalarında ve gerekse evlenip boşanmalarında engellilik durumlarının önemli bir faktör olduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 3.7. Engellilerin Medeni Durumu

Medeni Durum	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Hiç evlenmedi	570415	32,2	37,7
Evli	778166	43,9	51,4
Evli-ayrı yaşıyor	6828	,4	0,5
Boşandı	23828	1,3	1,6
Eşi öldü	133770	7,5	8,8
9	174	,0	100,0
0	259123	14,6	
Toplam	1772305	100,0	

Kaynak: DİE ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı, "2002 Özürlüler Araştırması"

Aynı araştırma verilerine göre, engelli nufüsun yaş dağılımları incelendiğinde genel olarak en en düşük 0-9 yaş aralığında, en yüksek, 70 ve üzerinde olan kişilerin engelli olduğu, 40 yaş ve üzerinde süregen hastalıkların arttığı görülmektedir.

Tablo 3.8. Engelli Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Ortopedik Engelli	Görme Engelli	İşitme Engelli	Dil ve Konuşma Engelli	Zihinsel Engelli	Süreğen Hastalık
0-9	%0.64	%0.33	%0.20	%0.46	%0.42	%2.60
10-19	%0.77	%0.36	%0.29	%0.43	%0.58	%2.67
20-29	%1.21	%0.45	%0.32	%0.42	%0.65	%4.80
30-39	%1.26	%0.46	%0.35	%0.31	%0.54	%8.89
40-49	%1.39	%0.62	%0.35	%0.26	%0.39	%15.43
50-59	%1.79	%0.91	%0.41	%0.30	%0.26	%24.44
60-69	%2.80	%1.56	%0.77	%0.41	%0.27	%31.82
70+	%3.94	%2.98	%1.70	%0.39	%0.31	%36.10

Kaynak: DİE ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı, "2002 Özürlüler Araştırması

Türkiye Özürlüler Araştırması (2002)'na göre, Engelli Genel olarak nüfusun yaş dağılımına bakıldığında, Türkiye'nin diğer gelişmiş ülkelere göre daha genç bir nüfusa sahip olduğu söylenebilir.

Ancak, genel nüfusun yaş piramidini engelli nüfusla kıyasladığımızda, çocuklukta ve gençlikte engelliliğe daha az rastlanmakta olduğu görülecektir Doğumla birlikte gelen engellilik daha azken, yaşlılıkta engellilik artmaktadır.

Türkiye genç olmasına karşın hızla yaşlanan toplumu için politikalar üretirken, bir yandan da bireylerine nüfusunun profiline uygun olarak engellilik politikaları ve ilerleyen yaştaki engelliliğe ilişkin açılımları da sunmalıdır.

Tablo 3.9. Genel ve Engelli Nüfusun Karşılaştırılması ve Aralarındaki Oransal Fark

Yaş Grubu	Genel Nüfus			Engelli Nüfus			Oransal Fark
	Sayı	Yüzde	Kümülatif Yüzde	Sayı	Yüzde	Kümülatif Yüzde	
0 – 4	7152307	10,4	10,4	81640	4,6	4,6	– 5,8
5 – 9	6893990	10	20,5	135164	7,6	12,2	– 2,4
10 – 14	6310126	9,2	29,7	118377	6,7	18,9	– 2,5
15 – 19	6136836	8,9	38,6	125202	7,1	26	– 1,8
20 – 24	6028111	8,8	47,4	150196	8,5	34,5	– 0,3
25 – 29	6490236	9,5	56,8	162539	9,2	43,6	– 0,3
30 – 34	5680529	8,3	65,1	145765	8,2	51,8	– 0,1
35 – 39	4815118	7	72,1	122589	6,9	58,8	– 0,1
40 – 44	4261634	6,2	78,4	108773	6,1	64,9	– 0,1
45 – 49	3671371	5,4	83,7	101187	5,7	70,6	0,3
50 – 54	2879663	4,2	87,9	84026	4,7	75,4	0,5
55 – 59	2220809	3,2	91,1	80826	4,6	79,9	1,4
60 – 64	1914925	2,8	93,9	94458	5,3	85,2	2,5
65 – 69	1605440	2,3	96,3	86355	4,9	90,1	2,6
70 – 74	1111352	1,6	97,9	69218	3,9	94	2,3
75 – 79	616543	0,9	98,8	53315	3	97	2,1
80 – 84	283970	0,4	99,2	30642	1,7	98,8	1,3
85+	194533	0,3	99,5	20811	1,2	99,9	0,9
Toplam	68622559	100		1772305	100		

Kaynak: DİE ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı "2002 Özürlüler Araştırması"

Aynı araştırma verilerine göre, engelli nufüsun yerleşim yerine göre dağılımı incelendiğinde toplam nufüsün kentteki engelli oranı %12,70 iken kırsal da bu oran %11,67 olarak birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Ancak Bartın'daki dağılıma bakıldığında bu oranların tam aksine bir durumun var olduğu görülmektedir. Nitekim Bartın'da engellilerin %83'ü kırda yaşarken sadece %17'si kentte yaşamaktadır.

Tablo 3.10. Engelli Nüfusun Yerleşim Yerine Göre Dağılımı

	Toplam	**Erkek**	**Kadın**
Kent	12.70	11.38	13.99
Kır	11.67	10.69	12.63

Kaynak: DİE ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı "2002 Özürlüler Araştırması"

Türkiye İ statistik Kurumu Başkanlığı tarafından Özürlüler İ daresi Başkanlığı işbirliğinde hazırlanan 2002 yılında Türkiye Özürlüler Araştırması sonuçlarına göre engelli nüfusun toplam nüfus içerisindeki engel guplarına göre dağılımı incelendiğinde, %1,25'i ortopedik, %0,60'ı görme, %0,37'si işitme, %0,38'i dil ve konuşma, %0,48'i zihinsel, %9,7'si de süreğen hastalık engel grubuna sahip olan bireylerdir (Tablo 3.11).

Tablo 3.11. Engelli Nüfusun Engel Gruplarına Göre Dağılımı

Ortopedik Engelli	**Görme Engelli**	**İşitme Engelli**	**Dil ve Konuşma Engelli**	**Zihinsel Engelli**	**Süreğen Hastalık**
%1.25	%0.60	%0.37	%0.38	%0.48	%9.70

Kaynak: DİE ve Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı "2002 Özürlüler Araştırması"

Ulusal Özürlüler Veri Tabanına kayıtlı özürlülerin % 29,2'si zihinsel özürlüler, % 25,6'sı süreğen hastalığı olan özürlüler, % 8,8'i ortopedik özürlüler, % 8,4'ü görme özürlüler,% 5,9'u işitme özürlüler, % 3,9'u ruhsal ve duygusal özürlüler, % 0,2'si dil ve konuşma özürlüler ve % 18'i birden fazla özüre sahip olanlardır.

Kayıtlı özürlülerin, % 58,6'sı erkek, % 41,4'ü kadındır(TÜİK,2010). Kayıtlı özürlülerin, özrünün ortaya çıkma nedenlerine bakıldığında, ikinci sırada %15,9 ile

genetik veya kalıtsal bozukluk, % 9,6 ile kaza ve % 3 ile gebelikte/doğum sırasında yaşanan problemler yer almaktadır (TÜİK,2010).

Türkiye Özürlüler Araştırmasının (2002) verilerine göre, genel nüfusta ilkokul ve öncesi eğitim düzeyindekilerin oranı -okuryazar olmayanlar dahil- Türkiye nüfusunun %69,3'ünü oluşturmaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre genel nüfusun %12,9'u okuma yazma bilmezken, engellilerde bu oran 3 kat daha fazladır (%36,3). Engellilerde ilkokul ve öncesi eğitim düzeyine sahip olanların oranı %84,2'dir. Başka bir deyimle engellilerin eğitim ve kültür düzey Türkiye ortalamasının oldukça altında bulunmaktadır.

Araştırma sonucu olarak okuryazarlığı olmayan ve eğitim seviyesi düşük bir engelli kitlesinin varlığından söz edilebileceği, bu durumun başlıca nedeni olarak da "engellilerin engellenmesinden" kaynaklanmakta olduğu belirtilmiştir.

Tablo 3.12. Engellilerin Eğitim Durumunun Genel Nüfusun Eğitim Durumuyla Karşılaştırılması

Eğitim Durumu	Genel Nüfus			Engelli Nüfus		
	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde
Okuryazar değil	7764060	11,3	12,9	604945	34,1	36,3
Okuryazar fakat bir okul bitirmemiş	12037120	17,5	20,1	247642	14,0	14,9
İlkokul	21738553	31,7	36,2	549681	31,0	33,0
İlköğretim	2430754	3,5	4,1	25607	1,4	1,5
Ortaokul	4499685	6,6	7,5	87257	4,9	5,2
Orta ve dengi meslek	156146	0,2	,3	3100	0,2	0,2
Lise	6997669	10,2	11,7	93635	5,3	5,6
Lise ve dengi meslek	1215056	1,8	2,0	21509	1,2	1,3
Yüksekokul veya fakülte	3028955	4,4	5,1	30382	1,7	1,8
Yüksek lisans, doktora	108454	0,2	,2	1261	0,1	0,1
Ara Toplam	59976452	87,4	100,0	1665018	93,9	100,0
99	38775	0,1		174	0,0	
0	8607332	12,5		107112	6,0	
Toplam	68622559	100		1772305	100	

Engellilerin % 41'i ile süreğen hastalığı olanların yaklaşık % 47,1'i ilkokul mezunudur. İlkokul sonrası eğitim düzeyi ise oldukça düşüktür. Yüksek okula devam eden

özürlü (bedensel, görme engelliler, işitme ve konuşma) oranı % 2,24, kronik hastalığa sahip olanlarda ise bu oran % 4,23'tür.

3.2. Türkiye'deki Engellilerin Cinsiyet ve Türlerine Göre Dağılımı

Türkiye genelinde engellilerin durumu incelendiğinde, TÜİK'in 2002 engelli oranı baz alındığında ülkemizin bünkü nufusunun 8.431.937 (%12,29) kişisi engelli olarak yaşamlarını sürdürmektedir. % 12,29 olan engelli oranının; % 7,092'u erkek, % 5,022'si kadın olduğu ifade edilmektedir (ASPB istatistikleri,2014).

Tablo 3.13. Kronik Engellilik ve Süreğen Hastalıkların Toplam Engelli Nüfusu İçerisindeki Dağılımı

Toplam Engelli Nüfus %			Dil ve Konuşma, Ortopedik, Görme, İşitme ve Zihinsel Engelli %			Süreğen Hastalığa Sahip Nüfus %		
Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
12,29	11,10	13,45	2,58	3,05	2,12	9,70	8,05	11,33

Kaynak: http://www.ozida.gov.tr/arastirma/oztemelgosterge.htm

3.3. Türkiye'deki Engellilerin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı

Bölgelere göre engelli dağılımında Türkiye'de en yüksek oran %22,7 ile Marmara Bölgesinde çıkarken, %17,3 ile İç Anadolu Bölgesi ikinci, %14,9 ile Karadeniz bölgesi üçüncü sırada yer almaktadır. Nüfus yoğunluğu açısından ilk sıralarda yer almasına rağmen, Ege ve Akdeniz Bölgelerinin engelli oranının düşük olması araştırılmaya değerdir.

Tablo 3.14. Engellilerin Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı

Bölge	Sayı	Yüzde %
Marmara	402619	22,7
Ege	232341	13,1
Akdeniz	230668	13
İç Anadolu	307133	17,3
Karadeniz	264380	14,9
Doğu Anadolu	155475	8,8
Güneydoğu Anadolu	179688	10,1
Toplam	1772304	100

Kaynak: TUİK

3.4. Türkiye'de Engellilerin Engelli Türüne Göre Dağılımı

Türkiye'de süreğen hastalıkların da dâhil olduğu toplam engelli sayısı Tablo3.15.'te görüldüğü gibi (birden çok engeli bulunan kişiler de ilgili gruplara dahil edildiğinde) toplam 2.773.959 kişi çıkmaktadır. Birden çok engelli kişiler tek sayıldığında ise bu sayı 1.869.521'e düşmektedir.

Tabloda görüleceği üzere burada görülen engellilerin %36,9 u süreğen hastalardan % 7,9'u ise ruhsal ve duyusal hastalardan oluşmakta olup, bu her iki engelli grubunu projemiz kapsamında ele almadığımızdan değerlendirme dışı tutulmuştur. Tabloda görüldüğü üzere Türkiye'de projemiz kapsamında bulunan engelli türlerinden en yüksek orana sahip engelli grubu zihinsel engelliler (%20,3) iken, ikinci sırada ortopedik engelliler (%15,1), üçüncü sırada görme engelliler (%10,1), son sırada ise % 0,8 oranı ile dil ve konuşma engelliler gelmektedir. Süreğen hastalıkları toplamdan çıkardığımızda, Türkiye'de zihinsel engellilerin toplam engelliler içinde en yüksek paya sahip oldukları görülmektedir. Dil ve konuşma engelliler ise %0,8 ile en düşük orana sahip bulunmaktadır. Diğer engelli gruplarının içinde ortopedik engellilerin de önemli büyüklükte bir paya sahip oldukları görülmektedir.

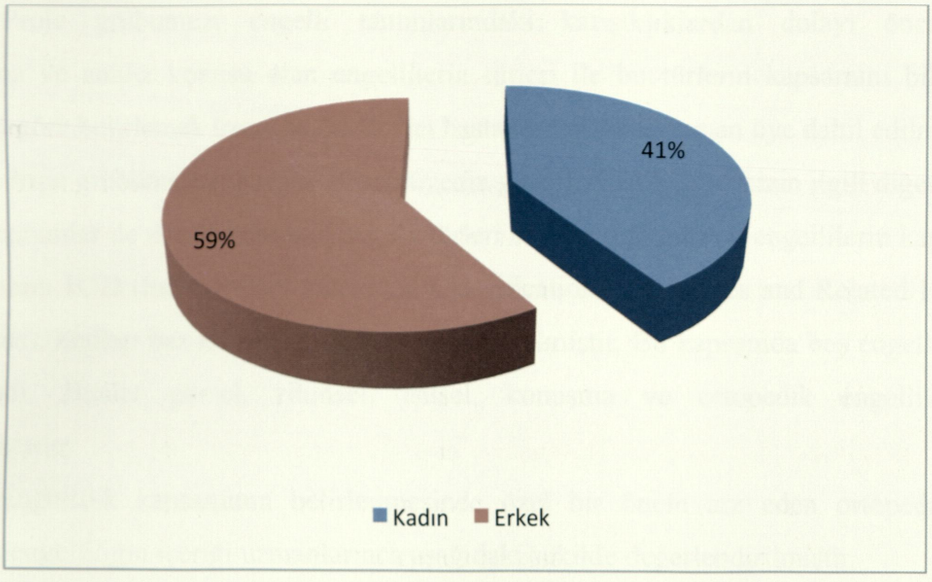
Tablo 3.15. Türkiye'de Türüne Göre Engelli Sayısı ve Oranı

Engelli Türü	Engelli Sayısı	Toplam %si
Dil ve Konuşma	52.286	0,8
Görme	281.601	10,1
İşitme	210.531	7,6
Ortopedik	420.964	15,1
Ruhsal ve Duygusal	220.679	7,9
Süreğen Hastalıklar	1.025.579	36,9
Zihinsel	562.319	20, 3
Toplam	2.773.959	100,0

Kaynak: ASPB Ulusal Engelliler veri Tabanı(08.03.2015)
*Bir kişi birden fazla gruba dâhil olabileceğinden,
satırlar toplamı "TOPLAM" satırından büyük çıkabilir.

3.5. Türkiye'de Engellilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Türkiye'de engellilerin %59'u erkeklerden oluşurken, %41'i kadınlardan oluşmaktadır. Türkiye'deki Erkek engellilerin oranının yüksekliği dünyaya benzerlik arz etmektedir.

Şekil 3.1. Engellilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: TUİK

Tablo 4.1. Bartındaki Kurum ve Kuruluşların Envanterdeki Engelli Mevcutları (Elimine Edilmiş Şekliyle)

	Hastane	Sydv	İşkur	Tsd	Halk Sağ.Md	Asp M	Muhtarlık	Kayıtdışı	Vefat	Toplam
Merkez	2479	658	755	78	496	72	457	333	-356	5328
Ulus	520	720	64	3	90	8	141	62	-47	1608
Amasra	221	200	57	5	30	6	52	30	-38	601
Kurucaşile	127	142	17	3	13	9	30	12	-22	353
Tespit Edilemeyen *	492	75	0	0	0	0	0	0	0	567
Toplam	**3839**	**1795**	**893**	**89**	**629**	**95**	**680**	**437**	**-463**	**7994**

* Adresi Tespit Edilemeyen Engelliler; Adres Verilerinin Standart Olmaması, Yazım Hatası Ve Adres Belirtilmemesi Gibi Nedenlerle Ortaya Çıkmıştır.

Tablo 4.2. Konsolide Edilen Engellilerin Cinsiyetlerinin Kurumlar İtibariyle Dağılımı

	Hastane	Sydv	İşkur	Tsd	Halk Sağ.Md	Asp	Muhtarlıklar	Kayıtdışı	Vefat	Toplam
Erkek	1932	1132	693	56	274	36	391	247	-259	4477
Kadın	1907	663	200	33	355	59	289	190	-204	3517
Toplam	**3839**	**1795**	**893**	**89**	**629**	**95**	**680**	**437**	**-463**	**7994**

Tablo 4.1. ve 4.2.'de de görüldüğü gibi Bartın'da Türkiye'deki engellilerin toplam nüfus içindeki oranın oldukça üstünde seyreden bir engellilik oranı bulunmaktadır. Türkiye'nin genel nüfusa olan engellilik oranı %2,4 iken, Bartın'da bu oran %75 daha yüksek olup 4,2 çıkmaktadır. Engellilik oranının bu denli yüksek çıkmasında etkili olan Ulus ilçesinin %7,3 oranı ile Bartın Merkez ve köylerinin % 4,7 olan oranıdır. Bu iki yerleşim yerinden sonra en yüksek engelli oranına sahip olan ilçe %3,9 oranı ile Amasra'dır. İlçelerin içinde %1,1 oranı ile Kurucaşile'de engellilik oranı Bartın'da düşük çıktığı gibi bu oran Türkiye'ninde altında kalmaktadır. Bartın'daki engellilik oranının bu denli yüksek çıkmasının nedenlerinin ciddi olarak araştırılmaya ihtiyacı bulunduğu açıktır. Tüm engellilerin içindeki kadınların engelli oranı % 44 iken, erkek engellilerin oranı % 56 çıkmaktadır.

4. BARTIN ENGELLİLERİN TESPİTİ VE ANALİZİ PROJESİ (BARTIN ETAP-1)' DE TESPİT EDİLEN GENEL BULGULAR

4.1. Projemiz Kapsamında Araştırılan Engellilerin Türleri Ve Bu Türlerin Çerçevesi Hakkında Uygulanan Yöntem

Proje grubumuz, engelli tanımlarındaki karışıklıklardan dolayı öncelikle, araştırma ve analiz konusu olan engellilerin türleri ile bu türlerin kapsamını bilimsel esaslara göre belirlemek üzere bartın devlet hastanesinden bir uzman üye dahil edilmiştir.

Proje grubumuzdaki tabip uzman üyenin görüşleri ve bu üyemizin ilgili diğer tıbbi branş uzmanlar ile iletişim kurarak engelli türleri belirlendiği gibi bu engellilerin kapsamı ve kapsamı **ICD** (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems), kodları baz alınarak çerçevesi tespit edilmiştir. Bu kapsamda beş engelli türü belirlendi. Bunlar görsel, zihinsel, işitsel, konuşma ve ortopedik engellilerden oluşmaktadır.

Engellilik kapsamının belirlenmesinde özel bir önem arz eden ortopedik ve zihinsel engelliliğin içeriği uzmanlarınca aşağıdaki şekilde değerlendirilmiştir.

Ortopedik hastalık sınıflaması içine ortopedik, nörolojik ve romatizmal hastalıklardan kaynaklanan ortopedik sorunlar dahil edilirken, zihinsel hastalık sınıflamasında, zeka işlev bozuklukları (mental retardasyon), kişilik bozuklukları (şizoid, paranoid), demans (alzheimer),sanrısal bozukluklar (psikoz, şizofreni) dahil edilmiştir. 20-40 yaş arası dönemlerde psikiyatrik hastalıklar genelde pik yapar, hastalık beklentileri ileri yaşlarda azalmıştır veya ölüm vakaları olmuş olabilir.

Ortopedi uzmanı görüşü de psikiyatri ile benzerlik arz etmektedir. 18-38, 39-57 yaş grubu hastalıklarda artış olması normal sayılmaktadır.18-38 yaş grubunda ise sosyal haklardan yaralanmak amacıyla (maluliyet, özürlü maaşı, özürlü kimlik belgesi almak için) hastaneye başvuru oranı yüksek olmuş olabilir.

Bartın'daki engelli kişilerin genel sayılarını ve adreslerini belirlemek amacıyla Tablo-1.16'da gösterilen kurum ve Kuruluşlarda veri talebinde bulunulmuş ve elde edilen tüm veriler SAS ve Excel Yazılım Programları ile birleştirilmiş, böylece mükerrelikler elimine edilerek TC Numaraları baz alınmak suretiyle engellilerin kimlik, sayı ve adresleri tespit edilmiştir. Bu listelerden haraketle engellilerin yerleşim yerleri itibariyle konsolidasyonu gerçekleştirilmiştir. Bütün bu bilgilere ayrıca Bartın Valiliğinin desteği ile her yerleşim yerinde mevcut olan mahalle ve köy muhtarlıklarının mahallerindeki engelli bilgileri de dahil edilirken kayıt dışı engelliler de tespit edilip bunlarla yüzyüze

anket yapmak üzere tüm yerleşim yerlerine gidilmiştir. Bunlara ilaveten anketörlerimiz sahada hiçbir Kurum ve Kuruluşun kayıtlarında bulunmayan, ayrıca muhtarlıkların bildirmediği engelliler de kayıt altına alınarak bunlar toplam engelliler listesine dahil edilmişlerdir. Sahada tespit edilen diğer bir vakıa da engelli kayıtlarında mevcut olup vefat eden engellilerin varlığıdır. Bu bağlamda hazırladığımız Tablo 4.1.' de görüleceği gibi konsolide edilen toplam engelli mevcutlarından vefat eden engelliler düşüldüğünde net 7994 engelli bulunmuştur. Bunların % 66,7'si Merkez'de, %20,8'i Ulus'ta, %7,5'i Amasra'da, %4.4'ü Kurucaşile'de, %7,4'ü ise yeri bildirilmeyen engellilerden oluşmaktadır. Bu engellilerin %56'sı erkeklerden % 44'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu oranlardan da görüleceği gibi Bartın genelinde kadın engellilerin oransal olarak erkeklerden yüksektir. Bu oranın yüksek olmasında kadınların bu bölgede özellikle kırsal alanlarda aile geçimi ve istihdamında diğer bölgelere göre daha yüksek bir sorumluluk üstlenmesinin etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Tablodan çıkarılan bir başka sonuç da her resmi kurum ve kuruluşun envanterinde mevcut olan engelli sayıları ve diğer verilerinin farklı olması ve homojen olmamasıdır. Bunun kamuda ortak bir engelli veri tabanının oluşturulamamasından kaynaklandığı görülmektedir. Ortak veri kaynağının oluşturulması halinde tüm kurum ve kuruluşların her türlü engelli bilgi ve veri homojenliği ve güncelliği sağlanmış olacaktır. Bartında Engelli bilgilerinin en çok bulunduğu kurum Bartın Devlet Hastanesidir. Tepit edilen toplam engellilerin(konsolidasyonu sonunda) yaklaşık yarısının kaydı Devlet hastanesinin veri tabanından alınırken, bunun dışında kalan engellilerin toplam içindeki payı, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarında %22,9, İŞKUR'da %10,9, İL Halk Sağlık Müdürlüğünde %7,8, Muhtarlıklarda %8,5 oranındadır.

Tablo 4.1. Bartındaki Kurum ve Kuruluşların Envanterdeki Engelli Mevcutları (Elimine Edilmiş Şekliyle)

	Hastane	Sydv	İşkur	Tsd	Halk Sağ.Md	Asp M	Muhtarlık	Kayıtdışı	Vefat	Toplam
Merkez	2479	658	755	78	496	72	457	333	-356	5328
Ulus	520	720	64	3	90	8	141	62	-47	1608
Amasra	221	200	57	5	30	6	52	30	-38	601
Kurucaşile	127	142	17	3	13	9	30	12	-22	353
Tespit Edilemeyen *	492	75	0	0	0	0	0	0	0	567
Toplam	**3839**	**1795**	**893**	**89**	**629**	**95**	**680**	**437**	**-463**	**7994**

* Adresi Tespit Edilemeyen Engelliler; Adres Verilerinin Standart Olmaması, Yazım Hatası Ve Adres Belirtilmemesi Gibi Nedenlerle Ortaya Çıkmıştır.

Tablo 4.2. Konsolide Edilen Engellilerin Cinsiyetlerinin Kurumlar İtibariyle Dağılımı

	Hastane	Sydv	İşkur	Tsd	Halk Sağ.Md	Asp	Muhtarlıklar	Kayıtdışı	Vefat	Toplam
Erkek	1932	1132	693	56	274	36	391	247	-259	4477
Kadın	1907	663	200	33	355	59	289	190	-204	3517
Toplam	**3839**	**1795**	**893**	**89**	**629**	**95**	**680**	**437**	**-463**	**7994**

Tablo 4.1. ve 4.2.'de de görüldüğü gibi Bartın'da Türkiye'deki engellilerin toplam nüfus içindeki oranın oldukça üstünde seyreden bir engellilik oranı bulunmaktadır. Türkiye'nin genel nüfusa olan engellilik oranı %2,4 iken, Bartın'da bu oran %75 daha yüksek olup 4,2 çıkmaktadır. Engellilik oranının bu denli yüksek çıkmasında etkili olan Ulus ilçesinin %7,3 oranı ile Bartın Merkez ve köylerinin % 4,7 olan oranıdır. Bu iki yerleşim yerinden sonra en yüksek engelli oranına sahip olan ilçe %3,9 oranı ile Amasra'dır. İlçelerin içinde %1,1 oranı ile Kurucaşile'de engellilik oranı Bartın'da düşük çıktığı gibi bu oran Türkiye'ninde altında kalmaktadır. Bartın'daki engellilik oranının bu denli yüksek çıkmasının nedenlerinin ciddi olarak araştırılmaya ihtiyacı bulunduğu açıktır. Tüm engellilerin içindeki kadınların engelli oranı % 44 iken, erkek engellilerin oranı % 56 çıkmaktadır.

Tablo 4.3. Türkiye ve Bartın'ın Adrese Dayalı Bilgi Sistemine Göre Nüfus Dağılımı İle Engellilerin Nüfus İçindeki Oranı

	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam Engelli	Oran
Türkiye - toplam nüfus	77.695.904	38.984.302	38.711.602	1869,521	2,4
Bartın İl Genel	189,405	93,206	96,199	7994	4.3
Bartın – Belde ve Köyleri nüfusu	114,32	56,553	57,767	5328	4,7
İl Merkez	63,253	30,507	32,746		
(B) Hasankadı	2,007	989	1,018		
(B) Kozcağız	6,597	3,221	3,376		
Amasra İlçe toplamı	**15,376**	**7,785**	**7,591**	601	**3,9**
İlçe Merkez	6,788	3,527	3,261		
Ulus İlçe Toplam	**21,955**	**10,701**	**11,254**	1608	**7,3**
İlçe Merkez	3,247	1,626	1,621		
(B) Abdipaşa	2,620,	1,259	1,361		
(B) Kumluca	2,28	1,125	1,155		
Kurucaşile	1,797	993	804		
Kurucaşile İlçe Merkez	3,247	1,626	1,621	353	1,1

Kaynak: TÜİK

4.2. Bartındaki Engelli Profili

Yüzölçümü 2.076 km^2 olan Bartın ilinde nüfus yoğunluğu 91/km^2'olup kilometrekareye 91 insan düşmektedir. Bartın nüfusunun %39,64 kısmı il ve ilçe merkezlerinde,%60,36 kısmı ise köy ve beldelerde yaşamaktadır. Bartın 2015 yılı nüfusu eski yıllarıdaki nüfus artış hızlarına göre tahmini hesaplanmış ve 189.946 kişi olduğu bildirilmektedir. 2000-2013 yılları itibariyle il genelinde yaşayan nufus sonuçları ile

cinsiyete göre bildirilen resmi rakamlar Tablo 4.4'deki gibi verilmiştir. 2013 yılı itibariyle nüfusun %61'nin kırsalda olduğu, %31'ininde şehir de yaşadığı tespit edilmiştir. Cinsiyete göre incelediğimizde Bartın il genelindeki erkek nüfusun oranı %49,4 iken %50,6'sının bayan olduğu görülmektedir.

Tablo 4.4. Yıllara Göre Bartın Nüfusu

Yıl	Toplam	Değişim	Sıra	Oran	Kır – Şehir			Erkek – Kadın			
2000[3]	184.178	—	75	%0.27	136.176	%74 %26	48.002	87.211	%47.4	%52.7	96.967
2007[4]	182.131	-%1 ▼	72	%0.26	123.343	%68 %32	58.788	88.784	%48.8	%51.3	93.347
2008[5]	185.368	%2 ▲	73	%0.26	125.632	%68 %32	59.736	90.419	%48.8	%51.2	94.949
2009[6]	188.449	%2 ▲	73	%0.26	125.215	%66 %34	63.234	92.808	%49.3	%50.8	95.641
2010[7]	187.758	-%0 ▼	73	%0.25	123.774	%66 %34	63.984	91.953	%49	%51	95.805
2011[8]	187.291	-%0 ▼	74	%0.25	121.435	%65 %35	65.856	91.841	%49	%51	95.450
2012[9]	188.436	%1 ▲	74	%0.25	120.285	%64 %36	68.151	92.922	%49.3	%50.7	95.514
2013[10]	189.139	%0 ▲	75	%0.25	116.144	%61 %39	72.995	93.422	%49.4	%50.6	95.717

Kaynak: TUIK 15 Şubat 2014 tarihinde özgün kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 15 Şubat 2014.

Yapılan çalışma sonuçlarına göre, Bartın ilinde yaşayan toplam 3573 engelli bireye ulaşılmıştır. İl genelinde yapılan çalışma kapsamında tespit edilen ve ulaşılan kişi sayısının, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde yer alan Ulusal Engelliler Veritabanı ÖZVERİ'de kayıtlı, adresi ve Engelli Sağlık Kurulu Rapor bilgisi bilinen engelli kişilerin illere göre dağılımlarında BARTIN ili için bildirmiş olduğu toplam 6571 kişinin ancak %54,37'sini oluşturmaktadır. Ancak proje grubumuzun ilgili kurum ve kuruluşlar ile kayıt dışı engellilerin tümünden elde edilen ve konsolide edilen sayıdan

shada anketörlerimizin tespit belirlediği vefatların düşülmesi ile bulunan 7994 engelli sayısına oranladığımızda bu oran yaklaşık % 45 çıkmaktadır.

Bartındaki mevcut engellilerden anket için yaklaşık yarısına ulaşılmasında, bildirilen engelli kişilerden adres değişikliği yapanlarının çok fazla olması, bir çoğunun başka illere taşınmış olması, bazı engelli ve engelli yakınlarının yaşadıkları kötü örnek ve uygulamalar nedeniyle görüşmekten kaçınması ve yaşı ileri olan engellilerde de zaman içerisinde ölümlerin olduğu ancak bunların henüz resmiyetteki kayıtlardan düşmemiş olması etkili olmuştur. İl genelindeki engelli profilindeki durumu incelediğinde ise Bartın ili için toplam nüfusun 189.139 olduğu göz önüne alındığı zaman ÖZVERİ kayıtlarınca bildirilen rakama göre (6571) il genelindeki nüfusun toplam %.3,47'siin engelli olduğu ortaya çıkmaktadır. Oysa projemiz kapsamında yaptığımız analizde bu oran %4,23 çıkmıştır. Dolayısıyla 2002 yılından bu güne engellilik oranında Bartında önemli bir artış olduğu gözlenmektedir.

ETAP-I kapsamında gerçekleştirilen projede ***ulaşılan toplam engelli sayısı 3573'dür. Bu rakam, BARTIN ili TÜİK(2013) yılı itibariyle bildirilen toplam nüfusun %1,89'nun engelli olduğunu işaret etmektedir.***

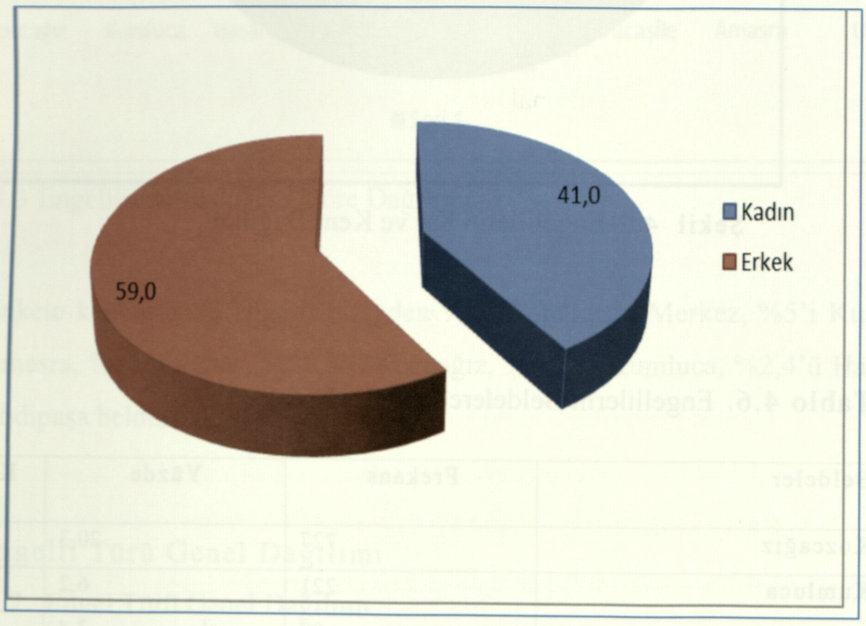
4.3. Bartindaki Engellilerin Demografik Durumu

Bartın ilinde yaşayan ve araştırma kapsamında ulaşılan engelli bireylerin % 59'unu erkekler, %41'ini ise bayanlar oluşturmaktadır (Tablo 4.5). 2013 nüfus kayıtlarına göre bildirilen Bartın'daki nüfusun 93.422'sinin erkek, 95.717'sinin de kadın olduğu belirlenmiştir.

Yüz yüze yaptığımız anketi için ulaştığımız erkek engellilerin erkek nüfusun %2.25'i, kadın engellilerin kadın nüfusun da %1.52'sini oluşturduğu görülmektedir. ortaya çıkmaktadır. Araştırma sonucunda Türkiye genelinde olduğu gibi Bartın ilinde de yaşayan erkek bireylerdeki engellik durumu bayanlara göre fazladır.

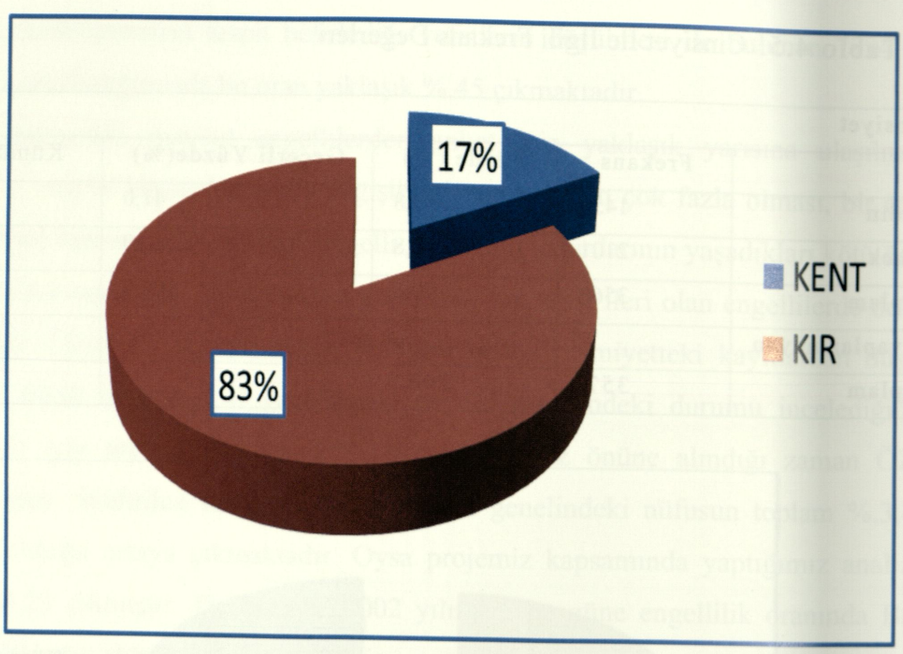
Tablo 4.5. Cinsiyet İle İlgili Frekans Değerleri

Cinsiyet				
	Frekans	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde(%)	Kümülatif Yüzde(%)
Kadın	1459	40,8	41,0	41,0
Erkek	2101	58,8	59,0	100,0
Toplam	3560	99,6	100,0	
Cevaplanmayan	13	,4		
Toplam	3573	100,0		

Şekil 4.1. Cinsiyet Grafiği

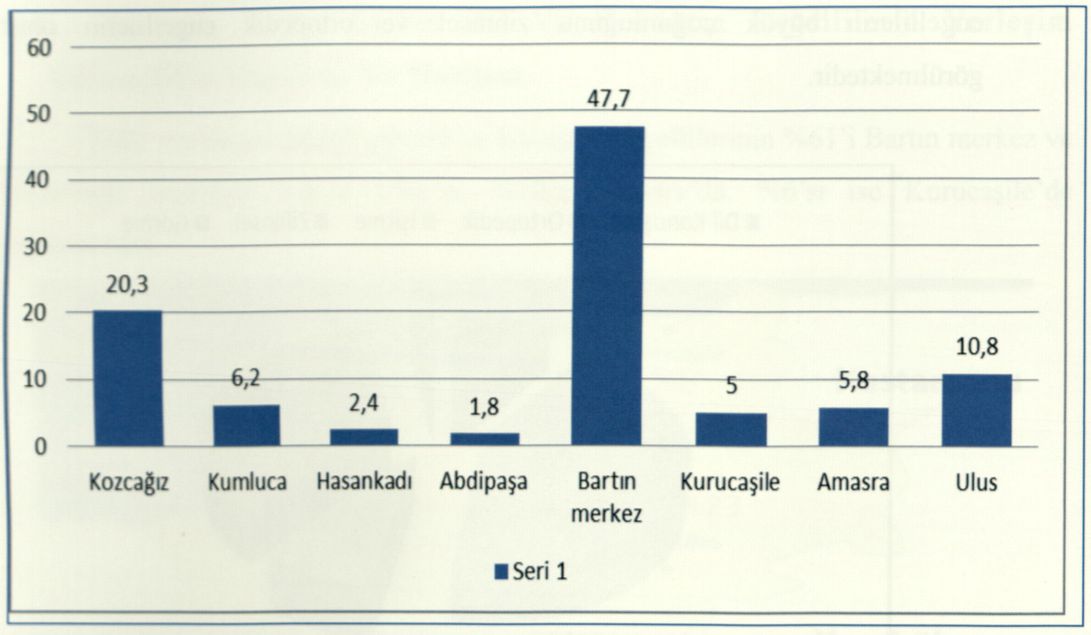
Şekil 4.2'de de görüldüğü gibi Bartında engellilerin %83'ü Kırda yaşadığı halde sadece %17'si kentte yaşamaktadır. Engellilerin genellikle kırda yaşaması engellilere götürülebilecek kamu hizmetlerinde zorluklara neden olmaktadır.

Şekil 4.2 Engellilerin Kır ve Kent Dağılımı

Tablo 4.6. Engellilerin Beldelere Göre Dağılımı

Beldeler	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kozcağız	727	20,3	20,3
Kumluca	221	6,2	26,5
Hasankadı	87	2,4	29,0
Abdipaşa	63	1,8	30,7
Bartın Merkez	1703	47,7	78,4
Kurucaşile	178	5,0	83,4
Amasra	208	5,8	89,2
Ulus	386	10,8	100,0
Toplam	3573	100,0	

Şekil 4.3 Engellilerin Beldelere Göre Dağılımı

Ankete katılan 3573 engelli bireyden %47,7'si Bartın Merkez, %5'i Kurucaşile, %5,8'i Amasra, %10,8'i Ulus, %20,3'ü Kozcağız, %6,2'si Kumluca, %2,4'ü Hasankadı, %1,8'i Abdipaşa beldesinde yaşamaktadır.

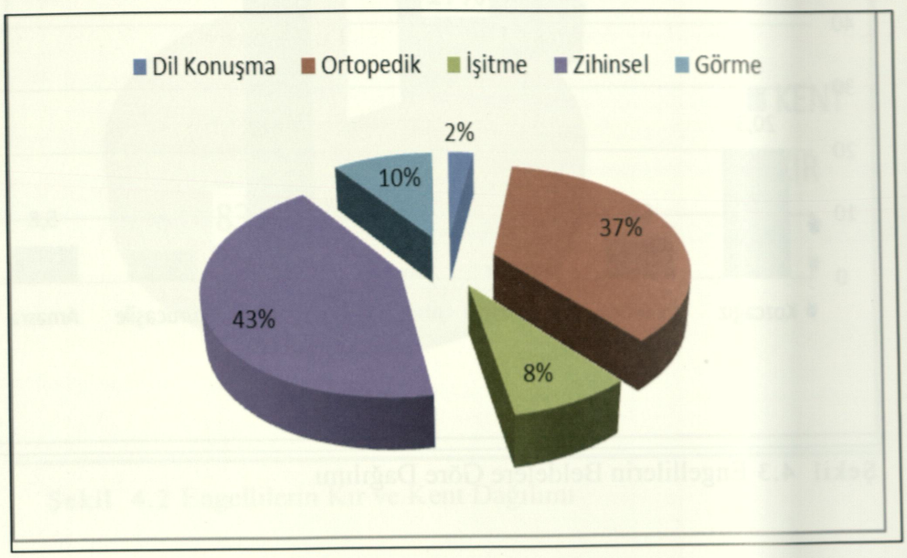
4.4. Engelli Türü Genel Dağılımı

Tablo 4.7. Engel Türü Genel Dağılımı

Engel Türü	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Dil Konuşma	88	2,5	2,5
Ortopedik	1303	36,5	38,9
İşitme	299	8,4	47,3
Zihinsel	1532	42,9	90,2
Görme	351	9,8	100,0
Toplam	3573	100,0	

Ankete katılan engellilerin engel türleri incelendiğinde, engellilerin %42,9'u zihinsel, %36,5'i ortopedik, %9,8'i görme, %8,4'ü işitme ve %2,5'i de dil-konuşma engel türüne sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu oranlara bakıldığında Bartın ilinde yaşayan

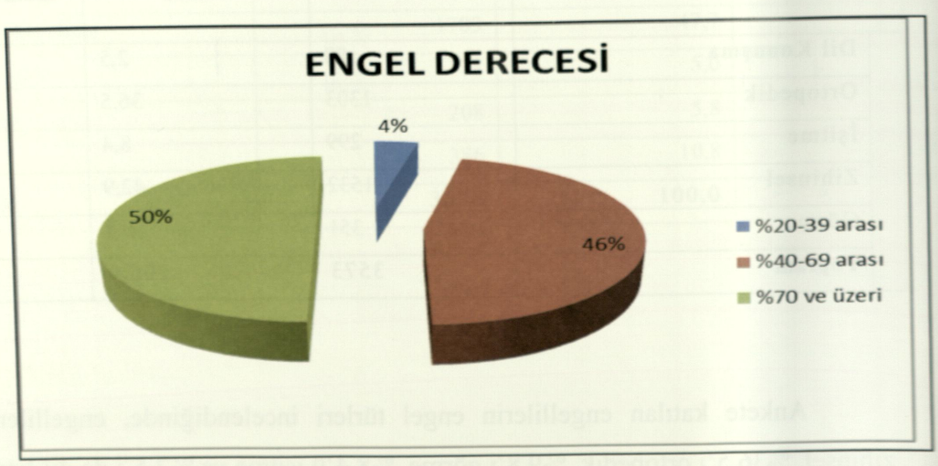
engellilerin büyük çoğunluğunu zihinsel ve ortopedik engellilerin oluşturduğu görülmektedir.

Şekil 4.4 Engel Türü Genel Dağılımı

4.5. Engel Derecesi Genel Dağılımı

Engellilerin engel derecelerine bakıldığında ankete katılan engellilerin %50'si, %70 ve üzeri, %46'sının %40-69 arası ve %4'ününde %20-39 arası engel derecesine sahip olduğu tespit edilmiştir. Engellilerin yarısının engel derecesinin %70 ve üzeri olduğu ortaya çıkmıştır (Şekil 4.5).

Şekil 4.5 Engel Dercesi

4.6. Bartında Tespit Edilen Dil Ve Konuşma Engellilerin Yerleşim Yerine Göre Dağılımı Ve Haritası

Şekil 4.6'da görüldüğü gibi dil ve konuşma engellilerinin %61'i Bartın merkez ve köylerinde yaşarken %23'ü Ulus'ta, %10'u Amasra'da, %6'sı ise Kurucaşile'de yaşamaktadır.

Şekil 4.6 Dil ve Konuşma Engellilerin Haritası

4.7. Bartında Tespit Edilen Görme Engellilerin Yerleşim Yerine Göre Dağılımı Ve Haritası

Şekil 4.7'de görüldüğü gibi görme engellilerinin %75'i Bartın merkez ve köylerinde yaşarken %15'i Ulus'ta, %4'ü Amasra'da, %6'sı ise Kurucaşile'de yaşamaktadır.

Şekil 4.7 Görme Engellilerin Haritası

4.8. Bartında Tespit Edilen İş itme Engellilerin Yerleşim Yerine Göre Dağılımı Ve Haritası

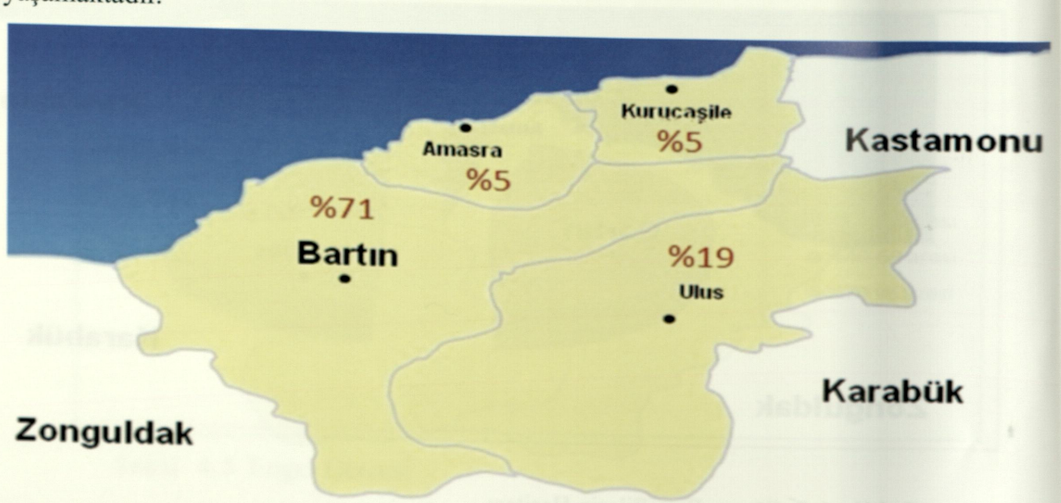
Şekil 4.8'de görüldüğü gibi işitme engellilerinin % 62'si Bartın merkez ve köylerinde yaşarken %28'i Ulus'ta, %5'i Amasra'da, %5'i ise Kurucaşile'de yaşamaktadır.

Şekil 4.8 İşitme Engellilerin Haritası

4.9. Bartında Tespit Edilen Ortopedik Engellilerin Yerleşim Yerine Göre Dağılımı Ve Haritası

Şekil 4.9'da görüldüğü gibi ortopedik engellilerinin %71'u Bartın Merkez ve köylerinde yaşarken %19'si Ulus'ta, %5'sı Amasra'da, %5'i ise Kurucaşile'de yaşamaktadır.

Şekil 4.9 Ortopedik Engellilerin Haritası

4.10. Bartında Tespit Edilen Zihinsel Engellilerin Yerleşim Yerine Göre Dağılımı Ve Haritası

Şekil 4.10'da görüldüğü gibi zihinsel engellilerinin %69'u Bartın Merkez ve köylerinde yaşarken %20'si Ulus'ta, %6'sı Amasra'da, %5'i ise Kurucaşile'de yaşamaktadır.

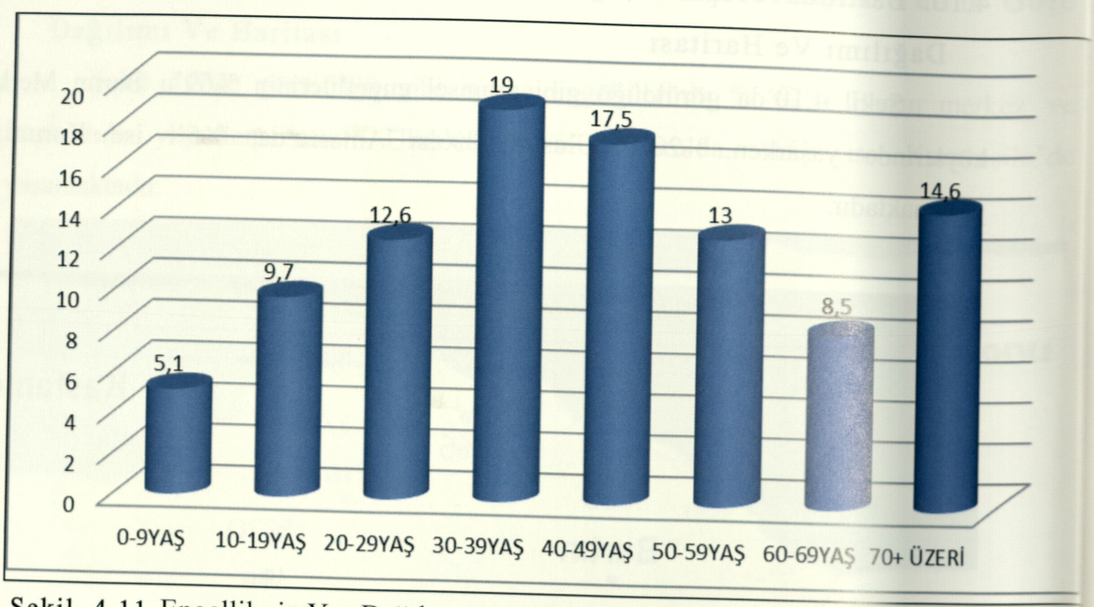

Şekil 4.10 Zihinsel Engellilerin Haritası

4.11. Engellilerin Genel Yaş Dağılımı

Tablo 4.8. Engellilerin Yaş Dağılımı

Yaş	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
0-9yaş	184	5,1	5,1
10-19yaş	347	9,7	14,9
20-29yaş	449	12,6	27,4
30-39yaş	678	19,0	46,4
40-49yaş	625	17,5	63,9
50-59yaş	465	13,0	76,9
60-69yaş	302	8,5	85,4
70+ Üzeri	523	14,6	100,0
Toplam	3573	100,0	

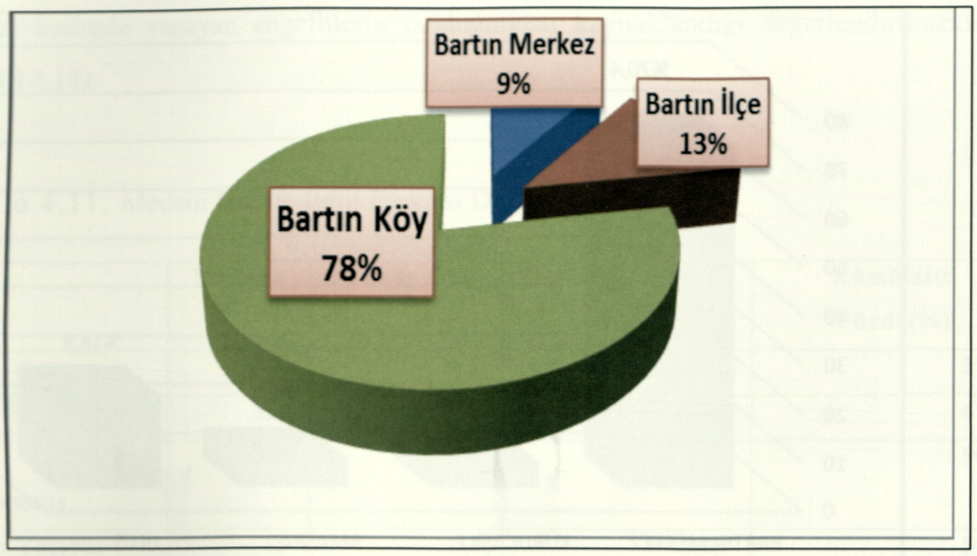

Şekil 4.11 Engellilerin Yaş Dağılımı

Ankete katılan 3573 engelli bireyin yaşlarının en fazla 30-39 yaş aralığında olduğu, en az da 0-9 yaş aralığında oldukları tespit edilmiştir (Şekil 4.11).

Tablo 4.9. Yaşanılan Yer İle İlgili Frekans Değerleri

	Frekans	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde(%)	Kümülatif Yüzde(%
Bartın Merkez	333	9,3	9,3	9
Bartın İlçe	456	12,8	12,8	22
Bartın Köy	2784	77,9	77,9	100
Toplam	3573	100,0	100,0	

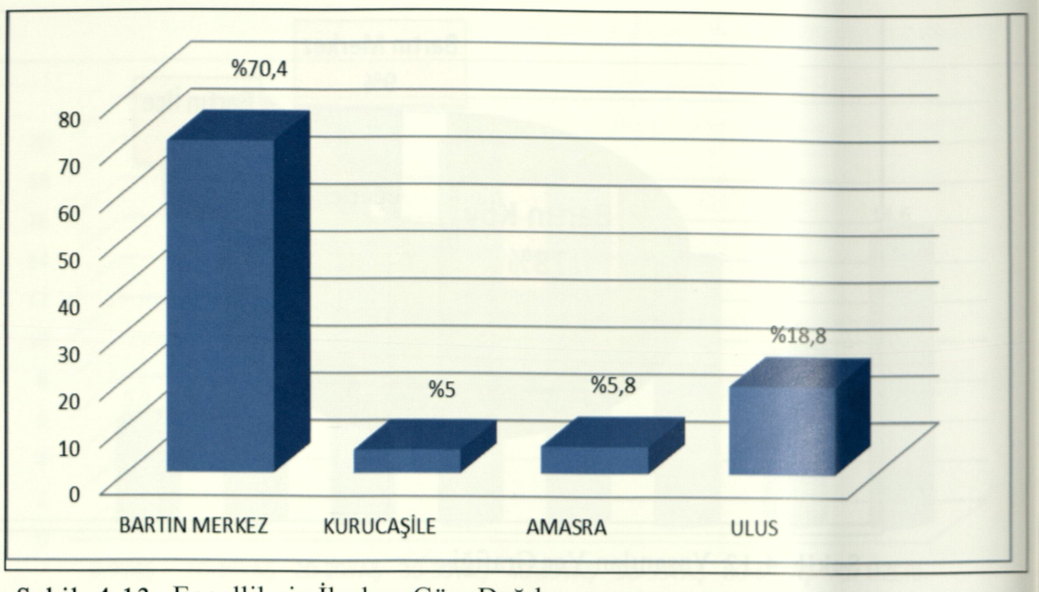
Şekil 4.12 Yaşanılan Yer Grafiği

Bartın'daki ulaşılan engellilerin %78'si Bartın Köy 'de, %13'ü Bartın ilçede, %9'u da Bartın Merkez'de yaşamaktadır (Şekil 4.12). Bulunan sonuçlara göre Bartın il genelinde "Kırsal kesimde (ilçe ve köylerde) yaşayan Engellilerin, Bartın Merkez'dekilerden daha fazla" olduğu saptanmıştır.

4.12. Engellilerin Merkez Ve İlçelere Göre Dağılımı

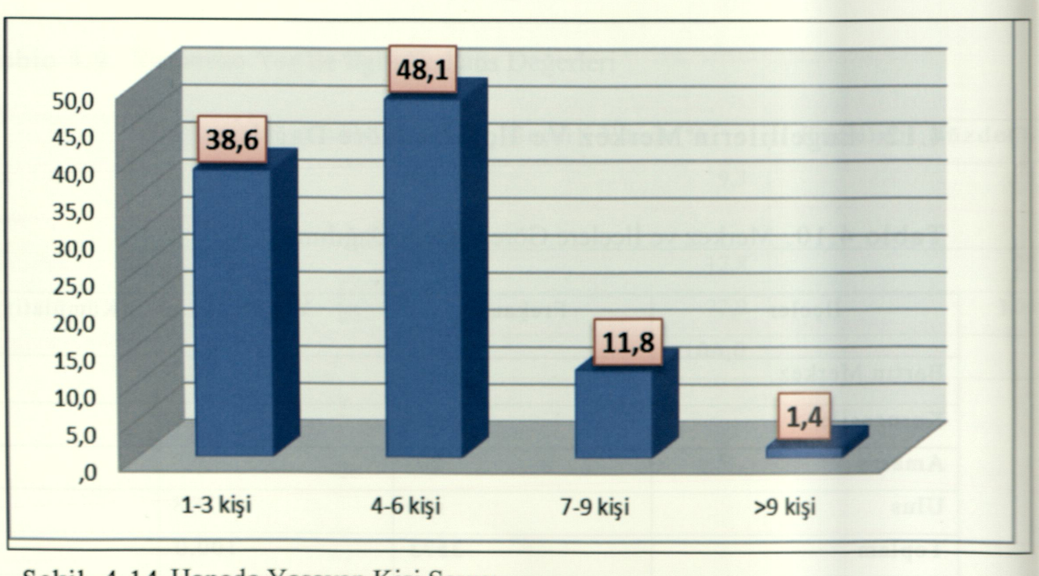
Tablo 4.10. Merkez ve İlçelere Göre Engelli Dağılımı

İlçeler	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Bartın Merkez	2517	70,4	70,4
Kurucaşile	178	5,0	75,4
Amasra	208	5,8	81,2
Ulus	670	18,8	100,0
Toplam	3573	100,0	

Şekil 4.13 Engellilerin İlçelere Göre Dağılımı

Ankete katılan 3573 engelli bireyin %70,4'ü Bartın Merkez, %5'i Kurucaşile, %5,8'i AmasradA, %15,8'i Ulus'ta yaşamaktadır. Dolayısıyla engellilerin yoğunluklu olarak genellikle Bartın merkez, belde veya köylerinde yaşadığı görülmektedir (Şekil 4.13).

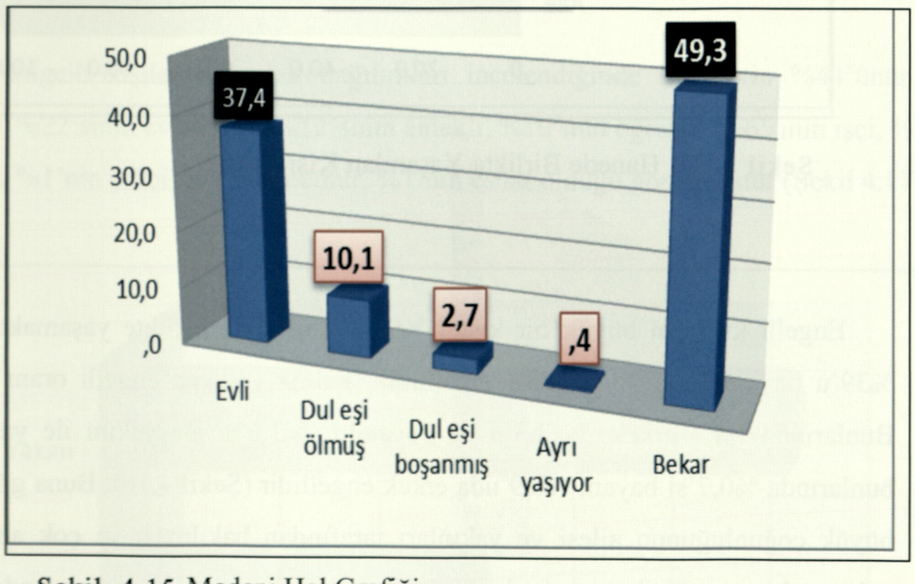
Şekil 4.14 Hanede Yaşayan Kişi Sayısı

Engelli bireylerin %48,1'i 4-6 kişilik, %38,6'sı 1-3 kişilik, %11,8'i 7-9 kişilik, %1,4'ü de 9 kişiden fazla kişiyle birlikte yaşamaktadır. Bartın'da engellilerin yaklaşık %62'sinin dört kişiden fazla kişinin olduğu aile ortamında yaşadığı görülmektedir. Bunun

kırsal kesimde yaşayan engellilerin çokluğundan kaynaklandığı değerlendirilmektedir (Şekil 4.14).

Tablo 4.11. Medeni Hal İle İlgili Frekans Değerleri

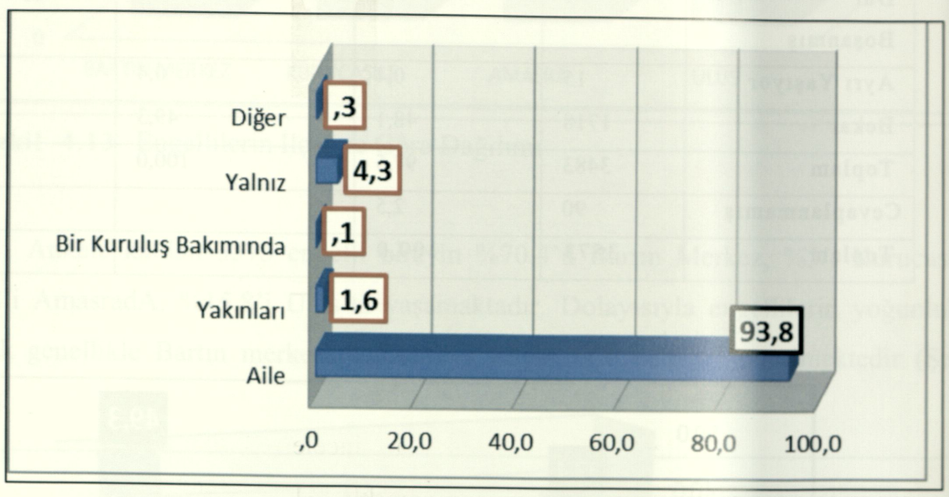
	Frekans	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde(%)	Kümülatif Yüzde(%)
Evli	1304	36,5	37,4	37,4
Dul Eşi Ölmüş	353	9,9	10,1	47,6
Dul Eşi Boşanmış	93	2,6	2,7	50,2
Ayrı Yaşıyor	15	0,4	0,4	50,7
Bekar	1718	48,1	49,3	100,0
Toplam	3483	97,5	100,0	
Cevaplanmamış	90	2,5		
Toplam	3573	100,0		

Şekil 4.15 Medeni Hal Grafiği

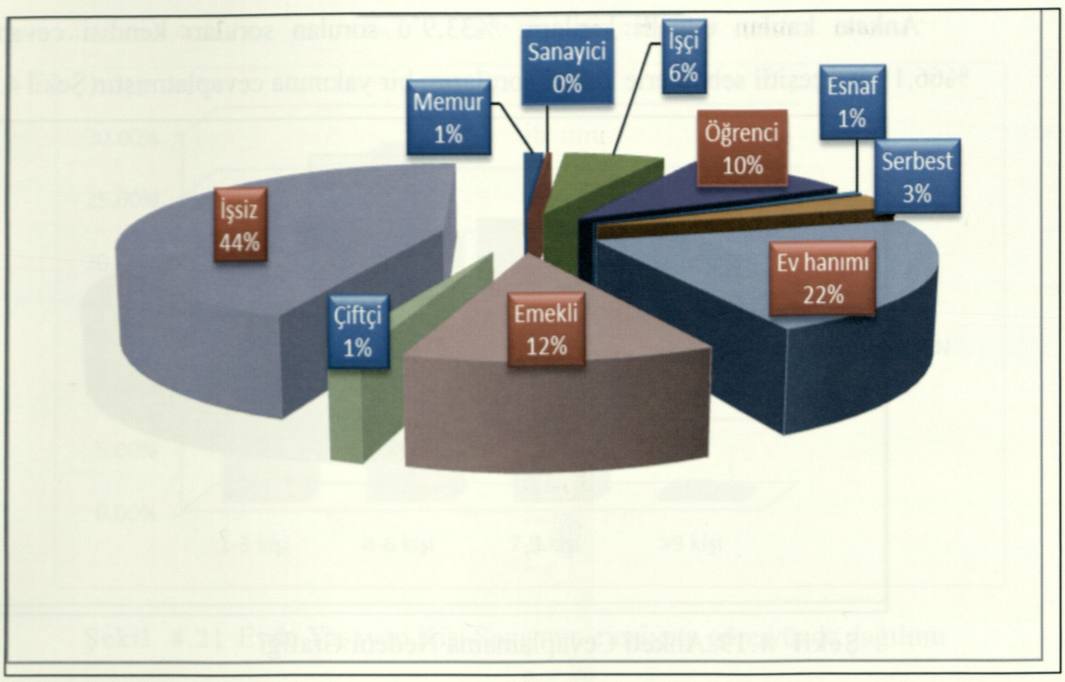
Engelli kişilerin %49,3'ü bekar, %37,4'ü evli, %10,1'i eşi ölmüş, %2,7'si eşinden boşanmış ve %0,4'ü ise ayrı yaşamaktadır (Şekil 4.15.). Türkiye Özürlüler Araştırması (2002)'na göre engelli nüfusun medeni durumuna bakıldığında, yarıdan fazlasının (%51,4) evli olduğu %37,7'sinin bekar ve %1,6'sının da boşanmış olduğu

belirlenmiştir. Engelliler İdaresi Başkanlığı'nca yapılan araştırmaya göre de engellilerin çoğu evli, yüzde 37,7'si bekar ve yüzde 1,6'sı boşanmış durumda oldukları bildirilmiştir. Bartın'daki engellilerde bu oranın %49,3'ünün bekar, %37,4'ünün de evli olduğu şeklinde bulunmuştur. Bartın'daki bekar engelli oranının yüksek olmasında en önemli nedenin zihinsel engelli oranının diğer engel türlerine göre oldukça yüksek olmasının yanında, engellilik derecesinin nisbeten daha yüksek olduğundan kayanklandığı düşünülmektedir.

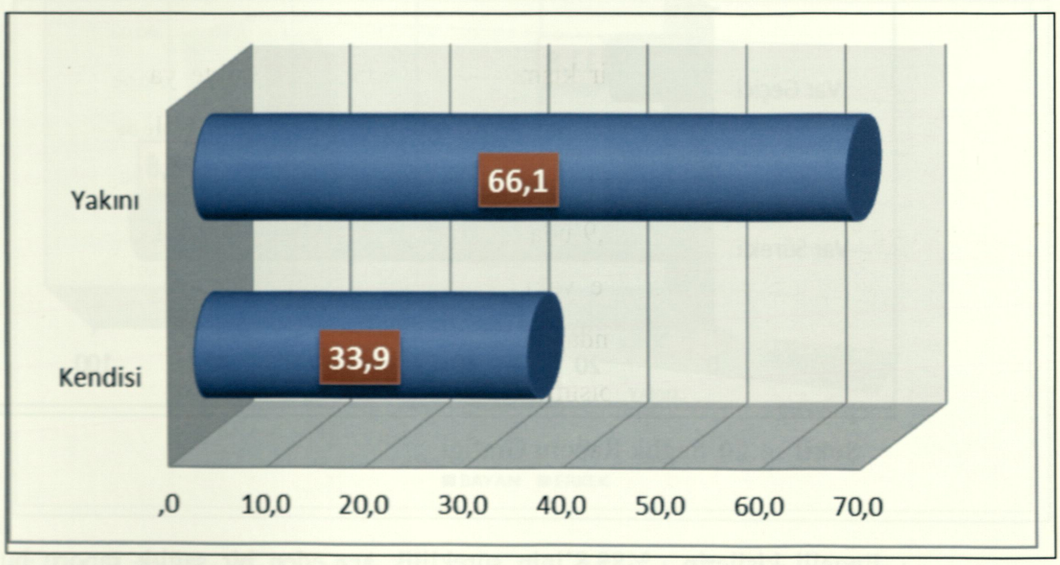
Şekil 4.16 Hanede Birlikta Yaşanılan Kişi Grafiği

Engelli kişilerin büyük bir kısmı %93,8'i ailesiyle birlikte yaşamaktadır. Bunların %39'u bayan %54,8'i de erkek engellidir. Yalnız yaşayan engelli oranı ise %4,3'dür. Bunlarında %1'i erkek, % 3,3'ü de bayandır. %1,6'sı ise yakını ile yaşamakta olup, bunlarında %0,7'si bayan, %0,9'uda erkek engellidir (Şekil 4.16). Buna göre engellilerin büyük çoğunluğunun ailesi ve yakınları tarafından bakılması ve çok azınında engelli yakını olmayan kişiler tarafından bakılıyor olması da il geneli açısından olumlu bir göstergedir. Bu sonuç, aile yapısının ve sosyal dokunun Bartın'da halen bozulmadığını ve canlı kaldığını ortaya koymaktadır.

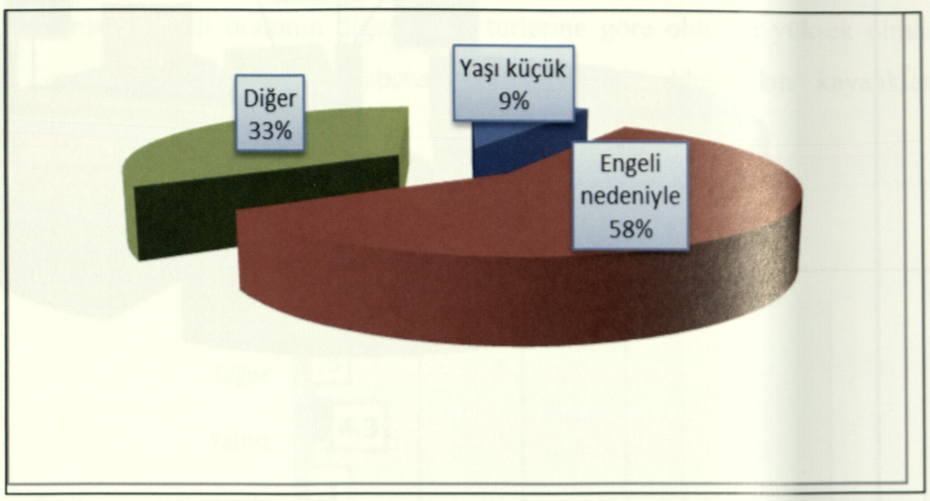
Şekil 4.17 Meslek Dağılım Grafiği

Engelli kişilerin meslek dağılımları incelendiğinde bireylerin %44'ünün işsiz olduğu, %22'sinin ev hanımı, %12'sinin emekli, %10'nun öğrenci, %6'sının işçi, %3'nün serbest, %1'nin çiftçi, %1'nin memur, %1'nin esnaf olduğu görülmüştür (Şekil 4.17).

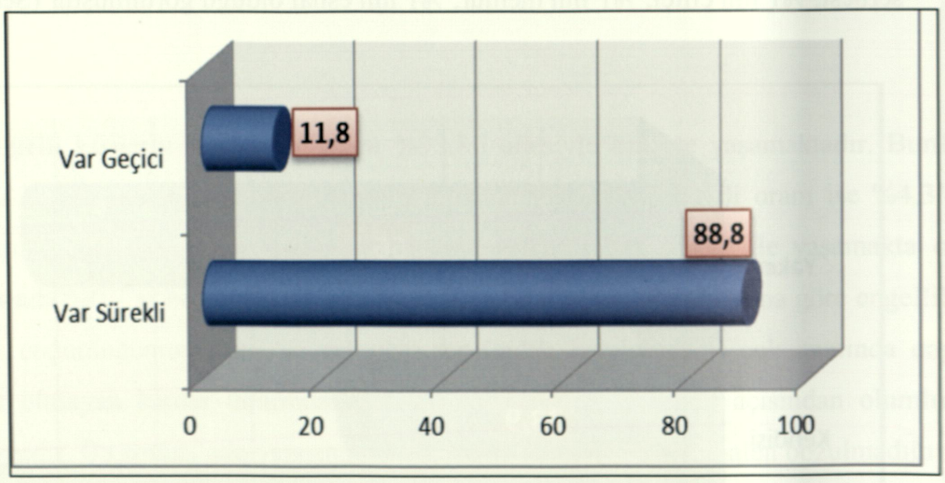
Şekil 4.18 Anketi Cevaplayan Kişi Sayısı

Ankete katılan engelli kişilerin %33,9'u sorulan soruları kendisi cevaplamıştır. %66,1'i ise çeşitli sebeplerle anketi sorularını bir yakınına cevaplatmıştır(Şekil 4.18).

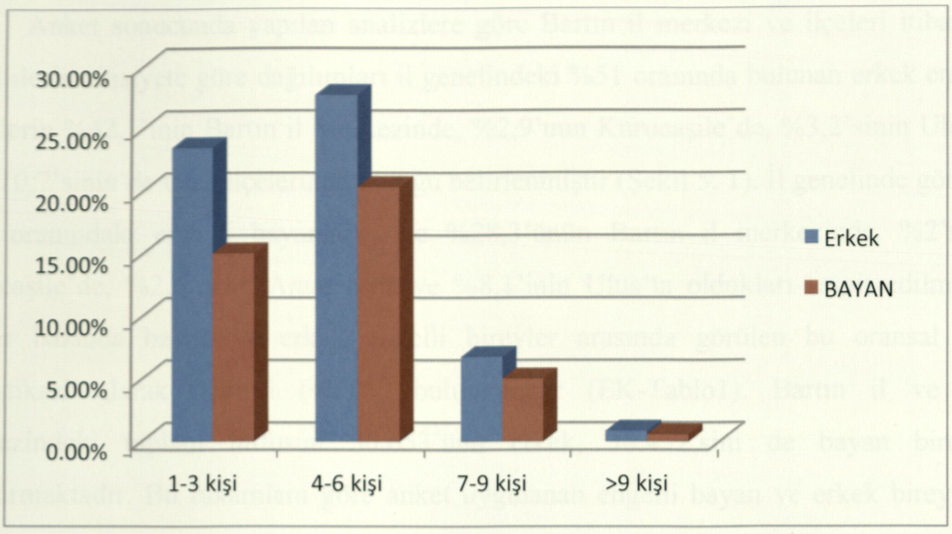
Şekil 4.19 Anketi Cevaplamama Nedeni Grafiği

Engelli kişilerden sorulara kendisi cevap vermeyenlerden %58'si engeli nedeniyle %9'unu yaşı küçük olduğundan, %33'ü de herhangi bir durumdan dolayı kendisi cevaplamamıştır(Şekil 4.19).

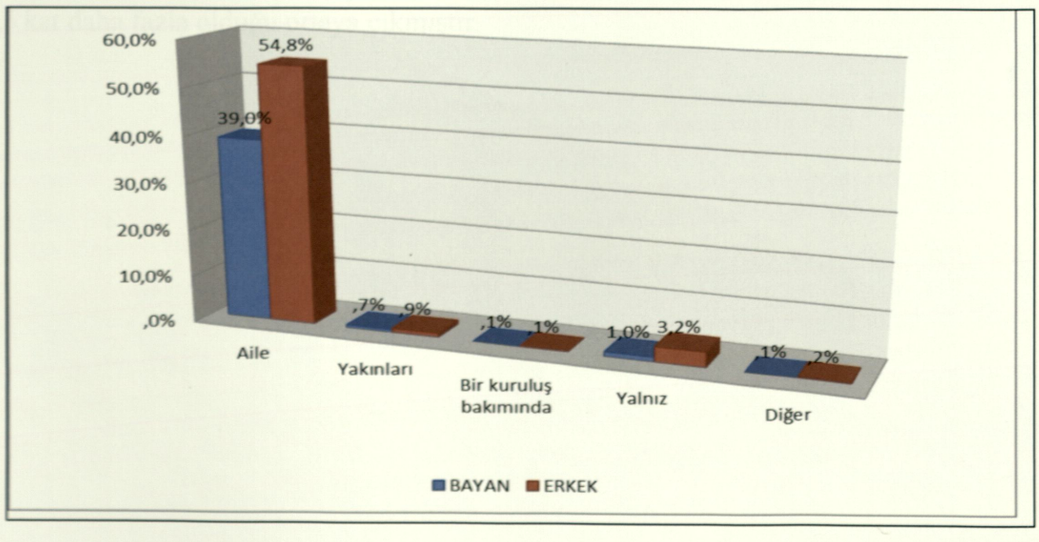
Şekil 4.20 Sağlık Raporu Grafiği

Engelli kişilerin %88,8'inin süreklilik arz eden bir sağlık raporu bulunurken %11,8'nin sağlık raporu geçicidir (Şekil 4.20).

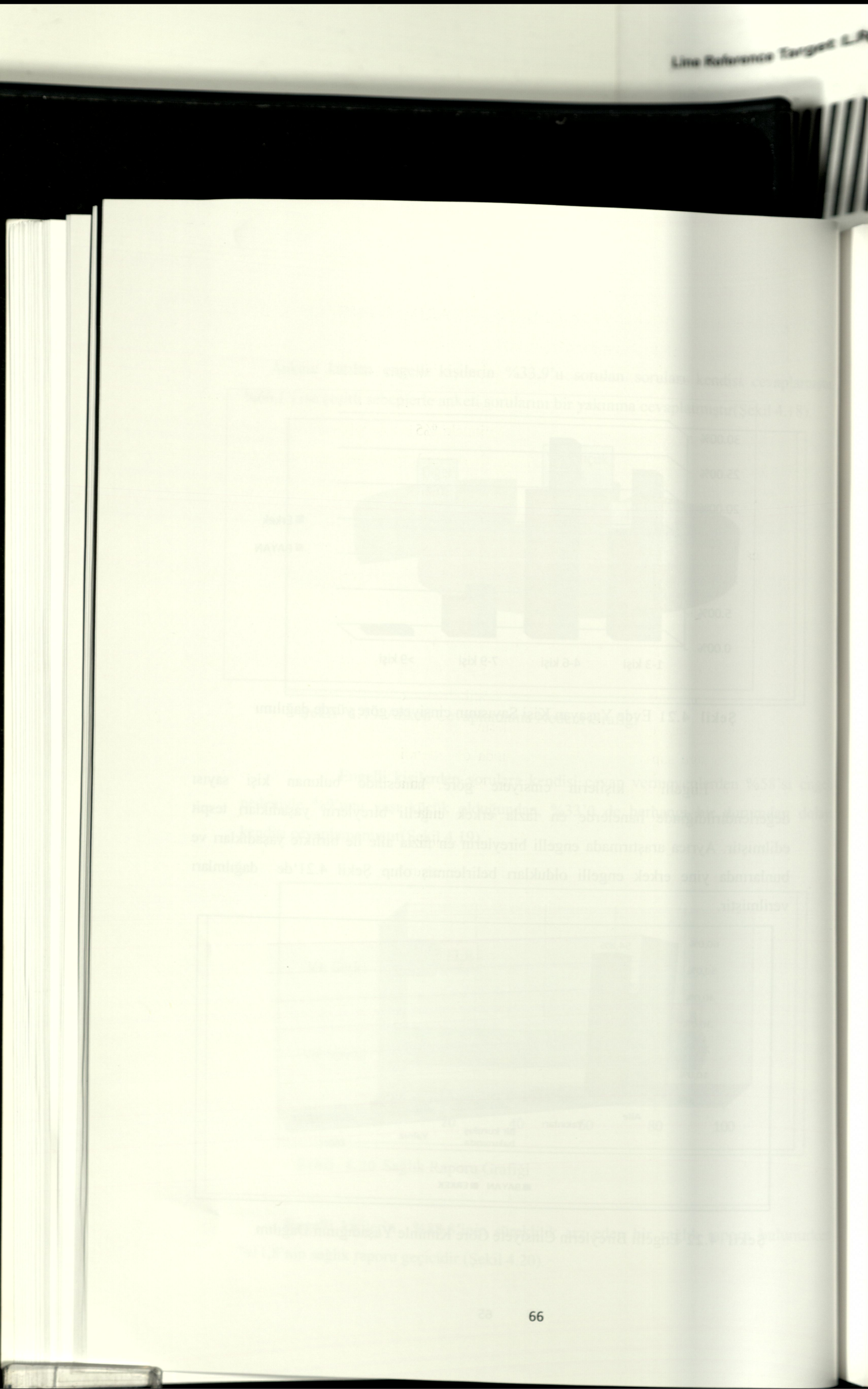

Şekil 4.21 Evde Yaşayan Kişi Sayısının cinsiyete göre yüzde dağılımı

Engelli kişilerin cinsiyete göre hanesinde bulunan kişi sayısı değerlendirildiğinde hanelerde en fazla erkek engelli bireylerin yaşadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada engelli bireylerin en fazla aile ile birlikte yaşadıkları ve bunlarında yine erkek engelli oldukları belirlenmiş olup Şekil 4.21'de dağılmları verilmiştir.

Şekil 4.22 Engelli Bireylerin Cinsiyete Göre Kiminle Yaşadığının Dağılım

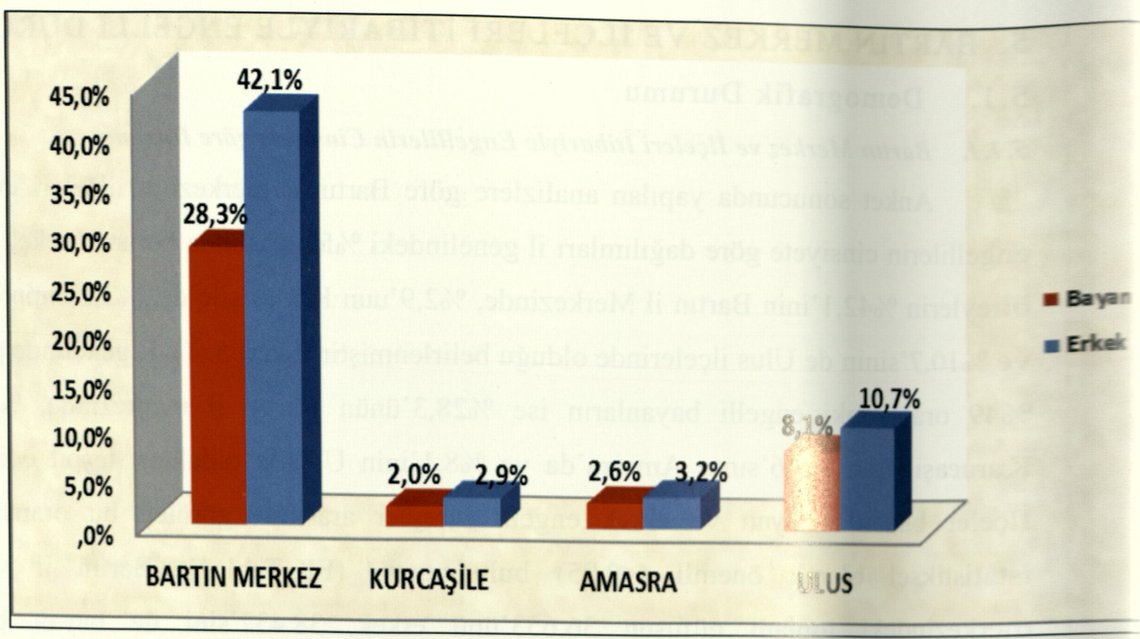

5. BARTIN MERKEZ VE İLÇELERİ İTİBARİYLE ENGELLİ DURUMU

5.1. Demografik Durumu

5.1.1. Bartın Merkez ve İlçeleri İtibariyle Engellilerin Cinsiyete göre Durumu

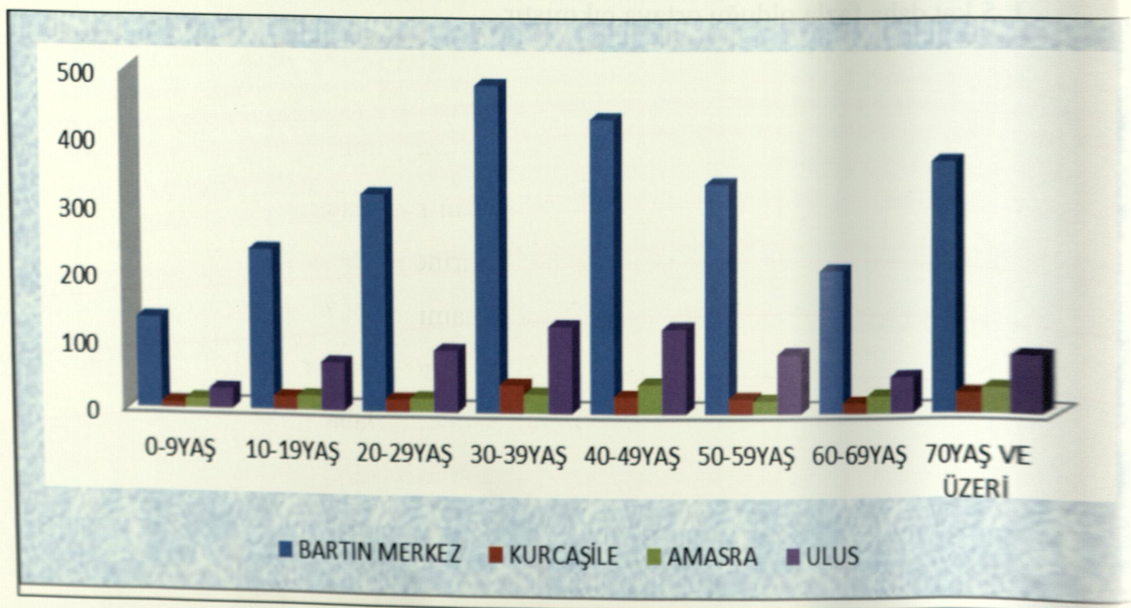
Anket sonucunda yapılan analizlere göre Bartın il merkezi ve ilçeleri itibariyle engellilerin cinsiyete göre dağılımları il genelindeki %51 oranında bulunan erkek engelli bireylerin %42,1'inin Bartın il Merkezinde, %2,9'uun Kurucaşile'de, %3,2'sinin Ulus'ta ve %10,7'sinin de Ulus ilçelerinde olduğu belirlenmiştir (Şekil 5. 1). İl genelinde görülen %49 oranındaki engelli bayanların ise %28,3'ünün Bartın il merkezinde, %2'sinin Kurucaşile'de, %2,6'sının Amasra'da ve %8,1'inin Ulus'ta oldukları tespit edilmiştir. İlçeler bazında bayan ve erkek engelli bireyler arasında görülen bu oransal fark istatistiksel olarak önemli (<0,05) bulunmuştur (EK-Tablo1). Bartın il ve ilçe merkezindeki toplam nüfusun 36.653'ünü erkek, 38.432'sini de bayan bireyler oluşturmaktadır. Bu rakamlara göre anket uygulanan engelli bayan ve erkek bireylerin sayılarını il ve ilçe merkez nufüsuna oranladığımızda, Bartın Merkez'de anket kapsamında tespit edilen engelli bayanların oranı % 2,76 iken, erkeklerin %.3,92 oranında olduğu saptanmıştır. İlçeler bazında değerlendirdiğimizde ise Kurucaşile'deki engelli bayanların oranı %0,20; erkeklerin %0,27; Amasra'da %0,25 oranında bayan, %0,30 oranında erkek ve Ulus'ta ise %0,79 oranında bayan %0,99 oranında da erkek olduğu bulunmuştur. Sonuç itibariyle Bartın il merkezi ile ilçeler bazında bildirilen toplam nüfustaki bayan ve erkek bireylerin durumuna göre ortaya çıkan engellilik oranlarını dikkate aldığımızda; şehir merkezinde erkek engellilerin bayanlardan yaklaşık 1,5 kat daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır.

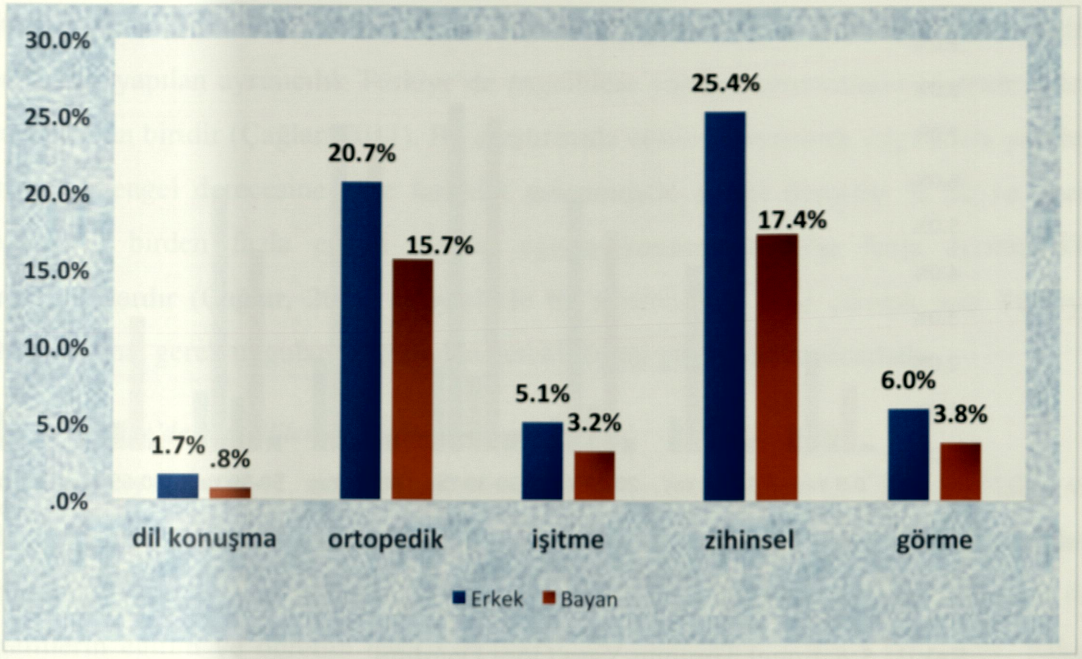
Şekil 5.1 Bartın İl Merkezi ve İlçeler İtibariyle Engellilerin Yaş Dağılımları

5.1.2. *Bartın Merkez ve İlçeleri İtibariyle Engellilerin Yaş Dağılımları*

Bartın il merkezi ve ilçeleri itibariyle engellilerin yaşlara göre dağılımla incelendiğinde, en fazla 30-39 yaş aralığında ve Bartın Merkez'de yaşadıkla görülmüştür. Genel anlamda yaş dağılımını değerlendirdiğimizde, engelli nufüsunun 3 39 yaş aralığına kadar artış gösterdiği, 40- 69 yaş arası ise engelli nüfusunda azalman olduğu tespit edilmiştir. Fakat 70 yaş ve üzeri grupta da engelliliğin yine arttığı tesp edilmiştir. (Şekil 5. 2.).

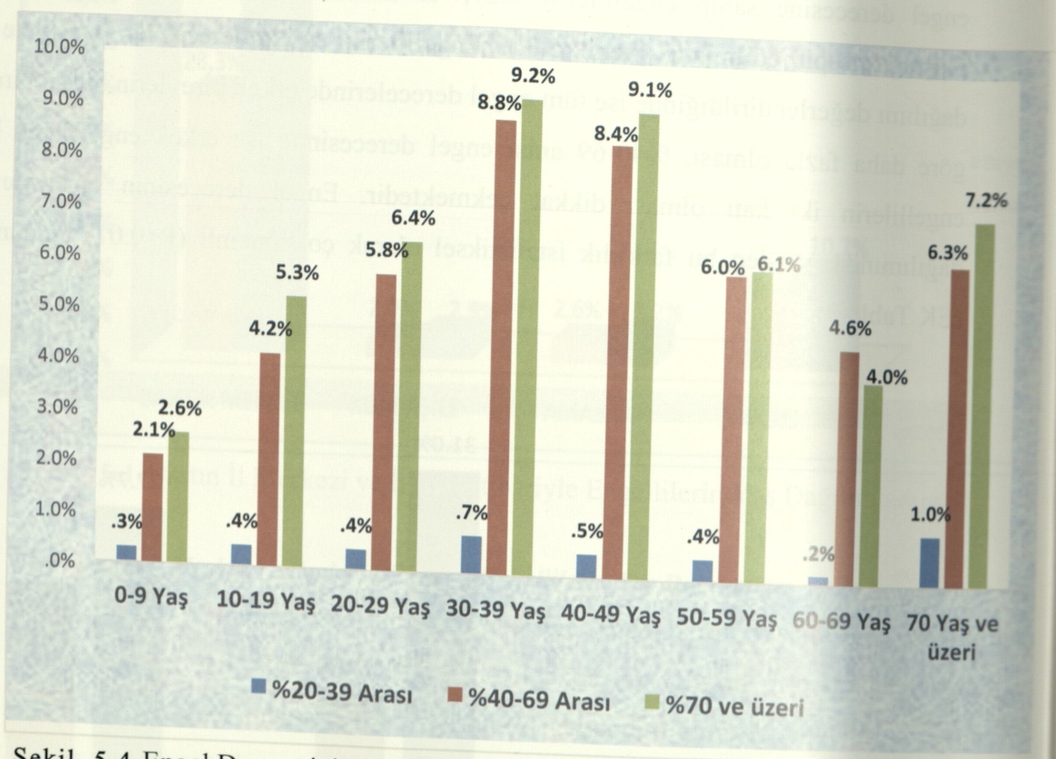
Şekil 5.2 Bartın İl Merkezi ve İlçeler İtibariyle Engellerin Yaşlara Göre Dağılımı

Şekil 5.5 Engel Türünün Cinsiyete Göre Dağılımı

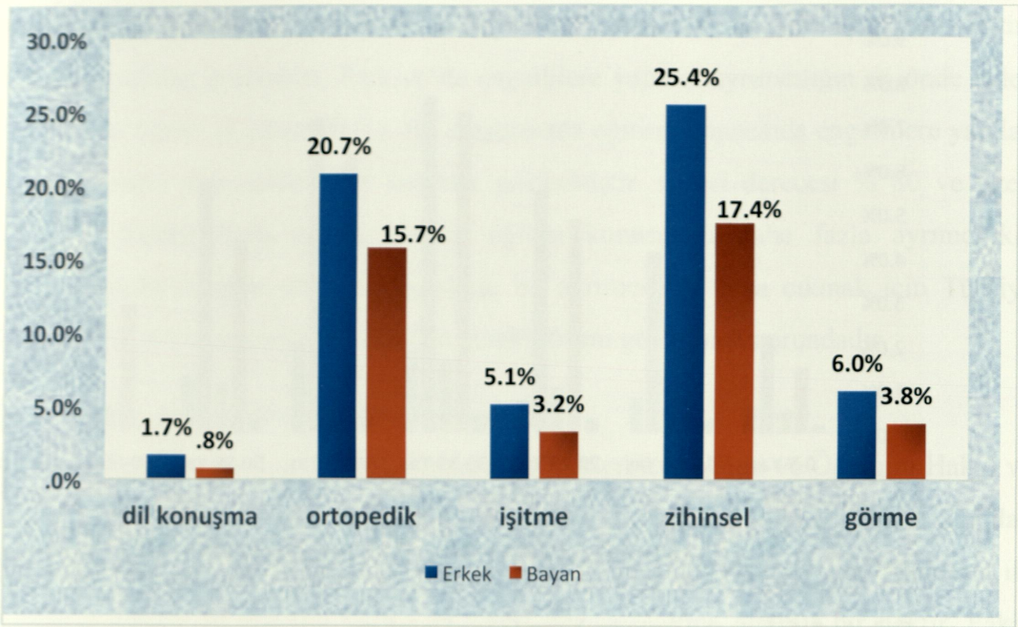
Engel türünün yaşa göre dağılımına bakıldığında, 30-39 yaş grubuna kadar yükselen bir grafiğin olduğu, daha sonra ise engel türlerinin genel bir düşüş eğiliminde olduğu görülmektedir. 70 yaş ve üzeri engel grubunda ise yine engel türlerinde bir artışın olduğu gözlenmiştir. Budurumun bu yaş aralığının diğerlerine nazaran daha geniş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Anket sonuçlarına göre, engel türlerinin en yoğun görüldüğü yaş aralığı 30-39 yaş ve 40-49 yaş aralığıdır En az yoğunluğun ise 0-9 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Engel türünün yaşlara göre dağılımında istatistiki olarak farklılık bulunmasına karşın bulunan farklılığın önemli olmadığı tespit edilmiştir(EK Tablo 8).

derecesinin yaş gruplarına göre dağılımında farklılık olduğu fakat bu farklılığın önemli olmadığı tespit edilmiştir(EK Tablo 4).

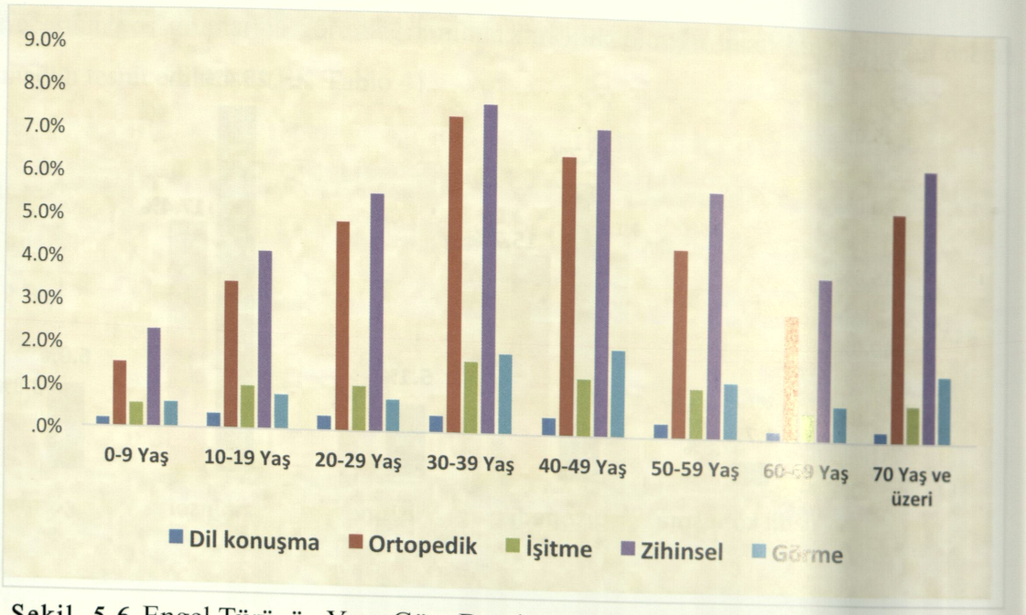
Şekil 5.4 Engel Derecesinin Yaşlara Göre Dağılımı

Engel türünün cinsiyete göre dağılımına bakıldığında, tüm engel türlerinde erkek bireylerin bayanlara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Zihinsel engel türüne sahip engellilerin %25,4'ü erkek, %17,4'ü bayan, ortopedik engel türüne sahip engellilerin %20,7'si erkek, %15,7'si bayan, görme engelli bireylerin %6'sı erkek, %3,8'i bayan, işitme engelli bireylerin %5,1'i erkek, %3,2'si bayan ve dil-konuşma engelli bireylerin ise %1,7'si erkek, %0,8'i de bayan engellilerden oluşmaktadır (Şekil 5.5). Engel türünün cinsiyete göre dağılımına bakıldığında farklılık olduğu, fakat bu farklılığın önemli olmadığı tespit edilmiştir (EK Tablo 5).

Şekil 5.5 Engel Türünün Cinsiyete Göre Dağılımı

Engel türünün yaşa göre dağılımına bakıldığında, 30-39 yaş grubuna kadar yükselen bir grafiğin olduğu, daha sonra ise engel türlerinin genel bir düşüş eğiliminde olduğu görülmektedir. 70 yaş ve üzeri engel grubunda ise yine engel türlerinde bir artışın olduğu gözlenmiştir. Budurumun bu yaş aralığının diğerlerine nazaran daha geniş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Anket sonuçlarına göre, engel türlerinin en yoğun görüldüğü yaş aralığı 30-39 yaş ve 40-49 yaş aralığıdır En az yoğunluğun ise 0-9 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Engel türünün yaşlara göre dağılımında istatistiki olarak farklılık bulunmasına karşın bulunan farklılığın önemli olmadığı tespit edilmiştir(EK Tablo 8).

Şekil 5.6 Engel Türünün Yaşa Göre Dağılımı

5.2. Eğitim Durumu

5.2.1. Dünyadaki Engellilerin Eğitim Durumu

Dünyada yaklaşık 93 milyon ile 150 milyon arasında 0-14 yaş arası engelli çocuk bulunmaktadır ve bu engelli çocukların ve vatandaşların çoğu temel eğitim imkânlarından faydalanmamıştır (World Report on Disability, 2011). Dünyadaki birçok ülke sınırları içinde bulunan engelli vatandaşlarının eğitimi için özel okullar açmışlardır fakat bu açılan kurumlar ihtiyacın çok az bir bölümünü karşılamakta ve mali açıdan herhangi bir getirisi olmamaktadır (World Report on Disability, 2011). Bu sebepten engelliler kendilerini toplumdan izole ederek ücra köşelerde yaşamayı tercih etmişlerdir.

Engellilerin bu tarz toplumdan ayrı yaşamalarının önüne geçebilmek için uygun bir ortamda iyi bir eğitimin verilmesi bütün dünya ülkeleri açısından öncelik taşımaktadır (World Report on Disability, 2011). Bu sebeple ülkeler Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi imzalamış ve 'Engellilerin Eğitimi' konusunu detaylı bir şekilde sözleşmenin 24. maddesinde açıklamışlardır (CRPD, 2006). Bu sözleşmeye göre taraf devletler engellilere diğer öğrenciler gibi hiçbir ayrımcılık göstermeden eğitim hakkı tanımışlar ve engeli nedeniyle parasız ve zorunlu ilk ve orta öğretimin dışında bırakılamayacağı şartını kabul etmişler ve engellilerin eğitim hakkını bu uluslararası sözleşme ile koruma altına almışlardır (CRPD, 2006).

Türkiye Cumhuriyeti Engelli Hakları Sözleşmesini 30 Mart 2007 de imzalamış ve 28 Ekim 2009 tarihinde sözleşmede yer alan yükümlülükler Türkiye'yi bağlayıcı kılmıştır

(Country Profile Turkey, 2015). Buna rağmen, yapılan bir araştırmaya göre eğitim konusunda yapılan ayrımcılık Türkiye'de engellilere yapılan ayrımcılığın en önde gelen konularından biridir (Çağlar, 2011). Bu araştırmada eğitim konusunda engellilere yapılan ayrımcılık engel derecesine göre farklılık göstermiştir. Engel derecesi % 80 ve üzeri olanlar ve birden fazla engeli olanlar eğitim konusunda daha fazla ayrımcılıkla karşılaşmışlardır (Çağlar, 2011). Böylelikle bu ayrımcılıkla başa çıkmak için Türkiye gerek yasama, gerek uygulama açısından gerekli özeni göstermek zorundadır.

5.2.2. Türkiye'de Engellilerim Eğitim Durumu

T.C. Anayasasının 42. madde II. Kısımın da bahsedilen Eğitim ve Öğrenim Hakkı ve Ödevi başlığı kimsenin eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamayacağından bahseder (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982). Anayasanın bu maddesi ile engellilerin eğitim ve öğretim hakkı Anayasal güvence altına alınmış bir haktır. Fakat burada önemli olan nokta, engellilerin ne tür bir eğitim alabileceği ile ilgilidir. 42. maddede eğitimin içeriğinin kanunlar ile düzenleneceğine de değinmektedir.

Engelli vatandaşların eğitimlerindeki öncelik engel türü ve derecelerine göre farklılık arz etmektedir. İ lk olarak engelliler eğitimlerine okul öncesi eğitimi alarak başlayabilmektedir. Bununla birlikte, Zorunlu eğitimin (kaynaştırmalı) haricinde engelliler, MEB'in açmış olduğu özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde verilen genel kültür, özel yetenek, kişisel bakım, günlük ihtiyaçlarını kendi kendine karşılama, yüzme, futbol, basketbol, tenis gibi çeşitli spor dalları ile ilgili eğitim ve öğretimlerden faydalanmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği, 2012). Ayrıca, Türkiye'de engelliler engel durumuna göre Üniversitelerde eğitim alarak, işte ve sosyal hayatta aktif bir şekilde yer alabilirler. Okul Öncesi, Normal (zorunlu) Eğitim ve Özel Eğitim ve Yükseköğretimin yanı sıra, engelliler evde eğitim hizmetinden yararlanabilmektedir (Devlet Denetleme Raporu, 2009).

Ülkemizde özel eğitimle ilgili engellilere hizmet veren 1- Özel Eğitim Okulları (işitme-görme-ortopedik-zihinsel ve otistik), 2- Özel, Özel Eğitim Okulları ve 3- Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi olmak üzere 3 tür özel eğitim kurumu vardır. Bu kurumlardaki eğitim ve öğretim faaliyetleri fiziksel, işitsel ve görsel engellilere doğrudan uygulanabilir olmasına rağmen Zihinsel engellilerde Eğitilebilir Zihinsel Engelliler, Öğretilebilir Zihinsel Engelliler ve Ağır Zihinsel Engelliler olarak üç ayrım ortaya çıkmaktadır (Budak, Reyhan ve Yıldırım, 2012). Engelli haklarına göre zihinsel engelli

vatandaşlarımızda engel türüne ve durumuna göre eğitim ve öğretim faaliyetlerinden yararlanabilmektedir (Alsancak ve diğerleri, 2013).

Milli Eğitim Bakanlığının 2013-2014 Milli Eğitim İstatistikleri Raporu doğrultusunda Türkiye'de **510** adet Özel Eğitim Okulu bulunmaktadır (Milli Eğitim İstatistikleri (MEİ), 2014). Bakanlığa bağlı bu okullarda toplam engelli öğrenci sayısı **48.098** kişidir (MEİ, 2014). Türkiye'de toplam engelli öğrenci sayısı (İlk-Orta Öğretim-Kaynaştırma ve Merkezler) **261.726** kişidir (MEİ, 2014). Okullar haricinde MEB'na bağlı **1795** adet Türkiye geneli Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi bulunmakta ve bu merkezlerin 7 tanesi Bartın'da hizmet vermektedir (Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri, 2015).

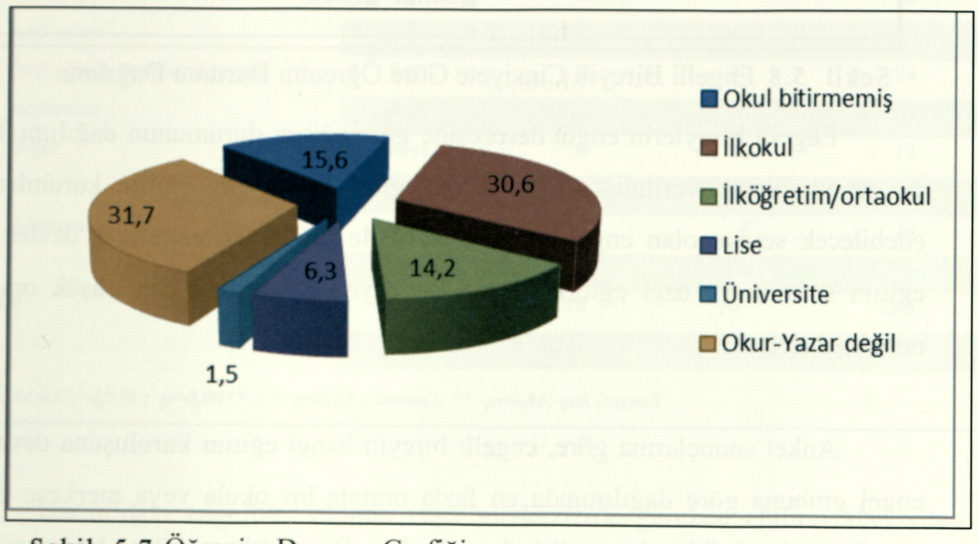
5.2.3. Bartın'da Engellilerin Genel Eğitim Durumu

Bartın İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 2015 yılındaki verilerine göre Bartın'da sadece engellilere hizmet veren 3 ilkokul, 3 ortaokul ve 2 lise düzeyinde okul vardır. Buna ek olarak diğer okullarda da kaynaştırma sınıfları bulunmaktadır. Kaynaştırma sınıfları haricinde ilkokullarda 20 ve ortaokul düzeyinde 18 özel eğitim sınıfı bulunmaktadır. Engelli okulları, kaynaştırma sınıfları ve özel eğitim sınıflarına ek olarak Bartın'da 43 engelli öğrenci de, MEB'nın evde eğitim hizmetinden yararlanmaktadırlar. Ayrıca, okullar haricinde engellilerin eğitimi konusunda hizmet veren özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri de vardır. Türkiyede 1800 tane Bartın'da ise 1'i Ulus, 4'ü Merkez, 3'ü Kozcağız'da olmak üzere, 7 tane özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır.

Bartın'da engellilerin tespiti ve analizi projesi kapsamında uygulanan ankette, Bartın'da yaşayan engellilerin eğitim durumu detaylı olarak tespit edilmiş ve aşağıdaki çarpıcı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Buna göre Bartın'da her 10 engelliden 3 ü (%31,7) okuma ve yazma bilmemektedir. Bu oran Türkiye genelinde %36,3 ve Karadeniz bölgesinde ise %39,4 dür (TÖA 2006). Bartın'da engellilerin genel öğrenim durumu ile ilgili değerler Şekil 8' de verilmiştir. Genel olarak engelli kişilerin %31,7'si Okur-Yazar değildir. %30,6'sı ilkokul mezunu, %15,5'sı okul bitirmemiş, %14,2'si ilköğretim/ortaokul mezunu, %6,3'ü lise mezunu olup çok az bir bölümü %1,5'i üniversite mezunudur.

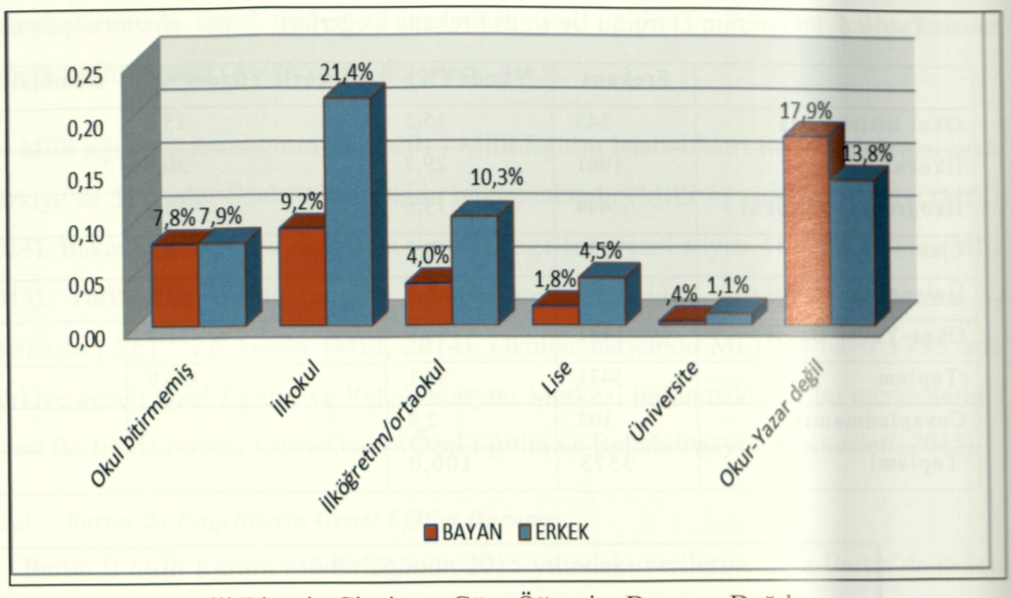
Tablo 5.1 Öğrenim Durumu İle İlgili Frekans Değerleri

	Frekans	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde(%)	Kümülatif Yüzde(%)
Okul Bitirmemiş	543	15,2	15,6	15,6
İlkokul	1061	29,7	30,6	46,2
İlköğretim/Ortaokul	494	13,8	14,2	60,4
Lise	220	6,2	6,3	66,8
Üniversite	52	1,5	1,5	68,3
Okur-Yazar Değil	1101	30,8	31,7	100,0
Toplam	3471	97,1	100,0	
Cevaplanmamış	102	2,9		
Toplaml	3573	100,0		

Şekil 5.7 Öğrenim Durumu Grafiği

Buna ek olarak cinsiyete göre öğrenim durumu dağılımını göz önünde bulundurarak yüz yüze yapılan ankete göre, Bartın'daki engelli bayanların %17,9'u okuma-yazma bilmemektedir. En son yapılan araştırmaya göre, Türkiye genelinde engelli bayanların %50'si okur-yazar değildir (TÖA 2006). Ayrıca engelli erkeklerin büyük bir kısmı ilkokuldan sonra eğitimlerine devam etmemişlerdir. Engelli bireyin cinsiyete göre öğrenim durumu dağılımı Şekil 5. 8'de verilmiştir.

Şekil 5.8 Engelli Bireyin Cinsiyete Göre Öğrenim Durumu Dağılımı

Engelli bireylerin engel derecesine göre eğitim durumunun dağılımı Tablo 5. 2. de detaylı olarak verilmiştir. Bu tabloya göre Türkiye'de eğitim kurumlarına devam edebilecek seviye olan engel derecesi %40 ile %69 olan engelliler devlet okulu özel eğitim sınıfına ve özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine çok düşük oranda devam etmektedirler.

Anket sonuçlarına göre, engelli bireyin hangi eğitim kuruluşuna devam ettiğinin engel grubuna göre dağılımında en fazla oranda bir okula veya merkeze devam eden engelli grubu 'zihinsel engelliler' grubudur. Bu dağılıma göre, herhangi bir eğitim kurumuna ve merkezine en az oranda devam eden engel grubu ise işitme engellilerdir.

Tablo 5.2. Engelli Bireylerin Engel Derecesine Göre Eğitim Durumun Dağılımı

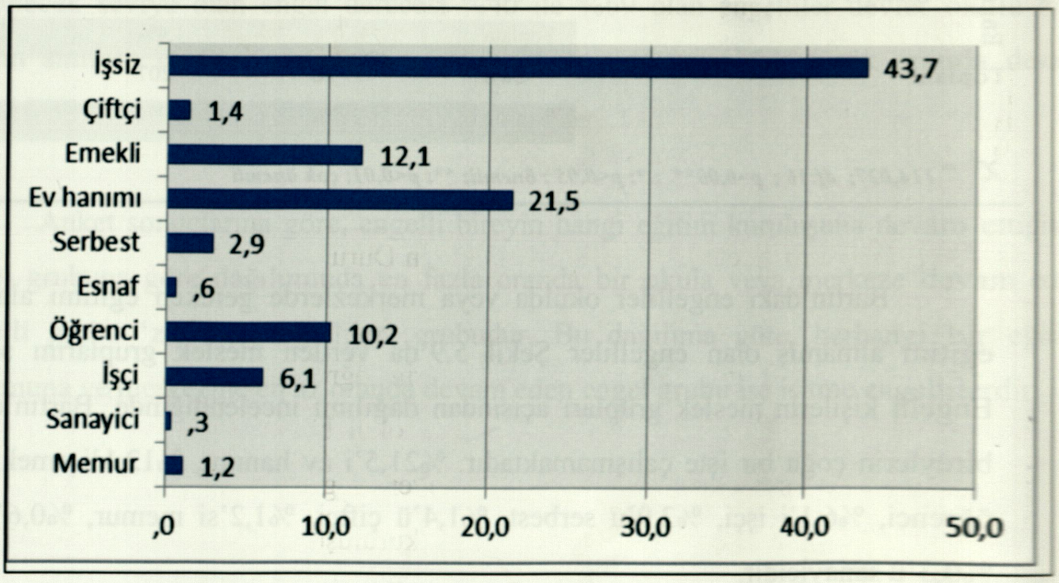
			Engel dereceniz nedir?			Toplam
			%20-39 arası	%40-69 arası	%70 ve üzeri	
Engelli birey ne tür bir eğitim kuruluşuna devam ediyor?	Devlet okuluna	Sayı	12	89	24	125
		Toplam	2,4%	18,2%	4,9%	25,5%
	Devlet okulu özel eğitim sınıfı	Sayı	0	19	25	44
		Toplam	,0%	3,9%	5,1%	9,0%
	Özel okula	Sayı	1	1	1	3
		Toplam	,2%	,2%	,2%	,6%
	Devlete ait özel eğitim okuluna	Sayı	0	10	21	31
		Toplam	,0%	2,0%	4,3%	6,3%
	Özel özel eğitim okuluna	Sayı	1	23	52	76
		Toplam	,2%	4,7%	10,6%	15,5%
	Kamuya ait rehabilitasyon merkezine	Sayı	2	17	22	41
		Toplam	,4%	3,5%	4,5%	8,4%
	Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine	Sayı	2	31	94	127
		Toplam	,4%	6,3%	19,2%	25,9%
	Diğer	Sayı	0	15	12	27
		Toplam	,0%	3,1%	2,4%	5,5%
	Bilmiyor	Sayı	0	2	14	16
		Toplam	,0%	,4%	2,9%	3,3%
Toplam		Sayı	18	207	265	490
		Toplam	3,7%	42,2%	54,1%	100,0%

χ^2 = *114,027; df:16 ; p=0,00** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Bartın'daki engelliler okulda veya merkezlerde gereken eğitimi alan veya hiç eğitim almamış olan engelliler Şekil 5.9'da verilen meslek gruplarını seçmişlerdir. Engelli kişilerin meslek grupları açısından dağılımı incelendiğinde, Bartın'daki engelli bireylerin çoğu bir işte çalışmamaktadır. %21,5'i ev hanımı, %12,1'i emekli, %10,2'si öğrenci, %6,1'i işçi, %2,9'u serbest, %1,4'ü çiftçi, %1,2'si memur, %0,6'sı esnaf ve %0,3'ü sanayicidir.

Tablo 5.3 Meslek İle İlgili Frekans Değerleri

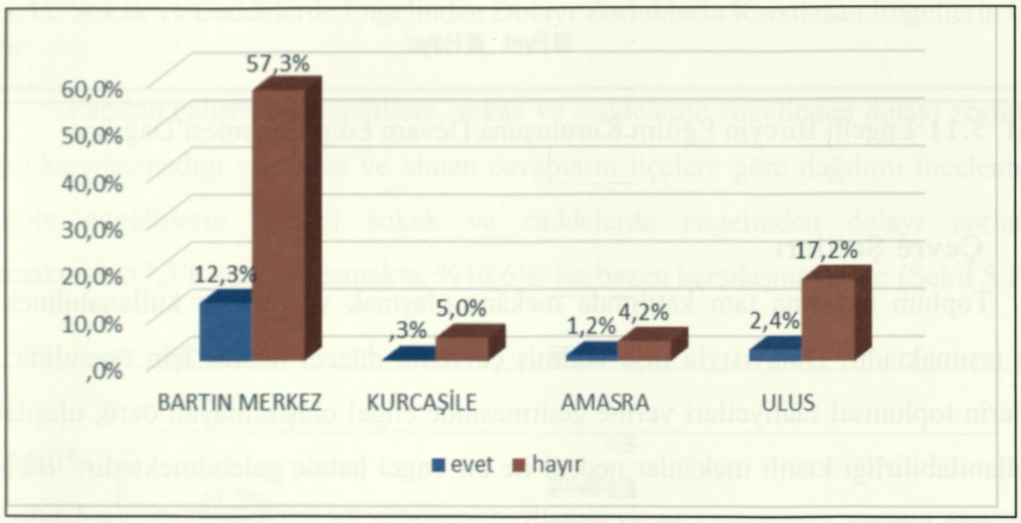
	Frekans	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde(%)	Kümülatif Yüzde
Memur	40	1,1	1,2	
Sanayici	11	,3	,3	
İşçi	212	5,9	6,1	
Öğrenci	355	9,9	10,2	
Esnaf	21	,6	,6	
Serbest	100	2,8	2,9	
Ev Hanımı	744	20,8	21,5	
Emekli	419	11,7	12,1	
Çiftçi	48	1,3	1,4	
İşsiz	1515	42,4	43,7	
Toplam	3465	97,0	100,0	
Cevaplanmamış	108	3,0		
Toplam	3573	100,0		

Şekil 5.9 Meslek Dağılım Grafiği

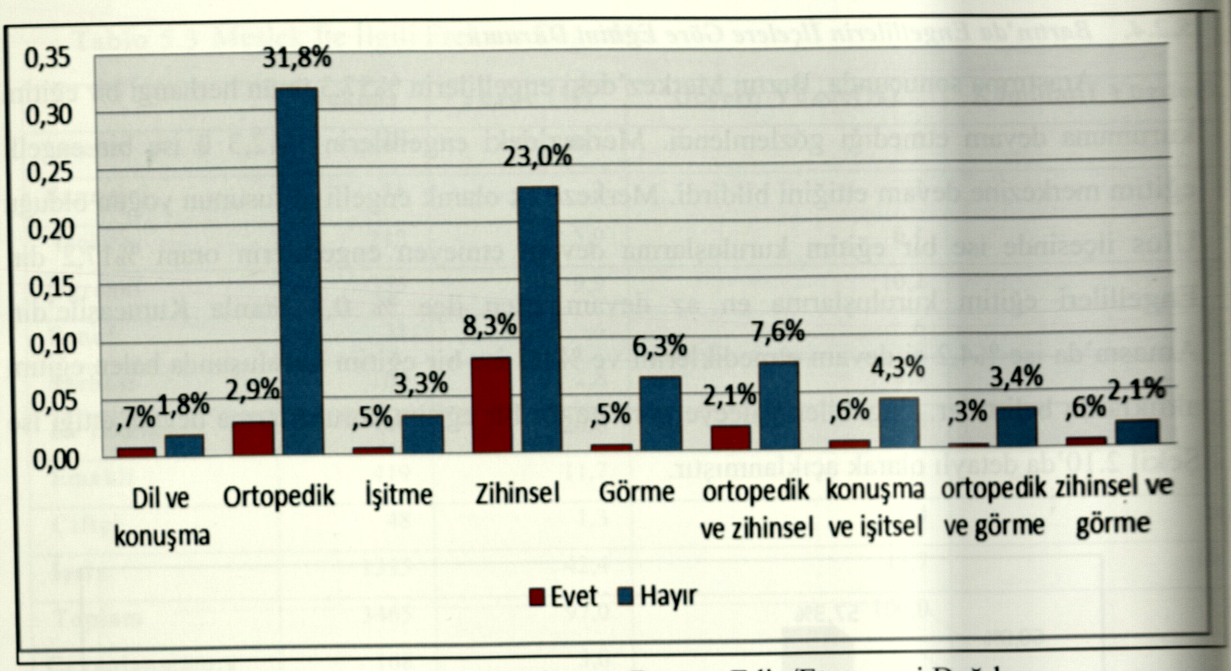
5.2.4. *Bartın'da Engellilerin İlçelere Göre Eğitim Durumu*

Araştırma sonucunda, Bartın Merkez'deki engellilerin %57,3 ünün herhangi bir eğitim kurumuna devam etmediği gözlemlendi. Merkez'deki engellilerin %12,3 ü ise bir engelli eğitim merkezine devam ettiğini bildirdi. Merkeze ek olarak engelli nüfusunun yoğun olduğu Ulus ilçesinde ise bir eğitim kuruluşlarına devam etmeyen engellilerin oranı %17,2 dir. Engellileri eğitim kuruluşlarına en az devam eden ilçe % 0,3 oranla Kurucaşile'dir. Amasra'da ise %4,2 si devam etmediklerini ve %1,2 ise bir eğitim kuruluşunda halen eğitim aldıklarını belirttiler. Engellilerin ilçeye göre ne tür bir eğitim kuruluşlarına devam ettiği ise Şekil 2.10'da detaylı olarak açıklanmıştır.

Şekil 5.10 İlçelere Göre Eğitime Devam Durumu Grafiği

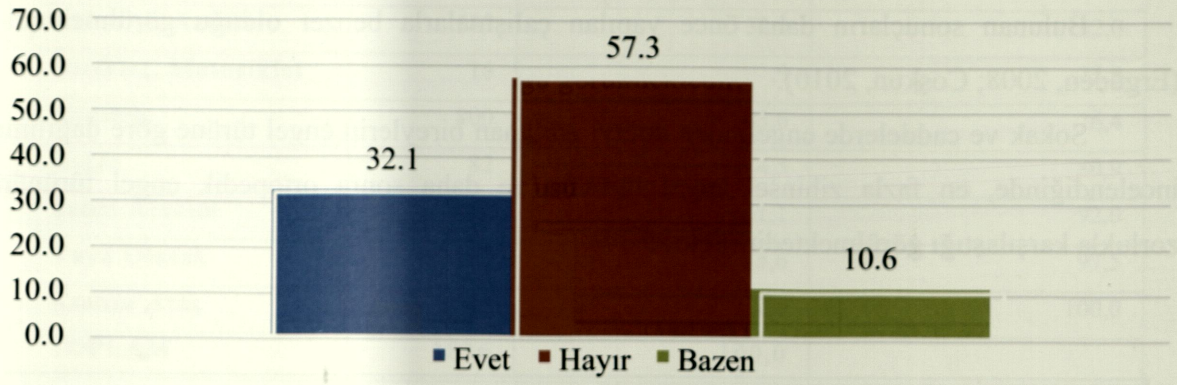
Bu araştırmaya göre Bartın'da engellilerin öğrenim durumlarının bölgelere göre dağılımında Merkez, Kozcağız ve Ulus en fazla okul bitirememiş engelli nüfusuna sahip bölgelerdir. Ayrıca hiç okuma ve yazma bilmeyen engelliler ise bu ilçelerimizde ikamet etmektedirler. Ek olarak, engelli birey bir eğitim kuruluşuna devam edip-etmemesinin engel grubuna göre yüzdeleri Şekil 5.11'de detaylı bir şekilde verilmiştir.

Şekil 5.11 Engelli Bireyin Eğitim Kuruluşuna Devam Edip/Etmemesi Dağılımı

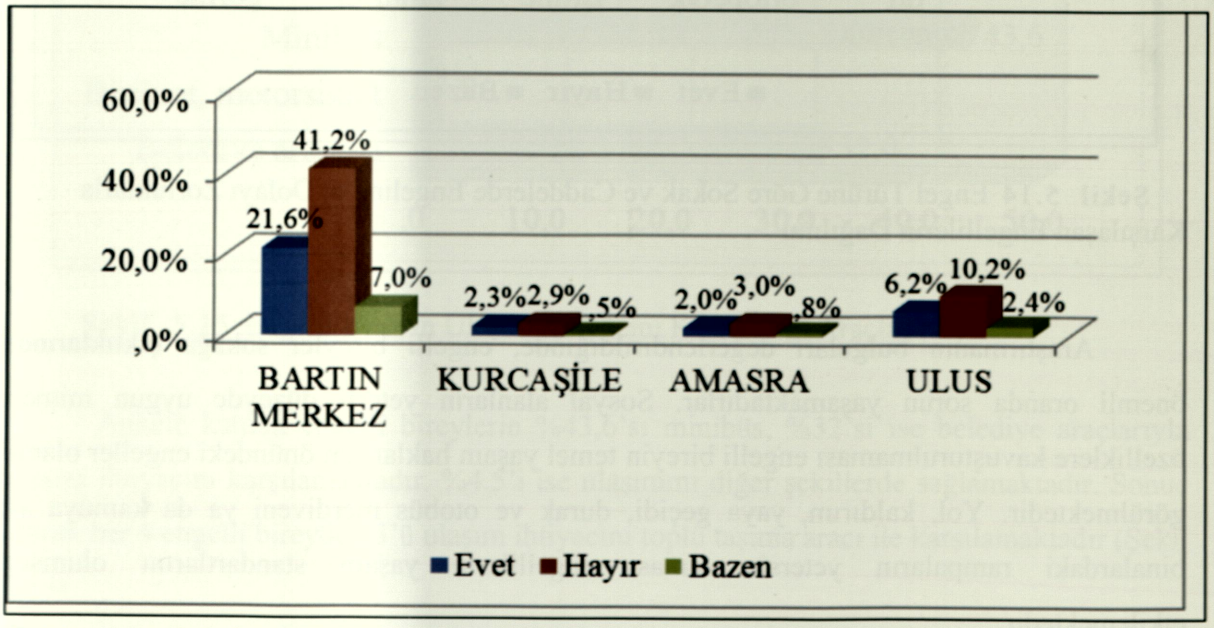
5.3. Çevre Şartları

Toplum hayatına tam katılımda mekâna ulaşmak ve mekanı kullanabilmek büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla inşa edilmiş çevrenin düzeni herkes için önemlidir. Ancak bireylerin toplumsal faaliyetleri yerine getirmesinde engel oluşturmayan özrü, ulaşılabilirliği ve kullanılabilirliği kısıtlı mekânlar nedeni ile bir engel haline gelebilmektedir. Bu sebeple, engellilerin toplum yaşantısına en az engelli olmayanlar ile eşit fırsatlarda katılabilmelerinin sağlanmasında mekânsal düzenlemeler önemli bir yer tutmaktadır. Konutunda dahi yaşamakta zorlanan engelli, çeşitli fiziksel engeller nedeniyle erişebilirliği sağlanamadığı için eğitim, sağlık, istihdam ve diğer birçok hizmetten yoksun bırakılarak kendi ekonomik bağımsızlığını kazanamamakta ve toplumda tüketici konumunda kalmaktadır (İnalhan, 2012).

Şekil 5.12 Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşan Engellerin Genel Dağılımı

Yapılan çalışmada engellilere, sokak ve caddelerde engelinden dolayı zorluklarla karşılaşıp karşılaşmadığı sorulmuş ve alınan cevapların ilçelere göre dağılımı incelenmiştir. Buna göre engellilerin %32'si sokak ve caddelerde engelinden dolayı zorluklarla karşılaşmakta, %57,3'ü karşılaşmamakta, %10,6'sı ise bazen karşılaşmaktadır. (Şekil 5.12).

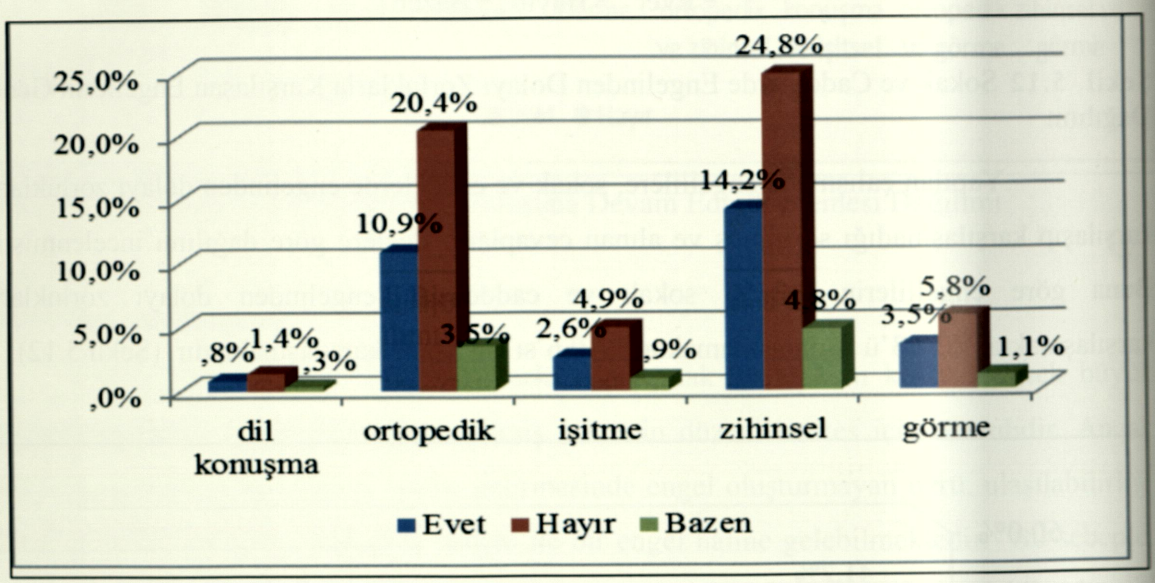
Şekil 5.13 Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşan Engellilerin İlçelere Göre Dağılımı

Sokak ve caddelerde engelinden dolayı zorluklarla karşılaşan engelli bireylerin belde ve ilçelere göre dağılımı incelendiğinde, zorluklarla karşılaşan engellilerin Bartın Merkez'de daha fazla olduğu görülmektedir. Zorluklarla karşılaşan engellilerin belde ve ilçelere göre

farklılık gösterdiği ve bulunan bu farklılıkların ise istatistiksel olarak çok önemli olduğu saptanmıştır (Şekil 5.13).

Bulunan sonuçların daha önce yapılan çalışmalarla benzer olduğu görülmektedir (Ergüden, 2008; Coşkun, 2010).

Sokak ve caddelerde engelinden dolayı zorlanan bireylerin engel türüne göre dağılımı incelendiğinde, en fazla zihinsel engel türünün ve daha sonra ortopedik engel türünün zorlukla karşılaştığı görülmektedir (Şekil 5.14).

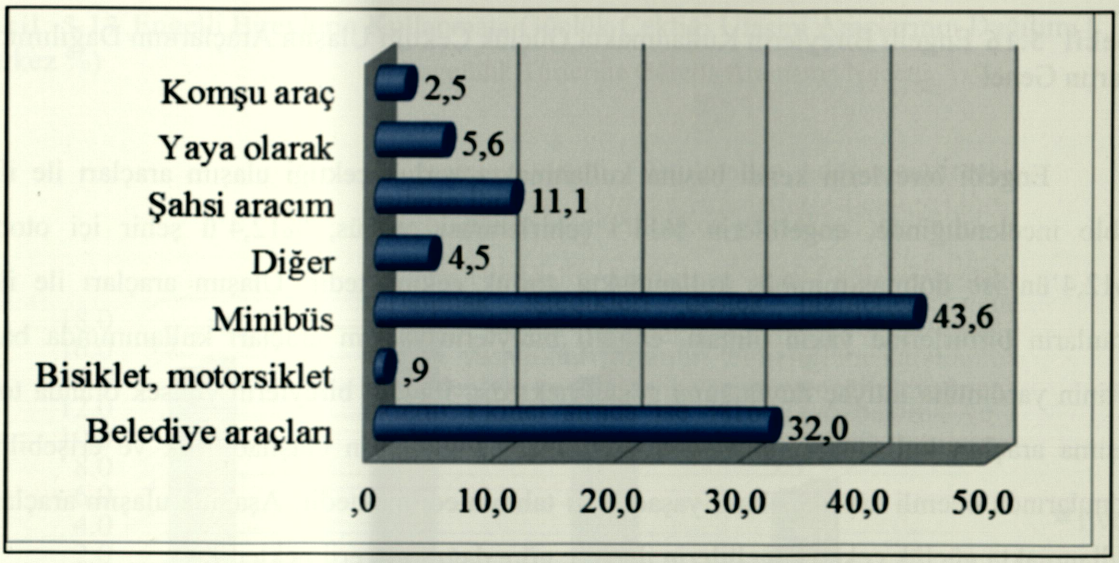

Şekil 5.14 Engel Türüne Göre Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşan Engellilerin Dağılımı

Araştırmanın bulguları değerlendirildiğinde, engelli bireyler sokağa çıktıklarında önemli oranda sorun yaşamaktadırlar. Sosyal alanların yeterli düzeyde uygun mimari özelliklere kavuşturulmaması engelli bireyin temel yaşam haklarının önündeki engeller olarak görülmektedir. Yol, kaldırım, yaya geçidi, durak ve otobüs merdiveni ya da kamuya ait binalardaki rampaların yetersiz olması engellilerin yaşam standartlarını olumsuz etkilemektedir.

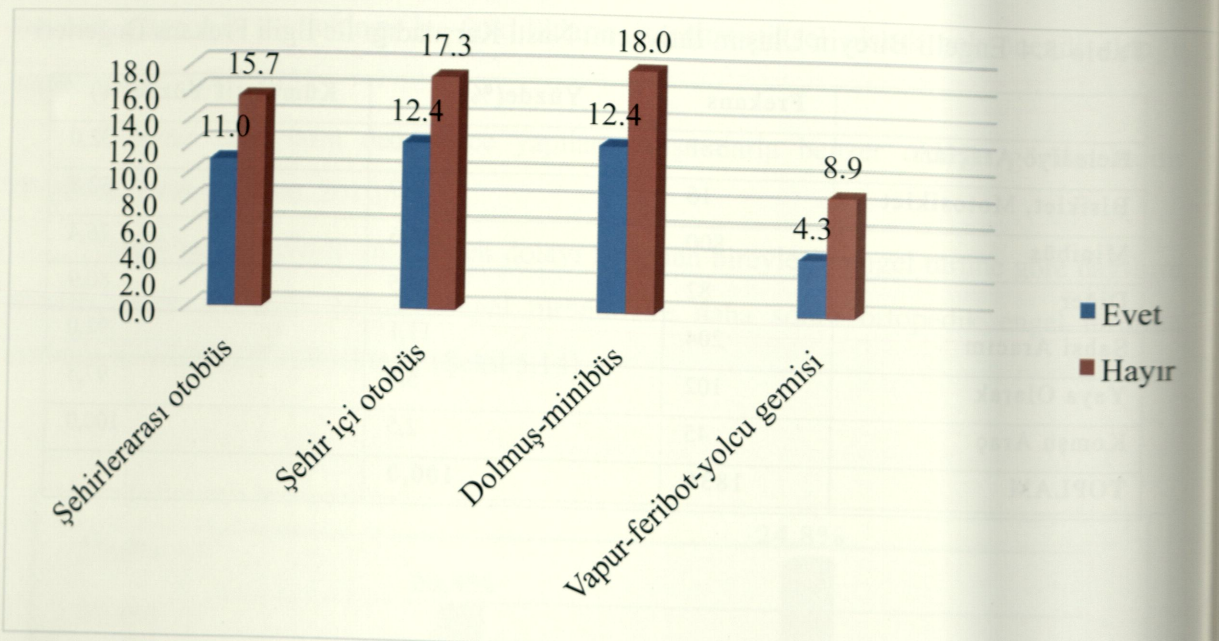
Tablo 5.4 Engelli Bireyin Ulaşım İhtiyacını Nasıl Karşıladığı İle İlgili Frekans Değerleri

	Frekans	Yüzde(%)	Kümülatif Yüzde(%)
Belediye Araçları	587	32,0	32,0
Bisiklet, Motosiklet	16	,9	32,8
Minibüs	800	43,6	76,4
Diğer	82	4,5	80,9
Şahsi Aracım	204	11,1	92,0
Yaya Olarak	102	5,6	97,5
Komşu Araç	45	2,5	100,0
TOPLAM	1836	100,0	

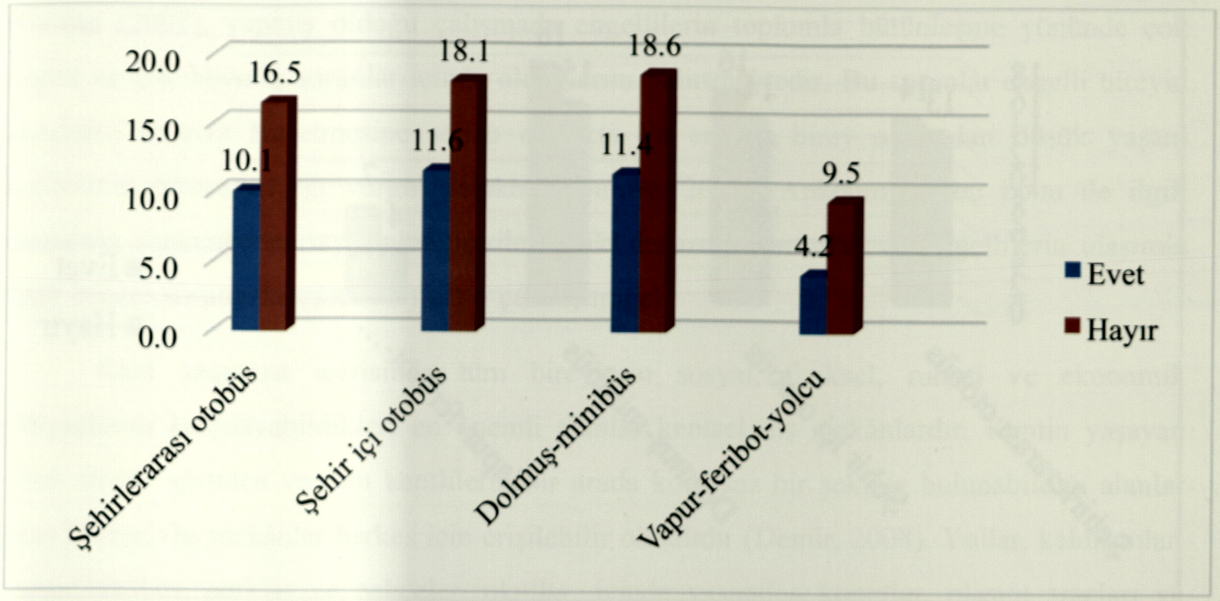
Şekil 5.15 Engelli Bireyin Ulaşım İhtiyacını Karşıladığı Araçlar (%)

Ankete katılan engelli bireylerin %43,6'sı minibüs, %32'si ise belediye araçlarıyla ulaşım ihtiyacını karşılamaktadır. %4.5'i ise ulaşımını diğer şekillerde sağlamaktadır. Sonuç olarak her 4 engelli bireyden 3'ü ulaşım ihtiyacını toplu taşıma aracı ile karşılamaktadır (Şekil 5.15).

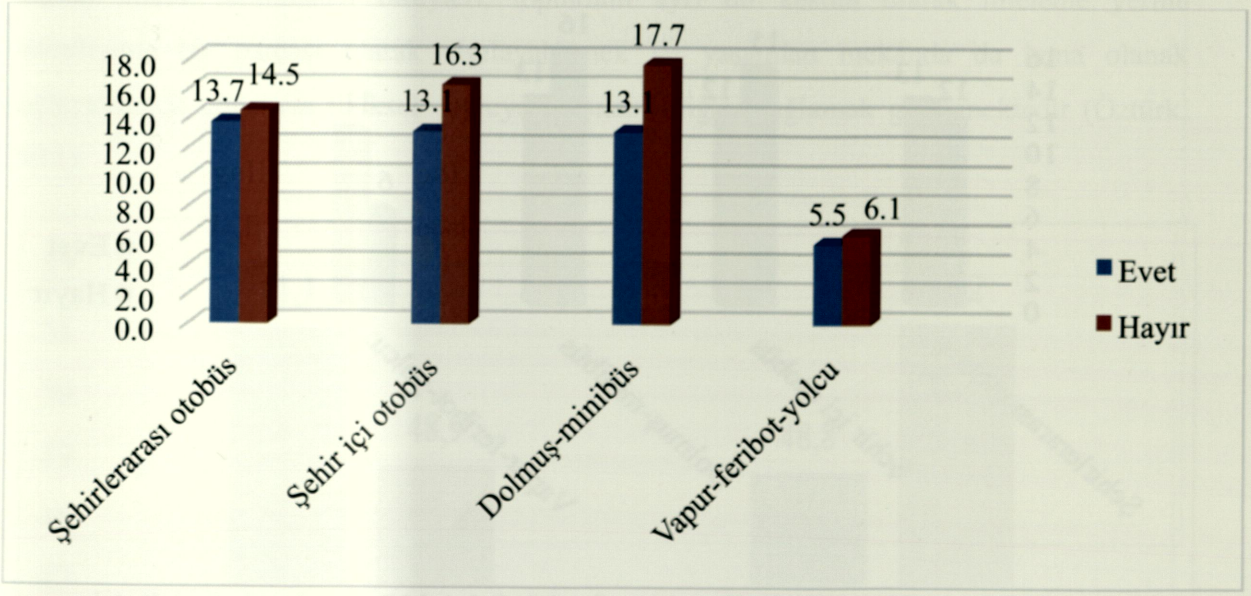

Şekil 5.16 Engelli Bireylerin Kullanmakta Güçlük Çektiği Ulaşım Araçlarının Dağılımı: Bartın Genel

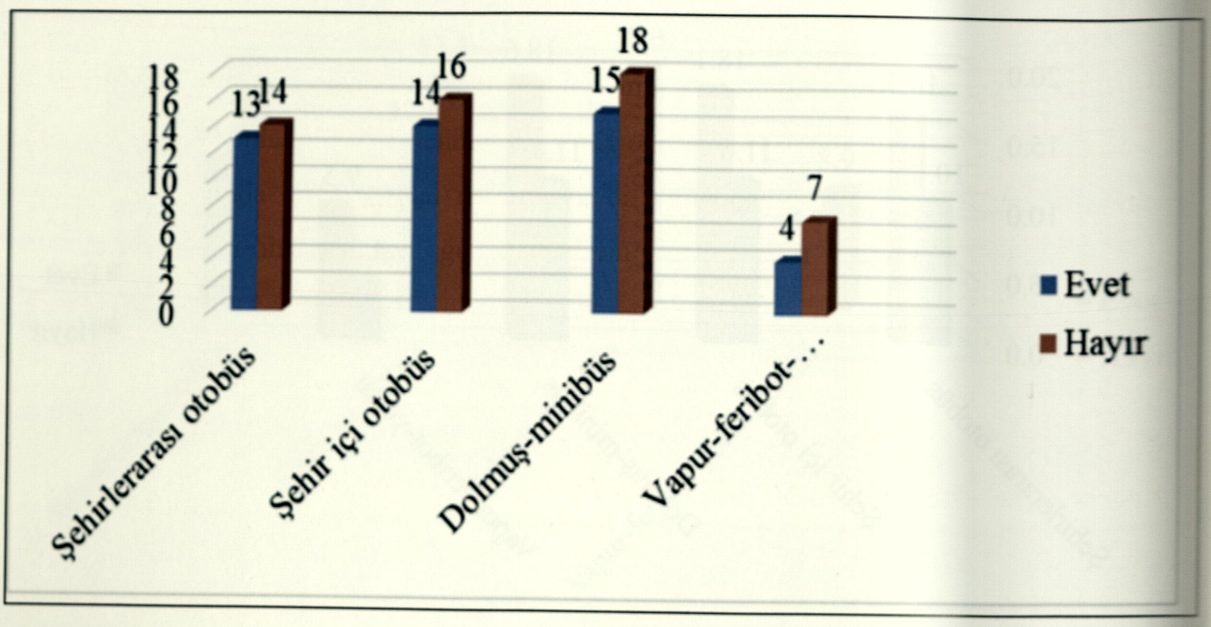
Engelli bireylerin kendi başına kullanmakta zorluk çektiği ulaşım araçları ile ilgili tablo incelendiğinde, engellilerin %11'i şehirlerarası otobüs, %12,4'ü şehir içi otobüs, %12,4'ün ise dolmuş-minibüs kullanmakta zorluk çekmektedir. Ulaşım araçları ile ilgili oranların birbirlerine yakın olması, engelli bireylerin ulaşım araçları kullanımında başka birinin yardımına ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Engelli bireylerin yüksek oranda toplu taşıma araçları kullandığı göz önüne alındığında engellilerin ulaşılabilirlik ve erişebilirlik konularında önemli oranda sıkıntı yaşadıkları tahmin edilmektedir. Aşağıda ulaşım araçlarını kullanmakta güçlük çeken engellilerin ilçelere göre dağılımı verilmektedir.

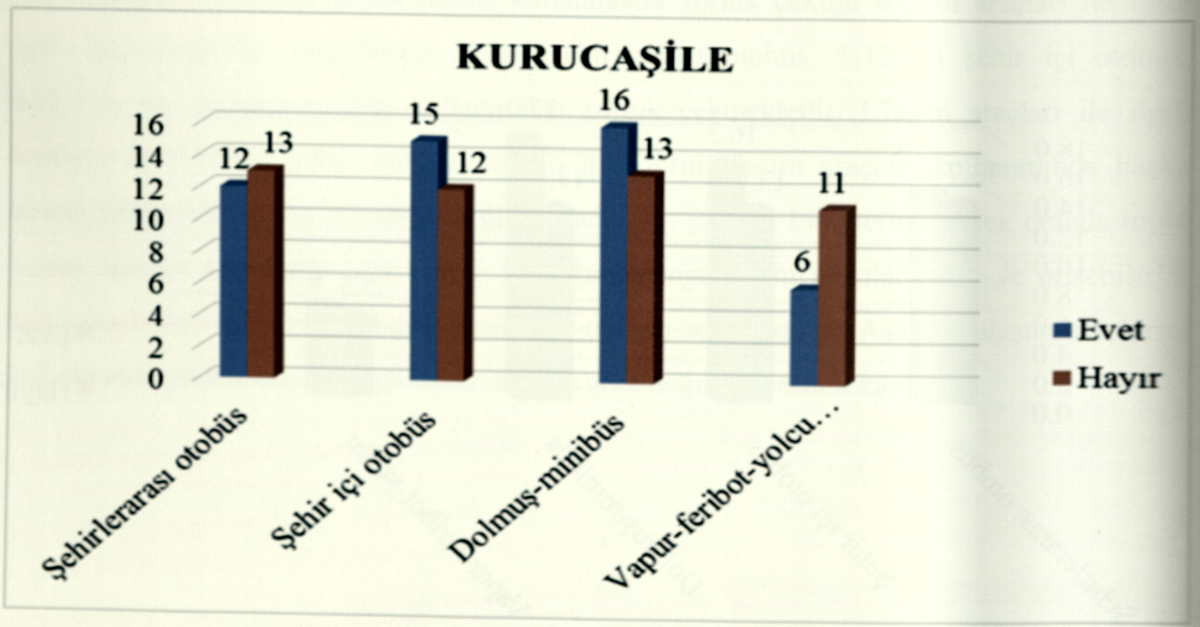
Şekil 5.17 Engelli Bireylerin Kullanmata Güçlük Çektiği Ulaşım Araçlarının Dağılımı (Merkez %)

Şekil 5.18 Engelli Bireylerin Kullanmakta Güçlük Çektiği Ulaşım Araçlarının Dağılımı (Amasra %)

Şekil 5.19 Engelli Bireylerin Kullanmakta Güçlük Çektiği Ulaşım Araçlarının Dağılımı (Ulus %)

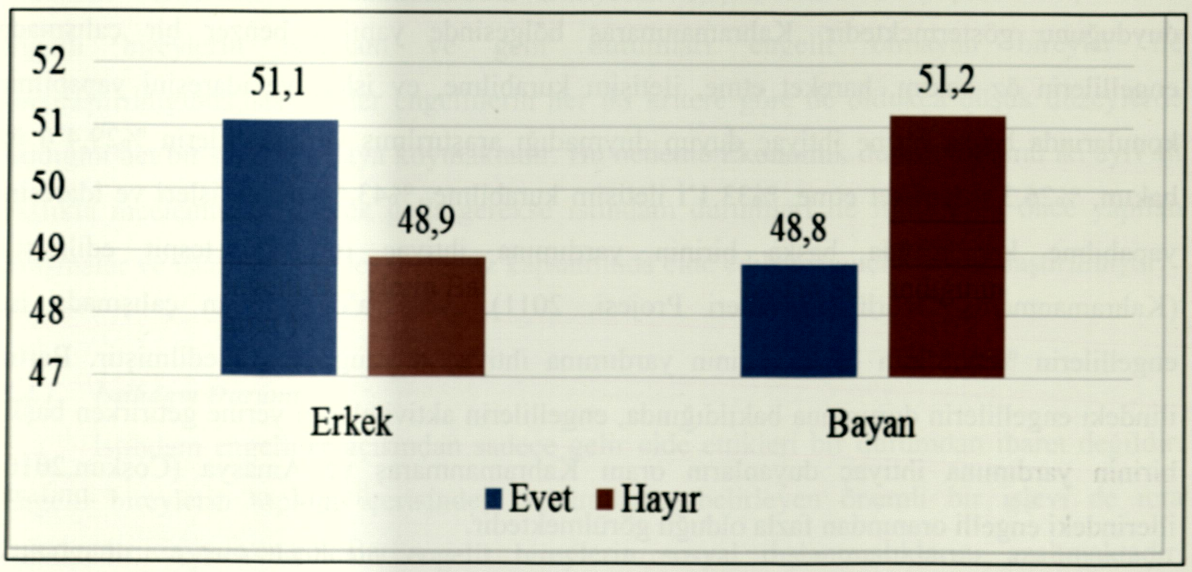

Şekil 5.20 Engelli Bireylerin Kullanmakta Güçlük Çektiği Ulaşım Araçlarının Dağılımı (Kurucaşile %)

Yapılan araştırmalarda, engelsiz insanlar için tasarlanmış çevrede engelli insanların fiziksel bariyerlere uyum sağlama sürecinin stres yarattığı, utandırdığı ve toplumsal uyumsuzluğa sebep olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca, yaşam tarzının bozulması ve günlük yaşantıda karşılaşılan güçlükler, üzüntü, kızgınlık, engellenme ve korkuyu da beraberinde getirmektedir (Rokach, Lechcier-Kimel ve Safarov, 2006:682'den aktaran Ergüden, 2008).

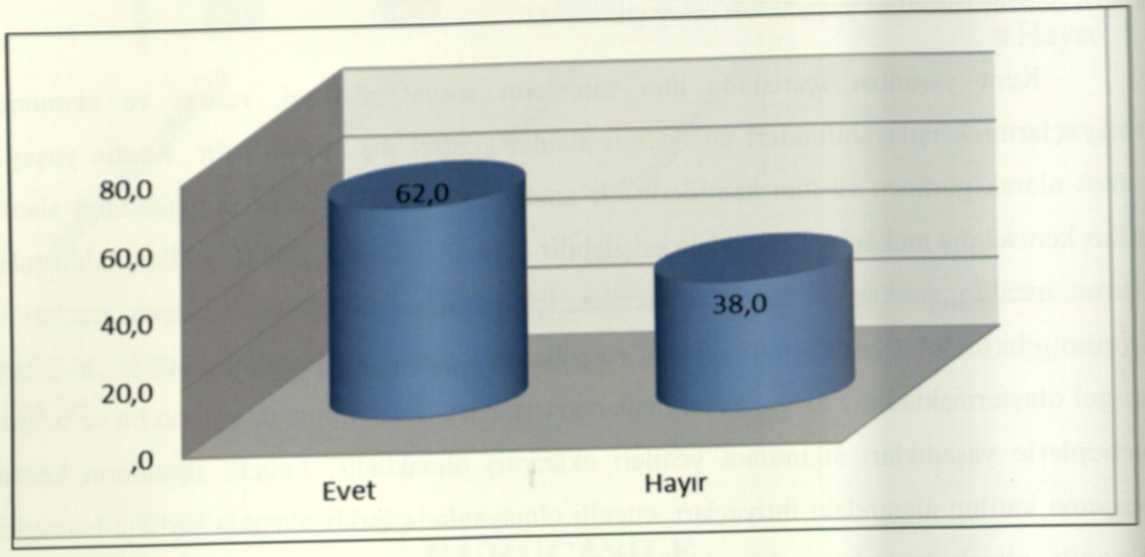
Karataş (2002), yapmış olduğu çalışmada engellilerin toplumla bütünleşme yönünde çok çeşitli ve çok boyutlu sorunlar içinde olduklarını belirtmektedir. Bu sorunlar engelli bireyin kendisini mutsuz hissetmesine sebep olmakta ve engelli birey açısından düşük yaşam kalitesinin ortaya çıktığı vurgulanmaktadır(Sağlık, 2010). Anketimizin bu konu ile ilgili araştırma sonucunda ortaya çıkan verilere baktığımızda, Bartın'da da engellilerin ulaşımla ilgili benzer sorunları yaşadıkları ortay çıkmıştır.

Kent yaşantısı içerisinde tüm bireylerin sosyal, fiziksel, ruhsal ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılayabildikleri en önemli alanlar kentsel dış mekânlardır. Kentin yaşayan yüzü olarak görünen ve tüm kentlilerin bir arada koşulsuz bir şekilde bulunabildiği alanlar olan kentsel dış mekânlar herkes için erişilebilir olmalıdır (Demir, 2008). Yollar, kaldırımlar, kamu binaları, parklar ve bahçeler, okullar, içinde yaşanılan konutlar, ulaşım araçları ve bunun gibi birçok fiziksel çevre unsuru, engellilerin topluma katılmasının önünde ciddi birer engel oluşturmaktadır. Engeli nedeniyle hareket yeteneği sınırlanmış insanların bu ve benzeri sebeplerle yaşadıkları sıkıntılara yenileri eklenmiş olmaktadır. Engelli insanların kentsel yaşama katılım alanındaki ihtiyaçları, engelli olmayanlarla farklı olmakla birlikte benzerdir. Engelli olarak tanımlanan bireyleri, toplumun ayrı bir kesimi olarak niteleme yerine bütünleşmiş bir parçası olarak algılayabilmek ve yaşanılan mekânda da buna olanak sağlayabilmek amacıyla fiziksel çevreye ulaşılabilirliğini sağlamak gerekmektedir (Öztürk, 2011).

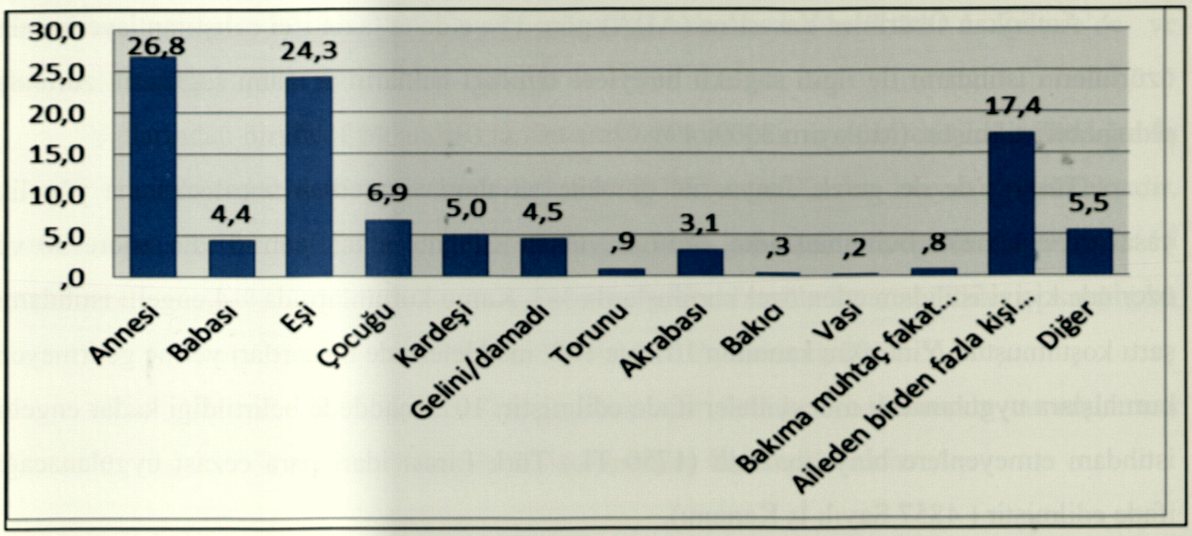
Şekil 5.21 Engelli Bireyin Cinsiyetine Göre Belli Aktiviteleri Yerine Getirmede Başka Birinin Yardımına İhtiyaç Duyması Dağılımı

Ankete katılan engelli bireylerin cinsiyete göre belli aktiviteleri yerine getirmede başka birinin yardımına ihtiyaç duyması dağılımında bayanların %48,8'i ihtiyaç duyuyor, %51,2'si duymuyor; erkeklerin %51,1'i ihtiyaç duyuyor, %48,9'u ihtiyaç duymuyor cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre erkeklerin bayanlara göre bazı aktiviteleri yerine getirmede başkalarına daha fazla ihtiyaç duyduğu görülmektedir.

Şekil 5.22 Aktivitelerde Başkasına İhtiyaç Duyulması Grafiği

Ankete katılan engelli bireylerin %62'si aktivite yaparken başkasına ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir.%38'i ise ihtiyaç duymadığını belirtmiştir. Sonuçlara göre engellilerin büyük çoğunluğunun hayatını idame ettirebilmesi için başka birinin yardımına ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Kahramanmaraş bölgesinde yapılan benzer bir çalışmada engellilerin öz bakım, hareket etme, iletişim kurabilme, ev işleri ve idaresini yapabilme konularında başka birine ihtiyaç duyup duymadığı araştırılmış ve engellilerin %29,4'ü öz bakım, %26,3'ü hareket etme, %33,1'i iletişim kurabilme, %43,5'i de ev işleri ve idaresini yapabilme konularında başka birinin yardımına ihtiyaç duyduğu tespit edilmiştir (Kahramanmaraş Özürlü Envanteri Projesi, 2011). Amasya'da yapılan çalışmada ise engellilerin %39,8'inin başka birinin yardımına ihtiyaç duyduğu tespit edilmiştir. Bartın ilindeki engellilerin durumuna bakıldığında, engellilerin aktivitelerini yerine getirirken başka birinin yardımına ihtiyaç duyanların oranı Kahramanmaraş ve Amasya (Coşkun,2010) illerindeki engelli oranından fazla olduğu görülmektedir.

Şekil 5.23 Yardıma İhtiyaç Duyulduğunda Üstlenen Kişi Grafiği

Ankete katılan engelli bireylerin %26,8'inin yardıma ihtiyaç duyulduğunda üstlenen kişi annesi, %4,4'ünün babası, %24,3'ünün eşi, %6,9'unun çocuğu, %5'inin kardeşi, %4,5'inin gelini/damadı, %17,4'üne aileden birden fazla kişi, %5,5'inin ise diğer kişiler tarafından bakımı üstlenilmekte olduğu tespit edilmiştir. Bu oranlara bakıldığına özellikle anne, eş ve aileden birden fazla kişi tarafından bu sorumluluğun üstlenildiği görülmektedir.

5.4. Ekonomik Durumu

Engelli bireylerin ekonomik durumlarının izahı için yapılan araştırmalar ve elde edilen istatistiki verilerden yararlanılmaktadır. Dünyanın birçok ülkesinde yapılan araştırmalar engelli bireylerin istihdam ve gelir durumları engelli olmayan bireyler ile karşılaştırıldığında,istatistikler engellilerin her iki kritere göre de oldukça düşük düzeylerde kaldığını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu nedenle Ekonomik durum bölümü iki ayrı alt başlıkta incelenmiştir. Gerek gelir gerekse istihdam durumları ile ilgili daha önce yapılan çalışmalar ve istatistiki veriler projemiz kapsamında elde edilen sonuçlarla karşılaştırılmıştır.

5.4.1. İstihdam Durumu

İstihdam engelliler açısından sadece gelir elde ettikleri bir durumdan ibaret değildir. Engelli bireylerin toplum içerisindeki konumlarını belirleyen önemli bir işlevi de icra etmektedir. Ayrıca istihdam engelli bireylerin sosyal dışlanmışlıklarını azaltmaktadır. Özellikle gelişmiş ülkeler engelli istihdamı ile ilgili çok ciddi tedbirler almakta ve uygulamaktadırlar (Tonak 2014: 19).

Amerikan Özürlüler Yasası'na (ADA) göre 15 ve daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinin özürlülerin istihdamı ile ilgili sağlıklı bireylere tanıdığı hakların aynısını sağlamak zorunda olduğu belirtilmiştir. (Mülayim 2009: 49).

Türkiye'de de gerek anayasada gerekse yasalarda engellilerin çalışmasına yönelik yasal düzenlemeler bulunmaktadır. 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesine göre 50 ve üzerinde kişiyi istihdam eden özel kuruluşlarda %3, Kamu kurumlarında %4 engelli istihdamı şartı koşulmuştur. Yine aynı kanunun 101. ve 108. maddelerinde bu şartları yerine getirmeyen kuruluşlara uygulanacak müeyyideler ifade edilmiştir. 101. maddede belirtildiği kadar engelli istihdam etmeyenlere binyediyüzelli (1750 TL) Türk Lirası idari para cezası uygulanacağı ifade edilmiştir (4857 Sayılı İş Kanunu).

Yapılan yasal düzenlemelere rağmen engelli istihdamı gelişmiş ülkeler de dahil olmak üzere istenilen düzeylere bir türlü ulaşamamaktadır. Bu durumun temel nedeni Temel eğitim-Mesleki eğitim-İstihdam zincirinin sağlıklı bir şekilde tamamlanamaması önemli bir etken olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca engellilere yönelik önyargı ve olumsuz tutumlar neticesinde engelli istihdamı oldukça zorlaşmaktadır. Amerika'da yapılan bir çalışmaya göre engellilere yönelik önyargılar 'mazeret iznine sık başvurmaları ve sık sık izin kullanmaları', 'verimli ve etkin çalışamama' ile 'Alıngan, kırılgan ve kızgın olmalarıdır' (Seyyar 2001: 31-32).

Engellilerin karşılaştığı bu tür istihdam sorunlarına karşı farklı tedbirler uygulanmaktadır. Bu tedbirler genellikle şu madde başlıkları altında incelenmektedir:

1. Kişisel Çalışma Yöntemi
2. Evde Çalışma Yöntemi
3. Kooperatif Çalışma Yöntemi
4. Engellinin Belirli Mesleklerde Çalışması
5. İşverenlerin Yasal Zorunluluk Olmadan Engelli Çalıştırmaları
6. Kota Yöntemi
7. Korumalı İşyeri (Korunaklı Yöntem) Mesleki Rehabilitasyon Merkezlerinde eğitilmeleri (Eren 2010: 33).

Birleşmiş Milletler verilerine göre gelişmiş ülkelerde çalışma çağındaki engellilerin işsizlik oranları %50 ve %70 aralığında iken bu oran gelişmekte olan ülkelerde %90'lara ulaşmaktadır(BM Engellilerin İstihdamı Raporu, 2014).

Bu noktada az gelişmiş ve gelişmiş bazı ülkelerin engelli istihdamı durumuna bakılması önem arz etmektedir. Tunus'ta, 15-64 yaş arası engelli bireylerin %85i işsizdir. Engelli kadınlar engelli erkeklere göre 4 kez daha zor iş bulmaktadır. Zimbabwe'de engelli

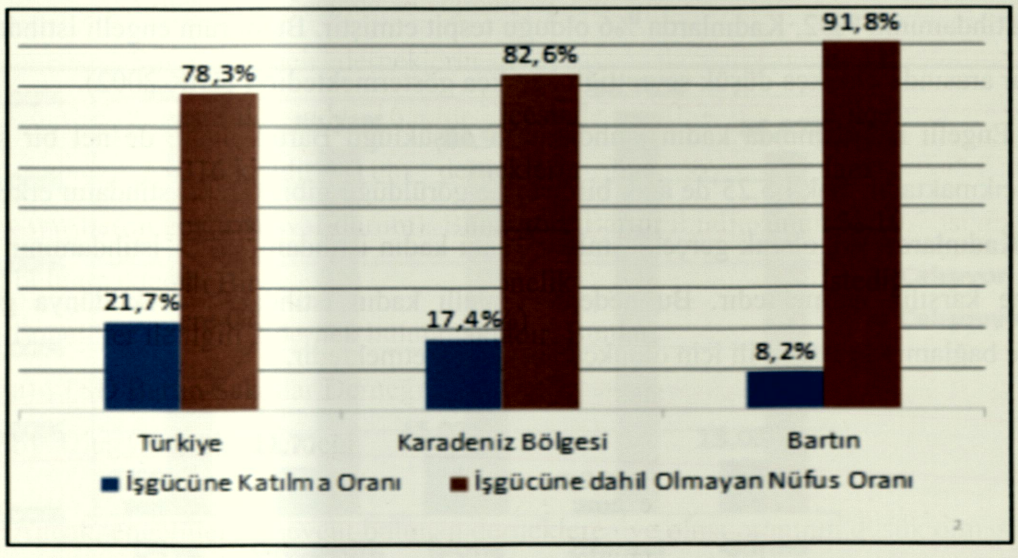
bireylerin %1'inden daha azı ekonomiye aktif olarak katılmaktadır. İ ngiltere'de ve Amerika'da engelli bireylerin %67'si işsizdir.

Türkiye'de durum BM raporunda belirtildiği gibi pek iç açıcı değildir. Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) verilerine göre işsiz nüfusun %7'si engellilerden meydana gelmektedir. Ayrıca Engelli işsizlik oranı genel işsizlik oranının yaklaşık beş puan üzerinde %15 civarındadır. Aynı şekilde İş gücüne katılım oranı %50 civarında iken engelliler açısından bu durum %22 civarında kalmaktadır (İFESAM, 2014: 2, Aydınonat, 2012: 5).

Mikro düzeyde değerlendirmeler yapmak için istihdam bağlamında tamamlanmış çalışmalar ve projemiz kapsamında elde edilen sonuçlar ifade edilecektir.

5.4.2. Engellilerin İşgücüne Katılımı

Engellilerin işgücüne katılımını Barın il düzeyinde ele almadan önce Türkiye ve Karadeniz bölge ölçeğinde işgücüne katılım oranlarının verilmesinde fayda görülmektedir. Türkiye'de işgücüne katılım oranı %21,7 iken Karadeniz Bölgesi'nde %17,4'tür. Bartın ilinde ise işgücüne katılım oranı %8,2 olarak görülmektedir. Engelli bireylerin %91,8'lik bir oranı ise işgücüne katılmamaktadır.

Şekil 5.24 Engellilerin İşgücüne Katılım Oranları

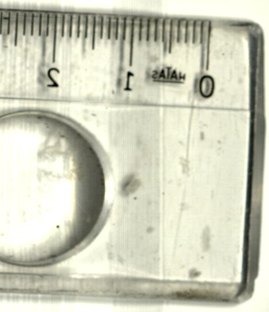
Konya ilinde gerçekleştirilen kalkınma ajansı destekli bir projenin sonuçlarına göre il merkezinde yaşayan engellilerin %15'i çalışırken, %85'inin işsiz olduğu tespit edilmiştir

(Konya'da Engelli Bireylerin ve Ailelerinin Toplumsal Hayatta Yaşadıkları Zorlukların Araştırılması Projesi, 2012: 68-71).

Bartın'da gerçekleştirdiğimiz proje kapsamında yüz yüze görüşme neticesinde elde edilen sonuçlara göre (Şekil 5.24.) Bartın İlinde engelli bireylerin %91,8'si işsizdir. Çalışan engelli oranı ise % 8,2'dir. Diğer veriler ve araştırmalar ile karşılaştırıldığında Bartın'da engelli istihdamının oldukça düşük seyrettiği gözlemlenmiştir.

5.4.3. Engelli Bireylerin Cinsiyete Göre Bir İşte Çalışma Dağılımı

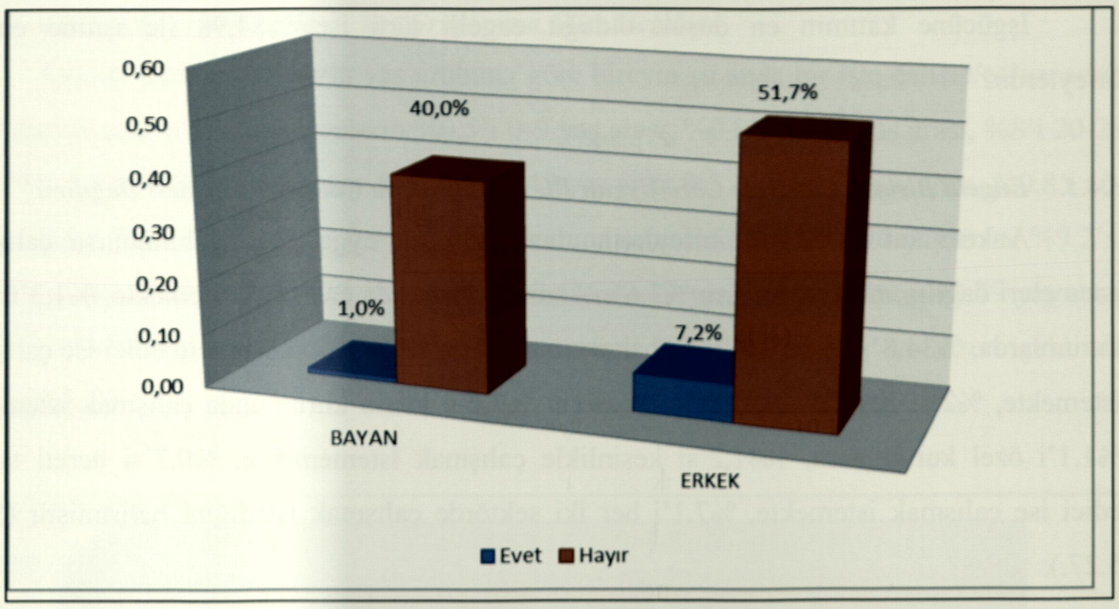
Engeli bireyler arasında gerek dünya genelinde, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde mevcut engelli istihdamının sınırlı kaldığı görülmektedir. Cinsiyete göre engelli istihdamı değerlendirildiğinde kadınlar açısından durumun daha da vahim olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Azgelişmiş ülkelerde özellikle kadın istihdamı oldukça düşük düzeylerde kalmaktadır (Çarkçı 2011:112).

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) 51 ülkeyi kapsayan araştırma sonuçlarına göre erkeklerde engelli istihdamı %52,8 iken bu oran kadınlarda %20'nin altına düşmektedir (%19,6) (WHO 2011: 237).

Türkiye genelinde engelli bireylerin işgücüne katılım oranı %22 civarındadır. Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) gerçekleştirdiği Anket sonuçlarına göre, Engelli bireylerde erkek istihdamının %32, Kadınlarda %6 olduğu tespit etmiştir. Bu durum engelli istihdamının kadınlar arasında oldukça düşük seyrettiğini açıkça göstermektedir. (TÜİK 2002).

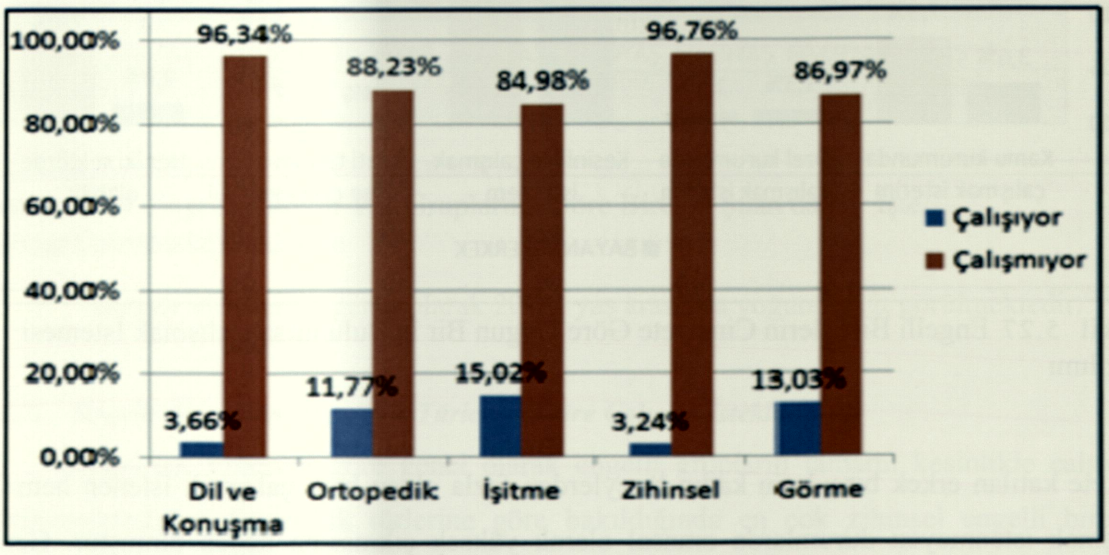
Engelli istihdamında kadın istihdamının düşüklüğü Bartın ilinde de net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Şekil 5.25'de açık bir şekilde görüldüğü gibi engelli istihdamı erkeklerde %7,2, Kadınlarda %1 olarak gerçekleşmiştir. Yani kadın istihdamı erkek istihdamının ancak %15'ine karşılık gelmektedir. Bu nedenle engelli kadın istihdamı gerek dünya gerekse Türkiye bağlamında Bartın ili için oldukça düşük seyretmektedir.

Şekil 5.25 Engelli Bireylerin Cinsiyete Göre Bir İşte Çalışma Dağılımı

5.4.4. Engel Türlerine Göre Engelli Bireylerin İşgücüne Katılımları

Engel türlerine göre en çok işitme engeli bireylerin %15,02 ile işgücüne katıldıkları görülmektedir. Bunu %13,3 ile görme ve %11,77 ile ortopedik engelli bireyler izlemektedir. İşgücüne katılmayan engelli bireylerin en çok %96,76 ile zihinsel ve %96,34 ile dil ve konuşma engelli bireyler gelmektedir.

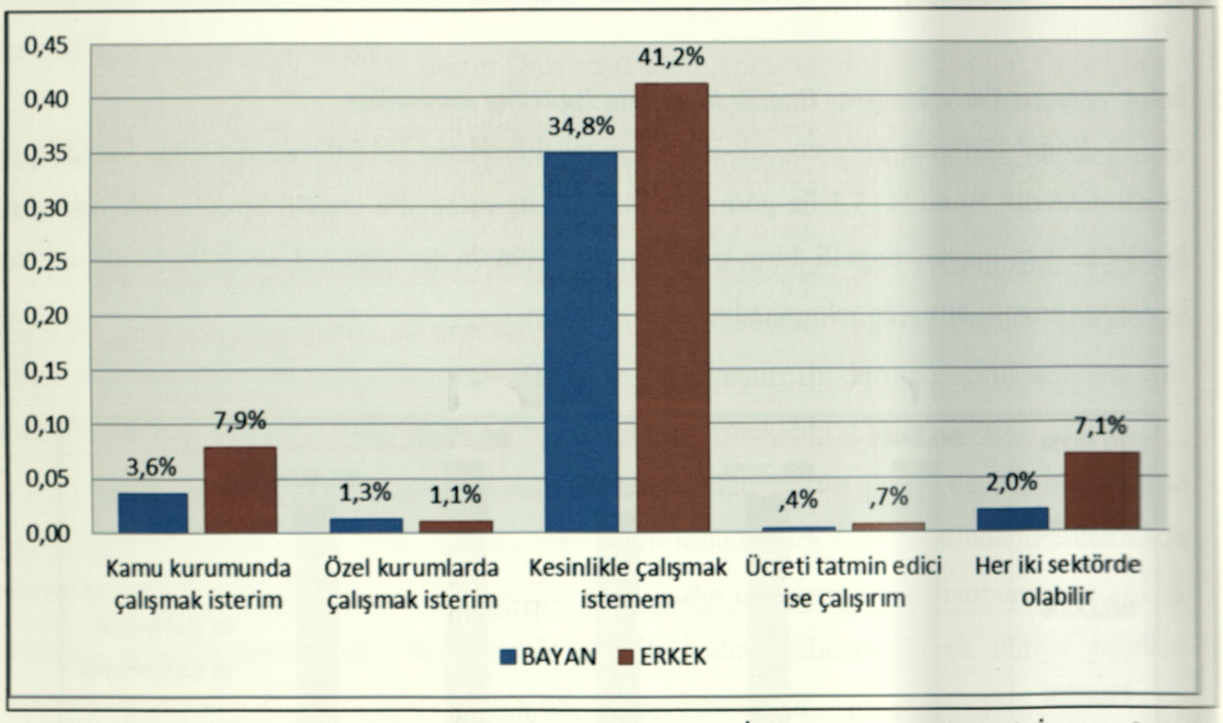

Şekil 5.26 Engelli Bireylerin Engel Türlerine Göre Bir İşte Çalışma Durumu

İşgücüne katımın en düşük olduğu engelli türü ise %84,98 ile işitme engelli bireylerdir.

5.4.5. Engelli Bireyin Cinsiyete Göre Uygun Bir İş Bulunursa Çalışmak İstemesi Dağılımı

Ankete katılan engelli bireylerin cinsiyete göre uygun bir iş bulunursa çalışmak istemeleri dağılımında bayanların %3,6'sı kamu kurumunda çalışmak istemekte, %1,3'ü özel kurumlarda, %34,8'i kesinlikle çalışmak istememekte, %0,4'ü ücreti tatmin edici ise çalışmak istemekte, %2'si her iki sektörde; erkeklerin %7,9'u kamu kurumunda çalışmak istemekte, %1,1'i özel kurumlarda, %41,2'si kesinlikle çalışmak istememekte, %0,7'si ücreti tatmin edici ise çalışmak istemekte, %7,1'i her iki sektörde çalışmak istediğini belirtmiştir (Şekil 5.27.).

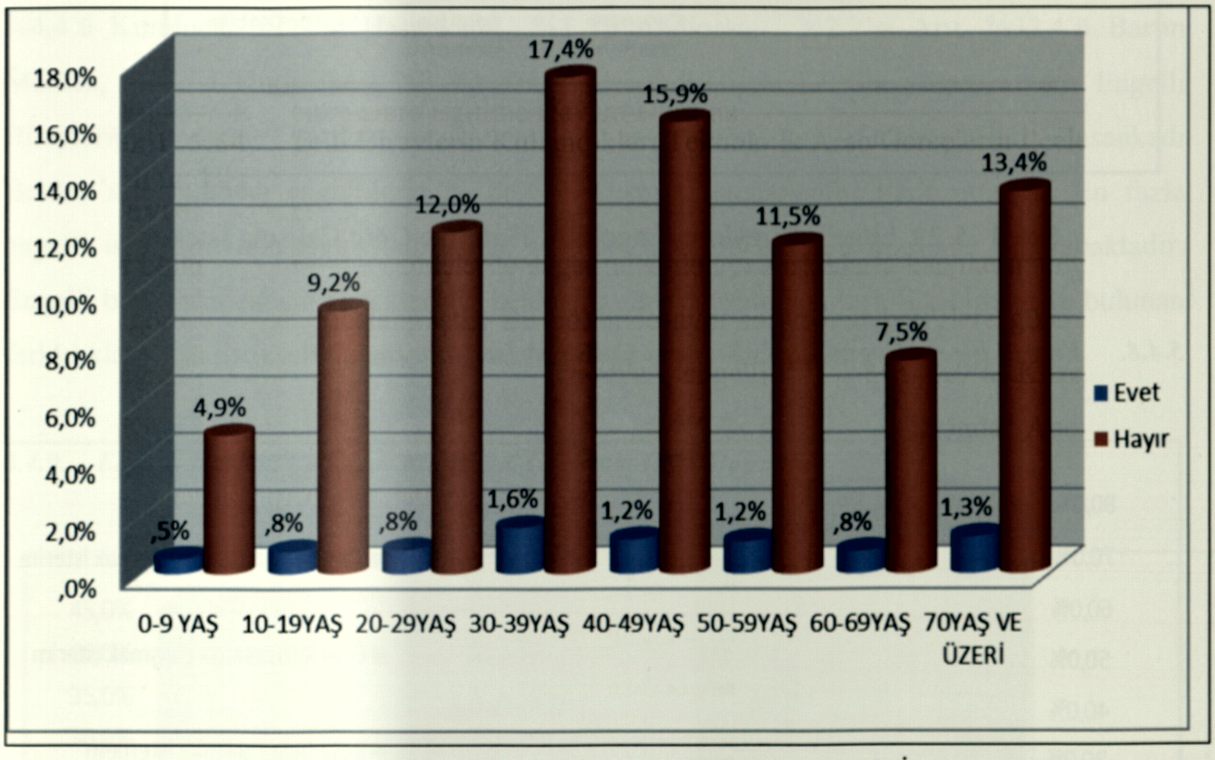

Şekil 5.27 Engelli Bireylerin Cinsiyete Göre Uygun Bir İş Bulunursa Çalışmak İstemesi Dağılımı

Ankete katılan erkek bireylerin kadın bireylerden fazla oluşu hem çalışmak istenen hem de çalışmak istenmeyen durumlarda oransal olarak yüksek çıkmasına neden olmuştur. Genel olarak çalışmanın % 75 oranında engelliler arasında istenmemesi dikkat çekmektedir.

5.4.6. Çalışan Engelli Bireylerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Ankete katılan bireylerin yaş grubuna göre bireyin şu anda bir işte çalışıp/çalışmadığı dağılımında evet cevabını verenlerin %0,5'i 0-9 yaş arası, %0,8'i 10-19 yaş arası, %8'i 20-29 yaş arası, %1,6'sı 30-39 yaş arası, %1,2'si 40-49 yaş arası %1,2'si 50-59 yaş arası, %0,8'i 60-69 yaş arası, %1,3'ü 70 yaş ve üzeri; hayır cevabını verenlerin %4,9'u 0-9 yaş arası, %9,2'si 10-19 yaş arası, %12,0'si 20-29 yaş arası, %17,4'ü 30-39 yaş arası, %15,9'u 40-49 yaş arası %11,5'i 50-59 yaş arası, %7,5'i 60-69 yaş arası, %13,4'ü 70 yaş ve üzeri şeklinde dağılmaktadır.

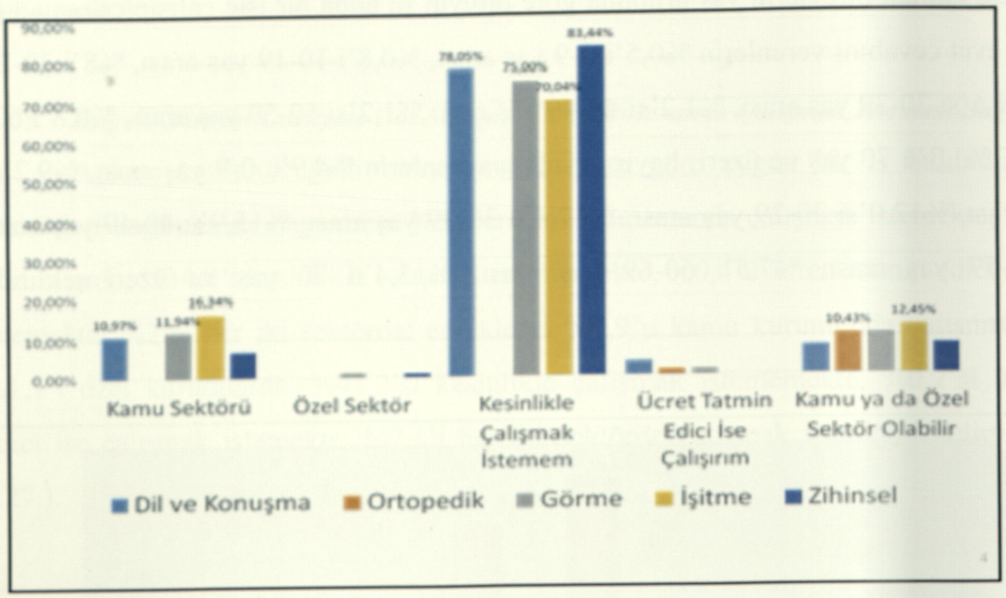
Şekil 5.28 Engelli Bireyin Yaş Gruplarına Göre Bireyin Şuan da Bir İşte Çalışıp/Çalışmadığı Dağılımı

Burada istihdamın genel olarak 20-59 yaş arasında yoğunlaştığı görülmektedir.

5.4.7. Engelli Bireylerin Engellilik Türlerine Göre Çalışma İstekleri

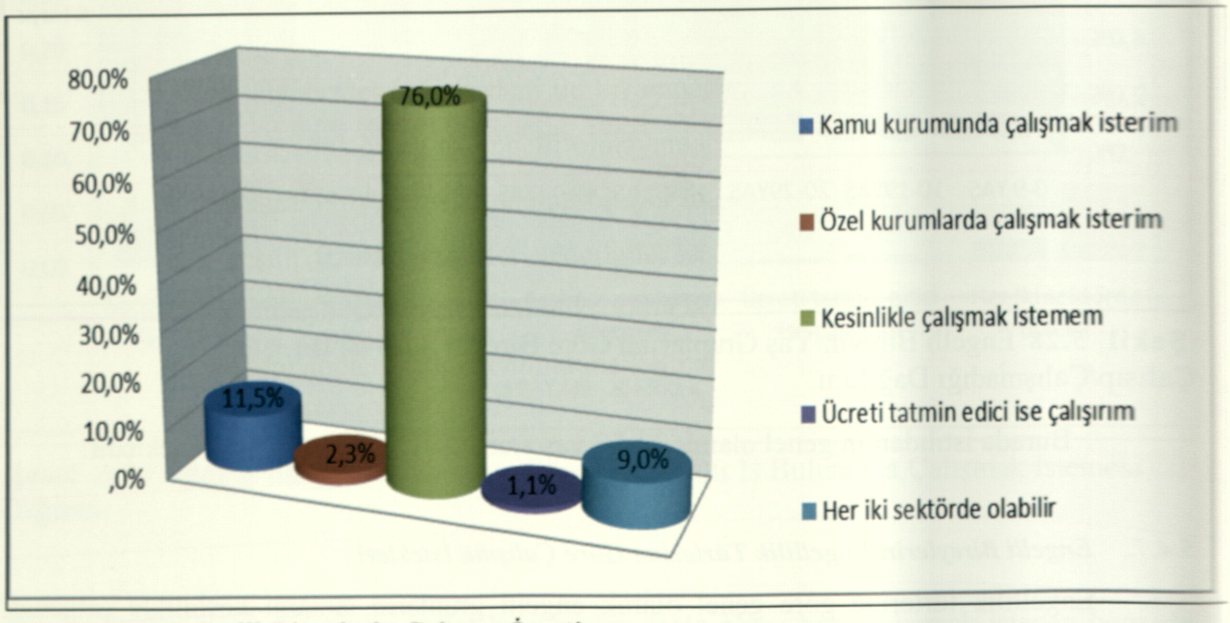
Engellilik türlerine göre genel olarak engelli grupların tamamı kesinlikle çalışmak istememektedirler. Engellilik türlerine göre bakıldığında en çok zihinsel engelli bireyler %83,44 ile kesinlikle çalışmak istemediklerini belirtmişlerdir. Bunu %78,05 ile dil ve konuşma ve %75 ile görme engelli bireyler izlemiştir. Engellilik türlerine göre çalışmakisteyen engelli bireylerin tamamına yakını kamu kesiminde çalışmak istediklerini

belirtmişlerdir.(Şekil.5.29.)

Şekil 5.29 Engelli Bireylerin Engellilik Türlerine Göre Çalışma İstekleri

5.4.8. Engelli Bireye Uygun Bir İş Bulunsa Çalışmak İsteğinin Dağılımı

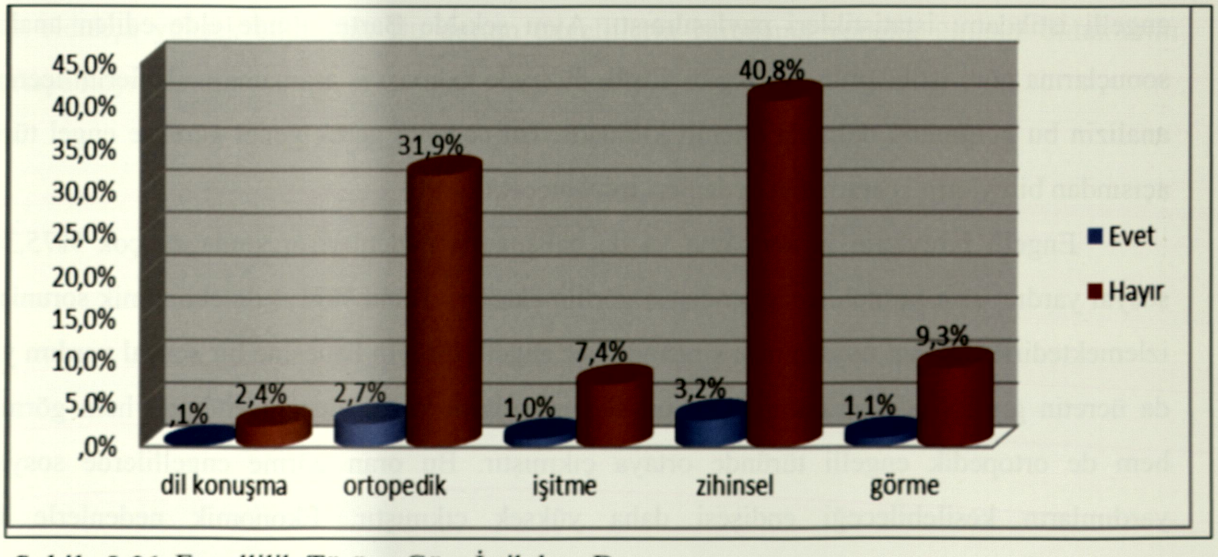

Şekil 5.30 Engelli Bireylerin Çalışma İsteği

Engelli bireylerin çalışma isteğinin dağılımına bakıldığında engellilerin %11,5'i kamu kurumunda, %2,3'ü özel kurumlarda, %1,1'i ücreti tatmin edici ise ve %9'u da her iki sektörde de çalışmak istemektedir. Engellilerin %76'sı ise kesinlikle çalışmak istemediğini belirtmektedir. Kamuda çalışmak isteyenlerin beldelere göre dağılımına bakıldığında %2,1'i

Kozcağız, %1,1'i Kumluca, %0,1'i Hasankadı, %0,1'i Abdipaşa, , %0,2'si Arıt, %5'i Bartın Merkez, %0,8'i Kurucaşile, %1,6'sı Amasra ve %0,7'si de Ulus'ta yaşamaktadır. Özel kurumlarda çalışmak isteyenlerin %0,4'ü Kozcağız, %0,2'si Kumluca, %1,6'sı Bartın Merkez, %0,1'i Kurucaşile, %0,2'si Amasra'da yaşamaktadır. Ücreti tatmin edici ise çalışmak isteyen engellilerin %0,3'ü Kozcağız, %0,1'i Kumluca, %0,2'si Bartın Merkez, %0,2'si Kurucaşile, %0,1'i Amasra ve %0,3'ü de Ulus'ta yaşamakt adır. Her iki sektörde de çalışmak isteyenlerin %1,3'ü Kozcağız, %0,4'ü Kumluca, %0,2'ü Hasankadı, %0,4'ü Abdipaşa, , %0,4'ü Arıt, %4,5'i Bartın Merkez, %0,3'ü Kurucaşile, %0,5'i Amasra ve %0,9'u da Ulus'ta yaşamaktadır. Kesinlikle çalışmak istemeyen engellilerin %16,8'i Kozcağız, %4,4'ü Kumluca, %2,2'si Hasankadı, %1,5'i Abdipaşa, , %2,2'si Arıt, %32,4'ü Bartın Merkez, %3,7'si Kurucaşile, %3,8'i Amasra ve %9,1'i de Ulus'ta yaşamaktadır. Engelli Bireylerin işgücüne katılma arzusunun en az olduğu yer Hasankadı'dır. Hasankadı Beldesi'nde bulunan engellilerin % 85.5'i çalışmak istemediğini ifade etmiştir. En fazla engelli istihdamı arzusunun bulunduğu yer ise %38 ile Amasra ilçesinde bulunmaktadır. Engelli bireylerin çalışma isteklerinin beldelere göre dağılımında farklılık olduğu ve bulunan farklılıkların istatistiksel olarak çok önemli olduğu tespit edilmiştir.

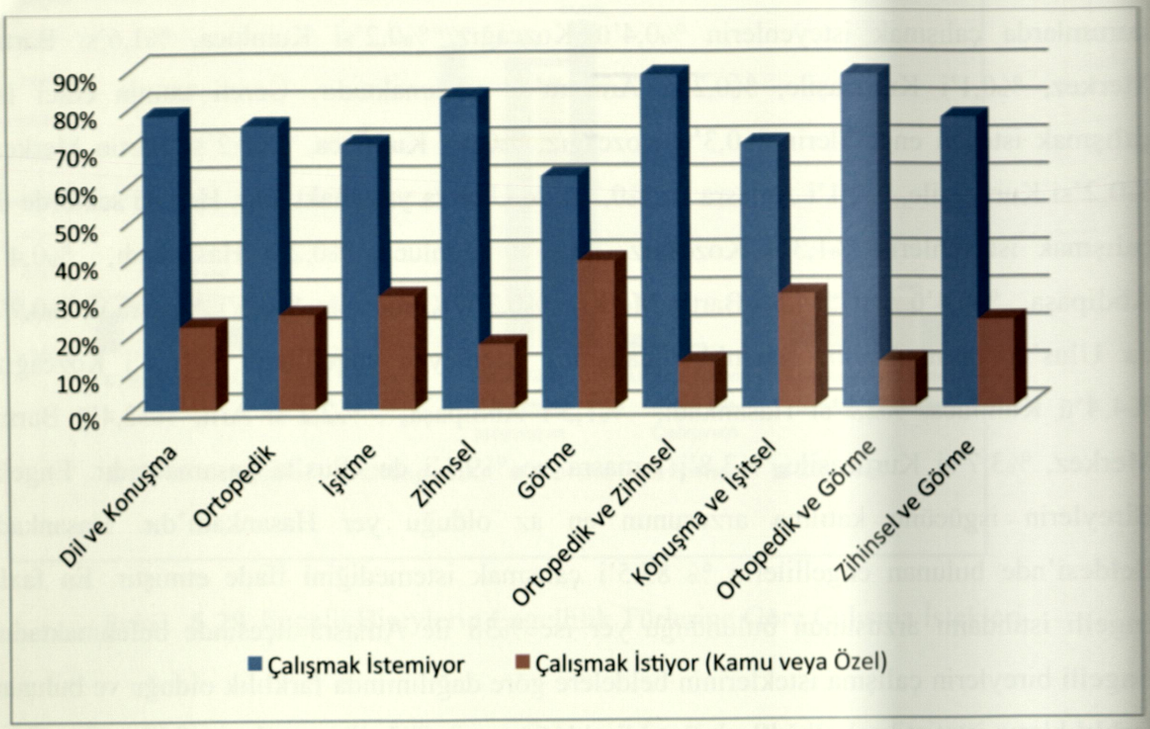
5.4.9. Engelli Bir İşte Çalışıyor Mu Engel Grubuna Göre Dağılımı

Şekil 5.31 Engellilik Türüne Göre İstihdam Durumu

Ankete katılan bireylerin engel gruplarına göre bir işte çalışıp/çalışmadığı dağılımında evet cevabı verenlerin %0,1'i dil ve konuşma, %2,7'si ortopedik, %1,0'i işitme, %3,2'si zihinsel, %1,1'si görme; hayır cevabı verenlerin ise %2.4'ü dil ve konuşma, %3,9'u ortopedik, %7,4'ü işitme, %40,8'i zihinsel, %9,3'ü görme engeline sahiptirler (Şekil 5.31.)

5.4.10. *Engel Grubuna Göre Çalışma İsteği Durumu*

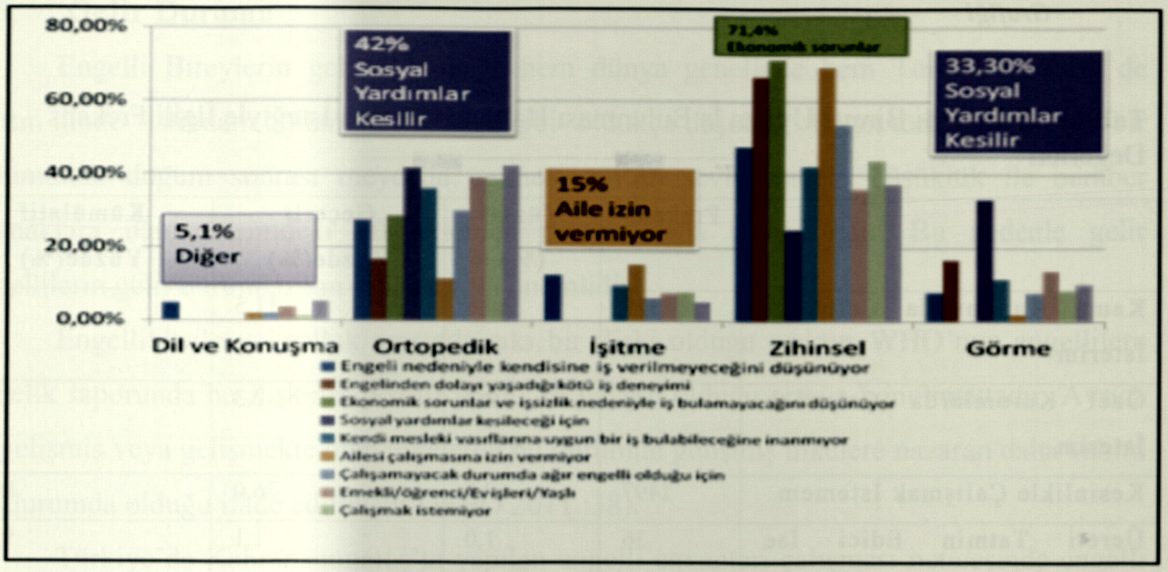

Şekil 5.32 Engel Grubuna Göre Çalışma İsteği Durumu

5.4.11. *Engelli Bireyin İş Aramama Sebebinin Engel Grubuna Göre Dağılımı*

Engellilerin istihdamında gerçekleşen gerek dünya genelinde gerekse Türkiye'de engelli istihdamı istatistikleri paylaşılmıştı. Aynı şekilde Bartın ilinde elde edilen analiz sonuçlarına göre istihdamın %8,2 gibi düşük düzeyde kalması iş aramama nedenlerini içeren analizin bu bölümünü daha da önemli kılmıştır. Bu nedenle gerek genel gerekse engel türü açısından bireylerin iş aramama nedenleri irdelenecektir.

Engelli bireylerin iş aramama ya da çalışmama nedenleri arasında en çok %75,30 sosyal yardımların kesilebileceği endişesi görülmektedir. Bunu %71,4 ile ekonomik sorunlar izlemektedirler. Anket uygulaması sırasında her engelli bireyin hanesine bir sosyal yardım ya da ücretin girdiği gözlemlenmiştir. Sosyal yardımların kesilebileceği endişesi hem görme hem de ortopedik engelli türünde ortaya çıkmıştır. Bu oran görme engellilerde sosyal yardımların kesilebileceği endişesi daha yüksek çıkmıştır. Ekonomik nedenlerle iş aramayanlar ise zihinsel engelli türünde en yüksek ve %71,4 olarak gerçekleşmiştir (Şekil 5.33.).

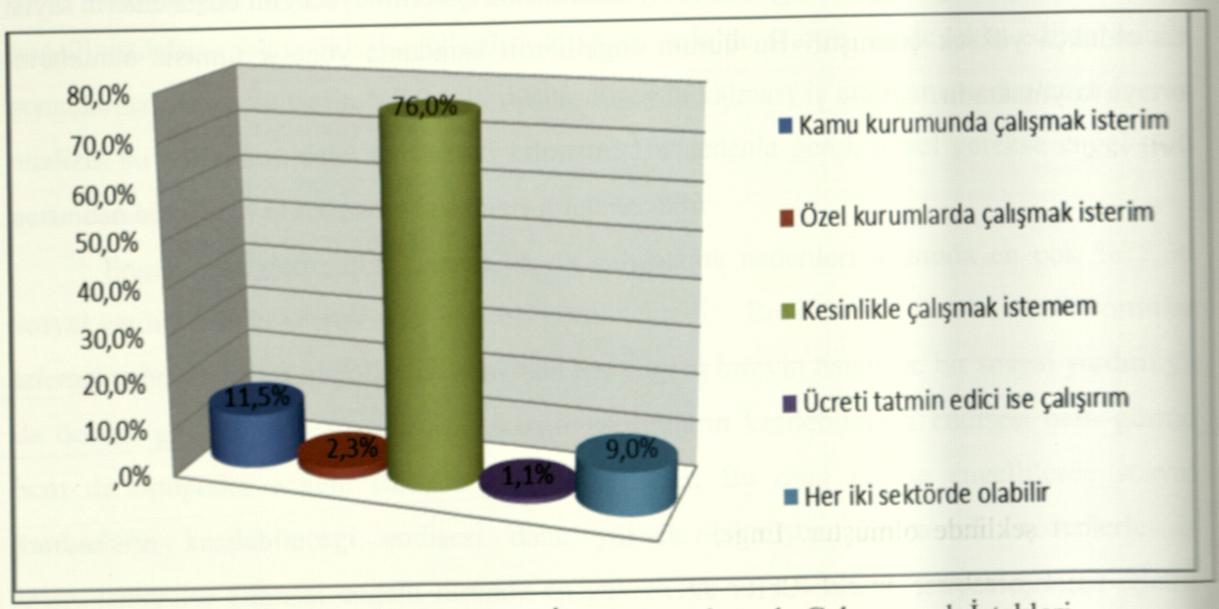
Şekil 5.33 Engelli Bireylerin Engellilik Türlerine Göre İş Aramama Nedeni

Engelli bireyleri engel grubu ayırımı yapılmadan değerlendirecek olursak çalışamayacak durumda ağır engelli olanların sayısı oldukça yüksek çıkmaktadır. Bu nedenle engelli istihdamı önündeki en önemli engelin Bartın ili için 'ağır engellilik' olduğu söylenebilir. Bir diğer önemli iş aramam nedeni ise emekli, öğrenci ya da ev işleriyle meşgul olunmasıdır. Sonuçlara göre engeli nedeniyle kendisine iş verilmeyeceğini düşünenlerin sayısı da oldukça yüksek çıkmıştır. Bu durum engellilerin istihdama yönelik ümitsiz olduklarını ortaya koymaktadır.

5.4.12. *Engelli Bireye Uygun İş Bulunması Halinde Çalışma İsteği İle İlgili Frekans Değerleri ve Grafiği*

Tablo 5.5 Engelli Bireye Uygun İş Bulunması Halinde Çalışma İsteğiyle İlgili Frekans Değerleri

	Frekans	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde(%)	Kümülatif Yüzde(%)
Kamu Kurumunda Çalışmak İsterim	379	10,6	11,5	11,5
Özel Kurumlarda Çalışmak İsterim	77	2,2	2,3	13,9
Kesinlikle Çalışmak İstemem	2497	69,9	76,0	89,9
Ücreti Tatmin Edici İse Çalışırım	36	1,0	1,1	91,0
Her İki Sektörde Olabilir	297	8,3	9,0	100,0
Toplam	3286	92,0	100,0	
Cevaplanmamış	287	8,0		
Toplam	3573	100,0		

Şekil 5.34 Engelli Bireylerin Uygun Bir İşte Çalışmak ya da Çalışmamak İstekleri

5.5. Gelir Durumu

Engelli Bireylerin gelir durumları hem dünya genelinde hem Türkiye'de hem de Bartın ilinde –istihdam bölümünde olduğu gibi- oldukça düşüktür. Engel türlerinin önemli bir bölümünün doğum sonrası meydana gelmesi eğitim seviyesindeki düşüklük ile beraber kaynaklara olan erişimdeki güçlüklerden de meydana gelmektedir. Bu nedenle gelir engellilerin gelir durumlarının incelenmesi önemlidir.

Engellilik ile yoksulluk arasında sıkı bir ilişki olduğu açıktır. WHO'nun engellilere yönelik raporunda bu ilişkinin pozitif yönlü ve yaygın olduğu ortaya konulmaktadır. Ayrıca az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde bu durumun gelişmiş ülkelere nazaran daha vahim bir durumda olduğu ifade edilmiştir (WHO 2011 :38).

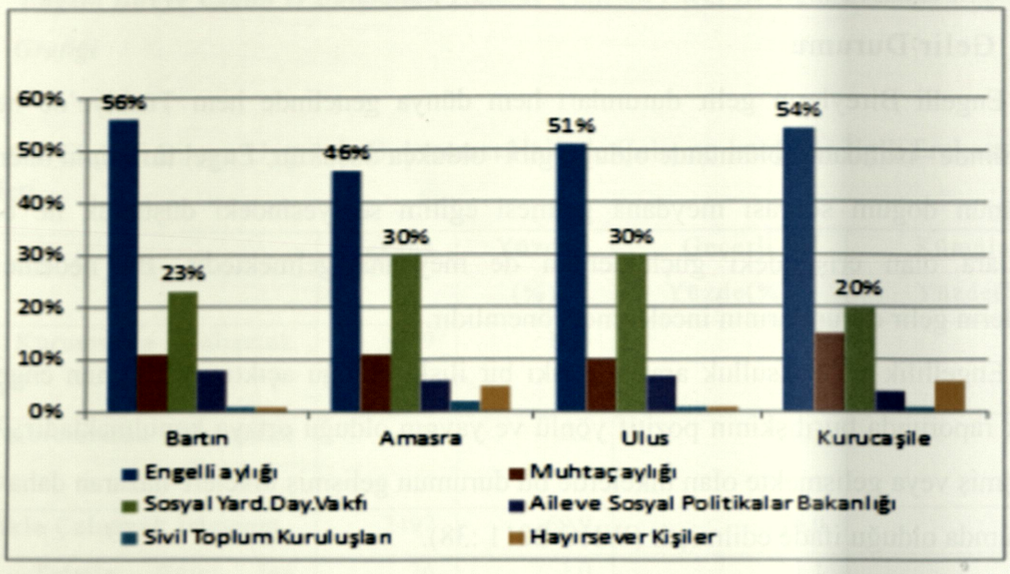
Türkiye'de Kahramanmaraş'ta yapılan engelli envanteri çalışması neticesinde engelli bireylerin % 47'sinin aylık gelirinin 350 TL'nin altında olduğu, ortaya çıkmıştır. (Özürlü Envanteri Projesi, 2011: 23).

Konya ilinde gerçekleştirilen bir diğer engelli projesine göre ise engellilerin %68'inin gelirinin 100-750 TL arasında olduğu ortaya çıkmıştır (Konya'da Engelli Bireylerin Zorluklarının Araştırılması Projesi 2012: 42).

Gerek Dünya genelinde gerekse ülkemizde yapılan çalışmalar engellilik ile yoksulluk arasında doğrusal bir ilişki olduğunu ispatlamaktadır. Her iki ilde gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde engelli bireylerin gelirleri kişi başına ortalama aylık gelirin 2.200 TL civarında olduğu düşünüldüğü zaman Türkiye için engelli gelirlerinin bir hayli düşük olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır (Dünya Bankası 2014).

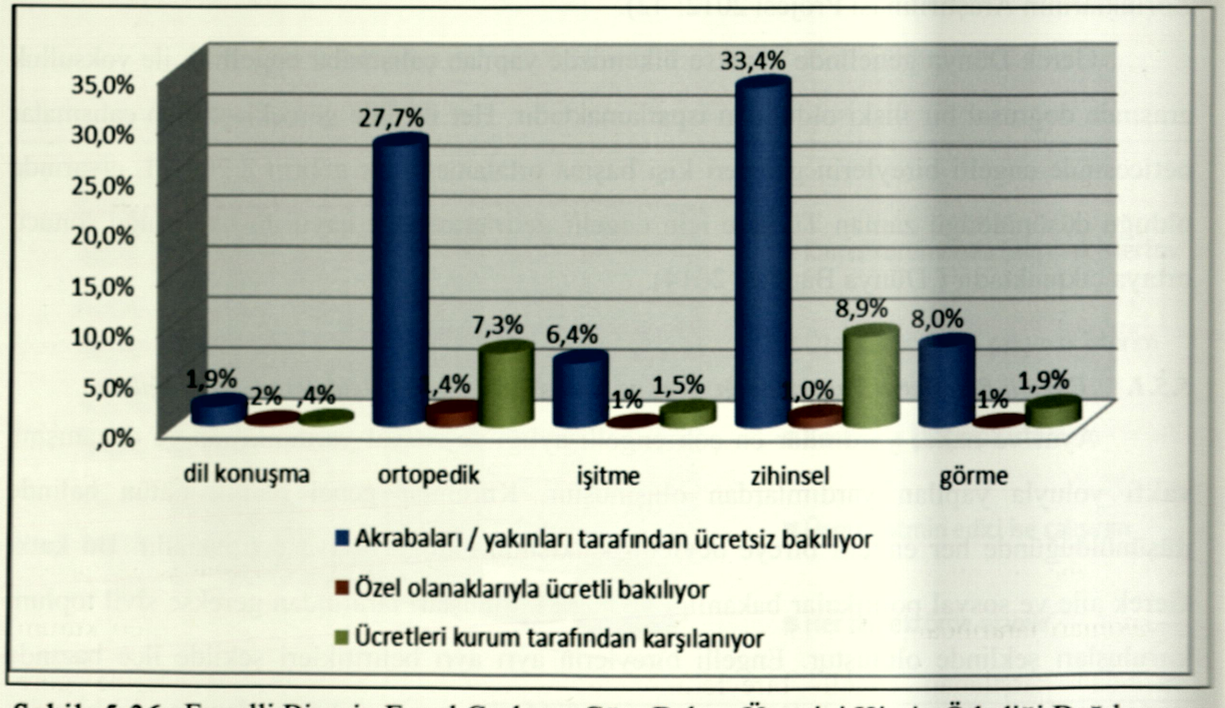
5.5.1. Engelli Bireylerin Yararlandığı Ayni ve Nakdi Yardımların Beldelere Göre Dağılımı

Ayni ve nakdi yardımlar en çok engelli aylığı ve sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı yoluyla yapılan yardımlardan oluşmuştur. Kurumlar genel olarak bütün halinde düşünüldüğünde her engelli bireye devletin katkısının olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu katkı Gerek aile ve sosyal politikalar bakanlığı ve bağlı kuruluşları tarafından gerekse sivil toplum kuruluşları şeklinde olmuştur. Engelli bireylerin ayrı ayrı belirttikleri şekilde ilçe bazında ifade etmek gerekirse en çok Bartın merkezde %56 ile engelli aylığını alan engelli bireyler olarak görülmektedir. Bunu %54 ile Kurucaşile ve %46 ile Amasra izlemektedir. Az miktarda da olsa sivil toplum kuruluşları ve hayırsever vatandaşların engelli bireylere yaptıkları katkılar ise şüphesiz manevi destek bakımından büyük önem arz etmektedir.

Şekil 5.35 Engelli Bireylerin Yararlandığı Ayni ve Nakdi yardımların Dağılımı

5.5.2. Engelli Bireyin Bakıcı Ücretinin Kim Tarafından Sağlandığının Engel Grubuna Göre Dağılımı

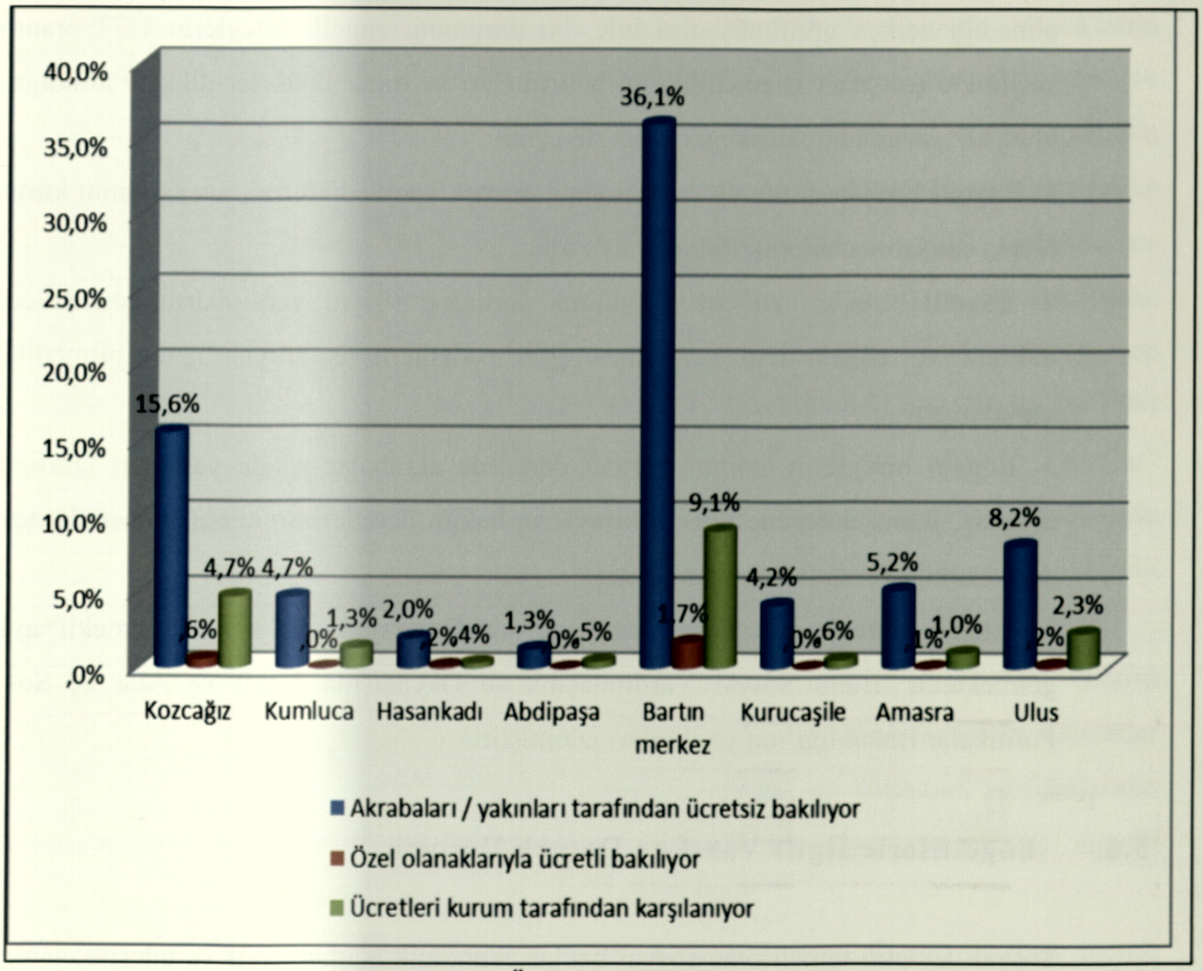

Şekil 5.36 Engelli Bireyin Engel Grubuna Göre Bakıcı Ücretini Kimin Ödediği Dağılımı

Ankete katılan bireylerin engel gruplarına göre bakıcı ücretini kimin ödediğinin dağılımına bakıldığında akrabaları/yakınları tarafından ücretsiz bakılanlardan %1,9'u dil ve konuşma, %27,7'si ortopedik, %6,4'ü işitme, %33,4'ü zihinsel, %8,0'i görme; özel olanaklarıyla ücretli bakılanların %0,2'si dil ve konuşma, %1,4'ü ortopedik, %0,1'i işitme,

%1,0'i zihinsel, %0,1'i görme; ücretleri kurum tarafından karşılananların ise %0,4'ü dil ve konuşma, %7,3'ü ortopedik, %1,5'i işitme, %8,9'u zihinsel, %1,9'u görme engeline sahiptirler (Şekil 5. 36.). Özellikle zihinsel ve ortopedik engellilerin kurumlar tarafından yapılan yardımlardan yararlandığı görülmektedir.

5.5.3. Engelli Bireyin Bakıcı Ücreti Kim Tarafından Sağlanıyor Beldelere Göre Dağılımı

Şekil 5.37 Engelli Bireylerin Bakıcı Ücreti Kim Tarafından Sağlandığının Beldelere Göre Dağılımı (Bartın)

Genel olarak bakıldığında engelli bireylerin %77,3'üne engelli bireylerin akrabaları ya da yakınları tarafından, %4,1'ine ise özel olanaklarıyla ücretli bakılmaktadır. Ücreti kurum tarafından karşılanan engelli bireylerin oranı ise %18,5'tir.Yerleşim birimlerine göre değerlendirildiğinde en çok Bartın merkez ilçesinde %36,1'ine engelli bireylerin akrabaları ya da yakınları tarafından bakıldığı görülmektedir. Bunu %15,6 ile Kozcağız ve %8,2 ile Ulus izlemektedir. Ücreti kurum tarafından karşılanan engelli bireylerin oranı en çok Bartın

merkezde olmak üzere %9,1, en az Hasankadı'da %0,4'tür. Bulunan bu farklılıklar ise istatistiksel olarak çok önemli bulunmuştur ($P<0.01$).

Özetlemek gerekirse;

1- Bartın ilinde engelli bireylerin işgücüne katılım oranı %9, işgücüne dâhil olmayan nüfus ise %91'dir. İşgücüne katılım oranı en yüksek %15 ile işitsel, en düşük %3 ile zihinsel engelli bireylerde görülmüştür.

2- Engelli bireylerin bir iş bulmasında meslekî eğitim kurumlarının fazla bir katkısının olmadığı açıkça görülmüş olsa bile, bu durumun, engelli bireylerin %77 oranında kesinlikle çalışmak istemediklerini belirtmeleri ve diğer faktörler dikkate alındığında olumsuz yorumlanmaması gerektiği de açıktır.

3- Engelli bireylerin büyük çoğunluğu çalışmak istemediklerini, ancak kamu kurumu olursa çalışabileceklerini ifade etmişlerdi.

4- Engelli bireyler, en çok ekonomik sorunlar, sosyal yardımların kesilebileceği ihtimali ve ailenin izin vermemesi gibi nedenlerle iş arayışı içine girmedikleri saptanmıştır.

5- Engelli bireylerin bakımı, birinci derecede akrabalar ya da yakınları tarafından ücretsiz, ikinci derecede engelli bireylerin bakım ücretlerinin karşılanmasında devlet ikinci sırada yer aldı tespit edilmiştir.

6- Engelli bireylere sağlanan aynî ve nakdî yardımların başında emekli aylığı gelmektedir. Bunu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın yardımları izlemiştir.

5.6. Engellilerle İlgili Vakıf ve Dernek Durumu

Sosyal devletin temeli olan sosyal haklar ekonomik açıdan zayıf ve güçsüz olanların korunmasını sağlar. Sosyal hakların varlık nedeni bir ülke halkının yaşam düzeyini yükseltmek ve geliştirmektir. Sosyal devlet vatandaşlarına sadece klasik hak ve özgürlükleri sunmaz, onların sosyal sorunlara karşı korumasız kalmamaları için ekonomik ve sosyal hakların varlığını da benimser ve sunar. Ekonomik ve sosyal hakları benimseyen devletler bu hakların gerçekleşmesini sağlayacak uygun sosyal politika önlemlerini almak durumundadırlar (Demirbilek, 2009, s. 126-127). Alınan önlemlerin uygulanacağı korunmaya muhtaç gruplardan birisi de engellilerdir.

Sosyal devlet uygulamaları ve sosyal hakların yaygınlaşmasından önce engelliler; uygun olmayan sıfatlar ile nitelenmekte ve toplumdan dışlanmaktaydılar. Dışlanmanın ortadan kaldırılması için engelliler kendi haklarını savunmak için eyleme geçmişlerdir. Bu eylemler günümüze kadar üç aşamadan geçmiş bulunmaktadır.

Birinci aşamada, engelliler bir azınlık grubu olarak kabul edilerek baskı altına alınmışlardır. İkinci aşamada engelliler ve örgütleri tıbbi yaklaşımı sorun çözücü değil aksine sorunun bir parçası olarak görmeye başlamışlardır. (Gökmen).

Üçüncü aşamada ise engelliler engelli hakları hareketi ile başarıya ulaştıklarını sanmışlar fakat yaptıkları değerlendirmelerde elde ettikleri kazanımların ideal olmadığını ve haklarının yaptırım gücünden mahrum olduğunu fark etmişlerdir (Winter). 1970'li yıllarda engelli hakları açısından bir dönüm noktası olmuştur. Bu yıllarda BM, Avrupa Konseyi ve AB engellilerle ilgili uluslararası çalışmalara öncülük etmişlerdir ve çeşitli sözleşme ve bildirgeler kabul edilmiştir. Bunlar arasında özellikle BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Özürlü Hakları Bildirgesi, BM Uluslararası Ekonomik Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi önem taşımaktadır (Balkır, 1997). Bunun yanı sıra BM Genel Kurulu'nun 20 Aralık 1993 tarihli 85 sayılı toplantısında "Engelliler İ çin Fırsat Eşitliği Hakkında Standart Kurallar" kabul edilmiştir. Buna göre: Devletler, engellilerin milli, bölgesel ve yerel düzeylerde kendilerini temsil edebilmeleri için engelli haklarını, onlarla ilgili karar alırken engelli organizasyonlarının tavsiye niteliğindeki rollerini tanımalıdır.

Ayrıca, devletler engelli organizasyonlarının kurulmasını, güçlenmesini onların ailelerini ve savunucularını da kapsayacak şekilde desteklemeli ve teşvik etmelidir. Devletler engelli organizasyonlarıyla sürekli iletişim içerisinde olmalı ve hükümet politikalarının şekillenmesinde onların katkılarını sağlamalıdır. Çünkü bu organizasyonların engelli politikalarının geliştirilmesinde önemli rolleri bulunmaktadır.

Engellilerin hakları onların toplumla bütünleşmesi ve korunmalarıyla ilgili en önemli düzenleme BM Engelli Hakları Sözleşmesi'dir. Sözleşme taraf devletlere bazı yükümlülükler getirmektedir. Bu yükümlülükler başlıca şöyle ifade edilebilir: Sözleşmede engelli örgütlerinin kurulmasını sağlamak ve onlara bu örgütlerde yer vermek, engellilere ilişkin politikalarla ilgili kararları onların kurmuş oldukları örgütlere danışma, onlardan görüş alma ve onları karar alma süreçlerine dâhil etme yükümü getirmektedir. Çünkü hak sağlama veya sosyal dışlanma gibi sorunları bertaraf etmek için çeşitli STK'larda örgütlenip faaliyet gösteren engelliler sorunu bizzat yaşayan kişilerdir ve bu nedenle sorunları daha iyi tarif edebilecek ve politikaların uygulanıp uygulanamayacağına katkı verebilecek kişiler de onlardır (Yurttagüler, 2006).

Belirtilenlerin dışında engellilerin çalışma yaşamında yer almaları için aynı sözleşmede devletlere serbest çalışma, girişimcilik, kooperatif ve kendi işini kurma konusunda fırsat sağlama talimatı verilmiştir. Söz konusu hükümle engellilerin sadece dernek benzeri STK'lar bünyesinde örgütlenmesi değil, ayrıca çalışma hayatına ferdi veya kuracakları örgütler vasıtasıyla girebilmeleri devlet de garantisi altına alınmıştır.

Engellilerin yaşamla bütünleştirilmesinde, rehabilite edilmesinde sosyal hizmetler önemli bir işleve sahiptir. Sosyal hizmetler, bir kamu hizmeti olarak hukuki düzenlemelerin çizdiği çerçeve içinde devlet, merkezi ve yerel yönetimler ile devletin denetim ve gözetiminde özel, gönüllü ve hayırsever kişi ve kuruluşlarca yerine getirilir. Ülkemizde engellilere hizmet sunmak üzere kurulmuş çok sayıda dernek ve vakıf mevcuttur. Bu derneklerden bazıları kişilerin engel durumlarına göre ayrı ayrı kurulabildiği gibi bazıları tüm engelli gruplarına hitap edecek şekilde (genel) nitelik taşımaktadırlar. Yerel düzeyde kurulan bu sivil toplum kuruluşları daha sonra federasyonları oluşturmakta ve en tepede konfederasyon çatısı altında birleşmektedirler (Yazıcı ve Alimanoğlu Yemişci, 2010).

Devletler engelli organizasyonlarının kurulmasını, güçlenmesini onların ailelerini ve savunucularını da kapsayacak şekilde desteklemeli ve teşvik etmelidir. Devletler engelli organizasyonlarıyla sürekli iletişim içerisinde olmalı ve hükümet politikalarının şekillenmesinde onların katkılarını sağlamalıdır. Çünkü bu organizasyonların engelli politikalarının geliştirilmesinde önemli rolleri bulunmaktadır (Yazıcı ve Alimanoğlu Yemişci, 2010).

Toplumsal ihtiyaçları karşılamak için devlet tarafından yerine getirilen mal ve hizmet üretimi kamu hizmeti olarak adlandırılır (Karahanoğulları, 2002). Sosyal hizmetler de bu bağlamda bir kamu hizmeti olarak hukuki düzenlemelerin çizdiği çerçeve içerisinde devlet, yerel yönetimler veya devletin denetim ve gözetimindeki özel ve gönüllü kişi ve kuruluşlarca yerine getirilir (Altan ve Şişman, 2003). Bir diğer ifadeyle engellilerin topluma kazandırılması için devletin denetim ve gözetimi altında gönüllü kuruluşların yanı sıra Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK), Engelli Ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Valilik Engelliler Birimi, Yerel Yönetimler ve Engelli Danışma Merkezleri gibi merkezi ve yerel yönetimler tarafından değişik sosyal hizmet çalışmaları yapılmaktadır (Seyyar, 2002).

STK'lar, demokratik sistemin önemli öğelerinden olup toplumların gelişmesinde önemli roller üstlenmişlerdir. Sivil toplum örgütlerinin gönüllülük esasına dayalı olarak faaliyette bulunduğu günümüzde en yaygın şekliyle dernek ve vakıf adı altında faaliyetlerini yürüttüğü, toplum için çok yararlı ve öncü çalışmalarda bulunduğu ve birçoğunun sosyal ve

hayır amaçlı kurulduğu bilinmektedir (Özdemir, 2007). Farklı amaçların yanı sıra sadece belirli bir kesime yönelik hizmet vermek amacıyla kurulmuş bulunan vakıflar da bulunmaktadır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, talepte bulunan yoksul vatandaşlara ayni ve nakdi yardımlar yapmaktadır. Engellilere de sunulan bu yardımların sağlık, ortez–protez, gıda, yakacak, burs ve kendi işini kurma gibi türleri vardır. Vakıflar, muhtaç durumda olanlara sosyal hizmet olanağı da sağlamaktadırlar. Bunlar; çocuk, yaşlı ve engellilere yemek verme, onları bakım evlerinde gözetime alma, mesleki kurslar açma gibi faaliyetlerdir. Sunulan olanakların bir diğer şekli ise, sosyal teşvik şeklindedir. Geçici olarak küçük bir yardım yapıldığında üretken duruma geçirilebilecek kişilere yönelik olarak el sanatları, seracılık, vb. konularda maddi ve teknik destek sunulmaktadır. Ayrıca eğitim ve öğretim için desteğe ihtiyacı olan kişilere de maddi olanaklar sağlanmaktadır (Sözer, 1998).

5.6.1. Bartın' da Sivil Toplum Kuruluşlarının Durumu

Bartın İl Dernekler Müdürlüğünün verilerine göre Bartın ilinde toplam 272 dernek mevcut olup, oran olarak Türkiye'nin %0.26'sı ve İl sırası olarak 71. ilidir.

Bartın ilinde; il merkezinde 79, il merkez köylerinde 23, Amasra ilçesinde 13, Ulus ilçesinde 25, Kurucaşile ilçesinde 6 olmak üzere toplam 146 sosyal amaçlı dernek bulunmaktadır. Sosyal amaçlı derneklerin üye sayısı il merkezinde 11.300, il merkez köylerinde 932, Amasra ilçesinde 716, Ulus ilçesinde 2.210, Kurucaşile ilçesinde 158 olmak üzere toplam 15.316 kişidir. Tüm derneklerin üye sayısı toplam 20.434 kişidir. (http://www.bartin.gov.tr/sosyal-durum). Buna göre Bartın il nüfusunun % 10,7' sinin dernek üyeliği bulunmaktadır.

Engelliler ile ilgili 2 dernek bulunmaktadır. Bunlar;

a) TSD Bartın Sakatlar Derneği
b) Ulus Özürlüler Derneği

Ancak, engellilerin mevcut bulunan derneklere üye olma oranının düşük olması dikkat çekicidir.

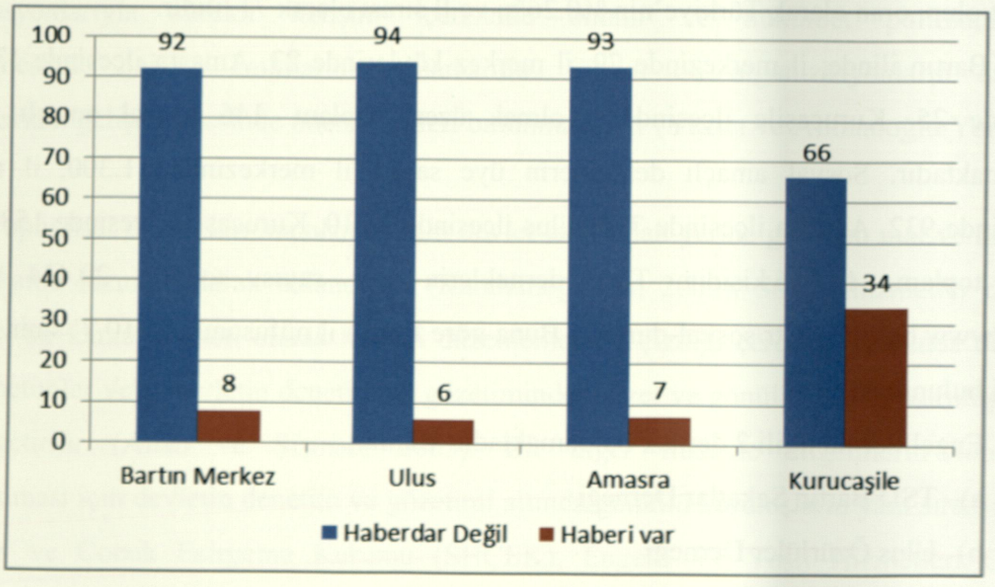
Ayrıca, Bartın ilinde kurulmuş 7 vakıf bulunmaktadır (Tablo 5.6.). Bunlar:

Tablo 5.6 Bartın İlinde Kurulu Vakıflar

No	İlçesi	Vakfın Adı	Kuruluş Tarihi	Vakıf Üye Sayısı
1	Merkez	Sos. Yard. Ve Day. Vakfı	1986	12
2	Amasra	Sos. Yard. Ve Day. Vakfı	1989	12
3	Ulus	Sos. Yard. Ve Day. Vakfı	1986	12
4	Kurucaşile	Sos. Yard. Ve Day. Vakfı	1986	12
5	Merkez	Bartın Hizm. Kalk. Vakfı	1992	34
6	Ulus	Ulus'a Hizmet Vakfı	1990	66
7	Merkez	Bartın Eğitim Vakfı	2011	13

Bartın ilindeki engelli bireylerinin oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olmasına rağmen engellilerle ilgili sadece iki derneğin bulunması dikkat çekicidir.

Bartın ilinde yaşayan engelli bireylerin dernek ve vakıf çalışmalarından haberdar olup olmadıkları sorusunun sonuçlarının beldelere göre dağılımının yer aldığı Şekil 5.38.'e göre Bartın'daki engellilerin dernek ve vakıf çalışmaları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı ortaya çıkmıştır.

Şekil 5.38 Engellilerin Dernek ve Vakıflarla İlgili Düşüncelerinin Beldelere Göre Dağılımı

Bu sonuçlara göre engelli dernekleri ile ilgili %34 ile en çok Kurucaşile'deki engellilerin haberi vardır.

5.6.2. *Bartın Üniversitesi Sosyal Yaşamı Destekleme (SOYAD) Topluluğu*

Engellilerin eğitim ile ilgili isteklerinin karşılanmasına çalışılan ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de üniversitelerin göz önünde bulundurması gereken temel ilkeler şunlardır:

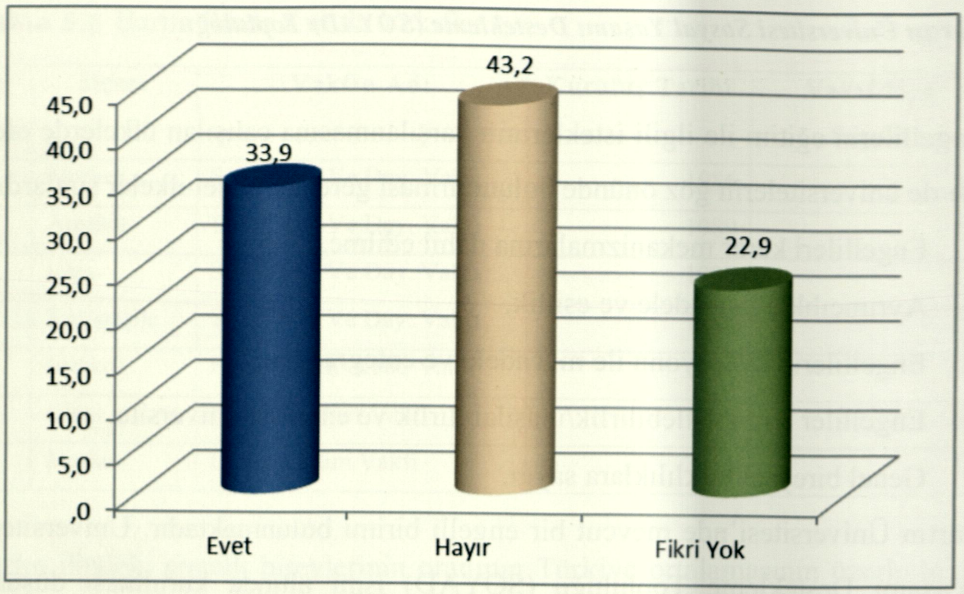
- Engellileri karar mekanizmalarına dahil edilme,
- Ayrımcılıkla mücadele ve eşitlik,
- Engellilerin izolasyonu ile mücadele ve entegrasyon,
- Engelliler için erişilebilirlik/ulaşılabilirlik ve engelsiz üniversite,
- Genel bireysel farklılıklara saygı.

Bartın Üniversitesi'nde mevcut bir engelli birimi bulunmaktadır. Üniversitede ayrıca Sosyal Yaşamı Destekleme Topluluğu (SOYAD) ismi altında kurulması düşünülen bir birimin de, yine Bartın ilinde mevcut engelliler için sosyal hizmet vermesi önerilmektedir. Aşağıda SOYAD topluluğuna, engelliler tarafından üyelik temayülü araştırma sonuçları sunulmuştur.

Kurulacak olan SOYAD topluluğundan yararlanıp yararlanmamasıyla ilgili frekans değerlerinin yer aldığı Şekil 4.39.'a göre ankete katılan engelli bireylerden %33,9'u engelliler için Bartın Üniversitesinin kuracağı SOYAD topluluğuna katılmak isterken, %43,2'si bu topluluğa katılmak istememiştir. %22,9'unun ise konu hakkında herhangi bir fikri bulunmamaktadır (Tablo 5.7).

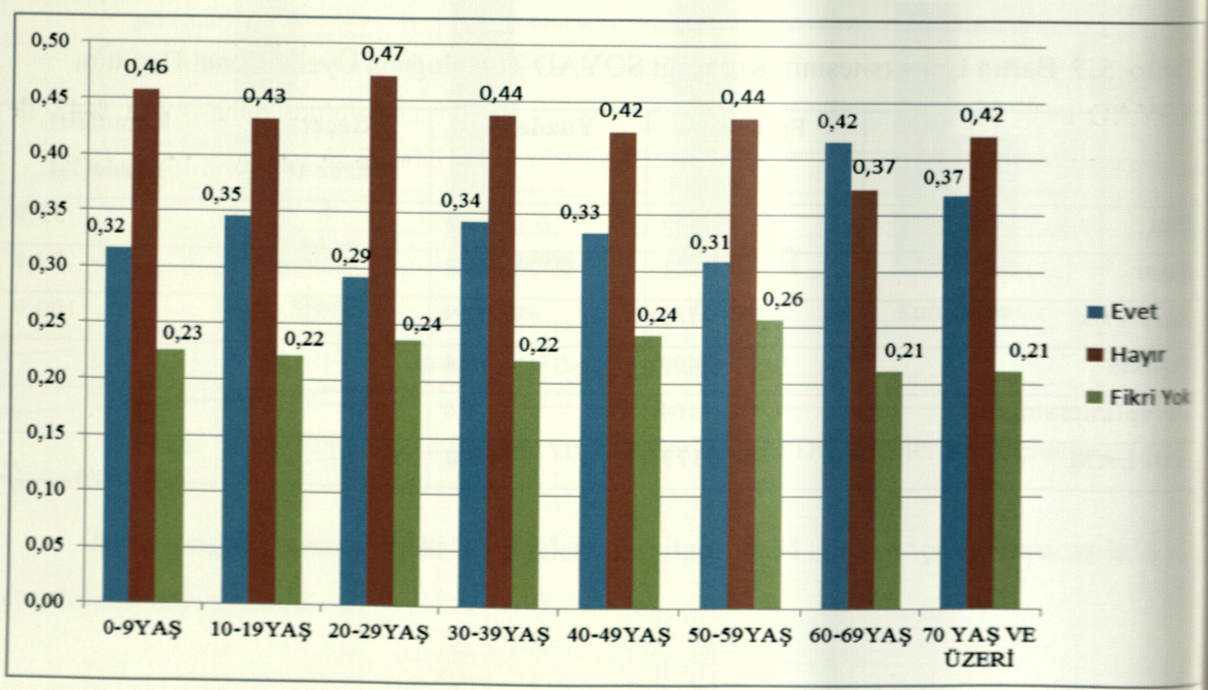
Tablo 5.7 Bartın Üniversitesinin Kuracağı SOYAD Topluluğuna Üyelik Genel Dağılımı

	Frekans	Yüzde %	Geçerli Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde(%)
Evet	1156	32,4	33,9	33,9
Hayır	1471	41,2	43,2	77,1
Fikri Yok	782	21,9	22,9	100,0
Toplam	3409	95,4	100,0	
Cevaplanmamış	164	4,6		
TOPLAM	3573	100,0		

Şekil 5.39 Kurulacak Olan SOYAD Topluluğundan Yararlanmayla İlgili Frekans Değerleri

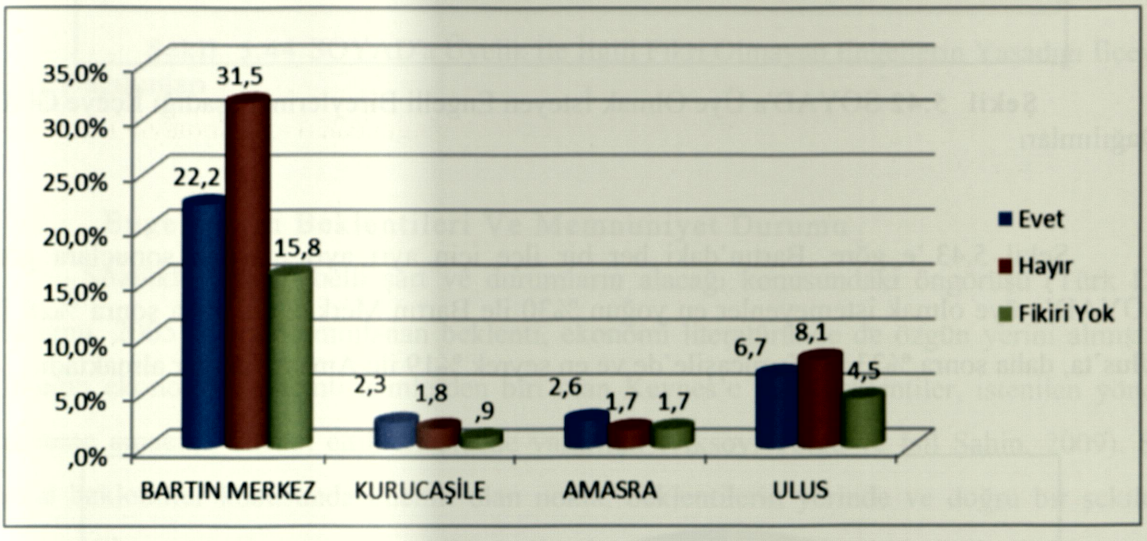
Buna göre; Şekil 5.39'da Bartın Üniversitesi'nin kuracağı Sosyal Yaşamı Destekleme (SOYAD) Topluluğuna üye olup, topluluğun düzenleyeceği sosyal etkinlik, aile rehberliği ve danışmanlık hizmetlerinden yararlanmak ister misiniz sorusuna verilen cevaplarda, ankete katılan bireylerin yaş grubuna göre en fazla evet diyenler oranı 0,42 ile 60-69 yaş arası, en fazla hayır oranı 0,47 ile 20-29 yaş arası en fazla fikri olmayanların oranı %26 ile 50-59 yaş arası engelliler şeklinde dağılmaktadır.

Şekil 5.40 Engelli Bireylerin SOYAD' ta Üye Olma Fikrinin Her Bir Yaş Grubu İçindeki Dağılımları

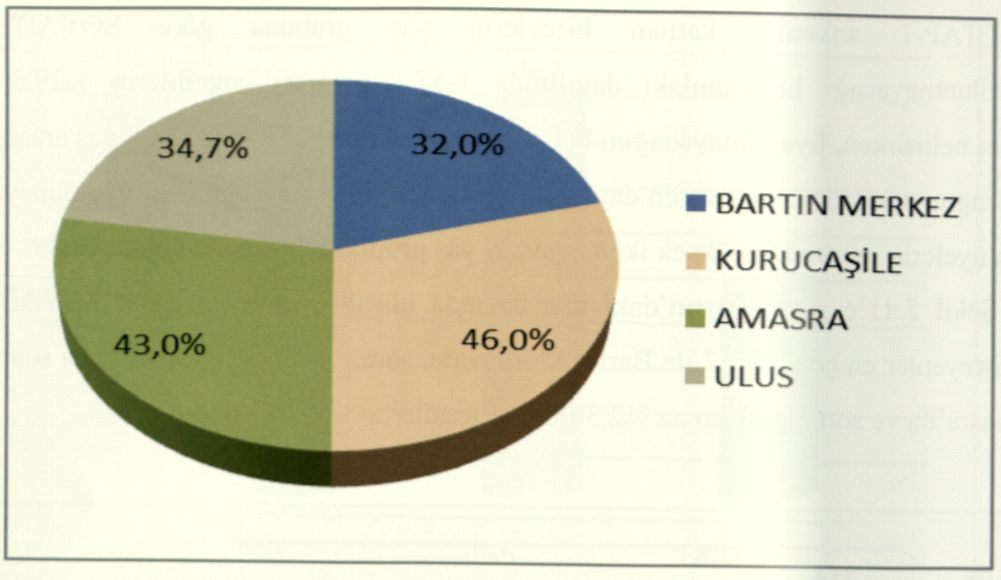
ETAP-1 anketine katılan bireylerin yaş grubuna göre SOYAD'a üye olunup/olunmayacağı hususundaki dağılımda 1-57 yaş arası engellilerin %29,6'sı üye olacağını belirtirken, üye olmayacağını belirten engelli oranı %13,4'tür. 1-38 yaş arası grupta; üye olacağım şeklinde cevap veren engellilerin oranı, aynı yaş aralığındaki üye olmayacağını belirten üyelerin oranından yüksek iken, sonraki yaş gruplarında tersine dönmektedir.

Şekil 5.41'e göre, Bartın'daki ilçe bazında ulaşılan sonuçlara göre SOYAD'a üye olmak isteyenler en çok %22,2 ile Bartın Merkez'de, sonra %6,7 ile Ulus'ta, daha sonra %2,6 ile Amasra'da ve son olarak en az %2,3 ile Kurucaşile'de yer almaktadır.

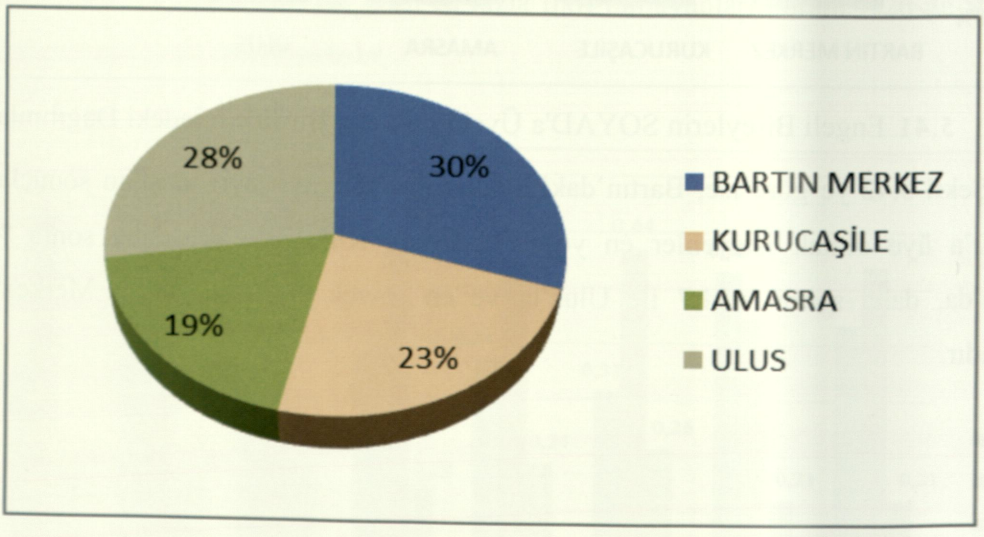
Şekil 5.41 Engeli Bireylerin SOYAD'a Üyeliğinin Her Bir İlçe İçindeki Dağılımları

Şekil 5.42'ye göre ise, Bartın'daki her bir ilçe için ayrı ayrı ulaşılan sonuçlara göre SOYAD'a üye olmak isteyenler en yoğun %46 ile Kurucaşile'de, daha sonra %43 ile Amasra'da, daha sonra %34,7 ile Ulus'ta ve en seyrek %32 ile Bartın Merkez'de yer almaktadır.

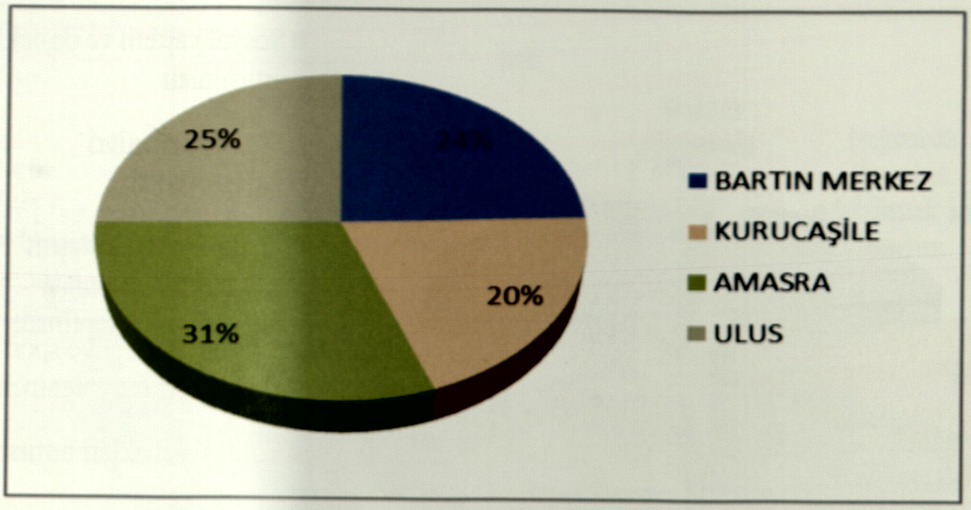
Şekil 5.42 SOYAD'a Üye Olmak İsteyen Engelli Bireylerin Yaşadığı İlçeye Göre Dağılımları

Şekil 5.43.'e göre, Bartın'daki her bir ilçe için ayrı ayrı ulaşılan sonuçlara göre SOYAD'a üye olmak istemeyenler en yoğun %30 ile Bartın Merkez'de, daha sonra %28 ile Ulus'ta, daha sonra %23 ile Kurucaşile'de ve en seyrek %19 ile Amasra'da yer almaktadır.

Şekil 5.43 SOYAD'a Üye Olmak İstemeyen Engelli Bireylerin Yaşadığı İlçeye Göre Dağılımları

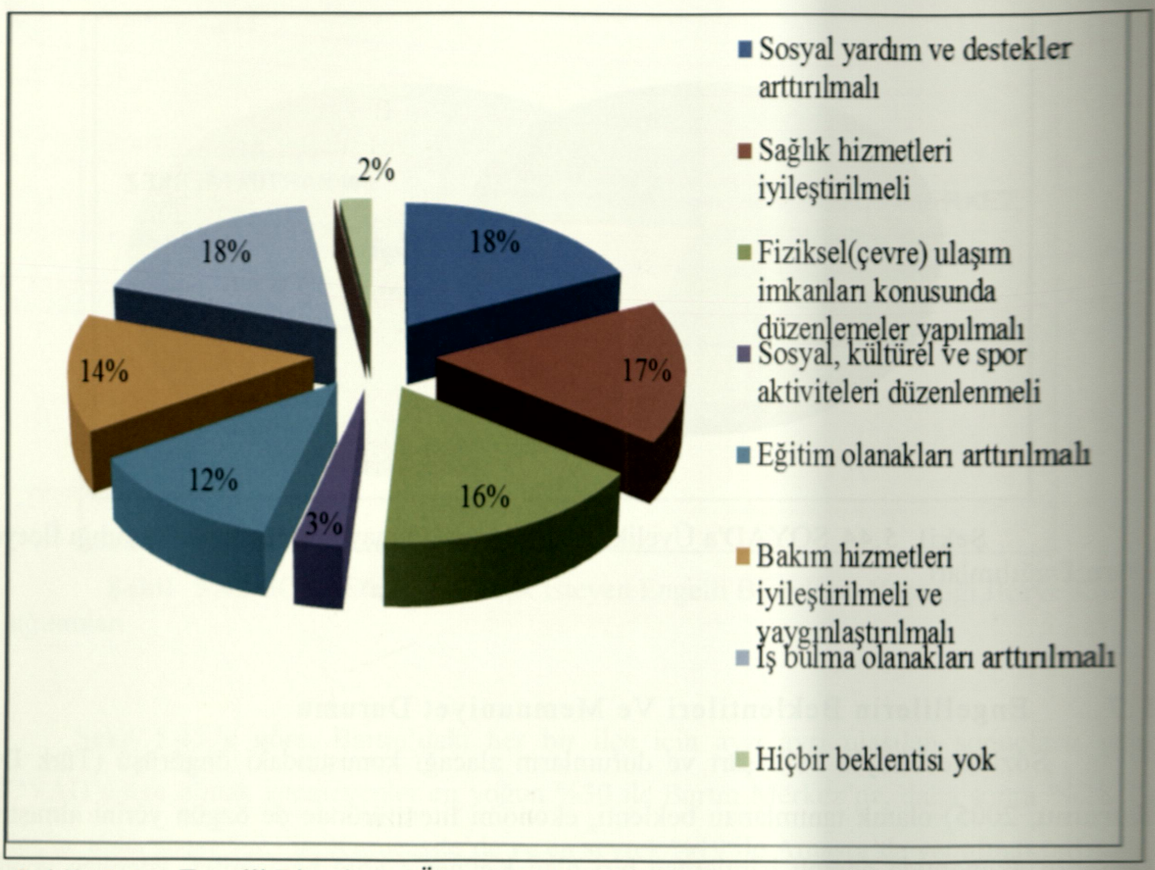
Şekil 5.44.'e göre, Bartın'daki her bir ilçe için ayrı ayrı ulaşılan sonuçlara göre SOYAD'a üye olma konusunda fikri olmayanlar yoğunlukla %31 ile Amasra'da, daha sonra %25 ile Ulus'ta, daha sonra %24 ile Bartın Merkez'de ve en seyrek %20 ile Kurucaşile'de yer almaktadır.

Şekil 5.44 SOYAD'a Üyelik İle İlgili Fikri Olmayan Engellerin Yaşadığı İlçeye Göre Dağılımları

5.7. Engellilerin Beklentileri Ve Memnuniyet Durumu

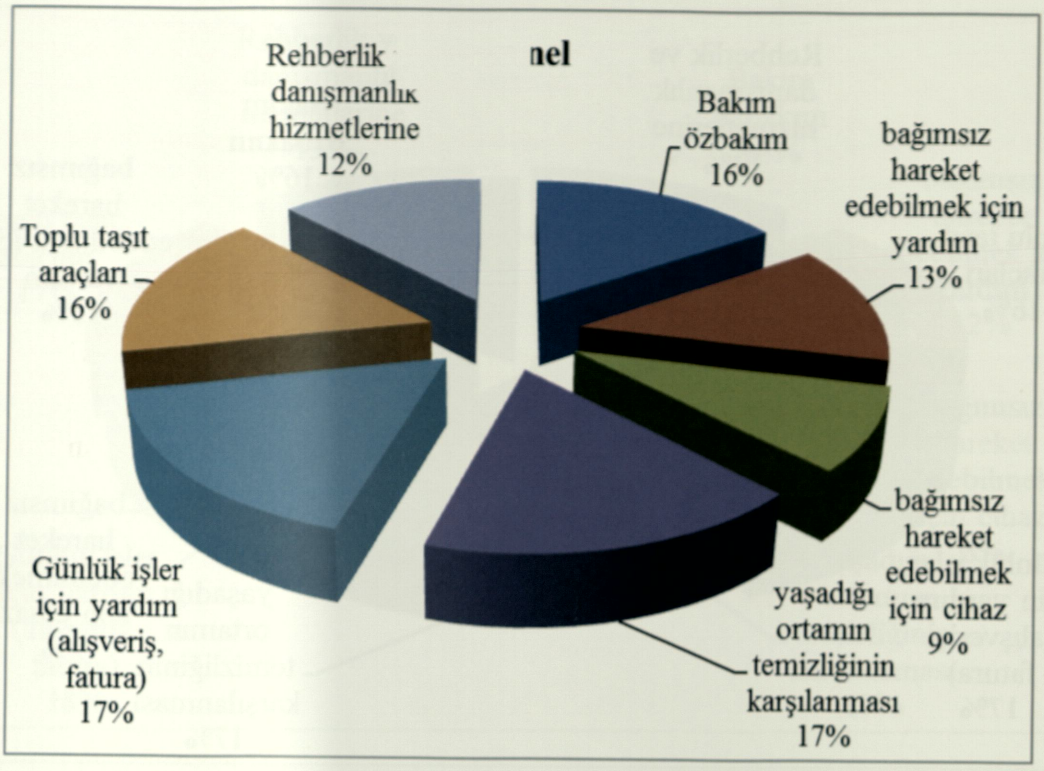
Sözlükte bireyin belli şart ve durumların alacağı konusundaki öngörüşü (Türk Dil Kurumu, 2005) olarak tanımlanan beklenti, ekonomi literatüründe de özgün yerini almıştır. Örneğin ekonomide önemli isimlerden biri olan Keynes'e göre beklentiler, istenilen yönde etkileme amacına hizmet ettikleri ölçüde yararlıdır (Aksoy, Tolga ve Işıl Şahin, 2009). Şu halde beklentiler konusunda önemli olan nokta, beklentilerin yerinde ve doğru bir şekilde analiz edilmesi, amacına uygun şekilde kullanılmasıdır. Engelli bireylerle ilgili olumlu ya da olumsuz belki de abartılı olabilecek yaklaşımları elbette olabilir, ancak bu yaklaşımları görmezlikten gelmek yerine, bu bireylerin hayatın bir parçası olarak kabul edilmesi ve sosyalleşmeleri adına değerlendirilmesi daha doğru olacaktır. Bu bakımdan onların insanlardan asıl beklentileri aslında acıma değil, kendileri olduklarını kabullenmeleri ve kendilerine değer verilmesidir (Turanalp, 2011). Bu bağlamda engelli bireylerin beklentilerinin ilgili kurum ya da kuruluşlarca dikkate alınması, söz konusu beklenti ölçütlerinin neye göre oluştuğunu anlamak bakımından araştırmalarda yol gösterici olacaktır (Coşkun, 2010). Doğru beklentilerin adil bir şekilde özellikle sosyal devlet tarafından yerine getirilmesinin en önemli faydası, bireylerde, psikolojik bir kavram olarak ifade edilen memnuniyet (Şahin, 2012) hissini artıracak, bu şekilde yardım eli uzatılan sosyal devletten gelecek merhamet ve şefkat karşılığı bireyden devletine sevgi ve saygı artacaktır. Bu karşılıklı etkileşim daha sağlıklı ve güçlü bir toplumun mayasını oluşturacaktır.

Şekil 5.45 Engelli Bireyin En Önemli Beklentisi Grafiği

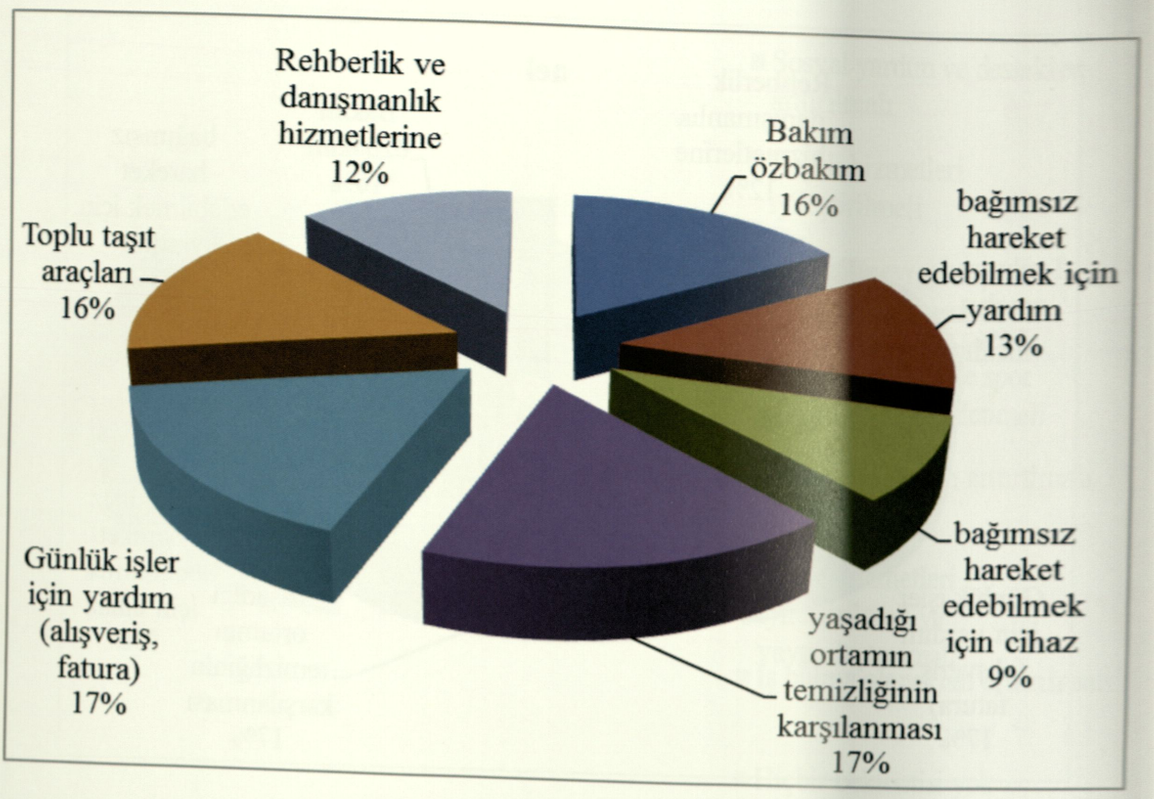
Ankete katılan bireylerin kamu kurum ve kuruluşlarından en önemli üç beklentisi çoktan aza doğru sosyal yardım ve destek artırılması (%18), iş bulma olanaklarının artırılması (%18) ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi şeklinde sıralanmıştır. Bu sıralamanın normal olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü sağlık ve diğer aktiviteler ekonomik durumuyla yakından ilişkilidir. Yeteri kadar gelire sahip olamama yoksul ülkelerde görülebilecek bir durumdur. Bu durum ise insanın sosyo-kültürel hayatını etkiler. Dolayısıyla insanlar öncelikle ekonomik durumunun iyi olmasını isterler. Bu tür isteklerin yerine getirilmesi ise genelde devletten beklenir. Çünkü sosyal devlet, engellilerin içinde bulundukları koşullar için bir ümit kapısı olarak görülmektedir. Konu ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda da katılımcı ailelerinin kurumlardan özellikle belediyen maddi destek beklentisi diğer beklentilerden daha yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır (Coşkun, 2010). Ayrıca sosyal yardım ve destek olmadan çevre ulaşım imkânları, sosyal ve kültürel faaliyetlere katılım gibi aktivitelerin yerine getirilmesi güç olacaktır. Ülkeler arası gelişmişlik düzeyi konusunda bilgi veren önemli göstergelerden biri de sağlık hizmetleridir.

Grafikten çıkarılan bir diğer çarpıcı sonuç ise, katılımcıların %17'sinin iş olanaklarının artırılması gerektiğini ifade etmesidir. Bu oran bize, ankete katılan bireylerin kendilerine uygun bir iş verildiği takdirde çalışabileceklerini göstermektedir.

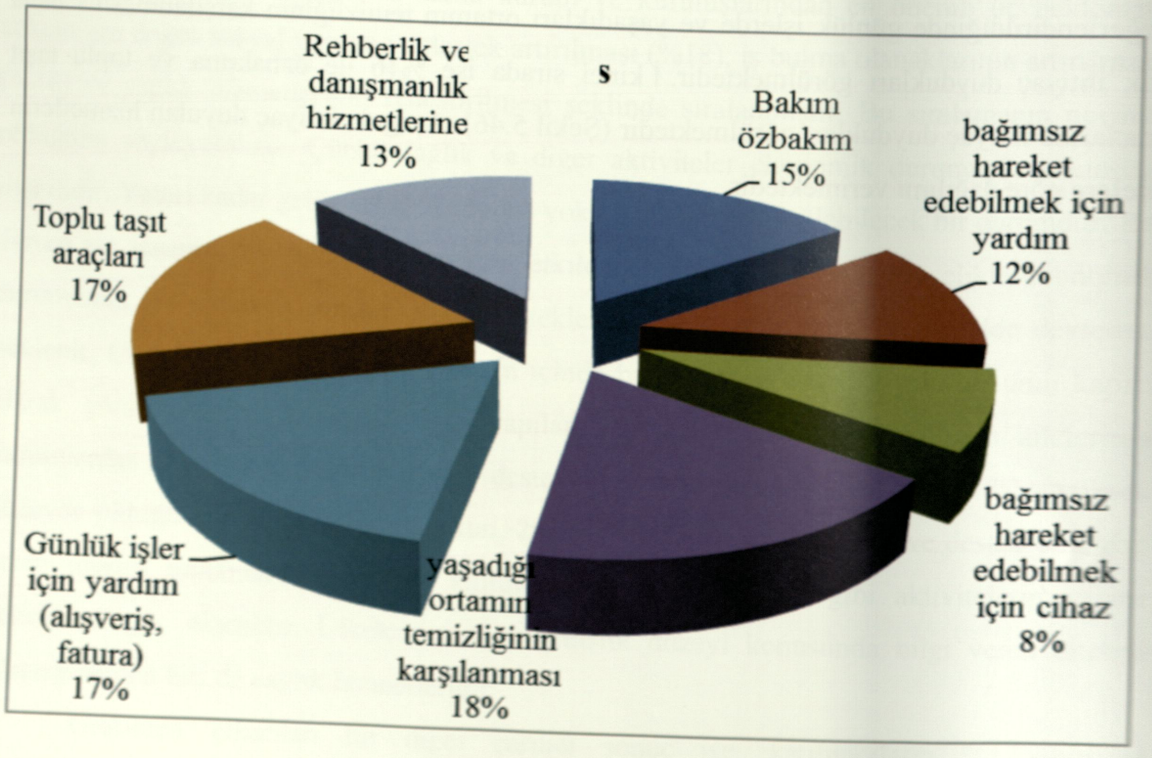

Şekil 5.46 Engelli Bireylerin İhtiyaç Duyduğu Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Bartın Geneli

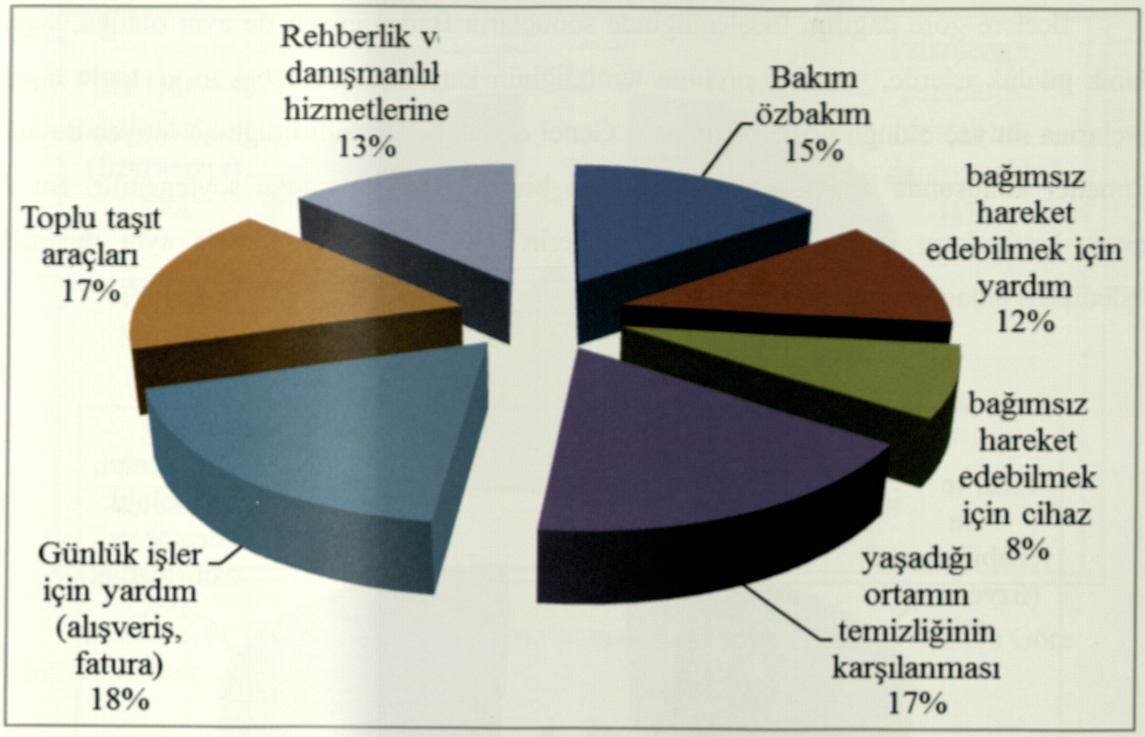
Engelli bireylerin yararlanmak istedikleri destek hizmetleri genel olarak değerlendirildiğinde günlük işlerde ve yaşadıkları ortamın temizliğinin karşılanmasına daha çok ihtiyaç duydukları görülmektedir. İ kinci sırada ise %16 ile özbakıma ve toplu taşıt araçlarına ihtiyaç duydukları görülmektedir (Şekil 5.46). Aşağıda ihtiyaç duyulan hizmetlerin ilçelere göre dağılımı verimektedir.

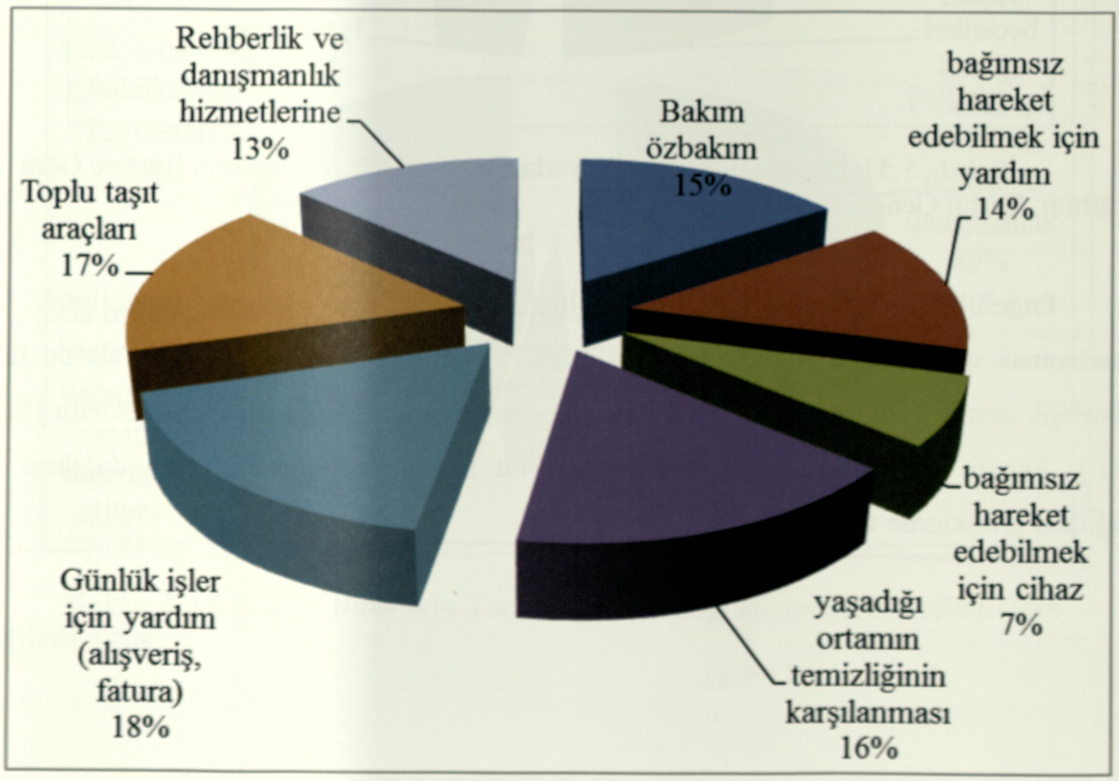
Şekil 5.47 Engelli Bireylerin İhtiyaç Duyduğu Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Merkez

Şekil 5.48 Engelli Bireylerin İhtiyaç Duyduğu Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Ulus

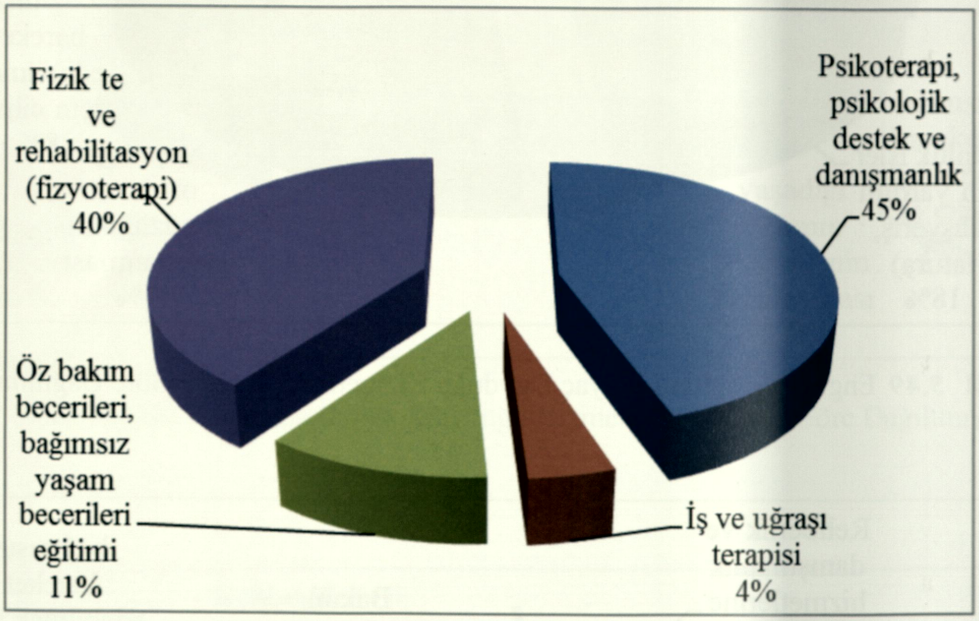

Şekil 5.49 Engelli Bireylerin İhtiyaç Duyduğu Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Amasra

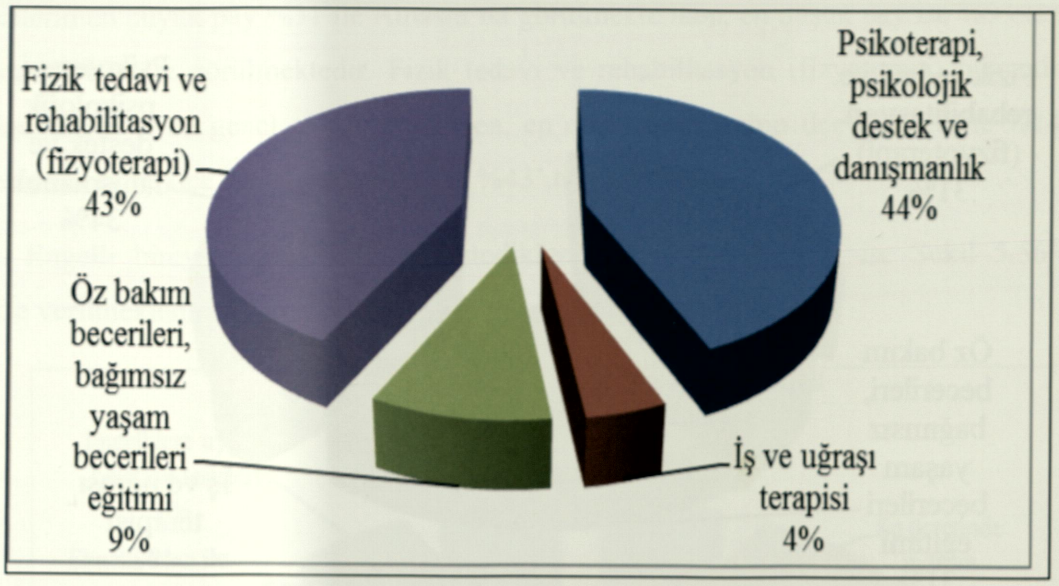
Şekil 5.50 Engelli abaireylerin İhtiyaç Duyduğu Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılım: Kurucaşile

İlçelere göre dağılım incelendiğinde sonuçların Bartın geneli ile aynı olduğu, yoğun olarak günlük işlerde, yaşadığı ortamın temizliğinin karşılanması, özbakım ve tpolu taşıma araçlarına ihtiyaç olduğu gözlemlenmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde İhtiyaç duyulan hizmetler konusunda ortaya çıkan rakamların birbirine yakın olduğu söylenebilir. Bu da, ankete katılanların ihtiyaç duyduğu hizmetlerin karşılanması noktasında aynı duyguları besledikleri anlamına gelebilir.

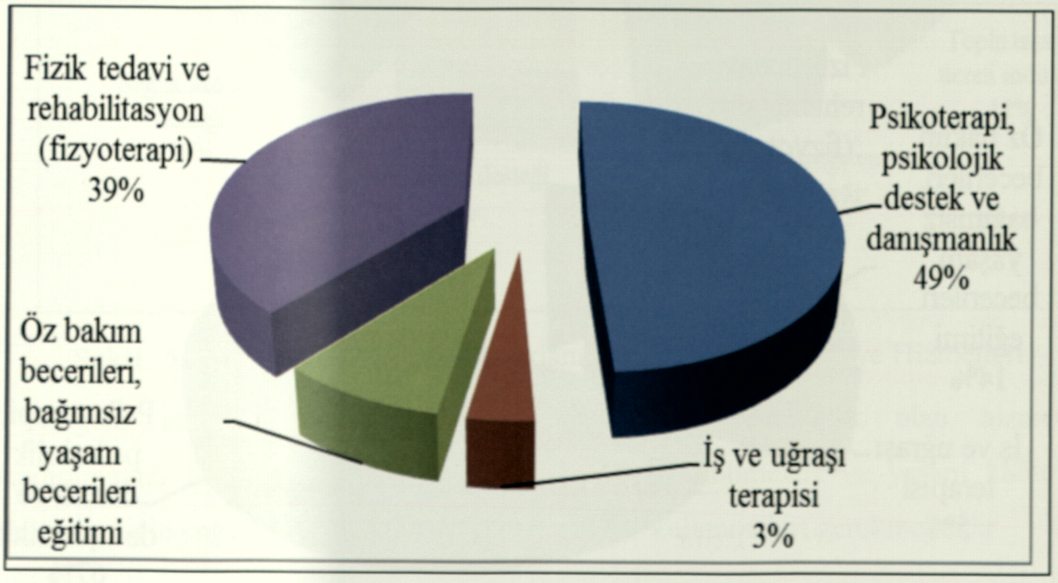
Şekil 5.51 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstediği Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Bartın Genel

Engellilerin sosyal yaşama katılabilmek ve kendi bakımlarını yapabilmek için yararlanmak istedikleri hizmetlerin Bartın geneli dağılımı incelendiğinde %45 ile en fazla psikolojik destek ve ikinci olarak %40 ile fizik tedavi desteği istedikleri görülmektedir (Şekil 5.51.). Engelli bireylerin destek bekledikleri bu hizmetlerin ilçelere göre dağılımı ise aşağıdaki grafiklerde verilmektedir.

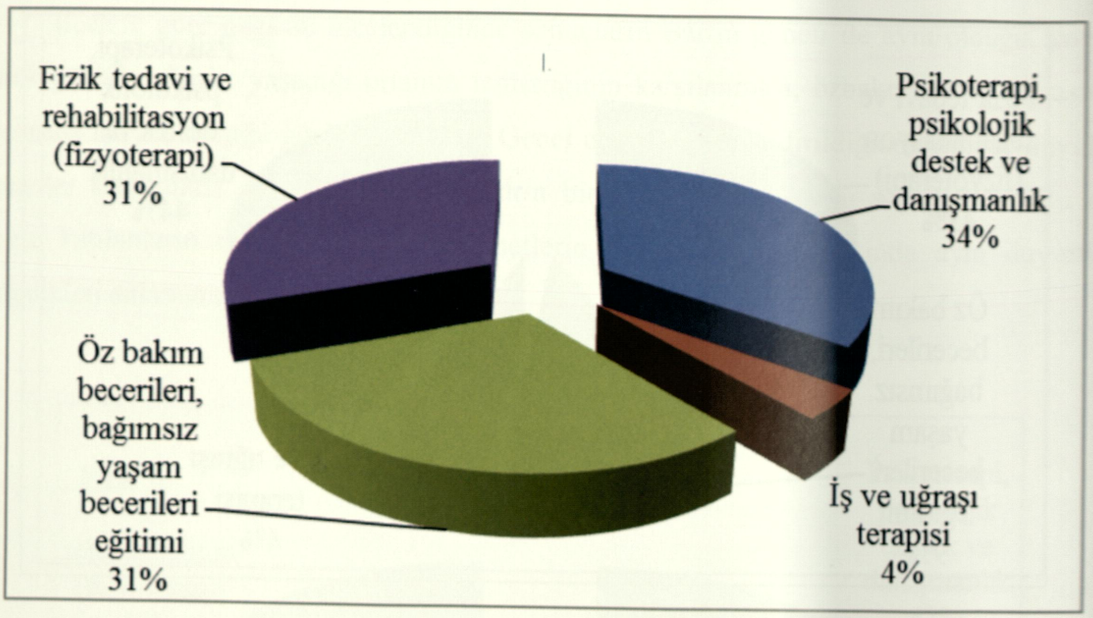

Şekil 5.52 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstediği Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Merkez

Merkez ilçede psikoterapi ve fizik tedavi hizmetlerine ihtiyaç oranı birbirine çok yakın çıkmıştır. Fakat Ulus ilçesindeki engelli bireylerin yaklaşık yarısı psikolojik destek istemiştir.

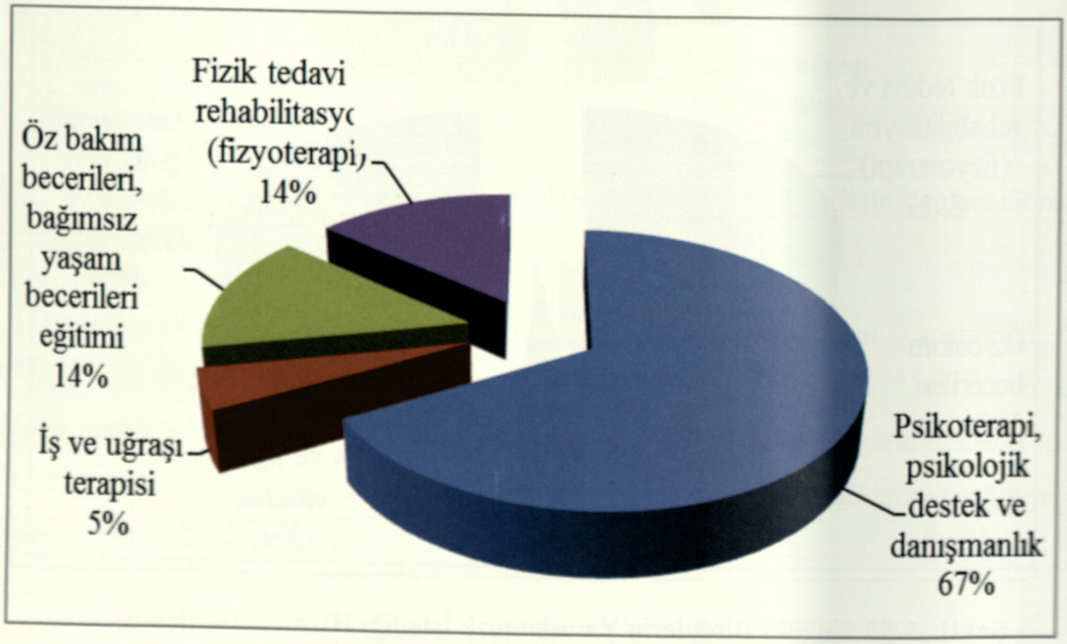

Şekil 5.53 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstediği Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Ulus

Şekil 5.54 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstediği Hzimetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Amasra

Amasra ilçesinde diğer ilçelerden farklı olarak öz bakım için eğitim hizmeti isteği en çok yararlanılmak istenen ikinci hizmet olduğu ortaya çıkmıştır (Şekil 5.54).

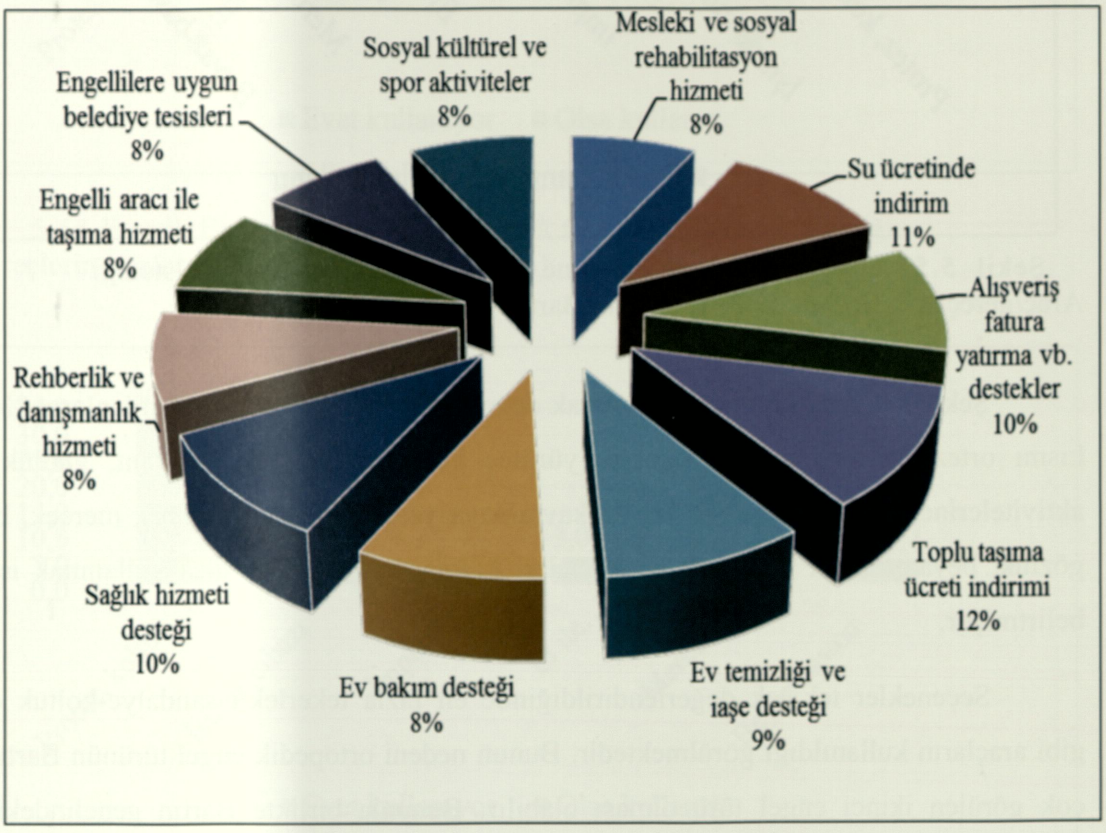

Şekil 5.55 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstediği Hizmetlerin İlçelere Göre Dağılımı: Kurucaşile

Grafiğe göre elde edilen sonuçlara bakıldığında psikoterapi, psikolojik destek ve danışmanlık hizmetine ihtiyaç duyanlar Kurucaşile'de en fazla olup, oran %67'dir. İş ve uğraşı terapisinde ilçeler arasındaa en fazla yüzdelik payı %5 ile Kurucaşile almaktadır. İlçeler arasında öz bakım, bağımsız yaşam becerileri eğitimi hizmetinden yararlanmak

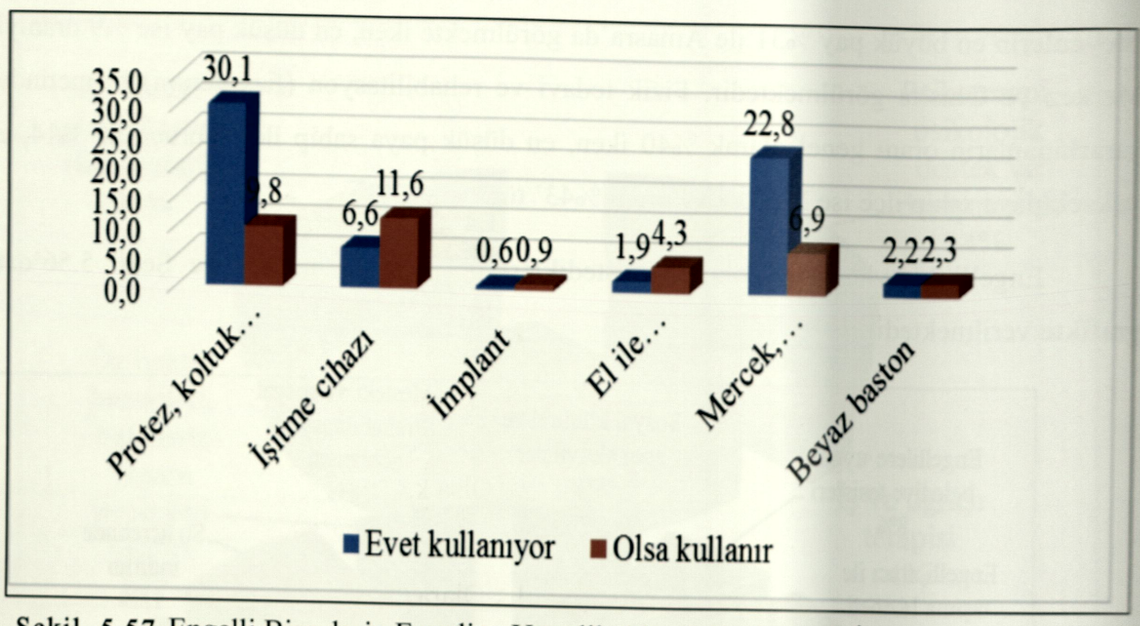
isteyenlerin en büyük pay %31 ile Amasra'da görülmekte iken, en düşük pay ise %9 oranıyla Merkez ve Ulus'ta görülmektedir. Fizik tedavi ve rehabilitasyon (fizyoterapi) hizmetinden yararlananların oranı genel olarak %40 iken, en düşük paya sahip ilçe Kurucaşile %14, en yüksek paya sahip ilçe ise Merkez ve oranı %43' tür.

Engelli bireylerin faydalanmak istedikleri belediye hizmetleri ise Şekil 5.56'daki grafikte verilmektedir.

Şekil 5.56 Engelli Bireylerin Yararlanmak İstedikleri Belediye Hizmetleri

Engelli bireylerin beklentilerini sadece onlara sunulacak olan hizmetlerle sınırlandıramayız. Engelli bireylerin sosyal yaşama katılabilmeleri ve yaşam kalitelerini artırabilmeleri için engellerine yönelik birtakım cihazlar kullanmaları gerekmektedir.

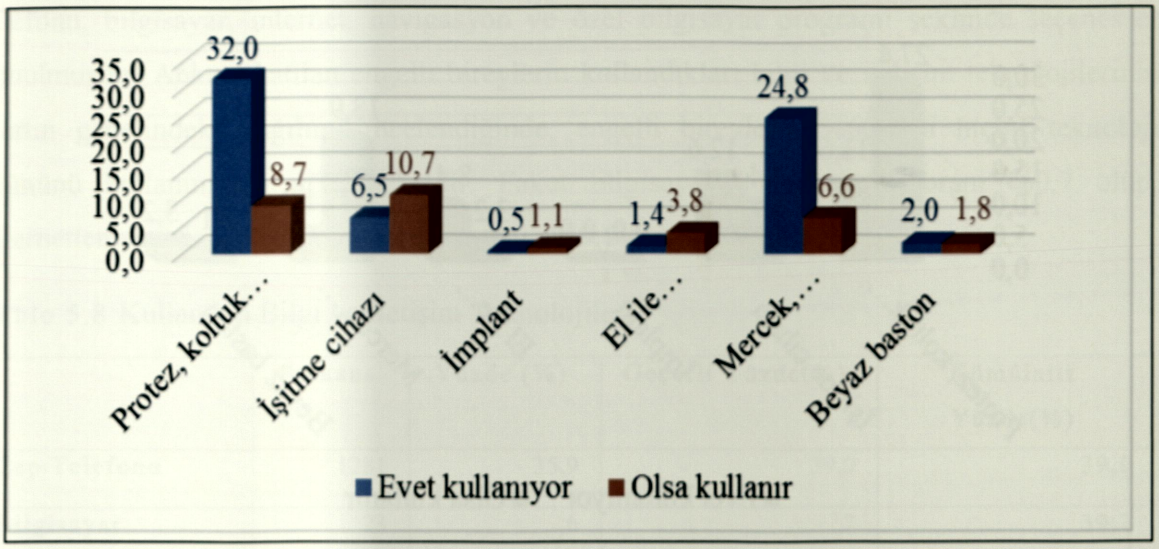

Şekil 5.57 Engelli Bireylerin Engeline Yönelik Olarak Kullanmak İstediği Araç/gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Bartın Geneli (%)

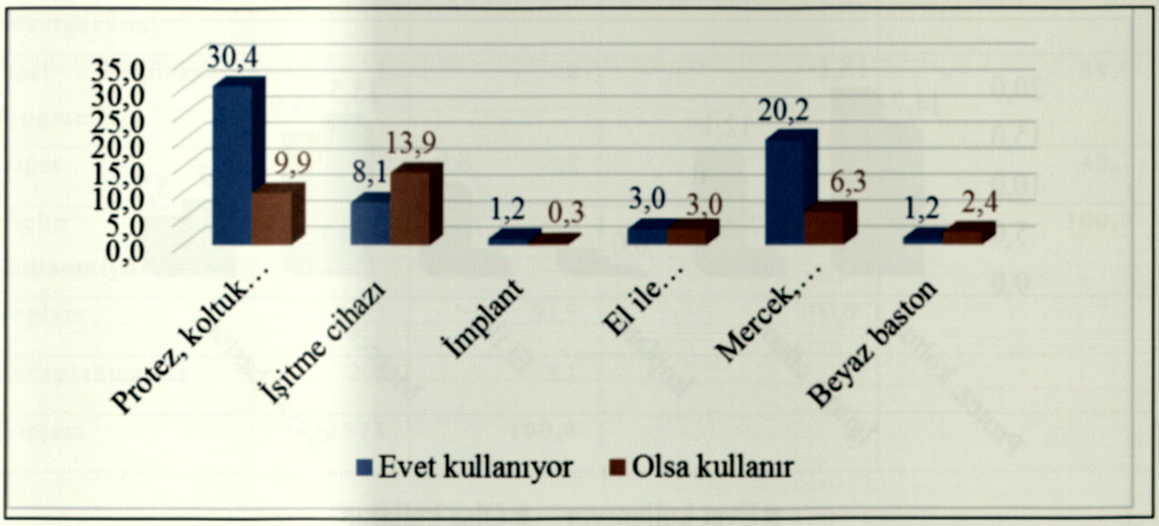
Şekil 5.1.'deki Grafik genel olarak değerlendirildiğinde, ankete katılanların %64,2'lik kısmı ortez, protez, koltuk değneği, yürüteç vb, işitme cihazı, implant, günlük yaşam aktivitelerine yardımcı cihazlar (el ile kavramaya yardımcı araç gereçler), mercek, büyüteç, gözlük, beyaz baston gibi araç ve gereçleri kullanırken %35,8'i olsa kullanmak istediğini belirtmiştir.

Seçenekler tek tek değerlendirildiğinde en fazla tekerlekli sandalye-koltuk değneği gibi araçların kullanıldığı görülmektedir. Bunun nedeni ortopedik engel türünün Bartın'da en çok görülen ikinci engel türü olması olabilir. Bununla birlikte Bartın genelindeki işitme engellilerin oranı ortopedik engellilere oranla çok az olmasına rağmen, en çok işitme cihazına ihtiyaç olduğu görülmektedir. İşitme cihazının talep edilmesinin yüksek oranda çıkma sebebi; işitme cihazı maliyetlerinin yüksek olması, dolayısıyla ailelerin bu maliyeti karşılayacak ekonomik güce sahip olmamaları düşünülmektedir.

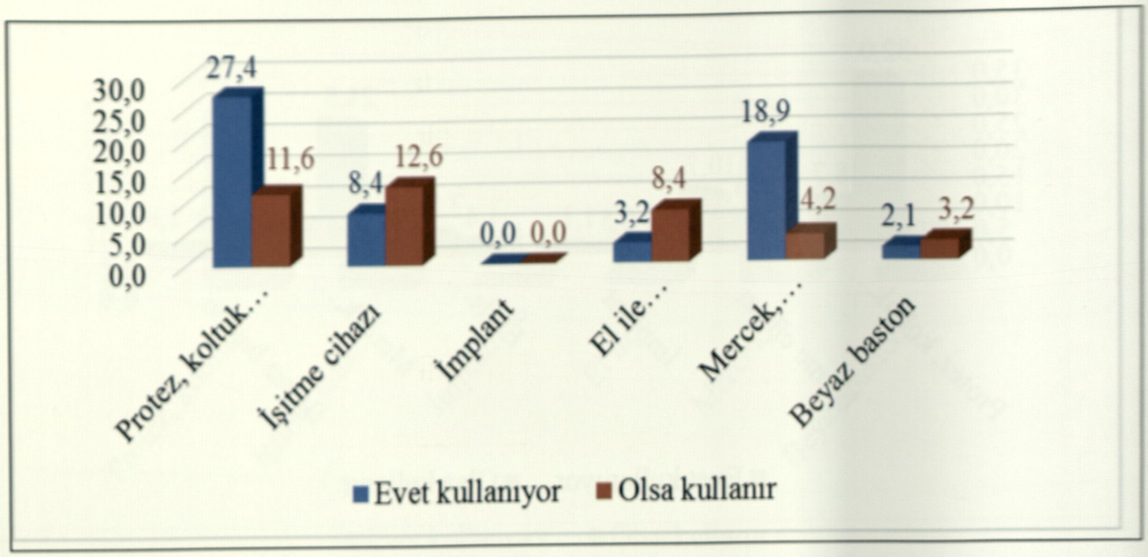
Aşağıdaki 4 grafikte (Şekil 5.58, 5.59, 5.60, 5.61) İlçeler bazında engelli araç ve gereçlerinin kullanma ve kullanmak isteme oranları yer almaktadır.

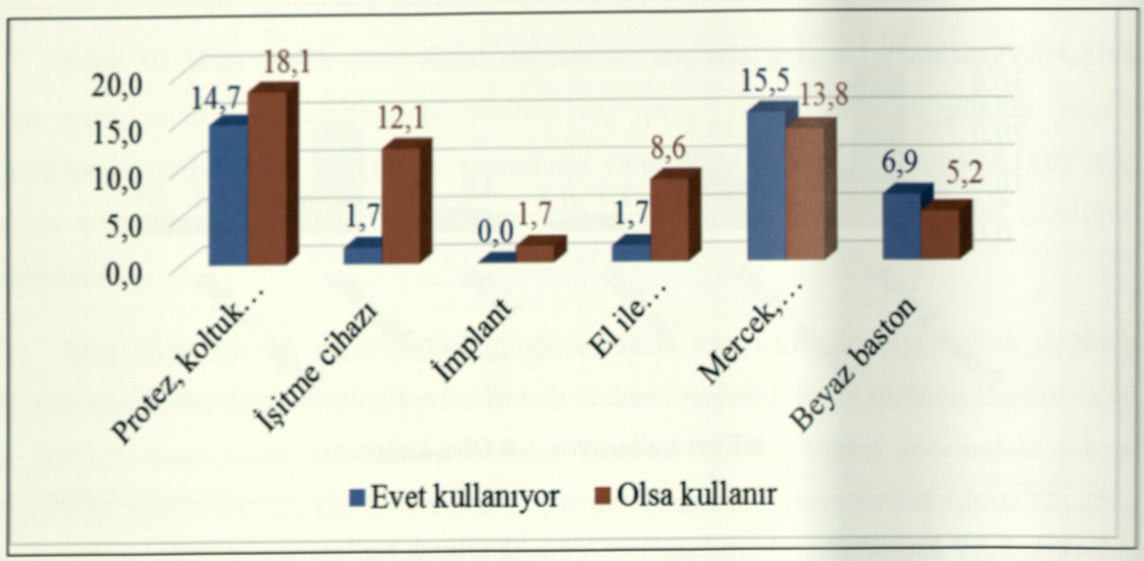
Şekil 5.58 Engelli Bireylerin Engeline Yönelik Olarak Kullanmak İstediği Araç/gereçlerin İlçelere göre Dağılımı: Merkez (%)

Şekil 5.59 Engelli Bireylerin Engeline Yönelik Olarak Kullanmak İstediği Araç/gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Ulus (%)

Şekil 5.60 Engelli Bireylerin Engeline Yönelik Olarak Kullanmak İstediği Araç/gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Amasra (%)

Şekil 5.61 Engelli Bireylerin Engeline Yönelik Olarak Kullanmak İstediği Araç/gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Kurucaşile (%)

İlçelere göre kullanılan cihaz dağılımı incelendiğinde, en fazla Kurucaşile'de cihaz kullanma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. İşitme cihazına ihtiyaç ise en fazla %13,9 ile Ulus'ta, daha sonra %12,6 ile Amasra'da ve %12,1 ile Kurucaşile'dedir. Merkez'de ise bu oran %10,7'ye düşmektedir. Beyaz baston ihtiyacı %5,2 oranı ile Kurucaşile'de diğer ilçelere oranla yüksek çıkmıştır.

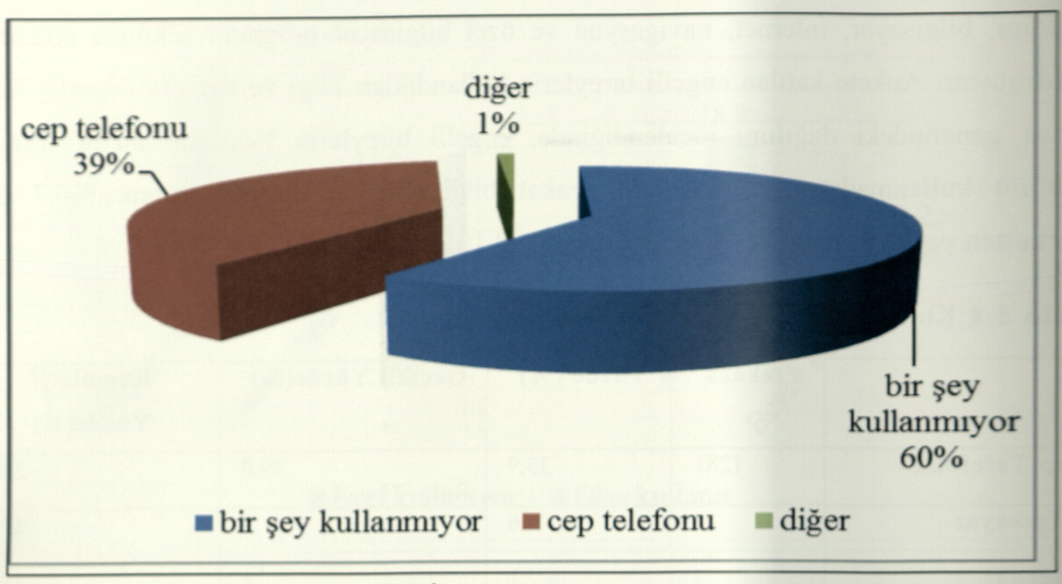
Günümüz sosyal hayatında bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı oldukça yaygındır. ETAP-1 anketinde, teknolojik ürünler içerisinden engellilerin kullandığı cep

telefonu, bilgisayar, internet, navigasyon ve özel bilgisayar programı şeklinde seçenekler sunulmuştur. Ankete katılan engelli bireylerin kullandıkları bilgi ve iletişim teknolojilerinin Bartın genelindeki dağılımı incelendiğinde, engelli bireylerin %60'ının hiçbir teknoloji ürününü kullanmadığı görülmektedir. Fakat bilgisayar kullananların oranı %0,7 olup, internetten yararlanan engelli oranı ise yalnız %0,1'dir (Tablo 5.8).

Tablo 5.8 Kullanılan Bilgi ve İletişim Teknolojileri

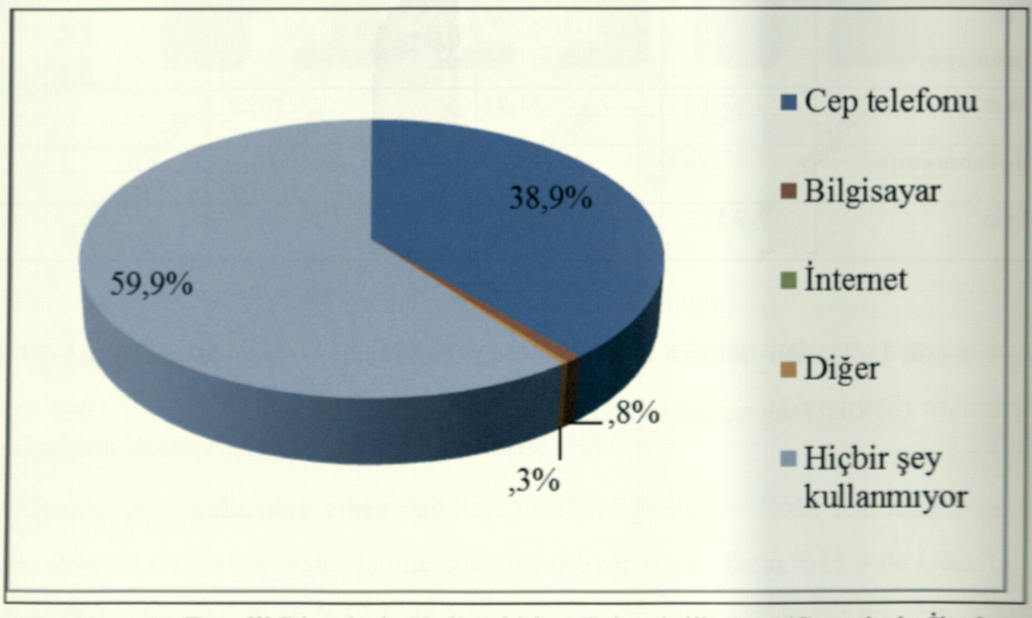
	Frekans	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde(%)	Kümülatif Yüzde(%)
Cep Telefonu	1281	35,9	39,0	39,0
Bilgisayar	23	,6	,7	39,7
İnternet	3	,1	,1	39,8
Yol Ve Yön Bulma Cihazı (Navigasyon)	1	,0	,0	39,8
Özel Bilgisayar Programları	1	,0	,0	39,9
Diğer	27	,8	,8	40,7
Hiçbir Şey Kullanmıyor	1947	54,5	59,3	100,0
Toplam	3283	91,9	100,0	
Cevaplanmamış	290	8,1		
Toplam	3573	100,0		

En çok kullanılan iletişim aracı olan cep telefonunu kullananların oranı %39 olarak belirlenmiştir (Şekil 5.62).

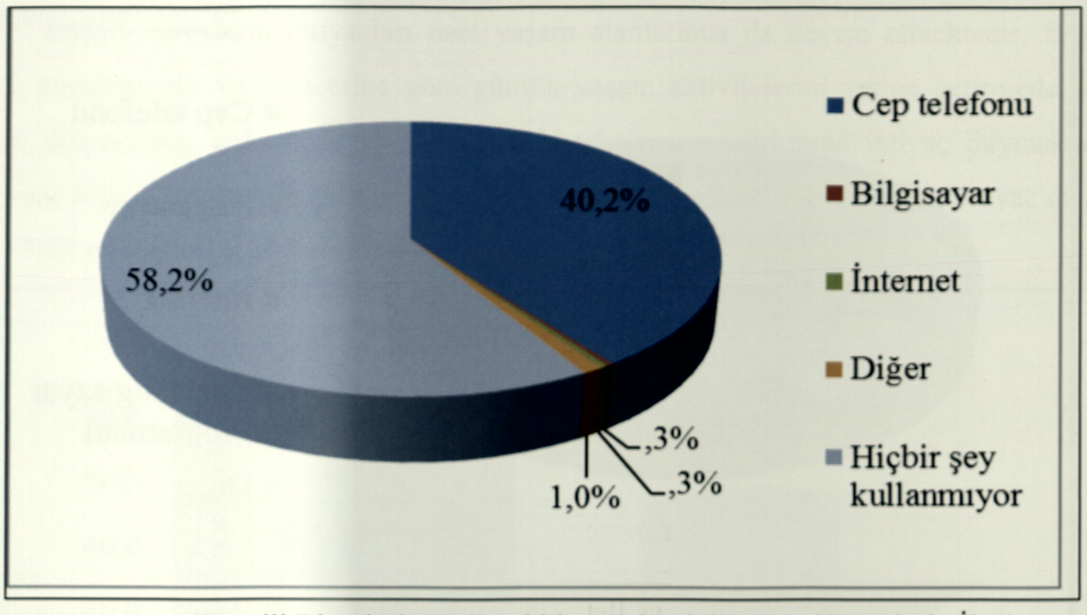

Şekil 5.62 Kullanılan Bilgi ve İletişim Teknolojileri Grafiği Dağılımı

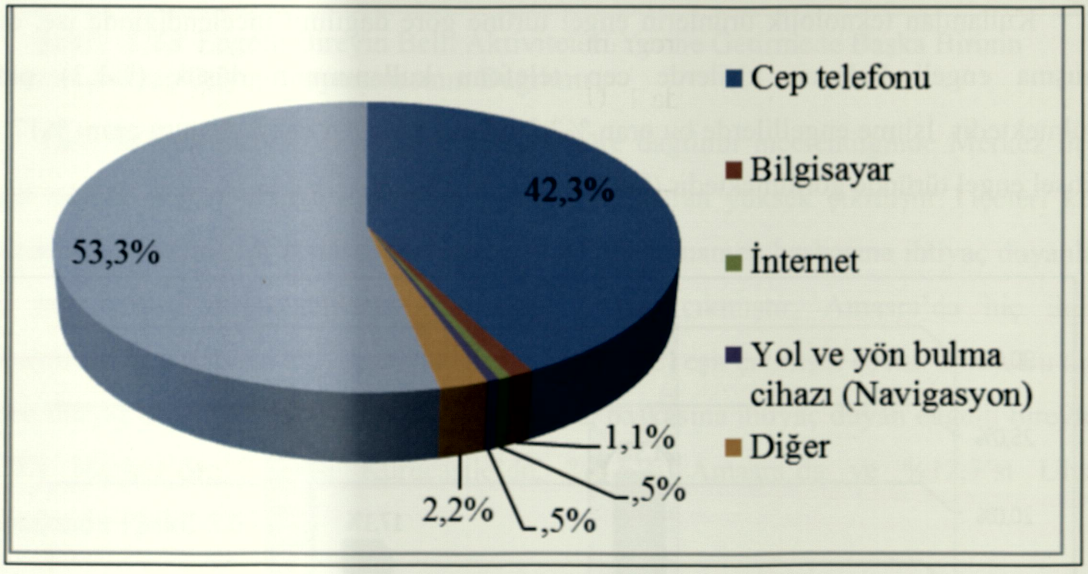
Kullanılan teknoloji ürünlerinin ilçelere göre dağılımı incelendiğinde sonuç farklılık göstermemektedir. Diğer ilçelerden farklı olarak, navigasyon cihazı kullanan sadece Amasra'da 1 kişi, özel bilgisayar programı kullanan ise sadece Kurucaşile'de 1 kişi olarak belirlenmiştir. İnterneti ise Amasra'da 1, Ulus'ta iki kişi kullandığını bildirmiştir (Şekil 5.63, 5.64, 5.65, 5.66).

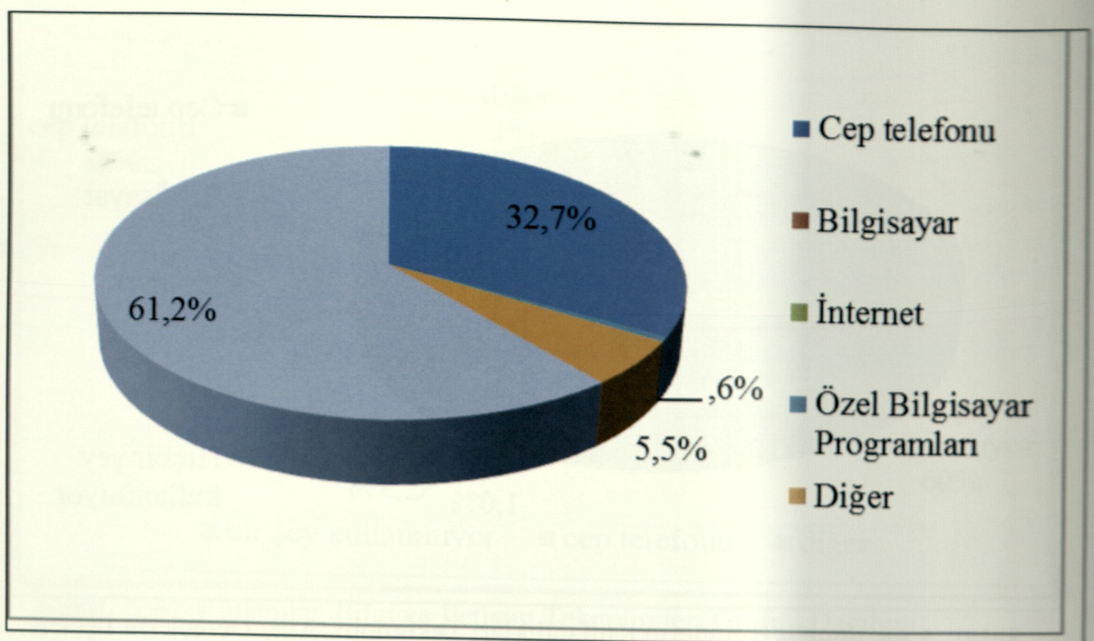
Şekil 5.63 Engelli Bireylerin Kullandıkları Teknolojik Araç/Gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Merkez

Şekil 5.64 Engelli Bireylerin Kullandıkları Teknolojik Araç/Gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Ulus

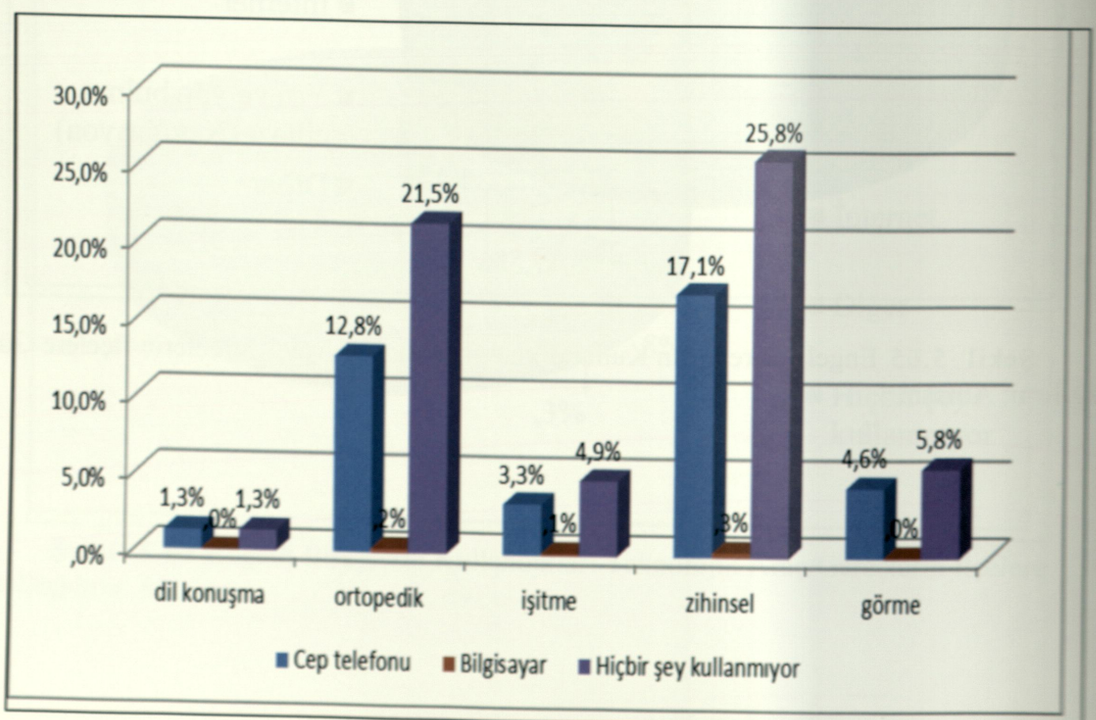

Şekil 5.65 Engelli Bireylerin Kullandıkları Teknolojik Araç/Gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Amasra

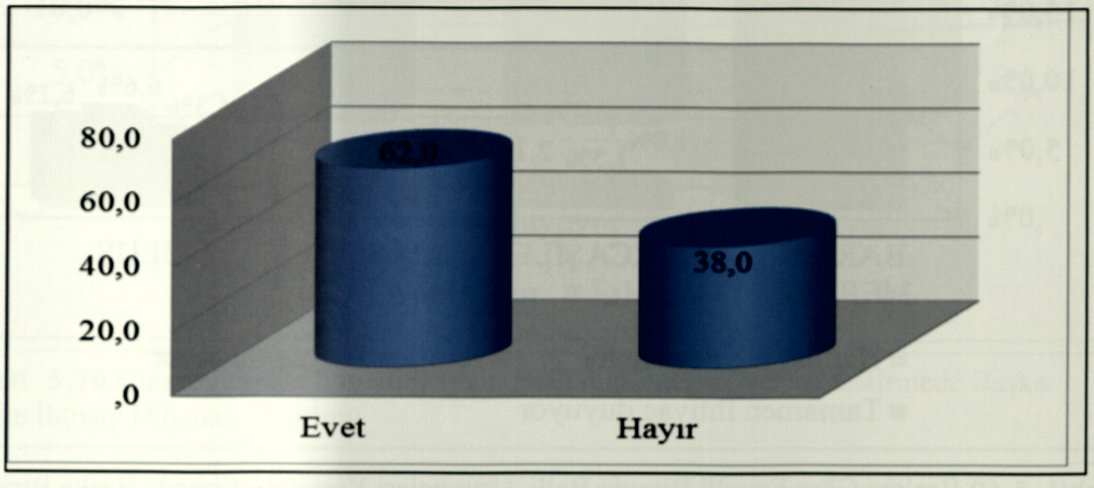
Şekil 5.66 Engelli Bireylerin Kullandıkları Teknolojik Araç/Gereçlerin İlçelere Göre Dağılımı: Kurucaşile

Kullanılan teknolojik ürünlerin engel türüne göre dağılımı incelendiğinde ise, dil ve konuşma engeli bulunan kişilerde cep telefonu kullanımının düşük (%1,3) olduğu görülmektedir. İşitme engellilerde bu oran %3,3 çıkmış olup, en çok kullanım oranı %17,1 ile zihinsel engel türünde görülmektedir (Şekil 5.67).

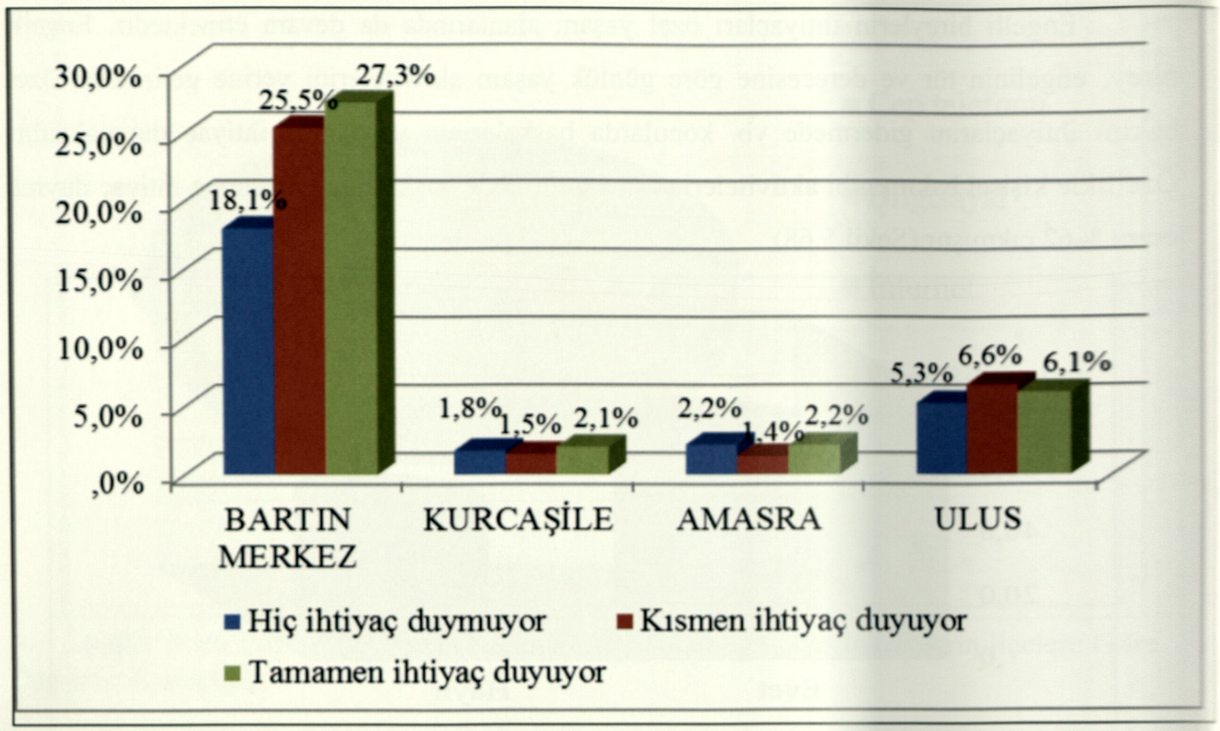
Şekil 5.67 Engelli Bireylerin Kullandıkları Teknolojik Ürünlerin Engel Türüne Göre Dağılımı

Engelli bireylerin ihtiyaçları özel yaşam alanlarında da devam etmektedir. Engelli birey, engelinin tür ve derecesine göre günlük yaşam aktivitelerini yerine getirmede, özel bakım ihtiyaçlarını gidermede vb. konularda başkalarının yardımına ihtiyaç duymaktadır. Özellikle kişisel bakım gibi aktiviteleri yerine getirmede başkasının yardımına ihtiyaç duyma oranı %62 çıkmıştır (Şekil 5.68).

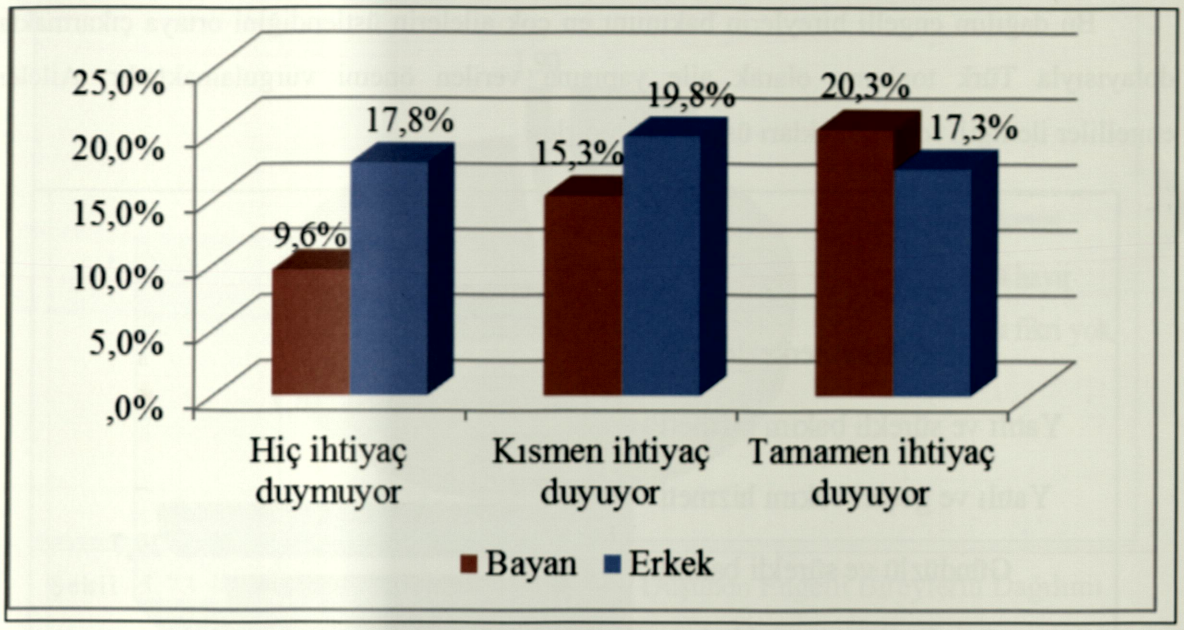
Şekil 5.68 Engelli Bireyin Belli Aktiviteleri Yerine Getirmede Başka Birinin Yardımına İhtiyaç Duyup Duymamasının Dağılımı

Özel bakıma ihtiyaç duyanların ilçelere göre dağılımı incelendiğinde Merkez ilçede engelli nüfusu yoğun olduğu için diğer ilçelere göre oran yüksek çıkmıştır. İlçeleri kendi içlerinde değerlendirirsek Amasra hariç diğer ilçelerde tamamen başkasına ihtiyaç duyanların oranı hiç ihtiyaç duymayanların oranından yüksek çıkmıştır. Amasra'da hiç ihtiyaç duymayanlar ile tamamen ihtiyaç duyanların oranı (%2,2) eşit çıkmıştır (Şekil 5.69). Bu orana kısmen ihtiyaç duyan engelli bireyleri de eklenirse, başkasına ihtiyaç duyan engelli bireylerin %52,8'i Merkez'de, %3,6'sı Kurucaşile'de, %3,6'sı Amasra'da ve %12,7'si Ulus'ta yaşamaktadır (Şekil 5.69).

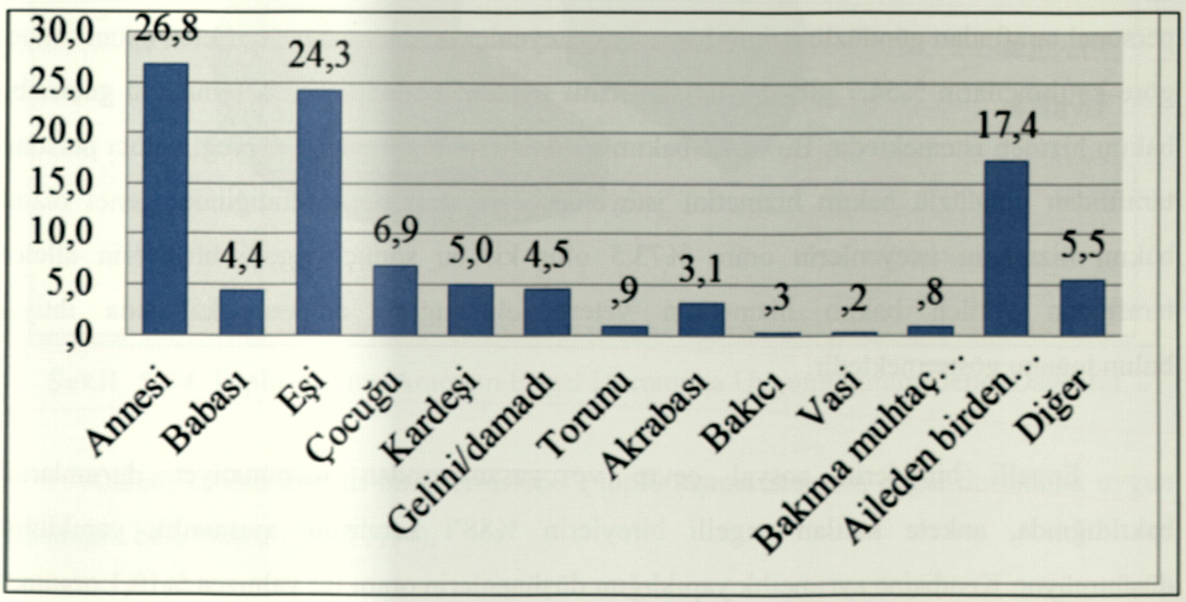
Şekil 5.69 İlçelere Göre Engelli Bireyin Belli Aktiviteleri Yerine Getirmede Başka Birinin Yardımına İhtiyaç Duyması Dağılımı

Özel bakıma ihtiyaç duyanların cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, tamamen ihtiyaç duyan engelli bireylerde bayanların oranı %20,3 ile erkeklerden daha fazla çıkmıştır. Kısmen yardıma ihtiyaç duyanlarda ise erkeklerin oranı %19,8 ile bayanlardan yüksek çıkmıştır. Genel olarak bakıldığında erkeklerde yardıma ihtiyaç duyma oranı %37,1 iken bayanlarda %35,6'dır. İhtiyaç duymama oranına bakıldığında erkeklerde bu oran %17,8 ile bayanlardan fazladır (Şekil 5.70.).

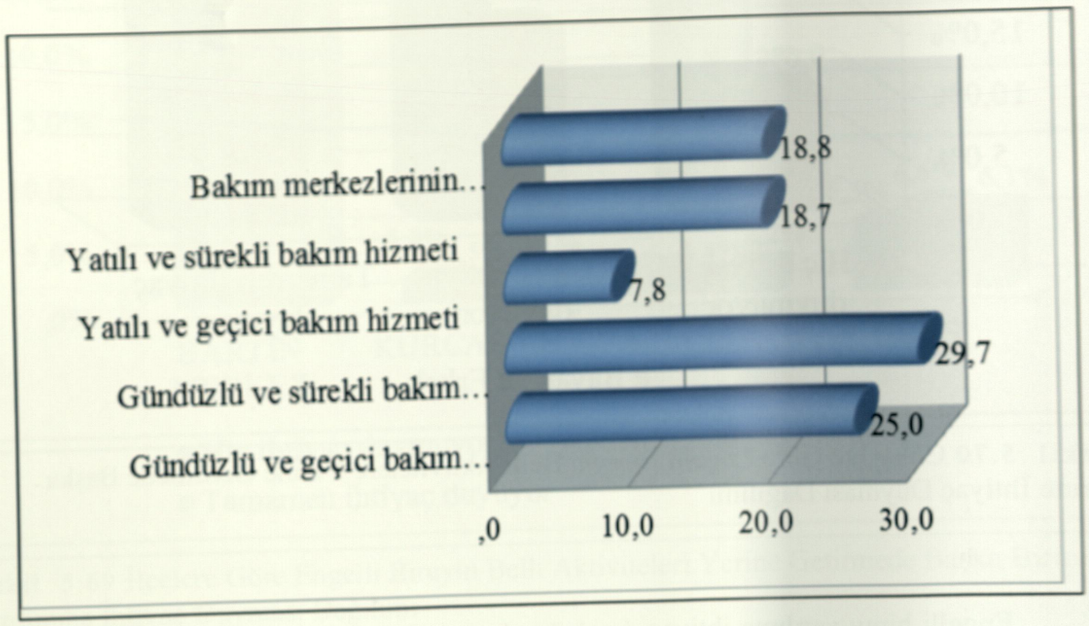
Şekil 5.70 Cinsiyete Göre Engelli Bireyin Belli Aktivitelere Yerine Getirmede Başka Birine İhtiyaç Duyması Dağılımı

Engelli birey yardıma ihtiyaç duyduğunda en çok annesi (%26,8), sonra eşi (%24,3) bu hizmeti üstlenmektedir. Ankete katılanların %17,74'ü, ailede birden fazla kişinin yardım ettiğini, %6,9'u bu yardımın çocukları tarafından ve %4,5'i ise gelini/damadı tarafından sağlandığını belirtmiştir (Şekil 5.71).

Şekil 5.71 Engelli Bireyin Bakımını Üstlenen Kişi Dağılımı (%)

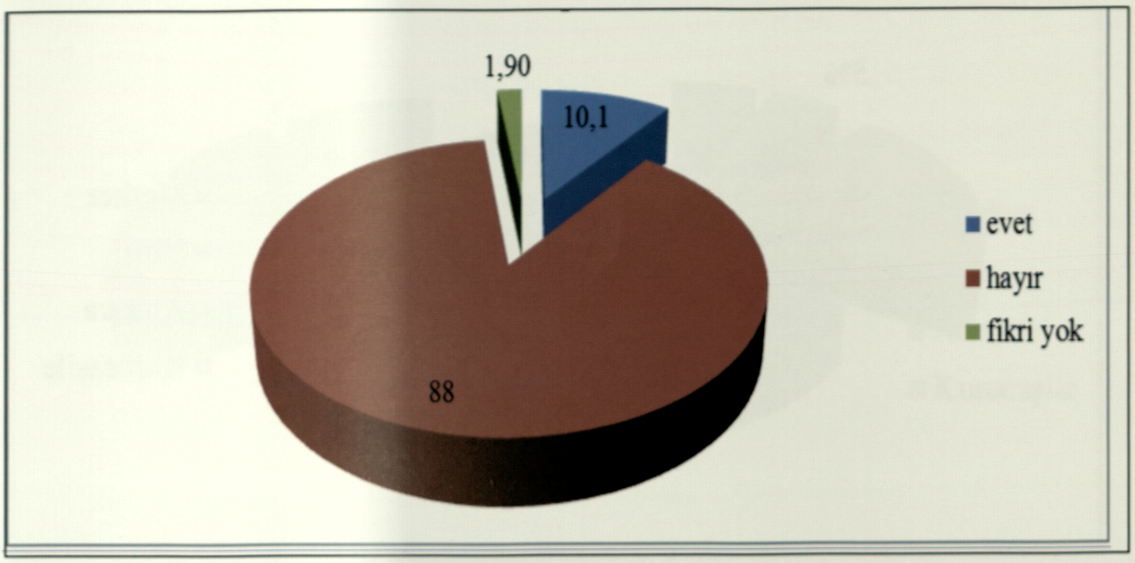
Bu dağılım engelli bireylerin bakımını en çok ailelerin üstlendiğini ortaya çıkarmakta dolayısıyla Türk toplumu olarak aile yapısına verilen önemi vurgulamaktadır. Aileler engelliler ile ilgili sorumlulukları üstlenmektedirler.

Şekil 5.72 Engelli Bireyin Yararlanmak İstediği Bakım Hizmeti Dağılımı (%)

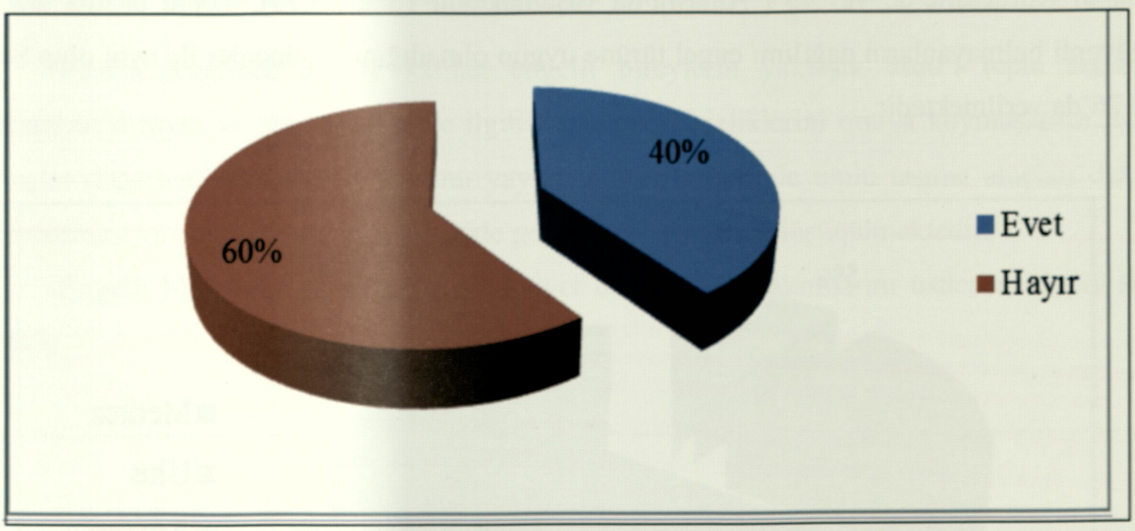
Şekil 5.72'de görüldüğü gibi, ankete katılan engelli bireylerin %29,7'si gündüzlü ve sürekli bakım hizmetinden yararlanmak istemektedirler. Bu oranı %25 ile gündüzlü ve geçici bakım hizmeti isteyenler ve %18,8 ile bakım merkezlerinin görevlendirileceği bakıcı personel tarafından gündüzlü bakım hizmetini isteyenler izlemektedir. Grafikten çıkan sonuca göre katılımcıların %54,7 gibi büyük bir kısmı gündüzlü sürekli ya da gündüzlü geçici bir bakım hizmeti istemektedir. Bu orana bakım merkezlerinin görevlendirileceği bakıcı personel tarafından gündüzlü bakım hizmetini isteyenlerin yüzdesi de eklendiğinde, genel olarak bakım hizmetini isteyenlerin oranı %73,5 olur ki; bu sonuç engelli bireylerin aileleri tarafından verilen bakım hizmetinin yeterli olmadığını, devletin katkısına ihtiyaç bulunduğunu göstermektedir.

Engelli bireylerin sosyal çevre ve yaşamlarından memnuniyet durumlarına bakıldığında, ankete katılan engelli bireylerin %88'i kendisine ayrımcılık yapıldığını düşünmüyor. Kendisine ayrımcılık yapıldığını düşünenlerin oranı ise yalnızca %10,1 oranında olduğu görülmektedir (Şekil 5.73).

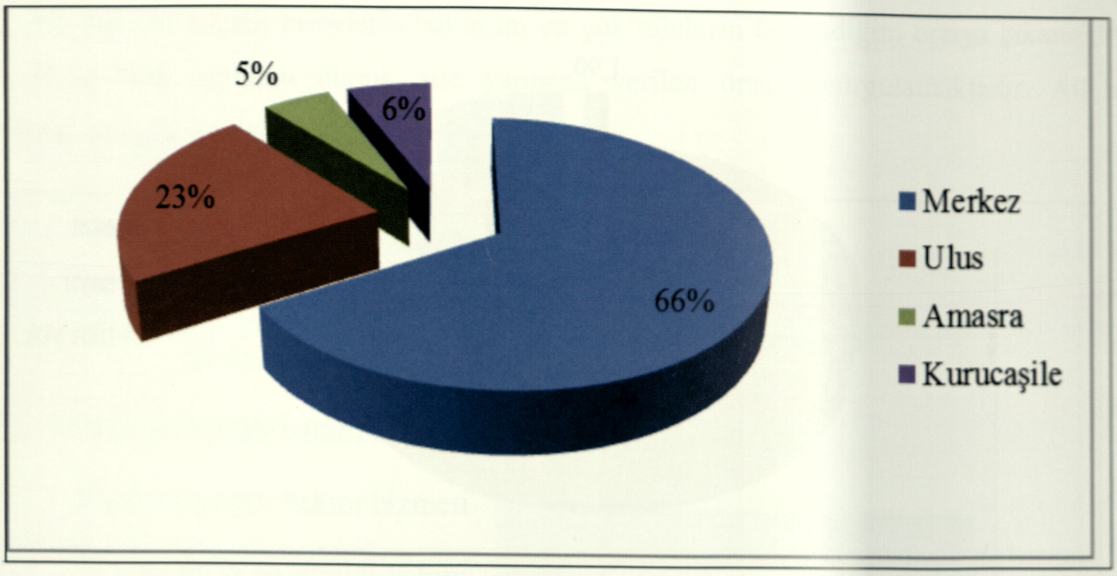
Şekil 5.73 Kendisine Ayrımcılık Yapıldığını Düşünen Engelli Bireylerin Dağılımı

Engelli bireylere toplu taşımada karşılaştıkları sorunlarla ilgili yöneltilen sorular, toplu taşıma aracının engel durumuna uygun olarak tasarlanıp tasarlanmadığı, toplu taşıma aracının güvenilir olup olmadığı ve ulaşım esnasında görevli ve yolcuların kendilerine iyi davranıp davranmadığı olmuştur.

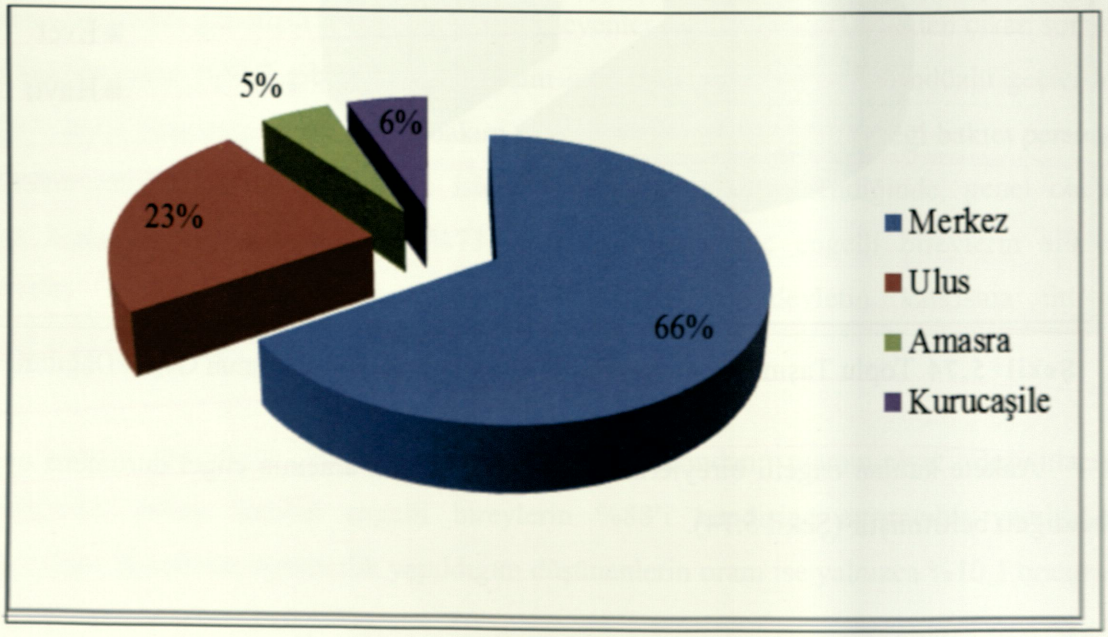
Şekil 5.74 Toplu Taşıma Aracının Engel Durumuna Uygunluğunun Genel Dağılımı

Ankete katılan engelli bireylerin %60'ı toplu taşıma aracının engel durumuna uygun olmadığını belirtmiştir (Şekil 5.74).

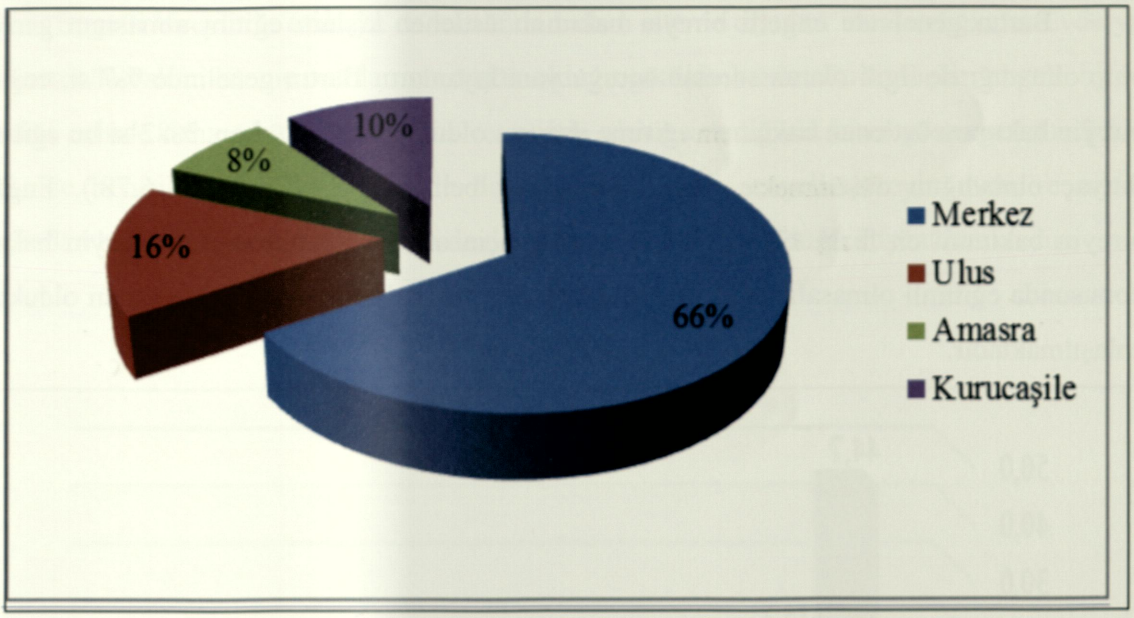

Şekil 5.75 Toplu Taşıma Aracının Engel Durumuna Uygunluğunun İlçelere Göre Dağılımı

Bu sorulara verilen cevaplar ilçe bazında değerlendirildiğinde, ankete katılan engelli bireylerden toplu taşıma araçlarının engel durumuna uygun olmadığını düşünenlerin oranının en yüksek olduğu ilçe %66 Merkez ilçedir. Bu cevabı veren engelli bireylerin % 23'ü Ulus'ta, %6'sı Kurucaşile'de ve %5'i Amasra'da yaşamaktadır (Şekil 5.75). Toplu taşıma aracını güvenli bulmayanların dağılımı engel türüne uygun olmadığını düşünenler ile aynı olup Şekil 5.76'da verilmektedir.

Şekil 5.76 Toplu Taşıma Aracını Güvenir Bulmayan Engellilerin İlçelere Göre Dağılımı

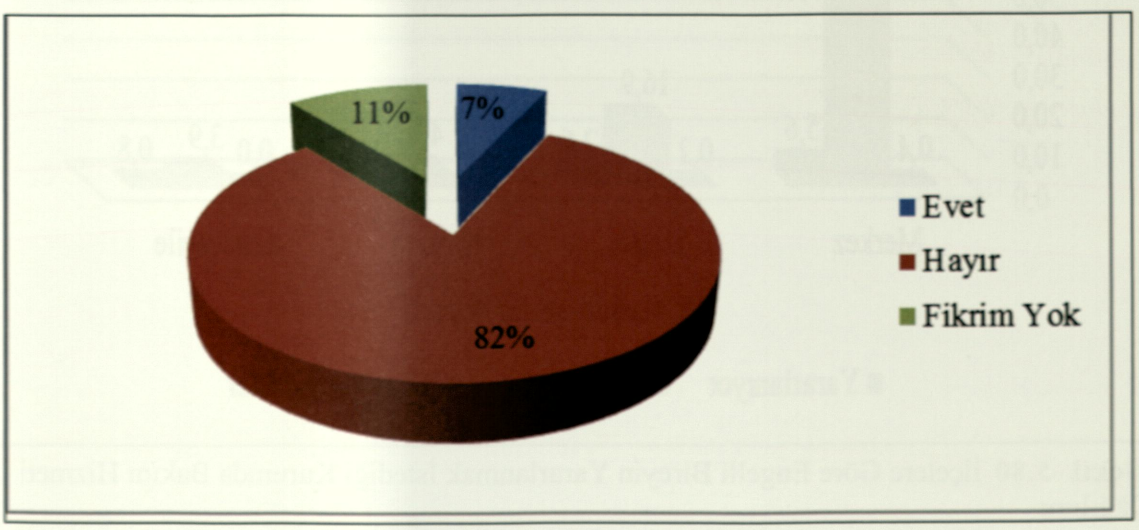

Şekil 5.77 Ulaşım Esnasında Olumsuz Tutumları İle Karşılaşan Engellilerin İlçelere Göre Dağılımı

Toplu taşımada karşılaşılan diğer sorunlarla kıyaslandığında yolculukta olumsuz tutum ile karşılaşanların oranları artarak Kurucaşile'de %10, Amasra'da %8 olduğu görülmektedir. Ulus'ta ise bu oran düşmüş ve %16 olarak belirlenmiştir.

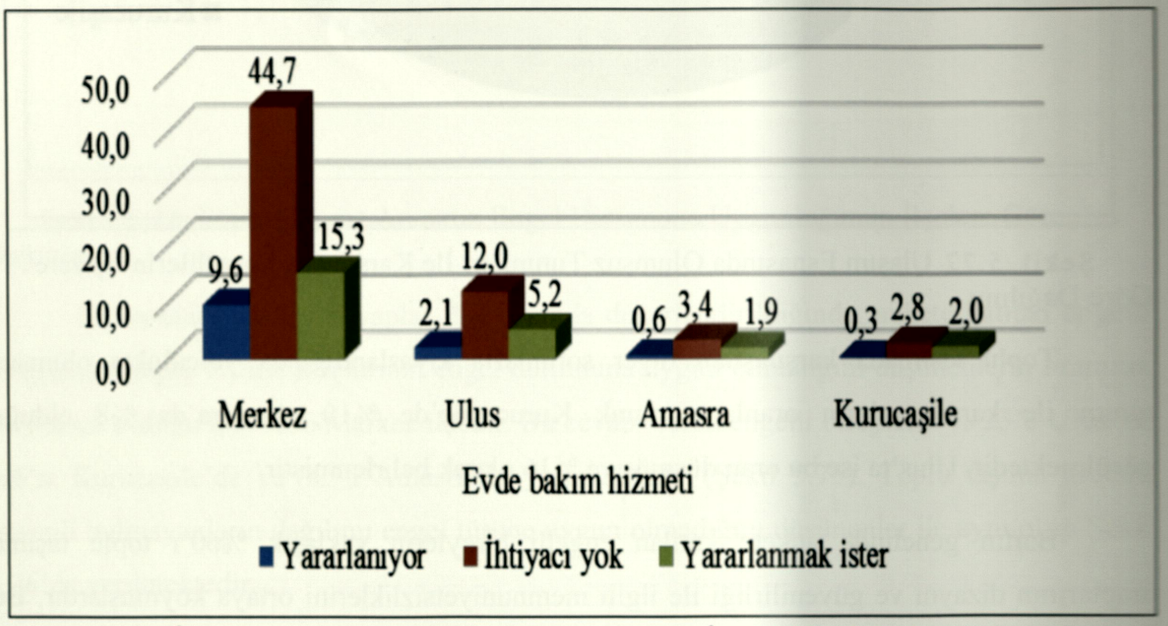
Bartın genelinde ankete katılan engelli bireylerin yaklaşık %60'ı toplu taşıma araçlarının dizaynı ve güvenilirliği ile ilgili memnuniyetsizliklerini ortaya koymuşlardır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde kullanımı yaygın olması sebebiyle toplu taşıma araçları daha geliştirilmesi ve engel türlerine uygun hale getirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Engelli bireylerin bir diğer memnuniyet durumu ise bakımlarını üstlenen kişiler ile ilgilidir.

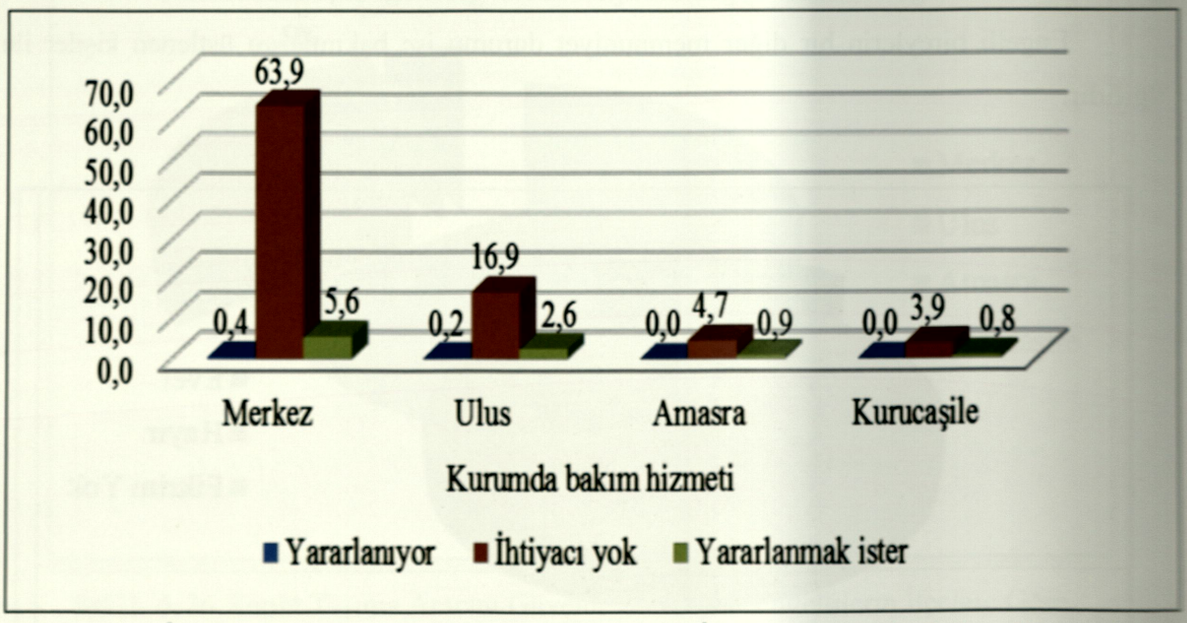

Şekil 5.78 Engelli Bireyin Bakımını Üstlenen Kişinin Eğitim Dağılımı

Bartın genelinde engelli bireyin bakımını üstlenen kişinin eğitim almasının gerekli olup olmadığı ile ilgili olarak sorulan soruyu yanıtlayanların Bartın genelinde %7'si, engelli bireyin bakımını üstlenen bakıcının eğitime ihtiyacı olduğunu düşünürken, %82'si bu eğitime ihtiyaç olmadığını düşünmekte, %11'i ise görüş belirtmemektedir (Şekil 5.78.). Engelli bireyin bakımını en fazla aile üyeleri üstlendiği için aile fertlerinin engelli bireyin bakımı konusunda eğitimli olmasalar bile, engelli bireylerin bakımları konusunda memnun oldukları anlaşılmaktadır.

Şekil 5.79 İlçelere Göre Engelli Bireyin Yararlanmak İstediği Evde Bakım Hizmeti Dağılımı

Şekil 5.80 İlçelere Göre Engelli Bireyin Yararlanmak İstediği Kurumda Bakım Hizmeti Dağılımı

Engelli bireylerin evde ya da kurumda bakım isteme oranları incelendiğinde, Evde ya da Kurumda bakım isteme oranlarının düşük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar, engelli birey kendini evinde daha rahat hissettiğinin ve evinde olmak istediğinin birer göstergesidir. Şekil 5.80 'de belirtilen sonuçlarla birlikte değerlendirildiğinde, engelli bireyin evde ve ailesi tarafından bakılabilmesi için, ailelerin devlet desteğine ihtiyacı olduğu düşünülmektedir.

6. BARTIN İLÇE VE BELDE İTİBARİYLE ENGELLİ DURUMU

6.1. Demografik Durumu

6.1.1. Engellilerin Cinsiyetleri itibariyle Dağılımı

Beldeler itibariyle engelli bireylerin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, Kozcağız'da yaşayan engelli bireylerin %8,98'i bayan %11,36'sı erkek, Kumluca'da yaşayan %2,49'u bayan %3,69'u erkek, Hasankadı'da %0,7'si bayan %1,74'ü erkek, Abdipaşa'da %0,62 bayan %1,15 erkek, Bartın Merkez'de yaşayan %18,61'i bayan %29,05'i erkek, Kurucaşile'de %2,04'ü bayan %2,94'ü erkek, Amasra'da %2,57'si bayan %3,25'i erkek ve Ulus beldesinde yaşayan %4,98'i bayan %5,82'sinin erkek olduğu görülmektedir.

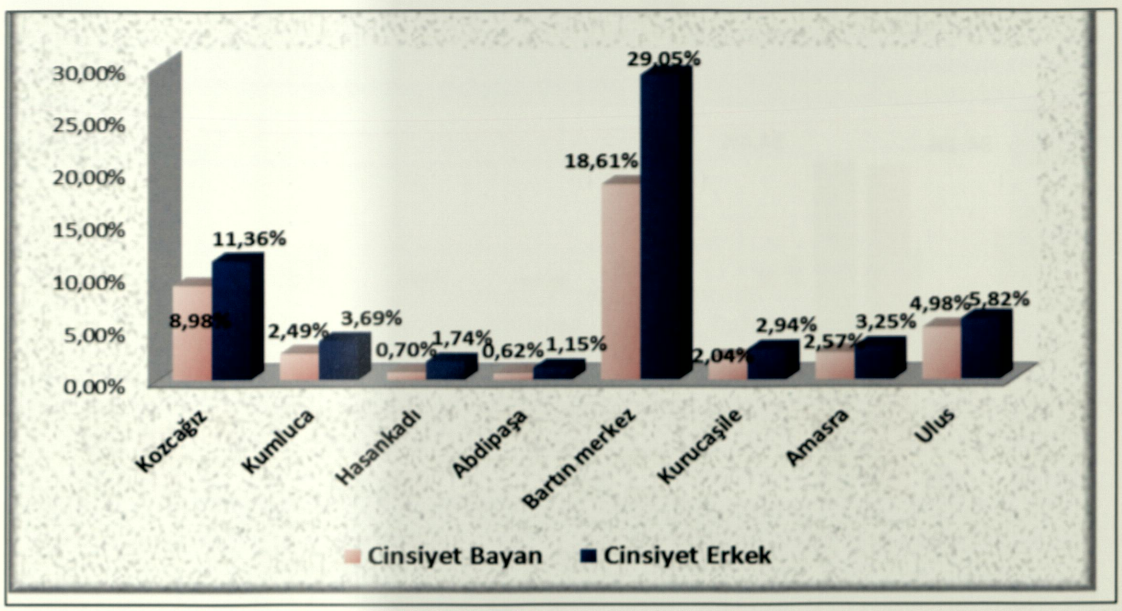
Bartın nüfus müdürlüğünden alınan bilgilere göre Bartın Merkez il, ilçe ve beldelere göre beldelere göre bildirilen rakamların dağılımı Tablo 6.1'de görüldüğü gibidir.

Tablo 6.1 Bartn İl, İlçe ve Beldelere Göre Cinsiyet Dağılımı

	Toplam	Erkek	Kadın
Bartınmerkez	63252	30507	32746
Hasankadı	2007	989	1018
Kozcağız	6597	3221	3376
Amasra	6778	3527	3261
Kurucaşile	1791	993	804
Ulus	3247	1626	1621
Abdipaşa	2620	1259	1361
Kumluca	2280	1125	1155

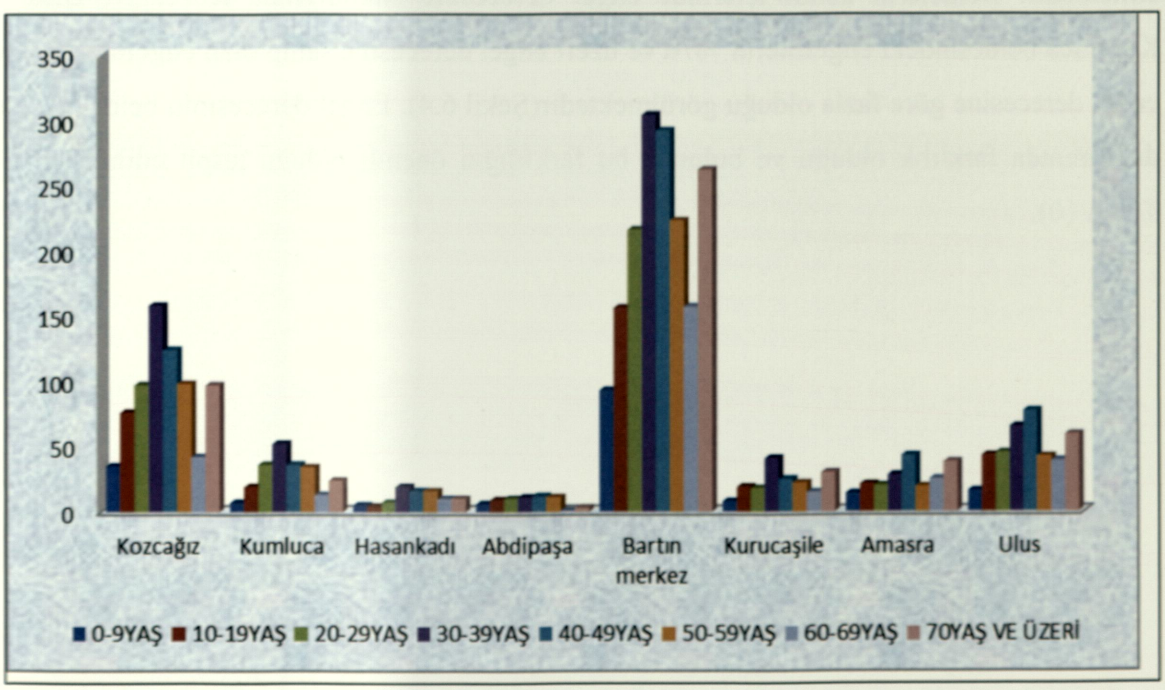
Anket kapsamında ulaşılan engellilerin cinsiyete göre sayılarını Tablo 6.1'de verilen rakamlar itibariyle oranladığımızda ise Bartın il, ilçe ve belde bazındaki engelli bireylerin cinsiyete göre dağılım yüzdeleri Şekil 6.1'deki gibi bulunmuştur. Bartın il, ilçe ve belde bazında bildirilen toplam bayan ve erkek nüfusuna göre anket bulguları oranlandığında engellilik durumunun cinsiyete göre % dağılımı, Bartın Merkez'de bayanların %2'si, erkeklerin %3,5'i, Hasankadı'da bayanların %2,5'i, erkeklerin %6,3'ü, Kozcağız'da bayanların %9,5'i bayan, %12,6'sı erkek, Amasra'da %2,8'i bayan, %3,3'ü erkek, Kurucaşile'de %9,1'i bayan, %10,6'sı erkek, Ulus'ta %11'i bayan, %12,8'i erkek,

Abdipaşa'da %1,6'sı bayan, %3,3'ü erkek, Kumluca'da %7,7'si bayan %11,7'sinin erkek engelli olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 6.1 Bartın İlçe ve Beldelere Göre Engellilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

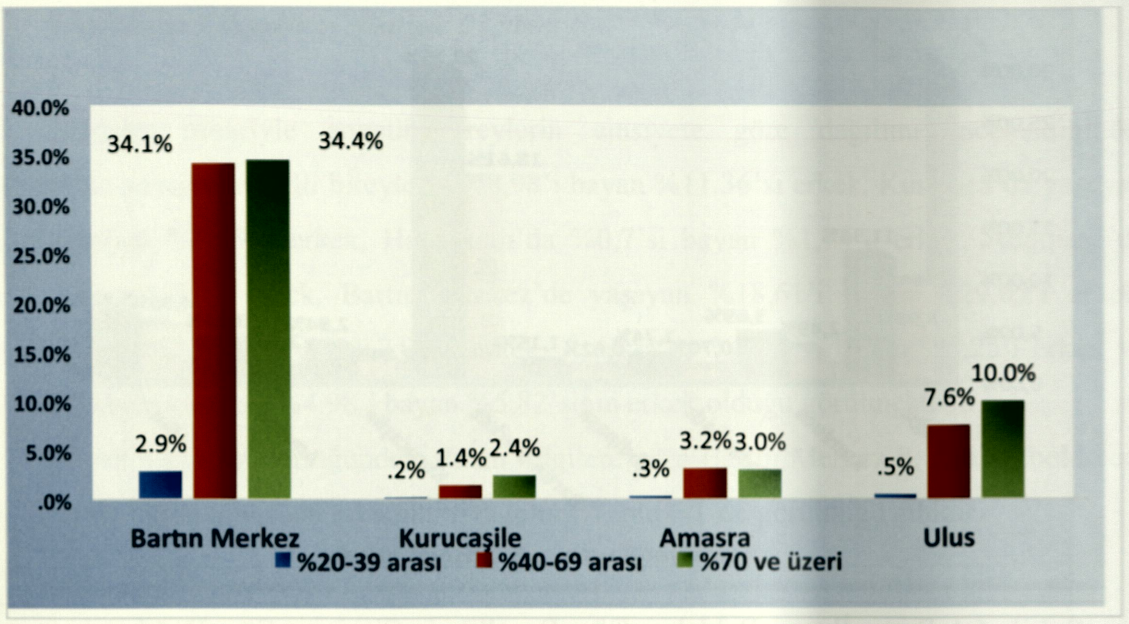
Bartın ilçe ve beldelere göre engelli bireylerin yaş dağılımı incelendiğinde, genelde engellilerin en fazla 30-39 yaş aralıklarında ağırlıktayken, Amasra ve Ulus ilçelerinde en fazla 40-49 yaş aralıklarında yoğunlaştıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Şekil 6.2 Bartın İlçe ve Beldelere Göre Engellilerin Yaş Dağılımı

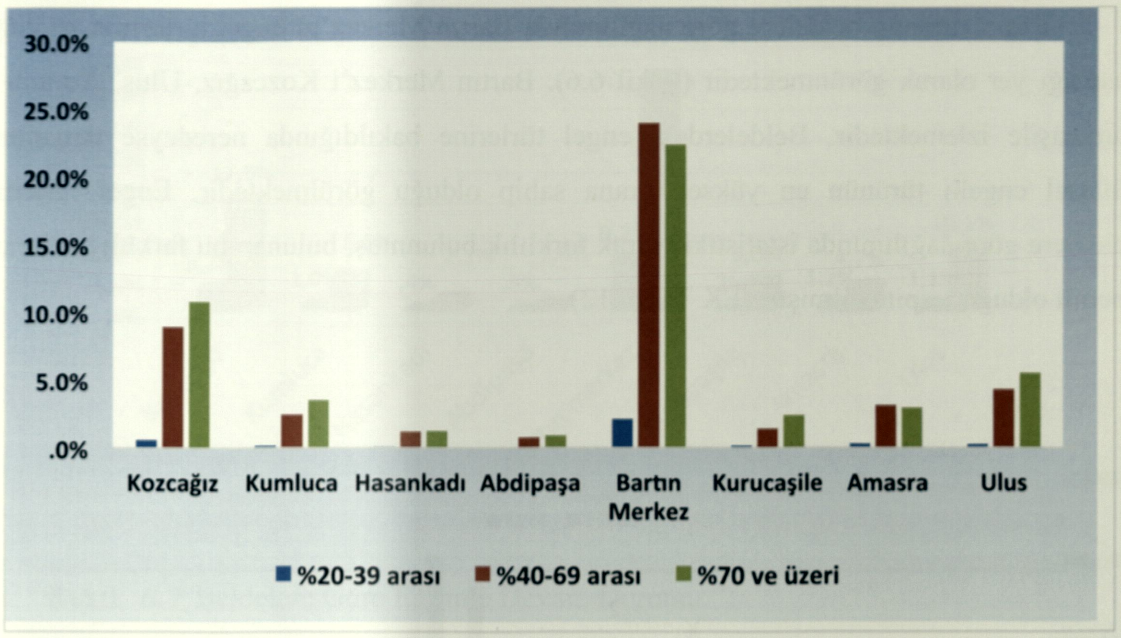
Engel derecesinin ilçelere göre dağılımına bakıldığında en fazla yoğunluğun Bartın Merkez ilçede olduğu görülmektedir(Şekil 6.3). Bartın Merkez ilçesini sırayla Ulus, Amasra

ve son olarak da Kurucaşile ilçesi izlemektedir. Engel derecesinin ilçelere göre dağılımında farklılık olduğu ve bulunan bu farklılığın önemli olduğu tespit edilmiştir (EK Tablo 9).

Şekil 6.3 Engel Derecesinin İlçelere Göre Dağılımı

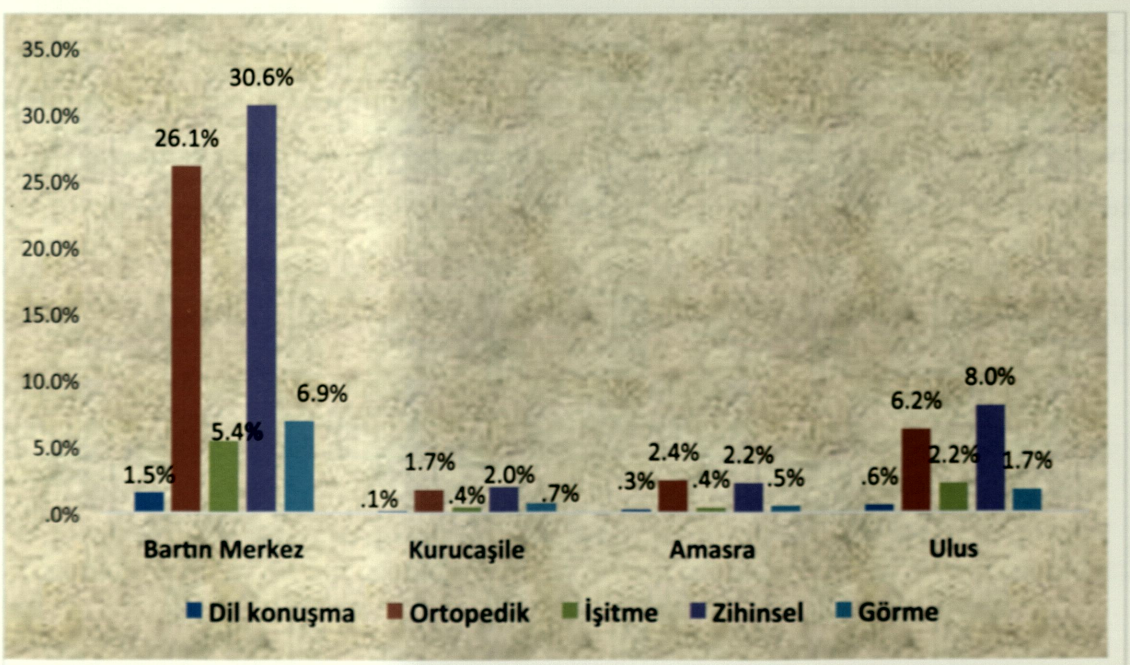
Engel derecesinin beldelere göre dağılımına bakıldığında ise yoğunluğun yine Bartın Merkez'de olduğu görülmektedir. Bartın Merkez'i Kozcağız, Ulus Amasra ve Kumluca takip etmektedir. Beldelerin kendi içlerinde engel derecesine bakıldığında Kozcağız, Ulus ve Kumluca beldesindeki engellilerin %70 ve üzeri engel derecesine sahip olan engellilerin diğer engel derecesine göre fazla olduğu görülmektedir(Şekil 6.4). Engel derecesinin beldelere göre dağılımında farklılık olduğu ve bulunan bu farklılığın önemli olduğu tespit edilmiştir (EK Tablo 10).

Şekil 6.4 Engel Derecesinin Beldelere Göre Dağılımı

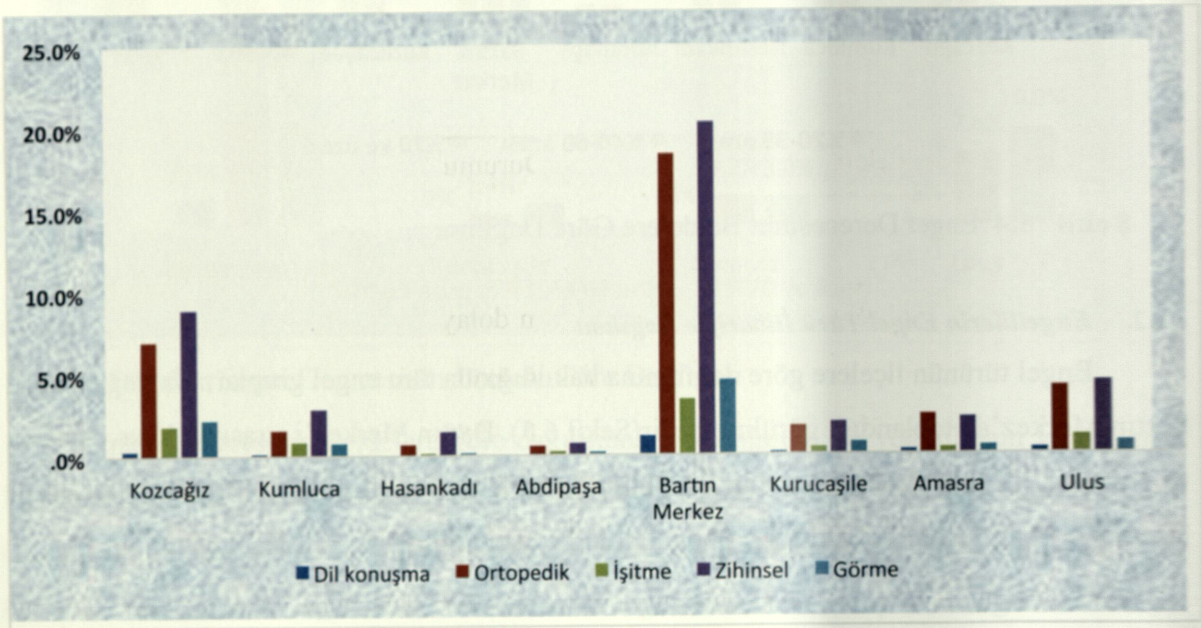
6.1.2. Engellilerin Engel Türü İtibariyle Dağılımı

Engel türünün ilçelere göre dağılımına bakıldığında tüm engel gruplarında yoğunluğun Bartın Merkez'de toplandığı görülmektedir(Şekil 6.5). Bartın Merkez'i sırasıyla Ulus, Amasra ve Kurucaşile takip etmektedir. Engel türünün ilçelere göre dağılımında istatistiki olarak fark bulunmuş ve bulunan bu farklılığın önemli olduğu tespit edilmiştir (EK Tablo 11).

Şekil 6.5 Engel Türünün İlçelere Göre Dağılımı

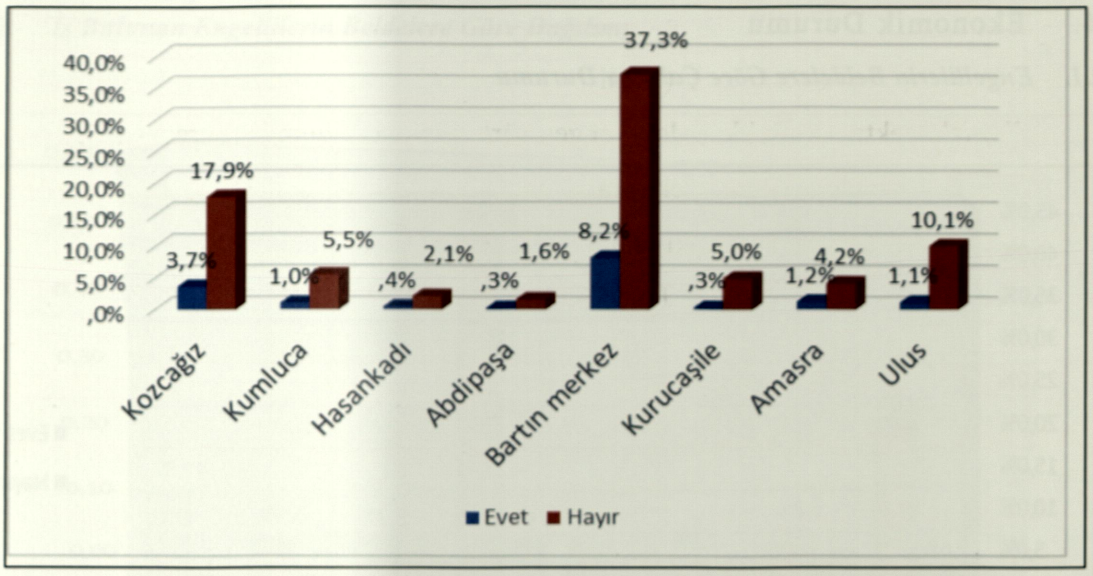
Engel türünün beldelere göre dağılımında Bartın Merkez'in engel türlerinin en yoğun yaşadığı yer olarak görünmektedir (Şekil 6.6). Bartın Merkez'i Kozcağız, Ulus, Amasra ve Kurucaşile izlemektedir. Beldelerdeki engel türlerine bakıldığında neredeyse tamamında zihinsel engelli türünün en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Engel türlerinin beldelere göre dağılımında istatistiki olarak farklılık bulunmuş, bulunan bu farklılığın ise çok önemli olduğu tespit edilmiştir (EK Tablo 12).

Şekil 6.6 Engel Türünün Beldelere Göre Dağılımı

6.2. Bartın'da Engellilerin Belderlere Göre Eğitim Durumu

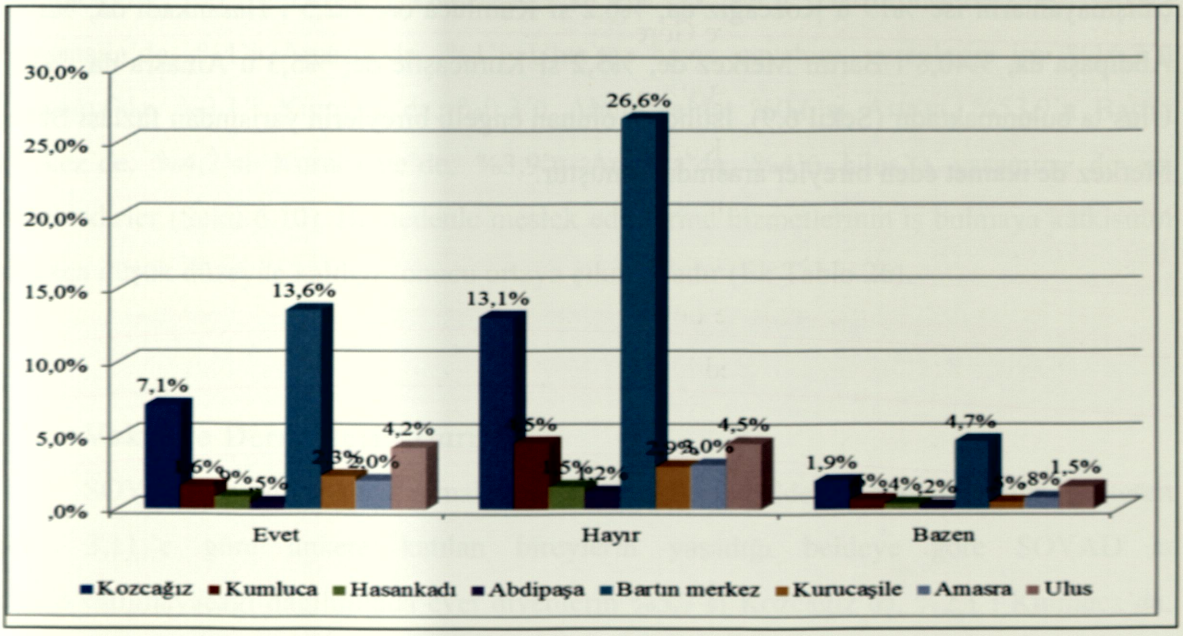
Araştırma sonuçlarına göre Kozcağız'daki engellilerin %3,7 si bir eğitim kuruluşuna devam ettiklerini bildirmişlerdir. Kumluca'da eğitimine devam eden engellilerin oranı %1 dir. Hasankadı'da ise bir eğitim kurumuna devam ettiklerini bildiren engellilerin oranı %0,4 dür. Abdipaşa'da engelli bireyin eğitime devam durumu oranı %0,3 dür. Beldelere göre en fazla hangi tür eğitim kurumunun tercih edildiği Şekil 6. 7'de detaylı olarak verilmiştir.

Şekil 6.7 Beldelere Göre Eğitime Devam Durumu

6.3. Çevre Şartları

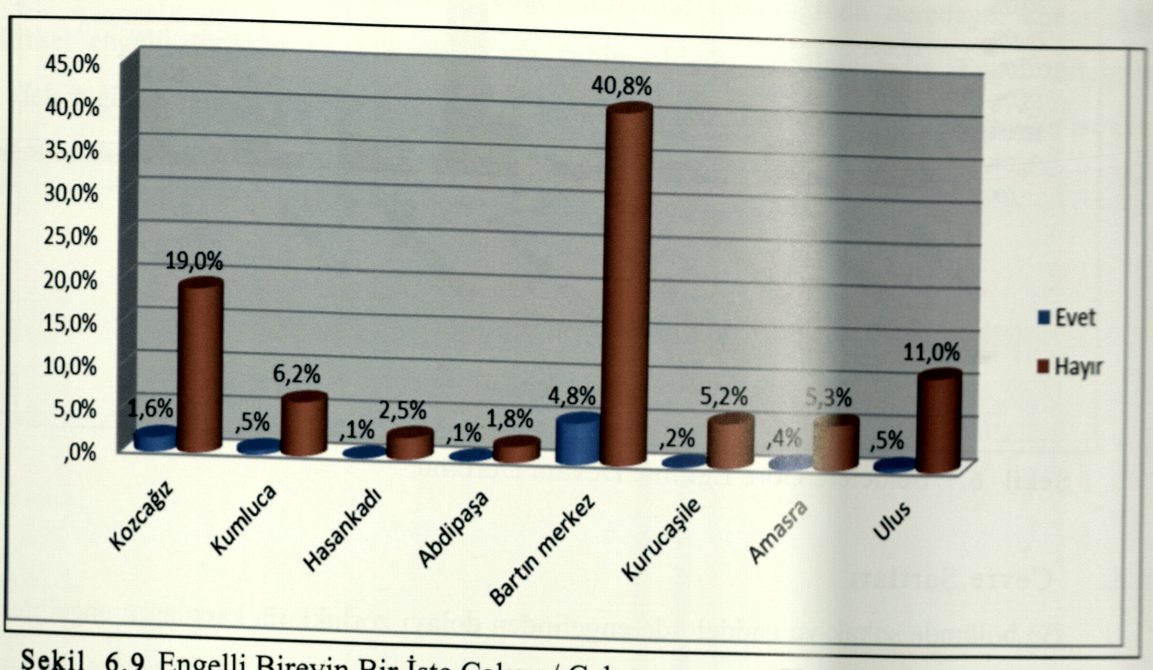
Bu bölümde sokak ve caddelerde engelinden dolayı zorluklarla karşılaşan engellilerin beldelere göre dağılımı incelenmiştir. Bu bölümde aynı sorun için beldelere göre dağılımı inceleyeceğiz. Engelinden dolayı zorluk yaşayan engelli bireylerin %9'u Kozcağız'da, %2,2'si Kumluca'da, %1,3'ü Hasankadı'da ve %0,7 ile en az oranda Abdipaşa'da yaşamaktadır (Şekil 6.8).

Şekil 6.8 Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşan Engellilerin Beldelere Göre Dağılımı

6.4. Ekonomik Durumu

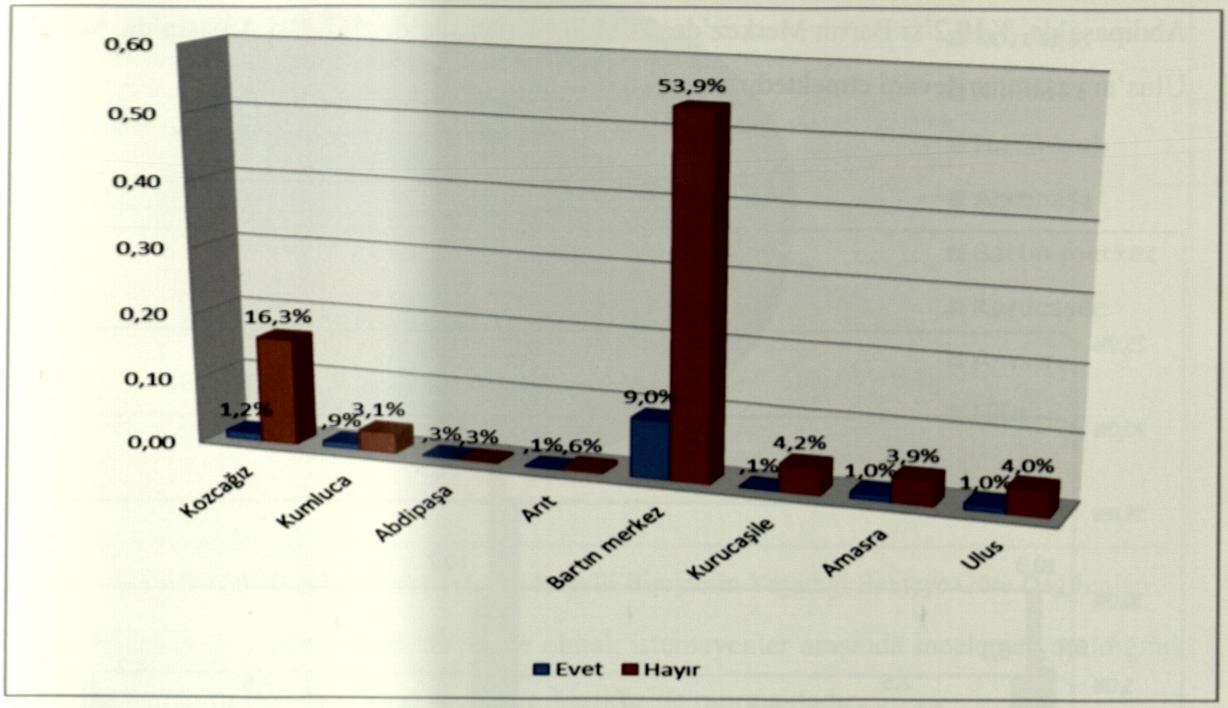
6.4.1. Engellilerin Beldelere Göre Çalışma Durumu

Şekil 6.9 Engelli Bireyin Bir İşte Çalışıp/ Çalışmamasının Yaşadığı Beldeye Göre Durumu

Ankete katılan bireylerin yaşadığı beldeye göre; bir işte çalışanların %1,6'sı Kozcağız'da, %0,5'i Kumluca'da, %0,1'i Hasankadı'da, %0,1'i Abdipaşa'da, %4,8'i Bartın Merkez'de, %0,2'si Kurucaşile'de, %0,4'ü Amasra'da, %0,5'i Ulus'ta; bir işte çalışmayanların ise %19'u Kozcağız'da, %6,2'si Kumluca'da, %2,5'i Hasankadı'da, %1,8'i Abdipaşa'da, %40,8'i Bartın Merkez'de, %5,2'si Kurucaşile'de, %5,3'ü Amasra'da, %11'i Ulus'ta bulunmaktadır (Şekil 6.9). İstihdam olunan engelli bireylerin yarısından fazlası Bartın Merkez'de ikamet eden bireyler arasında olmuştur.

6.4.2. *İş Bulunan Engellilerin Beldelere Göre Dağılımı*

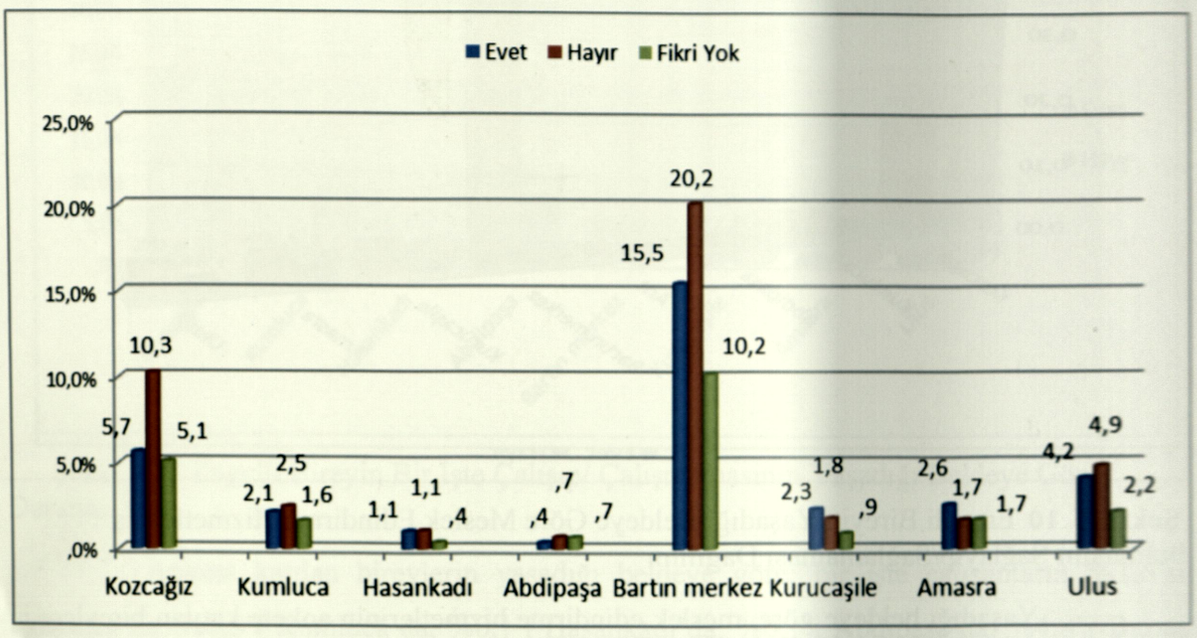
Şekil 6.10 Engelli Bireyin Yaşadığı Beldeye Göre Meslek Edindirme Hizmetleri İş Bulmasını Sağlayıp/Sağlamaması Dağılımı

Yaşadığı beldeye göre, meslek edindirme hizmetlerinin ankete katılan bireylere iş bulmasını sağlayıp/sağlamaması dağılımında evet diyenlerin %1,2'si Kozcağız'da, %0,9'u Kumluca'da, %0,3'ü Abdipaşa'da, %0,1'i Arıt'ta, %9'u Bartın Merkez'de, %0,1'i Kurucaşile'de, %1'i Amasra'da, %1'i Ulus'ta; hayır cevabını verenlerin ise %16,3'ü Kozcağız'da, %3,1'i Kumluca'da, %0,3'ü Abdipaşa'da, %0,6'sı Arıt'ta, %53,9'u Bartın Merkez'de, %4,2'si Kurucaşile'de, %3,9'u Amasra'da, %4'ü Ulus'ta yaşamına devam etmektedirler (Şekil 6.10). Bu nedenle meslek edindirme hizmetlerinin iş bulmaya katkısının oldukça düşük düzeyde kaldığı sonucu ortaya çıkmaktadır (Ek Tablo 26).

6.5. Vakıf ve Derneklerin Durumu

SOYAD topluluğuna üye olmak isteyen engellilerin beldelere göre dağılımını gösteren Şekil 3,11.'e göre ankete katılan bireylerin yaşadığı beldeye göre SOYAD' a katılıp/katılmayacağı dağılımında evet diyenlerin %5,7'si Kozcağız'da, %2,1'i Kumluca'da, %1,1'i Hasankadı'da, %0,4'ü Abdipaşa'da, %15,5'sı Bartın Merkez'de, %2,3'ü Kurucaşile'de, %2,6'sı Amasra'da, %4,2'si Ulus'ta; hayır cevabını verenlerin ise %10,3'ü Kozcağız'da, %2,5'i Kumluca'da,%1,1'i Hasankadı'da, %0,7'si Abdipaşa'da, %20,2'i Bartın

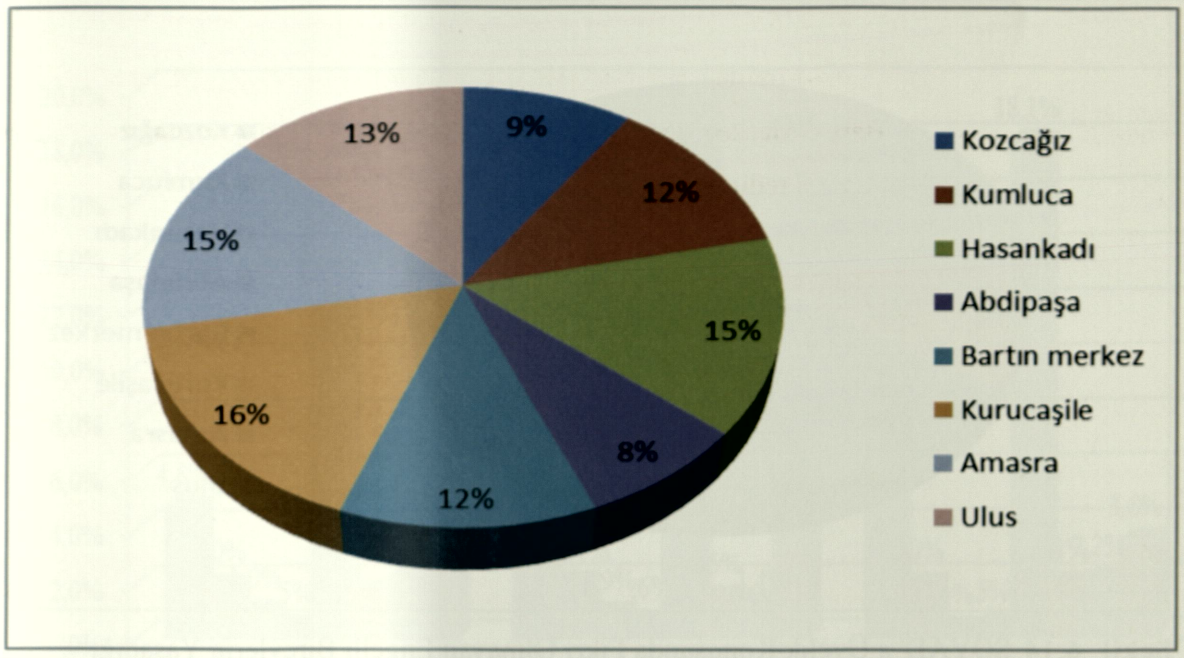
Merkez'de, %1,8'i Kurucaşile'de, %1,7'si Amasra'da, %4,9'u Ulus'ta; fikrim yok cevabını verenlerin ise %5,1'i Kozcağız'da, %1,6'sı Kumluca'da,%0,4'ü Hasankadı'da, %0,7'si Abdipaşa'da, %10,2'si Bartın Merkez'de, %0,9'u Kurucaşile'de, %1,7'si Amasra'da, %2,2'si Ulus'ta yaşamına devam etmektedirler (Şekil 6.11).

Şekil 6.11 Engelli Bireylerin SOYAD'a Katılma Durumunun Yaşadığı Beldeye Göre Dağılımı

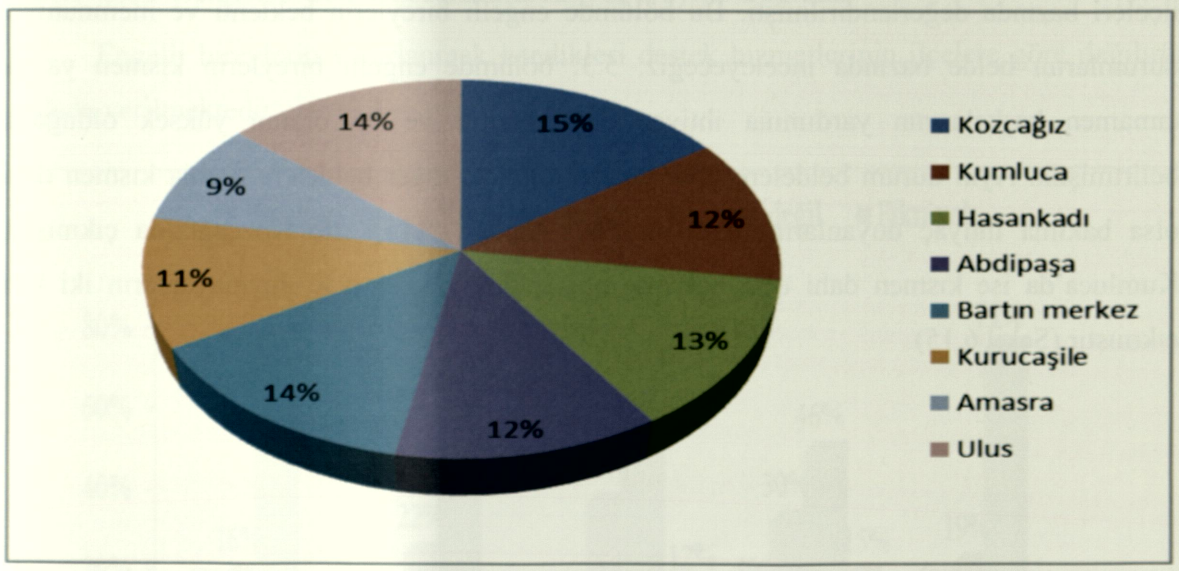
Bu sonuçlara göre, ulaşımda yaşanılan sıkıntılar nedeniyle, merkeze daha yakın yerlerin SOYAD'a katılım oranının yüksek olacağı düşünülmektedir. Ayrıca Amasra ve Kurucaşile'de SOYAD'a üye olmak isteyenlerin sayısı, üye olmak istemeyenlerin sayısından fazla, diğer beldelerde azdır.

Şekil 6.12'ye göre, SOYADT'a üye olmak isteyenler arasında inceleme yapıldığında bu engelliler en yoğun Kurucaşile ve Hasankadı'da oturmaktadır.

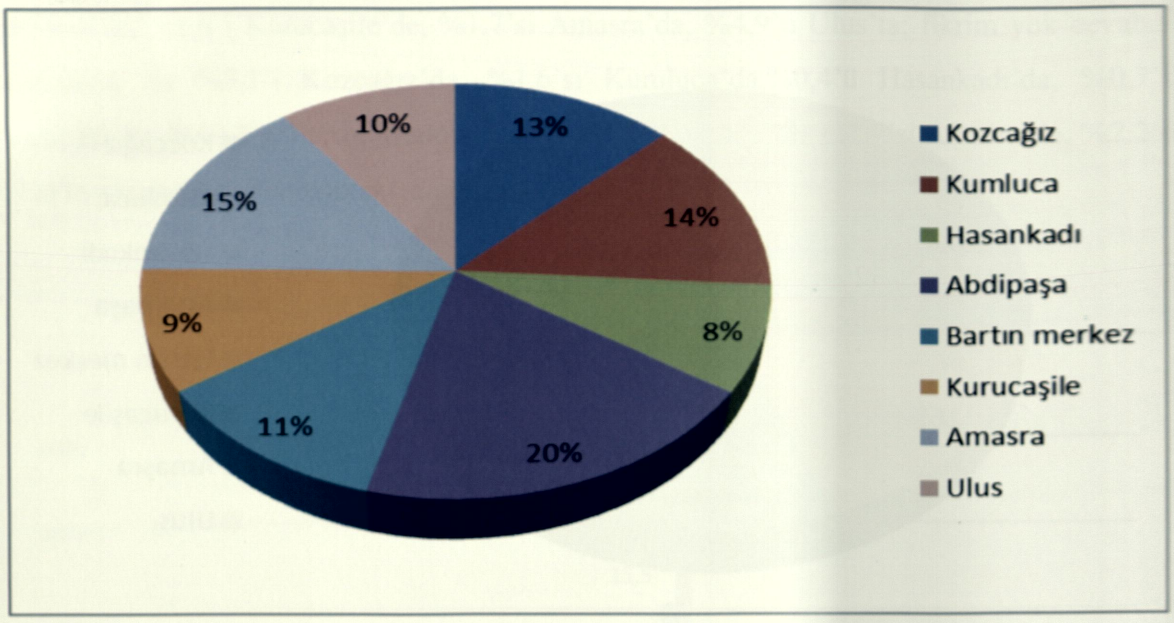
Şekil 6.12 SOYAD'a Üye Olmak İsteyen Engelli Bireylerin Yaşadığı Beldeye Göre Dağılımları

Şekil 6.13'e göre, SOYAD'a üye olmak istemeyenler arasında inceleme yapıldığında bu engelliler en yoğun Kozcağız ve Bartın Merkez'de oturmaktadır.

Şekil 6.13 SOYAD'a Üye Olmak İstemeyen Engelli Bireylerin Yaşadığı Beldeye Göre Dağılımları

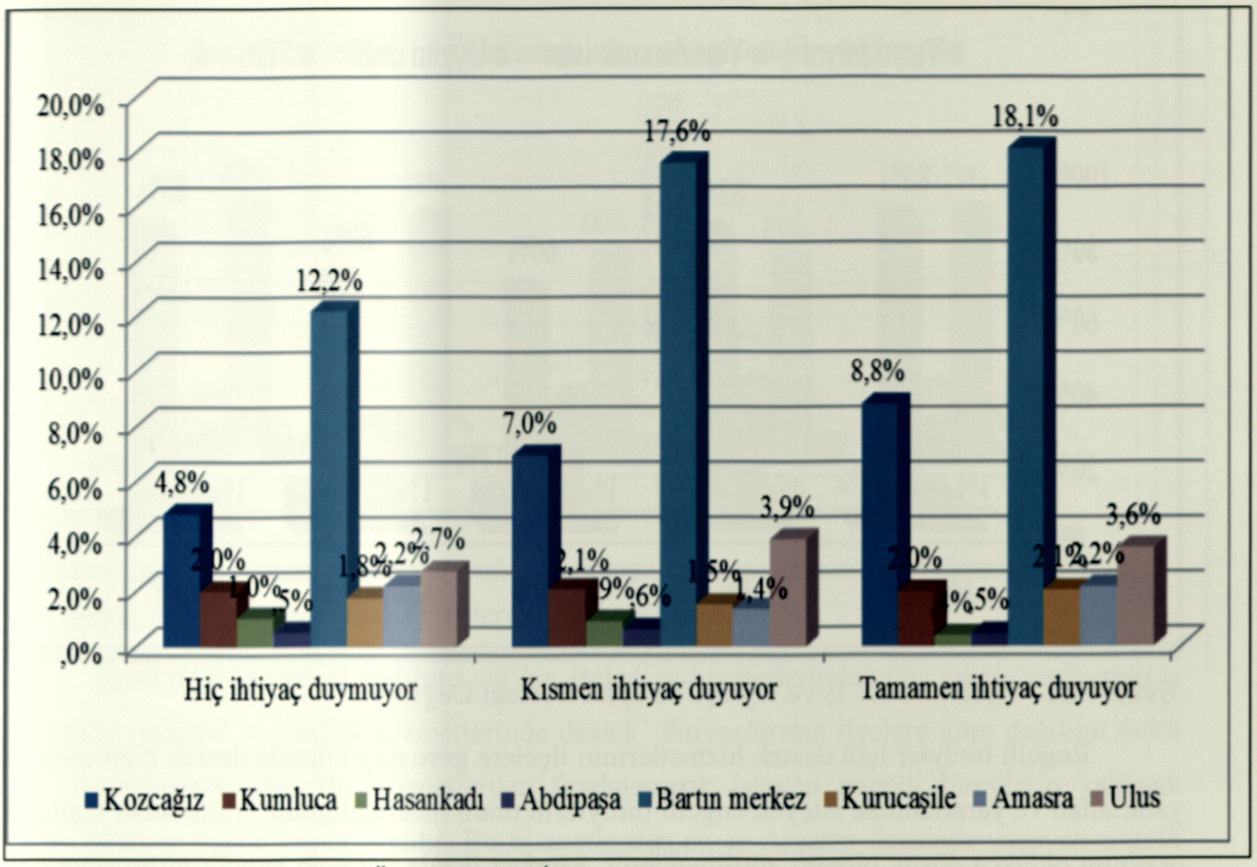
Şekil 6.14'e göre, SOYAD'a üye olmak konusunda fikri olmayanlar arasında inceleme yapıldığında bu engelliler en yoğun Abdipaşa ve Amasra'da oturmaktadır.

Şekil 6.14 SOYAD' a Üyelik Konusunda Fikri Olmayan Engelli Bireylerin Yaşadığı Beldeye Göre Dağılımları

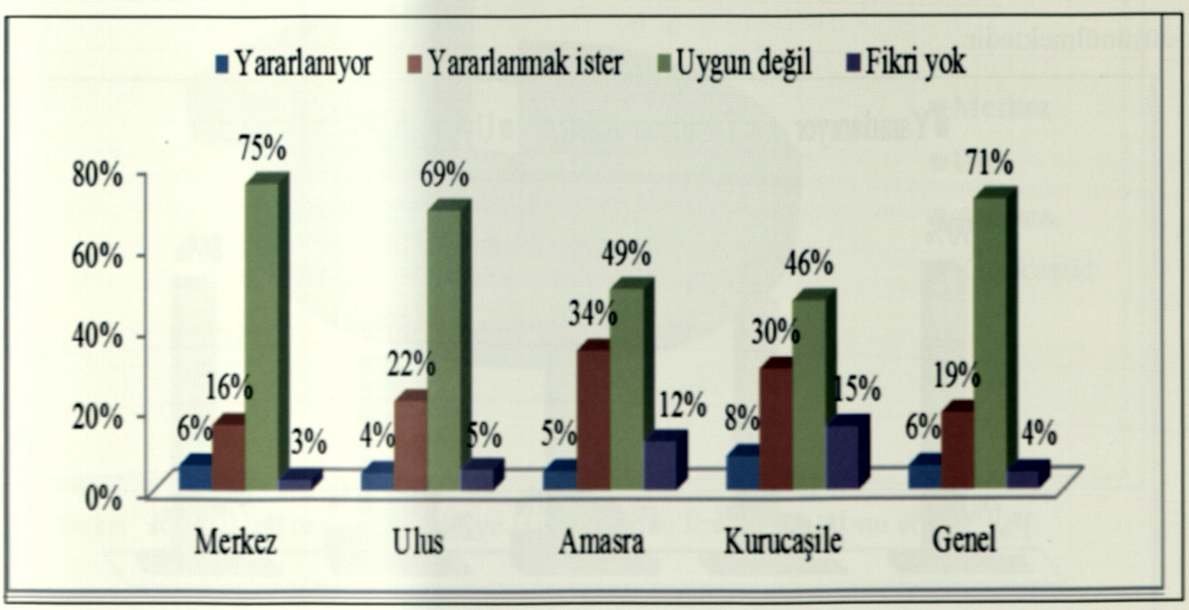
6.6. Engellilerin Beklentileri Ve Memnuniyet Durumu

5.3. bölümde engelli bireylerin beklentileri ve memnuniyet durumları Bartın geneli ve ilçeleri bazında değerlendirilmişti. Bu bölümde engelli bireylerin beklenti ve memnuniyet durumlarını belde bazında inceleyeceğiz. 5.3. bölümde engelli bireylerin kısmen ya da tamamen başkalarının yardımına ihtiyaç duyduklarını ve bu oranın yüksek olduğunu belirtmiştik. Aynı durum beldelere göre incelendiğinde, diğer beldelere oranla kısmen dahi olsa bakıma ihtiyaç duyanların oranı en fazla toplam %15,8 ile Kozcağız'da çıkmıştır. Kumluca'da ise kısmen dahi olsa bakıma ihtiyaç duyanlar ihtiyaç duymayanların iki katı çıkmıştır (Şekil 6.15).

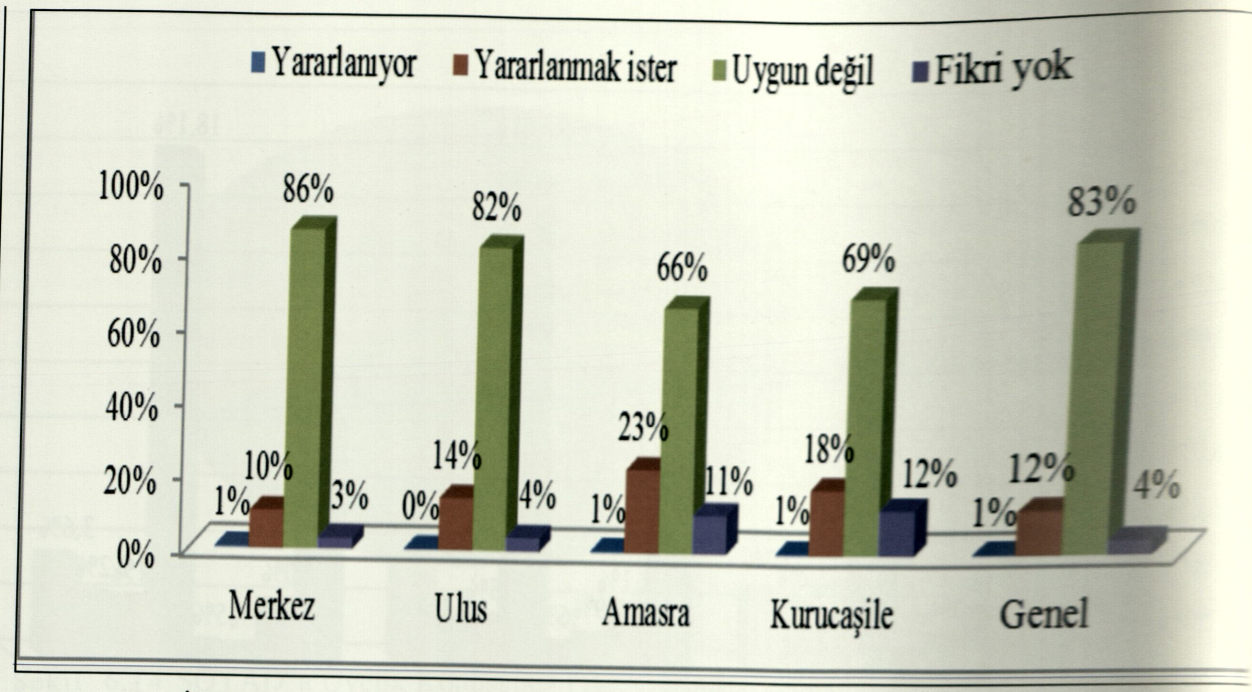

Şekil 6.15 Beldelere Göre Özel Bakıma İhtiyaç Duyma Dağılımı

Engelli bireylerin yararlanmak istedikleri destek hizmetlerinin ilçelere göre dağılımı aşağıda verilmektedir.

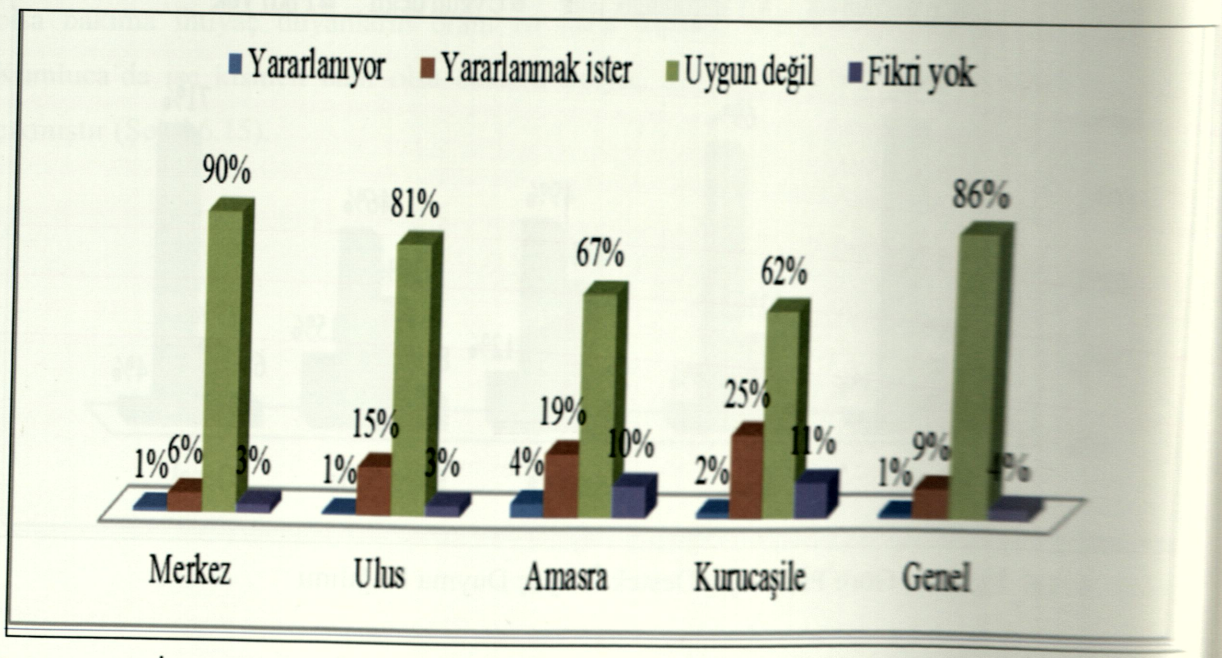

Şekil 6.16 İlçelere Göre Psikolojik Destek İhtiyaç Duyma Dağılımı

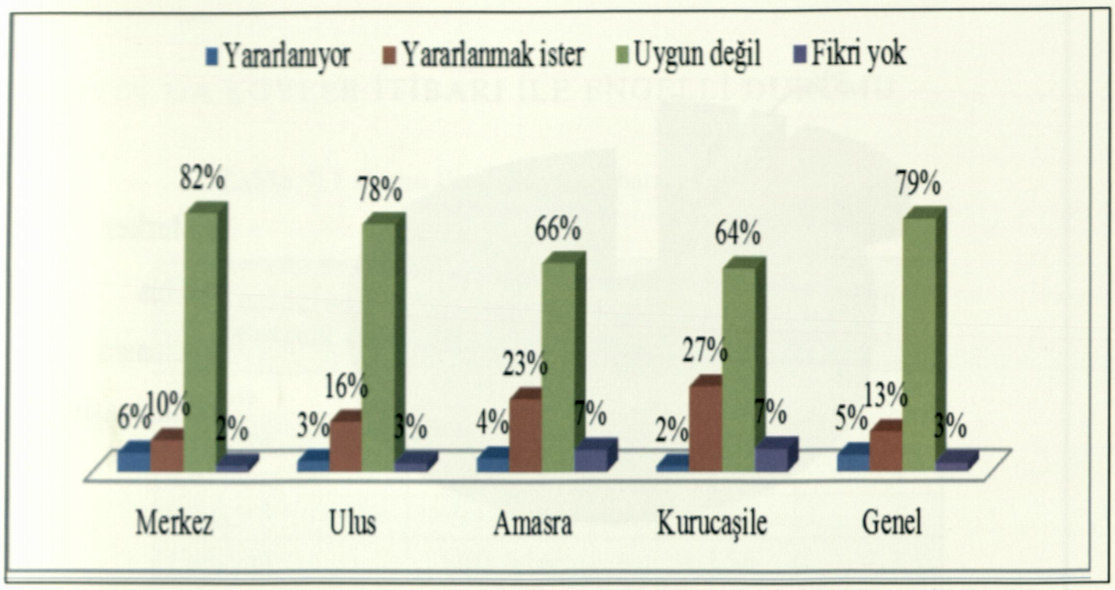

Şekil 6.17 İlçelere Göre İş ve Uğraşı Terapisi Desteği Dağılımıs

Engelli bireyler için destek hizmetlerinin ilçelere göre dağılımında destek hizmetinden yararlanan ve yararlanmak isteyen engelli bireylerin oranı incelendiğinde, yararlanan kişilerin oranının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Merkez ilçede yaşayan engelli nüfusunun çok olmasına rağmen, destek hizmetlerinden yararlanmak isteyenlerin oranı diğer ilçelerde daha yüksek çıkmıştır (Şekil 6.18, Şekil 6.19). Ayrıca destek hizmetlerinden yararlanmak isteyenlerin oranının, hizmetlerin olumlu sonuçları görüldükten sonra artacağı düşünülmektedir.

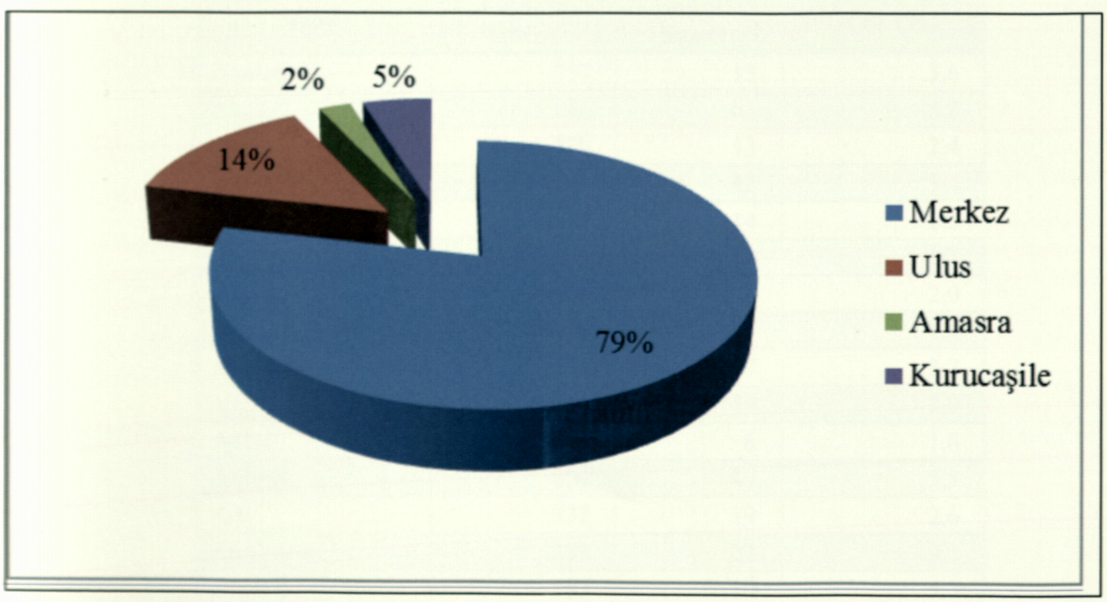

Şekil 6.18 İlçelere Göre Öz Bakım Eğitimi İhtiyacı Dağılımı

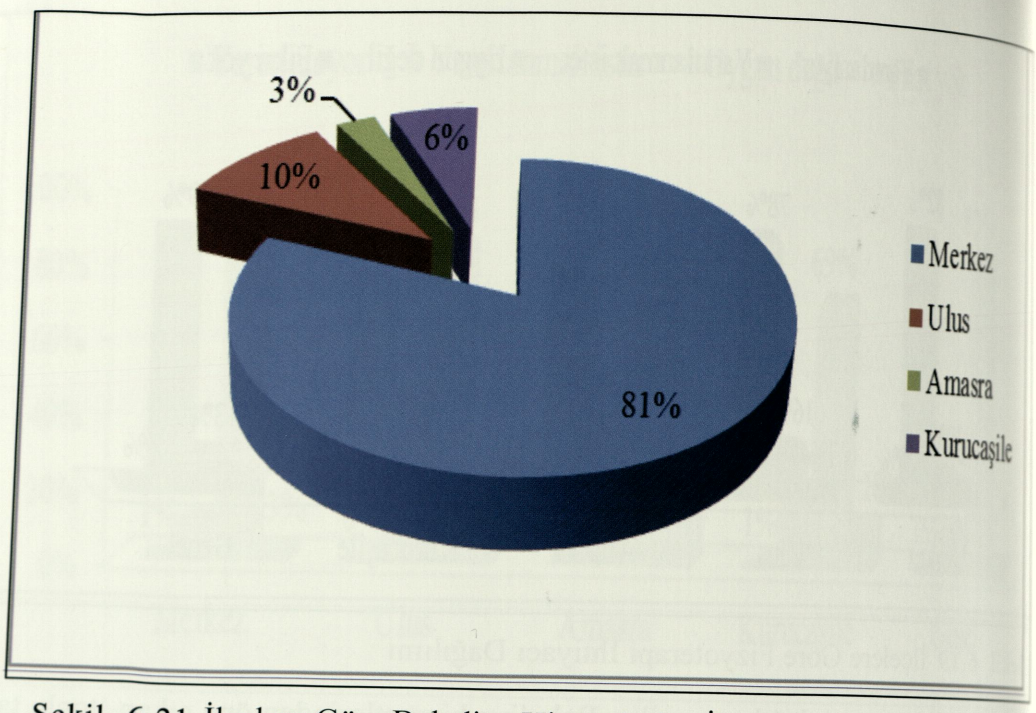

Şekil 6.19 İlçelere Göre Fizyoterapi İhtiyacı Dağılımı

Şekil 6.20.'de genel dağılımı verilen Belediye hizmetlerinden öne çıkan 'toplu taşıma ücretinde indirim' ve 'sağlık hizmetlerinde destek' ihtiyaçlarının ilçelere göre dağılımı Şekil 6.21.'de verilmektedir. Bu hizmetlerden faydalanmak isteyen engelli bireylerin yaklaşık %80'i Merkez ilçede yaşamaktadır. Bu hizmetlerden en az Amasra ilçesinde yaşayan engelli bireyler yararlanmak istemektedir.

Şekil 6.20 İlçelere Göre Belediye Hizmetlerine İhtiyaç Dağılımı

Şekil 6.21 İlçelere Göre Belediye Hizmetlerine İhtiyaç Dağılımı

7. BARTIN'DA KÖYLER İTİBARI İLE ENGELLİ DURUMU

Tablo 7.1 Bartın İlinin Köyler İtibarı İle Engelli Durumu

Yerleşim Yerleri	Toplam Köy Nüfusu	Engelli Sayısı	Oranı (%)
Bartın	73.373	2.677	3,6
Amasra	8.588	323	3,7
Kurucaşile	5.047	257	5,1
Ulus	13.808	899	6,5
Toplam	**100.816**	**4.156**	**4,1**

Bartın Merkez ve ilçelerine bağlı köylerindeki engelli bireylerin toplam dağılımı incelendiğinde, köylerde yaşayan nüfusun %4,1'ini engelli bireylerin oluşturduğu görülmektedir. İ lçelere bağlı köylerden %6,5 ile Ulus'a bağlı köylerin engelli oranın en yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 7.2 Bartın Merkez İlçesinin Köyler İtibari İle Engelli Durumu

Köy	Toplam Nüfus	Engelli Sayısı	Oran (%)
Ahmetpaşa	357	13	3,6
Akağaç	1.156	61	5,3
Akbaba	539	13	2,4
Akbaş	774	42	5,4
Akçalı	929	14	1,5
Akçamescit	603	11	1,8
Akgöz	400	8	2,0
Akıncılar	728	13	1,8
Akmanlar	810	27	3,3
Akpınar	647	19	2,9
Alibaş	372	6	1,6
Arıönü	804	47	5,8
Arıt	732	19	2,6
Aşağıdere	239	22	9,2
Avgölü	187	10	5,3
Aydınlar	424	23	5,4
Bakioğlu	102	36	35,3
Balat	215	11	5,1
Barkaçboz	756	35	4,6
Başoğlu	183	10	5,5
Bayıryüzü	670	14	2,1
Bedil	526	41	7,8
Beşköprü	289	20	6,9

Budakdüzü	541	17	3,1
Büyükkıran	576	25	4,3
Büyükkızılkum	365	14	3,8
Celilbeyoğlu	341	15	4,4
Cöcü	181	11	6,1
Çakırdemirci	495	18	3,6
Çakırkadı	722	45	6,2
Çakırömerağa	250	10	4,0
Çamaltı	363	6	1,7
Çamlık	141	2	1,4
Çaybükü	723	26	3,6
Çayır	389	16	4,1
Çeştepe	557	20	3,6
Çiftlikköy	423	11	2,6
Çöpbey	170	6	3,5
Çukurbük	418	9	2,2
Dallıca	510	13	2,5
Darıören	330	17	5,2
Derbent	314	18	5,7
Dırazlar	780	29	3,7
Doğaşı	665	23	3,5
Ecikler	999	26	2,6
Ellibaş	778	19	2,4
Epçiler	1.205	29	2,4
Epçilerkadı	271	14	5,2
Esbey	160	5	3,1
Esenyurt	938	34	3,6
Eskiemirler	333	30	9,0
Eskihamidiye	855	23	2,7
Eyüpoğlu	173	15	8,7
Fırınlı	334	12	3,6
Gecen	1.018	27	2,7
Gençali	374	17	4,5
Geriş	1.208	28	2,3
Gerişkatırcı	624	19	3,0
Gökçekıran	741	30	4,0
Gözpınar	604	23	3,8
Gürgenpınarı	937	18	1,9
Gürpınar	388	15	3,9
Güzelcehisar	888	20	2,3
Hacıhatipoğlu	320	21	6,6
Hacıosmanoğlu	475	21	4,4
Hanyeri	177	10	5,6
Hasanefendi	497	15	3,0
Hasanlar	327	9	2,8
Hatipler	344	35	10,2
Hıdırlar	799	30	3,8
Hocaoğlu	435	8	1,8
İmamlar	184	10	5,4

Kabagöz	711	23	3,2
Kaman	463	22	4,8
Karacaoğlu	383	7	1,8
Karahüseyinli	648	30	4,6
Karainler	1.112	23	2,1
Karaköyşeyhler	278	19	6,8
Karamazak	719	10	1,4
Karasu	684	16	2,3
Karayakup	282	12	4,3
Karşıyaka	198	17	8,6
Kaşbaşı	305	7	2,3
Kayacılar	152	27	17,8
Kayadibi	196	8	4,1
Kayadibiçavuş	542	11	2,0
Kayadibikavlak	592	29	4,9
Kışlaköy	561	8	1,4
Kızılelma	533	24	4,5
Kocareis	584	18	3,1
Köyyeri	405	8	2,0
Kumaçorak	200	13	6,5
Kurt	696	22	3,2
Kutlubeydemirci	723	27	3,7
Kutlubeytabaklar	407	14	3,4
Kutlubeyyazıcılar	632	24	3,8
Küçükkızılkum	398	8	2,0
Kümesler	455	11	2,4
Mamak	643	21	3,3
Mekeçler	472	25	5,3
Muratbey	473	15	3,2
Okçular	400	9	2,3
Ören	207	7	3,4
Özbaşı	859	60	7,0
Saraylı	495	8	1,6
Serdar	547	18	3,3
Sipahiler	524	23	4,4
Sofular	147	7	4,8
Söğütlü	154	24	15,6
Sülek	736	17	2,3
Sütlüce	784	33	4,2
Şabankadı	517	13	2,5
Şahin	250	15	6,0
Şahne	580	10	1,7
Şarköy	581	38	6,5
Şiremirtabaklar	212	2	0,9
Şirinköy	149	5	3,4
Tabanözü	755	45	6,0
Tasmacı	258	15	5,8
Terkehaliller	1.106	23	2,1
Terkehatipler	1.022	58	5,7
Topluca	769	20	2,6

Turanlar	201	19	9,5
Tuzcular	356	14	3,9
Uğurlar	669	15	2,2
Ulugeçitambarcı	638	28	4,4
Ulugeçitkadı	543	17	3,1
Uluköy	738	30	4,1
Ustaoğlu	403	11	2,7
Uzunöz	477	16	3,4
Yanaz	785	16	2,0
Yeğenli	736	23	3,1
Yenihamidiye	445	13	2,9
Yeniköy	84	12	14,3
Yeşilkaya	1.029	36	3,5
Yeşilyurt	479	17	3,5
Yıldız	1.028	19	1,8
Yukarışeyhler	263	13	4,9
Köyler Toplamı	**73.373**	**2.677**	**3,6**

Engelli oranlarının köyler bazında dağılımı incelendiğinde Bartın Merkez'e bağlı köylerin engelli oranının %3,6 olduğu tespit edilmiştir. Bartın Merkez'e bağlı köylerden Bakioğlu (35,3), Kayacılar (17,8), Söğütlü (%15,6) ve Yeniköy (%14,3) köylerindeki engelli oranlarının diğer köylere göre çok fazla oldu görülmektedir.

Tablo 7.3 Amasra İlçesinin Köyler İtibari İle Engelli Durumu

Köy	Toplam Nüfus	Engelli Sayısı	Oran (%)
Acarlar	151	17	11,3
Ahatlar	325	14	4,3
Akkonak	129	6	4,7
Aliobası	298	9	3,0
Bostanlar	140	6	4,3
Cumayanı	191	6	3,1
Çakrazboz	176	2	1,1
Çakrazova	182	1	0,5
Çanakçılar	420	19	4,5
Esenler	251	27	10,8
Göçkün	132	1	0,8
Göçkünde	262	11	4,2
Gömü	495	9	1,8
Hatipler	70	13	18,6
İnciğez	272	7	2,6
İnpiri	203	5	2,5
Kalaycı	195	6	3,1

Karakaçak	302	10	3,3
Kazpınarı	622	21	3,4
Kocaköy	656	30	4,6
Makaracı	539	18	3,3
Saraydüzü	469	8	1,7
Şenyurt	215	7	3,3
Şükürler	330	13	3,9
Tarlaağzı	348	14	4,0
Topallar	73	2	2,7
Topderesi	179	5	2,8
Yahyayazı	291	9	3,1
Yukarısal	306	22	7,2
Köyler Toplamı	**8.588**	**323**	**3,7**

Amasra ilçesine bağlı köylerdeki engelli dağılımı incelendiğinde Amasra ilçesine bağlı köylerde yaşayan nüfusun %3,7'sinin engelli bireylerden oluştuğu görülmektedir. İlçeye bağlı köylerden Hatipler (%18,9), Acarlar (%11,3) ve Esenler (%10,8) engelli oranının en yüksek olduğu köyler olarak dikkat çekmektedir.

Tablo 7.4 Ulus İlçesinin Köyler İtibari İle Engelli Durumu

Köy	Toplam Nüfus	Engelli Sayısı	Oran (%)
Abdurrahman	171	12	7,0
Ağaköy	368	24	6,5
Akörensöküler	379	28	7,4
Aktaş	118	11	9,3
Alıçlı	103	4	3,9
Alpı	92	5	5,4
Arpacık	177	12	6,8
Aşağıçamlı	128	1	0,8
Aşağıçerçi	230	15	6,5
Aşağıdere	217	29	13,4
Aşağıemirce	99	4	4,0
Aşağıköy	301	31	10,3
Bağdatlı	124	10	8,1
Bahçecik	79	7	8,9
Balıcak	226	7	3,1
Buğurlar	224	13	5,8
Ceyüpler	190	12	6,3
Çavuşköy	222	8	3,6
Çerde	177	7	4,0
Çubukbeli	80	2	2,5

Çubuklu	362	25	6,9
Dereli	170	7	4,1
Dibektaş	223	6	2,7
Dodurga	226	16	7,1
Doğanköy	205	19	9,3
Dorucaşahinci	144	1	0,7
Döngeller	186	11	5,9
Dörekler	140	13	9,3
Düzköy	113	5	4,4
Eldeş	401	36	9,0
Elmacık	57	2	3,5
Eseler	207	16	7,7
Güneyören	292	31	10,6
Hasanören	136	25	18,4
Hisarköy	440	13	3,0
Hocaköy	271	15	5,5
Isırganlı	71	4	5,6
İbrahimderesi	245	15	6,1
İğneciler	197	10	5,1
İnceçam	287	15	5,2
Kadıköy	211	17	8,1
Kalecik	127	12	9,4
Karadiken	106	6	5,7
Karahasan	162	12	7,4
Karakışla	118	7	5,9
Kayabaşı	157	10	6,4
Keçideresi	185	11	5,9
Kıyıklar	165	11	6,7
Kızıllar	316	18	5,7
Kirazcık	92	14	15,2
Kirsinler	435	13	3,0
Konak	238	11	4,6
Konuklu	212	14	6,6
Kozanlı	102	5	4,9
Köklü	71	4	5,6
Küllü	278	17	6,1
Öncüler	83	10	12,0
Sarıfasıl	152	6	3,9
Sarnıç	270	34	12,6
Şirinler	97	1	1,0
Ulukaya	144	16	11,1
Uluköy	379	30	7,9
Üçsaray	208	12	5,8
Yenikışla	179	15	8,4
Yeniköy	122	8	6,6
Yılanlar	276	19	6,9
Yukarıdere	150	5	3,3
Zafer	629	34	5,4
Köyler	**13.808**	**899**	**6,5**

Ulus ilçesine bağlı köylerdeki engelli dağılımı incelendiğinde nüfusun %6,5'ini engelli bireylerin oluşturduğu görülmektedir. İlçeye bağlı köylerden Hasanören (%18,4), Kirazcık (%15,2), Aşağıdere (%13,4), Sarnıç (%12,6), Öncüler (%12), Ulukaya (%11,1), Güneyören (%10,6) ve Aşağıköy (%10,3) engelli oranların en yüksek olduğu köyler olarak dikkat çekmektedir.

Kurucaşile ilçesine bağlı köylerdeki engelli dağılımı incelendiğinde nüfusun %5,1'ini engelli bireylerin oluşturduğu görülmektedir. İlçeye bağlı köylerden Ömerler (%14), Şeyhler (%12,9), Demirci (%12,5), Kömeç (%12) ve Hacıköy (%10,3) engelli oranının yüksek olduğu köyler olarak dikkat çekmektedir (Tablo 7.5).

Tablo 7.5 Kurucaşile İlçesinin Köyler İtibari İle Engelli Durumu

Köy	Toplam Nüfus	Engelli Sayısı	Oran (%)
Aydoğmuş	151	7	4,6
Başköy	421	14	3,3
Curunlu	90	5	5,6
Çayaltı	146	6	4,1
Demirci	64	8	12,5
Dizlermezeci	300	11	3,7
Elvanlar	213	16	7,5
Hacıköy	107	11	10,3
Hisarköy	343	21	6,1
İlyasgeçidi	231	7	3,0
Kaleköy	168	6	3,6
Kanatlı	131	5	3,8
Kapısuyu	142	6	4,2
Karaman	429	14	3,3
Kavaklı	121	8	6,6
Kirlikmüslimhoca	86	3	3,5
Kömeç	100	12	12,0
Meydan	238	20	8,4
Ovatekkeönü	143	1	0,7
Ömerler	43	6	14,0
Paşalılar	306	26	8,5
Sarıderesi	319	20	6,3
Şeyhler	62	8	12,9
Uğurlu	267	10	3,7
Yeniköy	96	3	3,1
Ziyaretköy	71	3	4,2
Köyler Toplamı	**5.047**	**257**	**5,1**

8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Gerek dünyada ve gerekse Türkiye'de engelli oranlarının genellikle benzerlik arz ettiği görülmekle birlikte bazı engelli türlerinde ve derecesinde bir takım farklılıkların bulunduğu da bir gerçektir. 1970'yıllardan itibaren Dünyada nüfus içindeki engelli oranının artış kaydettiği görülmektedir. Bu gelişmeden ülkemiz de kendine düşen payı almaktadır. Engellilik oranındaki bu artışla birlikte özellikle son yıllarda dünyada insanların engelliler ile ilgili farkındalık ve ilgilerinde büyük gelişmelerin olduğu görülmektedir. Bu bağlamda birçok ülkede araştırma, inceleme, anket ile tespit ve analiz çalışmaları yapılmakta ve ortaya çıkan sonuç ve değerlendirmelerden hareket edilerek bu sorunun gerek önlenmesi ve gerekse ortaya çıktıktan sonra bu sosyal kesimin ihtiyaçlarını gidermek üzere gerekli hizmet ve alt yapının hazırlanması amacıyla birçok strateji ve politikalar üretilmeye başlanmıştır. Bu gelişmeler fevkalade önemli ve mutluluk vericidir. Nitekim bu sorunun güncel tutulması amacıyla gerek uluslararası kuruluşların ve gerekse ulusal kurum ve kuruluşların sürekli stratejiler geliştirirken medya ve kitle iletişim araçlarından bu konuya özel önem atfetmeleri faydalı sonuçlar doğurmaktadır.

Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği vb. kuruluşların engelliler ile ilgili geliştirdikleri norm ve çalışmalar dünyada bu konudaki duyarlılığı artırışında etkili faktörlerden olmuştur. Ülkemizin tarihi ve kültürel değer yargılarında Batının tam aksine engellilere bakış açısı son derece olumlu ve pozitif konumdadır. Batıda engelliler ile ilgili olumlu ve hızlı gelişmenin tarihi oldukça yeni olmakla birlikte, ülkemizde orta çağdan itibaren kurumsal bir yaklaşımla bu sorunun çözümlenmeye ve olumsuzlukların etkilerinin giderilmeye çalışıldığı görülmektedir. Nitekim buna tarihimizde mevcut olan ve bir kısmının hala varlığı devam ettirdiği engelliler için inşa edilmiş bulunan "Bimarhaneler" ve "Darülacezeler" örnek verilebilir. Tarihimizde bir dönem kamu ve özel kesimde gerekli düzeyde ilgi göremeyen engelliler ile ilgili sorun son yıllarda yeniden önemli bir sosyal konu olarak gündeme alınmış bulunmaktadır. Bu konu üzerinde Türkiye'de kamu ve özel sektör, Sivil Toplum Kuruluşları ve bireylerin sosyal sorumluluk çerçevesinde birçok rolü üstlenmesi ile çeşitli etkinlik, faaliyet ve değerlendirmeler yapmaya başlanması genel bir bilinçlenme örneği olarak son derece olumlu gelişmelere neden olmaktadır.

2002 Yılında TUİK'in yaptığı engelliler araştırmasında, Bartın'daki engelli oranının Türkiye'deki diğer illerin ortalamasının üzerinde bulunmuş olması gerçeği proje grubumuzda,

bir sorumluluk projesi olarak Bartın'da engellilerin her yönüyle araştırılması ve analiz edilmesi için bir çalışması yapma ihtiyacının duyulmasına neden olmuştur. Bu bağlamda BAKKA' nın da desteği Haziran 2014 tarihinde yürütülmeye başlanan "Bartın'da Engellilerin Tespiti ve Analizi Projesi (ETAP-1) ile Bartın'ın tüm engellilerinin demografik, sosyal, ekonomik, psikolojik ve çevre ile ilgili her türlü özelliklerinin tespit edilmesi amacıyla yüz yüze anket uygulaması yapılmıştır. Bu kapsamda sadece konuşma, görsel, işitsel, zihinsel ve ortopedik engelliler araştırma konusu yapılmış olup süreğen hastalıklardan doğan engellilik durumları dikkate alınmamıştır.

Proje kapsamında öncelikle Bartın'da Kamu Kurum ve Kuruluşları ile STK'ların ve tüm mahalle ve köy muhtarlarının envanterinde mevcut bulunan engelli verileri edinilmiştir. İkinci etapta ise Proje Ekibimizin, saha çalışması esnasında tespit ettiği kayıt dışı engellileri listeye ekleyip, vefat eden ve kurumların envanterinde mevcut olan engellileri de çıkararak tüm verileri konsolide etmiştir. Sonuç olarak Bartın'da engelli mevcudu toplam 7994 çıkmıştır. Bunların %66'sı Bartın Merkezde, %21'i Ulus'ta %8 ise Amasra'da yaşamaktadır.
Bartın'da engelli envanteri en geniş kamu kurumlarının başında devlet hastanesi, ikinci sırada ise Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı gelmektedir. Veri envanteri en düşük kurum ise Sakatlar Derneği Bartın Şube Başkanlığı olmuştur.

Bartın il genelindeki erkek nüfusun oranı %49,4 iken %50,6'sının kadın olduğu görülmektedir. Ancak tüm engellilerin içindeki kadınların engelli oranı % 44 iken, erkek engellilerin oranı % 56 çıkmaktadır. Bu oran Türkiye'deki engellilerin cinsiyetine göre dağılımı olan %41 Kadın, %59 erkek orandan farklı olup, kadınların engellilik oranı Bartın'da % 3 yüksek çıkarak sapma göstermektedir.

Bartın'daki genel engelli oranının en yüksek olduğu İlçe Ulus olup nüfus içindeki engelli oranı %7,5 bulunmuştur. İkinci sırada %4,7 ile Bartın Merkeze bağlı köyler gelmektedir. En düşük oran ise %1 ile Kurucaşile gelmektedir.

Proje kapsamında tespit edilen ve adresleri belirlenen toplam 7994 engellinin tümünde birebir yüzyüze anket yapılmak istenmiş olmasına rağmen gerek engellilerin adres değiştirmesi, gerek vefatlar, gerekse evde bulunmaması ile ankete cevap vermek istememesi nedeniyle ancak 3573 engelli ile görüşülerek detaylı anket uygulaması yapılmıştır. Bu sayıyı 7994 engelli sayısına oranladığımızda bunun oran yaklaşık % 45 çıkmaktadır. Bu sayıyı ilin genel nüfusuna oranladığımızda ise %1,89 oranı çıkmakta olup. Bu oran neredeyse Türkiye'nin süreğen hastalıklar dışındaki engelli oranı olan %2,58 e yaklaşmıştır. Bu oranın evreni çok büyük ölçüde temsil ettiği rahatlıkla söylenebilir.

Yüz yüze yaptığımız anketlerde ulaştığımız erkek engellilerin erkek nüfusuna oranı %2.25'i, kadın engellilerin kadın nüfusuna oranı da %1.52 olduğu görülmektedir. Bartın'da görüşme yaptğımız engellilerin %83 ü kırda yaşarken, sadece %17 si kentte yaşamaktadır. Engellilerin beldelere göre dağılımında en yüksek % 20 ile Kozcağız gelirken Abdipaşa beldesi toplam içinde sadece %1,8 paya sahiptir.

BARTINDAKİ ENGELLİLERDEN EN BÜYÜK PAYA ZİHİNSEL ENGELLİLER SAHİP İKEN EN KÜÇÜK PAY KONUŞMA ENGELLİLERE DÜŞMEKTEDİR

Ankete katılan engellilerin engel türleri incelendiğinde, engellilerin %42,9'u zihinsel, %36,5'i ortopedik, %9,8'i görme, %8,4'ü işitme ve %2,5'i de dil-konuşma engel türüne sahip olduğu tespit edilmiştir.

ENGELLİLERİN TAM OLARAK YARISI AĞIR ENGELLİ İKEN %46 SI ORTA DERECEDE ENGELLİ

Engellilerin %50 si, %70 ve üzeri, %46'sının %40-69 arası ve %4'ününde %20-39 arası engel derecesine sahiptir.

DİL VE KONUŞMA ENGELLİLERİN ÇOĞU MERKEZ İLÇEDE İKİNCİ SIRADA DA ULUS'TA YAŞIYOR

Dil ve konuşma engellilerinin %61'i Bartın merkez ve köylerinde yaşarken %23'ü Ulus'ta, %10'u Amasra'da, %6'sı ise Kurucaşile'de yaşamaktadır.

GÖRME ENGELLİLERİN DE ÇOĞU BARTINDA İKİNCİ SIRADA DA ULUS'TA YAŞIYOR

Görme engellilerinin %75'i Bartın merkez ve köylerinde yaşarken %15'i Ulusda,%4'ü Amasrada %6'sı ise Kurucaşile'de yaşamaktadır.

İŞİTME ENGELLİLERİN DE ÇOĞU BARTINDA İKİNCİ SIRADA DA ULUS'TA YAŞIYOR

İşitme engellilerinin% 62'si Bartın merkez ve köylerinde yaşarken %28'i Ulusda, %5'i Amasra'da %5'i ise Kurucaşile'de yaşamaktadır. Ancak nüfus baz alındığında birinci sıraya Ulus çıkmaktadır.

ORTOPEDİK ENGELLİLERİN DE ÇOĞU BARTINDA İ KİNCİ SIRADA DA ULUS'TA YAŞIYOR

Ortopedik engellilerinin %71'i Bartın merkez ve köylerinde yaşarken %19'u Ulus'ta, %5'i Amasra'da, %5'i ise Kurucaşile'de yaşamaktadır.

ZİHİNSEL ENGELLİLERİN DE ÇOĞU BARTINDA İ KİNCİ SIRADA DA ULUS'TA YAŞIYOR

Zihinsel Engellilerin %69'u Bartın merkez ve köylerinde yaşarken %20'si Ulus'ta, %6'sı Amasra'da, %5'i ise Kurucaşile'de yaşamaktadır. Nüfusa göre Ulus birinci sıraya çıkmaktadır.

ENGELLİLER GENELLİKLE 30-39 YAŞ ARALIĞINDA BULUNUYOR

Ankete katılan 3573 engelli bireyin yaşlarının en fazla 30-39 yaş aralığında olduğu, en az da 0-9 yaş aralığında oldukları tespit edilmiştir.

ENGELLİLERİN YAKLAŞIK ÜÇDE İ KİSİ 4 KİŞİ VE DAHA KALABALIK AİLEDE YAŞIYOR

Bartın'da engellilerin yaklaşık %62'sinin dört kişiden fazla kişinin olduğu aile ortamında yaşadığı görülmektedir. Bunun kırsal kesimde yaşayan engellilerin çokluğundan kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

ENEGELLİLERİN YARISI BEKÂR ANCAK %37,4 Ü EVLİDİR

Engelli kişilerin %49,3'ü bekar, %37,4'ü evli, %1,1'i eşi ölmüş, %2,7'si eşinden boşanmış ve %0.4'ü ise ayrı yaşamaktadır. Oysa Türkiye'de Türkiye Özürlüler Araştırması (2002)'na göre engelli nüfusun medeni durumuna bakıldığında, yarıdan fazlasının (%51,4) evli olduğu %37,7'sinin bekar ve %1,6'sının da boşanmış olduğu belirlenmiştir. Özetle Türkiye'deki profilin tam aksi mevcuttur.

ENGELLİLERİN YAKLAŞIK %94 Ü AİLESİNİN YANINDA YAŞAMAKTADIR

Engelli kişilerin büyük bir kısmı %93,8'i ailesiyle birlikte yaşamaktadır. Bunların %39'u bayan %54,8'i de erkek engellidir. Yalnız yaşayan engelli oranı ise %4,3'dür.

ENGELLİLERİN TAM ÜÇDE İ KİSİ İŞSİZ VE EV HANIMLARINDAN OLUŞMAKTADIR

Engelli kişilerin meslek dağılımları incelendiğinde bireylerin %44'ünün işsiz olduğu, %22'sinin ev hanımı, %12'sinin emekli, %10'nun öğrenci, %6'sının işçi, %3'nün serbest, %1'nin çiftçi, %1'nin memur, %1'nin esnaf olduğu görülmüştür.

ANKETİMİZİ ENGELLİLERİN ANCAK YAKLAŞIK ÜÇDE BİRİ KENDİSİ CEVAPLARKEN ÜÇDE İKİSİNİ YAKINLARI CEVAPLAMIŞTIR

Ankete katılan engelli kişilerin %33,9'u sorulan soruları kendisi cevaplamıştır. %66,1'i ise çeşitli sebeplerle anketi sorularını bir yakınına cevaplatmıştır.

ENGELLİLERİN YAKLAIK % 90 SÜREKLİ RAPOR SAHİBİDİR

Engelli kişilerin %88,8'inin süreklilik arz eden bir sağlık raporu bulunurken %11,8'nin sağlık raporu geçicidir.

KADINLARDAN ÇOK ERKEK ENGELLİLER AİLE İÇİNDE YAŞAMAKTADIR

Engelli kişilerin cinsiyete göre hanesinde bulunan kişi sayısı değerlendirildiğinde hanelerde en fazla erkek engelli bireylerin yaşadıkları tespit edilmiştir

KENTTE YAŞAYAN ENGELLİLERİN %51'İ ERKEK %49'U KADINLARDAN OLUŞMAKTADIR

Bartın il merkezi ve ilçeler itibariyle engellilerin cinsiyete göre dağılımları il genelindeki %51 oranında bulunan erkek engelli bireylerin %42,1'inin Bartın il merkezinde, %2,9'unun Kurucaşile'de, %3,2'sinin Ulus'ta ve %10,7'sinin de Ulus ilçelerinde olduğu belirlenmiştir. İl genelinde görülen %49 oranındaki engelli bayanların ise %28,3'ünün Bartın il merkezinde, %2'sinin Kurucaşile, %2,6'sının Amasra ve %8,1'inde Ulus'ta oldukları tespit edilmiştir

ENGELLİLERİN GENEL OLARAK 40 YAŞINA KADAR SÜREKLİ ARTTIĞI 40-49 YAŞ ARALIĞINDA DÜŞTÜĞÜ ANCAK 70 YAŞ ÜSTÜ TEKRAR ARTTIĞI GÖRÜLMEKTEDİR

Genel anlamda yaş 30-39 yaş aralığına kadar genel anlamda artış gösterdiği 40- 69 yaş arası ise azalmanın olduğu tespit edilmiştir. Fakat 70 yaş ve üzeri grupta da engelliliğin yine arttığı tespit edilmiştir.

4-69 YAŞ ARASINDA ENGELLİLERİN %31'İ ERKEK %15'İ KADIN, 70 YAŞ ÜSTÜNDE İSE %28'İ ERKEK %22'Sİ KADINLARDAN OLUŞMAKTADIR

Engel derecesinin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, %40-69 arası engel derecesine sahip engellilerin %31'i erkek, %15,2'si bayan bireylerden, %70 ve üzeri engel derecesine sahip engellilerin %27,7'si erkek %22,2'si ise bayan bireylerden oluştuğu tespit edilmiştir.

ENGELLİLERİN AĞIR DERECEDE OLANLARI YOĞUN OLARAK 30 YAŞ ÜSÜ OLDUKLARI GÜRÜLMEKTEDİR

Engelli bireylerin 30-39 yaş, 40-69 yaş ve 70 ve üzeri yaş aralıklarında daha fazla yoğunlaştığı görülmektedir.

TÜM ENGEL TÜRLERİNDE ERKEK BİREYLER BAYANLARA GÖRE DAHA FAZLADIR

Zihinsel engel türüne sahip engellilerin %25,4'ü erkek, %17,4'ü bayan, ortopedik engel türüne sahip engellilerin %20,7'si erkek, %15,7'si bayan, görme engelli bireylerin

ZİHİNSEL ENGELLİLERİN DE ÇOĞU BARTINDA İ KİNCİ SIRADA DA ULUS'TA YAŞIYOR

Zihinsel Engellilerin %69'u Bartın merkez ve köylerinde yaşarken %20'si Ulus'ta, %6'sı Amasra'da, %5'i ise Kurucaşile'de yaşamaktadır. Nüfusa göre Ulus birinci sıraya çıkmaktadır.

ENGELLİLER GENELLİKLE 30-39 YAŞ ARALIĞINDA BULUNUYOR

Ankete katılan 3573 engelli bireyin yaşlarının en fazla 30-39 yaş aralığında olduğu, en az da 0-9 yaş aralığında oldukları tespit edilmiştir.

ENGELLİLERİN YAKLAŞIK ÜÇDE İ KİSİ 4 KİŞİ VE DAHA KALABALIK AİLEDE YAŞIYOR

Bartın'da engellilerin yaklaşık %62'sinin dört kişiden fazla kişinin olduğu aile ortamında yaşadığı görülmektedir. Bunun kırsal kesimde yaşayan engellilerin çokluğundan kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

ENEGELLİLERİN YARISI BEKÂR ANCAK %37,4 Ü EVLİDİR

Engelli kişilerin %49,3'ü bekar, %37,4'ü evli, %1,1'i eşi ölmüş, %2,7'si eşinden boşanmış ve %0.4'ü ise ayrı yaşamaktadır. Oysa Türkiye'de Türkiye Özürlüler Araştırması (2002)'na göre engelli nüfusun medeni durumuna bakıldığında, yarıdan fazlasının (%51,4) evli olduğu %37,7'sinin bekar ve %1,6'sının da boşanmış olduğu belirlenmiştir. Özetle Türkiye'deki profilin tam aksi mevcuttur.

ENGELLİLERİN YAKLAŞIK %94 Ü AİLESİNİN YANINDA YAŞAMAKTADIR

Engelli kişilerin büyük bir kısmı %93,8'i ailesiyle birlikte yaşamaktadır. Bunların %39'u bayan %54,8'i de erkek engellidir. Yalnız yaşayan engelli oranı ise %4,3'dür.

ENGELLİLERİN TAM ÜÇDE İ KİSİ İŞSİZ VE EV HANIMLARINDAN OLUŞMAKTADIR

Engelli kişilerin meslek dağılımları incelendiğinde bireylerin %44'ünün işsiz olduğu, %22'sinin ev hanımı, %12'sinin emekli, %10'nun öğrenci, %6'sının işçi, %3'nün serbest, %1'nin çiftçi, %1'nin memur, %1'nin esnaf olduğu görülmüştür.

ANKETİMİZİ ENGELLİLERİN ANCAK YAKLAŞIK ÜÇDE BİRİ KENDİSİ CEVAPLARKEN ÜÇDE İKİSİNİ YAKINLARI CEVAPLAMIŞTIR

Ankete katılan engelli kişilerin %33,9'u sorulan soruları kendisi cevaplamıştır. %66,1'i ise çeşitli sebeplerle anketi sorularını bir yakınına cevaplatmıştır.

ENGELLİLERİN YAKLAIK % 90 SÜREKLİ RAPOR SAHİBİDİR

Engelli kişilerin %88,8'inin süreklilik arz eden bir sağlık raporu bulunurken %11,8'nin sağlık raporu geçicidir.

KADINLARDAN ÇOK ERKEK ENGELLİLER AİLE İÇİNDE YAŞAMAKTADIR

Engelli kişilerin cinsiyete göre hanesinde bulunan kişi sayısı değerlendirildiğinde hanelerde en fazla erkek engelli bireylerin yaşadıkları tespit edilmiştir

KENTTE YAŞAYAN ENGELLİLERİN %51'İ ERKEK %49'U KADINLARDAN OLUŞMAKTADIR

Bartın il merkezi ve ilçeler itibariyle engellilerin cinsiyete göre dağılımları il genelindeki %51 oranında bulunan erkek engelli bireylerin %42,1'inin Bartın il merkezinde, %2,9'unun Kurucaşile'de, %3,2'sinin Ulus'ta ve %10,7'sinin de Ulus ilçelerinde olduğu belirlenmiştir. İl genelinde görülen %49 oranındaki engelli bayanların ise %28,3'ünün Bartın il merkezinde, %2'sinin Kurucaşile, %2,6'sının Amasra ve %8,1'inde Ulus'ta oldukları tespit edilmiştir

ENGELLİLERİN GENEL OLARAK 40 YAŞINA KADAR SÜREKLİ ARTTIĞI 40-49 YAŞ ARALIĞINDA DÜŞTÜĞÜ ANCAK 70 YAŞ ÜSTÜ TEKRAR ARTTIĞI GÖRÜLMEKTEDİR

Genel anlamda yaş 30-39 yaş aralığına kadar genel anlamda artış gösterdiği 40- 69 yaş arası ise azalmanın olduğu tespit edilmiştir. Fakat 70 yaş ve üzeri grupta da engelliliğin yine arttığı tespit edilmiştir.

4-69 YAŞ ARASINDA ENGELLİLERİN %31'İ ERKEK %15'İ KADIN, 70 YAŞ ÜSTÜNDE İSE %28'İ ERKEK %22'Sİ KADINLARDAN OLUŞMAKTADIR

Engel derecesinin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, %40-69 arası engel derecesine sahip engellilerin %31'i erkek, %15,2'si bayan bireylerden, %70 ve üzeri engel derecesine sahip engellilerin %27,7'si erkek %22,2'si ise bayan bireylerden oluştuğu tespit edilmiştir.

ENGELLİLERİN AĞIR DERECEDE OLANLARI YOĞUN OLARAK 30 YAŞ ÜSÜ OLDUKLARI GÜRÜLMEKTEDİR

Engelli bireylerin 30-39 yaş, 40-69 yaş ve 70 ve üzeri yaş aralıklarında daha fazla yoğunlaştığı görülmektedir.

TÜM ENGEL TÜRLERİNDE ERKEK BİREYLER BAYANLARA GÖRE DAHA FAZLADIR

Zihinsel engel türüne sahip engellilerin %25,4'ü erkek, %17,4'ü bayan, ortopedik engel türüne sahip engellilerin %20,7'si erkek, %15,7'si bayan, görme engelli bireylerin

%6'sı erkek, %3,8'i bayan, işitme engelli bireylerin %5,1'i erkek, %3,2'si bayan ve dil konuşma engelli bireylerin ise %1,7'si erkek, %0,8'i de bayan engellilerden oluşmaktadır

ENGEL TÜRLERİNİNİN EN YOĞUN OLDUĞU YAŞLAR 30-39 YAŞLARIDIR

Engel türünün yaşa göre dağılımına bakıldığında 30-39 yaş grubuna kadar bir yükselen grafiğin olduğu, daha sonra ise engel türlerinin genel bir düşüş eğiliminde olduğu görülmektedir. 70 yaş ve üzeri engel grubunda ise yine engel türlerinde bir artışın olduğu gözlenmiştir. Bunun sebebinin bu yaş aralığının diğerlerine nazaran daha geniş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Engel türlerinin en yoğun görüldüğü yaş aralığı 30-39 yaş ve 40-49 yaş aralığı olduğu tespit edilmiştir

BARTINDA ENGELLİLERİN EĞİTİM İMKÂNLARI TÜRKİYE ORTALAMASI CİVARINDADIR

Bartın Milli Eğitim İl Müdürlüğünün 2015 yılındaki verilerine göre Bartın'da sadece engellilere hizmet veren 3 ilkokul, 3 ortaokul ve 2 lise düzeyinde okul vardır. Buna ek olarak diğer okullarda da kaynaştırma sınıfları bulunmaktadır. Kaynaştırma sınıfları haricinde ilkokullarda 20 ve ortaokul düzeyinde 18 özel eğitim sınıfı bulunmaktadır. Engelli okulları, kaynaştırma sınıfları ve özel eğitim sınıflara ek olarak Bartın'da 43 engelli öğrencide MEB'nın evde eğitim hizmetinden yararlanmaktadırlar. Ayrıca, okullar haricinde engellilerin eğitimi konusunda hizmet veren özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri de vardır. Türkiyede 1800 tane Bartın'da ise 1 i Ulus, 4 ü Merkez, 3 ü Kozcağız'da olmak üzere 7 tane özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır.

BARTINDA OKUMA YAZMA BİLMEYEN ENGELLİ ORANI TÜRKİYE VE ÖZELLİKLE KARADENİZ BÖLGESİNİN ALTINDADIR

Buna göre Bartın'da her 10 engelliden 3'ü okuma ve yazma bilmemektedir. Bu oran Türkiye genelinde %36,3 ve Karadeniz bölgesinde ise %39,4 dür (TÖA 2006). Genel olarak engelli kişilerin %31,7'si Okur-Yazar değildir. %30,6'sı ilkokul mezunu, %15,5'i okul bitirmemiş, %14,2'si ilköğretim/ortaokul mezunu, %6,3'ü lise mezunu olup çok az bir bölümü (%1,5) üniversite mezunudur.

BARTINDAKİ OKURYAZAR OLMAYAN BAYAN ENGELLİ ORANI TÜRKİYE ORTALAMSININ OLDUKÇA ALTINDADIR

Bartın'daki engelli bayanların %17,9'u okuma-yazma bilmemektedir. En son yapılan araştırmaya göre Türkiye geneli ise engelli bayanların %50 si okur-yazar değildir. Engelli kişilerin meslek dağılımları incelendiğinde Bartın'daki engelli bireylerin çoğu bir işte

çalışmamaktadır. %21,5'i ev hanımı, %12,1'i emekli, %10,2'si öğrenci, %6,1'i işçi, %2,9'u serbest, %1,4'ü çiftçi, %1,2'si memur, %0,6'sı esnaf ve %0,3'ü sanayicidir.

ENGELLİLERİN BÜYÜK BİR ORANI İŞSİZDİR

Engelli kişilerin meslek dağılımları incelendiğinde Bartın'daki engelli bireylerin çoğu bir işte çalışmamaktadır. %21,5'i ev hanımı, %12,1'i emekli, %10,2'si öğrenci, %6,1'i işçi, %2,9'u serbest, %1,4'ü çiftçi, %1,2'si memur, %0,6'sı esnaf ve %0,3'ü sanayicidir.

HERHANGİ BİR EĞİTİM KURUMUNA DEVAM ETMEYEN ENGELLİLER ÖZELLİKLE MERKEZDE BULUNMAKTADIR

Bartın merkezdeki engellilerin %57,3 ünün herhangi bir eğitim kurumuna devam etmediği gözlemlendi. Merkezdeki engellilerin %12,3 ü ise bir engelli eğitim merkezine devam ettiğini bildirdi. Merkeze ek olarak engelli nüfusunun yoğun olduğu Ulus ilçesinde ise bir eğitim kuruluşlarına devam etmeyen engellilerin oranı %17,2'dir. Engellileri eğitim kuruluşlarına en az devam eden ilçe % 0,3 oranla Kurucaşile'dir

OKUL BİTİRMEMİŞ ENGELLİLER ÖZELLİKLE MERKEZ, KOZCAĞIZ VE ULUS'TA YOĞUNLAŞMIŞTIR.

Bu araştırmaya göre Bartın'da engellilerin öğrenim durumlarının bölgelere göre dağılımında Merkez, Kozcağız ve Ulus en fazla okul bitirememiş engelli nüfusuna sahip bölgelerdir.

ENGELLİLERİN YAKLAŞIK %43'Ü CADDE VE SOKAKLARDA ZORLUKLARLA KARŞILAŞMAKTADIR

Sokak ve caddelerde engelinden dolayı zorluklarla karşılaşıp karşılaşmadığı sorulduğunda ve engellinin %32'si sokak ve caddelerde engelinden dolayı zorluklarla karşılaşmakta, %57,3'ü karşılaşmamakta, %10,6'sı ise bazen karşılaşmakta olduğu tespit edilmiştir

ENGELLİLER ÖZELLİKLE BARTIN MERKEZDE ZORLUKLA KARŞILAŞTIKLARINI İFADE ETMİŞLERDİR

Zorluklarla karşılaşan engellilerin Bartın Merkez'de daha fazla olduğu görülmektedir. Zorluklarla karşılaşan engellilerin belde ve ilçelere göre farklılık gösterdiği ve bulunan bu farklılıkların ise istatistiksel olarak çok önemli olduğu bulunmuştur.

CADDE VE SOKALARDA EN ÇOK ZİHİNSEL ENGELLİLER DAHA SONRA ORTOPEDİK ENGELLİLER ZORLUK ÇEKMEKTEDİR

Sokak ve caddelerde engelinden dolayı zorlanan bireylerin engel türüne göre dağılımı incelendiğinde en fazla zihinsel engel türünün ve daha sonra ortopedik engel türünün zorlukla karşılaştığı görülmektedir.

Araştırmanın bulguları değerlendirildiğinde, engelli bireyler sokağa çıktıklarında önemli oranda sorun yasamaktadırlar. Sosyal alanların yeterli düzeyde uygun mimari özelliklere kavuşturulmaması engelli bireyin temel yaşam haklarının önündeki engeller olarak görülmektedir. Yol, kaldırım, yaya geçidi, durak ve otobüs merdiveni ya da kamuya ait binalardaki rampaların yetersizliği engellilerin yaşam standartlarını olumsuz etkilediği görülmektedir.

ENGELLİ BİREYLERİN EN BÜYÜK KISMI MİNÜBÜS İ LE ULAŞIM YAPMAKTADIR

Engelli bireylerin %43,6'sı minibüs, %32'si ise belediye araçlarıyla sağlamaktadır. %4,5'i ise diğer şekillerle sağlamaktadır. Dolayısıyla her 4 engelli bireyden 3'ü ulaşım ihtiyacını toplu taşıma aracı ile karşılamaktadır.

ENGELLİLER GENELLİKLE HER TÜR ARAÇTA GÜÇLÜKLE KARŞILAŞMAKTADIR

Engelli bireylerin kendi başına kullanmakta zorluk çektiği ulaşım araçları değerlendirildiğinde engellilerin %11'i şehirlerarası otobüs, %12,4'ü şehir içi otobüs, %12,4'ü de dolmuş-minibüs kullanmakta zorluk çektiği görülmektedir.

ENGELLİLERİN BAŞKASININ YARDIMINA İ HTİYAÇ ORANI ÇOK YÜKSEKTİR

Ankete katılan engelli bireylerin %62'si aktivite yaparken başkasına ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir.%38'i ise ihtiyaç duymadığını belirtmiştir.

ERKEK ENGELLİLER KADINLARA GÖRE AKTİVİTELERDE BAŞKASININ YARDIMINA DAHA ÇOK İHTİYAÇ DUYUYOR

Engelli bireylerin cinsiyete göre belli aktiviteleri yerine getirmede başka birinin yardımına ihtiyaç duyması dağılımında bayanların %48,8'i ihtiyaç duyuyor, %51,2'si duymuyor; erkeklerin %51,1'i ihtiyaç duyuyor, %48,9'u ihtiyaç duymuyor cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre erkeklerin bayanlara göre bazı aktiviteleri yerine getirmede başkalarına daha fazla ihtiyaç duyduğu görülmektedir.

YARDIMA İ HTİYAÇ DUYULDUĞUNDA ÖZELLİKLE ANNELER YARDIMA KOŞARKEN GENEL OLARAK AİLE BİREYLERİ YARDIMCI OLUYOR

Ankete katılan engelli bireylerin %26,8'inin yardıma ihtiyaç duyulduğunda üstlenen kişi annesi, %4,4'ünün babası, %24,3'ünün eşi, %6,9'unun çocuğu, %5'inin kardeşi, %4,5'inin gelini/damadı, %17,4'üne aileden birden fazla kişi, %5,5'inin ise diğer kişiler tarafından bakımı üstlenilmekte olduğu tespit edilmiştir.

Birleşmiş Milletler verilerine göre gelişmiş ülkelerde çalışma çağındaki engellilerin işsizlik oranları %50 ve %70 aralığında iken bu oran gelişmekte olan ülkelerde %90'lara ulaşmaktadır.

BARTINDA İŞGÜCÜNE KATILIM ORANI ÇOK DÜŞÜKTÜR

Türkiye'de işgücüne katılım oranı %21,7 iken Karadeniz Bölgesi'nde %17,4'tür. Bartın ilinde ise işgücüne katılım oranı %8,2 olarak görülmektedir. Engelli bireylerin %91,8'lik bir oranı ise işgücüne katılmamaktadır.

KADIN ENGELLİ İSTİHDAM ORANI ERKELERE GÖRE DAHA AZDIR

Engelli istihdamı erkeklerde %7,2, kadınlarda %1 olarak gerçekleşmiştir.

ÖZELLİKLE ZİHİNSEL VE KONUŞMA ENGELLİLER İŞGÜCÜNE KATILAMAMAKTADIR

Engel türlerine göre en çok işitme engeli bireylerin %15,02 ile işgücüne katıldıkları görülmektedir. Bunu %13,3 ile görme ve %11,77 ile ortopedik engelli bireyler izlemektedir. İşgücüne katılmayan engelli bireylerin en çok %96,76 ile zihinsel ve %96,34 ile dil ve konuşma engelli bireyler gelmektedir.

ENGELLİLERİN BÜYÜK BİR KISMI KESİNLİKLE ÇALIŞMAK İSTEMEMEKTEDİR

Uygun bir iş bulunursa çalışmak istemeleri dağılımında bayanların %3,6'sı kamu kurumunda çalışmak istemekte, %1,3'ü özel kurumlarda, %34,8'i kesinlikle çalışmak istememekte, %0,4'ü ücreti tatmin edici ise çalışmak istemekte, %2'si her iki sektörde; erkeklerin %7,9'u kamu kurumunda çalışmak istemekte, %1,1'i özel kurumlarda, %41,2'si kesinlikle çalışmak istememekte, %0,7'si ücreti tatmin edici ise çalışmak istemekte, %7,1'i her iki sektörde çalışmak istediğini belirtmiştir.

ÖZELLİKLE ZİHİNSEL, GÖRSEL, DİL VE KONUŞMA ENGELLİLER ÇALIŞMAK İSTEMEMEKTEDİR

Engellilik türlerine göre bakıldığında en çok zihinsel engelli bireyler %83,44 ile kesinlikle çalışmak istemediklerini belirtmişlerdir. Bunu %78,05 ile dil ve konuşma ve %75 ile görme engelli bireyler izlemiştir.

ENGELLİLER KAMU SEKTÖRÜNÜ ÖZEL SEKTÖRE TERCİH ETMEKTEDİR

Engellilerin %11,5'i kamu kurumunda, %2,3'ü özel kurumlarda, %1,1'i ücreti tatmin edici ise ve %9'u da her iki sektörde de çalışmak istemektedir.

ENGELLİLERİN İŞ ARAMAMASININ EN ÖNEMLİ NEDENİ SOSYAL YARDIMLARIN KESİLMESİ ENDİŞESİDİR

Engelli bireylerin iş aramama ya da çalışmama nedenleri arasında en çok %75,30 sosyal yardımların kesilebileceği endişesi görülmektedir. Bunu %71,4 ile ekonomik sorunlar izlemektedirler.

BARTIN VE KURUCAŞİLEDEKİ ENGELLİLERİN YARISINDAN ÇOĞU ENGELLİ AYLIĞI ALMAKTADIR

Engelli bireylerin ayrı ayrı belirttikleri şekilde ilçe bazında ifade etmek gerekirse en çok Bartın merkezde %56 ile engelli aylığını alan engelli bireyler olarak görülmektedir. Bunu %54 ile Kurucaşile ve %46 ile Amasra izlemektedir.

ENGELLİ BAKICI ÜCRETLERİNİN YAKLAŞIK %20 Sİ KURUM TARAFINDAN ÖDENMEKTEDİR

Ankete katılan bireylerin engel gruplarına göre bakıcı ücretini kimin ödediğinin dağılımına bakıldığında akrabaları/yakınları tarafından ücretsiz bakılanlardan %1,9'u dil ve konuşma, %27,7'si ortopedik, %6,4'ü işitme, %33,4'ü zihinsel, %8'i görme; özel olanaklarıyla ücretli bakılanların %0,2'si dil ve konuşma, %1,4'ü ortopedik, %0,1'i işitme, %1'i zihinsel, %0,1'i görme; ücretleri kurum tarafından karşılananların ise %0,4'ü dil ve konuşma, %7,3'ü ortopedik, %1,5'i işitme, %8,9'u zihinsel, %1,9'u görme engeline sahiptirler.

Genel olarak bakıldığında engelli bireylerin %77,3'üne engelli bireylerin akrabaları ya da yakınları tarafından, %4,1'ine ise özel olanaklarıyla ücretli bakılmaktadır.

ENGELLİLERİN VAKIF VE DERNEKLERİNDEN HABERDAR DEĞİLDİR

Bartın'daki engellilerin dernek ve vakıf çalışmaları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara göre engelli dernekleri ile ilgili %34 ile en çok Kurucaşile'deki engellilerin haberi vardır.

ÜNİVERSİTE SOYAD TOPLULUĞUNA KATILMAK İ STEMEYENLERİN ORANI %43,2

Ankete katılan engelli bireylerden %33,9'u engelliler için Bartın Üniversitesinin kuracağı SOYAD topluluğuna katılmak isterken, %43,2'si bu topluluğa katılmak istememiştir. %22,9'unun ise konu hakkında herhangi bir fikri bulunmamaktadır.

SOYAD'A ÜYE OLMAK İSTEYENLER GENELLİKLE MERKEZDE OTURAN ENGELLİLER

SOYAD'a üye olmak isteyenler en çok %22,2 ile Bartın Merkez'de, daha sonra %6,7 ile Ulus'ta, daha sonra %2,6 ile Amasra'da ve en az %2,3 ile Kurucaşile'de yer almaktadır.

ENGELLİLER DEVLETTEN EN ÇOK SOSYAL YARDIMLARIN ARTIRILMASI, İŞ BULMA İMKÂNLARININ ARTIRILMASI VE SAĞLIK HİZMETLERİNİN İYİLEŞTİRİLMESİNİ İSTEMEKTEDİRLER

Ankete katılan bireylerin kamu kurum ve kuruluşlarından en önemli üç beklentisi çoktan aza doğru sosyal yardım ve destek artırılması (%18), iş bulma olanaklarının artırılması (%18) ve sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi şeklinde sıralanmıştır.

ENGELLİLER DEVLETTEN ÖZELLİKLE TEMİZLİK, ÖZBAKIM İLE ULAŞIM HİZMETİNİ BEKLEMEKTEDİRLER

Engelli bireylerin yararlanmak istedikleri destek hizmetleri genel olarak değerlendirildiğinde günlük işlerde ve yaşadıkları ortamın temizliğinin karşılanmasına daha çok ihtiyaç duydukları görülmektedir. İkinci sırada ise %16 ile özbakıma ve toplu taşıt araçlarına ihtiyaç duydukları görülmektedir.

ENGELLİLER ÖZELLİKLE PSİKOLOJİK DESTEK İLE FİZİK TEDAVİ İMKÂNINI BEKLEMEKTEDİR

Engellilerin sosyal yaşama katılabilmek ve kendi bakımlarını yapabilmek için yararlanmak istedikleri hizmetlerin Bartın geneli dağılımı incelendiğinde %45 ile en fazla psikolojik destek ve ikinci olarak %40 ile fizik tedavi desteği istedikleri görülmektedir.

PSİKOLOJİK DESTEK VE DANIŞMANLIK HİZMETİNE EN ÇOK KURUCAŞİLEDEKİ ENGELLİLER İHTİYAÇ DUYMAKTADIR

Psikoterapi, psikolojik destek ve danışmanlık hizmetine ihtiyaç duyanlar Kurucaşile'de en fazla olup bu oran %67'dir. İş ve uğraşı terapisinde en fazla yüzdelik payı %5 ile Kurucaşile almaktadır. Öz bakım becerileri, bağımsız yaşam becerileri eğitimi hizmetinden yararlanmak isteyenlerin en büyük payı ise %31 ile Amasra'da görülmekle birlikte en düşük pay ise %9 oranında Merkez ve Ulusta görülmektedir. Fizik tedavi ve rehabilitasyon (fizyoterapi) hizmetinden yararlananların oranı genel olarak %40 iken bu oran

içinde en düşük paya sahip olan Kurucaşile %14, en yüksek paya sahip olan Merkez ise % 43'tür.

ENGELLİLERİN BÜYÜK BİR BÖLÜMÜ YARDIMCI CİHAZ KULLANMAKTADIR

Ankete katılan engellilerin %64,2'lik kısmı ortez, protez, koltuk değneği, yürüteç vb, işitme cihazı, implant, günlük yaşam aktivitelerine yardımcı cihazlar (el ile kavramaya yardımcı araç gereçler), mercek, büyüteç, gözlük, beyaz baston gibi araç ve gereçleri kullanırken %35,8'i olsa kullanmak istediğini belirtmiştir.

CİHAZ KULLANIMINDA KURUCAŞİLE İLK SIRADA YER ALIYOR

En fazla Kurucaşile'de cihaz kullanma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. İşitme cihazına ihtiyaç ise en fazla %13,9 ile Ulus'ta, daha sonra %12,6 ile Amasra'da ve %12,1 ile Kurucaşile'dedir. Merkez'de ise bu oran %10,7'ye düşmektedir. Beyaz baston ihtiyacı %5,2 oranı ile Kurucaşile'de diğer ilçelere oranla yüksek çıkmıştır.

ENGELLİLER GENELLİKLE TEKNOLOJİ ÖZÜRLÜDÜRLER

Engelli bireylerin kullandıkları bilgi ve iletişim teknolojilerinin Bartın geneli dağılımı incelendiğinde %60 oranında engelli bireyin hiçbir teknoloji ürününü kullanmadığı görülmektedir. Cep telefonu kullananların oranı %39 olarak belirlenmiştir.

CEP TELEFONUNU EN ÇOK ZİHİNSEL ENGELLİLER KULLANIRKEN EN DÜŞÜK DİL VE KONUŞMA ÖZÜRLÜLER KULLANIYOR

Kullanılan teknolojik ürünlerin engel türüne göre dağılımı incelendiğinde ise, dil ve konuşma engeli bulunan kişilerde cep telefonu kullanımının düşük (%1,3) olduğu görülmektedir. İşitme engellilerde bu oran %3,3 çıkmış olup, en çok kullanım oranı %17,1 ile zihinsel engel türünde görülmektedir.

KİŞİSEL BAKIM VE AKTİVİTELERDE YARDIMA MUHTAÇ ENGELLİ ORANI ÇOK YÜKSEK

Özellikle kişisel bakım gibi aktiviteleri yerine getirmede başkasının yardımına ihtiyaç duyma oranı %62 çıkmıştır.

BAŞKASININ YARDIMINA İ HTİYACI OLAN ENGELLİLERİN YARISI İ L MERKEZİNDE YAŞIYOR

Başkasına ihtiyaç duyan engelli bireylerin %52,8'i Merkez'de, %3,6'sı Kurucaşile'de, %3,6'sı Amasra'da ve %12,7'si Ulus'ta yaşamaktadır

ÖZ BAKIM YARDIMINA DAHA ÇOK ENGELLİ KADINLAR İHTİYAÇ DUYUYOR

Özel bakıma ihtiyaç duyanların cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, tamamen ihtiyaç duyan engelli bireylerde bayanların oranı %20,3 ile erkeklerden daha fazla çıkmıştır. Kısmen yardıma ihtiyaç duyanlarda ise erkeklerin oranı %19,8 ile bayanlardan yüksek çıkmıştır. Genel olarak bakıldığında erkeklerde yardıma ihtiyaç duyma oranı %37,1 iken bayanlarda %35,6'dır. İhtiyaç duymama oranına bakıldığında erkeklerde bu oran %17,8 ile bayanlardan fazladır.

ENGELLİNİN YARDIMINA ÖNCE ANNESİ SONRA EŞİ KOŞMAKTADIR

Engelli bireyin yardıma ihtiyaç duyulduğunda en çok annesi (%26,8), sonra eşi (%24,3) bu hizmeti üstlenmektedir. Ankete katılanların %17,74'ü ailede birden fazla kişinin yarımına koştuğunu belirtmiş, %6,9'u ise bu yardımın çocukları ile gelin ya da damadı tarafından karşılandığını belirtmiştir.

ENGELLİLER GÜNDÜZLÜ VE SÜREKLİ BAKIM HİZMET İSTEMEKTEDİR

Ankete katılan engelli bireylerin %29,7'si gündüzlü ve sürekli bakım hizmetinden yararlanmak istemektedirler. Bunu %25 ile gündüzlü ve geçici bakım hizmeti isteyenler ve %18,8 ile bakım merkezlerinin görevlendirileceği bakıcı personel tarafından gündüzlü bakım hizmetini isteyenler izlemektedir. Grafikten çıkan sonuca bakılırsa katılımcıların %54,7 gibi büyük bir kısmı gündüzlü sürekli ya da geçici bir bakım hizmeti istemektedir.

BARTINDA ENGELLİLER BÜYÜK ÖLÇÜDE KENDİLERİNE NEGATİF AYIRIMCILIK YAPILDIĞINA KATILMIYOR

Engelli bireylerin %88'i kendisine ayrımcılık yapıldığını düşünmüyor. Kendisine ayrımcılık yapıldığını düşünenlerin oranı ise yalnızca %10,1 oranında olduğu görülmektedir.

TOPLU TAŞIT AMAÇLARI KENDİLERİ İÇİN ERGONOMİK DEĞİLDİR

Ankete katılan engelli bireylerin %60'ı toplu taşıma aracının engel durumuna uygun olmadığını belirtmiştir.

ÖZELLİKLE İ L MERKEZİNDEKİ ENGELLİLER TOPLU TAŞITLARDAN MEMNUN DEĞİL

Engelli bireylerden toplu taşıma araçlarının engel durumuna uygun olmadığını düşünenlerin oranının en yüksek olduğu ilçe %66 Merkez ilçedir. Bu cevabı veren engelli bireylerin % 23'ü Ulus'ta, %6'sı Kurucaşile'de ve %5'i Amasra'da yaşamaktadır.

ENGELLİLERİN YARISINDAN ÇOĞU TOPLU TAŞIT ARAÇLARINI GÜVENSİZ BULUYOR

Engelli bireylerin yaklaşık %60'ı toplu taşıma araçlarının dizaynı ve güvenilirliği ile ilgili memnuniyetsizliklerini ortaya koymuşlardır.

ENGELLİ BİREYLERİN ÇOK BÜYÜK BİR BÖLÜMÜ BAKICILARININ EĞİTİMİ İHTİYACI DUYMAMAKTADIR

Engelli bireyin bakımını üstlenen kişinin eğitim almasının gerekli olup olmadığı ile ilgili olarak sorulan soruyu yanıtlayanların %7'si, engelli bireyin bakımını üstlenen bakıcının eğitime ihtiyacı olduğunu düşünürken, %82'si bu eğitime ihtiyaç olmadığını düşünmekte, %11'i ise görüş belirtmemektedir.

EVDE VE KURUMDA BAKIMINA TALEP YOK GİBİ

Evde/Kurumda bakım isteme oranlarının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar engelli bireyin evinde daha rahat hissetmekte ve evinde olmak istediğinin birer göstergesidir.

BELDELERE GÖRE ENGELLİ DAĞILIMINDA İL MERKEZİ BAŞI ÇEKİYOR

Engel türünün beldelere göre dağılımında Bartın Merkez'in engel türlerinin en yoğun yaşadığı yer olarak görünmektedir. Bartın Merkez'i Kozcağız, Ulus, Amasra ve Kurucaşile izlemektedir. Beldelerdeki engel türlerine bakıldığında neredeyse tamamında zihinsel engelli türünün en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir.

ENGELİNDEN DOLAYI BELDELER İÇİ NDE EN ÇOK KOZCAĞIZ'DA ZORLUK ÇEKİLMEKTEDİR

Engelinden dolayı zorluk yaşayan engelli bireylerin %9'u Kozcağız'da, %2,2'si Kumluca'da, %1,3'ü Hasankadı'da ve %0,7 ile en az oranda Abdipaşa'da yaşamaktadır.

İSTİHDAM ORANI EN ÇOK BARTIN MERKEZDE YÜKSEK

Beldelerde istihdam oranına bakıldığında Bartın Merkez % 12 ile engelli istihdamının en fazla olduğu yerdir. En düşük istihdam ise % 3,84 ile Kurucaşile ilçesinde bulunmaktadır. Belde ve köylerde istihdamın daha da düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

SOYADT'NA ÜYELİK KONUSUNDA BELDELER ARASINDA AKOZCAĞIZ ÖNEMLİ BİR PAYA SAHİP

SOYAD'a katılıp/katılmayacağı dağılımında evet diyenlerin %5,7'si Kozcağız'da, %2,1'i Kumluca'da, %1,1'i Hasankadı'da, %0,4'ü Abdipaşa'da, %15,5'sı Bartın Merkez'de, %2,3'ü Kurucaşile'de, %2,6'sı Amasra'da, %4,2'si Ulus'ta; hayır cevabını verenlerin ise %10,3'ü Kozcağız'da, %2,5'i Kumluca'da,%1,1'i Hasankadı'da, %0,7'si Abdipaşa'da, %20,2'i Bartın Merkez'de, %1,8'i Kurucaşile'de, %1,7'si Amasra'da, %4,9'u Ulus'ta ikamet etmektedirler.

BELEDİYE HİZMETLERİNDEN ÖZELLİKLE TOPLU TAŞIT ÜCRETLERİNDE İNDİRİM İSTENMEKTEDİR

Belediye hizmetlerinden öne çıkan 'toplu taşıma ücretinde indirim' ve 'sağlık hizmetlerinde destek' ihtiyaçlarının ilçelere göre dağılımı bulunmuştur. Bu hizmetlerden faydalanmak isteyen engelli bireylerin yaklaşık %80'i Merkez ilçede yaşamaktadır. Bu hizmetlerden en az Amasra ilçesinde yaşayan engelli bireyler yararlanmak istemektedir.

KÖYLERİN İÇİ NDE ÖZELLİKLE ULUSUN KÖYLERİNDE ENGELLİ YOĞUNLUĞU BULUNMAKTADIR

Engelli bireylerin Bartın Merkez ve ilçelerine bağlı köylerindeki dağılımına bakıldığında, köylerde yaşayan nüfusun %4,1'ini engelli bireylerin oluşturduğu görülmektedir. İ lçelere bağlı köylerden %6,5 ile Ulus'a bağlı köylerin engelli oranın en yüksek olduğu görülmektedir.

BARTIN MERKEZE BAĞLI KÖY SAYISI EN YÜKSEK OLDUĞU GİBİ ENGELLİLİK ORANI DA NİSPETEN YÜKSEKTİR

Engelli oranlarının köyler bazında dağılımına bakıldığında Bartın Merkez'e bağlı köylerin engelli oranının %3,6 olduğu tespit edilmiştir. Bartın Merkez'e bağlı köylerden Bakioğlu (35,3), Kayacılar (17,8), Söğütlü (%15,6) ve Yeniköy (%14,3) köylerindeki engelli oranlarının diğer köylere göre çok fazla oldu görülmektedir.

Detayları biraz sonra arkadaşlarımız sunacaklar, yani neticede neler elde ettiğimizi belirtecekler. Tabi bundan sonraki çalışmada, bu verilerden hareketle iş hayatında istihdam yaratmada, katılmak isteyenlere nasıl bir eğitim aldırabiliriz, ya da ne tür destekler sağlanabilir, inşallah ikinci aşamada da bunun gayreti içinde olacağız. Bu süre içerisinde, bu tek başımıza yaptığımız bir şey değil, 19-20 kişilik ekibimiz fiilen ve fedakarca çalıştılar; çünkü bir taraftan dersleri, diğer taraftan diğer akademik görevleri sürdürmek, bunun yanında da bu projeyi yürütmek durumundaydılar. Dolayısıyla bir olan zamanlarını, ikiye katlayarak bu süreci gerçekleştirdiler.

Ama tabi bu tek başımıza başarabileceğimiz bir şey değil demiştik, bu başarının ardında kişi, kurum ve unsurlar var. Bunların en başında, biz hakikaten sayın rektörümüze çok teşekkür ediyoruz. Siz bir çalışma yaparken, eğer yönetimin desteği sizi keyiflendirmiyorsa, sizi heyecanlandıracak desteği yoksa orada başarıya ulaşmanız çok zordur. Bu anlamda da biz Sayın rektörümüze ve bize bu konuda yardımcı olan üniversitemizdeki birim başkanlarımıza teşekkür ediyoruz. Tabi bu konuda İl Sağlık Müdürlüğü, İŞKUR, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı İl Müdürlüğü, Sakatlar Derneği gibi 7-8 tane kurumumuz da var. Eğer bunların desteği olmasaydı biz bu sonuca ulaşmakta zorlanırdık. Onun için de bu kurumlarla iletişim sürecinin hızlanmasını sağlayan, buralardan veri derlememizi ve işbirliğimizi güçlendiren valiliğimize ve valilik çalışanlarımıza çok teşekkür ediyorum. Çünkü bu çalışmaların en önemli çıkış kaynağından bir tanesi de bu kurumlardaki bilgilerdir ki, o bilgileri vermeyebilirlerdi de. Sağ olsunlar bizimle paylaştılar. Böylece çalışmamızda çok daha hayırlı ve güzel bir netice çıktığını düşünüyoruz. Üçüncü olarak üniversitedeki arkadaşlarımız bu süreçte fedakarca çalıştılar, onlara teşekkür ediyoruz ve bu konuşma esnasında unutmuş olabilirim, teşekkür etmek istediğimiz, belki etmemiz gereken kişi ve kurumlar da teşekkürlerimizi kabul etsinler. Son bir şey; bugünkü toplantının katılımı belki çok farklı olacaktı ama beni birçok dostumuz aradı, arkadaşlarımızı da aradılar. Yoğun kar yağışı yüzünden bir kısmı havaalanından, bir kısmı terminalden geri döndüler. Çalıştayımıza katılacaklar arasında özellikle engelli konusunda çeşitli eserler vermiş, akademisyenlerimiz vardı. Gelemediler ama inşallah bir sonraki aşamada daha farklı, ulaşım engelinin olmadığı bir ortamda birlikte oluruz.

Ben bu çalışmanın Bartın'ımıza ve bunu kullanacak, faydasını görecek herkese hayırlı olmasını diliyorum. Ümit ediyorum ki; hem akademisyenler hem de kurumlarımız buradan elde edilecek bilgilerden faydalanacaklar. Çünkü, biz bir bilgi deposu oluşturmak istemiyoruz. Dinamik, aktif kullanılabilen, sürekli bilgilerin güncellenebildiği bir yapı düşünüyoruz ve bunu da daha sonra resmi kurumlarımızın ve diğer kuruluşlarımızın

kullanabilmesini amaçlıyoruz. En son ulaşmak istediğimiz netice bu. Ben tekrar, katılımlarınız için, bu süreçte yapacağınız katkılar için ve geçmişte bu projeye katkı sağlayanlara teşekkür ediyorum. Tekrar hayırlı olmasını temenni ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

Sunucu:

Prof Dr. Sayın İsmail CERİTLİ'ye yaptığı konuşmalarından dolayı teşekkür ederiz. Açılış konuşmalarını yapmak üzere üniversitemiz rektörü Prof. Dr. Sayın Ramazan KAPLAN'ın kürsüye teşriflerini arz ederim.

Bartın Üniversitesi Rektörü

Sayın Prof. Dr. Ramazan KAPLAN

Sayın Valim, değerli bilim insanları, ilimizin değerli yöneticileri, bakanlığımızdan özellikle bu toplantı için gelmiş bakanlık temsilcimiz, değerli konuklar, sevgili öğrencilerimiz hepiniz hoş geldiniz. Hakikaten biraz önce İsmail Hocamızın ifade buyurdukları gibi, bu toplantı daha yüksek bir katılımla gerçekleşebilirdi ama bu günlerdeki hava durumu buna engel oldu. Fakat çok da problem değil, bugün çok ciddi bir proje hayata geçiriliyor ve inşallah bizim, üniversite olarak, sosyal projeler kapsamında düşündüğümüz bu faaliyet; çevremizin üzerinde durduğu, tartışılmakta olan bu konuya çok katkıları olacak.

Bu toplantının konusu olan kardeşlerimiz bizim değerlerimizdir ve içlerinde çok yetenekli insanların olduğunu biliyoruz. Değişik toplantılara gittiğimiz zaman, değişik kurumlarda ya da sosyal hayat içerisinde, bu insanlarımızın kendilerine göre çok farklı becerileri olduğunu çok yakından biliyoruz. Dolayısıyla, toplumumuzun diğer kesimlerinde bulunan insanlarımızın gücünden yararlanmada takip edilen yol gibi, onların da gücünden yararlanma ve toplumumuzun hizmetine alma gayreti, üniversitemizin ilmi bir toplantısında olduğu gibi, hükümetimizin de sosyal politikalar kapsamında, ciddiyetle üzerinde durduğu hususlardan birisidir. Bu bakımdan, bu toplantılar, bundan sonra çeşitlenerek devam edecek. Böyle de olması gerekiyor.

Üniversite, ele aldığı her konuda ve son zamanlarda yaygınlık kazandığı gibi, sanayi bağlamında olsun, kültürel bağlamda olsun, ilmi konularda olsun toplumun ihtiyaç duyduğu, bu hususlarda projeler geliştiren, düşünce geliştiren, bunların sosyal hayatta etkin olarak yer almasını sağlayan, yüksek eğitim ve öğretim veren kurumların başında geliyor. Mesela biz geçen sene bir güzel toplantı daha yapmıştık. Biliyorsunuz son zamanlarda bütün dünyada yaygınlık kazanan, hiç arzu etmesek de bazı hastalıklar var. Kanser gibi, Alzheimer gibi. Geçen sene burada Alzheimer ile ilgili bir toplantı düzenlemiştik. Buraya 10 kişi-20 kişi

katılmış oldu. 10 kişi-20 kişi bilinç oluşturuyorsa, bu faaliyetler amacına muhakkak ulaşıyor. Ama arzumuz şudur ki, keşke böyle bir toplantıya ilimizden ana babalar da gelmiş olsalardı. Ben bu projenin başlangıcından sonuna kadar büyük bir fedakârlıkla bu işi götüren Said Ceyhan Hocamızla görüşürdük. Son görüşmemizde 3500 dolayında aileye ulaşmışlardı. Son rakamı bilemiyorum, belki de aştı. Yani onların yüzde onu bile gelmiş olsaydı buraya, meselenin paydaşları olarak çok daha farklı olabilir. Ama biliyoruz ki bu tür toplantıların genel karakteristiği budur. Bu bakımdan bu böyle devam edecek.

Bir de bir hususa dikkatinizi çekmek istiyorum. Son zamanlarda yasal düzenleme ile engelli tabiri, tanımı yaygınlık kazanmaya başladı. İşin doğrusu böyle de olması gerekiyor. Bunun dışındaki tabirleri mümkün olduğunca kullanmayalım, hatta hiç kullanmayalım. Çünkü hem yasa bunu emrediyor, yasada düzenlemeler, ayıklamalar yapıldı ve derneklerimizden, bu konuda faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerimizden de eğer bu noktaya gelememiş olan varsa bunun da öyle olması gerekiyor ve kendisini yeni yasal zemine adapte etmesi gerekiyor. Bendenizin de bu konuda mütevazı bir katkısı olmuştur. Dilci, edebiyatçı olmam hasebiyle bu konuyla alakalı düzenlenen bir toplantıya katılmıştım. Bu tabirin özellikle kullanılması konusunda ısrarcı olmuştum. Bunun dışındaki tabirlerin gerek psikolojik açıdan, gerek ifade ettikleri anlam, çağrışımların çerçevesi bakımından uygun olmayacağını ifade etmiştim ve ben dedim diye değil ama oradaki görüşmelerde ortaya çıkan tablodan sonra yasada bir düzenleme yapıldı ve gerçekten de olması gereken buydu.

Ben bugünkü toplantı dolayısıyla emeği geçen bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bu çok önemli bir projedir. Bakınız hiçbir şey olmasaydı bile, Said Bey'den aldığım bilgi doğrultusunda ifade ediyorum, onlar biraz sonra bunu çok daha açıklıkla ifade edecekler, bu insanlarımız bu meselenin araştırılmakta olduğunu, kendilerine sahip çıkıldığını, kendilerinin hatırlarının sorulduğunu görmekten bile yüksek bir memnuniyet duydular. Hiçbiri olmasa, bu çok önemlidir. Çünkü biliyorsunuz insan olarak, psikolojik olarak hepimizde bu şey vardır. Yalnızlığı ya da terk edilmişliği kimse sevmez. Bu insanlarımızın daha farklı, özel bir durumları var, dolayısıyla onların buna çok daha fazla ihtiyacı var ve hükümetimizin bu sosyal projeler kapsamında başlattığı faaliyetler dalga dalga ülkenin her bir yanına yayılıyor. Üniversitemiz de bu açıdan kendisine düşen görevi yüksek bir sorumluluk bilinciyle yerine getirmeye çalışıyor. Ben Sayın valimize, değerli katılımcılara, bilim insanlarımıza teşekkür ediyorum ve bu projemizin daha somut neticeler çıkarmasını beklediğimizi de ifade ederek saygılar sunuyorum.

Sunucu:

Üniversitemiz rektörü Prof. Dr. Sayın Ramazan KAPLAN'a bu güzel konuşmalarından dolayı teşekkür ederiz. Konuşmalarını yapmak üzere Bartın Valisi Sayın Seyfettin AZİZOĞLU'nun kürsüye teşriflerini arz ederim.

Bartın Valisi
Sayın Seyfettin AZİZOĞLU

Sayın Rektörüm, değerli hocalarım, değerli mesai arkadaşlarım, çok kıymetli misafirler, geleceğimizin teminatı sevgili öğrenciler; kış aylarının son günlerine geldiğimiz bugün de üniversitemizin salonunda ülkemizin, bölgemizin, ilimizin ve Dünya'nın önemli problemlerinden bir tanesini tartışıyor olmanın da mutluluğunu, bahtiyarlığını yaşıyorum. Ne mutlu bize ki ilimizde bir üniversitemiz var ve üniversitemiz toplumun bütün dertleriyle dertleniyor, onları çözüp, çözüm yolları hususunda bütün akademisyenleriyle büyük gayret ve çaba içerisinde bizlere yol gösteriyor. Bir üniversitenin bir ile, bir bölgeye vereceği katkıların en önemlilerinden bir tanesi de aslında budur. Ben o sebeple öncelikle Sayın Rektörüme, dekanlarımıza, öğretim üyelerimize ve öğrencilerimize teşekkür ediyorum. Bu üniversite, bu ile bir kalite kattı, bir güzellik verdi ve bu güzelliklerin ve kalitenin devam edeceğine inanıyorum.

Az sonra çalıştayımızda muhakkak ki uzman hocalarımız bizleri bilgilendirecekler, yaptıkları çalışmaları anlatacaklar. Bizler de bunlardan aldığımız bilgilerle yolumuzu daha iyi aydınlatarak, insanımıza daha iyi daha güzel hizmet verebilmenin de imkânına sahip olacağız. Toplum sağlıklısıyla, sağlıklı olmayanıyla, zenginiyle, fakiriyle bir bütündür. Eğer insanlar komşularının dertleriyle dertlenmiyorlarsa, eğer sağlıklı insanlar sağlıksız insanların problemleriyle ilgilenmiyorlarsa, eğer engelsiz vatandaşlar engelli insanları bulup onların dertleriyle dertlenmiyorsa, onların dertlerine çözüm üretemiyorsa, eğer devlet bunlardan bihaberse, o toplumun da geleceğinden çok fazla ümitvar olmasının da imkânı yoktur. Bu sebeple bugün sadece bu konularla ilgilenen bir bakanlığımız var. Hocalarımız da bahsettiler; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve bunun her ilde de bir müdürlüğü var. Bu müdürlük engelli vatandaşlarımıza, sağlık problemleri olan, ekonomik problemleri olan bütün vatandaşlarımıza en hızlı biçimde ulaşmak için uzmanlar istihdam ediyor, birimler oluşturuyor, bütçeler ayırıyor ve bunlarla toplumun üzülen üzülmeyen, ağlayan gülen bütün vatandaşlarını bir araya getirerek, onları ortak bir değer altında toplayarak dertlerini paylaştırmak suretiyle kardeşliği, dayanışmayı sağlamaya çalışıyor.

Bugün Bartın'ımızda 1500'e yakın engelli vatandaşımıza devletimiz her ay bir maaş ödeme yapıyor ve insanlarımızın, engelli insanlarımızın kendi aileleri içerisinde, kendi evlerinde aileleriyle beraber yaşamaları için destek veriyor. Biz toplumu bu şekilde yaşatabilirsek, engelli vatandaşları ailelerinden ayırmadan yaşatabilirsek aslında başarılı olmuşuz demektir. Geçmiş dönemdeki politikalardan da ülkemiz, bakanlığımız vazgeçiyor. Durumu iyi olanla iyi olmayanla, sağlıklı olanla sağlık durumu iyi olmayan engelli olan vatandaşlarımız aynı ortamda, aynı mekânda, aynı hayatı paylaşmalı ki; birbirimizin dertleriyle dertlenelim, dertleşelim ve dertleri beraber çözelim. Ben bu sebeple İktisadi ve İdari Bilimler Fakültemize ve bunlarla beraber bu projeyi uygulamaya geçiren Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'na teşekkür ediyorum. Bu manada buraya gerçekten sevinçle, mutlulukla geldim. Bu projede bize ışık verecek, yol gösterecek; çok büyük bilgi alarak döneceğimize inanıyorum. Tekrar sempozyumun hayırlı olmasını, başarılı olmasını diliyorum. Sizleri saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Sunucu:

Bartın Valisi Sayın Seyfettin AZİZOĞLU'na yaptığı bu güzel konuşmadan dolayı teşekkür ederiz. Birinci oturumu başlatmak üzere oturum başkanı Prof. Dr. İsmail CERİTLİ'nin teşriflerini arz ederim. Konuşmacılarımızı davet ediyorum. Yrd. Doç. Dr. M. Said CEYHAN, Yrd. Doç. Dr. Ramazan ARSLAN, Öğrt. Gör. Pınar ÇELEBİ DEMİRARSLAN, Öğrt. Gör. Gökhan DEMİRARSLAN

Prof Dr. İsmail CERİTLİ

Sayım Valim, Sayın Rektörüm, çok kıymetli misafirler; hakikaten Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'na destekleri için çok teşekkür ediyoruz. Çünkü bu tür projelerin hayata geçmesinin birinci başarı sebebi de bütçedir. Paranız yoksa hiçbir şey yapamazsınız, kısıtlı dahi olsa. Bu anlamda kendilerine teşekkürlerimi ifade ediyorum. Şimdi arkadaşlarımızın yaptıkları bu çalışmadan elde ettikleri verilerden hareketle, içerik muhtevası çok geniş olan her türlü çapraz bilgi üretebileceğiniz bir yapı var elimizde. Bunlardan temel, Bartın'daki engelli haritasını çizebilecek, resmini çizebilecek verilerden kısa sunumlar hazırladılar. Daha detaylısını ileride yayınlanacak olan kitapta okuyabileceğiz. Dolayısıyla zaman kısıtlarını da dikkate alarak arkadaşlar 10'ar dakikayı aşmazsa iyi olur. Sığmayacağını biliyorum, çok aşacağını tahmin ediyorum ama bazı genel verileri atlayarak gidersek yetiştiririz diye düşünüyorum. Sayın Rektörümüz teşekkür ettiler ama Said Hoca'ya hakikaten çok teşekkür ediyoruz. Yani bazen düşünüyorum acaba ben olsam başarabilir miydim yani dekan yardımcılığı, dersler, bir yığın idari sorumluluk, sonra da böyle bir projenin koordinatörlüğü.

Yani Hocamızın bu anlamda çok büyük bir fedakarlığı var. Bunun için Said Hocamıza tekrar teşekkür ediyorum. İ lk sunumumuza da yine Said Hocamızın sunumuyla başlayalım. Hocamız bazı kavramlara değinip, sonra da çalışmadan elde ettiği sonuçları bizimle paylaşacak.

Yrd. Doç Dr. M. Said CEYHAN

Sayın Valim, Sayın Rektörüm, çok değerli katılımcılar; ben tekrar hepinize proje grubumuz adına hoş geldiniz diyorum. Ben mümkün olduğunca kısa süre içerisinde konumu arz edeceğim. Benim size bahsedeceğim husus engelli tanımı, kapsamı ve demografik durumu olacak. Özellikle şunu arz etmek istiyorum; engelli kavramı konusunda henüz terminolojik olarak iletişim birliği oluşmamış durumda. Çeşitli kavramlar kullanılıyor malumunuz. Bunlardan ilk kullanılan kavramlar sakat, bozukluk, özürlü ve son olarak da bugün artık sayın rektörümüzün de belirttiği gibi yasaya girmek suretiyle engelli kavramı kullanılıyor. Bu konuda da dünya çapında bir uzlaşmanın olduğunu söylemek mümkün değil. Ayrıca tanımda da sorunlar olduğunu görüyoruz.

Çeşitli kurum ve kuruluşlar engelli kavramı konusunda farklı tanımlar yapmaktadırlar. Bunlardan bir tanesi Birleşmiş Milletler Sakat Hakları Bildirgesi'nde şöyle ifade edilmektedir: Kişisel ya da sosyal yaşantısında, kendi kendisine yapması gereken işleri herhangi bir noksanlık sonucu yapamayanları engelli olarak tanımlamıştır. Yine Dünya Sağlık Örgütü'nce yapılan tanım üç başlık altında toplanmıştır. Buna göre noksanlık; psikolojik veya fiziksel yapı ile fonksiyonlardaki eksikliği, özürlülük; normal sayılabilecek bir insana oranla bir iş yapma yeteneğinin kısıtlanması veya kaybedilmesi, maluliyet ise; kişinin yaş, cinsiyet, sosyal ve kültürel durumuna göre normal sayılabilecek faaliyette bulunma yeteneğini kısıtlayan veya önleyen dezavantajlı bir durumu ifade etmektedir.

Türkiye'de ise birçok tanım bulunmakla birlikte, TÜİK'in yapmış olduğu tanımı arz ediyorum. "Doğuştan veya sonradan hastalık veya kaza sonucu bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yetilerini çeşitli derecelerde kaybetmiş normal yaşam gereklerine uymayan kişiler" olarak tanımlamıştır. Proje grubumuz, bu kadar farklı tanımlamadan ve engelli tanımlarındaki karışıklıklardan dolayı öncelikle, araştırma ve analiz konusu olan engellilerin türleri ile bu türlerin kapsamını bilimsel esaslara göre belirlemek üzere proje grubuna Bartın Devlet Hastanesinden bir uzman üye ile Türkiye Sakatlar Derneği Bartın Şube Başkanını da dâhil etmiş bulunmaktadır. Projenin başlangıcında söz konusu uzman üye ve ilgili diğer uzmanlar ile iletişim kurularak, engelli türleri belirlendiği gibi, bu engelli türlerinin kapsamı da ICD kodları baz alınarak tespit edilmiştir. Engellilik tanımında özellik arz eden ortopedik ve zihinsel engellilik türlerinin kapsamı konunun uzmanlarınca aşağıdaki şekilde

değerlendirilmiştir. Diğer engellilerde çok fazla sorun olmamakla birlikte bu engelli türünde kavram kargaşasını ortadan kaldırmak üzere şöyle ifade edilmektedir; Ortopedik hastalık sınıflaması içine ortopedik, nörolojik ve romatizmal hastalıklardan kaynaklanan sorunlar dahil edilirken, zihinsel hastalık sınıflamasında zeka işlev bozuklukları, kişilik bozuklukları şizoid ve paranoid gibi, demans yani Alzheimer, sanrısal bozukluklar yani psikoz, şizofreni gibi hastalıklar dahil edilmiştir.

Ben şimdi sizlere Dünya'daki, Türkiye'deki, Bartın'daki engelli oranlarını arz edeceğim. Dünya Sağlık Örgütü 1970'lere ait tahminlerinde Dünya nüfusunun yaklaşık %10'u engelli olduğunu tespit etmiştir. Ancak 2011 Dünya Engellilik Raporu'na göre ise bu oran %15'lere çıkmış bulunmaktadır. Yani bugün dünyada yaklaşık 1 milyar civarında, süreğen hastalıkların da içinde olduğu, engellinin olduğu ifade edilmektedir. Yine Dünya Sağlık Örgütü Araştırma sonuçlarında engelliliğin, özellikle bu konu son derece dikkat çekici olarak görülmektedir, düşük gelirli ülkelerde yüksek gelirli ülkelere göre daha yaygın olduğu görülmektedir. Nitekim engellilerin çalışan nüfusa oranı Finlandiya'da yüzde 32,2, İngiltere'de yüzde 27,2, Hollanda'da yüzde 25, Romanya'da ise yüzde 5 civarındadır.

Türkiye'de engelli oranına baktığımızda Türkiye'de 1970'li yıllarda engellilerin toplam nüfusa oranı dünyada olduğu gibi yaklaşık %10 civarında iken, TÜİK'in 2002 yılı Özürlüler Araştırmasında bu oranın %12,29'a çıktığı görülmektedir. Bu sonuca göre dünyada ve ülkemizde engelli sayısındaki artışın temel nedenleri arasında stresin yol açtığı depresyon hastalığının artması, henüz tam tanımlanamayan otizm, asperger sendromu vb. hastalıkların artışı, nüfusların yaşlanma oranının artmasıyla birlikte engellilik durumlarının sık görülmesinde Alzheimer, diyabet, kalp ve damar hastalıklarındaki artışların etkili olduğu değerlendirilmektedir. Süreğen hastalıklar da dâhil olmak üzere Türkiye'de bugün %12, yani yaklaşık sekiz buçuk milyon civarında engelli olduğu görülmektedir. Türkiye'deki engellilerin cinsiyet türlerine göre dağılımına baktığımızda %7'si erkeklerden oluşurken %5'i kadınlardan oluşmaktadır. Yani engelli erkek oranı engelli kadın oranından daha yüksek çıkmaktadır.

Sunacağım grafiklerde görüleceği üzere bölgelerde ve Bartın'da da benzer durumlar ortaya çıkmaktadır. Engellilerin cinsiyetlerine göre dağılımına baktığımızda süreğen hastalıkların çok daha yüksek bir orana sahip, yaklaşık %10 civarında olduğu görülmektedir. Ancak dil ve konuşma, ortopedik, görme, işitme ve zihinsel engelli oranı Türkiye'de yüzde iki buçuk civarında çıkmaktadır. Yine burada da görüldüğü üzere erkeklerin oranı kadınların oranından yüksek çıkmaktadır.

Coğrafi bölgelere göre baktığımızda en yüksek engelli oranının Marmara Bölgesinde olduğunu görüyoruz, ikinci sırada İ ç Anadolu Bölgesi, daha sonra Karadeniz Bölgesi ve Akdeniz ve Ege Bölgesi daha sonraki sıralarda yer almaktadır. TÜİK 2002 yılında Bartın il genelindeki nüfusun yaklaşık %3,47'sinin engelli olduğunu bulmuş, bugün bu oran bizim yaptığımız çalışmada %4,23'e çıkmış bulunmaktadır. Yaptığımız tespitlere göre oranın arttığı görülmektedir.

Türkiye'de engellilerin medeni durumlarına baktığımızda engellilerin %51 civarındaki bölümünün evli olduğu, %38 civarında hiç evlenmediği, %8'inin dul kaldığı, %2 civarında da boşanma yaşandığı görülmektedir. Türkiye'de engellilerin cinsiyete göre dağılımında genel olarak kayıtlı engellilerin %58'i erkeklerden %41'i de kadınlardan oluşmaktadır. Kayıtlı engellilerin, engelin ortaya çıkma nedenlerine bakıldığında, bu bireylerin %56,8'inin engeli hastalık sonucu ortaya çıkmıştır. Daha sonraki sırada %15,9 ile genetik ve kalıtsal bozukluklar, %9,6 ile kaza ve %3 ile gebelik sırasında meydana gelmiş olan problemler ile olmuştur. Bartın'daki kurum ve kuruluşların envanterindeki engelli mevcutlarını araştırdığımızda, öncelikle bizim için temel teşkil eden, projemizin temelini oluşturan bilgiler bu kaynaklardan çıkmıştır. Burada paydaşlarımıza, özellikle sayın valimize teşekkür ediyoruz. Bütün muhtarlıklara sayın valimizin yazısı üzerine engelli listelerinin gönderilmesi talimatı verilmek suretiyle engellilerin listeleri alındı. Ayrıca hastanenin verileri, sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, İŞKUR, Türkiye Sakatlar Derneği, Halk Sağlığı Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü, Muhtarlıklar, ve kayıt dışı engellilerin toplamı yaklaşık bir araya getirilip elimine edilmeden konsolide edilmediğinde 16 bin civarında çıkmıştır. Özellikle şunu vurgulamak istiyorum, kurumlarımızın elindeki engelli verileri, farklı amaçlarda envanterler tutulduğu için, birbirinden farklılık arz etmektedir. Ancak bunları konsolide ettiğimizde, yazılım programıyla elimine ettiğimiz zaman aynen engellilerin tek engele dönüştürülmesi durumunda bu 8 bin civarında bir rakama tekabül etmektedir. Yani 7994 adet Bartın'da engelli tespit edilmiş bulunmaktadır. biz de bundan yararlanmak suretiyle toplam konsolide rakamı bulmuş olduk.

Pof. Dr. İsmail CERİTLİ

Hem de bir şey var belki diğer katılımcılarımızın zihninde de vardır, sanıyorum projede 3600 kadar bir tespit var, fakat burada da 7900'e yakın engelli var diyoruz. Bu ne demek oluyor? Yani o kalan kısma ulaşamadık mı, görüşemedik mi?

Yrd. Doç. Dr. M. Said CEYHAN

Sayın Hocam onu arz edecektim, 8 bin civarında bizim tespit ettiğimiz toplam engelli envanterimizdir. Ancak bütün sahada yani en uçtan merkeze kadar 8 bin adet engelliye ulaşmaya çalıştık ancak bunların tümüne ulaşamadık. Bunun birçok sebepleri var. Listede de arz ettiğimiz gibi, mesela sahaya çıktığımızda kayıt dışı engelliler var bunları dâhil ettik, bir de vefatlar var bunları düştük. Ancak gittiğimiz her adreste maalesef engellilerin bazılarına ulaşamadık, 3573 engelliye ulaşabildik. Yani tümüne gittik ama bulabildiğimiz, birebir anket yapabildiğimiz engelli sayısı 3573 adettir. Normalde tümüne gittiğimiz halde hepsine ulaşamadık. Bunun sebebi bu.

Bartın'daki engelli bireylerin ilçeler bazındaki oranlarını arz ediyorum. Merkezde büyük bir yoğunluk var %64 oranında ve ikinci sırada Ulus'ta yoğunlaşma görülmektedir. Amasra'da %7 ve Kurucaşile'de %6 civarındadır. En az Kurucaşile'de bulunmaktadır. Yine bizim yaptığımız anketlere göre, engellilerin cinsiyetine baktığımızda ulaştığımız engellilerin %56'sı erkek, %44'ü kadınlardan oluşmaktadır. Kent ve kır ayrımına baktığımızda engellilerin %83'ü kırlarda yaşarken %17'si kentlerde yaşamaktadır. Bartın'da engellilerin yaşadığı beldelere baktığımızda, köyler dâhil olmak üzere Bartın Merkez'de %45 oranında engelli bulunurken, Bartın Merkez'den sonra en fazla engellinin toplandığı yer Kozcağız çıkmıştır. Daha sonra Ulus gelmektedir.

Burada sizlere engellilerin haritalarını arz edeceğim. Öncelikle dil ve konuşma engellilerin yerleşim yerlerine göre dağılımına baktığımızda, Bartın Merkez'de %61'inin yaşadığını görüyoruz. Ulus'ta %23'ü, Amasra'da %10'u, Kurucaşile'de de %6'sı bulunmaktadır. Görme engelliler de yine en fazla Bartın Merkez'de yaşarken, %15'i Ulus'ta, %6'sı Kurucaşile'de, %4'ü Amasra'da yaşamaktadır. İşitme engellilerin yerleşim yerlerine göre dağılım haritası görüldüğü gibi %62 oranıyla Bartın Merkez'de yaşarken, %28'i Ulus'ta, %5'er ile Amasra ve Kurucaşile'de yaşamaktadır. Ortopedik engellilerin %71'i Bartın Merkez'de, %19'u Ulus'ta, %5'er de Amasra ve Kurucaşile'de yaşamaktadır. Yaptığımız çalışmalarda, arkadaşlarımızın da sunacağı üzere, en çok engelli türünün zihinsel engelli olduğu tespit edilmiştir. Bunların da %69'u Bartın Merkez ve köylerinde, %20'si Ulus'ta, %6'sı Amasra'da, %5'i de Kurucaşile'de yaşamaktadır. Bartın'da yaşayan engellilerin yaşa göre dağılımına baktığımızda, yaş ilerledikçe engelli sayısının arttığını görüyoruz. 9 yaşına kadar %5 iken, 10-19 yaşları arasında %10'a çıkmakta, yani %100 artış olmakta, 20-29 arasında %13'e çıkmakta, 30-39 arasında en yüksek orana ulaşıp bu aşamadan sonra tekrar düşüşe geçmektedir. 40-49 yaş arasında %17, 50-59 yaş arasında %13'e, 60-69 yaş arasında %8'e düşmektedir. Ancak 70 ve üzeri yaşlarda bu oranın tekrar yükseldiğini görüyoruz.

Bunun iki nedeninin olduğunu değerlendiriyoruz. Birincisi 70 yaş ve üstünün daha geniş olması, ikincisi de yaştan dolayı insanların daha fazla engel riskiyle karşı karşıya olmasıdır. Beni sabırla dinlediğiniz hiçin hepinize teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Said Hocama çok teşekkür ediyoruz. Sorularımız olacak ama herhalde bütün konuşmaların sonunda alırsak daha faydalı olur. Zamanı daha değerli kullanmış oluruz diye düşünüyorum. İ kinci olarak da Hande Hocamın sunumu için davet ediyorum kendisini sahneye. Sunum konusu da verilerden hareketle engelli türünün değerlendirilmesi ile ilgili olacak. Zamanı çok etkili kullandık siz de öyle yaparsınız inşallah.

Yrd. Doç. Dr. Hande KÜÇÜKÖNDER

Sayın Valim, Sayın Rektörüm ve değerli katılımcılar hepiniz Bartın ETAP-1 Çalıştayı'na hoş geldiniz. Öncelikle, proje kapsamında gerçekleştirilen anket çalışmamız sonucunda, ankete dair ulaşabildiğimiz kişiler bazında yapılan değerlendirilmelerde Bartın ilinde yaşayan engelli bireylerin engel türlerinin genel dağılımı olarak en fazla zihinsel engel türünün, bunu ikinci sırada ortopedik engel türünün takip ettiği görülürken en düşük %3 ile dil ve konuşma engelinin görüldüğü il genelinde tespit edilmiştir. Bunu cinsiyet bazında değerlendirdiğimizde ise, zihinsel engellilerin %45'inin erkekler olduğu, %42'sinin bayanlar olduğu dikkat çekerken, ortopedik engellilere geldiğimizde ise bayanların daha fazla olduğu görülmektedir.

Bir diğer önemli tespitimiz de, dil ve konuşma açısından bayan ve erkeklerde görülme oranlarının eşitliği, aynı durumun işitme engeli için de söz konusu olduğudur. Bu durumu ilçeler bazında değerlendirdiğimizde, engel türlerine göre Bartın Merkez'de yaşayan dil ve konuşma engeli olan erkek bireylerin bayanlardan daha fazla olduğu dikkat çekerken, Merkez itibariyle de genel olarak erkeklerde görülen oranın bayanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer önemli bulgu olarak da, Bartın Merkez'de yaşayan ortopedik engelli bayanların oranının fazlalığı dikkat çekmektedir. Kurucaşile ilçemize geldiğimizde ise, dil ve konuşma engelinin en fazla bayanlarda görüldüğü ortaya çıkarken, işitme ve zihinsel engelli oranlarının eşit oranlarda erkeklerde daha fazla görüldüğü bir diğer önemli sonuçtur. İşitme ve zihinsel engellilere baktığımız zaman, bayan ve erkeklerde %37 ve %63 rakamlarının eşitliği, Kurucaşile açısından dikkat çekicidir. Amasra ilçemizde dil ve konuşma engellilerin ve ortopedik engellilerin daha çok bayan olduğu, görme engellilerin yüksek oranda erkek bireylerde görüldüğü tespit edilirken, genel eğilim Amasra'da da değişmemiş, erkek bireylerde görülen engellilik, bayan bireylerden daha fazla bulunmuştur. Ulus ilçemizde ise

ortopedik engellilerin daha çok bayanlar olduğu, görme engelli bireylerin de daha çok erkek olduğu ortaya çıkarken, genel olarak erkeklerde görülen eğilim Ulus'ta yine aynı bulunmuştur.

Prof Dr. İsmail CERİTLİ:

Hande Hocamıza da güzel sunumu ve zamanı yerinde kullandığı için çok teşekkür ediyoruz. Tabi sunum esnasında muhtemelen çelişkili rakamlar görüyoruzdur. Bir tanesi şuydu, 49 yaşına kadar erkeklerde engellilik oranı yüksek, 49'dan sonra bayanlarda. Erkeklerinki azalıyor. Said Hocama dedim ki: "Bu nasıl oluyor?". Dedi ki: "Hocam 49'dan sonra ölüyorlar".

Yine engellilerin sosyal hayata katılımıyla ilgili beklentilerinin alındığı sunumu yapmak üzere Pınar Hanım'ı kürsüye davet ediyorum. Kendisi, engellilerin iş hayatına ve sosyal hayata katılımının önündeki engeller ve bununla ilgili beklentiler konusunda bizleri aydınlatacaklar.

Öğrt. Gör. Pınar Çelebi DEMİRARSLAN

Sayın valim, sayın rektörüm ve değerli katılımcılar, özellikle engelli vatandaşlarımız, hepiniz çalıştayımıza hoş geldiniz. Ben sizlerle analizimiz sonucunda engellilerin sosyal yaşamlarıyla ilgili birkaç değerlendirmemizi paylaşmak istiyorum. Hepimizin bildiği gibi topluma tam katılımı sağlayabilmek için mekâna ulaşmak ve mekânı kullanabilmek çok önem taşıyor. Bu nedenle konuşmama engelli bireylerin çevre şartları hakkındaki bilgileriyle başlamak istiyorum.

Engelinden dolayı çevresinde zorlanan engellileri incelediğimizde %57 oranında engelli vatandaşımız "hayır sorun yaşamıyorum" demiştir. %32'si "evet yaşıyorum", yaklaşık %11'i bazen yaşadığını belirtmiştir. Bu oranlara baktığımızda, %57 oranı ile "hayır" diyenlerin sayısının çok olduğunu görüyoruz, fakat bu çevrelerinden memnun oldukları anlamında değil de, saha çalışmamızda gördüğümüze göre, engellilerin evlerinde daha çok vakit geçirmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Engellilerimiz peki dışarıdan ulaşım ihtiyaçlarını nasıl karşılıyor? %43'ü minibüs, %32'si belediye araçlarını kullandığını belirtmiştir. Yani toplamda %75'lik bir orana sahip toplu taşıma araçlarını kullanan engelli sayısı. Peki, toplu taşıma araçlarımızdan engellilerimiz ne kadar memnun? Toplu taşıma araçları engel durumunuza uygun mu sorusuna %60'ı "hayır" cevabı vermiştir ve bu gayet yüksek bir orandır. Bu sıkıntıları diğer karşılaştıkları sorunlarla kıyasladığımızda ise, yine %44'le "toplu taşıma araçlarının engel durumlarına uygun olmadığı" yönündeki düşünce ağır basmakta ve ikinci sıkıntıları toplu taşıma araçlarını güvenli bulmamaktadırlar. Son olarak da

ulaşım esnasında diğer yolcuların olumsuz tutumlarıyla karşılaştıklarını beyan etmişlerdir. Toplu taşıma araçları hakkındaki grafiklerimizin sonuçları değerlendirildiğinde ise, toplu taşıma araçlarının yoğun olarak kullanılması sebebiyle, toplu taşıma araçlarının engelli bireylerimize daha uygun hale getirecek çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Engelli bireylerimizin ihtiyaçları tabii ulaşımla da bitmiyor, kendi özel yaşamlarında da pek çok yardıma ihtiyaç duyuyorlar ve bildiğiniz gibi engel tür ve derecesine göre pek çok aktiviteleri tek başlarına yerine getiremiyorlar. Aktivitelerde başkalarına ihtiyaç duyan engellilerin oranı ise %62 çıkmıştır. Bu verilerin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde ise, hem bayanlarda hem de erkeklerde ihtiyaç duyanların yüksek olduğu ama bayanlara oranla erkeklerin daha yüksek oranda ihtiyaç duyduğunu görülmektedir. Yardıma ihtiyaç duyduklarında ise engelli bireylerimizin bakımını %26'yla anneleri, %24'lük bir oranda eşleri ve %17'lik oranla aileleri karşılamaktadır. Yani burada Hande Hoca'mızın belirttiği gibi aile yapısının korunduğu, engellilerine sahip çıktıkları görülmektedir. Engelli bireylerin evde ya da kurumda bakım isteme durumları incelendiğinde, yeşil sütunlara, yararlanmak isteyenlere dikkat çekmek istiyorum. Kurumda bakım isteyenlerin oranları gayet az, yani engelli bireylerimiz evde bakılmayı, evde olmayı tercih ediyorlar. Evden yararlanmak istedikleri çeşitli bakım hizmetleri var ve bunlardan; gündüzlü ve sürekli bakım hizmeti, gündüzlü ve geçici bakım hizmeti yüksek oranlarda çıktı. Hem engelli vatandaşlarımız evlerinde rahat hissediyor hem de aileleri evde bakım istiyor. Fakat bu bakımın zorluğunu hepimiz biliyoruz. Sürekli veya geçici bakım da olsa evde biraz desteğe ihtiyaçları var. Bu konuda ailelerimize biraz daha yardımcı olmamız gerektiğini düşünüyoruz.

Bu kısımdan sonra engelli bireylerin beklentileri ve yararlanmak istedikleri hizmetler hakkında bilgi sunacağım. Engelli bireylerimize bir takım belediye hizmetleri sunduğumuzda yaralanmak isteyip istemediklerini sorduğumuzda, en fazla oran olan %12 ile toplu taşımada indirim istemiştir. Bildiğiniz gibi, merkezde yaşayan engellilerimizin indirimli kartları var ve engelli indirim kartlarıyla ulaşım sağlayabiliyorlar. Fakat diğer ilçelerden merkeze ulaşım olsun, köylerinden merkeze ulaşım olsun, kullandıkları minibüslerde bu kartlar geçerli değil. Yani diğer vatandaşlarla aynı ücreti ödüyorlar. Dolayısıyla, bu konuda da yeni bir planlama yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Engelli vatandaşlarımıza iş ve uğraşı terapisinden yararlanmak isteyip istemediklerini sorduk. Öncelikle ne olduğu hakkında bilgi vermek istiyorum. İş ve uğraşı terapisi ergoterapi olarak da geçiyor. Anlamlı ve amacı olan aktivitelerle kişinin sağlığını ve refahını geliştiren bir sağlık mesleği aslında. Yani burada amaç, kişinin yaşam aktivitelerine katılımını sağlamak ve kişisel gelişimlerine de katkı sağlamak. Engelli bireylerimiz böyle bir terapiden ne kadar yararlanmak istiyor? Bunun

ilçelere göre dağılımını incelediğimizde, engel durumlarının uygun olmadığını düşünenlerin sayısı çok fazlaydı. Fakat ben kırmızı sütunda yararlanmak isteyenlere dikkat çekmek istiyorum. Amasra ve Kurucaşile ilçelerimizde yararlanmak isteyenlerin oranı yüksek görünüyor ve bu bence önemli bir oran. Bir kez bu terapilere başlarsak eğer, olumlu sonuçları gördüğümüzde yararlanmak isteyenlerin de artacağını düşünüyoruz.

Engelli bireylerin kamu kurum ve kuruluşlarından en önemli üç beklentisini incelediğimizde ise, sosyal yardım ve destekler arttırılmalı, iş bulma olanakları arttırılmalı ve üçüncü sırada da sağlık hizmetleri iyileştirilmeli şeklinde cevap verdiler. İlk ikisi, sosyal yardım ve desteklerin arttırılması ve iş bulma olanaklarının arttırılması, ekonomik durumla ilgili. Bu sonucun da biz doğru olduğunu düşünüyoruz çünkü gerek sağlık hizmetlerinden yararlanma, gerekse diğer aktivitelere katılma ekonomik durumla doğru orantılı ilerliyor. Bartın genelinde yine çeşitli hizmetlerden yararlanma oranlarını görüyoruz ve burada engellilerimiz en fazla, günlük işleri için yardıma ve yaşadığı ortamın temizliğinin karşılanması hizmetine ihtiyaç duyuyorlar. Bu nedenle de aile ile birlikte yaşayan engellilerimiz daha şanslı hissediyorlar kendilerini. Destek hizmetlerini sorduğumuzda yine %45 oranında psikoterapi ve psikolojik destek isteyen engellilerimiz çok fazla. Yine %40 oranla fizik tedavi ve rehabilitasyon isteyen engellilerimiz çok fazla çıkmıştır.

Son olarak da, engelli bireylerimiz engel türlerine bağlı olarak çeşitli cihazlar kullanmak zorunda kalıyorlar. Bunların genel dağılımına baktığımızda, kullananlar ve kullanmak isteyenler dağılımına baktığımızda protez ve tekerlekli sandalye kullananların oranının %30'larda gayet yüksek olduğunu görüyoruz. Çünkü az önce Hande Hocamızın da belirttiği gibi zihinsel engel türünden sonra, Bartın'da en fazla ortopedik engelli türü görülmektedir. Yine gözlük kullanan engelli vatandaşlarımız çok fazla. Burada ben işitme cihazına dikkat çekmek istiyorum. Kırmızı sütuna bakarsak, olsa kullanır, evet ihtiyacım var diyenler en fazla %11 ile işitme cihazında çıkmıştır. Sahada da karşılaştığımız deneyimlerimize dayanarak söylüyorum, her ne kadar Bartın'da işitme engellilerin oranı düşük çıkmış olsa da neden bu kadar cihaz isteniyor? Çünkü çoğunluk bu cihazlardan yararlanamıyor. Fiyatlarının yüksek olması nedeniyle ailelerin bunu karşılayamaması en önemli etkenlerden biridir diye düşünüyorum. İlginiz için teşekkür ederim.

Prof Dr. İsmail CERİTLİ:

Pınar Hocaya da teşekkür ediyoruz. Ben müsaadenizle bir duyuruyu unutmadan yapmak istiyorum. Saat 13.00'da yemekhanede katılımcılarımız için bir yemek daveti var. Bir ikinci husus akşam saat 19.00'da da Kirazlar Otel'de akşam yemeği programı gerçekleştirilecek. 18.00'da da buradan otobüs kalkacak. İlginç bir bilgi, bir rakam vardı.

Aslında rakamlardan bir tanesi şuydu, engellilere kimler bakıyor diye baktığımızda, eş ve anneleri topladığımızda %51,2. Yani engellilere yine kadınlarımız bakıyor. Kadınlarımızın, kızlarımızın vefasından kaynaklanıyor herhalde ve yine kadınlar toplumun, sadece bizim toplumumuzun değil, dezavantajlı gruplarından bir tanesi. Güncel olduğu için belki paylaşmak isteriz.

Biz zannederiz ki kadına şiddet filan yok, sayın rektörümüzün de konuyu açmasıyla kısa paylaşımlar olmuştu şiddet konusuyla ilgili. Sanki bireyler, nitelik kazandıkça, şehrin yalnızlığı onların üzerine çöktükçe, biraz daha şiddete eğilimli mi oluyorlar bilemiyorum. Çünkü aslında şu an rakamları, istatistikleri tam bilmiyorum ama modern dünya olarak gördüğümüz, Fransa'ya, Almanya'ya, Belçika'ya Hollanda'ya yakından bakıldığında, kadına şiddet oranının %33'lerde olduğunu görüyoruz. Kardeşim Hollanda'nın bir kasabasında yaşıyor. Orası Katolik bir bölge. Burada söyleyemeyeceğim şeyler anlattı. Ama Katolik oldukları için burada kolu kırılır yen içinde kalır, dolayısıyla aile dışına hiçbir sır çıkmaz dedi. Bir kısmı polise gider, büyük bir kısmı gitmez, kendi içlerinde çözmeye çalışırlar.
Hocamızın alanı ama bu edebiyat konusu, Puşkin'in Erzurum yolculuğu vardır. Bir sahne vardır, Erzurum'da bir evde misafirdir ve evde vebalı bir hasta vardır. Ev halkının bu vebalı hastaya nasıl şefkatle yaklaştıklarını görür. Çünkü dünya vebadan korkar ve kaçarken, oradaki insanlar hastaya güle dokunurmuş gibi, çiçeğe dokunurmuş gibi dokunuyorlar. Yazar "bu nasıl bir şeydir ki, vebalı bir insana, bu kadar şefkatle yaklaşabiliyorlar?" şeklinde ifade eder. Biz, genetiğimiz itibariyle, dezavantajlı grupları, ötekileştirdiğimiz değil toplum içerisinde olan ve daha hassas davranmamız gereken kesimler olarak biliyoruz.

Cumhuriyet Üniversitesi'nde Prof. Dr. Erol KİSLİ var, tekerlekli sandalyede yaşayan, engelli bir arkadaşımız ve benim çocukluk arkadaşımdır kendisi. Kendisi cerrah. İ htisas yaparken çok büyük bir kaza geçiriyor ve uzun süre yatalak kalıyor, en son iyi kötü nefes almaya başlıyor. Çabalarıyla ve araştırmalarıyla, Amerika'da engelli olarak cerrahlık nasıl yapılır konusunda devletten bir destek alıyor. Orada bir yer buluyor ve gidiyor. Tekerlekli sandalyeyle ameliyat yapma becerisi kazanmak. Sonrasında Türkiye'ye geliyor tekrar üniversitede yardımcı doçent olarak başlıyor, şimdi çok başarılı işler yapan bir arkadaşımız. Araca binmesi ve inmesi çok sıkıntılı olduğu için çok istemesine rağmen gelemedi. Buradan çıkarmak istediğimiz husus şu, hedefiniz varsa hiçbir şey size engel değildir. Zihniniz bir şeye odaklanmışsa onu gerçekleştirmeye hiçbir engel yoktur. Şimdi Ramazan Hocamızın sunumunu alalım. Gökhan Bey'i de en son alalım. Hocam engellilerin iktisadi hayata katılımıyla ilgili bir sunum yapacak.

Yrd. Doç. Dr. Ramazan ARSLAN

Sayın Valim, Sayın Rektörüm ve değerli katılımcılar. Sunuma başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benim konum, engelli bireylerin ekonomik durumlarıyla ilgili. Engelli bireylerin istihdam konusunda dünya rakamlarına genel olarak bir göz atacak olursak, OECD ülkeleri içinden seçilmiş bazı ülkelerde, örneğin Norveç'te, İsviçre'de, Birleşik Krallıklarda engelli istihdam oranının çok yüksek olduğunu görüyoruz. Türkiye'nin rakamları oldukça düşük; neredeyse son sıralarda bulunmaktadır. Ama giderek bir artış kaydettiğini de söyleyebiliriz. Türkiye'de işgücüne katılım oranı %22. Karadeniz' bölgesinde işgücüne katılım oranı %17, Bartın'da ise %9,3'dir. İşgücüne dahil olmayan engelli bireylerin oranı Bartın'da %91 düzeyindedir. Konuyu kavramak noktasında bazı kavramların tanımlarını hatırlatmak gerekirse; İşgücü, çalışan insanlar artı işsizlerin sayısıdır. İşgücüne katılım oranı, 15 yaş ve üzeri işgücünün, toplam nüfusa oranını, İşsizlik ise işsiz olan insanların, işgücündeki insanlara oranını vermektedir. Konuya ilişkin temel kavramları hatırlattıktan sonra Bartın'daki engelli bireylerin işgücüne katılıma oranları kadınlarda %9, erkeklerde ise %1 olarak görülmektedir. Buna göre erkeklerin işgücüne katılım oranı kadınlardan daha yüksektir.

Engel türlerine göre işgücüne katılma oranlarına şöyle bir bakacak olursak, engelli bireylerin neredeyse tamamına yakını işgücüne katılmamaktadır. İşgücüne katılan işitme engellilerin oranı daha yüksek %17, sonra görme engellilerin oranı %15 ortopedik engellilerin oranı ise %11 olarak görülüyor. Engel türlerine göre engelli bireylerin %77'si çalışmak istemediklerini ifade etmişlerdir. Bu oran zihinsel engellilerde %83, Dil ve konuşma engellilerde ise %78 düzeyindedir. İşitme engelliler, kamu sektöründe çalışmak istediklerini ifade etmişlerdir. Engelli bireylerin önemli bir kısmı çalışmak istememektedir. Ancak çalışma imkanı sunulduğunda ve uygun bir iş durumunda kamu sektöründe çalışmak istediklerini belirtmişlerdir.

Engelli bireylerin çalışmama veya iş aramama nedenlerine gelince, bireylerin %71,4'ü ekonomik sorunlardan, %75'i hal-i hazırda almış oldukları sosyal yardımlarının kesilebileceği endişesini taşıdıklarından dolayı çalışmak istemediklerini ifade etmişlerdir. Engelli bireylerin %85'i, herhangi bir kurumun katkısı olmadan işe girdiklerini belirtmişlerdir. Ancak bu oranın yüksek olması, mesleki eğitim kuruluşlarının hiç katkı sağlamadığı anlamına gelmemektedir. Öncelikle diğer arkadaşlarımızın da belirttiği gibi, engellilik türü, engelli bireylerin çalışmak isteyip istemedikleri, bireylerin işe uygunluğu bakımından vasıflı olup olmadıkları gibi faktörler büyük önem taşımakatdır. Nitekim engelli bireylerin %91'i çalışmak istemediklerini belirtmiş. Dolayısıyla %85 oranına ihtiyatlı yaklaşmak gerekmektedir. Engelli bireylerin

bakıcı ücretleri akrabaları tarafından ücretsi olarak karşılanmkatadır. Bireylerin %80'ine, akrabaları ya da yakınları tarafından ücretsiz bakılıyor. %18'ine ise devlet katkısı söz konusu. Bu oran işitme engellilerde en yüksek olup %90'dır. Yani insanlarımız, özellikle başta annelerimiz, kendi engellilerine niçin daha çok sarılıyorlar ya da bir başkası bu tür yardıma muhtaç insanlara neden yardım etmek istiyor?

Esasen tarih boyunca insanlara hep faydalı olmuş bir milletiz. Burada engelli bireylere durumlarına uygun şekilde yardımcı olmanın sadaka sayıldığını ifade eden Peygamberimizin bir hadisini sizlerle paylaşmak isterim: "Âmâya rehberlik etmen, sağır ve dilsize anlayacakları bir şekilde anlatman, muhtaç bir kimseyi ihtiyaçlarını tedarik etmesi için gerekli yerlere götürmen, derman arayan dertlinin imdadına koşman, koluna girip güçsüze yardım etmen, konuşmakta güçlük çekenin meramını ifade edivermen, bütün bunlar sadaka çeşitlerindendir."

Engelli bireylerin yararlandığı ayni ve nakdi yardımlara gelince; engelli bireyler, ya engelli aylığı, ya muhtaç aylığı ya da Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan yardım almaktadır. Anket verilerinden elde edilen sonuçlara göre bireylerin %52'si engelli aylığı, %12'si muhtaç aylığını alıyor, %26'sı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan yardım almaktadır. Bireylerin %6'sı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın ayni ve nakdi yardımlarından faydalanmaktadır. Rakamları oransal olarak topladığınız zaman engelli bireylerin %96'sı devlet katkısından yararlanmaktadır. Bu durum, yüzyüze yaptığımız anket çalışmalarında gidilen her köyde, her hanede gözlemlenmiştir. Hemen hemen her engelli bireyin hanesine bir maaş ya da yardımın girdiğini gözledik. Allah devletimize zeval vermesin gerçekten devletin öenmli bir katkısı bulunmaktadır.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, saygılarımla.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ:

Ramazan hocamıza da teşekkür ediyoruz. Burada engellilerin istihdam hayatına katılmasıyla ilgili çift taraflı bir sorun var aslında. Aslında biraz da öz eleştiri yapmamız gerekli. İşverenler, devlet, özel sektör ve iş hayatına katılmak isteyen engelli kesim istihdamı, sosyal yardım ve bakım hizmeti gibi görmekte. Algısal olarak böyle bir bakış açısı var. Devlet dairesi ve özel sektör engellileri kanuni zorunluluklardan dolayı istihdam ediyor. Yanlış olan en temel durumlardan biri, engelli istihdamının sanki sosyal yardım hizmeti gibi görünmesi. Yani engelli vatandaş da bir çalışandır ve ona bir ücret ödüyorsun, bu sebeple ondan elde edilmesi gereken fayda ve hizmetin de alınması lazım. Engelli kardeşlerimiz sahip oldukları kabiliyetlere inanırlarsa ve onların topluma katılacağına inanılırsa kendileri de çok güçlü olur. Onu istihdam eden kişi, onları normal bir çalışan nasılsa öyle görmeli ki, daha rasyonel bir zemine oturabilsin. Tartışma ve sorulara da fırsat kalsın diye, son on dakika Bartın'da

engellilerin eğitim durumu ve vakıfların genel durumu konusundaki bulgularını bizimle paylaşması için Gökhan hocamızı kürsüye alalım.

Öğr. Gör. Gökhan DEMİRARSLAN

Sayın Valim, sayın Rektörüm ve değerli katılımcılar Engellilerimizin Tespiti ve Analizi Çalıştayımıza hoş geldiniz diyorum ve saygılarımı sunuyorum. Ben size Bartın'da engellilerin eğitim durumu ve Bartın'da ki engelli dernekleri hakkındaki araştırmamızın sonuçlarını vereceğim. İlk olarak Bartın'daki genel dağılıma baktığımızda, sadece engellilere hizmet veren 3 adet ilkokul, 3 adet ortaokul ve 2 adet de lise düzeyinde engelli okulu bulunmaktadır. Bunlara ek olarak, diğer okullarda kaynaştırma sınıflarında da öğrenciler bulunmaktadır.

Kaynaştırmalı sınıflar haricinde, ilkokullarda 20 adet özel eğitim sınıfı ve ortaokul düzeyinde 18 özel eğitim sınıfı bulunmaktadır. Ayrıca, 43 adet engelli öğrenci de Milli Eğitim Bakanlığı'nın evde eğitim imkânlarından yararlanmaktadırlar. Bu öğrenciler eğer talep ederlerse, evde eğitim kapsamında Türkçe, Matematik ve Coğrafya gibi branş derslerini de alabilmektedirler. Biz bu projemizde toplam 490 engelli öğrenciye ulaşabildik. Hedefimiz 800'e yakındı, zaten kayıtlı gözüken de yaklaşık 740 öğrenciydi. Birçoğuna gitmemize rağmen onlara ulaşamamızın nedeni ise, okulda veya eğitimde bulunmalarıydı veya kendilerini evde bulamadık çünkü artık başka okullarda okuduklarından dolayı Bartın'da ikamet etmiyorlardı.

Bartın'daki okulların haricinde, engellilerin eğitimi konusunda hizmet veren özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri de vardır. Türkiye'de 1800 tane, Bartın'da ise 7 tane özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır. Bunlardan biri Ulus'ta, dördü Merkez'de, üçü Kozcağız'da yer almaktadır. Amasra ve Kurucaşile'de ise özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bulunmamaktadır. Fakat taşımalı ve servis sistemiyle Kurucaşile ve Amasra'dan Merkez'e engelli öğrenci götürülmektedir. Bu merkezlerde kayıtlı öğrenci 1343 kişi ve bunların belirli bir kısmı 70 yaşın üzerinde ve sadece rehabilitasyon hizmetinden faydalanan vatandaşlarımızdır. Bartın genelinde bu merkezlerde 78 eğitici ve 132 de çalışan bulunmaktadır.

Bartın genelinde engellilerin öğrenim durumlarına baktığımızda ise Bartın'da her 10 engelliden 3'ünün okuma yazma bilmediği sonucuyla karşılaştık ve pastadan başka büyük bir dilimi alan kısım ise Bartın'daki engellilerin ilkokul durumları ile ilgiliydi. Bartın'daki engellilerin çoğunun ilkokuldan sonra eğitimine devam etmediği gözlemlendi ve her 100 kişiden sadece iki kişinin üniversite bitirebildiği tespit edildi. Okuryazar olmayan kısmın yüksek olmasının sebeplerinden biri, engelli türü tablosundan da gördüğünüz gibi Bartın'da

zihinsel engellilerin oranın çok yüksek çıkmasıdır. Zihinsel engelliler içinde de eğitilebilir, öğretilebilir ve ağır zihinsel engelliler bulunmaktadır ve özellikle öğretilebilir ve ağır zihinsel engellilere okuma ve yazma öğretmek oldukça güçtür. Bu sebeple bu oranın Bartın'da yüksek çıkması olası bir sonuç olarak gözükmektedir.

Türkiyedeki ve bölgedeki okuma yazma bilmeme oranına baktığımızda ise Bartının diğer illere nispeten daha normal konumda olduğu söylenebilir. Engellilerin okuma ve yazma bilmeme oranları, Türkiye'de %36.3 Karedeniz'de %39.4 ve Bartın'da bu oran %31.7 dir. Benzer araştırma yapan illerde ise Kahramanmaraş %50, Balıkesir %35 ve Amasyada %33 lük bir oran söz konudur. Bu oranlar incelendiğinde, Bartın'ın daha normal konumda olduğu varsayılabilir.

Bartın'da cinsiyete göre öğrenim durumuna baktığımızda ise okuma ve yazma bilmeyen bayanlar oranı göze çarpmaktadır. Bayanların durumunu genel durum ile kıyaslarsak eğer, Bartın'daki bu durumun normal değerlerde olduğu söylenebilir. Türkiye genelinde bayanların yaklaşık %50'si okuma ve yazma bilmemektedir. Bayanlara ek olarak, eğitim durumuna baktığımızda erkeklerin %21'i ilkokuldan sonra eğitimlerine devam etmediği göze çarpan oranlardan biridir.

Engel türlerine çoklu engelliliği ekleyerek bu oranları incelediğimizde, en fazla ortopedik engelliler okula devam etmemektedir. Bunun ana sebeplerinden biri, bu engel türününün çoğunluğunu 70 yaş ve üzeri engelliler oluşturmaktadır. Yatağa bağımlı engellilerin de fazlalığı düşünüldüğünde bu oran normal olarak kabul edilebilir.

Bir başka dikkat çekici nokta ise zihinsel engellilerin eğitimine devam etme oranının diğer türlerden yüksek çıkmasıdır. Genelde zihinsel engel türü fazla görüldüğü ve özel eğitim merkezleri bu engel türünde daha fazla kullanıldığı için, bu oranın yüksek çıktığı düşünülmektedir. İlçeye göre eğitime devam durumuna baktığımızda, en fazla Kurucaşile'de engellilerin eğitimlerine devam etmediği görülmektedir.

Bartın'daki genel derneklerin durumu incelendiğinde, 146 sosyal amaçlı dernek ve bu derneklerin 15316 üyesi bulunmaktadır. Engellilerin sayısının çok olmasına rağmen dernek ve vakıf sayısının azlığı dikkat çekmektedir. Bartın merkezde Türkiye Sakatlar Derneği Bartın Şubesi ve Ulus Özürlüler Derneği olmak üzere iki adet dernek vardır. Ayrıca derneklerin bilinirliği incelendiğinde, engellilerin %90'ından fazlası derneklerin varlığından haberdar olmadığını bildirmiştir.

Üniversitemizdeki durum incelendiğinde ise, üniversitemiz bünyesinde Engelsiz Üniversite Birimimiz ve 9 adet engelli öğrencimiz bulunmaktadır. Ayrıca üniversitemizin engelliler için uygulamış olduğu sosyal sorumluluk projelerinin yanı sıra, projemizinde hedefi

olan SOYADT (Bartın'da Sosyal Yaşamı Destekleme Topluluğu) kurulması planlanmaktadır. Ayrıca bu çalıştayda işitme engelliler ile iletişime geçebilmemiz için işaret dili kursu açılması Rektörümüzün izni ile kararlaştırılmıştır.

SOYAD topluluğun amacı topluluğun sosyal faaliyetleri ile engellilerin yaşam kalitesini yükseltmek, iş ve uğraşı terapisiyle istihdamı destekleme, engelli envanterinin güncellenmesi ve sürekliliği sağlama, engelli aileleri ve öğrencileri bir araya getirip bu konuda farkındalığı arttırma ve gelecekte bu konuda yapılacak olan sosyal proje ve politikalara yardımcı olmaktır. Araştırmamızda SOYAD topluluğuna üye olma sorusuna hayır cevabı verenlerin oranının nispeten yüksek çıkması, bu topluluğa ihtiyacımızın olmadığı anlamına gelmemektedir. Bu oranın yüksek çıkması, engellilerin dernekler hakkındaki bilgi eksikliğinden kaynaklanmış olabileceği gibi, derneklere ve faaliyetlere ulaşım problemi de ikincil problem olarak göze çarpmaktadır. Son olarak, ağır engellilerin oranının fazla olması ve bu tür engellilerin evden çıkmada sorunlar yaşamasının bu oranı arttırıcı etkisi olmasının göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

9.2. İkinci Oturum (Öğleden Sonra)

Sunucu

Programı sunuyorum. Öncelikle ikinci oturum, ardından soru cevap bölümü, kapanış konuşması ve teşekkür, akabinde ikramımız olacak ve çalıştayımız sona erecektir. İkinci oturumu başlatmak üzere oturum başkanı Sayın Prof. Dr. İsmail CERİTLİ'nin teşriflerini arz ederim. Konuşmacıları davet ediyorum. Prof. Dr. Fahri BAYIROĞLU, Dr. Mehmet AYSOY, Yrd. Doç. Dr. Ahmet FİDAN.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Sayın rektörüm, rektör yardımcılarımız, değerli hocalarımız, üniversitemizin değerli mensupları, kıymetli Engelliler Federasyonu temsilcileri, değerli öğrencilerimiz, panelde hocalarımızın çok çeşitli tecrübeleri vardı, yaptıkları çalışmaları var o tecrübelerini de almaya çalışacağız. Ancak ondan önce, toparlayıcı ve özet olması anlamında biz bu projede neyi hedefledik, ne yaptık sizinle kısaca onu paylaşacağız. Daha sonra da hocalarımızın konuşmalarına geçeceğiz. Yani daha önce sabahki oturumda da ifade ettiğimiz gibi temel amacımız şuydu, veriler arasında bir kopukluk var. Her kurum verileri kendisinde saklıyor ama bunlar konsolide edilmiş değil. Dolayısıyla parçalı bir yapı vardı. Amacımız bu verileri bütün kurumlardan toplayıp, mükerrerlikleri ortadan kaldırdıktan sonra, herkesin kullanabileceği genel kapsamlı bir veri tabanı oluşturma ve bunun üzerine de kurum olarak ulaşabileceğimiz bu engelli vatandaşlarımızla anket yaparak onların görüşleri, sıkıntıları, çözüm önerileri ve bunlarla ilgili Bartın'da il düzeyinde engelli profilini ve beklenti profilini

ortaya çıkarabilmekti. Yani bundan kastımız şuydu tabi ki; toplayalım verileri bir tarafta dursun, bir de çalışma yapalım diye değildi. Pratik hayatta da yansımaları olsun, kullanılsın istiyoruz, hem bugün hem de yarın için. Bu veriler elde edildikten sonra bunu, sürdürülebilir kılacak bir yapıya kavuşturmak öncelikli hedefimizdi.

Projenin üç ayrı kapsamı vardı. Biri coğrafi kapsamdı, nerelerde yapacaktık? Bartın ilinin tamamı, bütün köyler ilçeleri kapsayacak şekilde tasarladık. Dolayısıyla bu çerçevede arkadaşlarımız bütün hanelere ulaşmaya çalıştılar. Bulabildiklerimizle, erişebildiklerimizle de anket gerçekleştirdik. Tabi bir de engelli türünün kapsamı vardı. Görsel, işitsel, ortopedik, zihinsel ve konuşma engelliler bu kapsam içerisindeydi. Süreğen nitelikteki hastalıklar bu kapsam dışında tutuldu. Az önce de ifade ettiğimiz gibi veriler vardı ve kurumlardan bu verileri almamız gerekiyordu. Bu bağlamda da Sağlık Müdürlüğümüz, Halk Sağlığı Müdürlüğümüz, İŞKUR, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın İl Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma Vakfı ve Sakatlar Derneği bizim işbirliği yaptığımız, destek aldığımız kurumlardır.

Hedefler neydi? Öncelikle 2002 yılında Türkiye'de bir engelli araştırması yapılmıştı. Ben o dönemden sonra 2003 ile 2008 yılları arasında Türkiye İstatistik Kurumunda Sosyal İstatistikler Daire Başkanlığı yaptım. Engelli araştırmaları da benim birimimdeydi. Elimizin altında yapılmış bir çalışma vardı. Fakat aileyle ilgili, engellilerle ilgili kurumlar bizi arayıp da bu verileri bize de verin dediğinde, istatistiki amaçla tutulduğundan dolayı başka bir dernek veya kurumla paylaşamayacağımı söyledim. Çünkü bu insanlar bize salt anket yaptığımız için güvendiler ve sorduğumuz sorulara cevap vermişlerdi. Dolayısıyla da sizinle bunları paylaşamayız demiştik. Tabi kurumlar için bu çok anlaşılmaz bir şeydi ama sonra anladılar. Çünkü idari amaçla yapılmış bir çalışma değildi. Dolayısıyla bu çalışma, tam tersine bu amaçla yapılacak olan çalışmalara altyapı oluşturacak bir nitelik taşıyordu. Yine engellilerin ekonomik, sosyal, psikolojik durumlarını, beklentilerini almaktı anket neticesinde ve bu verilerden hareketle, niteliklerine göre Bartın ili özelinde engelli haritasını çıkarabilmekti. Bu çalışmanın tümünde de bilimsel yöntemler kullanıldı.

İkinci aşamada şunu yapmayı arzu ediyoruz; burdan hareketle arkadaşlarımızın sunduğu bilgiler, yerel yönetimlerin ve diğer kurumların eksiklikleri ve bunların giderilmesi halinde yararlanabileceklerini ifade ettikleri hususlar vardı. İkinci aşama olarak da, bu uygulama aşamasına geçilmesini amaçlıyoruz. Bir başka boyut da, yine buna bağlı olarak engellilerin sosyal hayata aktif katılımlarını planlıyoruz. 19 daimi proje çalışanımız, görevlimiz vardı. Said Hocam ve ben bu projede koordinatör olarak görevlendirildik. Ama Said Hocamın çok fazla emeği var, onu tekrar ifade edeyim. Sonra analist ve rapotörlerinde

emeği vardı. Tek tek anmıyorum ama ekranda görünüyor bu arkadaşlarımız. Veri girişi, doğrulaması ve düzenlemesi hakikaten sıkıntılı bir süreçtir. Yani salt bilgiyi girdik dediğiniz zaman iş bitmiyor. Sonra onun tutarsızlıklarını ortadan kaldırmanız lazım. Anlamlı bir hale getirmeniz lazım. Onlar da rafine birçok çalışma gerektiriyordu. Arkadaşlarımız bu süreçleri hakikaten çok iyi yönettiler ve bugünkü hale getirdiler. Yine bu süreçte Sakatlar Derneği Başkanımızın da önemli katkısı oldu, teşekkür ediyoruz. Bir de Dr. Mustafa GEDİK beye de teşekkür ediyoruz bunun için.

Proje ilk 2014 yılı Mart ayında başladı. Teklif hazırlandı, BAKKA'ya sunuldu, daha sonra Haziran ayında kabul edildi. Çok dar bir zaman içerisinde bunu tamamlamaya çalıştık. Daha sonra Ekim ayı içerisinde Türkiye İstatistik Kurumu Zonguldak Bölge Müdürlüğünün de desteğini alarak, soru desenini tasarlamaya çalıştık. Çünkü onların netice itibariyle bu konuda uzman olduklarından, bize yol gösterici rol oynarlar diye düşündük ve iki arkadaşımız da sanırım aramızdalar. Onlara, Zonguldak Bölge Müdürlüğümüze ve personeline teşekkür ediyoruz.

Sonra, ilk iş olarak, kurumlardan gelen bilgileri derlemeye çalıştık. Bunları tek veri tabanı altında toplamaya çalıştık ve mükerrerlikleri ortadan kaldırmaya çalıştık. En son tekleşmiş bir veri tabanı elde ettik. Yine bu süreçte bize katkı veren paydaşlarımızı ekranda görüyoruz. Sıkıntılarımızı anlatıyoruz, tabii saha çalışması için pek uygun olmayan bir döneme denk geldik ama neticede kış şartları çok yoğunlaşmadan bitirebildik. Aralık ayında da elde edilen veriler sisteme girildi ve en son haline dönüştürüldü. Her çalışmada güçlükler olur, burada da oldu. Ulaşımda güçlükler olur, orada müracaat ettiğiniz kişilerden dolayı problemler oldu. Kasıtlı olmasa da, bir takım böyle sorunlarla karşı karşıya kalabiliyoruz. Ama bütün bunlara rağmen arkadaşlarımız 3 ilçenin ve Merkez mahallelerinin tamamı ve 280 köyün tamamındaki hanelere ulaşıp, verileri buralardan toplamaya çalıştılar. Bu yolda 3571 engelli veya engelli yerine cevap verebilecek bir yakınıyla görüşme yapılmıştır. Aslında tam sayım değilse böyle bir anket çok geniş çaplı bir anket demektir. Bu, kanaati %100'e yakın oranda yansıtan bir şey demektir. Yaklaşık olarak engelli mevcudunun %50'sine yakınının görüşü alınabilmiş demektir. Çünkü bu genel kütleyi yansıtabilir diye değerlendirebiliyoruz. Burada, arkadaşlarımızın paylaşacakları çok anılar var ama ileride başka bir program yaparak onların sahada ilginç örnek ve gözlemlerini paylaşabiliriz. Neticede insanız ve yaptığımız işe rasyonel bakamıyoruz. Bazen duygularımız da işimize etki edebiliyor. Teşekkürümüzü etmiştik sabahleyin. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'na tekrardan teşekkür ediyoruz katkılarından dolayı. Sayın Rektörümüze teşekkür ediyoruz, desteklerinden ve çalışmanın bugüne gelmesinden dolayı. Valiliğimizin birimleri çok büyük destekler, kolaylıklar

sağladılar, onlara teşekkür ediyoruz. Paydaşlarımız önemli, onların gönüllü katkıları olmasaydı elde edebilirdik çalışmamızı ama eksiklikleri olabilirdi ve çalışma şevk vermeyebilirdi, bu anlamda paydaşlarımızın katkıları çok önemliydi. Burada ismini anamadığımız arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz. Sizlere de, buraya kadar zahmet ettiğiniz için ve sonrasında sunacağınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ediyoruz ve ben saygılarımı sunarak yerime geçiyorum ve hocalarımızın konuşmalarıyla devam edelim. Teşekkür ediyorum.

Şimdi üç kıymetli konuğumuz var. Sayın genel müdürümüz dedik ki, hocam sürç-i lisan ediyoruz bazen, Mehmet Bey engellilerle ilgili genel müdürlük görevini yürütmüş bir dostumuz. Tabi onları hem şahsi olarak gözlemlerinin, hem de bilgi olarak müktesebatlarının çok iyi olduğunu biliyoruz. Önemli katkılar sunacaktır. Yine Fahri Hocam hem kendisinin fizyoterapist olması sebebiyle, bir bakıma engellilerle yakın çalışma içerisinde olan, ama onun da ötesinde yine şahsi ilgisinden dolayı katkı sağlayacağını düşünüyoruz. Aile Bakanlığından bir dostumuz Ahmet Fidan Hocamla biraz önce tartıştık, engel sizsiniz projesinden bahsetti. Müsaadeniz olursa ilk olarak Türkiye'de çok büyük çalışmaları olan Fahri hocamızla başlayalım.

Prof. Dr. Fahri BAYIROĞLU

Öncelikle başta sayın rektörümüze ve onun şahsında Bartın Üniversitenin çok değerli öğretim elemanlarına gösterdikleri misafirperverlikten dolayı teşekkür ediyorum. Burada ortaya konulan projeyle hakikaten çok güzel veriler elde edilmiş. Bundan sonrasında da muhtemelen çok güzel şeyler ortaya çıkacak. Bu açından projede çalışan herkesi bütün gönlümle, içtenlikle tebrik ediyorum. Başarılar diliyorum, ellerine sağlık diyorum.

Bu konuda arkadaşlar benimle irtibata geçtikleri zaman dedim ki, benim bu konuda akademik olarak çok fazla çalışmam yok ama bu sahada mütevazi de olsa, bu konuda Allah'a sığınırım hakikaten kendime bir şey atfetmekten ama, öğleden önceki oturumda bahsettiğim gibi Ankara'da yaşamış olduğum o tecrübe, yaşamış olduğum mahcubiyetten dolayı Türkiye'de en azından Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nden başlayarak Hacettepe'ye kadar uzanan çizgi içerisinde birçok üniversitede, bunun içinde vakıf üniversiteleri de var, engelli bakım ve rehabilitasyon 2 yıllık programlarının açılması için herhalde bizim ilk girişimimizin bir katkısının olduğunu düşünüyorum. Bunun için de ayrıca şahsımız adına gurur duyuyoruz, kendimize bir şey çıkartmamakla beraber. Diyoruz ki, başarı sadece Allah'tandır, bizler sadece aracıyız. Bunun Türkiye'de bir ihtiyaç olduğunu o zaman şaşkınlıkla karşıladım. Dedim ki, "Aman Allah'ım nasıl olur". Ankara Üniversitesi'nde toplantıda hemen bu konuyu gündeme getirdik. O zaman İl Özel İdaresindeki bir şube müdürüne gittim ve dedim ki "bu

konuda siz nasıl bir yardım alıyorsunuz insanlardan? engelli insanlara ulaşmada, onları rehabilite etmede?". "Böyle bir üst öğrenim seviyesinde insanlar yetiştiriliyor mu?" dedim. "Yok" dedi maalesef. N"e yapıyorsunuz?", "Sertifika programlarımız var bizim" dedi. "2 aylık 3 aylık sertifika programları yapıyoruz" dedi. "Onları daha sonra istihdam ediyoruz". Bir yanlışlık olsa gerek, herhalde ben yanlış duydum. Sonra Dokuz Eylül Üniversitesi' Tıp Fakültesinden bir doçent hocamız vardı. Ona sordum, (o da bu konu da hakikaten çok çalışan bir insan, kendisi de ortopedik engelli) o da aynı şeyi söyledi. Yani yine böyle arkadaşlarla görüştüğümde şaşkınlık içerisinde kaldım. Demek ki bazen bir takım temel şeyler bile gözden kaçırılabiliyor. Hepimizin başına gelir zaman zaman ve aklınıza bir fikir gelir. Sadece benim aklıma gelmemiştir, düşünmüşlerdir bu fikri diye söylersiniz. Ama hakikaten araştırmak lazım, bazen yakalayabiliyorsunuz. Bizim çabamız da böyle bir şey oldu. Ondan dolayı da biz ayrıca bir mutluluk duyuyoruz.

İşin boyutu nedir, acaba engellilik nedir, engelsizlik nedir? Engelliliğin tanımı yapılıyor da engelsizliğin tanımı yapılmıyor. Engelsizlik ne demek acaba, acaba şu anda engelli diye tanımlamadığımız insanlar engelsizler mi? Onlara bakıyoruz, onlarla konuştuğumuzda adını doğrudan engelli olarak koymasalar bile, onların da birçok engelinin olduğunu görüyoruz. Engelleri ya kendilerinden kaynaklanıyor, ya da dışarıdan kaynaklanıyor. O engellerin de kaldırılmaması, onlara da çok ciddi manada sıkıntılara sebep olabilmekte. Hatta ve hatta göreceli olarak bir başka engelli insanın başarılarının yanında, engelsiz dediğimiz insanın başarısı gölgede kalıyor. "Bugün bu arkadaş başarıya ulaştı, biz niye ulaşamadık?" diyorsunuz. Engelli olarak gözükmüyoruz, öyle bir tanıma da sokulmuyoruz. Demek o zaman, bunu biraz daha genişletmek gerekiyor. Engellerimiz nerede, engelsizliğimiz nerede? Bu nokta bence çok önemli diye düşünüyorum.

Şöyle bir sloganı çok kullanıyorlar. Radyo programlarında, televizyon programlarında kullanıyorlar. Bizim medeniyetimizden gelen bakış açımız şu olması gerekiyor. Biz merhamet ve şefkat medeniyetinin çocuklarıyız. Merhamet ve şefkat almış medeniyetin insanlarıyız. Öyle olunca da sevindirici birtakım şeylerden bahsedildi öğleden önceki oturumda, engellilerimize aile içerisinde sahip çıkıldığından bahsedildi. Bunun inanç değerlerimiz, yani medeniyet köklerimizle ilgili olduğu söylendi. Yani hakikaten güzel bir şey bu. Bizim medeniyetimizde bırakın insanı, kuşlara merhamet göstermişiz, çok affedersiniz Osmanlı şiirlerinde görüldüğü gibi, yük taşıyan hayvanların belli bir miktardan fazla taşımasına engel olmuşuz. Biz böylesine bir merhameti, şefkati kucaklamışken mümkün mü ki engellimize sahip çıkmayalım, yardıma muhtaç insanın yardımına koşmayalım? Bu nokta çok önemlidir. Bunu tazelemek, bunun üzerinde zenginleşmek gerekiyor. Bizim asıl

zenginliğimiz de budur zaten diye düşünüyorum. Fakat sadece acıma duygularıyla yanaşmayacağız, Rektör Hocamız da bahsetti; bu çok kısıtlayıcı ve dar kalır. Toplum içerisinde saygın bir birey olarak bulunmaya çalışmalarını sağlamamız gerekiyor. Bunu sağladığımız zaman üzerimize düşeni yapmış oluruz. Yoksa sadece salt bir takım şefkat ve merhamet duygularıyla yaşarız. Tabii ki onlar da olacak, bu bizim medeniyetimizden, inanç kökenlerimizden geliyor. Ama onların kendi ayakları üzerinde durabilmesi, onlar için ve toplumun tümü için çok daha gerekli olan elzem bir şey bu.

Bir tane örnek anlatayım. Ağrı'da rektör yardımcılığı yaptığım dönem içerisinde sürekli tanıştığımız görme engelli bir kardeşimiz vardı. O her ne zaman isterse yanıma gelebiliyordu ve hiçbir şekilde eğer özel bir toplantım yoksa orada bulunduğum süre içerisinde onu hemen getiriyorlardı. Kendisi merdivenlerde iki kat üste rahat çıkabiliyordu. Bir sefer dedim ki Mustafa gel ben seni kendim götüreyim. O değneklerini kırdı ve benim koluma girdi üç sefer az kalsın düşürecektim. Sonra aşağı indim kıpkırmızı kesildim. O değneklerle çıkarken düşme tehlikesi geçirmiyordu, ben yardımcı olmaya çalıştım koluna girdim ama maalesef neredeyse üç sefer düşürecektim. Kendi kendime kızdım. Dedim Allah Allah! Sen nasıl bir rahatlık ve kendine güven duygusu ile aldın görevi ve üç sefer düşürecektin az kalsın. Yani yardımcı olmak başka bir duydu, şefkat duygusu başka bir olay. Bunda da insanların saygınlığını diğer insanlarda olduğu gibi, engelsiz dediğimiz insanlarda olduğu gibi onların da kendi onurlarını, şahsiyetlerini muhafaza ederek toplum içerisinde kalmalarını sağlamak bizim için en büyük zenginlik ve en büyük değer olur. Bir sivil toplum kuruluşunun başında olan bir insan çok hoşuma giden bir anekdotu paylaştı. Bir seferinde Almanya'da bir konferansa gittiğini söylüyor. Belki içinizde duyanlar olabilir. Bir bayanın kendisiyle görüşmek istediğini söylemiş. İkinci konferansa gittiklerinde bir bayan yanaştı yanımıza diyor fakat tekerlekli sandalyede. Merhaba dedim diyor. Uzun yıllardır Almanya'da bu vatandaş ve Türk kökenli. Önce baktım 30-40 kilolarında çok zayıf, kas kütlesi yok neredeyse ve hatta boynunu hareket ettirebildiğini düşündüm ve baktım ki boynunu da hareket ettiremiyor ve çok enteresan, şu ifadeleri kullanıyor, gözyaşları içerisinde anlatıyor bunu. Daha sonra bir elinin üç parmağını kullanabildiğini fark ediyor. Orada bir dernek başkanıymış, eline telefon verilirse üç parmağıyla telefonu kullanabiliyor. Laptop verilirse laptop kullanabiliyor, sadece üç parmağıyla ve sonra o bayan anlatmaya başlamış. Biz burada bir dernek kurduk ve çocukların eğitimiyle ilgili, çocukların milli ve manevi değerlerle dolması adına yetişmiş kızların, ev hanımlarının beceriler kazanması için bir takım kurslar düzenliyoruz. Eee sonra... Bunları anlatıyor. Özel olarak bir takım sohbetlere gidiyoruz, onları bir takım üst noktada bazı kültürel anlamda eğitim anlamında yerlere taşımaya

çalışıyoruz. Sonra şunu fark ettik ki Alman yaşlılarının emeklileri evde tek başlarına kalıyorlar, biz de bunlara destek olsak, onlar da Allah'ın kulları. Onları müsait olan bir aileyle bir araya getirsek bağ oluştursak, tanıştırsak ve böyle bir duyuru yaptım diyor. Duyuruya çok kimse cevap verdi. Haftanın belli günleri bu aileler gittiler bu yaşlı, emekli kimselerle vakit geçirmeye başladılar. Onlara bir takım şeyler anlatmaya, onların yalnızlıklarını gidermeye başladılar diyor. Almanya'dan bu konuyla ilgili devlet dairelerinden insanlar gelmişler. Çalışmaları takdir edilmiş, ona ödül vermişler. Biz bu konuda hakikaten çok yetersiz kalmıştık. Siz nasıl bunu başardınız? Size her türlü desteği vermeye hazırız demişler ve birçok destek sağlamışlar. Bunu tam bitirirken böyle gözyaşlarına boğuluyor, dedim ki diyor, sordum o bayana, sen sadece üç parmağını hareket ettirebiliyorsun. Bu kadar işi nasıl yapıyorsun dedim diyor. Burası herhalde püf noktası, biz parmaklarımızı oynatıyoruz, ayaklarımızı oynatıyoruz, kafalarımızı, ayaklarımızı her tarafımızı oynatıyoruz. Ortopedik engelli dediğim insanların bile onlardan çok daha avantajlı bir konumda olduklarını görüyoruz. Bayan yarın eğer ben bu üç parmakla insanlara faydalı olabildim mi olamadım mı hesabını nasıl veririm korkusuyla çırpınıyorum dedi diyor. Bunu söylerken de kendisi gözyaşlarına boğuluyor. Acaba diyor, biz bize Allah'ın emaneti olan can emanetini ve canda özür olmaz denilen slogan içerisinde acaba ne kadar verilişine uygun olarak kullanabiliyoruz. Yeryüzündeki Allah'ın en güzel eseri olan insana fayda noktasında nasıl kullanabiliyoruz, acaba bunu sorgulamamız gerekmez mi? O bayanın bu ifadesinden yola çıkarak herkesin bunu sorgulaması gerektiğini ben başta olmak üzere hakikaten düşünüyorum, bize de insan olarak düşen budur diye düşünüyorum. Bunu şayet başarabilirsek, bu yaklaşımı başarabilirsek engelli engelsiz ayrımı da kalmaz. Herkesin ortak çabası ve derdi olur. İ ster elimizi az kullanalım, ister ayağımızı az kullanalım tek bir çabamız olur, o da fayda üretmek. Allah'ın insana vermiş olduğu değer ölçüsünde onun doğrultusunda insana kıymetini vermek, kim olursa olsun ona faydalı olmaya çalışmak ona faydalı olduğumuz ölçüde de yaratıcı nazarında daha kıymetli bir insan olacağımız düşüncesi ortaya çıkacaktır diye düşünüyorum. Ben konunun uzmanı değilim, fakat başlangıç itibariyle bu sahada bazı çalışmalara öncülük etmekten dolayı ayrıca bir haz veren bir gelişme oldu bu çalışma. Buraya davet eden hocalarımıza ayrıca ben teşekkür ediyorum ve burada bizi ilgiyle izleyen başta sayın rektörümüz olmak üzere her alanda çalışmayı takip etmesi ve burada bulunması takdire şayan. Saygılarımı hürmetlerimi iletiyorum ayrıca bu noktada. Diğer öğretim elemanı arkadaşlara ve kıymetli, sevgili öğrencilere buraya kadar gelmiş olan engelli yakınlarına ya da engellilere, hepsine tüm kalbimle sevgi, saygı ve selamlarımı iletiyorum. Teşekkür ederim.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Çok teşekkür ediyoruz. Bu konu konuşuldukça insan atlıyor. Bir kitap vardı gözüm açık uyumadan okuduğum ve bitirdiğim kitaplardan bir tanesiydi. Ben şahsi olarak çok faydalanmıştım. Doç. Dr. Mithat Enç'in Bitmeyen Gece diye bir kitabı var. Orada görme duyusunu sonradan kaybediyor gençlik döneminde ve ondan sonra Almanya'ya ve oradan da sanırım Kanada'ya gidiyor, eğitimler alıyor. Yanlış hatırlamıyorsam Gazi Eğitim Fakültesi'nin kurucusu. Kitabı okuduğunuzda büyük mücadeleler görüyorsunuz. Örnekler çok bu anlamda. Az önce Ahmet Bey'e dedim ki Güven Murat diye bir hocamız var, hocamız da ortopedik engelli, açık öğretim mezunu. Sanırım özgüven sorunundan dolayı okula gitmemiş. Sonra o özgüveni kazanıyor ve kariyer yapmaya başlıyor ve aşağı yukarı on küsür yıldır profesör. Zonguldak'ta İktisat Fakültesi'nin dekanlığını yapmıştı. Hocamızın bahsettiği gibi zihindeki engeller kalktığında fiziki engellerin pek bir kıymeti olmuyor. Ahmet Fidan hocamız da Engelsiz Türkiye projesinde yer almış bir arkadaşımız. Onun bu konuyla ilgili düşüncelerini şimdi alalım.

Yrd. Doç. Dr. Ahmet FİDAN

Şimdi ben burada konuşacağım ama buradan bakış açısı sanırım iyi olmuyor. Oradan katılımcılarımızla karşı karşıya gelmek daha iyi ben müsaadenizle kürsüye geçiyorum. Bakıyorum, ekranlara kim bakıyor, kim dinliyor kim dinlemiyor. Öyle bir tarzım var da, telefon ekranları ile bütünleşmiş bütün insanları koparmak istiyorum. Sanırım şu anda gözleri ekrana bakan kalmadı. Sayın rektörüm, değerli mesai arkadaşlarım, güzide katılımcılarımız Türkiye'nin diğer yerlerinden gelen hocalarımız hepimiz hoş geldik. Engellisiniz, ben de engelliyim. İki dizimi kullanamıyorum. Ama hocam da çok güzel belirtti. Engelli olmak değil ki, kafadan engelli olmamak lazım. Bu bir zihniyet devrimi, zihniyet meselesidir. Bedenen engelli bir yapıdan engelsiz çözümler çoğunlukla görebiliyoruz. Ama sapasağlam vücutta ne engeller görüyoruz ve biz kendimizi engelliyoruz, olası geleceğimizi engelliyoruz. Çünkü biliyoruz ki kapıdan çıktığımızda bir araç çarpar ve bütün uzuvlarımızı kullanamayacağımızı bilemiyorum, garanti edemiyoruz, bunu bilmek istemiyoruz ve ben Türkiye genelinde farklı illerde verdiğim konferanslarda benzer konuları ile getiriyorum. Burada sektör içinden, alan içinden veya uğraş içinden insanların karşısında olmak başka. Ben bütün Türkiye'de engelli vatandaşlarımıza hizmet üreten kişilerin üzerine daha çok konuşmak istiyorum. Çünkü sorun bir zihniyet, bir psikolojik boyutu bir o kadar da kentin insanlar tarafından giyinilmesinin sağlanmasıdır. Kent nasıl giyinilir? Kent nasıl ki mikro anlamda evler, bütün insanların yuvasıdır, toplum anlamında kent de bizim evimizdir, onu iyi giyinmemiz lazım. Giyinmek

için de ne gerekiyor? Kıyafet ya da ayakkabının da ergonomik olması gerekiyor. Toplumumuzun %10, son yıllardaki verilere göre %13'lere kadar çıkan engelli nüfusuna göre sağlamlar olarak ve kentin yöneticileri olarak bizler ne kadar ergonomik çözümler üretebiliyoruz? O yüzden diyorum aslında engelliyiz, zihnen engelliyiz. Bu haliyle engel sizsiniz. Ama bir de başka bir anlam var biraz edebiyat, hocamın huzurunda buna başvurmak istemem ama biraz da edebiyat bağlamında düşünüyorum. Engel sizsiniz, psikolojik anlamda kendimizi engelliyoruz. Yarınımızı engelliyoruz. Engelsiz Türkiye için engel sizsiniz, biziz, hepimiziz. Çalışmayla ilgili olarak da şu çok önemli değerli katılımcılar, çok güzide, fevkalade güzel sonuçlar elde edilen bir araştırma ortaya çıkarılabilir. Amerika yeniden keşfedilmiş de olabilir. Ama bu öyle bir çalışma ki yapbozun en tılsımlı, en sihirli aşamasıdır. Ben diyorum ki gelin Bartın başta olmak üzere bu projeyi ekstrapole edelim. Mekanı genişletelim. Yani ekstrpole edelimin iki boyutu var. Bir, bir yıl olmasa bile iki yıl verilerin tekrar edilmesi güncel veriler olarak. İ kinci boyutu, konuşma arasında İ smail Hocama söyledim, BAKKA, DOKA, Güney Marmara, Doğu Anadolu diye Türkiye'mizin bölgesel anlamda kalkınma ajansları bu çalışmayı bir prototip haline getirirler, getirmeliler ve bu tür çalışmalar hastalıkların kamu sağlığı açısından eksi dışsallığı ile ilgili olarak engelli kavramının doğrudan doğruya kendisi toplumsal anlamda bir rehabilite faktör haline götürebiliriz. Engelli vatandaş, toplumun rehabilite ettiği canlı bir kardeş olmaktan ziyade doğrudan doğruya onun toplumu rehabilite ettiği bir kavram haline getirmekten, müthiş güçlü bir özgüven verebilmek, psikolojik boyutundan bahsediyorum yine. Kimdi gözleri görmeyen sanatçımız, Metin Şentürk müydü? Kendi kendiyle dalga geçerek topluma çok güzel mesajlar veriyor. Görmemek de neymiş ke dedirtebiliyor ve o haliyle inanılmaz güzel hizmetler, çalışmalar, ürünler, eserler ortaya koyuyor. Burada özellikle şunları vurgulamak istiyorum. Son dönemlerde moda, engelli şu ünitemiz açıldı, engelli asansörü koyduk. Nereye? Üst geçide. Ne yaptık? Otobüse engelli merdiveni koyduk. Törende alkışlar. Sonra kurumumuza şu kadar engelli tuvaleti ilave ettik. Şak şak şak şak kurdeleler kesilir, moda. Yarım sene sonra geçti, bitti, gitti. Sonuç? Kilit veya bozuldu. Niye? Kullanılamıyor. O zaman sonuç ne? Peygamber Efendimize sorarlar, derler ki Ya Resul Allah hangi ibadet daha hayırlı? Şu veya bu demez. Az da olsa sürdürülebilir olanı, devamlı olanı. Yani biz burada yaptığımız ve yapacağımız çözümlemelerin arkasında durup onun sürdürülebilir hale getirmek. Ben ciddi anlamda klozet veya tuvalet konusunda her gittiğim yerde sorun yaşıyorum. Şunun da araştırılması lazım değerli hocalarım, acaba engelliler için yaratılan sosyal donatılar, kent mobilyaları bağlamında kaldırımlar vs. bozulmayanları hariç çalışan halde ne kadarı var? Bunları da irdelememiz lazım. Her yerde her şey var. Bunların üzerinde ayrıca durmak

gerekiyor. Hep engelli deyince şu aklıma geliyor, bir karikatür var hemen hemen herkes görmüştür muhtemelen sosyal paylaşım sitelerinde. Bir kalabalık yürüyen merdivenlerden çıkıyor, bir yığın insan. Bacağı kopuk veya bastonlu engelli vatandaş da taş merdivenden tırmanmaya çalışıyor. Çoğunuz görmüştür, engelli denince bu aklıma geliyor. Bunu biz yapıyoruz, engelsizler yapıyor. Aslında beyin engellileri yapıyor, bunu bu hale getiriyor ve bu hale gelmeyelim diyorum işte ve bir iki konuyu daha dile getirmek istiyorum. Türkiye çapında bu tür projelerin birbirleriyle entegrasyonu ve coğrafyanın ve aynı şekilde yöntemlerin birbirlerine eklenmesiyle çok daha güçlü katma değer sağlamamız gerekiyor. Yani bir kıvılcım çaktırılmıştır. Teşekkür cümlesine geçmeden, çok da zamanınızı almadan şunları söylemek istiyorum. Öncelikle Fahri Hocama teşekkür ediyorum. Bakın ne yapmış, meslek yüksekokulu zincirinin açılmasının kıvılcımını çakmış. Ardından sayın rektörüme de destekleriyle, Sayın İ smail Hocam, Said hocam aynı şekilde, projelerin başlatılmasını destekleyen BAKKA'na. Gelin bu Türkiye'yi engelli bağlamında yapbozun, tılsımın bir parçası olsun ve bu yapbozdaki parçaları bir araya getirelim. Türkiye'nin diğer illerinde de aynı verileri elde edelim ve bundan çok güçlü sonuçlar çıkaralım ve olası yarınımızı daha yaşanabilir hale getirelim. Çünkü garantimiz yok. Bana bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Değerli katılımcılara saygılarımı sunuyorum. Hocalarımıza ve ekip arkadaşlarına çalışmalarında başarılar diliyorum. Sağ olun var olun.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Son olarak da somut, zihnimizi açacak, katkı yapacağını düşündüğümüz hocamız, sayın genel müdürümüzü ben kürsüye davet edeyim.

Dr. Mehmet AYSOY

Öncelikle böyle bir toplantıya çağırıldığımdan dolayı son derece memnun oldum. Çalışmayı çok etkileyici buldum. Öncelikle bizim yaptığımız çalışmaların, bundan 10 yıl önce yapılan çalışmaların güncellenmesi adına çok önemli bulduğumu belirtmek istiyorum. Tabi burada değerli hocalarımdan farklı bir dil kullanmak durumundayım. Strateji açısından konuya yaklaşmak istiyorum. Ülkemizde 2005 yılında yürürlüğe giren 5378 sayılı Engelliler Kanunu hazırlık dönemi aslında bir strateji üretim dönemidir. Yani ülkemizde engellilere, dezavantajlı kesimlere nasıl bir mevzuat oluşturabiliriz ve bu alanda önceliklerimiz neler olmalıdır, bizim sorumuz buydu. Değerli hocamızın görevli olduğu dönemde, 2002 yılında başlayan özürlüler araştırmasını 2004 yılında tamamladık. İlk elimizdeki veri buydu. Yani sizin kendi bölgenizde yerel olarak yaptığınız işi Türkiye çapında o dönemde tamamladık. O araştırma bir sosyolog olarak bana şunu öğretti, biz engellilerin profilini çıkartmakta bile yeterli altyapıya sahip değiliz. Çünkü şöyle bir şey vardı, dönemin genel müdürü Ömer Demir

Bey'le hafta sonları günlerce oturarak data temizliği için yeni şeyler öğrenmeye çalıştık Çünkü 67 bin haneye gidilmişti ve soru formu yapılandırılırken teknik hatalar yapıldığı için gözlüklüler görme engelli sayılmıştı en basitinden. Yani o araştırmayı olduğu gibi yayınlasaydık Türkiye'de fazla engelli türü görme engelliler, gözlük kullananlar gibi bölümler çıkacaktı. Ben o süreçte dünyada yapılan araştırmaları dikkatle izledim ve Türkiye'nin müzakere sürecinde Avrupa Birliği Ülkeleriyle temasların yoğunlaştığı bir dönemdi ve diğer ülkelerdeki çalışmalara yöneldim. Gördüğüm şuydu, aslında bizim hedef kitlemiz %2,5'lik bir kesimdi. Yani ortopedik, görme ve zihinsel engelli ve bütün dünyada oran %2,5'lik bir kesimdi ve bizim bu kesime göre bir mevzuat hazırlamamız gerekiyordu. Mevzuat hazırlamanın teknik sorunları ayrı, insanları ikna edilmesi ayrı, ekonomik sorunları ayrı, ama Türkiye'de ilk defa bir sosyal kesime yönelik olan bir mevzuat hazırlanacaktı ve bu kesit homojen bir yapıda da değildi. Yani tamamen hetorojen, hepsinin birey olarak ayrı ayrı değerlendirilmesi gereken bir yapı. Şimdi biz %12 diyoruz, araştırmanın sonucu olarak %12 diyoruz, fakat bunların içinde önemli bir bölümü kronik hasta yani yaşlılığa bağlı bir engellilik. Ne yaptık, bunu fark ettiğimizde yaşlılığı bir engel türü olarak değerlendirdik ve yaşlanmaya bağlı olarak yükseleceğini projekte ettik. Yani hazırladığımız kanunların 10 yıl sonra 20 yıl sonra devlete maliyetinin ne olacağı sorularını yaşlılık endeksiyle çözmeye çalıştık. İkinci olarak kamu idaresinde yaygın olan bir yaklaşım vardı. Biz buna medikal yaklaşım diyoruz. Engelliliği öncelikle bir sağlık sorunu olarak gören ve dünyada 40'lı 50'li yıllarda hakim olmuş bir sosyal politika bilinci bizim bürokratlarımızda hakimdi. Bunun karşısında biz daha sosyal, daha sosyolojik olan sosyal modeli öne çıkarttık. Yani 2,5 yıllık çalışmalarımızda, toplantılarımızda, projelerimizde sosyal modeli öne çıkarttık. Neden? Bugün engelli diyorsak, o modelin terimini kullanıyoruz. Yani bugün bu artık kamuoyuna bu şekilde yansıdı. Şimdi mevzuat hazırlarken şunu yapmak istedik. Bir, var olan medikal modelle sosyal yöntemi sentezlemek istedik ve bir sentez ortaya çıksın. Çünkü sosyal model sosyal hareketlerle ilgili bir şeydir. Yani engelliliği sosyolojikleştiren bir toplumsal hareket olarak gören ve sosyal haklar üzerinden yürüyen bir model. Onu tamamen mevzuata aktarmamız mümkün değildi. Çünkü onun sivil toplum kuruluşlarına ait bir dili vardı. Biz bunu da bir şekilde kamu idaresinin diline tercüme ederek o metni hazırladık. Maliyet hesapları, 10 yıl geçti 2005-2015 bizim yaptığımız projeksiyonlar hiç şaşırtmadı. Biz 10 yıl önce devlete maliyeti şu olacak dediğimiz rakamlara daha yeni yeni ulaşıyor. Dolayısıyla da devlet öngörebildiği ölçebildiği şekilde kanunu onaylıyor ve yürürlüğünü önceliyor. Burada benim en çok zorlandığım esas mesele şuydu, o dönem sakatlar konfederasyonu başkanı ilk görev aldığında beni ziyarete geldiğinde şöyle bir tepkileri vardı. Dışarıdan birisi genel müdür

oldu. Bu kamu idaresinin ilk imtihanıdır. Tabi ben şunu söylemek istiyorum öncelikle, engelli konusunda yaklaşık 10 yıl akademide çalıştım. İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde. Engellilik benim hayatımın bir parçası. Çünkü ailemde benim dışımda herkes engelli. Dolayısıyla da ben hayatımın bir parçası olan bu şeye çalışmıştım, dersimi çalışarak gelmiştim. Ama şöyle bir soru karşısında da dondum. Bana Allah bizleri engelsiz olanlar baksın da kendi hallerine şükretsin diye mi yarattı? Sorusu buydu. İlk gün karşılaşıyorsunuz konfederasyon başkanıyla ve bu soruyu soruyor. Ben tabi, ben böyle düşünmüyorum dedim. Ama hemen o akşam bu konuda bir çalışma yapılması gerektiğini düşündüm. Diyanet İşleri Başkanlığı'nı aradım. Dedim bir sempozyum istiyorum, bu konuda bana ne diyeceksiniz? Biz insanlara ne diyeceğiz? Diyanet İşleri Başkanlı bir toplantı organize etti kısa süre içinde ve ben o toplantıda Ali Seyyar Hoca'yı tanıdım. Kendisine danışmanlık teklif ettim ve yanıma aldım. Bir tek şey istedim. Resulullah döneminde engelli sahabelerle Resulullah'ın hukukunu bana yazın. O kitap altı ay gibi bir sürede çıktı ve o kitabı öncelikle sivil toplum kuruluşlarına yönlendirdim. Okuyun, yine tartışalım. Bu sürede bilmediğimiz bir alandı tabi bizim için. Yani ilahiyat değil bizim alanımız. İlahi adalet ve bunun üzerine yapılan çalışmaları okudum o dönemde. O dönemde yapılan çalışmalardan fark ettiğim şu oldu. Bir, biz karşımızdakine öteki bilinci yüklememeliyiz. Yani karşı taraf kendisini öteki olarak algılamamalı. İki, biz son derece geleneksel olarak hayır işi yapıyoruz olayına girmemeliyiz. Yani bu olmamalıydı. Bir bürokrat olarak da, bir insan olarak da bir akademisyen olarak da buna dikkat ettim. Kullandığımız dilin mümkün olduğunda resmi dil olmasına özen gösterdik. Yaptığımız temaslarda kamu idaresinin soğuk yüzünü göstermedik ama dini iş formuna da işi dökmedik. Dolayısıyla bu iletişimin, düz resmi iletişimin çok verimli olduğunu daha sonraki dönemlerde gördük ve benim o dönemde kuruma yeni olarak gelen arkadaşlarımıza, özürlü uzmanlara ya da özürlü uzman yardımcılarıyla yaptığımız görüşmelerde, çalışmalarda hep buna önem verilmesine dikkat ettik. Ben burada sabah oturumunda bir şeyi fark ettim. Yaptığımız çalışmaların sosyal etkisi ne olmuş? Yani 10 yıl bunu ölçmek için çok güzel bir dönem, çok iyi bir dönem. 10 yıl içinde bu sosyal harita ne değişmeler olmuş? Açıkçası ben çok tedirgin eden engellilerin büyük bir bölümünün çalışmak istememesi gibi bir veri var. İşte bu engellilerle ilgili mevzuatın, sosyal mevzuatın etkisidir öncelikle. Çünkü orada bir risk vardı. Türkiye'de bakım hizmeti altyapısı yoktu. Buna rağmen biz bakım hizmetini önerdik, öngördük. Türkiye'de homojen olmayan yapıyı iki şekilde aşma seçeneğimiz vardı stratejik olarak. Ya zihinsel özürlüleri ayıracaktık ki Avrupa'nın birkaç yerinde, Japonya'da zihinsel engelliler kanunu ayrı bir mevzuata tabiiler. Ya da biz ağır engelli deyip engellilerin tümünü bir ağırlık ölçeğine göre kategorize etmemiz gerekiyordu ve biz bunu denedik. Bu şöyle bir

avantaj verdi bize, o dönem de Dünya Sağlık Örgütü'nün ICF ölçekleri yeni çıkmıştı. Gittik görüştük, Türkiye'ye getirdik, çalıştık. ICF'yi Türkiye'ye uyumlu hale getirdik yani sınıflandırma ölçeğini. O dönemde bu işler çok zor ilerliyordu, çok zor yapılıyordu ama kanunun altyapısıydı ve biz önceliklerimizi buralarda koyduk. Ağır engelliliği sosyal yardımların konusu olan bir bölüm olarak ayırdık. Fakat ilk çıktığı zaman ağır engellilik bakıma muhtaçlıkla ilgili bir kavramdı. Bugün bunun da maalesef değiştirildiğini, esnetilip çok geniş bir zemine yayıldığını görüyoruz. Yani bakım ücretleri maalesef bizim hedeflediğimiz rayın çok üstüne çıkmış durumda. Bunun etkisi ne olur? Şimdi bir engelli arkadaşımızı istihdam ettiğinizde şöyle düşünür. Ben asgari ücret alacağım, fakat çalışmasam da onu alıyorum. İşte bu dışlamaktır, bu ayrımcılıktır. Şimdi normalde ülke düzeyinde bu yapılan işler üç tane birbirini tamamlayan programın içinde yapılıyor. Bunun üst başlığı sosyal uyum onun alt başlığında sosyal içerme ve sosyal dışlama meselesi. En üstte yürüyen de aslında ayrımcılıkla mücadele. Dolayısıyla biz kanunda ayrımcılıkla mücadele kelimesini kullandık, tanımladık ve bu Türkiye'de ilk kez yapılan bir şeydir. Çok tedirgin oldu kamu idaresi bunu tanımlarken ama biz buna mecburduk. Bu Avrupa müktesebatına paralel bir çalışmadır ve ayrımcılık sadece kötü niyetle ortaya çıkan bir şey değildir. Farkında olmamak da bir ayrımcılıktır veya iyilik yapıyorum derken bu kanunda olduğu gibi eve hapsetmek, evde yaşatmak da bir ayrımcılıktır. Bunu maalesef biz şu anda görüyoruz. Bu verilerin bir benzeri maalesef Zonguldak'ta geçici görevde bulunduğun üniversitenin yaptığı araştırmalarda belli oldu. Engelliler çalışmak istemiyorlar. Bu 10 yıl sonrasında bir şekilde ya revize edilmesi gerekiyor yani bunu ilgili bakanlıkla görüşmemiz gerekiyor. Çünkü şuydu önemli olan yani annesi babası olmayan bakıma muhtaç engelliye para verelim ailesinden birileri baksın. Çünkü kurumlara almayalım, kurumlarda biz iyi hizmet üretemiyorduk. Kurumlarımız yeterli kapasitede değildi, şefkatten yoksundu yani devletin soğuk yüzünü oralarda görüyorduk ve istemiyorduk çoğalmasını o yapının. Kurum temelli politikayı tersine çevirdik. Ama burada maalesef ipin ucu kaçmış durumda. Ben hem burada hem Zonguldak'ta eğitim verilerine baktım. Okula giden engelli sayısı iyi yani %70-%80 gibi görünüyor gerçek veriler karşısında. Yani açıkçası çok memnunum bu verilerden. Bundan 10 yıl önceki verilerde %10'lardaydı.

Özellikle de engelli kız çocuklarının okulda okumadıklarını biliyoruz, göndermiyorlardı. Şu an bunların yükseldiği görünüyor. Bu da insanı sevindiren bir rakam. Bu konuda BAKKA'nın çalışmalarını ben tam yeterli bulmuyorum. BAKKA'nın özellikle diğer illerde yapılan çalışmalara da katkı vermesini bekliyorum açıkçası. Çünkü bu işler kalkınma idaresinin üzerinden yürümesi daha kolay. Üniversitenin kendi imkanlarıyla ve

kendi ekibiyle alana inmesi takdir edilecek bir şey. Yani temayı üniversitenin kurması, bu araştırmada belki de en güzel şey ve bu süreçte engelli aileleriyle ve engellilerin bizatihi kendileriyle elde edilen belki de büyük bölümü trajik bilgi, trajik veri bunlardır esas mesele. Yani hayatın her alanında sorun yaşayan insanların o gerçek bilgileridir yorumlanması gereken. Tabii 2004 yılında biz o kanunu hazırlarken özürlüler politikası diye bir yayın yapmıştım. Orada benim itirazım şuydu, konuyu istatistiksel alana indirgemeden biz bunu çözmeliyiz. Çünkü bu insani bir şey. Yani istatistik bize devlet düzeyinde kamu idaresine bir şey verir, yol gösterir. Bu analizler bizim. Ama bu insani bir şey ve o bağlamdan kopartmamalıyız ve her engelliyi tek başına değerlendirebilecek bir şeye döndürmeliyiz bu işi. Diyorlar ya, bireysel eğitim programları, bu böyle bir şey. Çünkü şöyle bir şey açıkça var, bugün Bartın'da yaşayan %50 engelli bir arkadaşımızı Diyarbakır'a gönderdiğimizde %80'e çıkar engeli. Yani bizim ölçeklerimiz bu ülkede bunu şu an sağlıyor. Yani her yerde eşit, homojen ölçek kullanmıyoruz. Yoksul, engebeli yerlerde daha farklı, düz arazilerde, zengin, kamu idaresinin güçlü olduğu yerlerde daha farklı ölçekler kullanıyoruz. Bir benzeri de burada işe üniversitenin yaptığı çalışmalarda, diğer akademik çalışmalarda kendi koşullarına uygun ve o bölgenin insanına özgü veriler üretmeliyiz. Yani kamu idaresi merkez Ankara'daki çalışma ancak bu verilerle belki daha diri bir hale gelir. Ben sözümü fazla uzatmadan tekrar teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Sayın Genel Müdürümüze teşekkür ediyoruz. Bundan önceki çalışmalarda yer alması, ayrıca konuyla da sürekli bir ş ekilde ilgileniyor olması, veriler toplanırken o bizim önceliğimiz zaten. Veri sadece size aşağı yukarı yol gösterir, insana sayısal olarak baktığımızda hata yaparız. Bu da uygulayıcıların bundan sonra üstlenecekleri şey. Ben konuşmacılarımıza tek tek teşekkür ediyorum ve sayım rektörüm müsaadeniz olursa sembolik olarak teşekkür maiyetinde küçük bir katılım belgemiz olacak, bir de küçük birkaç hediyelerimiz olacak. Müsaadeniz olursa sayın rektörüm teşekkürlerimizi arz edelim.

Katılımcı

Mehmet Hocamın konuşmasından dolayı teşekkür ediyorum. Özellikle size sorulan soruyla alakalı olarak, soru soruldu ancak cevabını alamadık. Kısa, özel olarak şu anki birikimlerinizle beraber Diyanet İşler Başkanlığı'yla yaptığınız çalışma sonucunda özet bir şekilde almak istiyoruz. Şöyle bir iki cümleyi de söylemeden geçemeyeceğim. İnancımıza göre tabii hayatta şu anda imtihandayız. Herkes kendine göre bir imtihanda. Bir ilkokul çocuğuna sorulacak soruyla üniversite hocasına sorulacak soru farklı elbette. En büyük musibeti Peygamberlerine vermiştir. Onlara gelen belki bize gelseydi asla kaldıramayacaktık.

Diyanet İşler Başkanlığı'yla yapmış olduğunuz çalışma sonucunda o soruya kısaca nasıl bir cevap alabiliriz? Veya biz muhatap olsak böyle bir soruya, nasıl cevap vermeliyiz?

Cevap

Dr. Mehmet AYSOY

Şimdi öncelikle Kuran-ı Kerim de musibetle ilgili ayetlerde hastalık öncelikle sayılan bir kavram. Yalnız yapılan çalışmalarda gördük ki hastalıkla ilgili ayetler şifaya bakan bölümleri var şifa ayetleri bakıyor, şifa kavramına bakıyor. Bir şey şifanın, iyileşme şeyinin dışında Kuran-ı Kerim'de. Hz. İsa hitaben söylenen körü alacalığı iyileştirir denen ayetinde şifa terim olarak geçmiyor. İ yileşme geçiyor beraat ettirirdin yani kurtarırdın, böyle bir kullanım Kuran-ı Kerim'de Hz. Eyüp'ün imtihandan çıktığı ayettede geçiyor. Oradaki ifade de kurtarmak. Dolayısıyla tamamıyla mucizeye bakan iyileşme durumu Kuran-ı Kerim engellilik kavramını ifade ediyor. Buradan çıkan yorum açıkça şu, engellilik süreklilik olduğu için kronik bir hastalık konseptinde yer almıyor ve doğrudan, insan bir şey yapar da musibete maruz kalır bağlamı var ya, hani sizin neslinizdendir başınıza gelen, o şeye, o konsepte girmiyor. Özel bir durum olarak Kuran-ı Kerim'de geçiyor ve Hacla ilgili ayetlerde hani o ruhsatlar görme engellilerin, bedensel engellilerin sorumlu olmadığına dair şeylerde özel bir hukuk olduğunu, özel yaratılmış insana özel bir hukukun Kuran'da tanımlandığını gösteriyor. Bu manada biz açıkçası engellilerin imtihanının, hesap vermesinin daha kolay olacağını Kuran'ın ifadelerinden anlıyoruz. Tabi burada önemli olan Resulullah efendimizin o dönemde yürüttüğü hukuk nasıldı? Yani Resulullah efendimiz o dönemde diğer sahabesinden daha farklı davranmış engelli sahabelerine ve onlara bizim anladığımız manada şefkat demeyeceğim, idari görevler vererek, biliyorsunuz Resulullah efendimizin Şam Valisi görme engelliydi. Yani dolayısıyla bugün bizim Batı'dan aktardığımız ya da politika olarak çıkartmaya çalıştığımız şeylerin büyük bir bölümü uygulama olarak Resulullah efendimizin döneminde vardı. Yani bugün hala bu ülkede bir engelliyi vali yapamayız, şu mevzuattan. Yani bu soru doğru bir soru değil. Modernlik engelliliği kavramlaştırırken yanlış yerde duruyor. Biz bunun sorununu çok yerde yaşıyoruz. Hem bir toplumsal kesit olarak almasında sorun var hem de çözüm mekanizmalarında yanlış şeyler var. Bizim geleneğimizde kanadı kırık leylek vakfı var değil mi, İstanbul'da var. Yani neden engellilerle ilgili vakıf yok? İşte o kavram, o algı yok. Yani bizim geleneğimizde böyle bir kavramsal şey yok. Bu modernliğin ürünü bir kavramdır. Yani engellilik dediğimizde bir kesitten, toplumsal bir durumdan söz ettiğimizde bu modernlikle ilgilidir. Kendi içinde özgü bilimsel algıları vardı geleneğin

Katılımcı

Menfi ibadet açısından bakabilir miyiz?

Dr. Mehmet AYSOY

Cevap

Evet, bunun da menfi bir ibadet olduğu, çünkü hani derler ya işte kıyametle ilgili şeyde, boynuzu olan koyunun boynuzu olmayandan hak talep edeceği. Yani şu an bizim yaptığımız da bir şekilde sorumluluk. Bize yüklenen sorumluluğu yerine getirmeye çalışıyoruz.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Teşekkür ederim Hocam

Katılımcı

Hocam bir konuda bana müsaade ederseniz bilgilendirmek istiyorum.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

İsterseniz bir tanıyalım sizi, arkadaşlar da tanısın.

Katılımcı

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nden katılıyorum. Her şeyden önce sayın rektörüme ve hocama çok teşekkür ediyorum. Hem bizi aydınlattı hem de ileriki zaman içerisinde... Bizim özürlülerle ilgili olarak bakanlığımızın engelliler destek programı vardır. 2011 yılından beri tüm Batı Karadeniz'de başladık. Daha sonra bütün bölgeyi kapsadık. Şu anda İç Anadolu Bölgesini de dâhil ettik. Engellilerle ilgili bütün yapılacak çalışmalara proje desteği veriyoruz hibe şeklinde 10 bin liradan 100 bin liraya kadar. Bütün kamu kurumları da katılabilirler. Bu ve benzeri çalışmalar Samsun'da oldu. Engelliler haritası çıkartıldı. Yine Rize'de de böyle bir çalışma yapıldı. Yani engellilerle ilgili önleyici konularda proje desteği veriyoruz ve bu konuda da sizlerin projelerini bekliyoruz. Bu konuda da sizi bilgilendirmiş olayım. Sadece kamu kurumları ve ortakları olabiliyor.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Teşekkür ediyoruz. Sanırım tercümanımızın sorusu var, sizi en son alalım. Dinleyiciler arasında, katılımcılar arasında varsa başka katkı sağlamak isteyen... O zaman sizin sorunuzu alalım.

Tercüman: Ahmet Kavak

Öncelikle kendimi tanıtayım. Adım Ahmet KAVAK. Bartın'a geleli daha üç gün oldu. Üç günlük memurum. Aile ve sosyal Politikalar Bakanlığı'na tercüman olarak atandım. Öncelikle böyle bir çalışmadan dolayı çok çok teşekkür ediyorum herkese. Çünkü benim

annemi babam, amcam, yengem, diğer amcam, diğer yengem hepsi işitme engelli. Yaklaşık 4 tane de bedensel engelli akrabalarım var. Bir kişi de zihinsel engelli. Sadece çok küçük örnek vermek istiyorum. Her yerde de elimden geldiğince anlatmaya çalışmışımdır. Babam işitme engelli çok yakın bir arkadaşı, zamanında tabii çok yakın bir arkadaşı 10 yıl boyunca hiç görüşememişler. Benim olduğum bir ortamda da denk geldiler. Dedi ki babana yıllardan beridir bir soru sormak istiyorum ama sormuyorum. Senin aracılığınla sormak istiyorum dedi. Dedim tabii ki buyurun. Dedi ki biz 10 kişiyiz, baban da orada işitme engelli tek başına. Dedi ki biz orada on kişiyiz, sesli olarak konuşuyoruz, gülüşüyoruz. Babana bakıp bakıp gülüyoruz, baban ne hisseder dedi. Ben işitme engellilerin zekâsını o gün anladım. Babam da dedi ki biz de on tane işitme engelliyiz sen orada tek başınasın dedi, biz kendi içimizde işaret diliyle konuşuyoruz, sana bakıp bakıp gülüyoruz. Sen ne hissediyorsan ben de onu hissediyorum dedi. Ancak şöyle bir durum var dedi, benim konuşma ve duyma gibi bir şansım yok. Bizim hiçbir şekilde böyle bir imkanımız yok Allah izin vermediği sürece. Ama Allah'a şirk koşmak gibi olmasın sizin işaret dilini öğrenip benim hem ağzım hem dilim olma şansınız var dedi o şahsiyete. 70 yaşından sonra adam işaret dili kursuna gelip işaret dili öğrendi. Teşekkür ederim.

Soru

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Şimdi bununla ilgili de bizim bir sorumuz olacak aslında. Bu kurs nasıl, ne kadar sürüyor? Kim tarafından veriliyor?

Cevap

Tercüman: Ahmet Kavak

Ben bu zamana kadar birçok üniversitede çalışma yaptım daha önce Eskişehir Üniversitesi'nde, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi'nde toplam 7800 tane öğrenci mezun ettim. İşaret dili üç aylık bir süre diliminde öğrenilebiliyor. Haftada 4 saat ders olması yeterli.

Prof. Dr. Ramazan KAPLAN

Bizde üniversitede böyle bir kurs açalım

Tercüman: Ahmet Kavak

Seve seve hocam. Kurul izin verdikten sonra benden yana bir sıkıntı yok.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Peki çok teşekkür ediyoruz. Son bir cümle olarak belki biraz önceki hocamıza sorulan soruyla bağlantılı da aslında engelli süreçleriyle ilgili tanımlar yaparken bunları yarın bizim başımıza da gelecek şeklinde yapmanın çok doğru olmadığını düşünüyorum açıkçası. Yani

dışarı çıktığımız zaman yarın bizim olmayacağımızı kim biliyor bakış açısıyla değil, böyle bir gerçeklik var ve bu gerçeklikten hareketle aslında çözüm üretmemiz lazım. Çünkü öbür türlüsü biraz bencilliğe giriyor. Benim başıma gelirse yaklaşımıyla hareket etmek çok sağlıklı bir yaklaşım değil.

Prof. Dr. Ramazan KAPLAN

Böyle bir gerçeklik var, bu gerçekliğin farkında olmak anlamında.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Yani empati yapmak anlamında.

Prof. Dr. Ramazan KAPLAN

Ölüm de bir gerçek değil mi? Ölümün varlığıyla birlikte yaşamak gibi anlaşılırsa. Yoksa öbür arkadaşların da bu anlamda onu anlamlandırmaya çalıştıklarını hakikaten ben düşünemiyorum. Yani onların niyeti de o değil.

Prof. Dr. İsmail CERİTLİ

Doğru sayın rektörüm, bunu söylerken zaten ya benim de böyle olursa diye düşünerek söylemediklerini biliyoruz ama bizim yorumumuz gibi mi alıyorlardır, başka türlü mü anlıyorlardır? Yani biz böyle düşünüyoruz ama onlar da şöyle düşünüyor olabilir mi? Peki çok teşekkür ederiz sayın rektörüm.

Şimdi katılım belgesi ve hediye programına geçiyoruz. Hediye ve katılım belgelerini almak üzere Sayın Prof Dr. Fatih BAYIROĞLU, Sayın Yrd. Doç. Dr. Ahmet FİDAN ve Sayın Dr. Mehmet AYSOY'un sahneye teşriflerini arz ederim. Değerli hocalarımıza hediye ve katılım belgelerini vermek üzere Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Ramazan KAPLAN'ın sahneye teşriflerini arz ederim.

10. KAYNAKÇA

Acara, Y.(2013). *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, cilt.13, sayı 1.

Adams, M., Bell, L.A. ve Griffin, P. (2007). *Teaching for Diversity and Social Justice*. (2. baskı). New York / ABD: Routledge. ss:421-436

Aile Ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü istatistikleri web; file:///C:/Users/KULLANICI/Documents/istatistik_Kas%C4%B1m_2014%20EYH.pdf Tarih; 08.03.2015

Aksoy, T ve Işıl Ş. (2009). Belirsizlik Altında Karar Alma: Geleneksel Ve Modern Yaklaşımlar, Türkiye Ekonomi Kurumu (Tartışma Metni 2009/7).

Alsancak, H., Tomruk, H., Çatana, N., Türkekul, A. ve Dolamaç, N. (2013). *Engelli Hakları Başucu Kitapçığı*. Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Yayınları.

Altan, Ö. Z. ve Şişman, Y. (2003). Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar. *Kamu-İş Dergisi, 7*(2), s. 37.

Aslan, C. ve Uluocak, Ş. (2012). *Toplum ve Engelliler, Çanakkale*, Çanakkale Kitaplığı Yayınevi.

Avcıoğlu, H. (2012). Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuklara Sosyal Beceri Kazandırmada İşbirliğine Dayalı Öğrenme Ve Drama Yöntemlerinin Etkililiği, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37(163), 110-125.

Aydınonat, N. E. Engelli İ stihdamını Arttırmanın Yolları, TEPAV Vakfı http://www.tepav.org.tr/upload/files/1338541914-0.Engelli_Istihdamini_Arttirmanin_Yollari.pdf (Erişim: 03.02.2014).

Balkır, Z. G. (1997). *Türk Çalışma Hayatında Sakatların Korunması.* Kocaeli: KOÜ.

BM Engellilerin İ stihdamı Raporu 2014, http://www.un.org/disabilities/documents/toolaction/employmentfs.pdf (Erişim: 03.02.2014).

Bouche, T., Rivard, L. (2014). America's Hidden History: The Eugenics Movement. Çevrimiçi: http://www.nature.com/scitable/forums/genetics-generation/america-s-hidden-history-the-eugenics-movement-123919444 Erişim tarihi: 05.03.2015.

Budak, Ç., Reyhan, S. ve Yıldırım, Y. (2012). 10-14 Yaş Arası Öğretilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda Rekreatif Etkinliklerin Hareket Gelişimine Etkisinin İncelenmesi. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık Ve Tıp Bilimler Dergisi*, *2*(3), 6.

Burcu, E. (2011). Türkiye'de Engelli Bireylere İlişkin Kültürel Tanımlamalar: Ankara Örneği, *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(1), 37-54.

Coşkun, M., K.(2010), Engellilere Yönelik Hizmetler: Amasya Örneği, Yükseklisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Çağlar, S. (2011). Engelli Hakları Sözleşmesi'nde Ayrımcılık Yasağı ve Türkiye'nin Uyum Sorunu. *Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Dergisi*, *96*, 170.

Çarkçı, Ş.(2011). *Engellilerin Mesleki Eğitimi Ve İstihdamı*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Demir Ş. (2008). *Kentsel Dış Mekân Kullanımlarının Değişim ve Dönüşüm Bağlamında İncelenmesi: Eskişehir Kent Merkezi*, Yüksek Lisans Tez,. Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Demirbilek, S. (2009). *Sosyal Politika Bağlamında Sosyal Hizmet.* İzmir: DEÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları.
DIE, 2002. http://www.tuik.gov.tr.

Dünya Bankası (WB) Ülkelerin Gayri Safi Yurtiçi Hasılaları http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD (Erişim: 07.02.2014).

Dünya Engelliler Vakfı, Engelsiz Şehir Planlaması Bilgilendirme Raporu, Mart 2014.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO). World Report on Disability, http://digitalcommons.ilr.cornell.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1558&context=gladnetcollect (Erişim: 06.02.2014).
Engelli Envanteri Projesi, Kahramanmaraş İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü 2011.

Eren, A.(2010). *Engellilerin İş Yerlerinde Çalıştırılması İçin Yapılabilecekler Üzerine Bir Araştırma*, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Ergüden, D., A.(2008). *Sosyal Dışlanma Açısından Bedensel Engelli Bireylerin Yaşantılarının İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Genç, Y. ve Çat, G. (2013). Engellilerin İstihdamı ve Sosyal İçerme İlişkisi, *Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries)* Cilt/Volume: 8, Sayı/Number:1.
Gökmen, F.(2015). Türkiye'de Özürlü Haklarının Gelişimi. *Özveri Dergisi*: http://www.ozida.gov.tr/ozveri /ov8/ov8mak4.htm, (E.T: 06.02.2015).
Güneş, Ş. (2012). 2012 Yılında Engelli Vatandaşlarımızın Yararlanabileceği Vergisel Düzenlemeler, *Mali Çözüm*, (109), 205-214.
Heiden, H.-G. (Hrsg.) (1996). *Niemand darf wegen seiner Behinderung benachteiligt werden Grundrecht und Alltag: eine Bestandsaufnahme*, Reinbek bei Hamburg.

Hradil, S. (1999). *Soziale Ungleichheiten in Deutschland.* Leske u. Budrich: Opladen.

İFESAM, 2014 Ocak Ayı İşsizlik Raporu, http://iktisat.istanbul.edu.tr/ifesam/wp-content/uploads/2014/04/2014_ocak_ayi_issizlik_raporu_yayin.pdf (Erişim: 03.02.2014).

İnalhan, G.(2012). Özürlüler Yerel Hizmet Rehberi İsöm Modeli içinde "*Fiziksel Çevre Tasarımda 'Herkesi' Düşünebilmek*" İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı Özürlüler Müdürlüğü, İstanbul.

İş Kanunu (4857 Sayılı) http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4857.pdf (Erişim: 07.02.2014).
Karahanoğulları, O. (2002). *Kamu Hizmeti.* Ankara: Turhan Kitabevi.
Kaya, A.(2011). *Bakım Hizmeti Veren Personelin Zihin Engellilerin Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüş Ve Önerileri,* Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Eğitim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
Kızıltaş, M. (2012). *Engellilerle 360 Derece İletişim*, Ankara: Elma Yayınevi.

Konya'da Engelli Bireylerin Zorluklarının Araştırılması Projesi, http://planlama.mevka.org.tr/attachments/article/134/Konyada%20Engelli%20Bireylerin%20Zorluklarinin%20Arastirilmasi.pdf 2012 Konya (Erişim: 03.02.2014).

Malhotra, R. (2001). The Politics of the Disability Rights Movements. *New Politics. 2001, 8,* 31 (Summer) (New Series).

Milli Eğitim Bakanlığı. (2015). *Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri*, Erişim: 20 Ocak 2015, http://ookgm.meb.gov.tr/www/ozel-egitim-ve-rehabilitasyon-merkezi/icerik/183

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği. (2012). *T.C. Resmi Gazete, 28296*, 18.05.2012.

Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2013-2014.

Mülayim, A. (2009). *Bedensel Özürlüler İçin Mimari Mekân Tasarımı*, Trakya Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Özdemir, S. (2007). *Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Özgür, İ. (2004). *Engelli Çocuklar ve Eğitimi: Özel Eğitim*, Adana: Karahan Yayınevi.

Öztürk, M. (2012). *Türkiye'de Engelli Gerçeği Raporu*, MÜSİAD Cep Kitapları: 30 ISBN 978-605-4383-07-8 2009

Perspectives On The Tistorical Treatment of People With Disabilities, Appendix 14C,http://www.life.arizona.edu/docs/ra-section/ability-hist.pdf,erişim,Erşim tarihi:05.03.2015).

Robert, P.M., Harlan, S.L. (2006). Mechanisms of Disability Discrimination in Large Bureaucratic Organizations: Ascriptive Inequalities in the Workplace. *The Sociological Quarterly. 2006, 47, 4 (Fall),* 599-630.

Sağlık, E.(2010). *Kentsel Dış Mekân Tasarımlarının Tekerlekli Sandalye Kullanıcıları İçin Yeterliliği Ve Geliştirme Olanakları: Ordu Kent Merkezi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Sancaklı S.,Http://Www.Dinbilimleri.Com/Makaleler/1332908630_0602030358.Pdf.erişim tarihi:03,03,2015).

Seyyar, A. (2001). Sosyal Siyaset Açısından Özürlüler Politikası (Almanya-Türkiye Mukayesesi), Türdav, İstanbul.

Seyyar, A. (2002). *Sosyal Siyaset Terimleri.* İstanbul: Beta Yayınevi.

Sözer, A. N. (1998). *Türkiye'de Sosyal Hukuk.* İzmir: Barış Yayınları.

Şahin, H. (2012). *Engelli Bireylerin Konaklama Tesislerinden Memnuniyet Durumlarının İncelenmesi, Doktora Tezi,* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

T.C. ASPB Engelli Bireylere İ lişkin İ statistiki Bilgiler http://www.ehy.gov.tr/upload/Node/8110/files/istatistik_03-2014.pdf

T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu. (2009). *Özürlü Bireyler ile İlgili Devlet Denetleme Raporu*, (Sayısı: 2009/5). Ankara: T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu.

Tonak, H.A. (2004). *Farklı Endüstri Ortamında Çalışan Bedensel Engellilerin Toplumsal Katılım Düzeylerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.

Tufan, İ., Arun, Ö. (2006). Türkiye özürlüler araştırması 2002 *ikincil analizi , Tübitak Proje no: SOBAG-104K077.*

Turanalp, M. F. (2011). *Almanya'daki "Bıbelgarten Im Karton" Örneğinin Ortopedik Engellilerin Din Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi Ve "Kur'an Bahçesi" Uyarlaması*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu (2005), Ankara.

TÜIK,2015. http://www.tuik.gov.tr

TÜİK, (20014). Özürlülerin Sorun ve Beklentileri Araştırması, Kayıtlı Olan Özürlü Bireylerin Çalışma Durumu ve Özür Türüne Göre Dağılımı, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1017 (Erişim: 06.02.2014).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (1982).

Türkiye Özürlüler Araştırması Temel Göstergeleri, http://www.ozida.gov.tr/arastirma/oztemelgosterge.htm, 7.12.12)

UN General Assembly, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities : resolution / adopted by the General Assembly*, 24 January 2007, A/RES/61/106, available at: http://www.refworld.org/docid/45f973632.html [accessed 7 February 2015].

United Nations Human Rights. (2015), *Country Profile Turkey*. Erişim: 23 Şubat 2015, http://indicators.ohchr.org/

URL 1. http://www.devturkiye.org/upload/files/engellilericintasarım.pdf

URL2. Factsheet on Persons with Disabilities http://www.un.org/disabilities/default.asp?id=18

URL3. http://nediyor.com/2013/12/03/bugun-dunya-engelliler-gunu/

URL-4 http://siteresources.worldbank.org/TURKEYINTURKISHEXTN/Resources/455687-1328710754698/YoneticiOzeti.pdf Tarih; 08.03.2015

URL4. http://www.memurlar.net/haber/217373/

URL4.http://www.sagligimicinhersey.com/Hastalik_DigerSaglikSH_Detay_31_3156_Engellilerin_Turkiye_Ve_Dunyadaki_Durumlari.html

URL5. http://www.sb.gov.tr/TR/belge/1-17606/dunya-engelliler-gunu.html

URL6. http://tip.baskent.edu.tr/egitim/mezuniyetoncesi/calismagrp/ogrsmpzsnm16/16.P1.pdf http://www.bartin.gov.tr/sosyal-durum, (E.T: 03.02.2015).

Winter, J. A. (2015). *Toplumsal Bir Sorun Çözümleyici Olarak Özürlü Hakları Hareketinin Gelişim.* Özveri Dergisi: http://www.ozida.gov.tr/ozveri/ov2/ov2topcozozhaklari.htm, (E.T: 06.02.2015).

Yazıcı, E. ve Alimanoğlu Yemişci, D. (2010). Engellilere Yönelik Sivil Toplum Kuruluşlarının Sorunları: İ zmir İ li Bakımından Bir Değerlendirme. *Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu II Bildiriler*, (s. 187-215).

Yıldırım, H.(2014). *Kamu Ve Özel Sektörde Hizmet Veren Kurum Ve Kuruluş Binalarının Engelli Bireylere Uygunluğunun İncelenmesi (Elazığ İl Örneği),* İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Yurttagüler, L. (2006). Gönüllülük ve Katılım. L. Yurttagüler, & A. Akyüz içinde, *Gönüllülerle İşbirliği.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Birimi.

11. EKLER

EK1- (TABLOLAR) Kİ KARE DEĞERLERİ

Tablo 1. Yaşanılan İlçeye Göre Cinsiyet Tablosu

Cinsiyet		İlçeler				Toplam
		Bartın Merkez	Kurcaşile	Amasra	Ulus	
Bayan	Sayı	1011	73	92	289	1465
	% Cinsiyet	69,0%	5,0%	6,3%	19,7%	100,0%
	% ilçe	40,2%	41,0%	44,2%	43,1%	41,0%
	%Toplam	28,3%	2,0%	2,6%	8,1%	41,0%
Erkek	Sayı	1506	105	116	381	2108
	% Cinsiyet	71,4%	5,0%	5,5%	18,1%	100,0%
	% ilçe	59,8%	59,0%	55,8%	56,9%	59,0%
	%Toplam	42,1%	2,9%	3,2%	10,7%	59,0%
TOPLAM	Sayı	2517	178	208	670	3573
	% Cinsiyet	70,4%	5,0%	5,8%	18,8%	100,0%
	% ilçe	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	%Toplam	70,4%	5,0%	5,8%	18,8%	100,0%
χ^2 =2,881; df: 3; p=0,410** ; *: p<0.05; önemli; **: p<0,01; çok önemli						

Tablo 2. Engel Dercesinin Cinsiyetine Göre Dağılımı

			Engel dereceniz nedir?			Toplam
			%20-39 arası	%40-69 arası	%70 ve üzeri	
Cinsiyet	Bayan	Sayı	48	453	659	1160
		% Cinsiyet	4,1%	39,1%	56,8%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	41,4%	32,9%	44,5%	39,0%
		% Toplam	1,6%	15,2%	22,2%	39,0%
	Erkek	Sayı	68	923	823	1814
		% Cinsiyet	3,7%	50,9%	45,4%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	58,6%	67,1%	55,5%	61,0%
		% Toplam	2,3%	31,0%	27,7%	61,0%
Toplam		Sayı	116	1376	1482	2974
		% Cinsiyet	3,9%	46,3%	49,8%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	3,9%	46,3%	49,8%	100,0%

χ^2 =40,263; df: 2; p=0,000** ; *: p<0.05; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 3. Engel Dercesinin Yaşlara Göre Dağılımı

			%20-39 arası	%40-69 arası	%70 ve üzeri	Toplam
Yaş	0-9 YAŞ	Sayı	9	63	76	148
		% Yaş	6,1%	42,6%	51,4%	100,0%
		% Engel derecesi	7,8%	4,6%	5,1%	5,0%
		% Toplam	,3%	2,1%	2,6%	5,0%
	10-19 YAŞ	Sayı	12	124	157	293
		% Yaş	4,1%	42,3%	53,6%	100,0%
		% Engel derecesi	10,3%	9,0%	10,6%	9,9%
		% Toplam	,4%	4,2%	5,3%	9,9%
	20-29 YAŞ	Sayı	12	172	191	375
		% Yaş	3,2%	45,9%	50,9%	100,0%
		% Engel derecesi	10,3%	12,5%	12,9%	12,6%
		% Toplam	,4%	5,8%	6,4%	12,6%
	30-39 YAŞ	Sayı	22	263	275	560
		% Yaş	3,9%	47,0%	49,1%	100,0%
		% Engel derecesi	19,0%	19,1%	18,6%	18,8%
		% Toplam	,7%	8,8%	9,2%	18,8%
	40-49 YAŞ	Sayı	14	251	270	535
		% Yaş	2,6%	46,9%	50,5%	100,0%
		% Engel derecesi	12,1%	18,2%	18,2%	18,0%
		% Toplam	,5%	8,4%	9,1%	18,0%
	50-59 YAŞ	Sayı	13	178	181	372
		% Yaş	3,5%	47,8%	48,7%	100,0%
		% Engel derecesi	11,2%	12,9%	12,2%	12,5%
		% Toplam	,4%	6,0%	6,1%	12,5%
	60-69 YAŞ	Sayı	5	137	118	260
		% Yaş	1,9%	52,7%	45,4%	100,0%
		% Engel derecesi	4,3%	10,0%	8,0%	8,7%
		% Toplam	,2%	4,6%	4,0%	8,7%
	70 YAŞ VE ÜZERİ	Sayı	29	188	214	431
		% Yaş	6,7%	43,6%	49,7%	100,0%
		% Engel derecesi	25,0%	13,7%	14,4%	14,5%
		% Toplam	1,0%	6,3%	7,2%	14,5%
Toplam		Sayı	116	1376	1482	2974
		% Yaş	3,9%	46,3%	49,8%	100,0%
		% Engel derecesi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	3,9%	46,3%	49,8%	100,0%

χ^2 =23,114; df: 14; p=0, 058** ; *: p<0.05; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 4. Engel Türünün Cinsiyete Göre Dağılımı

			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			Dil Konuşma	Ortopedik	İşitme	Zihinsel	Görme	
sCinsiyet	Bayan	Sayı	28	562	116	623	136	1465
		% Cinsiyet	1,9%	38,4%	7,9%	42,5%	9,3%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	31,8%	43,1%	38,8%	40,7%	38,7%	41,0%
		% Toplam	,8%	15,7%	3,2%	17,4%	3,8%	41,0%
	Erkek	Sayı	60	741	183	909	215	2108
		% Cinsiyet	2,8%	35,2%	8,7%	43,1%	10,2%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	68,2%	56,9%	61,2%	59,3%	61,3%	59,0%
		% Toplam	1,7%	20,7%	5,1%	25,4%	6,0%	59,0%
Toplam		Sayı	88	1303	299	1532	351	3573
		% Cinsiyet	2,5%	36,5%	8,4%	42,9%	9,8%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	2,5%	36,5%	8,4%	42,9%	9,8%	100,0%

χ^2 =6,922; Df: 4; P=0,140** ; *: P<0.05; Önemli; **: P<0,01; Çok Önemli

Tablo 5. Engelli Bireylerin Cinsiyetinin Yaşa Göre Dağılımı

		Cinsiyet		Toplam
		Bayan	Erkek	
Yaş	0-9 YAŞ	Sayı	84	100	184
		% Yaş	45,65%	54,35%	100,00%
		% Cinsiyet	5,73%	4,74%	5,15%
		% Toplam	2,35%	2,80%	5,15%
	10-19 YAŞ	Sayı	140	207	347
		% Yaş	40,35%	59,65%	100,00%
		% Cinsiyet	9,56%	9,82%	9,71%
		% Toplam	3,92%	5,79%	9,71%
	20-29 YAŞ	Sayı	182	267	449
		% Yaş	40,53%	59,47%	100,00%
		% Cinsiyet	12,42%	12,67%	12,57%
		% Toplam	5,09%	7,47%	12,57%
	30-39 YAŞ	Sayı	276	402	678
		% Yaş	40,71%	59,29%	100,00%
		% Cinsiyet	18,84%	19,07%	18,98%
		% Toplam	7,72%	11,25%	18,98%
	40-49 YAŞ	Sayı	245	380	625
		% Yaş	39,20%	60,80%	100,00%
		% Cinsiyet	16,72%	18,03%	17,49%
		% Toplam	6,86%	10,64%	17,49%
	50-59 YAŞ	Sayı	206	259	465
		% Yaş	44,30%	55,70%	100,00%
		% Cinsiyet	14,06%	12,29%	13,01%
		% Toplam	5,77%	7,25%	13,01%
	60-69 YAŞ	Sayı	113	189	302
		% Yaş	37,42%	62,58%	100,00%
		% Cinsiyet	7,71%	8,97%	8,45%
		% Toplam	3,16%	5,29%	8,45%
	70 YAŞ VE ÜZERİ	Sayı	219	304	523
		% Yaş	41,87%	58,13%	100,00%
		% Cinsiyet	14,95%	14,42%	14,64%
		% Toplam	,1	,1	,1
Toplam		Sayı	1465	2108	3573
		% Yaş	41,00%	59,00%	100,00%
		% Cinsiyet	100,00%	100,00%	100,00%
		% Toplam	41,00%	59,00%	100,00%

$\chi^2 = 6,471$; df:7; p=0,486 ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 6. Engelli Bireylerin Cinsiyetinin Beldelere Göre Dağılımı

Yaşadığınız belde neresidir?		Cinsiyet		Toplam
		Bayan	Erkek	
Kozcağız	Sayı	321	406	727
	% Yaşadığınız belde	44,15%	55,85%	100,00%
	% Cinsiyet	21,91%	19,26%	20,35%
	% Toplam	8,98%	11,36%	20,35%
Kumluca	Sayı	89	132	221
	%Yaşadığınız belde	40,27%	59,73%	100,00%
	% Cinsiyet	6,08%	6,26%	6,19%
	% Toplam	,0	,0	,1
Hasankadı	Sayı	25	62	87
	% Yaşadığınız belde	28,74%	71,26%	100,00%
	% Cinsiyet	1,71%	2,94%	2,43%
	% Toplam	0,70%	1,74%	2,43%
Abdipaşa	Sayı	22	41	63
	% Yaşadığınız belde	34,92%	65,08%	100,00%
	% Cinsiyet	1,50%	1,94%	1,76%
	% Toplam	,0	,0	,0
Bartın merkez	Sayı	665	1038	1703
	% Yaşadığınız belde	39,05%	60,95%	100,00%
	% Cinsiyet	45,39%	49,24%	47,66%
	% Toplam	,2	,3	,5
Kurucaşile	Sayı	73	105	178
	% Yaşadığınız belde	41,01%	58,99%	100,00%
	% Cinsiyet	4,98%	4,98%	4,98%
	% Toplam	2,04%	2,94%	4,98%
Amasra	Sayı	92	116	208
	% Yaşadığınız belde	44,23%	55,77%	100,00%
	% Cinsiyet	6,28%	5,50%	5,82%
	% Toplam	2,57%	3,25%	5,82%
Ulus	Sayı	178	208	386
	% Yaşadığınız belde	46,11%	53,89%	100,00%
	% Cinsiyet	12,15%	9,87%	10,80%
	% Toplam	4,98%	5,82%	10,80%
Toplam	Sayı	1465	2108	3573
	%Yaşadığınız belde	41,00%	59,00%	100,00%
	% Cinsiyet	100,00%	100,00%	100,00%
	% Toplam	41,00%	59,00%	100,00%

χ^2 = *17,161; df:7; p=0,016* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 7. Engelli Bireyin Kiminle Yaşadığının Cinsiyete Göre Dağılımı

			Cinsiyet		Toplam
			Bayan	Erkek	
Kiminle yaşıyorsunuz?	Aile	Sayı	1379	1940	3319
		%Kiminle yaşıyorsun?	41,55%	58,45%	100,00%
		% Cinsiyet	95,37%	92,65%	93,76%
		% Toplam	38,95%	54,80%	93,76%
	Yakınları	Sayı	25	31	56
		%Kiminle yaşıyorsun?	44,64%	55,36%	100,00%
		% Cinsiyet	1,73%	1,48%	1,58%
		% Toplam	0,71%	0,88%	1,58%
	Bir kuruluş bakımında	Sayı	2	2	4
		%Kiminle yaşıyorsun?	50,00%	50,00%	100,00%
		% Cinsiyet	0,14%	0,10%	0,11%
		% Toplam	0,06%	0,06%	0,11%
	Yalnız	Sayı	36	115	151
		%Kiminle yaşıyorsun?	23,84%	76,16%	100,00%
		% Cinsiyet	2,49%	5,49%	4,27%
		% Toplam	,0	,0	,0
	Diğer	Sayı	4	6	10
		%Kiminle yaşıyorsun?	40,00%	60,00%	100,00%
		% Cinsiyet	0,28%	0,29%	0,28%
		% Toplam	0,11%	0,17%	0,28%
Toplam		Sayı	1446	2094	3540
		%Kiminle yaşıyorsun?	40,85%	59,15%	100,00%
		% Cinsiyet	100,00%	100,00%	100,00%
		% Toplam	40,85%	59,15%	100,00%

$\chi^2 =$ ***19,225; df:4; p=0,001* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli***

Tablo 8. Engel Türünün Yaşa Göre Dağılımı

			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			Dil Konuşma	Ortopedik	İşitme	Zihinsel	Görme	
Yaş	0-9 Yaş	Sayı	7	54	20	82	21	184
		% Yaş	3,8%	29,3%	10,9%	44,6%	11,4%	100,0%
		% Engel Türü	8,0%	4,1%	6,7%	5,4%	6,0%	5,1%
		% Toplam	,2%	1,5%	,6%	2,3%	,6%	5,1%
	10-19 Yaş	Sayı	12	122	36	148	29	347
		% Yaş	3,5%	35,2%	10,4%	42,7%	8,4%	100,0%
		% Engel Türü	13,6%	9,4%	12,0%	9,7%	8,3%	9,7%
		% Toplam	,3%	3,4%	1,0%	4,1%	,8%	9,7%
	20-29 Yaş	Sayı	12	174	38	198	27	449
		% Yaş	2,7%	38,8%	8,5%	44,1%	6,0%	100,0%
		% Engel Türü	13,6%	13,4%	12,7%	12,9%	7,7%	12,6%
		% Toplam	,3%	4,9%	1,1%	5,5%	,8%	12,6%
	30-39 Yaş	Sayı	14	263	60	274	67	678
		% Yaş	2,1%	38,8%	8,8%	40,4%	9,9%	100,0%
		% Engel Türü	15,9%	20,2%	20,1%	17,9%	19,1%	19,0%
		% Toplam	,4%	7,4%	1,7%	7,7%	1,9%	19,0%
	40-49 Yaş	Sayı	15	233	48	256	73	625
		% Yaş	2,4%	37,3%	7,7%	41,0%	11,7%	100,0%
		% Engel Türü	17,0%	17,9%	16,1%	16,7%	20,8%	17,5%
		% Toplam	,4%	6,5%	1,3%	7,2%	2,0%	17,5%
	50-59 Yaş	Sayı	12	158	42	206	47	465
		% Yaş	2,6%	34,0%	9,0%	44,3%	10,1%	100,0%
		% Engel Türü	13,6%	12,1%	14,0%	13,4%	13,4%	13,0%
		% Toplam	,3%	4,4%	1,2%	5,8%	1,3%	13,0%
	60-69 Yaş	Sayı	7	105	23	137	30	302
		% Yaş	2,3%	34,8%	7,6%	45,4%	9,9%	100,0%
		% Engel Türü	8,0%	8,1%	7,7%	8,9%	8,5%	8,5%
		% Toplam	,2%	2,9%	,6%	3,8%	,8%	8,5%
	70 Yaş Ve Üzeri	Sayı	9	194	32	231	57	523
		% Yaş	1,7%	37,1%	6,1%	44,2%	10,9%	100,0%
		% Engel Türü	10,2%	14,9%	10,7%	15,1%	16,2%	14,6%
		% Toplam	,3%	5,4%	,9%	6,5%	1,6%	14,6%
Toplam		Sayı	88	1303	299	1532	351	3573
		% Yaş	2,5%	36,5%	8,4%	42,9%	9,8%	100,0%
		% Engel Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	2,5%	36,5%	8,4%	42,9%	9,8%	100,0%

χ^2 =30,614; df: 28; p=0,334** ; *: p<0.05; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 9. Engel Dercesinin İlçelere Göre Dağılımı

			Engel dereceniz nedir?			Toplam
			%20-39 arası	%40-69 arası	%70 ve üzeri	
İlçe	Bartın Merkez	Sayı	85	1014	1024	2123
		% ilçe	4,0%	47,8%	48,2%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	73,3%	73,7%	69,1%	71,4%
		% Toplam	2,9%	34,1%	34,4%	71,4%
	Kurcaşile	Sayı	6	43	72	121
		% ilçe	5,0%	35,5%	59,5%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	5,2%	3,1%	4,9%	4,1%
		% Toplam	,2%	1,4%	2,4%	4,1%
	Amasra	Sayı	10	94	89	193
		% ilçe	5,2%	48,7%	46,1%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	8,6%	6,8%	6,0%	6,5%
		% Toplam	,3%	3,2%	3,0%	6,5%
	Ulus	Sayı	15	225	297	537
		% ilçe	2,8%	41,9%	55,3%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	12,9%	16,4%	20,0%	18,1%
		% Toplam	,5%	7,6%	10,0%	18,1%
Toplam		Sayı	116	1376	1482	2974
		% ilçe	3,9%	46,3%	49,8%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	3,9%	46,3%	49,8%	100,0%

χ^2 =16,530; df: 6; p=0,011** ; *: p<0.05; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 10. Engel Dercesinin Beldelelere Göre Dağılımı

			Engel dereceniz nedir?			Toplam
			%20-39 arası	%40-69 arası	%70 ve üzeri	
Yaşadığınız belde neresidir?	Kozcağız	Sayı	18	266	322	606
		% Yaşadığınız belde	3,0%	43,9%	53,1%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	15,5%	19,3%	21,7%	20,4%
		% Toplam	,6%	8,9%	10,8%	20,4%
	Kumluca	Sayı	5	73	105	183
		% Yaşadığınız belde	2,7%	39,9%	57,4%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	4,3%	5,3%	7,1%	6,2%
		% Toplam	,2%	2,5%	3,5%	6,2%
	Hasankadı	Sayı	3	36	37	76
		% Yaşadığınız belde	3,9%	47,4%	48,7%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	2,6%	2,6%	2,5%	2,6%
		% Toplam	,1%	1,2%	1,2%	2,6%
	Abdipaşa	Sayı	2	23	27	52
		% Yaşadığınız belde	3,8%	44,2%	51,9%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	1,7%	1,7%	1,8%	1,7%
		% Toplam	,1%	,8%	,9%	1,7%
	Bartın merkez	Sayı	64	712	665	1441
		% Yaşadığınız belde	4,4%	49,4%	46,1%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	55,2%	51,7%	44,9%	48,5%
		% Toplam	2,2%	23,9%	22,4%	48,5%
	Kurucaşile	Sayı	6	43	72	121
		% Yaşadığınız belde	5,0%	35,5%	59,5%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	5,2%	3,1%	4,9%	4,1%
		% Toplam	,2%	1,4%	2,4%	4,1%
	Amasra	Sayı	10	94	89	193
		% Yaşadığınız belde	5,2%	48,7%	46,1%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	8,6%	6,8%	6,0%	6,5%
		% Toplam	,3%	3,2%	3,0%	6,5%
	Ulus	Sayı	8	129	165	302
		% Yaşadığınız belde	2,6%	42,7%	54,6%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	6,9%	9,4%	11,1%	10,2%
		% Toplam	,3%	4,3%	5,5%	10,2%
Toplam		Sayı	116	1376	1482	2974
		% Yaşadığınız belde	3,9%	46,3%	49,8%	100,0%
		% Engel dereceniz nedir?	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	3,9%	46,3%	49,8%	100,0%

χ^2 =26,621; df: 14; p=0,022** ; *: p<0.05; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 11. Engel Türünün İlçelere Göre Dağılımı

			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			Dil Konuşma	Ortopedik	İşitme	Zihinsel	Görme	
İlçe	Bartın Merkez	Sayı	54	931	192	1095	245	2517
		% İlçe	2,1%	37,0%	7,6%	43,5%	9,7%	100,0%
		%Engel Türünüz Nedir	61,4%	71,5%	64,2%	71,5%	69,8%	70,4%
		% Toplam	1,5%	26,1%	5,4%	30,6%	6,9%	70,4%
	Kurcaşile	Sayı	5	62	15	70	26	178
		% İlçe	2,8%	34,8%	8,4%	39,3%	14,6%	100,0%
		%Engel Türünüz Nedir	5,7%	4,8%	5,0%	4,6%	7,4%	5,0%
		% Toplam	,1%	1,7%	,4%	2,0%	,7%	5,0%
	Amasra	Sayı	9	87	14	80	18	208
		% İlçe	4,3%	41,8%	6,7%	38,5%	8,7%	100,0%
		%Engel Türünüz Nedir	10,2%	6,7%	4,7%	5,2%	5,1%	5,8%
		% Toplam	,3%	2,4%	,4%	2,2%	,5%	5,8%
	Ulus	Sayı	20	223	78	287	62	670
		% İlçe	3,0%	33,3%	11,6%	42,8%	9,3%	100,0%
		%Engel Türünüz Nedir	22,7%	17,1%	26,1%	18,7%	17,7%	18,8%
		% Toplam	,6%	6,2%	2,2%	8,0%	1,7%	18,8%
Toplam		Sayı	88	1303	299	1532	351	3573
		% İlçe	2,5%	36,5%	8,4%	42,9%	9,8%	100,0%
		%Engel Türünüz Nedir	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	2,5%	36,5%	8,4%	42,9%	9,8%	100,0%

χ^2 =25,884; Df: 12; P=0,011** ; *: P<0.05; Önemli; **: P<0,01; Çok Önemli

Tablo 12. Engel Türünün Beldelere Göre Dağılımı

			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			dil konuşma	ortopedik	işitme	zihinsel	Görme	
Yaşadığınız belde sorosidir?	Kozca-ğız	Sayı	13	251	66	319	78	727
		% Belde	1,8%	34,5%	9,1%	43,9%	10,7%	100,0%
		% Engel Türü	14,8%	19,3%	22,1%	20,8%	22,2%	20,3%
		% Toplam	,4%	7,0%	1,8%	8,9%	2,2%	20,3%
	Kum-luca	Sayı	6	56	30	102	27	221
		% Belde	2,7%	25,3%	13,6%	46,2%	12,2%	100,0%
		% Engel Türü	6,8%	4,3%	10,0%	6,7%	7,7%	6,2%
		% Toplam	,2%	1,6%	,8%	2,9%	,8%	6,2%
	Hasan-kadı	Sayı	0	25	5	52	5	87
		% Belde	,0%	28,7%	5,7%	59,8%	5,7%	100,0%
		% Engel Türü	,0%	1,9%	1,7%	3,4%	1,4%	2,4%
		% Toplam	,0%	,7%	,1%	1,5%	,1%	2,4%
	Abdi-paşa	Sayı	2	20	8	26	7	63
		% Belde	3,2%	31,7%	12,7%	41,3%	11,1%	100,0%
		% Engel Türü	2,3%	1,5%	2,7%	1,7%	2,0%	1,8%
		% Toplam	,1%	,6%	,2%	,7%	,2%	1,8%
	Bartın merkez	Sayı	41	655	121	724	162	1703
		% Belde	2,4%	38,5%	7,1%	42,5%	9,5%	100,0%
		% Engel Türü	46,6%	50,3%	40,5%	47,3%	46,2%	47,7%
		% Toplam	1,1%	18,3%	3,4%	20,3%	4,5%	47,7%
	Kuruca-şile	Sayı	5	62	15	70	26	178
		% Belde	2,8%	34,8%	8,4%	39,3%	14,6%	100,0%
		% Engel Türü	5,7%	4,8%	5,0%	4,6%	7,4%	5,0%
		% Toplam	,1%	1,7%	,4%	2,0%	,7%	5,0%
	Amasra	Sayı	9	87	14	80	18	208
		% Belde	4,3%	41,8%	6,7%	38,5%	8,7%	100,0%
		% Engel Türü	10,2%	6,7%	4,7%	5,2%	5,1%	5,8%
		% Toplam	,3%	2,4%	,4%	2,2%	,5%	5,8%
	Ulus	Sayı	12	147	40	159	28	386
		% Belde	3,1%	38,1%	10,4%	41,2%	7,3%	100,0%
		% Engel Türü	13,6%	11,3%	13,4%	10,4%	8,0%	10,8%
		% Toplam	,3%	4,1%	1,1%	4,5%	,8%	10,8%
Toplam		Sayı	88	1303	299	1532	351	3573
		% Belde	2,5%	36,5%	8,4%	42,9%	9,8%	100,0%
		% Engel Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	2,5%	36,5%	8,4%	42,9%	9,8%	100,0%

χ^2 = 55,811; df: 28; p=0,001** ; *: p<0,05; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 13. Engelli Bireyin Devam Ettiği Eğitim Kuruluşu Türünün Engel Türüne Göre Dağılımı

			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			Dil Konuşma	Ortopedik	İşitme	Zihinsel	Görme	
Engelli Birey Ne Tür Bir Eğitim Kuruluşuna Devam Ediyor?	Devlet Okuluna	Sayı	2	42	20	68	18	150
		% Eğitim Kuruluşu	1,3%	28,0%	13,3%	45,3%	12,0%	100,0%
		% Engel Türü	16,7%	23,7%	40,0%	27,5%	32,1%	27,7%
		% Toplam	,4%	7,7%	3,7%	12,5%	3,3%	27,7%
	Devlet Okulu Özel Eğitim Sınıfı	Sayı	2	18	3	24	5	52
		% Eğitim Kuruluşu	3,8%	34,6%	5,8%	46,2%	9,6%	100,0%
		% Engel Türü	16,7%	10,2%	6,0%	9,7%	8,9%	9,6%
		% Toplam	,4%	3,3%	,6%	4,4%	,9%	9,6%
	Özel Okula	Sayı	0	1	0	2	0	3
		% Eğitim Kuruluşu	,0%	33,3%	,0%	66,7%	,0%	100,0%
		% Engel Türü	,0%	,6%	,0%	,8%	,0%	,6%
		% Toplam	,0%	,2%	,0%	,4%	,0%	,6%
	Devlete Ait Özel Eğitim Okuluna	Sayı	1	10	4	13	5	33
		% Eğitim Kuruluşu	3,0%	30,3%	12,1%	39,4%	15,2%	100,0%
		% Engel Türü	8,3%	5,6%	8,0%	5,3%	8,9%	6,1%
		% Toplam	,2%	1,8%	,7%	2,4%	,9%	6,1%
	Özel Özel Eğitim Okuluna	Sayı	1	30	7	38	6	82
		% Eğitim Kuruluşu	1,2%	36,6%	8,5%	46,3%	7,3%	100,0%
		% Engel Türü	8,3%	16,9%	14,0%	15,4%	10,7%	15,1%
		% Toplam	,2%	5,5%	1,3%	7,0%	1,1%	15,1%
	Kamuya Ait Rehabilitasyon Merkezine	Sayı	2	11	5	18	6	42
		% Eğitim Kuruluşu	4,8%	26,2%	11,9%	42,9%	14,3%	100,0%
		% Engel Türü	16,7%	6,2%	10,0%	7,3%	10,7%	7,7%
		% Toplam	,4%	2,0%	,9%	3,3%	1,1%	7,7%
	Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezine	Sayı	1	49	8	64	11	133
		% Eğitim Kuruluşu	,8%	36,8%	6,0%	48,1%	8,3%	100,0%
		% Engel Türü	8,3%	27,7%	16,0%	25,9%	19,6%	24,5%
		% Toplam	,2%	9,0%	1,5%	11,8%	2,0%	24,5%
	Diğer	Sayı	1	11	3	12	4	31
		% Eğitim Kuruluşu	3,2%	35,5%	9,7%	38,7%	12,9%	100,0%
		% Engel Türü	8,3%	6,2%	6,0%	4,9%	7,1%	5,7%
		% Toplam	,2%	2,0%	,6%	2,2%	,7%	5,7%
	Bilmiyor	Sayı	2	5	0	8	1	16
		% Eğitim Kuruluşu	12,5%	31,3%	,0%	50,0%	6,3%	100,0%
		% Engel Türü	16,7%	2,8%	,0%	3,2%	1,8%	3,0%
		% Toplam	,4%	,9%	,0%	1,5%	,2%	3,0%
Toplam		Sayı	12	177	50	247	56	542
		% Eğitim Kuruluşu	2,2%	32,7%	9,2%	45,6%	10,3%	100,0%
		% Engel Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	2,2%	32,7%	9,2%	45,6%	10,3%	100,0%

*χ^2 = 27,232; Df:32 ; P=0,707 ; *: P<0.05 ; Önemli; **: P<0,01; Çok Önemli*

Tablo 14. Engelli Bireyin Herhangi Bir Eğitim Kurumuna Devam Durumunun Beldeye Göre Dağılımı

			İlçe				
			MERKEZ	KURCAŞİLE	AMASRA	ULUS	
Engelli birey ne tür bir eğitim kuruluşuna devam ediyor?	Devlet okuluna	Sayı	107	0	18	25	150
		% Eğitim Kuruluşu	71,3%	,0%	12,0%	16,7%	100,0%
		% ilçe	26,8%	,0%	39,1%	29,8%	27,7%
		% Toplam	19,7%	,0%	3,3%	4,6%	27,7%
	Devlet okulu özel eğitim sınıfı	Sayı	38	4	3	7	52
		% Eğitim Kuruluşu	73,1%	7,7%	5,8%	13,5%	100,0%
		% ilçe	9,5%	30,8%	6,5%	8,3%	9,6%
		% Toplam	7,0%	,7%	,6%	1,3%	9,6%
	Özel okula	Sayı	2	0	0	1	3
		% Eğitim Kuruluşu	66,7%	,0%	,0%	33,3%	100,0%
		% ilçe	,5%	,0%	,0%	1,2%	,6%
		% Toplam	,4%	,0%	,0%	,2%	,6%
	Devlete ait özel eğitim okuluna	Sayı	28	0	2	3	33
		% Eğitim Kuruluşu	84,8%	,0%	6,1%	9,1%	100,0%
		% ilçe	7,0%	,0%	4,3%	3,6%	6,1%
		% Toplam	5,2%	,0%	,4%	,6%	6,1%
	Özel özel eğitim okuluna	Sayı	52	2	6	22	82
		% Eğitim Kuruluşu	63,4%	2,4%	7,3%	26,8%	100,0%
		% ilçe	13,0%	15,4%	13,0%	26,2%	15,1%
		% Toplam	9,6%	,4%	1,1%	4,1%	15,1%
	Kamuya ait rehabilitasyon merkezine	Sayı	39	1	0	2	42
		% Eğitim Kuruluşu	92,9%	2,4%	,0%	4,8%	100,0%
		% ilçe	9,8%	7,7%	,0%	2,4%	7,7%
		% Toplam	7,2%	,2%	,0%	,4%	7,7%
	Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine	Sayı	110	1	9	13	133
		% Eğitim Kuruluşu	82,7%	,8%	6,8%	9,8%	100,0%
		% ilçe	27,6%	7,7%	19,6%	15,5%	24,5%
		% Toplam	20,3%	,2%	1,7%	2,4%	24,5%
	Diğer	Sayı	18	2	3	8	31
		% Eğitim Kuruluşu	58,1%	6,5%	9,7%	25,8%	100,0%
		% ilçe	4,5%	15,4%	6,5%	9,5%	5,7%
		% Toplam	3,3%	,4%	,6%	1,5%	5,7%
	Bilmiyor	Sayı	5	3	5	3	16
		% Eğitim Kuruluşu	31,3%	18,8%	31,3%	18,8%	100,0%
		% ilçe	1,3%	23,1%	10,9%	3,6%	3,0%
		% Toplam	,9%	,6%	,9%	,6%	3,0%
Toplam		Sayı	399	13	46	84	542
		% Eğitim Kuruluşu	73,6%	2,4%	8,5%	15,5%	100,0%
		% ilçe	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	73,6%	2,4%	8,5%	15,5%	100,0%

χ^2 = 76,199; df:24 ; p=0,000** ; *: p<0,05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 15. Engelli Bireyin Herhangi Bir Eğitim Kurumuna Devam Durumunun Beldeye Göre Dağılımı

			Yaşadığınız belde neresidir?								Toplam
			Koz-cağız	Kum-luca	Hasan-kadı	Abdi-paşa	Bartın merkez	Kuru-caşile	Amas-ra	Ulus	
Engelli birey ne tür bir eğitim kuruluşuna devam ediyor?	Devlet okulunda	Sayı	36	11	1	3	70	0	18	11	150
		% Eğitim Kuruluşu	24,0%	7,3%	,7%	2,0%	46,7%	,0%	12,0%	7,3%	100,0%
		% belde	31,3%	31,4%	6,7%	33,3%	26,0%	,0%	39,1%	27,5%	27,7%
		% Toplam	6,6%	2,0%	,2%	,6%	12,9%	,0%	3,3%	2,0%	27,7%
	Devlet okulu özel eğitim sınıfı	Sayı	4	3	1	0	33	4	3	4	52
		% Eğitim Kuruluşu	7,7%	5,8%	1,9%	,0%	63,5%	7,7%	5,8%	7,7%	100,0%
		% belde	3,5%	8,6%	6,7%	,0%	12,3%	30,8%	6,5%	10,0%	9,6%
		% Toplam	,7%	,6%	,2%	,0%	6,1%	,7%	,6%	,7%	9,6%
	Özel okula	Sayı	0	0	0	0	2	0	0	1	3
		% Eğitim Kuruluşu	,0%	,0%	,0%	,0%	66,7%	,0%	,0%	33,3%	100,0%
		% belde	,0%	,0%	,0%	,0%	,7%	,0%	,0%	2,5%	,6%
		% Toplam	,0%	,0%	,0%	,0%	,4%	,0%	,0%	,2%	,6%
	Devlete ait özel eğitim okulunda	Sayı	10	1	1	0	17	0	2	2	33
		% Eğitim Kuruluşu	30,3%	3,0%	3,0%	,0%	51,5%	,0%	6,1%	6,1%	100,0%
		% belde	8,7%	2,9%	6,7%	,0%	6,3%	,0%	4,3%	5,0%	6,1%
		% Toplam	1,8%	,2%	,2%	,0%	3,1%	,0%	,4%	,4%	6,1%
	Özel özel eğitim okulunda	Sayı	13	8	4	5	35	2	6	9	82
		% Eğitim Kuruluşu	15,9%	9,8%	4,9%	6,1%	42,7%	2,4%	7,3%	11,0%	100,0%
		% belde	11,3%	22,9%	26,7%	55,6%	13,0%	15,4%	13,0%	22,5%	15,1%
		% Toplam	2,4%	1,5%	,7%	,9%	6,5%	,4%	1,1%	1,7%	15,1%
	Kamuy	Sayı	11	1	2	0	26	1	0	1	42

	a ait rehabili-tasyon merke-zine	% Eğitim Kuruluşu	26,2%	2,4%	4,8%	,0%	61,9%	2,4%	,0%	2,4%	100,0%
		% belde	9,6%	2,9%	13,3%	,0%	9,7%	7,7%	,0%	2,5%	7,7%
		% Toplam	2,0%	,2%	,4%	,0%	4,8%	,2%	,0%	,2%	7,7%
	Özel eğitim ve rehabili-tasyon merke-zine	Sayı	35	4	5	1	70	1	9	8	133
		% Eğitim Kuruluşu	26,3%	3,0%	3,8%	,8%	52,6%	,8%	6,8%	6,0%	100,0%
		% belde	30,4%	11,4%	33,3%	11,1%	26,0%	7,7%	19,6 %	20,0%	24,5%
		% Toplam	6,5%	,7%	,9%	,2%	12,9%	,2%	1,7%	1,5%	24,5%
	Diğer	Sayı	3	4	1	0	14	2	3	4	31
		% Eğitim Kuruluşu	9,7%	12,9%	3,2%	,0%	45,2%	6,5%	9,7%	12,9%	100,0%
		% belde	2,6%	11,4%	6,7%	,0%	5,2%	15,4%	6,5%	10,0%	5,7%
		% Toplam	,6%	,7%	,2%	,0%	2,6%	,4%	,6%	,7%	5,7%
	Bilmiy or	Sayı	3	3	0	0	2	3	5	0	16
		% Eğitim Kuruluşu	18,8%	18,8%	,0%	,0%	12,5%	18,8%	31,3 %	,0%	100,0%
		% belde	2,6%	8,6%	,0%	,0%	,7%	23,1%	10,9 %	,0%	3,0%
		% Toplam	,6%	,6%	,0%	,0%	,4%	,6%	,9%	,0%	3,0%
Toplam		Sayı	115	35	15	9	269	13	46	40	542
		% Eğitim Kuruluşu	21,2%	6,5%	2,8%	1,7%	49,6%	2,4%	8,5%	7,4%	100,0%
		% belde	100,0 %	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0%
		% Toplam	21,2%	6,5%	2,8%	1,7%	49,6%	2,4%	8,5%	7,4%	100,0%

*χ^2 = 109,672; df:56 ; p=0,000** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 16. Engelli Bireyin Herhangi Bir Eğitim Kurumuna Devam Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı

			Cinsiyet		Toplam
			Bayan	Erkek	
Engelli birey ne tür bir eğitim kuruluşuna devam ediyor?	Devlet okuluna	Sayı	59	91	150
		% Eğitim kuruluşu	39.3%	60.7%	100.0%
		% Cinsiyet	28.0%	27.5%	27.7%
		% Toplam	10.9%	16.8%	27.7%
	Devlet okulu özel eğitim sınıfı	Sayı	18	34	52
		% Eğitim kuruluşu	34.6%	65.4%	100.0%
		% Cinsiyet	8.5%	10.3%	9.6%
		% Toplam	3.3%	6.3%	9.6%
	Özel okula	Sayı	1	2	3
		% Eğitim kuruluşu	33.3%	66.7%	100.0%
		% Cinsiyet	.5%	.6%	.6%
		% Toplam	.2%	.4%	.6%
	Devlete ait özel eğitim okuluna	Sayı	14	19	33
		% Eğitim kuruluşu	42.4%	57.6%	100.0%
		% Cinsiyet	6.6%	5.7%	6.1%
		% Toplam	2.6%	3.5%	6.1%
	Özel özel eğitim okuluna	Sayı	30	52	82
		% Eğitim kuruluşu	36.6%	63.4%	100.0%
		% Cinsiyet	14.2%	15.7%	15.1%
		% Toplam	5.5%	9.6%	15.1%
	Kamuya ait rehabilitasyon merkezine	Sayı	12	30	42
		% Eğitim kuruluşu	28.6%	71.4%	100.0%
		% Cinsiyet	5.7%	9.1%	7.7%
		% Toplam	2.2%	5.5%	7.7%
	Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine	Sayı	56	77	133
		% Eğitim kuruluşu	42.1%	57.9%	100.0%
		% Cinsiyet	26.5%	23.3%	24.5%
		% Toplam	10.3%	14.2%	24.5%
	Diğer	Sayı	12	19	31
		% Eğitim kuruluşu	38.7%	61.3%	100.0%
		% Cinsiyet	5.7%	5.7%	5.7%
		% Toplam	2.2%	3.5%	5.7%
	Bilmiyor	Sayı	9	7	16
		% Eğitim kuruluşu	56.3%	43.8%	100.0%
		% Cinsiyet	4.3%	2.1%	3.0%
		% Toplam	1.7%	1.3%	3.0%
Toplam		Sayı	211	331	542
		% Eğitim kuruluşu	38.9%	61.1%	100.0%
		% Cinsiyet	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	38.9%	61.1%	100.0%

χ^2 = *5,295; df:8 ; p=0,726 ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 17. Engelli Bireyin Eğitime Devam Etme Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı

			Yaş								Toplam
			0-9 Yaş	10-19 Yaş	20-29 Yaş	30-39 Yaş	40-49 Yaş	50-59 Yaş	60-69 Yaş	70 Yaş Ve Üzeri	
Engelli birey ne tür bir eğitim kuruluşuna devam ediyor?	Devlet okuluna	sayı	12	14	10	30	26	15	13	30	150
		%Eğitim kuruluşu	8.0%	9.3%	6.7%	20.0%	17.3%	10.0%	8.7%	20.0%	100.0%
		% Yaş	32.%	25.9%	18.5%	26.3%	26.0%	28.8%	29.5%	34.5%	27.7%
		% Toplam	2.2%	2.6%	1.8%	5.5%	4.8%	2.8%	2.4%	5.5%	27.7%
	Devlet okulu özel eğitim sınıfı	sayı	3	4	8	9	11	6	2	9	52
		%Eğitim kuruluşu	5.8%	7.7%	15.4%	17.3%	21.2%	11.5%	3.8%	17.3%	100.0%
		% Yaş	8.1%	7.4%	14.8%	7.9%	11.0%	11.5%	4.5%	10.3%	9.6%
		% Toplam	.6%	.7%	1.5%	1.7%	2.0%	1.1%	.4%	1.7%	9.6%
	Özel okula	sayı	0	2	0	1	0	0	0	0	3
		%Eğitim kuruluşu	.0%	66.7%	.0%	33.3%	.0%	.0%	.0%	.0%	100.0%
		% Yaş	.0%	3.7%	.0%	.9%	.0%	.0%	.0%	.0%	.6%
		% Toplam	.0%	.4%	.0%	.2%	.0%	.0%	.0%	.0%	.6%
	Devlete ait özel eğitim okuluna	sayı	4	2	3	5	5	4	5	5	33
		%Eğitim kuruluşu	12.1%	6.1%	9.1%	15.2%	15.2%	12.1%	15.2%	15.2%	100.0%
		% Yaş	10.8%	3.7%	5.6%	4.4%	5.0%	7.7%	11.4%	5.7%	6.1%
		% Toplam	.7%	.4%	.6%	.9%	.9%	.7%	.9%	.9%	6.1%
	Özel özel eğitim okuluna	sayı	5	7	9	17	17	7	6	14	82
		%Eğitim kuruluşu	6.1%	8.5%	11.0%	20.7%	20.7%	8.5%	7.3%	17.1%	100.0%
		% Yaş	13.5%	13.0%	16.7%	14.9%	17.0%	13.5%	13.6%	16.1%	15.1%
		% Toplam	.9%	1.3%	1.7%	3.1%	3.1%	1.3%	1.1%	2.6%	15.1%
	Kamuya ait rehabilitasyon merkezine	sayı	1	5	4	11	8	3	5	5	42
		%Eğitim kuruluşu	2.4%	11.9%	9.5%	26.2%	19.0%	7.1%	11.9%	11.9%	100.0%
		% Yaş	2.7%	9.3%	7.4%	9.6%	8.0%	5.8%	11.4%	5.7%	7.7%
		% Toplam	.2%	.9%	.7%	2.0%	1.5%	.6%	.9%	.9%	7.7%
	Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine	sayı	7	16	17	32	25	11	8	17	133
		%Eğitim kuruluşu	5.3%	12.0%	12.8%	24.1%	18.8%	8.3%	6.0%	12.8%	100.0%
		% Yaş	18.9%	29.6%	31.5%	28.1%	25.0%	21.2%	18.2%	19.5%	24.5%
		% Toplam	1.3%	3.0%	3.1%	5.9%	4.6%	2.0%	1.5%	3.1%	24.5%
	Diğer	sayı	4	3	3	6	4	3	4	4	31
		%Eğitim kuruluşu	12.9%	9.7%	9.7%	19.4%	12.9%	9.7%	12.9%	12.9%	100.0%
		% Yaş	10.8%	5.6%	5.6%	5.3%	4.0%	5.8%	9.1%	4.6%	5.7%
		% Toplam	.7%	.6%	.6%	1.1%	.7%	.6%	.7%	.7%	5.7%
	Bilmiyor	sayı	1	1	0	3	4	3	1	3	16
		%Eğitim kuruluşu	6.3%	6.3%	.0%	18.8%	25.0%	18.8%	6.3%	18.8%	100.0%
		% Yaş	2.7%	1.9%	.0%	2.6%	4.0%	5.8%	2.3%	3.4%	3.0%
		% Toplam	.2%	.2%	.0%	.6%	.7%	.6%	.2%	.6%	3.0%
Toplam		sayı	37	54	54	114	100	52	44	87	542
		%Eğitim kuruluşu	6.8%	10.0%	10.0%	21.0%	18.5%	9.6%	8.1%	16.1%	100.0%
		% Yaş	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	6.8%	10.0%	10.0%	21.0%	18.5%	9.6%	8.1%	16.1%	100.0%

χ^2 = 40,184; df:56 ; p=0,945 ; *: p<0,05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 18. Engelli Bireyin Eğitime Devam Etmeme Nedeninin Cinsiyete Göre Dağılımı

			Cinsiyet		Toplam
			Bayan	Erkek	
Engelli bireyin eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni nedir?	Okul çağında değil	sayı	3	6	9
		% Eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni	33.3%	66.7%	100.0%
		% Cinsiyet	1.8%	2.4%	2.1%
		% Toplam	.7%	1.4%	2.1%
	Sağlık problemleri nedeni ile evden çıkamadı	sayı	23	33	56
		% Eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni	41.1%	58.9%	100.0%
		% Cinsiyet	13.6%	13.1%	13.3%
		% Toplam	5.5%	7.9%	13.3%
	Özel eğitim okulu için kayıt sırası bekliyor	sayı	0	3	3
		% Eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni	.0%	100.0%	100.0%
		% Cinsiyet	.0%	1.2%	.7%
		% Toplam	.0%	.7%	.7%
	Yaşadığı yerde durumuna uygun eğitim kurumu yok	sayı	40	46	86
		% Eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni	46.5%	53.5%	100.0%
		% Cinsiyet	23.7%	18.3%	20.5%
		% Toplam	9.5%	11.0%	20.5%
	Eğitim kurumuna ulaşım sıkıntısı var	sayı	11	11	22
		% Eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni	50.0%	50.0%	100.0%
		% Cinsiyet	6.5%	4.4%	5.2%
		% Toplam	2.6%	2.6%	5.2%
	Eğitim yaşının geçtiğini düşünüyor	sayı	65	116	181
		% Eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni	35.9%	64.1%	100.0%
		% Cinsiyet	38.5%	46.2%	43.1%
		% Toplam	15.5%	27.6%	43.1%
	Ekonomik durumu yetersiz	sayı	9	8	17
		% Eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni	52.9%	47.1%	100.0%
		% Cinsiyet	5.3%	3.2%	4.0%
		% Toplam	2.1%	1.9%	4.0%
	Ailesi izin vermediği için	sayı	4	6	10
		% Eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni	40.0%	60.0%	100.0%
		% Cinsiyet	2.4%	2.4%	2.4%
		% Toplam	1.0%	1.4%	2.4%
	Faydalı olacağını düşünmüyor	sayı	6	8	14
		% Eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni	42.9%	57.1%	100.0%
		% Cinsiyet	3.6%	3.2%	3.3%
		% Toplam	1.4%	1.9%	3.3%
	Diğer	sayı	8	14	22
		% Eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni	36.4%	63.6%	100.0%
		% Cinsiyet	4.7%	5.6%	5.2%
		% Toplam	1.9%	3.3%	5.2%
Toplam		sayı	169	251	420
		% Eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni	40.2%	59.8%	100.0%
		% Cinsiyet	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	40.2%	59.8%	100.0%

*χ^2 = 7,221; df:9 ; p=0,614 ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 19. Engelli Bireyin Eğitime Devam Etme Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı

			Cinsiyet		Toplam
			Bayan	Erkek	
Engelli birey bir eğitim kuruluşuna devam ediyor mu?	Evet	sayı	222	326	548
		% Engelli birey bir eğitim kuruluşuna devam ediyor mu?	40.5%	59.5%	100.0%
		% Cinsiyet	16.1%	16.4%	16.3%
		% Toplam	6.6%	9.7%	16.3%
	Hayır	sayı	1157	1658	2815
		% Engelli birey bir eğitim kuruluşuna devam ediyor mu?	41.1%	58.9%	100.0%
		% Cinsiyet	83.9%	83.6%	83.7%
		% Toplam	34.4%	49.3%	83.7%
Toplam		sayı	1379	1984	3363
		% Engelli birey bir eğitim kuruluşuna devam ediyor mu?	41.0%	59.0%	100.0%
		% Cinsiyet	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	41.0%	59.0%	100.0%

χ^2 = *0,66; df:1 ; p=0,797 ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 20. Uygun Bir İş Bulunması Durumunda Çalışmak İsteyen Engelli Bireylerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

		Yaş								Toplam
		0-9 Yaş	10-19 Yaş	20-29 Yaş	30-39 Yaş	40-49 Yaş	50-59 Yaş	60-69 Yaş	70 Yaş Ve Üzeri	
Kamu kurumunda çalışmak isterim	Sayı	17	32	53	72	56	52	35	62	379
	%	,5%	1,0%	1,6%	2,2%	1,7%	1,6%	1,1%	1,9%	11,5%
	Toplam									
Özel kurumlarda çalışmak isterim	Sayı	3	1	9	17	11	16	6	14	77
	%	,1%	,0%	,3%	,5%	,3%	,5%	,2%	,4%	2,3%
	Toplam									
Kesinlikle çalışmak istemem	Sayı	132	268	320	478	438	308	199	354	2497
	%	4,0%	8,2%	9,7%	14,5%	13,3%	9,4%	6,1%	10,8%	76,0%
	Toplam									
Ücreti tatmin edici ise çalışırım	Sayı	1	4	3	4	11	6	5	2	36
	%	,0%	,1%	,1%	,1%	,3%	,2%	,2%	,1%	1,1%
	Toplam									
Her iki sektörde olabilir	Sayı	15	23	32	45	60	42	24	56	297
	%	,5%	,7%	1,0%	1,4%	1,8%	1,3%	,7%	1,7%	9,0%
	Toplam									
Toplam	Sayı	168	328	417	616	576	424	269	488	3286
	%	5,1%	10,0%	12,7%	18,7%	17,5%	12,9%	8,2%	14,9%	100,0%
	Toplam									

χ^2 = 37,934; df: 28; p=0,00** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 21. Engelli Bireyin Çalışıp Çalışma Durumunun İlçelere Göre Dağılımı

			Ilçe				Toplam
			Bartın Merkez	Kurcaşile	Amasra	Ulus	
Engelli bir işte çalışıyor mu?	Evet	Sayı	210	6	14	35	265
		Engelli bir işte çalışıyor mu? %	79,2%	2,3%	5,3%	13,2%	100,0%
		% ilçe	9,5%	3,5%	7,7%	5,4%	8,2%
		% Toplam	6,5%	,2%	,4%	1,1%	8,2%
	Hayır	Sayı	2003	166	169	611	2949
		Engelli bir işte çalışıyor mu? %	67,9%	5,6%	5,7%	20,7%	100,0%
		% ilçe	90,5%	96,5%	92,3%	94,6%	91,8%
		% Toplam	62,3%	5,2%	5,3%	19,0%	91,8%
Toplam		Sayı	2213	172	183	646	3214
		Engelli bir işte çalışıyor mu? %	68,9%	5,4%	5,7%	20,1%	100,0%
		% ilçe	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	68,9%	5,4%	5,7%	20,1%	100,0%

$\chi^2 =$ *16,584; df:3; p=0,001* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 22. Engelli Bireyin Çalışıp Çalışmama Durumunun Beldelere Göre Dağılımı

			Yaşadığınız belde neresidir?								Toplam
			Kozcağız	Kumluca	Hasankadı	Abdipaşa	Bartın merkez	Kuruçaşile	Amasra	Ulus	
Engelli bir işte çalışıyor mu?	Evet	Sayı	53	17	3	3	154	6	14	15	265
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	20,0%	6,4%	1,1%	1,1%	58,1 %	2,3%	5,3%	5,7%	100,0 %
		% Yaşadığınız belde neresidir?	8,0%	7,8%	3,6%	4,8%	10,5 %	3,5%	7,7%	4,1%	8,2%
		% Toplam	1,6%	,5%	,1%	,1%	4,8%	,2%	,4%	,5%	8,2%
	Hayır	Sayı	610	200	81	59	1312	166	169	352	2949
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	20,7%	6,8%	2,7%	2,0%	44,5 %	5,6%	5,7%	11,9 %	100,0 %
		% Yaşadığınız belde neresidir?	92,0%	92,2%	96,4%	95,2%	89,5 %	96,5%	92,3 %	95,9 %	91,8%
		% Toplam	19,0%	6,2%	2,5%	1,8%	40,8 %	5,2%	5,3%	11,0 %	91,8%
Toplam		Sayı	663	217	84	62	1466	172	183	367	3214
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	20,6%	6,8%	2,6%	1,9%	45,6 %	5,4%	5,7%	11,4 %	100,0 %
		% Yaşadığınız belde neresidir?	100,0 %	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
		% Toplam	20,6%	6,8%	2,6%	1,9%	45,6 %	5,4%	5,7%	11,4 %	100,0 %

$\chi^2 =$ ***26,991; df:7; p=0,000* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli***

Tablo 23. Engelli Bireyin Çalıştığı İş Türünün İlçelere Göre Dağılımı

			Ilçe				
			BARTIN MERKEZ	KURCAŞİLE	AMASRA	ULUS	Toplam
Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	Ücretli-maaşlı-yevmiyeli	Sayı	206	2	16	29	253
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	81,4%	,8%	6,3%	11,5%	100,0%
		% ilçe	63,2%	20,0%	41,0%	80,6%	61,6%
		% Toplam	50,1%	,5%	3,9%	7,1%	61,6%
	İşveren, kendi hesabına	Sayı	117	6	22	5	150
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	78,0%	4,0%	14,7%	3,3%	100,0%
		% ilçe	35,9%	60,0%	56,4%	13,9%	36,5%
		% Toplam	28,5%	1,5%	5,4%	1,2%	36,5%
	Ücretsiz aile işçisi	Sayı	3	2	1	2	8
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	37,5%	25,0%	12,5%	25,0%	100,0%
		% ilçe	,9%	20,0%	2,6%	5,6%	1,9%
		% Toplam	,7%	,5%	,2%	,5%	1,9%
Toplam		Sayı	326	10	39	36	411
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	79,3%	2,4%	9,5%	8,8%	100,0%
		% ilçe	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	79,3%	2,4%	9,5%	8,8%	100,0%

$\chi^2 =$ *39,548; df:6; p=0,000* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 24. Engelli Bireylerin Cinsiyete Göre Bir İşte Çalışma Dağılımı

			CİNSİYET		Toplam
			BAYAN	ERKEK	
Engelli bir işte çalışıyor mu?	Evet	Sayı	33	231	264
		% Toplam	1,0%	7,2%	8,2%
	Hayır	Sayı	1282	1655	2937
		% Toplam	40,0%	51,7%	91,8%
Toplam		Sayı	1315	1886	3201
		% Toplam	41,1%	58,9%	100,0%

*X^2= 97,105 df: 1; p= 0,00**; *: p<0.05;önemli; **: p<0.01; çok önemli*

Tablo 25. Engelli Bireyin Cinsiyete Göre Uygun Bir İş Bulunursa Çalışmak İ stemesi Dağılımı

			CİNSİYET		Toplam
			BAYAN	ERKEK	
Engelli bireye uygun bir iş bulunsa çalışmak ister mi?	Kamu kurumunda çalışmak isterim	Sayı	119	257	376
		% Toplam	3,6%	7,9%	11,5%
	Özel kurumlarda çalışmak isterim	Sayı	42	35	77
		% Toplam	1,3%	1,1%	2,4%
	Kesinlikle çalışmak istemem	Sayı	1139	1348	2487
		% Toplam	34,8%	41,2%	76,0%
	Ücreti tatmin edici ise çalışırım	Sayı	13	23	36
		% Toplam	,4%	,7%	1,1%
	Her iki sektörde olabilir	Sayı	65	232	297
		% Toplam	2,0%	7,1%	9,1%
Toplam		Sayı	1378	1895	3273
		% Toplam	42,1%	57,9%	100,0%

*X^2= 86,010 df: 4; p= 0,00**; *: p<0.05;önemli; **: p<0.01; çok önemli*

Tablo 26. İş Bulunan Engellilerin Beldelere Göre Dağılımı

			Koz-cağız	Kum-luca	Hasank adı	Abdi-paşa	Arıt	Bar-tın mer-kez	Kuru-caşile	A-masra	Ulus	
Engelli bir işte çalışıyor mu?	Evet	Sayı	53	17	3	3	7	147	6	14	15	265
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	20,0%	6,4%	1,1%	1,1%	2,6%	55,5%	2,3%	5,3%	5,7%	100,0%
		% Belde	8,0%	7,8%	3,6%	4,8%	7,3%	10,7%	3,5%	7,7%	4,1%	8,2%
		% Toplam	**1,6%**	**,5%**	**,1%**	**,1%**	**,2%**	**4,6%**	,2%	**,4%**	**,5%**	**8,2%**
	Ha-yır	Sayı	610	200	81	59	89	1223	166	169	352	2949
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	20,7%	6,8%	2,7%	2,0%	3,0%	41,5%	5,6%	5,7%	11,9 %	100,0%
		% Belde	92,0%	92,2%	96,4%	95,2%	92,7 %	89,3%	96,5%	92,3%	95,9 %	91,8%
		% Toplam	**19,0 %**	**6,2%**	**2,5%**	**1,8%**	**2,8 %**	**38,1 %**	**5,2%**	**5,3%**	**11,0 %**	**91,8%**
Toplam		Sayı	663	217	84	62	96	1370	172	183	367	3214
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	20,6%	6,8%	2,6%	1,9%	3,0%	42,6%	5,4%	5,7%	11,4 %	100,0%
		% Belde	100,0 %	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0%
		% Toplam	**20,6 %**	**6,8%**	**2,6%**	**1,9%**	**3,0 %**	**42,6 %**	**5,4%**	**5,7%**	**11,4 %**	**100,0 %**

χ^2 = *28,393; df: 8; p=0,00** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 27. İş Bulunan Engellerin Beldelere Göre Dağılımı

Mesleki eğitim veya mesleğe edindirme hizmeti, İŞKUR, dernek ve vakıflar engelli bireyin iş bulmasını sağladı mı?		Kozcağız	Kumluca	Abdipaşa	Arıt	Bartınmerkez	Kurucaşile	Amasra	Ulus	Toplam
Evet	Sayı	8	6	2	1	60	1	7	7	92
	% İş bulma durumu	8,7%	6,5%	2,2%	1,1%	65,2%	1,1%	7,6%	7,6%	100,0%
	% Yaşadığınız belde neresidir?	6,8%	22,2%	50,0%	20,0%	14,3%	3,4%	21,2%	20,6%	13,7%
	% Toplam	**1,2%**	**,9%**	**,3%**	**,1%**	**9,0%**	**,1%**	**1,0%**	**1,0%**	**13,7%**
Hayır	Sayı	109	21	2	4	361	28	26	27	578
	% İş bulma durumu	18,9%	3,6%	,3%	,7%	62,5%	4,8%	4,5%	4,7%	100,0%
	% Yaşadığınız belde neresidir?	93,2%	77,8%	50,0%	80,0%	85,7%	96,6%	78,8%	79,4%	86,3%
	% Toplam	**16,3%**	**3,1%**	**,3%**	**,6%**	**53,9%**	**4,2%**	**3,9%**	**4,0%**	**86,3%**
Toplam	Sayı	117	27	4	5	421	29	33	34	670
	% İş bulma durumu	17,5%	4,0%	,6%	,7%	62,8%	4,3%	4,9%	5,1%	100,0%
	% Yaşadığınız belde neresidir?	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0%
	% Toplam	**17,5%**	**4,0%**	**,6%**	**,7%**	**62,8%**	**4,3%**	**4,9%**	**5,1%**	**100,0 %**

*χ^2 = 16,538; df: 7; p=0,00** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 28. Engelli Bireyin Çalışıp Çalışmama Durumunun Entel Türüne Göre Dağılımı

			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			dil konuşma	ortopedik	Işitme	zihinsel	Görme	
Engelli bir işte çalışıyor mu?	Evet	Sayı	4	88	33	104	36	265
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	1.5%	33.2%	12.5%	39.2%	13.6%	100.0%
		% Engel Türü	4.9%	7.9%	12.2%	7.4%	10.7%	8.2%
		% Toplam	.1%	2.7%	1.0%	3.2%	1.1%	8.2%
	Hayır	Sayı	78	1025	237	1310	299	2949
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	2.6%	34.8%	8.0%	44.4%	10.1%	100.0%
		% Engel Türü	95.1%	92.1%	87.8%	92.6%	89.3%	91.8%
		% Toplam	2.4%	31.9%	7.4%	40.8%	9.3%	91.8%
Toplam		Sayı	82	1113	270	1414	335	3214
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	2.6%	34.6%	8.4%	44.0%	10.4%	100.0%
		% Engel Türü	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	2.6%	34.6%	8.4%	44.0%	10.4%	100.0%

χ^2 = 11,293; df:4; p=0,023* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 29. Engelli Bireyin Çalışıp Çalışmama Durumunun Yaşa Göre Dağılımı

			Yaş								Toplam
			0-9yaş	10-19yaş	20-29yaş	30-39yaş	40-49yaş	50-59yaş	60-69yaş	70yaş Ve Üzeri	
Engelli bir işte çalışıyor mu?	Evet	Sayı	17	25	27	52	39	37	26	42	265
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	6.4%	9.4%	10.2%	19.6%	14.7%	14.0%	9.8%	15.8%	100.0%
		% Yaş	9.8%	7.8%	6.6%	8.5%	7.1%	9.1%	9.8%	8.9%	8.2%
		% Toplam	.5%	.8%	.8%	1.6%	1.2%	1.2%	.8%	1.3%	8.2%
	Hayır	Sayı	156	296	385	560	510	371	240	431	2949
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	5.3%	10.0%	13.1%	19.0%	17.3%	12.6%	8.1%	14.6%	100.0%
		% Yaş	90.2%	92.2%	93.4%	91.5%	92.9%	90.9%	90.2%	91.1%	91.8%
		% Toplam	4.9%	9.2%	12.0%	17.4%	15.9%	11.5%	7.5%	13.4%	91.8%
Toplam		Sayı	173	321	412	612	549	408	266	473	3214
		% Engelli bir işte çalışıyor mu?	5.4%	10.0%	12.8%	19.0%	17.1%	12.7%	8.3%	14.7%	100.0%
		% Yaş	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0%
		% Toplam	5.4%	10.0%	12.8%	19.0%	17.1%	12.7%	8.3%	14.7%	100.0%

χ^2 = *4,655; df:7; p=0,702 ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 30. Engelli Bireyin Çalışma İsteğinin Engel Türüne Göre Dağılımı

			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			dil konuşma	ortopedik	işitme	zihinsel	Görme	
Engelli bireye uygun bir iş bulursa çalışmak ister mi?	Kamu kurumunda çalışmak isterim	Sayı	9	155	26	151	38	379
		%Engelli çalışmak ister mi?	2.4%	40.9%	6.9%	39.8%	10.0%	100.0%
		% Engel Türü	11.3%	13.0%	9.7%	10.6%	11.8%	11.5%
		% Toplam	.3%	4.7%	.8%	4.6%	1.2%	11.5%
	Özel kurumlarda çalışmak isterim	Sayı	0	42	4	29	2	77
		%Engelli çalışmak ister mi?	.0%	54.5%	5.2%	37.7%	2.6%	100.0%
		% Engel Türü	.0%	3.5%	1.5%	2.0%	.6%	2.3%
		% Toplam	.0%	1.3%	.1%	.9%	.1%	2.3%
	Kesinlikle çalışmak istemem	Sayı	60	886	214	1100	237	2497
		%Engelli çalışmak ister mi?	2.4%	35.5%	8.6%	44.1%	9.5%	100.0%
		% Engel Türü	75.0%	74.3%	79.6%	77.3%	73.6%	76.0%
		% Toplam	1.8%	27.0%	6.5%	33.5%	7.2%	76.0%
	Ücreti tatmin edici ise çalışırım	Sayı	2	12	1	17	4	36
		%Engelli çalışmak ister mi?	5.6%	33.3%	2.8%	47.2%	11.1%	100.0%
		% Engel Türü	2.5%	1.0%	.4%	1.2%	1.2%	1.1%
		% Toplam	.1%	.4%	.0%	.5%	.1%	1.1%
	Her iki sektörde olabilir	Sayı	9	97	24	126	41	297
		%Engelli çalışmak ister mi?	3.0%	32.7%	8.1%	42.4%	13.8%	100.0%
		% Engel Türü	11.3%	8.1%	8.9%	8.9%	12.7%	9.0%
		% Toplam	.3%	3.0%	.7%	3.8%	1.2%	9.0%
Toplam		Sayı	80	1192	269	1423	322	3286
		%Engelli çalışmak ister mi?	2.4%	36.3%	8.2%	43.3%	9.8%	100.0%
		% Engel Türü	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	2.4%	36.3%	8.2%	43.3%	9.8%	100.0%

χ^2 = 29,448; df:16; p=0,021* ; *: p<0,05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 31. Engelli Bireyin Çalıştığı İş Türünün Beldelere Göre Dağılımı

			Yaşadığınız belde neresidir?								Toplam
			Kozcağız	Kumluca	Hasanadı	Abdipaşa	Bartın merkez	Kurucaşile	Amasra	Ulus	
Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	Ücretli - maaşlı-yevmiyeli	Sayı	43	12	2	1	161	2	16	16	253
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	17,0%	4,7%	,8%	,4%	63,6 %	,8%	6,3%	6,3%	100,0 %
		% Belde	91,5%	70,6%	100,0%	50,0%	58,1 %	20,0%	41,0 %	94,1%	61,6%
		% Toplam	10,5%	2,9%	,5%	,2%	39,2 %	,5%	3,9%	3,9%	61,6%
	İşveren, kendi hesabına	Sayı	4	3	0	1	113	6	22	1	150
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	2,7%	2,0%	,0%	,7%	75,3 %	4,0%	14,7 %	,7%	100,0 %
		% Belde	8,5%	17,6%	,0%	50,0%	40,8 %	60,0%	56,4 %	5,9%	36,5%
		% Toplam	1,0%	,7%	,0%	,2%	27,5 %	1,5%	5,4%	,2%	36,5%
	Ücretsiz aile işçisi	Sayı	0	2	0	0	3	2	1	0	8
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	,0%	25,0%	,0%	,0%	37,5 %	25,0%	12,5 %	,0%	100,0 %
		% Belde	,0%	11,8%	,0%	,0%	1,1%	20,0%	2,6%	,0%	1,9%
		% Toplam	,0%	,5%	,0%	,0%	,7%	,5%	,2%	,0%	1,9%
Toplam		Sayı	47	17	2	2	277	10	39	17	411
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	11,4%	4,1%	,5%	,5%	67,4 %	2,4%	9,5%	4,1%	100,0 %
		% Belde	100,0 %	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %
		% Toplam	11,4%	4,1%	,5%	,5%	67,4 %	2,4%	9,5%	4,1%	100,0 %

χ^2 = ***68,239; df:14; p=0,000* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli***

Tablo 32. Engelli Bireyin Çalıştığı İş Türünün Yaşa Göre Dağılımı

			Yaş								
			0-9yaş	10-19yaş	20-29yaş	30-39yaş	40-49yaş	50-59yaş	60-69yaş	70yaş Ve Üzeri	Toplam
Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	Ücretli-maaşlı-yevmiyeli	Sayı	13	20	27	51	34	42	28	38	253
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	5,1%	7,9%	10,7%	20,2%	13,4%	16,6%	11,1%	15,0%	100,0%
		% Yaş	65,0%	64,5%	71,1%	69,9%	54,8%	56,8%	59,6%	57,6%	61,6%
		% Toplam	3,2%	4,9%	6,6%	12,4%	8,3%	10,2%	6,8%	9,2%	61,6%
	İşveren, kendi hesabına	Sayı	7	10	11	20	28	30	19	25	150
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	4,7%	6,7%	7,3%	13,3%	18,7%	20,0%	12,7%	16,7%	100,0%
		% Yaş	35,0%	32,3%	28,9%	27,4%	45,2%	40,5%	40,4%	37,9%	36,5%
		% Toplam	1,7%	2,4%	2,7%	4,9%	6,8%	7,3%	4,6%	6,1%	36,5%
	Ücretsiz aile işçisi	Sayı	0	1	0	2	0	2	0	3	8
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	,0%	12,5%	,0%	25,0%	,0%	25,0%	,0%	37,5%	100,0%
		% Yaş	,0%	3,2%	,0%	2,7%	,0%	2,7%	,0%	4,5%	1,9%
		% Toplam	,0%	,2%	,0%	,5%	,0%	,5%	,0%	,7%	1,9%
Toplam		Sayı	20	31	38	73	62	74	47	66	411
		% Engellinin çalıştığı işin türü nedir?	4,9%	7,5%	9,2%	17,8%	15,1%	18,0%	11,4%	16,1%	100,0%
		% Yaş	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0%
		% Toplam	4,9%	7,5%	9,2%	17,8%	15,1%	18,0%	11,4%	16,1%	100,0%

$\chi^2 =$ *12,899; df:14; p=0,535* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 33. Engelli Bireyin Çalıştığı İş Türünün Engel Türüne Göre Dağılımı

			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			Dil Konuşma	Ortopedik	Işitme	Zihinsel	Görme	
Engellinin Çalıştığı Işin Türü Nedir?	Ücretli-Maaşlı-Yevmiyeli	Sayı	4	92	33	95	29	253
		% Engellinin Çalıştığı Işin Türü Nedir?	1,6%	36,4%	13,0%	37,5%	11,5%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	100,0%	48,2%	80,5%	68,3%	80,6%	61,6%
		% Toplam	1,0%	22,4%	8,0%	23,1%	7,1%	61,6%
	İşveren, Kendi Hesabına	Sayı	0	97	8	38	7	150
		% Engellinin Çalıştığı Işin Türü Nedir?	,0%	64,7%	5,3%	25,3%	4,7%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	,0%	50,8%	19,5%	27,3%	19,4%	36,5%
		% Toplam	,0%	23,6%	1,9%	9,2%	1,7%	36,5%
	Ücretsiz Aile Işçisi	Sayı	0	2	0	6	0	8
		% Engellinin Çalıştığı Işin Türü Nedir?	,0%	25,0%	,0%	75,0%	,0%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	,0%	1,0%	,0%	4,3%	,0%	1,9%
		% Toplam	,0%	,5%	,0%	1,5%	,0%	1,9%
Toplam		Sayı	4	191	41	139	36	411
		% Engellinin Çalıştığı Işin Türü Nedir?	1,0%	46,5%	10,0%	33,8%	8,8%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	1,0%	46,5%	10,0%	33,8%	8,8%	100,0%

$\chi^2 =$ ***39,891; Df:8; P=0,000* ; *: P<0.05 ; Önemli; **: P<0,01; Çok Önemli***

Tablo 34. Engelli Bireyin Çalışma İsteğinin Engel Türüne Göre Dağılımı

			Ilçe				Toplam
			Bartin Merkez	Kurcaşile	Amasra	Ulus	
Engelli Bireyin Bakıcı Ücreti Kim Tarafından Sağlanıyor?	Akrabaları / Yakınları Tarafından Ücretsiz Bakılıyor	Sayı	1640	129	159	433	2361
		% Engelli Bireyin Bakıcı Ücreti Kim Tarafından Sağlanıyor?	69.5%	5.5%	6.7%	18.3%	100.0%
		% Ilçe	76.3%	87.8%	82.8%	76.6%	77.3%
		% Toplam	53.7%	4.2%	5.2%	14.2%	77.3%
	Özel Olanaklarıyla Ücretli Bakılıyor	Sayı	76	1	2	6	85
		% Engelli Bireyin Bakıcı Ücreti Kim Tarafından Sağlanıyor?	89.4%	1.2%	2.4%	7.1%	100.0%
		% Ilçe	3.5%	.7%	1.0%	1.1%	2.8%
		% Toplam	2.5%	.0%	.1%	.2%	2.8%
	Ücretleri Kurum Tarafından Karşılanıyor	Sayı	434	17	31	126	608
		% Engelli Bireyin Bakıcı Ücreti Kim Tarafından Sağlanıyor?	71.4%	2.8%	5.1%	20.7%	100.0%
		% Ilçe	20.2%	11.6%	16.1%	22.3%	19.9%
		% Toplam	14.2%	.6%	1.0%	4.1%	19.9%
Toplam		Sayı	2150	147	192	565	3054
		% Engelli Bireyin Bakıcı Ücreti Kim Tarafından Sağlanıyor?	70.4%	4.8%	6.3%	18.5%	100.0%
		% Ilçe	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	70.4%	4.8%	6.3%	18.5%	100.0%

χ^2 = *26,176; Df:6; P=0,0** ; *: P<0.05 ; Önemli; **: P<0,01; Çok Önemli*

Tablo 35. Engelli Bireyin İş Aramama Sebebinin İlçelere Göre Dağılımı

Engelli bireyin iş aramama sebebi nedir?		İlçe				Toplam
		Bartın Merkez	Kurcaşile	Amasra	Ulus	
Engeli nedeniyle kendisine iş verilmeyeceğini düşünüyor	Sayı	210	37	46	62	355
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	59,2%	10,4%	13,0%	17,5%	100,0%
	% ilçe	11,4%	25,2%	28,6%	13,1%	13,5%
	% Toplam	8,0%	1,4%	1,7%	2,4%	13,5%
Engelinden dolayı yaşadığı kötü iş deneyimi	Sayı	32	0	6	1	39
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	82,1%	,0%	15,4%	2,6%	100,0%
	% ilçe	1,7%	,0%	3,7%	,2%	1,5%
	% Toplam	1,2%	,0%	,2%	,0%	1,5%
Ekonomik sorunlar ve işsizlik nedeniyle iş bulamayacağını düşünüyor	Sayı	50	2	1	2	55
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	90,9%	3,6%	1,8%	3,6%	100,0%
	% ilçe	2,7%	1,4%	,6%	,4%	2,1%
	% Toplam	1,9%	,1%	,0%	,1%	2,1%
Eski işine geri çağrılmayı bekliyor/ Mevsimlik çalışıyor	Sayı	4	0	0	0	4
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	% ilçe	,2%	,0%	,0%	,0%	,2%
	% Toplam	,2%	,0%	,0%	,0%	,2%
Sosyal yardımlar kesileceği için	Sayı	5	2	0	6	13
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	38,5%	15,4%	,0%	46,2%	100,0%
	% ilçe	,3%	1,4%	,0%	1,3%	,5%
	% Toplam	,2%	,1%	,0%	,2%	,5%
Kendi mesleki vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmıyor	Sayı	41	1	4	6	52
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	78,8%	1,9%	7,7%	11,5%	100,0%
	% ilçe	2,2%	,7%	2,5%	1,3%	2,0%
	% Toplam	1,6%	,0%	,2%	,2%	2,0%
Ailesi çalışmasına izin vermiyor	Sayı	23	4	5	20	52
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	44,2%	7,7%	9,6%	38,5%	100,0%
	% ilçe	1,2%	2,7%	3,1%	4,2%	2,0%
	% Toplam	,9%	,2%	,2%	,8%	2,0%
Çalışamayacak durumda ağır engelli olduğu için	Sayı	808	54	46	228	1136
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	71,1%	4,8%	4,0%	20,1%	100,0%
	% ilçe	43,7%	36,7%	28,6%	48,1%	43,2%
	% Toplam	30,7%	2,1%	1,7%	8,7%	43,2%
Emekli /Öğrenci/Ev işleri ile meşgul/Yaşlı	Sayı	485	19	26	100	630
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	77,0%	3,0%	4,1%	15,9%	100,0%
	% ilçe	26,3%	12,9%	16,1%	21,1%	24,0%
	% Toplam	18,4%	,7%	1,0%	3,8%	24,0%
Çalışmak istemiyor	Sayı	129	22	10	33	194
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	66,5%	11,3%	5,2%	17,0%	100,0%
	% ilçe	7,0%	15,0%	6,2%	7,0%	7,4%
	% Toplam	4,9%	,8%	,4%	1,3%	7,4%
Diğer	Sayı	60	6	17	16	99
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	60,6%	6,1%	17,2%	16,2%	100,0%
	% ilçe	3,2%	4,1%	10,6%	3,4%	3,8%
	% Toplam	2,3%	,2%	,6%	,6%	3,8%
Toplam	Sayı	1847	147	161	474	2629
	% Engelli bireyin iş aramama sebebi	70,3%	5,6%	6,1%	18,0%	100,0%
	% ilçe	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% Toplam	70,3%	5,6%	6,1%	18,0%	100,0%

χ^2 = *170,441; df:30; p=0,000* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 36. Engelli Bireyin İş Aramam Sebebinin Yaşadığı Beldelere Göre Dağılımı

Engelli bireyin iş aramama sebebi nedir?		Yaşadığınız belde neresidir?								Toplam
		Kozcağız	Kumluca	Hasankadı	Abdipaşa	Bartın merkez	Kurucaşile	Amasra	Ulus	
Engeli nedeniyle kendisine iş verilmeyeceğini düşünüyor	Sayı	52	27	7	11	151	37	46	24	355
	% iş aramama sebebi	14,6%	7,6%	2,0%	3,1%	42,5%	10,4%	13,0%	6,8%	100,0%
	% Belde	9,3%	18,5%	9,6%	22,9%	12,5%	25,2%	28,6%	8,6%	13,5%
	% Toplam	2,0%	1,0%	,3%	,4%	5,7%	1,4%	1,7%	,9%	13,5%
Engelinden dolayı yaşadığı kötü iş deneyimi	Sayı	1	1	0	0	31	0	6	0	39
	% iş aramama sebebi	2,6%	2,6%	,0%	,0%	79,5%	,0%	15,4%	,0%	100,0%
	% Belde	,2%	,7%	,0%	,0%	2,6%	,0%	3,7%	,0%	1,5%
	% Toplam	,0%	,0%	,0%	,0%	1,2%	,0%	,2%	,0%	1,5%
Ekonomik sorunlar ve işsizlik nedeniyle iş bulamayacağını düşünüyor	Sayı	0	0	0	1	50	2	1	1	55
	% iş aramama sebebi	,0%	,0%	,0%	1,8%	90,9%	3,6%	1,8%	1,8%	100,0%
	% Belde	,0%	,0%	,0%	2,1%	4,1%	1,4%	,6%	,4%	2,1%
	% Toplam	,0%	,0%	,0%	,0%	1,9%	,1%	,0%	,0%	2,1%
Eski işine geri çağrılmayı bekliyor/ Mevsimlik çalışıyor	Sayı	3	0	0	0	1	0	0	0	4
	% iş aramama sebebi	75,0%	,0%	,0%	,0%	25,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	% Belde	,5%	,0%	,0%	,0%	,1%	,0%	,0%	,0%	,2%
	% Toplam	,1%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,2%
Sosyal yardımlar kesileceği için	Sayı	1	0	0	0	4	2	0	6	13
	% iş aramama sebebi	7,7%	,0%	,0%	,0%	30,8%	15,4%	,0%	46,2%	100,0%
	% Belde	,2%	,0%	,0%	,0%	,3%	1,4%	,0%	2,1%	,5%
	% Toplam	,0%	,0%	,0%	,0%	,2%	,1%	,0%	,2%	,5%
Kendi mesleki vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmıyor	Sayı	7	2	0	0	34	1	4	4	52
	% iş aramama sebebi	13,5%	3,8%	,0%	,0%	65,4%	1,9%	7,7%	7,7%	100,0%
	% Belde	1,2%	1,4%	,0%	,0%	2,8%	,7%	2,5%	1,4%	2,0%
	% Toplam	,3%	,1%	,0%	,0%	1,3%	,0%	,2%	,2%	2,0%
Ailesi çalışmasına izin vermiyor	Sayı	11	8	2	3	10	4	5	9	52
	% iş aramama sebebi	21,2%	15,4%	3,8%	5,8%	19,2%	7,7%	9,6%	17,3%	100,0%
	% Belde	2,0%	5,5%	2,7%	6,3%	,8%	2,7%	3,1%	3,2%	2,0%
	% Toplam	,4%	,3%	,1%	,1%	,4%	,2%	,2%	,3%	2,0%
Çalışamayacak durumda ağır engelli olduğu için	Sayı	293	56	31	20	484	54	46	152	1136
	% iş aramama sebebi	25,8%	4,9%	2,7%	1,8%	42,6%	4,8%	4,0%	13,4%	100,0%
	% Belde	52,1%	38,4%	42,5%	41,7%	39,9%	36,7%	28,6%	54,3%	43,2%
	% Toplam	11,1%	2,1%	1,2%	,8%	18,4%	2,1%	1,7%	5,8%	43,2%
Emekli /Öğrenci/Ev işleri ile meşgul/Yaşlı	Sayı	122	37	24	9	339	19	26	54	630
	% iş aramama sebebi	19,4%	5,9%	3,8%	1,4%	53,8%	3,0%	4,1%	8,6%	100,0%

	% Belde	21,7%	25,3%	32,9%	18,8%	28,0%	12,9%	16,1%	19,3%	24,0%
	% Toplam	4,6%	1,4%	,9%	,3%	12,9%	,7%	1,0%	2,1%	24,0%
Çalışmak istemiyor	Sayı	50	9	9	2	70	22	10	22	194
	% iş aramama sebebi	25,8%	4,6%	4,6%	1,0%	36,1%	11,3%	5,2%	11,3%	100,0%
	% Belde	8,9%	6,2%	12,3%	4,2%	5,8%	15,0%	6,2%	7,9%	7,4%
	% Toplam	1,9%	,3%	,3%	,1%	2,7%	,8%	,4%	,8%	7,4%
	Sayı	22	6	0	2	38	6	17	8	99
Diğer	% iş aramama sebebi	22,2%	6,1%	,0%	2,0%	38,4%	6,1%	17,2%	8,1%	100,0%
	% Belde	3,9%	4,1%	,0%	4,2%	3,1%	4,1%	10,6%	2,9%	3,8%
	% Toplam	,8%	,2%	,0%	,1%	1,4%	,2%	,6%	,3%	3,8%
	Sayı	562	146	73	48	1212	147	161	280	2629
Toplam	% iş aramama sebebi	21,4%	5,6%	2,8%	1,8%	46,1%	5,6%	6,1%	10,7%	100,0%
	% Belde	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0%
	% Toplam	21,4%	5,6%	2,8%	1,8%	46,1%	5,6%	6,1%	10,7%	100,0%

χ^2 = 306,705; df:70; p=0,000* : *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 37. Engelli Bireyin İş Arama Sebebinin Engel Türüne Göre Dağılımı

Engelli bireyin iş aramama sebebi nedir?		Engel Türünüz Nedir					
		dil konuşma	ortopedik	işitme	zihinsel	Görme	Toplam
Engeli nedeniyle kendisine iş verilmeyeceğini düşünüyor	Sayı	12	131	32	139	41	355
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	3,4%	36,9%	9,0%	39,2%	11,5%	100,0%
	% Engel Türü	19,0%	13,6%	15,1%	12,2%	16,3%	13,5%
	% Toplam	,5%	5,0%	1,2%	5,3%	1,6%	13,5%
Engelinden dolayı yaşadığı kötü iş deneyimi	Sayı	0	22	0	14	3	39
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	,0%	56,4%	,0%	35,9%	7,7%	100,0%
	% Engel Türü	,0%	2,3%	,0%	1,2%	1,2%	1,5%
	% Toplam	,0%	,8%	,0%	,5%	,1%	1,5%
Ekonomik sorunlar ve işsizlik nedeniyle iş bulamayacağını düşünüyor	Sayı	0	35	3	16	1	55
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	,0%	63,6%	5,5%	29,1%	1,8%	100,0%
	% Engel Türü	,0%	3,6%	1,4%	1,4%	,4%	2,1%
	% Toplam	,0%	1,3%	,1%	,6%	,0%	2,1%
Eski işine geri çağrılmayı bekliyor/ Mevsimlik çalışıyor	Sayı	0	2	0	2	0	4
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	,0%	50,0%	,0%	50,0%	,0%	100,0%
	% Engel Türü	,0%	,2%	,0%	,2%	,0%	,2%
	% Toplam	,0%	,1%	,0%	,1%	,0%	,2%
Sosyal yardımlar kesileceği için	Sayı	0	4	2	5	2	13
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	,0%	30,8%	15,4%	38,5%	15,4%	100,0%
	% Engel Türü	,0%	,4%	,9%	,4%	,8%	,5%
	% Toplam	,0%	,2%	,1%	,2%	,1%	,5%
Kendi mesleki vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmıyor	Sayı	0	23	4	22	3	52
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	,0%	44,2%	7,7%	42,3%	5,8%	100,0%
	% Engel Türü	,0%	2,4%	1,9%	1,9%	1,2%	2,0%
	% Toplam	,0%	,9%	,2%	,8%	,1%	2,0%
Ailesi çalışmasına izin vermiyor	Sayı	2	14	5	26	5	52
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	3,8%	26,9%	9,6%	50,0%	9,6%	100,0%
	% Engel Türü	3,2%	1,5%	2,4%	2,3%	2,0%	2,0%
	% Toplam	,1%	,5%	,2%	1,0%	,2%	2,0%
Çalışamayacak durumda ağır engelli olduğu için	Sayı	32	415	94	491	104	1136
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	2,8%	36,5%	8,3%	43,2%	9,2%	100,0%
	% Engel Türü	50,8%	43,2%	44,3%	43,0%	41,4%	43,2%
	% Toplam	1,2%	15,8%	3,6%	18,7%	4,0%	43,2%
Emekli /Öğrenci/Ev işleri ile meşgul/Yaşlı	Sayı	14	212	52	289	63	630
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	2,2%	33,7%	8,3%	45,9%	10,0%	100,0%
	% Engel Türü	22,2%	22,1%	24,5%	25,3%	25,1%	24,0%
	% Toplam	,5%	8,1%	2,0%	11,0%	2,4%	24,0%
Çalışmak istemiyor	Sayı	2	68	16	93	15	194
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	1,0%	35,1%	8,2%	47,9%	7,7%	100,0%
	% Engel Türü	3,2%	7,1%	7,5%	8,1%	6,0%	7,4%
	% Toplam	,1%	2,6%	,6%	3,5%	,6%	7,4%
Diğer	Sayı	1	35	4	45	14	99
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	1,0%	35,4%	4,0%	45,5%	14,1%	100,0%
	% Engel Türü	1,6%	3,6%	1,9%	3,9%	5,6%	3,8%
	% Toplam	,0%	1,3%	,2%	1,7%	,5%	3,8%
Toplam	Sayı	63	961	212	1142	251	2629
	% Engelli Bireyin İş Aramama Sebebi	2,4%	36,6%	8,1%	43,4%	9,5%	100,0%
	% Engel Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% Toplam	2,4%	36,6%	8,1%	43,4%	9,5%	100,0%

$\chi^2 =$ 52,804; df:40; p=0,085*; *: p<0,05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 38.Engelli Bireye Uygun Bir İş Bulunması Durumunun İlçelere Göre Dağılımı

Engelli bireye uygun bir iş bulunsa çalışmak ister mi?		İlçe				Toplam
		Bartın Merkez	Kurcaşile	Amasra	Ulus	
Kamu kurumunda çalışmak isterim	Sayı	241	25	51	62	379
	% Engelli bireye uygun bir iş bulunsa çalışmak ister mi?	63,6%	6,6%	13,5%	16,4%	100,0%
	% ilçe	10,5%	15,0%	25,5%	9,9%	11,5%
	% Toplam	7,3%	,8%	1,6%	1,9%	11,5%
Özel kurumlarda çalışmak isterim	Sayı	63	2	6	6	77
	% Engelli bireye uygun bir iş bulunsa çalışmak ister mi?	81,8%	2,6%	7,8%	7,8%	100,0%
	% ilçe	2,7%	1,2%	3,0%	1,0%	2,3%
	% Toplam	1,9%	,1%	,2%	,2%	2,3%
Kesinlikle çalışmak istemem	Sayı	1759	123	124	491	2497
	% Engelli bireye uygun bir iş bulunsa çalışmak ister mi?	70,4%	4,9%	5,0%	19,7%	100,0%
	% ilçe	76,8%	73,7%	62,0%	78,2%	76,0%
	% Toplam	53,5%	3,7%	3,8%	14,9%	76,0%
Ücreti tatmin edici ise çalışırım	Sayı	14	7	2	13	36
	% Engelli bireye uygun bir iş bulunsa çalışmak ister mi?	38,9%	19,4%	5,6%	36,1%	100,0%
	% ilçe	,6%	4,2%	1,0%	2,1%	1,1%
	% Toplam	,4%	,2%	,1%	,4%	1,1%
Her iki sektörde olabilir	Sayı	214	10	17	56	297
	% Engelli bireye uygun bir iş bulunsa çalışmak ister mi?	72,1%	3,4%	5,7%	18,9%	100,0%
	% ilçe	9,3%	6,0%	8,5%	8,9%	9,0%
	% Toplam	6,5%	,3%	,5%	1,7%	9,0%
Toplam	Sayı	2291	167	200	628	3286
	% Engelli bireye uygun bir iş bulunsa çalışmak ister mi?	69,7%	5,1%	6,1%	19,1%	100,0%
	% ilçe	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% Toplam	69,7%	5,1%	6,1%	19,1%	100,0%

χ^2 = *80,024; df:12; p=0,000* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 19. Engelli Bireye Uygun Bir İş Bulunması Hlinde Çalışmak İ steyip İ stememesi Yaşadığı Beldeye Göre Dağılımı

		Yaşadığınız belde neresidir?								
		Kozcağız	Kumluca	Hasankadı	Abdipaşa	Bartın merkez	Kurucaşile	Amasra	Ulus	Toplam
Engelli bireye uygun bir iş bulunsa çalışmak ister mi?										
Kamu kurumunda çalışmak isterim	Sayı	69	37	4	2	168	25	51	23	379
	% Engelli birey çalışmak ister mi?	18,2%	9,8%	1,1%	,5%	44,3%	6,6%	13,5%	6,1%	100,0%
	% Belde	10,1%	18,2%	4,8%	3,2%	11,0%	15,0%	25,5%	6,3%	11,5%
	% Toplam	2,1%	1,1%	,1%	,1%	5,1%	,8%	1,6%	,7%	11,5%
Özel kurumlarda çalışmak isterim	Sayı	12	5	0	0	51	2	6	1	77
	% Engelli birey çalışmak ister mi?	15,6%	6,5%	,0%	,0%	66,2%	2,6%	7,8%	1,3%	100,0%
	% Belde	1,8%	2,5%	,0%	,0%	3,3%	1,2%	3,0%	,3%	2,3%
	% Toplam	,4%	,2%	,0%	,0%	1,6%	,1%	,2%	,0%	2,3%
Kesinlikle çalışmak istemem	Sayı	551	145	71	48	1137	123	124	298	2497
	% Engelli birey çalışmak ister mi?	22,1%	5,8%	2,8%	1,9%	45,5%	4,9%	5,0%	11,9%	100,0%
	% Belde	80,4%	71,4%	85,5%	77,4%	74,7%	73,7%	62,0%	82,1%	76,0%
	% Toplam	16,8%	4,4%	2,2%	1,5%	34,6%	3,7%	3,8%	9,1%	76,0%
Ücreti tatmin edici ise çalışırım	Sayı	9	3	0	0	5	7	2	10	36
	% Engelli birey çalışmak ister mi?	25,0%	8,3%	,0%	,0%	13,9%	19,4%	5,6%	27,8%	100,0%
	% Belde	1,3%	1,5%	,0%	,0%	,3%	4,2%	1,0%	2,8%	1,1%
	% Toplam	,3%	,1%	,0%	,0%	,2%	,2%	,1%	,3%	1,1%
Her iki sektörde olabilir	Sayı	44	13	8	12	162	10	17	31	297
	% Engelli birey çalışmak ister mi?	14,8%	4,4%	2,7%	4,0%	54,5%	3,4%	5,7%	10,4%	100,0%
	% Belde	6,4%	6,4%	9,6%	19,4%	10,6%	6,0%	8,5%	8,5%	9,0%
	% Toplam	1,3%	,4%	,2%	,4%	4,9%	,3%	,5%	,9%	9,0%
Toplam	Sayı	685	203	83	62	1523	167	200	363	3286
	% Engelli birey çalışmak ister mi?	20,8%	6,2%	2,5%	1,9%	46,3%	5,1%	6,1%	11,0%	100,0%
	% Belde	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% Toplam	20,8%	6,2%	2,5%	1,9%	46,3%	5,1%	6,1%	11,0%	100,0%

$\chi^2 = 144,521$; df:28; p=0,000* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 20. Engelli Bireye Uygun Bir İş Bulunmasu Halinde Çalışıp Çalışmama İsteğinin Engel Türüne Göre Dağılımı

			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			Dil Konuşma	Ortopedik	İşitme	Zihinsel	Görme	
Engelli Bireye Uygun Bir İş Bulunsa Çalışmak İster Mi?	Kamu Kurumunda Çalışmak İsterim	Sayı	9	155	26	151	38	379
		% Engelli Bireye Bir İş Bulunsa Çalışma İstemi	2,4%	40,9%	6,9%	39,8%	10,0%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	11,3%	13,0%	9,7%	10,6%	11,8%	11,5%
		% Toplam	,3%	4,7%	,8%	4,6%	1,2%	11,5%
	Özel Kurumlarda Çalışmak İsterim	Sayı	0	42	4	29	2	77
		% Engelli Bireye Bir İş Bulunsa Çalışma İstemi	,0%	54,5%	5,2%	37,7%	2,6%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	,0%	3,5%	1,5%	2,0%	,6%	2,3%
		% Toplam	,0%	1,3%	,1%	,9%	,1%	2,3%
	Kesinlikle Çalışmak İstemem	Sayı	60	886	214	1100	237	2497
		% Engelli Bireye Bir İş Bulunsa Çalışma İstemi	2,4%	35,5%	8,6%	44,1%	9,5%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	75,0%	74,3%	79,6%	77,3%	73,6%	76,0%
		% Toplam	1,8%	27,0%	6,5%	33,5%	7,2%	76,0%
	Ücreti Tatmin Edici İse Çalışırım	Sayı	2	12	1	17	4	36
		% Engelli Bireye Bir İş Bulunsa Çalışma İstemi	5,6%	33,3%	2,8%	47,2%	11,1%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	2,5%	1,0%	,4%	1,2%	1,2%	1,1%
		% Toplam	,1%	,4%	,0%	,5%	,1%	1,1%
	Her İki Sektörde Olabilir	Sayı	9	97	24	126	41	297
		% Engelli Bireye Bir İş Bulunsa Çalışma İstemi	3,0%	32,7%	8,1%	42,4%	13,8%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	11,3%	8,1%	8,9%	8,9%	12,7%	9,0%
		% Toplam	,3%	3,0%	,7%	3,8%	1,2%	9,0%
	Toplam	Sayı	80	1192	269	1423	322	3286
		% Engelli Bireye Bir İş Bulunsa Çalışma İstemi	2,4%	36,3%	8,2%	43,3%	9,8%	100,0%
		% Engel Türünüz Nedir	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	2,4%	36,3%	8,2%	43,3%	9,8%	100,0%

χ^2 = 29,448; Df:16; P=0,021 ; *: P<0.05 ; Önemli; **: P<0,01; Çok Önemli*

Tablo 41. Engelli Bireyin Daha Önce Bir İşte Çalışmama Durumunun İlçelere Göre Dağılımı

			İlçe				Toplam
			Bartın Merkez	Kurcaşile	Amasra	Ulus	
Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	Evet	Sayı	444	49	33	119	645
		% Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	68,8%	7,6%	5,1%	18,4%	100,0%
		% ilçe	19,0%	29,9%	17,2%	19,1%	19,5%
		% Toplam	13,4%	1,5%	1,0%	3,6%	19,5%
	Hayır	Sayı	1894	115	159	503	2671
		% Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	70,9%	4,3%	6,0%	18,8%	100,0%
		% ilçe	81,0%	70,1%	82,8%	80,9%	80,5%
		% Toplam	57,1%	3,5%	4,8%	15,2%	80,5%
Toplam		Sayı	2338	164	192	622	3316
		% Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	70,5%	4,9%	5,8%	18,8%	100,0%
		% ilçe	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	70,5%	4,9%	5,8%	18,8%	100,0%

χ^2 = 12,365; df:3; p=0,006 ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 42. Engelli Bireyin Daha Önce Bir İşte Çalışıp Çalışmama Durumunun Beldelere Göre Dağılımı

			Yaşadığınız belde neresidir?								Toplam
			Kozcağız	Kumluca	Hasankadı	Abdipaşa	Bartın merkez	Kurucaşile	Amasra	Ulus	
Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	Evet	Sayı	128	47	11	9	305	49	33	63	645
		% Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	19,8%	7,3%	1,7%	1,4%	47,3%	7,6%	5,1%	9,8%	100,0%
		% Yaşadığınız belde neresidir?	19,0%	23,4%	12,8%	15,0%	19,3%	29,9%	17,2%	17,5%	19,5%
		% Toplam	3,9%	1,4%	,3%	,3%	9,2%	1,5%	1,0%	1,9%	19,5%
	Hayır	Sayı	545	154	75	51	1274	115	159	298	2671
		% Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	20,4%	5,8%	2,8%	1,9%	47,7%	4,3%	6,0%	11,2%	100,0%
		% Yaşadığınız belde neresidir?	81,0%	76,6%	87,2%	85,0%	80,7%	70,1%	82,8%	82,5%	80,5%
		% Toplam	16,4%	4,6%	2,3%	1,5%	38,4%	3,5%	4,8%	9,0%	80,5%
Toplam		Sayı	673	201	86	60	1579	164	192	361	3316
		% Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	20,3%	6,1%	2,6%	1,8%	47,6%	4,9%	5,8%	10,9%	100,0%
		% Yaşadığınız belde neresidir?	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	20,3%	6,1%	2,6%	1,8%	47,6%	4,9%	5,8%	10,9%	100,0%

$\chi^2 =$ ***18,205; df:7; p=0,011* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli***

Tablo 43. Engelli Bireyin Daha Önce Bir İşte Çalışıp Çalışmama Durumunun Yaşa Göre Dağılım

			Yaş								Toplam
			0-9yaş	10-19yaş	20-29yaş	30-39yaş	40-49yaş	50-59yaş	60-69yaş	70yaş Ve Üzeri	
Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	Evet	Sayı	30	58	80	121	121	87	48	100	645
		% Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	4,7%	9,0%	12,4%	18,8%	18,8%	13,5%	7,4%	15,5%	100,0%
		% Yaş	17,6%	18,0%	18,8%	19,4%	20,8%	20,3%	17,3%	20,6%	19,5%
		% Toplam	,9%	1,7%	2,4%	3,6%	3,6%	2,6%	1,4%	3,0%	19,5%
	Hayır	Sayı	140	264	346	504	461	341	229	386	2671
		% Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	5,2%	9,9%	13,0%	18,9%	17,3%	12,8%	8,6%	14,5%	100,0%
		% Yaş	82,4%	82,0%	81,2%	80,6%	79,2%	79,7%	82,7%	79,4%	80,5%
		% Toplam	4,2%	8,0%	10,4%	15,2%	13,9%	10,3%	6,9%	11,6%	80,5%
Toplam		Sayı	170	322	426	625	582	428	277	486	3316
		% Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	5,1%	9,7%	12,8%	18,8%	17,6%	12,9%	8,4%	14,7%	100,0%
		% Yaş	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0%
		% Toplam	5,1%	9,7%	12,8%	18,8%	17,6%	12,9%	8,4%	14,7%	100,0%

$\chi^2 =$ *2,970; df:7; p=0,888* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 44. Engelli Bireyin Daha Önce Bir İşte Çalışıp Çalışmama Durumunun Engel Türüne Göre Dağılımı

			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			dil konuşma	ortopedik	işitme	zihinsel	görme	
Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?	Evet	Sayı	14	219	51	282	79	645
		% Engelli Birey Daha Önce Bir İşte Çalıştı Mı?	2,2%	34,0%	7,9%	43,7%	12,2%	100,0%
		% Engel Türü	17,5%	18,2%	18,3%	19,7%	24,2%	19,5%
		% Toplam	,4%	6,6%	1,5%	8,5%	2,4%	19,5%
	Hayır	Sayı	66	984	227	1147	247	2671
		% Engelli Birey Daha Önce Bir İşte Çalıştı Mı?	2,5%	36,8%	8,5%	42,9%	9,2%	100,0%
		% Engel Türü	82,5%	81,8%	81,7%	80,3%	75,8%	80,5%
		% Toplam	2,0%	29,7%	6,8%	34,6%	7,4%	80,5%
Toplam		Sayı	80	1203	278	1429	326	3316
		% Engelli Birey Daha Önce Bir İşte Çalıştı Mı?	2,4%	36,3%	8,4%	43,1%	9,8%	100,0%
		% Engel Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	2,4%	36,3%	8,4%	43,1%	9,8%	100,0%

$\chi^2 =$ ***6,436; df:4; p=0,888* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli***

Tablo 45. Engelli Bireyin Bakıcı Ücretinin Karşılanmasının Yaşa Göre Dağılımı

			Yaş								Toplam
			0-9yaş	10-19yaş	20-29yaş	30-39yaş	40-49yaş	50-59yaş	60-69yaş	70yaş Ve Üzeri	
Engelli bireyin bakıcı ücreti kim tarafından sağlanıyor ?	Akrabaları / yakınları tarafından ücretsiz bakılıyor	Sayı	129	224	290	444	430	292	200	352	2361
		%Engelli bireyin bakıcı ücreti karşılanımı	5,5%	9,5%	12,3%	18,8%	18,2%	12,4%	8,5%	14,9%	100,0%
		% Yaş	82,2%	75,2%	74,2%	78,6%	78,8%	74,5%	77,2%	78,9%	77,3%
		% Toplam	4,2%	7,3%	9,5%	14,5%	14,1%	9,6%	6,5%	11,5%	77,3%
	Özel olanaklarıyla ücretli bakılıyor	Sayı	5	12	12	9	13	13	9	12	85
		%Engelli bireyin bakıcı ücreti karşılanımı	5,9%	14,1%	14,1%	10,6%	15,3%	15,3%	10,6%	14,1%	100,0%
		% Yaş	3,2%	4,0%	3,1%	1,6%	2,4%	3,3%	3,5%	2,7%	2,8%
		% Toplam	,2%	,4%	,4%	,3%	,4%	,4%	,3%	,4%	2,8%
	Ücretleri kurum tarafından karşılanıyor	Sayı	23	62	89	112	103	87	50	82	608
		%Engelli bireyin bakıcı ücreti karşılanımı	3,8%	10,2%	14,6%	18,4%	16,9%	14,3%	8,2%	13,5%	100,0%
		% Yaş	14,6%	20,8%	22,8%	19,8%	18,9%	22,2%	19,3%	18,4%	19,9%
		% Toplam	,8%	2,0%	2,9%	3,7%	3,4%	2,8%	1,6%	2,7%	19,9%
Toplam		Sayı	157	298	391	565	546	392	259	446	3054
		%Engelli bireyin bakıcı ücreti karşılanımı	5,1%	9,8%	12,8%	18,5%	17,9%	12,8%	8,5%	14,6%	100,0%
		% Yaş	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0%
		% Toplam	5,1%	9,8%	12,8%	18,5%	17,9%	12,8%	8,5%	14,6%	100,0%

$\chi =$ *13,686; df:14; p=0,473* ; *: p<0,05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 46. Engelli Bireyin Çalışma İsteğinin Engel Türüne Göre Dağılımı

			Yaşadığınız belde neresidir?								Toplam
			Kozcağız	Kumluca	Hasankadı	Abdipaşa	Bartın merkez	Kurucaşile	Amasra	Ulus	
Engelli bireyin bakıcı ücreti kim tarafından sağlanıyor?	Akrabaları / yakınları tarafından ücretsiz bakılıyor	Sayı	476	144	61	40	1103	129	159	249	2361
		%Engelli bireyin bakıcı ücreti karşılanımı	20.2%	6.1%	2.6%	1.7%	46.7%	5.5%	6.7%	10.5%	100.0%
		% Belde	74.5%	77.8%	79.2%	74.1%	76.9%	87.8%	82.8%	76.4%	77.3%
		% Toplam	15.6%	4.7%	2.0%	1.3%	36.1%	4.2%	5.2%	8.2%	77.3%
	Özel olanaklarıyla ücretli bakılıyor	Sayı	18	0	5	0	53	1	2	6	85
		%Engelli bireyin bakıcı ücreti karşılanımı	21.2%	.0%	5.9%	.0%	62.4%	1.2%	2.4%	7.1%	100.0%
		% Belde	2.8%	.0%	6.5%	.0%	3.7%	.7%	1.0%	1.8%	2.8%
		% Toplam	.6%	.0%	.2%	.0%	1.7%	.0%	.1%	.2%	2.8%
	Ücretleri kurum tarafından karşılanıyor	Sayı	145	41	11	14	278	17	31	71	608
		%Engelli bireyin bakıcı ücreti karşılanımı	23.8%	6.7%	1.8%	2.3%	45.7%	2.8%	5.1%	11.7%	100.0%
		% Belde	22.7%	22.2%	14.3%	25.9%	19.4%	11.6%	16.1%	21.8%	19.9%
		% Toplam	4.7%	1.3%	.4%	.5%	9.1%	.6%	1.0%	2.3%	19.9%
Toplam		Sayı	639	185	77	54	1434	147	192	326	3054
		%Engelli bireyin bakıcı ücreti karşılanımı	20.9%	6.1%	2.5%	1.8%	47.0%	4.8%	6.3%	10.7%	100.0%
		% Belde	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	20.9%	6.1%	2.5%	1.8%	47.0%	4.8%	6.3%	10.7%	100.0%

χ^2 = *36,327; df:14; p=0,001** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 47. Beldelere Göre Bartın Üniversitesinin Kuracağı SOYAD Topluluğuna Üyelik Dağılımı

			Evet	Hayır	Fikiri Yok	Toplam
Yaş	0-9YAŞ	Sayı	56	81	40	177
		% Yaş	31.6%	45.8%	22.6%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	4.8%	5.5%	5.1%	5.2%
		% Toplam	1.6%	2.4%	1.2%	5.2%
	10-19YAŞ	Sayı	117	146	75	338
		% Yaş	34.6%	43.2%	22.2%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	10.1%	9.9%	9.6%	9.9%
		% Toplam	3.4%	4.3%	2.2%	9.9%
	20-29YAŞ	Sayı	127	205	103	435
		% Yaş	29.2%	47.1%	23.7%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	11.0%	13.9%	13.2%	12.8%
		% Toplam	3.7%	6.0%	3.0%	12.8%
	30-39YAŞ	Sayı	222	283	142	647
		% Yaş	34.3%	43.7%	21.9%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	19.2%	19.2%	18.2%	19.0%
		% Toplam	6.5%	8.3%	4.2%	19.0%
	40-49YAŞ	Sayı	199	252	145	596
		% Yaş	33.4%	42.3%	24.3%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	17.2%	17.1%	18.5%	17.5%
		% Toplam	5.8%	7.4%	4.3%	17.5%
	50-59YAŞ	Sayı	133	188	111	432
		% Yaş	30.8%	43.5%	25.7%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	11.5%	12.8%	14.2%	12.7%
		% Toplam	3.9%	5.5%	3.3%	12.7%
	60-69YAŞ	Sayı	118	106	60	284
		% Yaş	41.5%	37.3%	21.1%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	10.2%	7.2%	7.7%	8.3%
		% Toplam	3.5%	3.1%	1.8%	8.3%
	70YAŞ VE ÜZERİ	Sayı	184	210	106	500
		% Yaş	36.8%	42.0%	21.2%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	15.9%	14.3%	13.6%	14.7%
		% Toplam	5.4%	6.2%	3.1%	14.7%
Toplam		Sayı	1156	1471	782	3409
		% Yaş	33.9%	43.2%	22.9%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	33.9%	43.2%	22.9%	100.0%

χ^2 = 18,512; df:14; p=0,184 ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 48. Beldelere Göre Bartın Üniversitesinin Kuracağı SOYAD Topluluğuna Üyelik Dağılımı

			Evet	Hayır	Fikiri Yok	Toplam
ilçe	Bartin Merkez	Sayı	758	1074	537	2369
		% ilçe	32.0%	45.3%	22.7%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	65.6%	73.0%	68.7%	69.5%
		% Toplam	22.2%	31.5%	15.8%	69.5%
	Kurcaşile	Sayı	80	62	32	174
		% ilçe	46.0%	35.6%	18.4%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	6.9%	4.2%	4.1%	5.1%
		% Toplam	2.3%	1.8%	.9%	5.1%
	Amasra	Sayı	89	59	59	207
		% ilçe	43.0%	28.5%	28.5%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	7.7%	4.0%	7.5%	6.1%
		% Toplam	2.6%	1.7%	1.7%	6.1%
	Ulus	Sayı	229	276	154	659
		% ilçe	34.7%	41.9%	23.4%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	19.8%	18.8%	19.7%	19.3%
		% Toplam	6.7%	8.1%	4.5%	19.3%
Toplam		Sayı	1156	1471	782	3409
		% ilçe	33.9%	43.2%	22.9%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	33.9%	43.2%	22.9%	100.0%

$\chi^2 =$ 35,136; df:6; p=0,00** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 49. Beldelere Göre Bartın Üniversitesinin Kuracağı SOYAD Topluluğuna Üyelik Dağılım

			Evet	Hayır	Fikiri Yok	Toplam
Yaşadığınız belde neresidir?	Kozcağız	Sayı	193	350	174	717
		% Yaşadığınız belde	26.9%	48.8%	24.3%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	16.7%	23.8%	22.3%	21.0%
		% Toplam	5.7%	10.3%	5.1%	21.0%
	Kumluca	Sayı	73	85	56	214
		% Yaşadığınız belde	34.1%	39.7%	26.2%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	6.3%	5.8%	7.2%	6.3%
		% Toplam	2.1%	2.5%	1.6%	6.3%
	Hasankadı	Sayı	36	37	14	87
		% Yaşadığınız belde	41.4%	42.5%	16.1%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	3.1%	2.5%	1.8%	2.6%
		% Toplam	1.1%	1.1%	.4%	2.6%
	Abdipaşa	Sayı	14	25	24	63
		% Yaşadığınız belde	22.2%	39.7%	38.1%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	1.2%	1.7%	3.1%	1.8%
		% Toplam	.4%	.7%	.7%	1.8%
	Bartın merkez	Sayı	529	687	349	1565
		% Yaşadığınız belde	33.8%	43.9%	22.3%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	45.8%	46.7%	44.6%	45.9%
		% Toplam	15.5%	20.2%	10.2%	45.9%
	Kurucaşile	Sayı	80	62	32	174
		% Yaşadığınız belde	46.0%	35.6%	18.4%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	6.9%	4.2%	4.1%	5.1%
		% Toplam	2.3%	1.8%	.9%	5.1%
	Amasra	Sayı	89	59	59	207
		% Yaşadığınız belde	43.0%	28.5%	28.5%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	7.7%	4.0%	7.5%	6.1%
		% Toplam	2.6%	1.7%	1.7%	6.1%
	Ulus	Sayı	142	166	74	382
		% Yaşadığınız belde	37.2%	43.5%	19.4%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	12.3%	11.3%	9.5%	11.2%
		% Toplam	4.2%	4.9%	2.2%	11.2%
Toplam		Sayı	1156	1471	782	3409
		% Yaşadığınız belde	33.9%	43.2%	22.9%	100.0%
		% (SOYAD) Topluluğuna üyelik ister misiniz?	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	33.9%	43.2%	22.9%	100.0%

χ^2 = 63,276; df:14; p=0,00 ; *: p<0.05; önemli; **: p<0,01; çok önemli**

Tablo 50. Engelli Bireyin Kullandığı Bilgi ve Teknolojilerinin İlçeye Göre Dağılımı

Engelli birey aşağıdaki bilgi ve iletişim teknolojilerinden hangilerini kullanıyor?		ilçe				Toplam
		Bartin Merkez	Kurcaşile	Amasra	Ulus	
Cep telefonu	Sayı	897	54	77	253	1281
	% Kullanılan teknolojiler	70.0%	4.2%	6.0%	19.8%	100.0%
	% ilçe	38.9%	32.7%	42.3%	40.2%	39.0%
	% Toplam	27.3%	1.6%	2.3%	7.7%	39.0%
Bilgisayar	Sayı	19	0	2	2	23
	% Kullanılan teknolojiler	82.6%	.0%	8.7%	8.7%	100.0%
	% ilçe	.8%	.0%	1.1%	.3%	.7%
	% Toplam	.6%	.0%	.1%	.1%	.7%
İnternet	Sayı	0	0	1	2	3
	% Kullanılan teknolojiler	.0%	.0%	33.3%	66.7%	100.0%
	% ilçe	.0%	.0%	.5%	.3%	.1%
	% Toplam	.0%	.0%	.0%	.1%	.1%
Yol ve yön bulma cihazı (Navigasyon)	Sayı	0	0	1	0	1
	% Kullanılan teknolojiler	.0%	.0%	100.0%	.0%	100.0%
	% ilçe	.0%	.0%	.5%	.0%	.0%
	% Toplam	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%
Özel Bilgisayar Programları	Sayı	0	1	0	0	1
	% Kullanılan teknolojiler	.0%	100.0%	.0%	.0%	100.0%
	% ilçe	.0%	.6%	.0%	.0%	.0%
	% Toplam	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%
Diğer	Sayı	8	9	4	6	27
	% Kullanılan teknolojiler	29.6%	33.3%	14.8%	22.2%	100.0%
	% ilçe	.3%	5.5%	2.2%	1.0%	.8%
	% Toplam	.2%	.3%	.1%	.2%	.8%
Hiçbir şey kullanmıyor	Sayı	1383	101	97	366	1947
	% Kullanılan teknolojiler	71.0%	5.2%	5.0%	18.8%	100.0%
	% ilçe	59.9%	61.2%	53.3%	58.2%	59.3%
	% Toplam	42.1%	3.1%	3.0%	11.1%	59.3%
Toplam	Sayı	2307	165	182	629	3283
	% Kullanılan teknolojiler	70.3%	5.0%	5.5%	19.2%	100.0%
	% ilçe	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
	% Toplam	70.3%	5.0%	5.5%	19.2%	100.0%

χ^2 = *106,926; df:18; p=0,000** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 51. Engelli Bireyin Kullandığı Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Yaşa Göre Dağılımı

			Yaş								Toplam
			0-9yaş	10-19yaş	20-29yaş	30-39yaş	40-49yaş	50-59yaş	60-69yaş	70yaş Ve Üzeri	
Engelli birey aşağıdaki bilgi ve iletişim teknolojilerinden hangilerini kullanıyor?	Cep telefonu	Sayı	71	120	147	243	226	155	127	192	1281
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	5,5%	9,4%	11,5%	19,0%	17,6%	12,1%	9,9%	15,0%	100,0%
		% Yaş	41,3%	36,6%	34,7%	39,0%	39,6%	37,1%	47,6%	40,0%	39,0%
		%Toplam	2,2%	3,7%	4,5%	7,4%	6,9%	4,7%	3,9%	5,8%	39,0%
	Bilgisayar	Sayı	0	2	2	3	5	5	2	4	23
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	,0%	8,7%	8,7%	13,0%	21,7%	21,7%	8,7%	17,4%	100,0%
		% Yaş	,0%	,6%	,5%	,5%	,9%	1,2%	,7%	,8%	,7%
		%Toplam	,0%	,1%	,1%	,1%	,2%	,2%	,1%	,1%	,7%
	İnternet	Sayı	0	0	1	1	0	0	0	1	3
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	,0%	,0%	33,3%	33,3%	,0%	,0%	,0%	33,3%	100,0%
		% Yaş	,0%	,0%	,2%	,2%	,0%	,0%	,0%	,2%	,1%
		%Toplam	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,1%
	Yol ve yön bulma cihazı (Navigasyon)	Sayı	0	0	0	0	1	0	0	0	1
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		% Yaş	,0%	,0%	,0%	,0%	,2%	,0%	,0%	,0%	,0%
		%Toplam	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%
	Özel Bilgisayar Programları	Sayı	0	0	0	1	0	0	0	0	1
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	,0%	,0%	,0%	100,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
		% Yaş	,0%	,0%	,0%	,2%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%
		%Toplam	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%	,0%
	Diğer	Sayı	1	3	5	6	3	0	2	7	27
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	3,7%	11,1%	18,5%	22,2%	11,1%	,0%	7,4%	25,9%	100,0%
		% Yaş	,6%	,9%	1,2%	1,0%	,5%	,0%	,7%	1,5%	,8%
		%Toplam	,0%	,1%	,2%	,2%	,1%	,0%	,1%	,2%	,8%
	Hiçbir şey kullanmıyor	Sayı	100	203	269	369	336	258	136	276	1947
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	5,1%	10,4%	13,8%	19,0%	17,3%	13,3%	7,0%	14,2%	100,0%
		% Yaş	58,1%	61,9%	63,4%	59,2%	58,8%	61,7%	50,9%	57,5%	59,3%
		%Toplam	3,0%	6,2%	8,2%	11,2%	10,2%	7,9%	4,1%	8,4%	59,3%
Toplam		Sayı	172	328	424	623	571	418	267	480	3283
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	5,2%	10,0%	12,9%	19,0%	17,4%	12,7%	8,1%	14,6%	100,0%
		% Yaş	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	5,2%	10,0%	12,9%	19,0%	17,4%	12,7%	8,1%	14,6%	100,0%

$\chi^2 =$ *37685; df:42; p=0,661* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 52. Engelli Bireyin Kullandığı Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

			Cinsiyet		Toplam
			Bayan	Erkek	
Engelli birey aşağıdaki bilgi ve iletişim teknolojilerinden hangilerini kullanıyor?	Cep telefonu	Sayı	335	946	1281
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	26,2%	73,8%	100,0%
		% Cinsiyet	24,8%	48,9%	39,0%
		% Toplam	10,2%	28,8%	39,0%
	Bilgisayar	Sayı	9	14	23
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	39,1%	60,9%	100,0%
		% Cinsiyet	,7%	,7%	,7%
		% Toplam	,3%	,4%	,7%
	İnternet	Sayı	0	3	3
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	,0%	100,0%	100,0%
		% Cinsiyet	,0%	,2%	,1%
		% Toplam	,0%	,1%	,1%
	Yol ve yön bulma cihazı (Navigasyon)	Sayı	0	1	1
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	,0%	100,0%	100,0%
		% Cinsiyet	,0%	,1%	,0%
		% Toplam	,0%	,0%	,0%
	Özel Bilgisayar Programları	Sayı	1	0	1
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	100,0%	,0%	100,0%
		% Cinsiyet	,1%	,0%	,0%
		% Toplam	,0%	,0%	,0%
	Diğer	Sayı	9	18	27
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	33,3%	66,7%	100,0%
		% Cinsiyet	,7%	,9%	,8%
		% Toplam	,3%	,5%	,8%
	Hiçbir şey kullanmıyor	Sayı	995	952	1947
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	51,1%	48,9%	100,0%
		% Cinsiyet	73,8%	49,2%	59,3%
		% Toplam	30,3%	29,0%	59,3%
Toplam		Sayı	1349	1934	3283
		%Engelli bireyin bilgi ve teknoloji kullanımı	41,1%	58,9%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	41,1%	58,9%	100,0%

χ^2 = 203,692; df:6; p=0,000 ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 53. Özel Bakıma İhtiyaç Duyan Engelli Bireylerin Engel Türüne Göre Dağılımı

			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			Dil Konuşma	Ortopedik	İşitme	Zihinsel	Görme	
Özel Bakım Ihtiyaçlarını Gidermede Başkasına Ihtiyaç Duyuyor Mu?	Hiç Ihtiyaç Duymuyor	Sayı	15	250	76	282	56	679
		% İhtiyaç Duyuyor Mu?	2.2%	36.8%	11.2%	41.5%	8.2%	100.0%
		%Engel Türü	27.3%	27.1%	37.1%	26.5%	23.6%	27.3%
		%Toplam	.6%	10.1%	3.1%	11.4%	2.3%	27.3%
	Kısmen Ihtiyaç Duyuyor	Sayı	22	316	53	398	81	870
		% İhtiyaç Duyuyor Mu?	2.5%	36.3%	6.1%	45.7%	9.3%	100.0%
		% Engel Türü	40.0%	34.2%	25.9%	37.4%	34.2%	35.0%
		%Toplam	.9%	12.7%	2.1%	16.0%	3.3%	35.0%
	Tamamen Ihtiyaç Duyuyor	Sayı	18	358	76	383	100	935
		% İhtiyaç Duyuyor Mu?	1.9%	38.3%	8.1%	41.0%	10.7%	100.0%
		%Engel Türü	32.7%	38.7%	37.1%	36.0%	42.2%	37.6%
		%Toplam	.7%	14.4%	3.1%	15.4%	4.0%	37.6%
Toplam		Sayı	55	924	205	1063	237	2484
		% İhtiyaç Duyuyor Mu?	2.2%	37.2%	8.3%	42.8%	9.5%	100.0%
		%Engel Türü	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	2.2%	37.2%	8.3%	42.8%	9.5%	100.0%

χ^2 = *18,602; Df:8; P=0,017* ; *: P<0.05 ; Önemli; **: P<0,01; Çok Önemli*

Tablo 54. Özel Bakıma İhtiyaç Duyma İlçelere Göre Dağılımı

			ilçe				Toplam
			BARTIN MERKEZ	KURCAŞİLE	AMASRA	ULUS	
Özel bakım ihtiyaçlarını gidermede başkasına ihtiyaç duyuyor mu?	Hiç ihtiyaç duymuyor	Sayı	449	44	55	131	679
		% İhtiyaç duyuyor mu?	66,1%	6,5%	8,1%	19,3%	100,0%
		% ilçe	25,5%	33,1%	38,5%	29,3%	27,3%
		% Toplam	18,1%	1,8%	2,2%	5,3%	27,3%
	Kısmen ihtiyaç duyuyor	Sayı	633	38	34	165	870
		% İhtiyaç duyuyor mu?	72,8%	4,4%	3,9%	19,0%	100,0%
		% ilçe	35,9%	28,6%	23,8%	36,9%	35,0%
		% Toplam	25,5%	1,5%	1,4%	6,6%	35,0%
	Tamamen ihtiyaç duyuyor	Sayı	679	51	54	151	935
		% İhtiyaç duyuyor mu?	72,6%	5,5%	5,8%	16,1%	100,0%
		% ilçe	38,6%	38,3%	37,8%	33,8%	37,6%
		% Toplam	27,3%	2,1%	2,2%	6,1%	37,6%
Toplam		Sayı	1761	133	143	447	2484
		% İhtiyaç duyuyor mu?	70,9%	5,4%	5,8%	18,0%	100,0%
		% ilçe	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	70,9%	5,4%	5,8%	18,0%	100,0%

χ^2 = *20,706; df:6; p=0,002* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 55. Özel Bakıma İhtiyaç Duyma Cinsiyete Göre Dağılımı

			Cinsiyet		Toplam
			Bayan	Erkek	
Özel Bakım Ihtiyaçlarını Gidermede Başkasına Ihtiyaç Duyuyor Mu?	Hiç Ihtiyaç Duymuyor	Sayı	238	441	679
		% İhtiyaç Duyuyor Mu?	35,1%	64,9%	100,0%
		% Cinsiyet	21,2%	32,4%	27,3%
		% Toplam	9,6%	17,8%	27,3%
	Kısmen Ihtiyaç Duyuyor	Sayı	379	491	870
		% İhtiyaç Duyuyor Mu?	43,6%	56,4%	100,0%
		% Cinsiyet	33,8%	36,0%	35,0%
		% Toplam	15,3%	19,8%	35,0%
	Tamamen Ihtiyaç Duyuyor	Sayı	505	430	935
		% İhtiyaç Duyuyor Mu?	54,0%	46,0%	100,0%
		% Cinsiyet	45,0%	31,6%	37,6%
		% Toplam	20,3%	17,3%	37,6%
Toplam		Sayı	1122	1362	2484
		% İhtiyaç Duyuyor Mu?	45,2%	54,8%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	45,2%	54,8%	100,0%

*χ^2 = 58,483; Df:2; P=0,000** ; *: P<0.05 ; Önemli; **: P<0,01; Çok Önemli*

Tablo 56. Bakım İhtiyacının Beldelere Göre Dağılımı

Özel bakım ihtiyaçlarını gidermede başkasına ihtiyaç duyuyor mu?		Yaşadığınız belde neresidir?								Toplam
		Kozca-ğız	Kumluca	Hasan-kadı	Abdi-paşa	Bartın merkez	Kuruca-şile	Amasra	Ulus	
Hiç ihtiyaç duymuyor	Sayı	120	50	26	13	303	44	55	68	679
	% İhtiyaç duyuyor mu?	17,7%	7,4%	3,8%	1,9%	44,6%	6,5%	8,1%	10,0 %	100,0%
	% belde	23,4%	32,9%	44,1%	31,7%	25,5%	33,1%	38,5%	26,8 %	27,3%
	% Toplam	4,8%	2,0%	1,0%	,5%	12,2%	1,8%	2,2%	2,7%	27,3%
Kısmen ihtiyaç duyuyor	Sayı	173	52	23	16	437	38	34	97	870
	% İhtiyaç duyuyor mu?	19,9%	6,0%	2,6%	1,8%	50,2%	4,4%	3,9%	11,1 %	100,0%
	% belde	33,8%	34,2%	39,0%	39,0%	36,7%	28,6%	23,8%	38,2 %	35,0%
	% Toplam	7,0%	2,1%	,9%	,6%	17,6%	1,5%	1,4%	3,9%	35,0%
Tamamen ihtiyaç duyuyor	Sayı	219	50	10	12	450	51	54	89	935
	% İhtiyaç duyuyor mu?	23,4%	5,3%	1,1%	1,3%	48,1%	5,5%	5,8%	9,5%	100,0%
	% belde	42,8%	32,9%	16,9%	29,3%	37,8%	38,3%	37,8%	35,0 %	37,6%
	% Toplam	8,8%	2,0%	,4%	,5%	18,1%	2,1%	2,2%	3,6%	37,6%
Toplam	Sayı	512	152	59	41	1190	133	143	254	2484
	% İhtiyaç duyuyor mu?	20,6%	6,1%	2,4%	1,7%	47,9%	5,4%	5,8%	10,2 %	100,0%
	% belde	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0%
	% Toplam	20,6%	6,1%	2,4%	1,7%	47,9%	5,4%	5,8%	10,2 %	100,0%

χ^2 = *42,143; df:14; p=0,000** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 57. Engelli Birey Özel Bakım İhtiyaçlarını Gidermede Başkasına İhtiyaçDuyup Duymamama Durumunun Yaşa Göre Dağılımı

			Yaş								Toplam
			0-9yaş	10-19yaş	20-29yaş	30-39yaş	40-49yaş	50-59yaş	60-69yaş	70yaş Ve Üzeri	
Özel Bakım İhtiyaçlarını Gidermede Başkasına İhtiyaç Duyuyor Mu?	Hiç İhtiyaç Duymuyor	Sayı	27	53	76	131	122	103	63	104	679
		%Engelli Bireyin başkasına ihtiyaç duyması	4,0%	7,8%	11,2%	19,3%	18,0%	15,2%	9,3%	15,3%	100,0%
		% Yaş	22,7%	22,5%	24,0%	27,9%	27,4%	32,8%	30,7%	27,6%	27,3%
		%Toplam	1,1%	2,1%	3,1%	5,3%	4,9%	4,1%	2,5%	4,2%	27,3%
	Kısmen İhtiyaç Duyuyor	Sayı	45	91	116	160	162	106	73	117	870
		%Engelli Bireyin başkasına ihtiyaç duyması	5,2%	10,5%	13,3%	18,4%	18,6%	12,2%	8,4%	13,4%	100,0%
		% Yaş	37,8%	38,6%	36,6%	34,0%	36,3%	33,8%	35,6%	31,0%	35,0%
		%Toplam	1,8%	3,7%	4,7%	6,4%	6,5%	4,3%	2,9%	4,7%	35,0%
	Tamamen İhtiyaç Duyuyor	Sayı	47	92	125	179	162	105	69	156	935
		%Engelli Bireyin başkasına ihtiyaç duyması	5,0%	9,8%	13,4%	19,1%	17,3%	11,2%	7,4%	16,7%	100,0%
		% Yaş	39,5%	39,0%	39,4%	38,1%	36,3%	33,4%	33,7%	41,4%	37,6%
		%Toplam	1,9%	3,7%	5,0%	7,2%	6,5%	4,2%	2,8%	6,3%	37,6%
Toplam		Sayı	119	236	317	470	446	314	205	377	2484
		%Engelli Bireyin başkasına ihtiyaç duyması	4,8%	9,5%	12,8%	18,9%	18,0%	12,6%	8,3%	15,2%	100,0%
		% Yaş	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	4,8%	9,5%	12,8%	18,9%	18,0%	12,6%	8,3%	15,2%	100,0%

χ^2 = 16,670; Df:14; P=0,274 ; *: P<0.05 ; Önemli; **: P<0,01; Çok Önemli*

Tablo 58. Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorlularla Karşılaşan Engellilerin İlçelere Göre Dağılım

Sokak ve caddelerde engelinizden dolayı zorluklarla karşılaşıyor musunuz?		ilçe				Toplam
		Bartın Merkez	Kurcaşile	Amasra	Ulus	
Evet	Sayı	616	65	56	178	915
	% zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	67,3%	7,1%	6,1%	19,5%	100,0%
	% ilçe	30,9%	40,1%	34,1%	33,2%	32,0%
	% Toplam	21,6%	2,3%	2,0%	6,2%	32,0%
Hayır	Sayı	1178	83	86	290	1637
	% zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	72,0%	5,1%	5,3%	17,7%	100,0%
	% ilçe	59,1%	51,2%	52,4%	54,1%	57,3%
	% Toplam	41,2%	2,9%	3,0%	10,2%	57,3%
Bazen	Sayı	200	14	22	68	304
	% zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	65,8%	4,6%	7,2%	22,4%	100,0%
	% ilçe	10,0%	8,6%	13,4%	12,7%	10,6%
	% Toplam	7,0%	,5%	,8%	2,4%	10,6%
Toplam	Sayı	1994	162	164	536	2856
	% zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	69,8%	5,7%	5,7%	18,8%	100,0%
	% ilçe	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% Toplam	69,8%	5,7%	5,7%	18,8%	100,0%

χ^2 = *12,948; df:6; p=0,044* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 59. Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşan Engellilerin Engel Türüne Göre Dağılımı

Sokak ve caddelerde engelinizden dolayı zorluklarla karşılaşıyor musunuz?			Engel Türünüz Nedir					Toplam
			dil konuşma	ortopedik	işitme	zihinsel	Görme	
	Evet	Sayı	23	311	75	406	100	915
		%Zorluklarla Karşılaşıyor Musunuz?	2,5%	34,0%	8,2%	44,4%	10,9%	100,0%
		%Engel Türü	32,4%	31,3%	30,9%	32,5%	33,7%	32,0%
		% Toplam	,8%	10,9%	2,6%	14,2%	3,5%	32,0%
	Hayır	Sayı	39	584	141	708	165	1637
		% Zorluklarla Karşılaşıyor Musunuz?	2,4%	35,7%	8,6%	43,2%	10,1%	100,0%
		%Engel Türü	54,9%	58,7%	58,0%	56,6%	55,6%	57,3%
		% Toplam	1,4%	20,4%	4,9%	24,8%	5,8%	57,3%
	Bazen	Sayı	9	100	27	136	32	304
		% Zorluklarla Karşılaşıyor Musunuz?	3,0%	32,9%	8,9%	44,7%	10,5%	100,0%
		%Engel Türü	12,7%	10,1%	11,1%	10,9%	10,8%	10,6%
		% Toplam	,3%	3,5%	,9%	4,8%	1,1%	10,6%
Toplam		Sayı	71	995	243	1250	297	2856
		%Zorluklarla Karşılaşıyor Musunuz?	2,5%	34,8%	8,5%	43,8%	10,4%	100,0%
		%Engel Türü	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	2,5%	34,8%	8,5%	43,8%	10,4%	100,0%

χ^2 = *2,027; df:8; p=0,980 ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 60. Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşan Engellilerin Beldelere Göre Dağılımı

Sokak ve caddelerde engelinizden dolayı zorluklarla karşılaşıyor musunuz?		Yaşadığınız belde neresidir?								Toplam
		Kozcağız	Kumluca	Hasan-kadı	Abdi-paşa	Bartın merkez	Kuruca-şile	Amasra	Ulus	
Evet	Sayı	203	45	25	13	388	65	56	120	915
	%zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	22,2%	4,9%	2,7%	1,4%	42,4%	7,1%	6,1%	13,1%	100,0%
	% belde	32,1%	23,4%	31,3%	25,0%	30,3%	40,1%	34,1%	41,1%	32,0%
	% Toplam	7,1%	1,6%	,9%	,5%	13,6%	2,3%	2,0%	4,2%	32,0%
Hayır	Sayı	374	129	44	33	760	83	86	128	1637
	%zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	22,8%	7,9%	2,7%	2,0%	46,4%	5,1%	5,3%	7,8%	100,0%
	% belde	59,2%	67,2%	55,0%	63,5%	59,3%	51,2%	52,4%	43,8%	57,3%
	% Toplam	13,1%	4,5%	1,5%	1,2%	26,6%	2,9%	3,0%	4,5%	57,3%
Bazen	Sayı	55	18	11	6	134	14	22	44	304
	% zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	18,1%	5,9%	3,6%	2,0%	44,1%	4,6%	7,2%	14,5%	100,0%
	% belde	8,7%	9,4%	13,8%	11,5%	10,5%	8,6%	13,4%	15,1%	10,6%
	% Toplam	1,9%	,6%	,4%	,2%	4,7%	,5%	,8%	1,5%	10,6%
Toplam	Sayı	632	192	80	52	1282	162	164	292	2856
	% zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	22,1%	6,7%	2,8%	1,8%	44,9%	5,7%	5,7%	10,2%	100,0%
	% belde	100,0%	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
	% Toplam	22,1%	6,7%	2,8%	1,8%	44,9%	5,7%	5,7%	10,2%	100,0%

χ^2 = *43,934; df:14; p=0,000** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 61. Bireyin Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşıp Karşılaşmama Durumunun Yaşa Göre Değerlendirilmesi

			Yaş								Toplam
			0-9 yaş	10-19 yaş	20-29 yaş	30-39 yaş	40-49 yaş	50-59 yaş	60-69 yaş	70 yaş Ve Üzeri	
Sokak ve caddelerde engelinizden dolayı zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	Evet	Sayı	46	83	117	164	162	126	67	150	915
		% Sokak ve caddelerdeki zorluklarla karşılaşma	5,0%	9,1%	12,8%	17,9%	17,7%	13,8%	7,3%	16,4%	100,0%
		% Yaş	30,1%	30,0%	32,0%	29,8%	32,9%	34,5%	28,9%	35,7%	32,0%
		% Toplam	1,6%	2,9%	4,1%	5,7%	5,7%	4,4%	2,3%	5,3%	32,0%
	Hayır	Sayı	93	164	205	321	281	204	144	225	1637
		% Sokak ve caddelerdeki zorluklarla karşılaşma	5,7%	10,0%	12,5%	19,6%	17,2%	12,5%	8,8%	13,7%	100,0%
		% Yaş	60,8%	59,2%	56,0%	58,4%	57,0%	55,9%	62,1%	53,6%	57,3%
		% Toplam	3,3%	5,7%	7,2%	11,2%	9,8%	7,1%	5,0%	7,9%	57,3%
	Bazen	Sayı	14	30	44	65	50	35	21	45	304
		% Sokak ve caddelerdeki zorluklarla karşılaşma	4,6%	9,9%	14,5%	21,4%	16,4%	11,5%	6,9%	14,8%	100,0%
		% Yaş	9,2%	10,8%	12,0%	11,8%	10,1%	9,6%	9,1%	10,7%	10,6%
		% Toplam	,5%	1,1%	1,5%	2,3%	1,8%	1,2%	,7%	1,6%	10,6%
Toplam		Sayı	153	277	366	550	493	365	232	420	2856
		% Sokak ve caddelerdeki zorluklarla karşılaşma	5,4%	9,7%	12,8%	19,3%	17,3%	12,8%	8,1%	14,7%	100,0%
		% Yaş	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0%
		% Toplam	5,4%	9,7%	12,8%	19,3%	17,3%	12,8%	8,1%	14,7%	100,0%

χ^2 = *10,240; df:14; p=0,744* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 62. Engelli Bireyin Sokak ve Caddelerde Engelinden Dolayı Zorluklarla Karşılaşıp Karşılaşmama Durumunun Cinsiyete Göre Değerlendirilemesi

			Cinsiyet		Toplam
			Bayan	Erkek	
Sokak ve caddelerde engelinizden dolayı zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	Evet	Sayı	438	477	915
		% Sokak ve caddelerde engelinizden dolayı zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	47,9%	52,1%	100,0%
		% Cinsiyet	37,3%	28,4%	32,0%
		% Toplam	15,3%	16,7%	32,0%
	Hayır	Sayı	600	1037	1637
		% Sokak ve caddelerde engelinizden dolayı zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	36,7%	63,3%	100,0%
		% Cinsiyet	51,1%	61,7%	57,3%
		% Toplam	21,0%	36,3%	57,3%
	Bazen	Sayı	136	168	304
		% Sokak ve caddelerde engelinizden dolayı zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	44,7%	55,3%	100,0%
		% Cinsiyet	11,6%	10,0%	10,6%
		% Toplam	4,8%	5,9%	10,6%
Toplam		Sayı	1174	1682	2856
		% Sokak ve caddelerde engelinizden dolayı zorluklarla karşılaşıyor musunuz?	41,1%	58,9%	100,0%
		% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	41,1%	58,9%	100,0%

χ^2 = 32,354; df:2; p=0,000* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli

Tablo 63. Engelli Bireyin Çevresindeki İnsanların Anlayış Göstermesi Durumunun Yaşa Göre Dağılımı

			Yaş								Toplam
			0-9 yaş	10-19 yaş	20-29 yaş	30-39 yaş	40-49 yaş	50-59 yaş	60-69 yaş	70 yaş Ve Üzeri	
Çevrenizdeki Insanlar Halinize Anlayış Gösteriyor Mu?	Evet	Sayı	161	293	388	574	541	390	248	444	3039
		Beklenen Sayı	158,0	297,7	381,5	575,3	533,4	392,0	253,2	447,9	3039,0
		% Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	5,3%	9,6%	12,8%	18,9%	17,8%	12,8%	8,2%	14,6%	100,0%
		% Yaş	89,0%	85,9%	88,8%	87,1%	88,5%	86,9%	85,5%	86,5%	87,3%
		% Toplam	4,6%	8,4%	11,1%	16,5%	15,5%	11,2%	7,1%	12,8%	87,3%
	Hayır	Sayı	18	38	41	72	55	44	33	58	359
		Beklenen Sayı	18,7	35,2	45,1	68,0	63,0	46,3	29,9	52,9	359,0
		% Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	5,0%	10,6%	11,4%	20,1%	15,3%	12,3%	9,2%	16,2%	100,0%
		% Yaş	9,9%	11,1%	9,4%	10,9%	9,0%	9,8%	11,4%	11,3%	10,3%
		% Toplam	,5%	1,1%	1,2%	2,1%	1,6%	1,3%	,9%	1,7%	10,3%
	Fikri Yok	Sayı	2	10	8	13	15	15	9	11	83
		Beklenen Sayı	4,3	8,1	10,4	15,7	14,6	10,7	6,9	12,2	83,0
		% Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	2,4%	12,0%	9,6%	15,7%	18,1%	18,1%	10,8%	13,3%	100,0%
		% Yaş	1,1%	2,9%	1,8%	2,0%	2,5%	3,3%	3,1%	2,1%	2,4%
		% Toplam	,1%	,3%	,2%	,4%	,4%	,4%	,3%	,3%	2,4%
Toplam		Sayı	181	341	437	659	611	449	290	513	3481
		Beklenen Sayı	181,0	341,0	437,0	659,0	611,0	449,0	290,0	513,0	3481,0
		% Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	5,2%	9,8%	12,6%	18,9%	17,6%	12,9%	8,3%	14,7%	100,0%
		% Yaş	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	5,2%	9,8%	12,6%	18,9%	17,6%	12,9%	8,3%	14,7%	100,0%

$\chi^2 =$ *8,945; Df:14; P=0,862* ; *: P<0.05 ; Önemli; **: P<0,01: Çok Önemli*

Tablo 64. Çevrenizdeki İnsanlar Halinize Anlayış Gösteriyor mu Sorusunun İlçelere Göre Dağılımı

			İlçe				Toplam
			Bartın Merkez	Kurcaşile	Amasra	Ulus	
Çevrenizdeki insanlar halinize anlayış gösteriyor mu?	Evet	Sayı	2188	130	166	555	3039
		% Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	72.0%	4.3%	5.5%	18.3%	100.0%
		% ilçe	89.3%	74.3%	80.2%	85.4%	87.3%
		% Toplam	62.9%	3.7%	4.8%	15.9%	87.3%
	Hayır	Sayı	208	41	34	76	359
		% Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	57.9%	11.4%	9.5%	21.2%	100.0%
		% ilçe	8.5%	23.4%	16.4%	11.7%	10.3%
		% Toplam	6.0%	1.2%	1.0%	2.2%	10.3%
	Fikri Yok	Sayı	53	4	7	19	83
		% Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	63.9%	4.8%	8.4%	22.9%	100.0%
		% ilçe	2.2%	2.3%	3.4%	2.9%	2.4%
		% Toplam	1.5%	.1%	.2%	.5%	2.4%
Toplam		Sayı	2449	175	207	650	3481
		% Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	70.4%	5.0%	5.9%	18.7%	100.0%
		% ilçe	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
		% Toplam	70.4%	5.0%	5.9%	18.7%	100.0%

*χ^2 = 53,946; df: 6; p=0,00** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 65. Çevrenizdeki İnsanlar Halinize Anlayış Gösteriyor mu Sorusunun Beldelere Göre Dağılımı

Çevrenizdeki insanlar halinize anlayış gösteriyor mu?		Yaşadığınız belde neresidir?								Toplam
		Koz-cağız	Kum-luca	Hasan-kadı	Abdi-paşa	Bartın merkez	Kuruca-şile	Amas-ra	Ulus	
Evet	Sayı	653	172	77	51	1458	130	166	332	3039
	%Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	21.5%	5.7%	2.5%	1.7%	48.0%	4.3%	5.5%	10.9%	100.0%
	%Yaşadığınız belde	90.8%	80.4%	88.5%	83.6%	88.7%	74.3%	80.2%	88.5%	87.3%
	% Toplam	18.8%	4.9%	2.2%	1.5%	41.9%	3.7%	4.8%	9.5%	87.3%
Hayır	Sayı	62	34	8	8	138	41	34	34	359
	%Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	17.3%	9.5%	2.2%	2.2%	38.4%	11.4%	9.5%	9.5%	100.0%
	%Yaşadığınız belde	8.6%	15.9%	9.2%	13.1%	8.4%	23.4%	16.4%	9.1%	10.3%
	% Toplam	1.8%	1.0%	.2%	.2%	4.0%	1.2%	1.0%	1.0%	10.3%
Fikri Yok	Sayı	4	8	2	2	47	4	7	9	83
	%Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	4.8%	9.6%	2.4%	2.4%	56.6%	4.8%	8.4%	10.8%	100.0%
	%Yaşadığınız belde	.6%	3.7%	2.3%	3.3%	2.9%	2.3%	3.4%	2.4%	2.4%
	% Toplam	.1%	.2%	.1%	.1%	1.4%	.1%	.2%	.3%	2.4%
Toplam	Sayı	719	214	87	61	1643	175	207	375	3481
	%Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	20.7%	6.1%	2.5%	1.8%	47.2%	5.0%	5.9%	10.8%	100.0%
	%Yaşadığınız belde	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
	% Toplam	20.7%	6.1%	2.5%	1.8%	47.2%	5.0%	5.9%	10.8%	100.0%

χ^2 = *73,815; df: 14; p=0,00** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 66. Çevrenizdeki İnsanlar Halinize Anlayış Gösteriyor mu? Engel Türüne Göre Dağılım

Çevrenizdeki insanlar halinize anlayış gösteriyor mu?		Engel Türünüz Nedir					Toplam
		dil konuşma	ortopedik	Işitme	zihinsel	Görme	
Evet	Sayı	74	1095	252	1330	288	3039
	%Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	2.4%	36.0%	8.3%	43.8%	9.5%	100.0%
	% Engel Türü	86.0%	86.6%	86.6%	89.1%	82.8%	87.3%
	% Toplam	2.1%	31.5%	7.2%	38.2%	8.3%	87.3%
Hayır	Sayı	12	131	33	130	53	359
	%Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	3.3%	36.5%	9.2%	36.2%	14.8%	100.0%
	% Engel Türü	14.0%	10.4%	11.3%	8.7%	15.2%	10.3%
	% Toplam	.3%	3.8%	.9%	3.7%	1.5%	10.3%
Fikri Yok	Sayı	0	38	6	32	7	83
	%Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	.0%	45.8%	7.2%	38.6%	8.4%	100.0%
	% Engel Türü	.0%	3.0%	2.1%	2.1%	2.0%	2.4%
	% Toplam	.0%	1.1%	.2%	.9%	.2%	2.4%
Toplam	Sayı	86	1264	291	1492	348	3481
	%Insanlar Anlayış Gösteriyor Mu?	2.5%	36.3%	8.4%	42.9%	10.0%	100.0%
	% Engel Türü	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
	% Toplam	2.5%	36.3%	8.4%	42.9%	10.0%	100.0%

χ^2 = *19,556; df:8; p=0,012* ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 67. Engelli Bireyin Kullandığı Teknoloji Ürünlerinin Beldelere Göre Dağılımı

Engelli birey aşağıdaki bilgi ve iletişim teknolojilerinden hangilerini kullanıyor?		Yaşadığınız belde neresidir?								Toplam
		Koz-cağız	Kum-luca	Hasan-kadı	Abdi-paşa	Bartın mer-kez	Kurucaşile	Amasra	Ulus	
Cep telefonu	Sayı	260	86	47	33	590	54	77	134	1281
	%Kullanılan teknolojiler	20.3%	6.7%	3.7%	2.6%	46.1%	4.2%	6.0%	10.5%	100.0%
	% belde	36.4%	41.7%	54.7%	54.1%	39.2%	32.7%	42.3%	37.0%	39.0%
	% Toplam	7.9%	2.6%	1.4%	1.0%	18.0%	1.6%	2.3%	4.1%	39.0%
Bilgisayar	Sayı	5	1	1	0	13	0	2	1	23
	%Kullanılan teknolojiler	21.7%	4.3%	4.3%	.0%	56.5%	.0%	8.7%	4.3%	100.0%
	% belde	.7%	.5%	1.2%	.0%	.9%	.0%	1.1%	.3%	.7%
	% Toplam	.2%	.0%	.0%	.0%	.4%	.0%	.1%	.0%	.7%
İnternet	Sayı	0	2	0	0	0	0	1	0	3
	%Kullanılan teknolojiler	.0%	66.7%	.0%	.0%	.0%	.0%	33.3%	.0%	100.0%
	% belde	.0%	1.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.5%	.0%	.1%
	% Toplam	.0%	.1%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.1%
Yol ve yön bulma cihazı (Navigas-yon)	Sayı	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	%Kullanılan teknolojiler	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	100.0%	.0%	100.0%
	% belde	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.5%	.0%	.0%
	% Toplam	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%
Özel Bilgisayar Program-ları	Sayı	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	%Kullanılan teknolojiler	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	100.0%	.0%	.0%	100.0%
	% belde	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.6%	.0%	.0%	.0%
	% Toplam	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%
Diğer	Sayı	8	1	0	0	0	9	4	5	27
	%Kullanılan teknolojiler	29.6%	3.7%	.0%	.0%	.0%	33.3%	14.8%	18.5%	100.0%
	% belde	1.1%	.5%	.0%	.0%	.0%	5.5%	2.2%	1.4%	.8%
	% Toplam	.2%	.0%	.0%	.0%	.0%	.3%	.1%	.2%	.8%
Hiçbir şey kullanmı-yor	Sayı	442	116	38	28	903	101	97	222	1947
	%Kullanılan teknolojiler	22.7%	6.0%	2.0%	1.4%	46.4%	5.2%	5.0%	11.4%	100.0%
	% belde	61.8%	56.3%	44.2%	45.9%	60.0%	61.2%	53.3%	61.3%	59.3%
	% Toplam	13.5%	3.5%	1.2%	.9%	27.5%	3.1%	3.0%	6.8%	59.3%
Toplam	Sayı	715	206	86	61	1506	165	182	362	3283
	%Kullanılan teknolojiler	21.8%	6.3%	2.6%	1.9%	45.9%	5.0%	5.5%	11.0%	100.0%
	% belde	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0 %	100.0%
	% Toplam	21.8%	6.3%	2.6%	1.9%	45.9%	5.0%	5.5%	11.0%	100.0%

*χ^2 = 148,331; df:42; p=0,000** ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

Tablo 68. Engelli Bireyin kullandığı Teknolojik Ürünlerin Engel Türüne Göre Dağılımı

Engelli birey aşağıdaki bilgi ve iletişim teknolojilerinden hangilerini kullanıyor?		Engel Türünüz Nedir					Toplam
		dil ve konuşma	ortopedik	işitme	zihinsel	Görme	
Cep telefonu	Sayı	42	419	109	561	150	1281
	%Kullanılan Teknolojiler	3.3%	32.7%	8.5%	43.8%	11.7%	100.0%
	% Engel Türü	49.4%	36.6%	39.1%	39.2%	43.6%	39.0%
	% Toplam	1.3%	12.8%	3.3%	17.1%	4.6%	39.0%
Bilgisayar	Sayı	0	8	4	10	1	23
	%Kullanılan Teknolojiler	.0%	34.8%	17.4%	43.5%	4.3%	100.0%
	% Engel Türü	.0%	.7%	1.4%	.7%	.3%	.7%
	% Toplam	.0%	.2%	.1%	.3%	.0%	.7%
İnternet	Sayı	0	0	2	1	0	3
	%Kullanılan Teknolojiler	.0%	.0%	66.7%	33.3%	.0%	100.0%
	% Engel Türü	.0%	.0%	.7%	.1%	.0%	.1%
	% Toplam	.0%	.0%	.1%	.0%	.0%	.1%
Yol ve yön bulma cihazı (Navigasyon)	Sayı	0	0	0	0	1	1
	%Kullanılan Teknolojiler	.0%	.0%	.0%	.0%	100.0%	100.0%
	% Engel Türü	.0%	.0%	.0%	.0%	.3%	.0%
	% Toplam	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%
Özel Bilgisayar Programları	Sayı	0	1	0	0	0	1
	%Kullanılan Teknolojiler	.0%	100.0%	.0%	.0%	.0%	100.0%
	% Engel Türü	.0%	.1%	.0%	.0%	.0%	.0%
	% Toplam	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%	.0%
Diğer	Sayı	0	11	3	12	1	27
	%Kullanılan Teknolojiler	.0%	40.7%	11.1%	44.4%	3.7%	100.0%
	% Engel Türü	.0%	1.0%	1.1%	.8%	.3%	.8%
	% Toplam	.0%	.3%	.1%	.4%	.0%	.8%
Hiçbir şey kullanmıyor	Sayı	43	705	161	847	191	1947
	%Kullanılan Teknolojiler	2.2%	36.2%	8.3%	43.5%	9.8%	100.0%
	% Engel Türü	50.6%	61.6%	57.7%	59.2%	55.5%	59.3%
	% Toplam	1.3%	21.5%	4.9%	25.8%	5.8%	59.3%
Toplam	Sayı	85	1144	279	1431	344	3283
	%Kullanılan Teknolojiler	2.6%	34.8%	8.5%	43.6%	10.5%	100.0%
	% Engel Türü	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
	% Toplam	2.6%	34.8%	8.5%	43.6%	10.5%	100.0%

χ^2 = 38,780; df:24; p=0,029 ; *: p<0.05 ; önemli; **: p<0,01; çok önemli*

12. EK2- ANKET SORULARI

BARTIN İL VE İLÇELERİNDE ENGELLİLERİN TESPİTİ ve ANALİZİ PROJESİ I

BARTIN ETAP – I ANKETİ

Sizlerin değerli katkılarıyla Bartın'da engelli yaşamın genel bir envanterini çıkarmak istiyoruz. Ankete vereceğiniz cevaplar hedeflediğimiz katılıma ulaştığında Bartın'da bulunan engellilerin yaşamlarını başkalarına bağımlı olmadan, bireysel olarak her türlü görev ve sorumluluğu taşıyabilen, özgüvenli bireyler haline gelebilmelerini ve sosyal yaşamın bir parçası olabilmeleri açısından genel profilin belirlenmesi açısından gayet faydalı olacaktır.

ÇOK ÖNEMLİ NOT : Anket formunu doldurmadan önce lütfen aşağıdaki açıklamaları dikkatle okuyunuz.

1. Bu anket Bartın Üniversitesi ETAP – I Proje Grubunun yürüttüğü Engellilerin tespit analizi kapsamında uygulanmaktadır. Bu çalışma ile, engellilerin ve özellikle engelli gençlerin topluma katılma aşamasında duydukları ihtiyaçlarını, sosyal hayata ve işgücü piyasasına erişimde çektikleri güçlükleri ve bu konularla ilgili çözüm önerilerinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.
Projenin daha sonraki adımlarında engellilerin milli ekonomiye katma değer üreten insan olarak istihdamının sağlanması hedeflenmektedir.

2. BİLGİLER YALNIZ İSTATİSTİKİ AMAÇLA TOPLANMAKTA OLUP TAMAMEN GİZLİDİR. Herhangi bir yükümlülüğün tesisinde ve/veya bir kovuşturmanın uygulanmasında kullanılamaz. Söz konusu bilgiler özel sır kapsamında olup resmi veya özel kurumlar tarafından anket amacı dışında kullanılamaz.

3. Soruların cevaplandırılmasında ilgili kutulara (X) işareti yazınız.

Ankete cevap veren kişinin

Adı-Soyadı :.....

Cinsiyeti :.....

Doğum tarihi:.....

Adresi :.....

Telefonu :.....

Tarih :.....

GEREKTİĞİNDE BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES VE TELEFONLAR:

Adres: Yrd. Doç. Dr. M.Said CEYHAN
Bartın Üniversitesi İİBF Dekan Yardımcıcı 74100-BARTIN
TEL.: 0378.2235385 *GSM:* 0.507.3123731 *e-mail: sceyhan@bartin.edu.tr*

BÖLÜM I. GENEL BİLGİLER

1.1. Yaşadığınız yer neresidir?

■ Bartın merkez ■ Bartın ilçe: ..... ■ Bartın köy: .....

1.2. Yaşadığınız hanede kaç kişi bulunmaktadır?

■ 1-3 ■ 4-6 ■ 7-9 ■ >9

1.3. Kiminle yaşıyorsunuz?

■ Aile ■ Bir kuruluş bakımında ■ Diğer(.....)

■ Yakınları ■ Yalnız

1.4. Öğrenim durumunuz?

■ Okul bitirmemiş ■ İlköğretim/ortaokul ■ Üniversite

■ İlkokul ■ Lise ■ Okur-Yazar değil

1.5. Mesleğiniz nedir?

■ Memur ■ İşçi ■ Esnaf ■ Ev hanımı ■ Çiftçi

■ Sanayici ■ Öğrenci ■ Serbest ■ Emekli ■ İşsiz

1.6. Medeni Hal

■ Evli ■ Dul eşi boşanmış ■ Bekar

■ Dul eşi ölmüş ■ Ayrı yaşıyor

BÖLÜM II. ENGELLİ DURUM TESPİTİ

2.1. Cevaplayan kişinin engelli bireye yakınlık derecesi nedir?

■ Kendisi **2.** Yakını (.....)

2.2. Engelli bireyin cevaplamama nedeni nedir?

■ Yaşı küçük

■ Engeli nedeniyle cevap verecek durumda değil

■ Diğer(.....)

2.3. Herhangi bir sağlık kurulu raporunuz var mı?

■ Var sürekli ■ Var geçici

2.4. Engel dereceniz nedir?

■ %20-39 arası ■ %40-69 arası ■ %70 ve üzeri

2.5. Engel grubunuz nedir?

■ **Dil ve konuşma** ■ Konuşamama

- Ses bozukluğu olma
- İşittiği halde konuşamama
- Kekeme olması
- Konuşmak için alet kullanması
- Dil, dudak, damak, çene yapısının bozuk olması
- Diğer(.....)

- **Ortopedik**
- Şekil bozukluğu
- Organ yokluğu
- Felç
- Serapral palsi (sp) (gelişme bozukluğu)
- Spina bifida (omurga açıklığı)
- Fonksiyon güç kaybı
- Diğer(.....)

- **İşitme**
- Her iki kulağında hiç duymaması
- Bir kulağın az diğerinin hiç duymaması
- Bir kulağın hiç duymaması
- İşitme cihazı kullananlar
- Her iki kulağın az duyması
- Diğer(.....)

- **Zihinsel**
- Zeka Geriliği (hafif, orta, ağır)
- Down sendromu
- Diğer(.....)

- **Görme**
- Her iki gözün hiç görmemesi
- Bir gözün az diğerinin hiç görmemesi
- Her iki gözünde az görmesi
- Gece körlüğü(tavuk karası)
- Şaşılık
- Renk körlüğü
- Diğer(.....)

BÖLÜM III. 3.SOSYAL VE KÜLTÜREL FAALİYETLERE KATILIM

3.1. Engelli birey bir eğitim kuruluşuna devam ediyor mu?

- Evet (3.3. soruya geçiniz.)
- Hayır (3.2. soruya geçiniz.)

3.2. Engelli bireyin eğitim hizmetlerinden yararlanmama nedeni nedir? *(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)*

- Okul çağında değil
- Sağlık problemleri nedeni ile evden çıkamadı
- Özel eğitim okulu için kayıt sırası bekliyor
- Yaşadığı yerde durumuna uygun eğitim kurumu yok
- Eğitim kurumuna ulaşım sıkıntısı var
- Eğitim yaşının geçtiğini düşünüyor
- Ekonomik durumu yetersiz
- Ailesi izin vermediği için
- Faydalı olacağını düşünmüyor
- Diğer(Belirtiniz.....)

3.3. Engelli birey ne tür bir eğitim kuruluşuna devam ediyor? *(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)*

- ■ Devlet okuluna (engelli olmayan akranları ile aynı sınıfta)
- ■ Devlet okulu özel eğitim sınıfı
- ■ Özel okula (Kolej, vakıf okulları vb.) (engelli olmayan akranları ile aynı sınıfta)
- ■ Devlete ait özel eğitim okuluna
- ■ Özel özel eğitim okuluna
- ■ Kamuya ait rehabilitasyon merkezine
- ■ Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine
- ■ Diğer (Belirtiniz.....)
- ■ Bilmiyor

3.4. Sizce eğitim hizmeti verilen merkezlerinin;

	Evet	Hayır	Fikri Yok
Ders saatleri yeterli mi?			
Öğretmenlerin bilgi düzeyi yeterli mi?			
Fiziksel ortamı engellilere uygun mu?			
Ulaşım imkanları yeterli mi?			
Eğitimin içeriği yeterli mi?			

3.5. Engelli birey engeli ortaya çıktıktan sonra mesleki eğitimden veya meslek edindirme hizmetinden yararlandı mı/yararlanıyor mu?

- ■ Evet (3.6. soruya geçiniz.)
- ■ Hayır (3.12. soruya geçiniz.)

3.6. Engelli birey mesleki eğitim veya meslek edindirme hizmetinin hangilerinden yararlandı/yararlanıyor? *(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)*

- ■ Mesleki-teknik lise /ortaöğretim
- ■ Mesleki-teknik yükseköğrenim (3.8. soruya geçiniz.)
- ■ Zihinsel engelliler için mesleki eğitim okulları (iş okulu, iş eğitim merkezi) (3.8. soruya geçiniz.)
- ■ Çıraklık eğitimi (3.8. soruya geçiniz.)
- ■ Halk eğitim kursları
- ■ İş-Kur aracılığı ile düzenlenen kurslar
- ■ Vakıf ve derneklerde verilen kurslar (3.8. soruya geçiniz.)
- ■ Belediyelerin düzenlediği kurslar
- ■ Diğer (3.8. soruya geçiniz.)(Belirtiniz.....)

3.7. Mesleki eğitim hizmetlerinin;

	Evet	Hayır	Fikri Yok

	Mes Eğt	Halk Eğt	İş Kur	Bele diye	Mes Eğt	Halk Eğt	İş Kur	Bele diye	Mes Eğt	Halk Eğt	İş Kur	Bele diye
Eğitim ekipmanları yeterli mi?												
Eğitim süresi yeterli mi?												
Eğiticiler yeterli mi?												
Eğitim ortamındaki düzenlemeler yeterli mi?												
Eğitim programı piyasa ihtiyaçlarına uygun mu?												
Engelli bireyin istek ve yeteneğine uygun mu?												

3.8. Mesleki eğitim veya meslek edindirme hizmeti, İŞKUR, dernek ve vakıflar engelli bireyin iş bulmasını sağladı mı?

- Evet
- Hayır

3.9. Engelli bireyin mesleki eğitim veya meslek edindirme hizmetinden yararlanmama sebebi nedir? *(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)*

- Sağlık problemleri nedeni ile evden çıkamadığı için
- Eğitimine devam ettiği için
- Yaşadığı yerde engeline uygun meslek edindirme hizmeti olmadığı için
- Kurslara ulaşım sorunu olduğu için
- Eğitim ortamının fiziksel düzenlemelerin ve eğitimde kullanılan ekipmanların engeline uygun olmadığı için
- Eğitim programı ilgi, isteğine uygun olmadığı için
- İş bulmasına katkısı olacağını düşünmediği için
- Yaşının geçtiğini düşündüğü için
- Ailesi dışarı çıkmasını istemediği için
- Mesleki eğitim veya meslek edindirme hizmetlerinden haberdar değil
- Diğer (Belirtiniz.....)

3.10. Engelli birey ya da aile fertlerinden herhangi biri engelli dernek veya vakıflarına üye mi?

- Evet, kendisi üye
- Evet, kendisi ve aile fertlerinden birisi üye
- Evet, aile fertlerinden birisi üye
- Hayır, hiçbirisi üye değil

3.11. Engelli birey belediyelerin engellilere sunduğu destek ve hizmetlerin hangilerinden faydalanıyor veya faydalanmak istiyor?

	Faydalanıyor	Faydalanmıyor	Faydalanmak istiyor	Uygun değil
Mesleki ve sosyal rehabilitasyon hizmeti				
Su ücretinde indirim				
Alışveriş fatura yatırma vb. destekler				
Toplu taşıma ücreti indirimi				
Ev temizliği ve iaşe desteği				
Ev bakım desteği				
Sağlık hizmeti desteği				
Rehberlik ve danışmanlık hizmeti				
Engelli aracı ile taşıma hizmeti				
Engellilere uygun belediye tesisleri				
Sosyal kültürel ve spor aktiviteler				
Diğer(.....)				

3.12. Engelli birey engelli dernek veya vakıflarının çalışmaları konusunda ne düşünüyor?

	Evet	Hayır
Fikri yok		
Beğeniyor		
Güveniyor		
Ekili buluyor		

3.13. Engelli birey aşağıdaki bilgi ve iletişim teknolojilerinden hangilerini kullanıyor?

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

- Cep telefonu
- Özel cep telefonu programları
- Bilgisayar
- İnternet
- Yol ve yön bulma cihazı (Navigasyon)
- Özel Bilgisayar Programları (Ekran okuyucular, engelliler için oluşturulan özel yazılımlar vb.)
- Diğer(Belirtiniz.....)
- Hiçbir şey kullanmıyor

3.14. Bilgisayar/internet kullanımını kolaylaştıran aşağıdaki yardımcı araç gereçlerden hangisini kullanıyorsunuz/kullanmak istersiniz?

	Kullanıyor	Olsa kullanır	İhtiyacı yok	Fikri yok

Ekran okuyucu				
Ekran büyütücü				
Engellilere göre uyarlanmış mouse veya işaret cihazları				
Engellilere göre uyarlanmış klavye				

3.15. Engelli birey interneti hangi amaçlar için kullanıyor?

	Evet	Hayır
İş gereği		
Yeni insanlarla tanışmak, sosyal aktivitelere katılmak ve sohbet etmek için		
Bankacılık, alışveriş ve diğer hizmetlere ulaşmak için		
İş arama ve başvurularda bulunmak için		
Müzik dinlemek, video izlemek, oyun oynamak için		
Kamu hizmetlerine erişmek için		
Engelliliği veya sağlık problemi ile ilgili bilgi paylaşımı için		
Genel olarak tarama ve internette gezmek için		
Diğer(.....)		

3.16. Engelli birey kamu kurum ve kuruluşlarının web sitelerini kullanırken güçlük çekiyor mu?

■ Evet ■ Hayır ■ Kullanmıyor

3.17. Bartın Üniversite'sinin kuracağı Sosyal Yaşamı Destekleme (SOYAD) Topluluğuna üye olup, topluluğun düzenleyeceği sosyal etkinlik, aile rehberliği ve danışmanlık hizmetlerinden yararlanmak ister misiniz?

■ Evet ■ Hayır ■ Fikiri Yok

BÖLÜM IV. EKONOMİK YAPI VE BEKLENTİ

4.1. Engelli birey aşağıdakilerin hangilerinden düzenli olarak faydalanıyor?

	Faydalanıyor	Faydalanmıyor	Haberdar değil
Engelli aylığı			
Muhtaç aylığı			

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğünün ayni ve nakdi yardımları			
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın ayni nakdi yardımı			
Sivil Toplum Kuruluşları yardımları			
Hayırsever kişilerin yaptığı yardımlar			

4.2. Engelli bireyin sosyal güvencesi var mı ve kendi adına mı?

- Evet
- Hayır

4.3. Engelli bir işte çalışıyor mu?

- Evet (4.4 ve 4.5. soruları sorunuz.)
- Hayır (soru 4.6'e geçiniz.)

4.4. Engellinin çalıştığı işin türü nedir?

- Ücretli-maaşlı-yevmiyeli
- İşveren, kendi hesabına
- Ücretsiz aile işçisi

4.5. Engelli birey çalıştığı/çalışabileceği işte hangi düzenleme veya çalışma koşullarına ihtiyaç duyar?*(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)*

- Yarı zamanlı (part-time) çalışma koşullarına
- Sağlık problemleri için gün içinde kısa aralara
- Tedavi için yılda ilave 30 günden fazla izne
- Ağır fiziksel işgücü gerektirmeyen işlere
- İş seyahatleri veya arazi çalışması olmayan işlere
- İşin bazı bölümlerinde başka bir kişinin desteğine
- İşi yapmak için özel destek ve ekipmanlara
- Ev ortamında çalışmak üzere yapılacak işe
- Diğer(Belirtiniz.....)
- Özel bir düzenlemeye gereksinim duymuyor

4.6. Engelli birey son üç ay içinde iş aradı veya kendi işini kurmak için çaba harcadı mı?

- Evet
- Hayır

4.7. Engelli birey daha önce bir işte çalıştı mı?

- Evet
- Hayır (4.9. soruya geçiniz.)

4.8. Engelli bireyin son çalıştığı işten ayrılma veya iş değişikliği yapma nedeni nedir?*(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)*

- Ekonomik sorunlardan dolayı işten çıkarılma,
- İşveren, personel ve diğer çalışanların olumsuz tutumu
- İşe ulaşımla ilgili sorunların yaşanması ve/veya işyerinin fiziksel şartlarının uygun olmayışı
- Sağlık sorunları nedeniyle işe yeteri kadar devam edememesi
- İşin engeline uygun olmaması
- İşin, alınan eğitim ve mesleğe uygun olmaması
- Ücret veya maaşın yetersiz olması
- İş kazası veya meslek hastalığı
- Kendi isteğiyle
- Diğer (Belirtiniz.....)

4.9. Engelli bireye uygun bir iş bulunsa çalışmak ister mi?

- Çalışmak isterim
  - Kamu kurumunda
  - Özel kurumlarda
- Kesinlikle çalışmak istemem (4.10. soruya geçiniz.)
- Ücreti tatmin edici ise çalışırım

4.10. Engelli bireyin iş aramama sebebi nedir?*(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)*

- Engeli nedeniyle kendisine iş verilmeyeceğini düşünüyor
- Engelinden dolayı yaşadığı kötü iş deneyimi
- Ekonomik sorunlar ve işsizlik nedeniyle iş bulamayacağını düşünüyor
- Eski işine geri çağrılmayı bekliyor/Mevsimlik çalışıyor
- Sosyal yardımlar kesileceği için (2022 veya muhtaç aylığı vb.)
- Kendi mesleki vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmıyor
- Ailesi çalışmasına izin vermiyor
- Çalışamayacak durumda ağır engelli olduğu için
- Emekli /Öğrenci/Ev işleri ile meşgul/Yaşlı
- Çalışmak istemiyor
- Diğer (Belirtiniz.....)

BÖLÜM V. FİZİKİ ÇEVRE ŞARTLARI

5.1.Çevrenizdeki insanlar halinize anlayış gösteriyor mu?

- Evet
- Hayır
- Fikri Yok

5.2. Engelli birey işyerinde, okulda, hastanede, otobüs-dolmuş gibi ulaşım araçlarında, alışveriş yaparken, lokanta ve benzeri yerlerde diğer insanlar tarafından kendisine ayrımcılık yapıldığını düşünüyor mu?

- Evet
- Hayır
- Fikri yok

5.3.Engelli birey aşağıdaki aktiviteleri yerine getirmede bir başka kişinin yardımına ihtiyaç duyuyor mu?

- Evet
- Hayır (soru 5.4.e geçiniz.)

5.3.1.Özel bakım ihtiyaçlarını gidermede başkasına (el, yüz, kulak, burun temizliğini yapabilmede; tuvalet, banyo ihtiyaçlarını gidermede; yeme-içme, giyinme-soyunma becerilerini yerine getirmede);

- Hiç ihtiyaç duymuyor
- Kısmen ihtiyaç duyuyor
- Tamamen ihtiyaç duyuyor

5.3.2.Hareket edebilmede başkasına (yürüyebilmede; el ve kollarını kullanmada; merdiven inip çıkmada);

- Hiç ihtiyaç duymuyor
- Kısmen ihtiyaç duyuyor
- Tamamen ihtiyaç duyuyor

5.3.3.İletişim kurabilmede ve güvenlikte olabilmede başkasına (kendini ifade edebilme, kendisine karşı oluşan tehlikeyi algılayabilmede, kendisine ve çevresine zarar verme riski halinde kendini kontrol edebilmede);

- Hiç ihtiyaç duymuyor
- Kısmen ihtiyaç duyuyor
- Tamamen ihtiyaç duyuyor

5.3.4.Ev işlerini ve idaresini yapabilmede başkasına (beslenme ve temizlik ihtiyaçları için alışveriş yapabilme; asgari düzeyde bile olsa yemek pişirebilme, ev temizleme, bulaşık ve çamaşırlarını yıkama, kışın ısınmak için sobayı yakabilme veya kombiyi çalıştırabilme gibi işleri yapabilme);

- Hiç ihtiyaç duymuyor
- Kısmen ihtiyaç duyuyor
- Tamamen ihtiyaç duyuyor

5.4. Engelli bireyin başkalarının yardımına ihtiyaç duyduğu durumlarda bakımını genellikle kim üstleniyor?

- Annesi
- Babası
- Eşi
- Çocuğu
- Kardeşi
- Gelini/damadı
- Torunu
- Akrabası(amca, dayı, teyze, hala, anneanne, babaanne, dede vb.)
- Bakıcı
- Vasi
- Bakıma muhtaç fakat bakacak uygun kişi yok
- Aileden birden fazla kişi bakıyor
- Diğer(.....)

5.5.Engelli birey, bakımını üstlenen kişinin engelli bakımı konusunda eğitim alması gerektiğini düşünüyor mu?

- Evet
- Hayır
- Fikrim Yok

5.6. Engelli bireyin bakıcı ücreti kim tarafından sağlanıyor?

- Akrabaları (anne, baba,çocukları ve benzeri)/yakınları tarafından ücretsiz bakılıyor
- Özel olanaklarıyla ücretli bakılıyor
- Ücretleri kurum tarafından karşılanıyor

5.7. Engelli bireyin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından sağlanan bakım hizmetinden (evde bakım ücreti, kurumda vb) yararlanmama nedeni nedir?

- Başvurdu, süreç devam ediyor
- Mali durumu nedeniyle kabul edilmedi
- Engel durumu nedeniyle kabul edilmedi
- Haberi yoktu
- Haberi vardı ancak talebi olmadı / istemedi
- Diğer(Belirtiniz.....)

5.8. Engelli birey engelliler için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından sağlanan hangi bakım hizmetinden yararlanıyor/yararlanmak ister?

	Yararlanıyor	İhtiyacı yok	Yararlanmak ister
Evde bakım hizmetinden			
Kurumda bakım hizmetinden			

5.9. Engelli birey aşağıdaki bakım hizmetlerinin hangisinden faydalanmak ister?

- Gündüzlü ve geçici bakım hizmeti
- Gündüzlü ve sürekli bakım hizmeti
- Yatılı ve geçici bakım hizmeti
- Yatılı ve sürekli bakım hizmeti
- Bakım merkezlerinin görevlendirileceği bakıcı personel tarafından gündüzlü bakım hizmeti

5.10. Engelli birey kendi başına toplu taşım aracını kullanıyor mu?

- Evet (5.11'a geçiniz)
- Hayır (5.14'e geçiniz)

5.11. Engelli birey aşağıdaki ulaşım araçlarını kendi başına kullanmakta güçlük çekiyor mu?

	Evet	Hayır	Kullanmıyor

Şehirlerarası otobüs			
Şehir içi otobüs			
Dolmuş-minibüs			
Vapur-feribot-yolcu gemisi			

5.12.Dışarıda herhangi bir işiniz olduğunda ulaşım ihtiyacınızı nasıl karşılıyorsunuz?

- Belediye araçları(otobüs, tramvay)
- Bisiklet, motorsiklet
- Minibüs
- Diğer(.....)
- Şahsi aracım
- Yaya olarak
- Komşu araç

5.13. Toplu taşımada karşılaşılan sorunlar (anket sırasında okunmayacaktır)

	Evet	Hayır
Toplu taşım aracı engel durumunuza uygun mu?		
Toplu taşım aracı güvenli mi?		
Ulaşım esnasında görevlilerin ve yolcuların olumsuz tutumları ile karşılaştınız mı?		
Diğer (Belirtiniz.....)		

5.14. Toplu taşım aracını kullanmama nedeni nedir? *(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)*

- Özel araç kullanıyorum
- Yeterince toplu taşım aracı yok
- Refakatçisiz dışarı çıkamıyorum
- Toplu taşım araçları engel durumuma uygun değil
- Toplu taşım araçları güvenli değil
- Ulaşım esnasında görevlilerin ve yolcuların olumsuz tutumları ile karşılaşıyorum
- Diğer (Belirtiniz.....)

5.15. Aşağıdaki hizmetlere ihtiyaç duyduğunuz oluyor mu?

	Evet	Hayır
Bakım(öz bakım)		
Bağımsız hareket edebilmek için yardım		
Bağımsız hareket edebilmek için cihaz		
Yaşadığınız ortamın temizliğinin karşılanması		
Günlük işler için yardım(alışveriş, fatura)		
Toplu taşıt araçlarına		
Rehberlik ve danışmanlık hizmetlerine		

5.16. Yaşamış olduğunuz ev ortamı içerisinde size kolaylık sağlaması açısından hangi düzenlemeler yapılmıştır?

	Evet	Hayır

Rampalar		
Uygun tuvaletler		
Uygun asansörler		
Uygun aydınlatma		
Uygun basamaklar		
Sesli uyarıcılar		
Geniş kapılar		
Diğer (belirtiniz.....)		

5.17. Sokak ve caddelerde engelinizden dolayı zorluklarla karşılaşıyor musunuz?

■ Evet ■ Hayır ■ Bazen

5.18. Yaşanılan yerdeki fiziksel çevre düzenlemeleri engelli bireylerin kullanımına uygun olarak düzenlenmiş midir?

	Evet	Hayır	Fikri Yok
Oturduğu bina(katlara ulaşma bina içinde hareketlilik)			
Kaldırım, yaya yolu ve yaya geçitleri			
Kamu binaları			
Postane ve bankalar vb.			
Dükkan, market, mağaza ve lokantalar			
Spor tesisleri			
Sinema, tiyatro vb. yerler			
Park ve yeşil alanlar			
Tatil yerleri ve oteller			
Diğer (Belirtiniz.....)			

5.19. Sağlık Hizmetlerinden yararlanırken ne tür sorunlar ile karşılaşıyorsunuz?

■ Hastane vb.yerlerde başka birinin yardımına ihtiyacım oluyor.

■ Sağlık personeli ile iyi ve yeterli iletişim kuramıyorum

■ Sağlık kurumuna giderken ulaşım sorunu yaşıyorum

■ Sağlık elamanları yeterli bilgi ve desteği sağlamıyor

■ Sağlık kurumları bina ve çevresi yeterli konfor ve donanıma sahip değildir

■ Diğer

5.20. Engelli bireyin engeline yönelik kamu kurum ve kuruluşlarından en önemli 3 beklentisi aşağıdakilerden hangileridir?

■ Sosyal yardım ve destekler arttırılmalı

■ Sağlık hizmetleri iyileştirilmeli

■ Fiziksel(çevre) ulaşım imkanları konusunda düzenlemeler yapılmalı

■ Sosyal, kültürel ve spor aktiviteleri düzenlenmeli

■ Eğitim olanakları arttırılmalı

■ Bakım hizmetleri iyileştirilmeli ve yaygınlaştırılmalı

■ İş bulma olanakları arttırılmalı

■ Diğer(.....)

■ Hiçbir beklentisi yok

5.21. Engelli bireyin sağlık hizmetlerinden yararlanırken yaşadığı sorunlar nelerdir?

	Evet	Hayır
Sağlık kuruluşuna giderken ulaşımda engellerin olması		
Sağlık kuruluşu içinde engellinin hareket güçlüğü yaşaması		
Hastane işlemlerini takip etmede başka birine ihtiyaç duyması		
Sağlık çalışanları ile yeterli düzeyde iletişim kuramaması		
Sağlık personelinin engellinin sağlık sorunu, engeli ve tedavisi hakkında yeterli bilgi vermemesi		
Diğer (Belirtiniz.....)		

5.22. Engelli birey aşağıdaki hizmetlerin hangilerinden yararlanıyor /yararlanmak ister?

	Yararla-nıyor	Yararlanmak ister	Uygun değil	Fikri yok
Psikoterapi, psikolojik destek ve danışmanlık				
Iş ve uğraşı terapisi				
Oz bakım becerileri, bağımsız yaşam becerileri eğitimi				
Fizik tedavi ve rehabilitasyon(fizyoterapi)				
Diğer (Belirtiniz.....)				

5.23. Engelli birey engeli ile ilgili aşağıdakilerden hangilerini kullanıyor/kulllanmak ister?

	Evet kullanıyor	Olsa kullanır	Uygun değil	Fikri yok
Ortez,protez koltuk değneği yürüteç vb.				
Işitme cihazı				
Implant				
Günlük yaşam aktivitelerine yardımcı cihazlar(el ile kavramaya yardımcı araç gereçler)				
Mercek, büyüteç, gözlük				
Beyaz baston				
Diğer (Belirtiniz.....)				

PROJE RESİMLERİ

1- ÇALIŞTAY RESİMLERİ (KÜRSİYE TEŞRİF SIRASINA GÖRE)

Resim 1: Prof.Dr. İsmail CERİTLİ. Çalıştay Oturum Başkanı ve Proje Koordinatörü.

Resim 2: Prof. Dr. Ramazan KAPLAN. Bartın Üniversitesi Rektörü

Resim 3: Seyfettin AZİZOĞLU. Bartın Valisi

Resim 4:Çalıştay 1. Oturumu. Oturum Başkanı ve Konuşmacılar.

Resim 5: Yrd. Doç. Dr. M.Said CEYHAN. Konuşmacı ve Proje Koordinatörü Yardımcısı

Resim 6: Yrd. Doç. Dr. Hande KÜÇÜKÖNDER. Konuşmacı

Resim 7: Öğr. Gör. Pınar ÇELEBİ DEMİRARSLAN. Konuşmacı

Resim 8: Yrd. Doç. Dr. Ramazan ARSLAN. Konuşmacı

Resim 9: Öğr. Gör. Gökhan DEMİRARSLAN. Konuşmacı

Resim 10: Çalıştay Katılımcıları

Resim 11: Çalıştay Katılımcıları

Resim 12: Çalıştay 2. Oturumu. Oturum Başkanı ev Konuşmacılar

Resim 13: Prof. Dr. Fahri BAYIROĞLU. Konuşmacı

Resim 14: Yrd. Doç. Dr. Ahmet FİDAN. Konuşmacı

Resim 15: Dr. Mehmet AYSOY. Konuşmacı

Resim 16: Hediye Takdimi

Resim 17: Hediye Takdimi

Resim 18: Hediye Takdimi

Resim 19: Hediye Takdimi

Resim 20: Çalıştay Sonrası Toplu resim

Resim 21: Çalıştay Sonrası Toplu resim

2-ETAP-1 TOPLANTI ve EĞİTİM SEMİNERLERİ

Resim 22: Proje Toplantısı

Resim 23: Proje Eğitim Semineri

Resim 24: Proje Eğitim Seminer

Resim 25: Proje Eğitim Semineri

3-BASINDAN PROJE HABERLERİ

BASINDA ÜNİVERSİTEMİZ

Bartın'ın Engelli Haritası Çıkartılıyor

sonra analizini yapıp, üniversitede halka ve ilgili tüm kamu kurum kuruluşlarına diğer üniversitedeki akademisyenlerinde katılımıyla çalıştay düzenleyeceğiz. Bu çalıştayın sonra raporumuz hazırlanıp kitap halinde kamuoyuna sunulmuş olacak. Biz en uzak mekandan başlamak suretiyle saha çalışmasına başladık. Kuruçaşile'den başlayarak merkeze doğru geliyoruz. Amasra, Arıt, Kumluca, Ulus ve diğer merkezleri tamamladık. Şuanda Kozcağız, Hasankadı ve Bartın merkezin anketlerine

BARTIN Üniversitesi tarafından engellilere yönelik yapılan proje kapsamında

da yer aldığı çalışmada anketörler, felç geçiren 87 yaşındaki Münevver Gül ve

Yeni Türkiye'nin geleceği parlak

ENGELLİLERİN TESPİT

Resim 26: Basında Projemiz (Proje Koordinatör yardımcımız Yrd. Doç. Dr. M.Said CEYHAN, Sakatlar Derneği Şube Başkanı Ferit KURULAN ve anketör Yüksek Lisans Öğrencisi İlknur ÇAKIR).

BARTIN ÜNİVERSİTESİ'NİN PROJESİ

Bartın'ın ENGELLİ haritası çıkartılıyor

Bartın Sakatlar Derneği'nin de desteklediği proje kapsamında çalışmalar devam ediyor.

Serkan Arat BARTIN **İHA**

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı ve Bartın Sakatlar Derneği'nin desteği ile Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tarafından yürütülen projeye kapsamında Bartın'ın engelli haritası çıkartılacak. Projenin amacının Bartın il sınırları içerisinde ne kadar engelli varsa tespit edilerek, Bartın'ın engelli haritasını oluşturmak olduğu ifade edildi. Ayrıca engellilerin topluma entegre olabilmeleri için uygun terapi imkanları ve istihdam edilebilmeleri için alt yapı oluşturmak olduğu belirtildi. İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dekan Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Said Ceylan, "Amacımız Bartın il sınırları içerisinde ne kadar engelli varsa, bu engellilerin görme, işitsel, zihinsel ve ortopedik olmak üzere bu engellilerin haritasını çıkarmaktır. Daha çok engellilerin nerde yoğunlaştığını tespit ettikten sonra analizini yapıp, üniversitede halka ve ilgili tüm kamu kurum kuruluşlarına diğer üniversitedeki akademisyenlerinde katılımıyla çalıştay düzenleyeceğiz" dedi.

Resim 27: Basında Projemiz (Proje Koordinatör yardımcımız Yrd. Doç. Dr. M.Said CEYHAN ve anketör Yüksek Lisans Öğrencisi Samet BAYIR)

Resim 28: Proje Saha Çalışması. Anketör: Öğr. Gör. Gökhan DEMİRARSLAN

Resim 29: Proje Saha Çalışması Anketör: Yüksek Lisans Öğrencisi Elif AYDIN

Resim 30: Proje Saha Çalışma Grub. Anketör: Yüksek Lisans Öğrencisi Samet BAYIR

Resim 31: Proje Saha Çalışması (Proje Koordinatör Yardımcımız Yrd. Doç. Dr. M.Said CEYHAN. Anketör: Yüksek Lisans Öğrencisi Samet BAYIR).

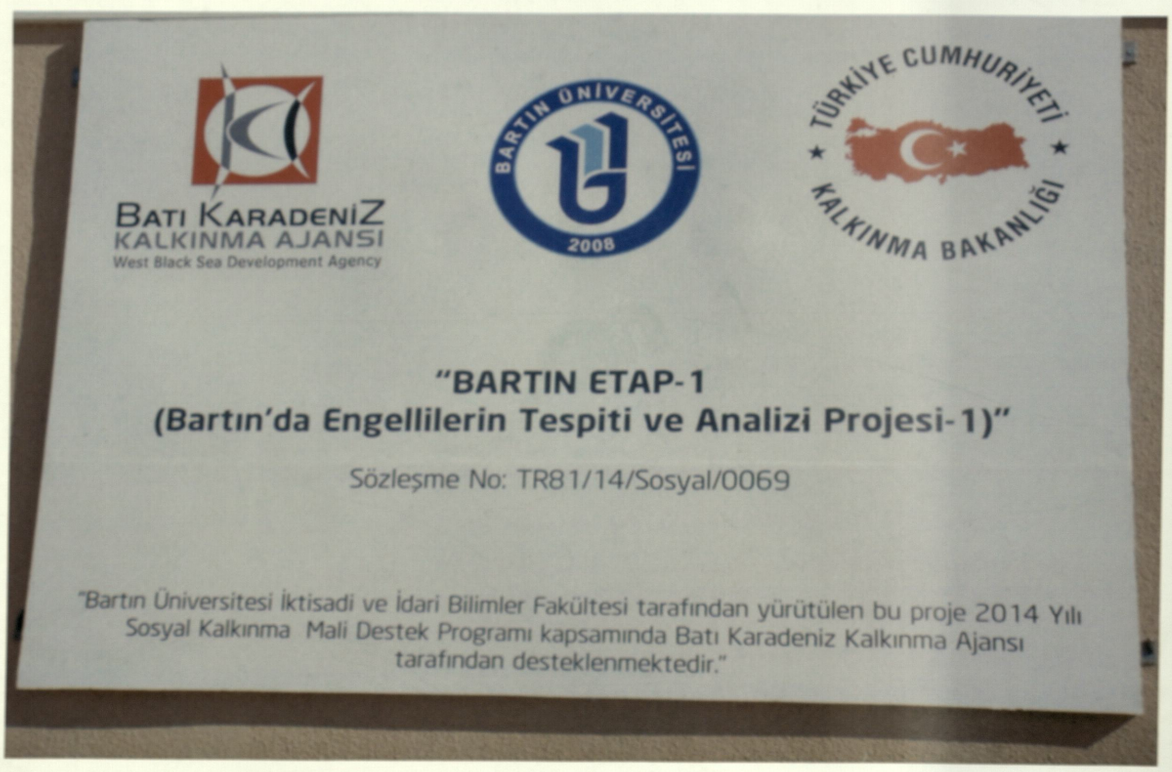
Resim 32: Proje Saha Çalışması (Anketör: Yüksek Lisans Öğrencisi Fitnet FİDAN).

Resim 33: Proje Saha Çalışması (Bir anketör grubu).

Resim 34: "Bartın ETAP-1 (Bartın'da Engellilerin Tespiti ve Analizi Projesi-1) Ekibi.

Resim 35: "Bartın ETAP-1 (Bartın'da Engellilerin Tespiti ve Analizi Projesi-1) Tabelası.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ

2008

THD 2535 DDG

ISBN 978-605-98-9503-3

9 786059 895033